

Car: 129-30

Car: 129-30

3 195

Exp
1500

DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

MANUAL
EXORDIARUM
AC PAROCHORUM
R. P. CANDIDI BROGNI
BESGOMENSIS

MANVALE
EXORCISTARVM,
AC PAROCHORVM
R. P. CANDIDI BROGNOLI
BERGOMENSIS:

MANUALE
EXERCITARVM
AC PAROCHORVM
R. F. CANDIDI BROGNOLI
BERGOMENSIS

MANVALE EXORCISTARVM, AC PAROCHORVM,

Hoc est

TRACTATVS DE CVRATIONE, AC PROTECTIONE DIVINA,

In quo, varijs reprobatis erroribus, verus, certus, securus, catholicus, apostolicus, & euangelicus eijciendi dæmones ab hominibus, & è rebus ad homines spectantibus:

curandi infirmos: ab inimicis se tuendi:

Deumq; in cunctis necessitatibus propitium habendi modus traditur:

Opus à nemine hætenùs attentatum, nedum Exorcistis, & Parochis necessarium: sed Medicis, Theologis, Concionatoribus, Obsessis, Agrotis, ac in quacunq; necessitate constitutis apprime utile.

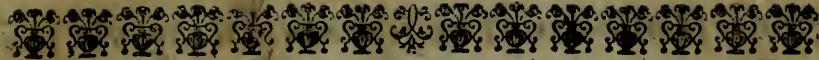
AVCTORE R.P. CANDIDO BROGNOLO BERGOMENSI
Sac. Theologiæ Professore Ord. Min. Refor. S. Francisci.

Prodit quatuor Indicibus locupletatum.

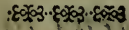
BERGOMI, SVPERIORVM PERMISSV.

Typis Marci Antonij Rubei. M.DC.LI. Ad instantiam Iulij Brognoli.

ALTISSIME,
 QUI HVMLIA RESPICIS:
 PROFVNDISIME,
 QUI ALTA A LONGE COGNOSCIS:
 POTENTISIME,
 CVIVS NOMINIS VIRTUTE
 SVPERBORVM SVNT DESTRVCTÆ
 DÆMONVM POTENTIÆ:
 ADMIRANDE,
 CVIVS ADMIRABILE EST NOMEN IN VNIVERSA TERRA:
 PRÆSTANTISIME
 IESV.

QUI FVGAS MORBOS, ET LIVORES,
 SED ET ANIMI LANGVORES,
 IN QVO PRÆSENS ADERIS:
 TIBI GLORIA, SVMMVS HONOR,
 ET LAVS TIBI SIT IN SÆCVLA.

*Luctuauerat iam diu inter eluuiata
 aquarum profuua. Arca illa di-
 uino instituta molimine, cui salu-
 tis spes iam penè defecerat, prius
 in fluctibus tumulum, quam vitæ
 dilationem inueniendum arbitranti. Defecerat
 iam quidem spes illa in cordibus, sed auida vitæ*

fames semimortua iam ferè acuebat ingenia, cū
 rector patientiæ immemor expansis Arca limini-
 bus columbam, quam animantium seruaturo
 propaginem sociauerat gregi, dimisit, ut aerea
 translata per spatia, an diminutis aquarū vor-
 ticibus aperta alicubi soli appareret soliditas, nū-
 ciaret. Verū cum iam præ volatu destitutum
 corpus penna amplius sustinere non possent, nul-
 libi tanta lassitudini quietem inueniens, ad lignū,
 unde proesserat, quasi lachrymis augmentum
 fluctibus ingerens, & suspirijs aquas exagitans,
 tristitia potius, quàm suspirata lætitiæ augur, re-
 gredi est compulsa. Fluctuauerat iam diu infe-
 lix mei ingenij Arca inter procellosas orbis huius
 voragines, quem Regius Vates Mare magnum, &
 spatiosum vocauit, & imminentiæ sibi excidia de-
 flens, infausto doloris accentu: Veni in altitudinem
 maris, & tempestas demersit me: cecinit: cum egomet
 impatiens veluti ingenij mei rector de tumultati
 orbis miserijs perscrutari desiderās, expansis in-
 telligentia meæ liminibus, opus hoc alterā veluti
 ex Arca columbam in legationis officium dimisi.
 Verū cum iam volatus undequaq̄ protende-
 rit, nectam in planis Ecclesiasticarum dignitatū
 spatijs, quàm in arduis purpuratorum Princi-
 pum, Regumque fastigijs diuturnæ lassitudinis
 quietem

Psalm 103.
 vers. 25.

Psalm. 68.
 vers. 3.

quietem repererit, ne inuito ad Arcam, unde exierat, redire cogatur; fortiori, quo potest, conamine ad altissimum tui Nominis (quod silentio veneror) montem se in eo solum tranquillitatis, & quietis portum inuenturum sperans, extendit. Laboriosum hoc igitur ingenij mei opus, tanquam factum ex visceribus, & intellectus mei precordijs recentissime natum; breuiori forsitan, quam arbitrer, occasum perituri parentis visurum sub tui nominis umbraculis alendum committo; ut cum proprium sibi flendum foret excidium, sub indefectibili tui tutela protectũ se sentiens, ad uberiora gregis tui iuuamina vigeat; cum hoc celebre super omnia nomina Nomen omnibus sit de propria spe iam diũ ruentibus perpetua presagium felicitatis. Quare, cum Scriptorum quàmplurimũ lapsum non aliunde, quàm à fallaci hominum, quavis dignitate fulgentium; quorum nitebantur presidio, promanasse, eosq; ad illos, quasi Charibdis, Scyllaq; voragines naufragium subisse dignouerim, in his tanquam in speculo contuens, ne ipse quoq; tanta infelicitatis particeps naufragus peream, ad tutissimum tui nominis portum, in quo, cum pericula semper euaserim, naufragia metuenda non imminet, nauigium appuli; ubi languentium multitudo hominum Sathanicis ir-

retita vinculis, & deceptorijs laqueata retibus,
quorum hac solatio scripsi, imposterum desperare
non valebit. Quorumnam igitur tutius, quã
tui hoc opus auspicijs substernere potero? cum
quod alij dedecoris arbitrantes petentibus ad se
aditum pandere renuunt, tu tui augmentũ splen-
doris propemodum arbitraris: quod orbis Ma-
gnates, ac si impensam amoris argumenta non no-
scant, oblata despiciunt; tu, qui hominum visce-
ra intimus perscrutator agnoscis, benigniter ex-
cipis; & ubi ij importunitatis potius, quã di-
gnationis gratia, sed repulsionis periculo, petitio-
nibus aures aperiunt, tu vix oratus, apud quem
personarum acceptatio non regnat, sine repudio,
ut me in arduis te protegente negotijs sapius ex-
perientia docuit, clementia, ac benignitatis exces-
su exaudis. Hinc cum deficientibus illis patro-
cinia simul cum eorum nixis auspicijs corruant,
meq; tua iam pridem, ut gloria tua seruirem, ex-
citauerit bonitas, me tibi, qui indefectibilis es, cũ
hoc opere consecro; & doctrinam meam, quæ
mea non est, in te, de cuius sinu processit, refun-
dere audeo: Nam Flumina, vnde exeunt, reuer-
tuntur, ut iterum fluant: ut in beneficiorum, quæ
indignitati meæ conferre dedignatus non es, mo-
numentum sempiternum existat, quorũ memor
sempiter-

*sempiternam tuo nomini auguror gloriam, & ad
tremendam huius presentiam genua flectens, ut
me ab aduersantium, & obtrectantium moribus
liberes, & in prosperis secundum tua benignita-
tis placita dirigas, deprecabor.*

Altissimi tui nominis gloria sitiens

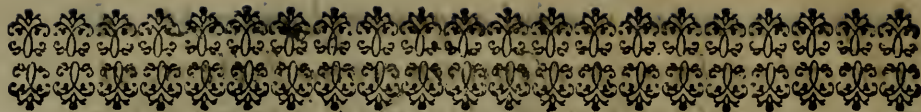
Inter Minores minimus

Frater Candidus à Sarnico.

Auctor ad suum Libellum.

I Mea cara rates, tutos per aquora gressus
Dirige, quas promissis quisque requirit opes.
Non scopuli, non astra vetant, non ventus, & vnda,
Calicolum cymbis inuia nulla via est.
Inuidus obstiterit toruo si lumine quisquam,
E Patre te IESV profuturisse scias.
Si quis te placido vultu veneretur amicus,
Non mihi, sed IESV, dic, referendus honos.
Filia Francisci merces sine munere pandes,
Ut leuior curras: I. mea cara rates.

Adm.

ADM. REVER. PATRI
CANDIDO BROGNOLO
NOVI OPERIS ARMIS INFERNAS LEGIONES DEBELLANTI
CAROLUS FRANCISCUS CERESOLUS
Cathed. Ecclesie Bergomi Canonicus
Pæana canebat.

Spiritus atros quis meliùs CANDIDO pellat?
Quis crederet rebelles illos spiritus extorres cœlo
Sponte sibi carcerem quæsiisse in homine?
Et cum se mortuos Deo scirent
Animata sibi in homine posuisse sepulchra?
Non habet spiritus tam molles Contumacia,
Ut frangi, vel flecti possit.
Inuisa Cœlo capita
Dum cœlum adhuc recuperare tentant in homine
Hominem Orcum fecere translaticium.
In hoc Auerno nouum (mihi credite)
Tortorem ignem habent.
Humanæ felicitatis inuidia
Grauius illis omni Gehenna incendium est.
(Proh pudor) qui olim tentarunt æquare se Deo,
Iam fati beatos se putant,
Si in homine videri homines possint.

Macte

Macte animo CANDIDE

Hosce negotiatores Orci , quo tu flagello
Ex Spiritus Sancti Templo modò exterminas?
Callidos serpentes Aterni quo tu halitu
Debellator Ceruus modò extrahis è cauernis?
Pugnare in tenebris hoc etiam Andabatæ solent ,
Pugnare in tenebras , & tenebrarum Duces
Hæc sola Solis prælia : hi Solis triumphi solius sunt .
Contra Titanas non alij, quàm Dij, in pugnam procedunt,
Purgaturi olim Angeli Cælum
Adusque terras fugauere numinis perduelles .
Tu maius opus vrges ,
Et purgare etiam terras glorioso conatu tentas .
Pellere è cælo Cæli hostes cadentes è cælo
Hoc Angelorum opus fuit .
In arce iam munitos ab arce pellere
Plusquàm Angelicum puto .

O AVRORA , quæ & aurea hora
si te Auium horam acclamassem ,
quæ tum diuinis , tum humanis gratissima musis
modulaminum argumenta
sub tui fælicissimis auris respirantibus
excitas ,
tum nocturnis EREBI Vespertillionibus
silentium intimas ,
haud hallucinatus exstitissem .
Eia dicite IO, bis IO, ter IO,
de laqueis libertas
de tristitia gaudium
de tenebris claritas
sub inuictissimis CANDIDI auspicijs
triumphauit ,
Cui hostilis temeritas non tam nocuit, quàm profuit,
sed vnde hominibus nocere plus studuit,
inde hominem feliciori omine
ad coronam promouit triumphalem :
Cuius opus sine fuce diuinum
charitatis auro decorum
integritatis candore conspicuum
ad obsessorum solatium ,
ad ægrotorum subsidium ,
F A M A
per posterorum plausus
Æternitati consecrabit .

*Devotiss. Servus F. Celsus à Nicia
eiusdem Ord. & instit.*

IDEM

I D E M A D E V N D E M .

*Vae imperiosa tenes veterum monumenta virorum
Marmoris inarata quadris sine Roma Heliconis
Carminibus memorare: sinat satiata cruore*

Heroumque phalanx, quos iam Caribago recepit,

Tollere pyramides: Teucrorum gestaque metris

Vsq; adeo memorata satis sine: Nauis dardani

Herculeis inscripta polis, ubi candidus Heros,

Quem maiora canunt portenta, insignia figet.

Immotis portenta alios cecinere procellis;

Ast inconcussus Platonis Regna furenti

Turbine nimborum, coniuratoque Aquilone

CANDIDVS inuast, cui maria bella gerebant

Eumenides, stigmata canes, cui stamina vita

Scindere compulerant Parcas, eia admoue voces

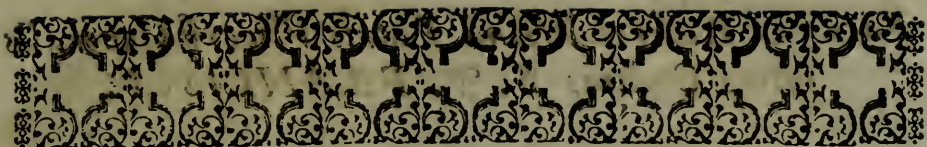
Musarum bene docta cohors, modulisque trophaeum

Psallere victoris libem: dissoluit riuos

Castalij huc fontes; palmasque rigate virentes,

Quas nouus hostili conspersit sanguine victor.

ADM. REVER. PATRI

CANDIDO BROGNOLO

PIETAS augusta, augustas peragrata metas Aufoniæ
Totius orbis metas peragrandas promittens,
Virtutem æmulata, æmula præcul, Aureolam parat.

Sacræ Theologiæ Professori

SCIENTIA præcellens naturæ scrutata recessus
Recessus nescia, maximis innotata connectet.

VTRAQVE famam, fama pollicetur immortalitatem.

EPIGRAMMA.

*B*idanas qui potat aquas, qui Ródana potat
Qui Tagicos fluctus, Niliacosq; bibit:
Tota immò soboles Eua deducta parente
Corruerat morbo, nec reparator erat.

Sydera tot miserum demum miseratq; labores
CANDIDVM larga dant Manuale manu.

Quisquis inoffensos vitæ traducere calles
Quæris, & aternas accelerare vias,
Cæcus, & infans, sanus, & eger, amicus, & hostis,
Hospes cum patrio, cum sapiente rudis:

Calicia quæ doctis mandat monumenta pagellis
CANDIDVS, aurato corde reconde stylo.

Vnius ingenio totus reparabitur orbis,
Ortus, terra, polus, flet, requiescit, ouat.

F. Philippus à Roccabiglieria Alumnus.

*Facultas Reuerendissimi Patris Vicarij Generalis
totius Ordinis S. P. FRANCISCI.*

FR. DANIEL A DONGO

Totius Ordinis Minorum S. P. FRANCISCI Vicarius
Generalis, & Seruus. Dilecto nobis in Christo P^ri
Ffi Candido à Sarnico eiusdem Ordinis, Prouinciæ verò
nostræ Reformatæ Brixix Concionatori, & Lectori
Salutem in Domino.

CVM iuxta Apostolicas, ac Ordinis Constitutiones
reuisum, & approbatum fuerit quoddam Opus à
te collectum, cui titulus est, MANVALE EXORCI-
STARVM, ET PAROCHORVM; tenore præsentium
cum salutaris obedientiæ merito facultatem tibi conce-
dimus, & facimus, quatenus seru. seruan. prædictum
Opus Typis mandare possis;

Datis Neapoli in nostro Regio S. Mariæ Nouæ Cænobio
hac die 7. Februarij 1650.

*Fr. Daniel à Dongo
Vic. Gener.*

Locus ✱ sigilli.

Ad laudem I E S V Christi.

Iussu Reuerendissimi Patris Danielis à Dongo Vicarij Generalis totius Ordinis S. Francisci, Ego Fr. Ægidius à Melo Lector Sac. Theol. Ordinis Minorum Stricterioris Observantia Prouincia Reformata. S. Antonij, ac S. Officij Inquisitionis Taruisij Consultor Generalis, legi, & maiori, qua potui, diligentia examinaui Opus Exorcisticum R. P. Candidi à Sarnico eiusdem Ordinis, & Instituti, Reformationis verò Brixienfis Theologi: quod inscribitur: *MANUALE EXORCISTARVM*: cuius piam, deuotam, ac facilem maxima cum animi oblectatione miratus sum doctrinam, ex fontibus quidem Saluatoris haustam, cum eiusdem Saluatoris documentis, fide, & sanctissimi nominis eius vi, & inuocatione vndiq; scateat; Doctrinam sanè Catholicam, & Euangelicam; nam ab Euangelij medulla hætenus (nescio cuius incuria) obrutam, iste Pater erutam fecit; & quantum Sathana inuisam! propterea solitis suis versutijs ei lucem enixè deturbare continuè non desistit. Et qua genus humanum emolumenta reperiet, egomet, cum eadem sacra ades, huius reuisionis gratia, nos ambos teneant, aliquando oculatus testis fui, apertè agnoscens, quomodo ipse Pater, nedum ex studio assiduo, verum etiam ex experientia, qua docet, didicit. Nec aliquid immixtum moribus, deuotioni, fideliumq; pietati obnoxium mihi sese obuium dedit; ob id Opus, vt in publicum, nedum spectandum; sed vtilius ad publicam praxim trahendum dignum, & necessarium censeo. Dat. Taruisij in nostro S. Mariae de Iesu Cœnobio, die 2. Iulij, anno Orbis reparati, Christianaq; lætitiæ ob sanctum Iubileum 1650.
Fr. Ægidius à Melo, qui supra.

EGO F. Thomas à Feltria ex Min. S. Francisci Strict. Obser. Lector Generalis, ex commissione Reuerendissimi Patris Danielis à Dongo totius Ordinis Seraphici Patris nostri S. Francisci Vicarij Generalis, vidi, ac seriò, & satis rigorosè examinaui præsens Opus, inscriptum Manuale Exorcistarum, ac Parochorum; hoc est, Tractatus de Curatione, ac Protectione Diuina, Auctore Reu. Patre Candido Brognolo, eiusdem Ordinis, & Instituti S. T. Professore in eoq; nihil reperi sacrae doctrine, aut Christianis moribus dissonum, nec piarum aurium offensuum: Quinimò cum in eo plures, & graues errores circa Exorcisticam doctrinam, & plures notabiles abusus, periculis, ac pusillorum scandalis obnoxij, ab imperitis Exorcistis inuecti, detegantur, ac dilucide ex Sacri Euangelij, & Sacrae Theologiae fontibus consutentur; ac insuper verus, purus, planus, & Euangelicus modus expellendi demones nobis ab ipso Christo Domino traditus, in hoc Opere mira facilitate, & puritate explicetur, & ad praxim applicetur; quo nempe modo explosis scandalorum periculis, efficaciter, perfectè, ac breui tempore demones expellantur, Energumeni liberentur, ac Maleficiari à maleficijs curentur; dignissimum iudico, vt ad gloriam sanctissimi nominis IESV, & ad decorem tam sancti Exorcistici officij, nec non ad Energumenorum, ac Maleficatorum solamen in lucem edatur. In quorum fidem hac manu propria subscripsi in nostro Conuentu Sancti Ioseph Vincentiæ, hac die 9. Iulij 1650.

E20 Fr. Thomas, qui supra.

Iussu

I Vssu Perillustri, & Reuerendissimi Patris Ioannis Ludouici Bona Veneti S. Theol. Magistri, & Ciuitatis Bergomi, eiusq. Diocesis Inquisitoris Generalis, vidi, & perlegi Opus inscriptum, Manuale Exorcistarum, ac Parochorum; hoc est Tractatus de Curatione, ac Protectione Diuina, in tres Partes dispositum, & compositum a R. P. Candido Brognolo Bergomate Sac. Theol. Professore Ordinis Minorum Reformatorum S. Francisci; in quo nihil est orthodoxa fidei, ac bonis moribus contrariū; immò multum promouere poterit maiorem Dei, & sanctissimi nominis IESV gloriam, & honorem, & fidelium vtilitatem. Quod ideo dignum iudico publica luce.
Dat. in Ven. Monasterio S. Nicolai Cœlestinorum Ordinis S. Benedicti Bergomi die 24. Mensis Octobris 1650.

D. Celsus Pureobonellus Mediol. Prior Cœlestinus,
& S. Officij Bergomi Consultor.

Imprimatur.

Fr. Io. Ludouicus Bona Inquisitor Generalis, qui supra.

Io. Baptista Douaria Archiepiscopus Aleppinus Vic. Gener.
pro Illustris. & Reuerendis. Episcopo.

Adi 20. Febraro 1650.

HO veduto io Gaspar Lunigo il libro manuscritto in fol. di carte 429. intitolato Manuale Exorcistarū, ac Parochorum, P. Candidi Brognoli Bergomensis, &c. nel quale non hò ritrouato cosa alcuna contraria à buoni costumi, ne all'interesse de' Prencipi, per il che il libro non possi essere dato alla stampa. In fede, &c.
Idem, &c.

NOI Reformatori dello Studio di Padoua hauendo veduto per fede del Padre Inquisitore del Sant'Officio di Bergamo, che nel libro manuscritto intitolato Manuale Exorcistarum, & Parochorum P. Candidi Brognoli: non si troua cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, & particolarmente per attestato del Segretario nostro, niente contro Prencipi, e buoni costumi, concedemo licenza, che sia stampato, douendosi offeruare le leggi in questo proposito, & presentarne due copie nelle Librerie publiche di Venetia, e di Padoua.
Dat. 28. Febraro 1650.

{ Girolamo Lando Cau. Riformator.
{ Bertucci Valier Cau. Riformator.

Francesco Verdi Zotti Segret.

PRÆ

P R Æ F A T I O

A D B E N I G N V M L E C T O R E M .

NOTA fuit aliquot. abhinc annis inter Exorciftas; & Medicos non fpernenda lis, quæ sub Iudice hucusq; indecifa pendit : Cuinam de morbis, an Medicis, an Exorciftis iudicium inferre liceret : quam quidẽ ab inimico homine in agro dominico superfeminante zizania ortam effe, tutiffimẽ potest ab omnibus iudicari . Cum enim nihil illi connaturalius fuerit, & ad aliud quidpiam ftudium minimẽ erexerit, quàm ad morbis inficiendos maleficis, infestationibus noxijs vexandos, sæuæq; fuę tyrannidi fubieftos detinendos mortales, ne fibi de tot animarum, corporumue fit omittenda poffeffio ; neue illi.ab horrenda tam execrandi hoftis feruitute per opportuna remedia amoueantur, callida machinatione, artibusq; dolofis ex Exorciftis nonnullos ; & ex Medicis quofdam feduxit, vtrifque firmiter ad fe tantum morborum humanæ naturæ occurrentium cognitionem, & curationem pertinere fuadendo . Hinc, cum Medicorum quamplurimi detrimento laborantium maximo omnia ferẽ mala humanis tam intus, quàm foris obuiaantia corporibus, rariffimẽ, vel nunquam maleficis Sathanæ verfutijs, fed naturalibus duntaxat caufis tribuere confueuerint ; fi quem veneficio fortẽ infectũ (quod hoc ipfi tanquam à munere fuo extraneum non agnofcant) inueniãt, non Ecclefiaftica Exorciftæ poteflate ; fed virtute medica curãdum effe opinantur . At Exorciftæ nonnulli fuę imperitiæ, fuę fufficientiæ gratia, quam fibi autumanter attribuunt, falcem in aliorum meffem mittentes, malefico laborantibus morbo, maxi-

I.
Huius operis
necessitas.

mo ipsorum periculo eisdem vomitoria , potiones , vnctiones , balnea, lenimenta, suffitus , aliaq; huiusmodi indifferenter proponunt ; & quod magis erroneum est , & error quidem peior priore sacris miscere non nisi à communi Dei , hominumque inimico fraudolenter inuenta, ac per obsessorum os Exorcistis , quæ non decent, quærentibus tradita, consueuerunt .

2.
*A quo Auctor
iussus onus sus-
cipere .*

Ea ergo de causa à cordatis viris rogatus Adm. Reu. P. Archangelus Carraria Bergomensis nostræ Religionis alumnus , tunc Proministri in Prouincia nostra Reformata insignitus officio, vt cum de maleficiorum soluendis malis studio operam dederit, obsessorumque pius subleuator extiterit , tantæ litis difficultatem, quæ inter oppositas partes odij, inuidiæ, rixarumque motiones excierat, malefico morbo infectis prolixioris angustia , ac dilatandi imperij dæmonibus occasionem præbuerat, exploderet, nullum aptiorem sedandæ litis modum esse putauit; quàm si publicis typis mandandis scriptis , quænam tùm Exorcistarum, tùm Medicorum partes sint in dignoscendis , curandisq; morbis ad salubre oppressorum leuamen, demonstraretur. Cùm autem sibi hoc mihi onus imponere placuerit ; etsi assidue tùm ad sacrarum literarum lecturæ , tùm Euangelicæ prædicationis munus essem applicitus, non meis viribus, sed diuina gratia nixus, tanto oneri humeros libentissimè exposui ; & ideò, ne desiderijs meis imparem effectum explerem, varias de hoc scribentium doctrinas consului, de quorum fontibus diligentissimè hausi, quæ ad propositum institutû conferre videbantur . Hinc, vt faciliori modo, quàm priùs, maleficiorum soluerentur ligamina ; & ex obsessorum corporibus pellerentur dæmonia ; ac inter tot, tamq; varias Exorcismorum formulas certiorum Exorcistis traderem modum, modernorum Theologorum Exorcisticæ artis professorum praxim maiori , quo potui studio tum corporeis, tum mentalibus oculis perscrutans, exorcizandiq; regulas à priscorum temporum Exorcistis considerans, ego meorum Superiorum iussu pluries Romæ , Venerijs , Taruisij ; Bergomi ; alijsq; Italiæ Ciuitatibus, Vicis, ac Oppidis super Energumènos, morbisq; obnoxios maleficis manus imposui ; & cùm ad præce-

pta,

pta, diuino Iesu interposito nomine, vexatos liberari comperim, tum nedum theorica edoctus; sed & experientia mediocriter saltem instructus, varijs in veteri exorcizandi methodo compertis, reprobatisq; erroribus, nunc Medicorum partes (si quæ circa maleficia sint) breuiter tangendo, Opus hoc de Curatione Diuina ex piorum Theologorum consilio pro Exorcistis, Parochis, ac Medicis, ac quibusuis Christianæ veritatis professoribus, maiora impolterum diuino fauente Numine daturus, typis mādare decreui.

Hoc sub Manualis Exorcistarum, Parochorumq; titulo dedi, vt Exorcistæ, ac Parochi illud præ manibus incessanter habētes, nedū ab Energumenis, ac maleficio affectis dæmones expellēdi, ac fideles edocēdi modū, quo in infirmitatibus valetudinem, in persecutionibus tutelam, in angustijs solamen, & in necessitatibus cunctis à Deo suffragium obtinere possint, ediscant; sed & ipsi, quæ sit voluntas Dei bona, beneplacens, ac perfecta, agnoscant: ac semitas rectas, quæ ad Paradisi patriam perducunt, sibi eligere valeant; cū in hoc verus, certus, securus, catholicus, apostolicus, & euangelicus dæmones eijciendi, se ab inimicorū tuendi insultibus, Deumq; in cunctis necessitatibus propitium habendi modus largiatur. Verus certè est, qui traditur modus; cū nullis subsit falsitatis erroribus; non enim ex dæmonum, mendaciorum patris responsis per Energumenorū, obfessorūq; ora veritatem desumit; sed infallibili Euangelicorum dogmatū veritate roboratur. Certus; suppositis namq; conditionibus hoc in opere assignatis, infallibiliter effectum consequitur: eo quia in Dei promissione, qui *fidelis est in omnibus verbis suis, & sãctus in omnibus operibus suis*, immobiliter radicatur. Securus; quia non super volubilem mentis meæ arenam erigitur; sed super firmissimum diuinæ scripturæ lapidem, sacrorum Canonū verbis, sanctorumq; Patrum nititur auctoritate. Catholicus, vniuersalis quippe; non enim Exorcistis, ac Parochis tantū; sed & omnibus Christianæ Religionis cultoribus per fidem Iesu nomini præstitam ipsa increata veritas docet, & docuit conuenire. Apostolicus; ab Apostolis namq; Dominiq; Discipulis vsitatissi-

3.
Titulus.

4.
Subiectum.

Psal. 144.

Marci 16.
Ioan. 14.
verf. 13.

S.
Diuisio.

mus fuit, & à cunctis Apostolicis viris in praxim deductus. Euangelicus denique; quia à Christo æterni Patris Filio in Euāgelio traditur, dicente: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: in nomine meo demonia eijcient. Et, Quodcunq; petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.*

Tres autem in partes hoc opus diuiditur, quarum prima de spirituali Medico, Exorcista nempe, seu Parocho loquitur: Secunda de Ægrotō obsessō, vel maleficio infecto, qui se per orationes, ac ieiunia ad liberationem rectè disponit: Tertia demū de remedijs tum genericis, tum particularibus ad demonis coerendam, deprimendamq; superbiam requisitis; nec non ad afflictorum animos subleuandos: Quæ in alijs minutioribus partibus diuisæ sub Apocalypticæ visionis typo proponuntur.

Accipe igitur, benignissime Lector, exiguum hoc, quod tibi animi liberalitate opus exhibeo. (quod quidem elegantiori stylo prætexuissē, ut multorum ingeniorum sublimitas postularēt, nisi illud ad publicæ vtilitatis emolumentum, hominumq; solamen, quorum plurimi sunt, quibus, intelligentiæ defectu, minimè profuisset, ordinassem.) At, si quæ in eo ad publicæ, vel priuata bona spectantia repereris, à Deo vberissimo omnium fonte fluxisse firmiter crede, à quo omne sapientiæ, ac scientiæ munus, omne datum optimum, & omne donum perfectum, Deipara fauente Maria, copiosè descendit, per quam cœlestium gratiarum thesauri dispensantur. Hoc vnum denique, ut me in tuis apud Deum orationibus commendatum habeas, ut cætera, quæ pro Christianæ Reipublicæ bono de tenebris ad lucem trahere statui, diuino iuuante præsidio, perficere valeam. Vale.

SVMMARIA BREVIA

OMNIVM PARTIVM, CAPITVM, ARTICVLORVM,

QVÆSTIONVMQVE,

Quæ toto hoc Opere continentur .

Hic, & deinceps duo numeri, unus paginam, alter numerum marginalem dijudicans .

Pars I.		E Exorcista. 1.1.	ciorum .	§ 1. 101.
Cap. I.		Potestate donato .	Quæst. 1. Quibus modis Malefici concin-	§ 2. 103.
Artic. 1.		pag. 2. 3.	nent sua maleficia .	
		Ordinis Exorcistatus .	Artic. III. De rebus naturalibus , ut sunt	§ 6. 110.
Artic. II. Ordinis Sacerdotalis .		14. 25.	causa maleficiorum .	§ 6. ibi.
Artic. III. Iurisdictionis ordinaria .		18. 30.	Quæst. 1. Quanam sint causa naturales ma-	§ 6. ibi.
Artic. IV. Iurisdictionis delegata .		25. 49.	leficiorum .	
Cap. II. De Exorcista scientia prædito .		pag. 28. 60.	Quæst. 2. Quanam sint causa morales ma-	§ 8. 113.
Artic. 1. De demone, ut maleficiorum, & obsessionum causa efficiente .		pag. 28. 61.	Quæst. 3. An ad Medicum, vel Exorcistam spectet iudicare de rebus naturalibus in maleficijs adhibitis .	§ 9. 115.
Quæst. 1. Pro quibus potestas demonis sit ligata .		31. 66.	Artic. IV. De Deo , ut causa maleficiorum permissiva .	68. 128.
Quæst. 2. Cur demon maximos peccatores omnes in corpore non possideat .		33. 70.	Quæst. 1. An maleficia sint à Deo volente, vel tantum permittente .	69. 129.
Quæst. 3. Quas molestias demon soleat hominibus inferre existentes extra corpora .		35. 72.	Quæst. 2. Quare Deus permittat maleficia, & obsessiones .	70. 133.
Quæst. 4. Quomodo demones humana corpora ingrediuntur .		40. 82.	Quæst. 3. Quomodo Deus maleficia, & obsessiones impediat .	75. 147.
Quæst. 5. Quomodo demones existant in corpore humano .		46. 90.	Artic. V. De signis , quibus maleficia , & obsessiones cognoscuntur .	pag. 79. 154.
Quæst. 6. Quid demones operentur in corpore, quod possident .		47. 92.	Quæst. 1. Quanam signa sumantur ex potentis anime .	79. 155.
Artic. II. De Maleficijs , ut causa maleficiorum .			Quæst. 2. Quanam signa sumantur ex dispositione corporis .	89. 161.

- Cap. III. De Exorcista virtutibus orna-
to. 91. 165.
- Artic. I. De Fide. 92. 166.
- Quaest. 1. Quid nomine fidei intelligatur in hoc articulo. 92. 167.
- Quaest. 2. Quodnam sit obiectum fidei Theologica. 93. 169.
- Quaest. 3. Quinam sit actus fidei. 95. 175.
- Quaest. 4. Quomodo fides Theologica definiripot. 96. 176.
- Quaest. 5. Quomodo fides Theologica deuidatur. 97. 177.
- Quaest. 6. An fides miraculorum, ac promissionum sit eadem cum fide Catholica. 97. 178.
- Quaest. 7. Quomodo fides Theologica possit esse maior in vno, quam in alio. 100. 181.
- Quaest. 8. An fides Theologica differat a fide gratia gratis data, & a ceteris gratijs gratis datis. pag. 102. 184.
- Quaest. 9. Quomodo fides necessaria sit Exorcista ad demones expellendos. 103. 186.
- Artic. II. De Spe, seu Fiducia in Deum. pag. 105. 189.
- Quaest. 1. Quomodo huiusmodi fiducia augetur. 106. 190.
- Quaest. 2. Quomodo fiducia tollat hastitationem. 106. 192.
- Quaest. 3. Quos effectus producere soleat huiusmodi fiducia in suis possessoribus. 107. 194.
- Quaest. 4. Quomodo hac fiducia facile acquiripot. 134. 242.
- Artic. III. De Charitate erga Deum, & proximum. 139. 245.
- Artic. IV. De Fortitudine. 142. 252.
- Artic. V. De prudentia in erroribus vitandis. 147. 261.
- Quaest. 1. An licitum sit aliquem exorcizare, nullo habito signo euidenti, vel probabili ipsius obsessionis. pag. 147. 262.
- Quaest. 2. An vtile sit interrogare demonem, quo nomine vocetur. pag. 148. 263.
- Quaest. 3. An conueniens sit interrogare demones, an sint multi, vel pauci: vnus, vel plures in eodem corpore. 150. 267.
- Quaest. 4. An licitum sit querere a demone causam ingressus. 151. 269.
- Quaest. 5. An licitum sit querere a demone: per quam personam, & per quem Sanctum sit ab abesse expellendus. 152. 271.
- Quaest. 6. An licitum sit querere a demone: vt dicat: quinam sint sui inimici in celo, & qui in inferno. 154. 273.
- Quaest. 7. An licitum sit querere a demone: quibus verbis magis crucietur. 155. 275.
- Quaest. 8. An licitum sit querere a demone: qua die, vel hora sit egressurus. 156. 276.
- Quaest. 9. An licitum sit querere a demone: in quo loco sit egressurus. 158. 279.
- Quaest. 10. An licitum sit querere a demone: si aliquo pacto, vel maleficio sit alligatus: & quomodo huiusmodi maleficium possit destrui. 159. 280.
- Quaest. 11. An licitum sit querere a demone, vt dicat, quis sit eorum princeps in illo corpore. 161. 283.
- Quaest. 12. An licitum sit querere a demone, vt dicat, an talis persona, quam possidet, sit energumena. 161. 284.
- Quaest. 13. An licitum sit Exorcista precipere demoni Superioris ordinis, ver. gr. Lucifero, vt demones sibi inobedientes excruciet in inferno. Item spiritum principalem in corpore abesse, vt secum educat totam societatem.

- tatem suam. 161. 285.
- Quaest. 14. An licitum sit Exorcista, demonem in locis desertis alligare. 164. 292.
- Quaest. 15. An Exorcista potestatem habeat demones mittendi in infernum. 165. 294.
- Quaest. 16. An peccatum sit graue, de vanis, & inutilibus, & forte nocuius, & ijs, qua ad expulsionem non conducunt, demonem interrogare. 167. 297.
- Quaest. 17. An licitum sit Exorcista, precipere demoni sub poena excommunicationis, vt energumenu amplius no diuexet. 169. 301.
- Quaest. 18. An licitum sit Exorcista, demoni precipere, vel irrationabilibus per terminos iudiciarios. 169. 302.
- Quaest. 19. An licitum sit Exorcista, medinas corporales obsessis, ac maleficiatis applicare. 171. 306.
- Quaest. 20. An licitum sit Exorcista, cum agrotis obsessis, vel maleficiatis Chirurgi munere fungi. 175. 317.
- Quaest. 21. An licitum sit Exorcista, energumenum vexare flagellis, & dehonestare opprobrijs, aliaue similia facere. 177. 321.
- Quaest. 22. An Exorcista licite possit fictionibus vri, ad probandum: an aliquis vere, vel fidele, aut imaginarie sit obsessus. 178. 322.
- Quaest. 23. An obsessi, seu energumeni, ac maleficiati per solum dissensu voluntatis possint seipso a quacunq; demoniaca vexatione totaliter liberare. 179. 323.
- Quaest. 24. An sit necesse in exitu demonis e corpore ei precipere, vt iuret, se exiturum, nec amplius regressurum. 188. 342.
- Quaest. 25. An licitum sit, annuere demoni offerenti egressum ex homine, si ei permittatur in alium ingredi. 189. 343.
- Quaest. 26. An seclusis quatuor illis conclusionibus a Sanchez adductis, adhuc liceat petitioni supradicta conuincere. 189. 344.
- Artic. VI. De Prudentia in relictis semitis eligendis circa adiurationem. 190. 347.
- Quaest. 1. Quomodo Deus a nobis recte adiurari possit. 191. 349.
- Quaest. 2. An Beati, & Sancti Angeli adiurari possint ab hominibus. 192. 351.
- Quaest. 3. An demones sancte, & licite adiurari possint ab hominibus. 192. 352.
- Quaest. 4. An creaturae irrationales, vt locusta, nubes, sal, aqua, & cat. licite a nobis adiurari possint. 194. 357.
- Quaest. 5. An adiuratio debeat fieri per Deum solum: an etiam per creaturas. 195. 359.
- Quaest. 6. Quanam cautela sint seruanda ab Exorcista, vt adiuratio suum habeat effectum. 197. 365.
- Pars II. De Aegrotis. 205. 383.
- Cap. I. Orante Deum. 207. 387.
- Artic. I. Contemplando Diuinam Providentiam. 207. 388.
- Artic. II. Meditando infinitam Dei Bonitatem. 211. 394.
- Quaest. 1. Cum Deus tam pietissimus sit, ac summe bonus, cur tot homines de eius diuino auxilio diffidant. 214. 399.
- Quaest. 2. Cur plures Iusti etiam docti, & pie perfecta fiducia in Deum sepe careant. 216. 401.
- Artic. III. Considerando Dei veritatem, ac fidelitatem in suis promissis. 219. 405.
- Quaest. 1. An oporteat distincte habere noti-

- notitiam huius promissionis, & ex fide illius petere, ut oratio habeat conditionem requisitam ad impetrandum infallibiliter.* 220. 407.
- Artic. IV. De Conditionibus ad impetrationem infallibilem requisitis.** 221. 408.
- Conditio prima quæ.* 222. 411.
- Quæst. 1. An spiritualia bona indistinctè, & absolute à Deo peti possint.** 228. 422.
- Quæst. 2. An bona temporalia absolute à Deo peti possint.** 229. 424.
- Quæst. 3. An postulare à Deo peculiarem protectionem, & curam in præstando nobis hæc bona, sit tentare ipsum.** 234. 435.
- Quæst. 4. An temporalia mala in oratione peti possint.** 236. 436.
- Quæst. 5. An liceat in oratione petere, ut malum poena proximo eueniat.** 235. 438.
- Quæst. 6. An omnium prædictorū malorū, vel bonorum petitionem infallibilem habeant impetrationem ex vi diuinæ promissionis.** 237. 444.
- Conditio secunda ad impetrationem infallibilem requisita.* 241. 454.
- Conditio tertia ad impetrationem infallibilem requisita.* 243. 459.
- Quæst. 7. Cur plures, etsi dicant, se habere fidem aliquid à Deo obtinēdi, non tamen in eo postulando perseverant,** 245. 463.
- Quæst. 8. Quanto tempore perseverandum sit in oratione, ac petitione, ut, quod petitur, obtineri possit.** 246. 465.
- Quæst. 9. An diu perseverandum sit in petitione.** 247. 466.
- Conditio quarta ad impetrationem infallibilem requisita.* 247. 467.
- Quæst. 10. An aliquis pro se, vel pro alio possit absolute petere aliquod bonū temporale, & credere, se illud infallibiliter obtēturū.** 249. 471.
- Artic. V. De Signis, quibus in rebus omnibus cognosci potest Dei voluntas.** 254. 482.
- Cap. II. De Aegroto orante Dominos cæli, & terra.** 259. 491.
- Artic. 1. Iesum Christū D. N.** 259. 492.
- Artic. II. Beatis, Virginē Dei Genitricem Mariam.** 265. 506.
- Cap. III. De Aegroto orante hominum mediatores.** 267. 511.
- Artic. 1. Angelicos spiritus.** 268. 512.
- Qu. unica. Cur tot homines iusti vexentur, & quandoq; à dæmonibus superentur, si ab Angelis proteguntur.** 271. 519.
- Art. II. Beatos in cælo regnātes.** 272. 520.
- Quæst. 1. An Sancti tam homines, quam Angeli licitè à nobis sint orandi.** 273. 521.
- Quæst. 2. Cur Deus velit nos ad Sanctos orare, si ipse promptissimus est ad dandum id, quod petimus.** 275. 526.
- Quæst. 3. An licitè à nobis sint orandi Iusti Viatores.** 276. 527.
- Cap. III. De Aegroto ieiunāte.** 276. 528.
- Artic. 1. Ad Deum placandum.** 278. 532.
- Art. II. Ad proficiendū in bono.** 280. 537.
- Qu. unica. An vexationes diabolicæ, quæ hominibus eueniunt tantū ad probationem, & exercitium virtutis, sint à Deo volente, & iubete: vel tantū permittente, & non impediēte.** 282. 541.
- Artic. III. Ad se ipsum sanandum, & roborandum.** 283. 544.
- Artic. IV. Ad hostes visibiles, & invisibiles expellendos, & profligandos.** 286. 552.
- Pars III. De Remedijs.** 289. 561.
- Cap. I. Generalib; Sacramentorū.** 290. ibi.
- Artic. 1.**

- Artic. I. De Baptismo.* 190. 562. *Cap. IV. De Remedijs particularibus pro demone coercendo.* 332. 658.
- Artic. II. De Confirmatione.* 191. 568. *Artic. I. De Obiurgatione, & precepto.* 333. 659.
- Artic. III. De Pœnitentia.* 192. 571. *Artic. II. De demone obsidente, aut ingrediente.* 338. 667.
- Artic. IV. De Eucharistia.* 194. 575. *Quest. 1. Quomodo impetus demonis obsidentis sint à Vexato repellendi.* 339. 668.
- Artic. V. De Ordine.* 196. 580. *Quest. 2. Quomodo sint coercendi demones Striges obsidentes, & impediendes, ne Iudicibus veritatē fateantur.* 343. 677.
- Artic. VI. De Matrimonio.* 197. 586. *Quest. 3. Quomodo se habere debeat Exorcista, vel Parochus cum Magis, & Sagis habentibus pactum cum demone, sed pœnitentibus.* 345. 682.
- Art. VII. De Extrema unctione.* 198. 588. *Art. III. De demone possidete, seu existente in corpore Vexati.* 348. 686.
- Cap. II. De Remedijs generalibus Sacramentalium.* 298. 591. *Quest. 1. Quomodo vexationes à demone possidente effecte per ipsos Vexatos sint reprimende, aut auferende.* 348. 687.
- Artic. I. De Cruce.* 299. 592. *Quest. 2. Quomodo maleficium in matrimonio factum sit auferendum, ac destruendum.* 351. 693.
- Artic. I. De S. Evangelio.* 301. 596. *Quest. 3. Quomodo sint destruenda maleficia infantium, & pœrorum.* 354. 698.
- Artic. III. De Cereis formis, seu Agno cera impresso.* 308. 606. *Quest. 4. Quomodo paruuli præseruandi sint à maleficijs.* 357. 702.
- Artic. IV. De Reliquijs Sãctorũ.* 309. 608. *Artic. IV. De demone obsidente, seu renitente.* 357. 704.
- Artic. V. De imaginibus Sãctorũ.* 310. 610. *Quest. 1. An demonum resistentia preceptis ecclesiasticis facta proueniat ex vi, & potentia demonum: vel ex parte Dei, vel Exorcistę, vel energumeni.* 258. 705.
- Artic. VI. De Aqua benedicta.* 311. 612. *Quest. 2. Quamam sint genera Energumenum, ad quorum liberationē Deus difficillimè concurrat.* 360. 710.
- Artic. VII. De Pane, & Oleo benedicto.* 312. 614. *Quest. 3. Quomodo huiusmodi repugnantia diabolica sit auferenda.* 365. 720.
- Cap. III. De Remedijs particularibus egrotum preparantibus.* 313. 616. *Quest. 4.*
- Art. I. De modo certitudinaliter cognoscendi, an quis verè sit maleficio affectus, vel à demone possessus.* 314. 618.
- Artic. II. De Instructione pro Vexato ad liberationē præparãdo.* 316. 621.
- Quest. 1. Quomodo, & de quibus Vexatus instruendus sit erga Deum.* 317. 622.
- Quest. 2. Quomodo instruendus sit Vexatus erga Exorcistam.* 321. 634.
- Quest. 3. Quomodo Vexatus instruendus sit aduersus demones.* 322. 638.
- Quest. 4. Quomodo Vexatus instruendus sit erga seipsum.* 323. 639.
- Artic. III. De Probatione Vexati ante liberationem requisita.* 325. 646.
- Quest. 1. Quomodo Vexatus probandus sit erga Deum.* 325. 647.
- Quest. 2. Quomodo Vexatus probandus sit erga Exorcistam.* 327. 649.
- Quest. 3. Quomodo Vexatus probandus sit aduersus demonē.* 328. 651.
- Quest. 4. Quomodo Vexatus probandus sit erga seipsum.* 329. 653.

Quest. 4.

- Quest. 4. *Quenam sint remedia particularia pro primi generis obsessis.*
 365. 731.
- Quest. 5. *Quenam sint remedia particularia pro obsessis secundi generis.*
 366. 722.
- Quest. 6. *Quenam sint remedia particularia pro obsessis tertij generis.*
 369. 725.
- Quest. 7. *Quenam sint remedia particularia pro obsessis quarti generis.*
 370. 727.
- Quest. 8. *Quenam sint remedia particularia pro obsessis quinti generis.*
 374. 732.
- Artic. V. *De demone fugiente, seu exeunte.*
 375. 733.
- Quest. 1. *Quomodo se habere debeat Exorcista erga obsessum in actu liberationis.*
 377. 737.
- Quest. 2. *Quenam sint suggestiones speciales, quibus demon Energumenum inuadere solet tempore liberationis.*
 377. 738.
- Artic. VI. *De demone tentante suum regressum.*
 387. 748.
- Quest. 1. *Quenam sint communiores suggestiones, quibus demon quarit iterum in corpus liberati suum regressum.*
 388. 749.
- Quest. 2. *Vnde sumat demon tentandi occasionem.*
 390. 750.
- Quest. 3. *Quibus remedijs preseruatius diabolice suggestiones in hominibus a demone liberatis euanescent.*
 391. 751.
- Artic. VII. *De demone repetente, seu redeunte.*
 396. 758.
- Quest. 1. *Quenam sit causa regressus.*
 396. ibi.
- Quest. 2. *Quomodo se habere debeat Exorcista cum eo, qui post liberationem iterum a demone possidetur.*
 398. 761.
- Art. VIII. *De demone infestante ea, que ad hominem spectant.*
 400. 765.
- Quest. 1. *Quibus modis animalia bruta a demonibus vexentur.*
 401. 766.
- Quest. 2. *Quomodo sit eis subueniendum.*
 401. 767.
- Quest. 3. *Quibus infestationibus a demonibus domus soleant molestari.*
 405. 770.
- Quest. 4. *Quomodo domus a spiritibus malignis sint purganda.*
 405. 771.
- Quest. 5. *Quid agendum ab Exorcista, & domus habitatoribus in actu liberationis.*
 406. 773.
- Quest. 6. *Quomodo domus a molestijs demonum sint preseruanda.*
 410. 778.
- Quest. 7. *Quomodo aues, vermes, mures, locusta, vel alia animalia terrarum, vel fructus vastantia sint destrueda.*
 411. 779.
- Art. IX. *De modo, & ordine exorcizandi.*
 425. 784.
- Cap. IV. *De Remedijs pro afflictis, & tribulatis.*
 430. 792.
- Artic. I. *De afflictis, & tribulatis subleuandis in infirmitatibus naturalibus.*
 430. 793.
- Artic. II. *De afflictis, & tribulatis tuendis ab inimicis, ac persecutoribus.*
 446. 820.

Hic

AVCTORES OMNES

PROBATÆ, VEL IMPROBATÆ FIDEI,

Theologi, Iurifconfulti, Medici, Philofophi, Physiologi,
Historici, aliarumq; fcientiarum, atq; artium Profeflores,
qui huic operi fuam quoquomodo operam sub-
miniftrarunt, ferie Alphabetica
recenfentur.

ABBAS Panormitanus.
 R. Abenezra.
 Aegidius de Coninch.
 Albericus.
 Albertus Magnus.
 Albinus Flaccus.
 Alcazar.
 Alciatus.
 Alcuinus.
 Alexander Albertinus.
 Alexander Alenfis Diirrefrag.
 Alexander Calamator.
 S. Alexander Papa I. Martyr.
 Allois Abbas.
 Almainus.
 Aloyfius Bariola.
 Alphonsus à Castro.
 Alphonsus Toffatus.
 Altifiodorenfis.
 Amalarius Fortunatus.
 S. Ambrosius Epifcopus.
 S. Amphilochius Epifcopus.

Anaftafius Germon.
 Andreas de Vega.
 Anonymus.
 S. Anfelmus Epifcopus.
 S. Antoninus Archiepifcopus.
 Antoninus Diana.
 S. Antonius Abbas.
 Antonius Hiquæus.
 S. Antonius à Padua.
 Antonius Flaminius.
 Antonius Naldus.
 Antonius Quêuedo.
 Aquila.
 Archidiaconus.
 Aretas.
 Ariftoteles.
 Armilla.
 Arnobius Rhetor.
 Arnoldus Carnotenfis.
 Arfenale Inquifitorum.
 S. Athanafius Epifcopus.
 S. Audoenus Epifcop. Rhotomag.
 Augustinus Barbôfa.
 S. Augustinus Hipponenfis Epifc.
 Auicenna Medicus.

B

- B** Althassar Paes.
 Baptista Codroncus Medicus.
 Baretius de Baretijs.
 Baronius Cardinalis.
 Bartholomæus ab Angelo.
 Bartholomæus Faius.
 Bartholomæus Sibilla.
 Bartholomæus Spineus.
 S. Basilius Magnus Episcopus.
 Beda Venerabilis.
 Benedictus Pererius.
 Benedictus Iustinianus.
 S. Bernardus Abbas.
 Bernardus Luxemburgicus.
 S. Birgitta.
 Boethius.
 S. Bonaventura D. Seraphicus.
 Bordonus.
 Breuiarium Romanum.
 Burcardus.

- S. Clemens Papa Romanus.
 S. Cœlestinus Papa.

Concilium

- Antiochenum.
 Arausicanum.
 Aurelianense I.
 Bracharense II.
 Carthaginense I V.
 Florentinum.
 Gangrense.
 Gerundense.
 Laodicense.
 Lugdunense.
 Moguntinum.
 Nicenum II.
 Romanum.
 Toletanum V.
 Toletanum VI.
 Tridentinum.

- Conradus Monachus.
 Cornelius à Lapide.
 S. Cornelius Papa, & Martyr.
 Crolandensis Historicus.
 S. Cyprianus Episcop., & Martyr.
 S. Cyrillus Alexandrinus.
 S. Cyrillus Hierosolomitanus.

C

- C** Aesar Carena.
 Aesarius Cisterciensis.
 S. Caius Papa, & Martyr.
 Canus.
 Capreolus.
 Carolus Baucius.
 S. Carolus Borrhomæus.
 Carolus de Grassijs.
 Carolus Oliuerius.
 Cassiodorus.
 Cedrenus.
 Chronicum Frat. Minorum.
 Cicero.
 Ciruelis Darocensis.

D

- D** Aniel Sennertus Medicus.
 Inamius Patricius.
 S. Dionysius Areopagita.
 Dionysius Carthusianus.
 Dominicus Bannes.
 Dominicus Soto.
 Dorotheus.
 Durandus.

E

- E** Celestia.
 Echius.

S. Eligius Nouiomensis Episcop.
S. Ephræm Syrus Diaconus.
S. Epiphanius Episcopus.
S. Erasmus Episcopus, & Martyr.
S. Euagrius Episc. Constantinop.
Euclides.
Eugubinus.
Eusebius.
S. Eustachius Presbiter.
Euthymius Zigabonus.
R. Ezra.

F

F Auentinus.
Felix Scripturista.
Ferdinandus à Castro Palao.
Fortunatus.
S. Franciscus Assiliates Seraphicus
Franciscus Cespedes.
Franciscus Longobardus.
Franciscus Maria Guaccius.
Franciscus Pegna.
Franciscus Pelizzarius.
Franciscus Ribera.
Franciscus Robortel.
Franciscus Suarez.
Franciscus Titelmanus.
Franciscus Valesius Medicus.
Franciscus Victoria.
Frusius.
Fulbertus.
S. Fulgentius Episcopus Ruspen.

G

G Abriel Biel.
G Gabriel Vasquez.
Galenus Medicus.
Genebrardus.

Gregorius Presbyter.
S. Germanus Episcopus.
Glossa ordinaria.
S. Gregorius Nazianzenus Episc.
S. Gregorius Nissenus Episcopus.
S. Gregorius Magnus Papa.
Gregorius Papa XV.
S. Gregorius Turonensis Episcop.
Gregorius Sayrus.
Gretzerus.
Guilhelmus Abbas.
Guilhelmus Durandus.
Guilhelmus Philiarcus.
Guilhelmus Vorillon.

H

H Aymo.
H Hector Boethus.
Henricus à Gandauo D. solënis.
Henricus Institor.
Henriquez.
S. Hermas Discipulus Pauli Apost.
Hieremias Drexelius.
S. Hieronymus.
Hilarion Monachus.
S. Hilarius Episcopus.
B. Hildegardes Virgo.
Hincmarus.
Hippocrates Medicus.
Historia Ecclesiastica.
Hugo Cardinalis.
Hugo de S. Victore.

I

Iacobus Aluarez.
Iacobus Billius.
Iacobus de Grassijs.
Iacobus de Valentia.

S. Iacobus Diaconus.
 Iacobus Pamelius.
 Iacobus Simancas.
 Iacobus Sprenger.
 Ianfenius.
 Ignatius Lupus.
S. Ignatius Martyr.
 Innocentius Papa I.
 Innocentius Papa VIII.
 Ioachin Abbas.
 Ioannes Azorius.
 Ioannes Baptista de Lezana.
 Ioannes Baptista Folengius.
 Ioannes Baptista Possuinus.
 Ioannes Carthagera.
 Ioannes Cassianus.
S. Ioannes Chrysoftomus Episc.
S. Ioannes Damascenus.
 Ioannes Diaconus.
 Ioannes Duns Scotus D. subtilis.
 Ioannes Fernelius Medicus.
 Ioannes Gailer.
 Ioannes Lorinus.
 Ioannes Maior.
 Ioannes Maldonatus.
 Ioannes Molinetus.
 Ioannes Turrecremata.
 Ioannes Viguerius.
 Ioseph Angles.
 Ioseph Hebraus.
S. Irenæus Episcopus Lugdunen.
 Isaac Abbas.
S. Isidorus Episcopus Hispalen.
 Isidorus Abbas.
S. Iuo Presbiter.
S. Iustinus Martyr.
 Iustus Lipsius.

K

R. **K** Immi.

L

L Actantius Firmianus.
L Landolphus Carthusianus.
 Laurentius ab Anania.
B. Laurentius Iustinianus.
 Laurentius Peirinus.
 Laurentius Portel.
 Laurentius Surius.
S. Leo Papa.
 Leonardus Lessius.
 Leonardus Vairus.
S. Leontius Episcopus Cæsarien.
 Lippomanus.
 Ludouicus Blosius.
 Ludouicus Frois.
 Ludouicus Granatenfis.
 Luisius Legionensis.
 Lycosthenes.
 Lyndanus.

M

M Acrobis.
M Marcellinus de Pise.
 Marcellinus Historicus.
 Marcus à Lisbona.
 Marsilius.
 Martinus Bonacina.
 Martinus de Arles.
 Martinus Delrius.
 Martinus Nauarrus.
 Maximilianus ab Eynaten.
S. Maximus Episcopus Taurinen.
 Michael Medina.
 Missale Romanum.
 Molfesius.

N

Nicephorus.
Nicolaus de Lyra.
Nicolaus Monachus.
Nicolaus Remigius.
S. Nilus Abbas.
Nugnus.

O

Oglerius Medicus.
S. Optatus Episc. Mileuet.
Origenes.
Osbertus.
Ouidius.

P

Pannonius.
Paraphrastes.
S. Paulinus Episcopus.
Paulus Carraria.
Paulus Grillandus.
Paulus Layman.
Paulus Sherlogus.
Pedraza.
Pelbartus.
Peltanus.
Petrus Ancharanus.
Petrus Binsfeldius.
Petrus Blesensis.
Petrus Canisius.
S. Petrus Chrysologus Episcopus.
B. Petrus Damianus Cardinalis.
Petrus Gregorius.
Petrus Lombardus Episc. Paris.
Petrus Paludanus.
Petrus Rauzanus.

Petrus Tataretus.
Petrus Thyraus.
Philippus Marchinus.
Picus Mirandulanus.
Plato.
Pontificale Romanum.
Primasius.
S. Prosper Episcopus Rhegiensis.
Prosper Farinacius.

R

Rabanus.
Raynerius de Pisis.
Raitherius.
Raynuthius.
S. Remigius Episcop. Rhemensis.
Richardus de Media villa.
Richardus de S. Victore.
Richelius.
Rituale Romanum.
Robertus Bellarminus Cardin.
Rodolphus Cupers.
Roffensis.
Rupertus Abbas.
Rupertus Tuitiensis.

S

Sebastianus.
Scribonius.
Seneca.
Serenus Abbas.
Simeon de Muis.
Simeon Metaphrastes.
Socrates.
Speusippus Platonicus.
Staphylus.
Stephanus Eduensis Episcopus.
Stephanus Facundex.

Summa Corona
Syluester Prieras.

T

- T** Abiena.
Tertullianus.
S. Theodoretus.
Theodoricus Abbas.
S. Theophanes Episcop. & Martyr.
Theophilaetus.
Theophilus Abbas.
Theophrastus.
Theosteristus Monachus.
S. Thomas Doctor Angelicus.
Thomas Caietanus Cardinalis.
Thomas Cantipratenfis.
Thomas de Kempis.
Thomas Phasellus.
Thomas Sanchez.
Thomas Valdensis.

V

- V** Alerius Polidorus.
Varro.
Vgolinus.
Villegas.
Vincentius Beluacensis.
Vincentius Bonardus.
Vincentius Filiucius.
Vivaldus.
Vualafrius Strabus.

Z

- Z** Acarias Vicecomes.
Zanardus.

EX AVCTORIBVS IN HOC OPERE ALLEGATIS

Ij duntaxat , qui Exorcistico munere sunt perfuncti ,
hoc Indice Alphabetico continentur .

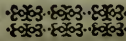
- S.** **A** Delelinus Episc. Sagiensis.
Aegydius Nitteletus .
S. Aichardus Abbas .
S. Albinus Episcopus Andegauen.
Alexander Albertinus .
S. Ambrosius Archiepiscopus .
S. Annon Episcopus .
S. Antonius Abbas .
S. Antonius à Padua .
SS. Apostoli Domini .
S. Auxentius Archimandrita .
S. Babyla Episcopus Antiochenus .
S. Barnabas Apostolus .
S. Basilius Magnus Episc. Caf.
S. Benedictus Abbas .
B. Bernardinus à Feltria .
S. Bernardus Abbas .
Bursus Billius Canonicus .
B. Caluppanus .
Carolus Oliucrus .
S. Constantius Episcopus Aquinas .
S. Cyprianus Episcopus, & Martyr .
S. Daniel Stylita .
SS. Discipuli Domini .
S. Dominicus Patriarcha .
S. Eligius Episcopus Noniomen .
S. Elphegus Episcopus Cantuarien .
S. Eutychius Patriarcha .
S. Franciscus Patriarcha Seraphic .
S. Gallus Abbas .
S. Godofridus Episcopus Ambianen .
S. Gregorius Thaumaturgus Episc.
Hieronymus Menghus .
S. Hilarion Abbas .
S. Iacobus Alemanus .
B. Iacobus à Marchia .
S. Ignatius Loyola .
S. Ioannes Apostolus .
B. Ioannes à Capistrano .
Isidorus Abbas .
S. Iustinus Martyr .
S. Launomarus Archimandrita .
S. Laurentius Episc. Dunelmensis .
S. Macarius Patriarcha Antioch .
S. Maclouius Abbas .
S. Marcellus Abbas .
S. Marcellus Episcopus Parisiensis .
S. Martinus Episcopus Turonensis .
S. Maurilius Episcop. Andegauen .
Maximilianus ab Eynaten .
S. Maximus Episcopus Rhegiensis .
S. Nicetas Abbas .
S. Nicetius Episcopus Treuirensis .
S. Nonnus Episcopus Edessa .
S. Parthenius Patriarcha .
S. Patapius Solitarius .
S. Paulus

- S. Paternus Episcopus Abricensis.* *S. Suitbertus Episcopus Verdensis.*
S. Paulus Apostolus. *S. Theodorus Archimandrita.*
S. Petrus Apostolus. *S. Theodosius Cœnobiarcha.*
S. Petrus Cælestinus Papa. *Valerius Polidorus.*
S. Petrus Exorcista Martyr. *S. Vbaldus Episcopus Eugubinus.*
Petrus Santutius Cælestinus Ab. *S. Vedaſtus Episcop. Atrebatensis.*
Pontius Abbas Boneuallis. *S. Vincentius Ferrerius.*
S. Portianus Abbas. *S. Vrsmarus Episc. in Cœnob. Laub.*
S. Regulus Episcopus Arelatensis. *S. Vulinuualocus Abbas.*
S. Remigius Episcopus Rhemensis. *S. Vuolphelmus Abbas.*
Serenus Abbas. *Zacharias Vicecomes.*
S. Simon Apostolus. *S. Zeno Episcopus Veronenſis.*

MANVALIS EXORCISTARVM, AC PAROCHORVM Pars Prima.

DE EXORCISTA:

VDI, ait Ioannes Apoc. 1. *in medio septem candelabrorum aureorum similem filio hominis, vestitum podere, praecinctum ad mamillas zona aurea: caput eius, & capilli candidi erant, tanquam lana alba, & tanquam nix: oculi eius tanquam flamma ignis, pedes eius similes aurichalco, sicut in camino ardenti: & vox illius, tanquam vox aquarum multarum, & cat. & facies eius, sicut Sol lucet in virtute sua.*

Quo apparatu Exorcista, Graeca voce sic dictus, qui Latine dæmonem adiurans, siue increpans vocatur, c. *Cleros. vers. Exorcista.* 21. *dist. iure merito non homo, sed similis filio hominis dicitur, eò quòd conditionem humanam superantem, æquantem angelicam, & diuinam attingentem sortitus sit.*

Verè plusquam homo est censendus, qui diabolum expellere potest. Quæ etenim vires alicui ex hominibus suppetunt, vt talem, & tantum inimicum gloriosè expugnare valeat; cum illo nihil debilius; isto nihil fortius in orbe reperiat? *Nihil aliud est homo,* ait D. Bernardus lib. *Meditat. cap. 3. quàm sperma fetidum, saccus stercorum, cibus vermium: Post hominem vermibus, post vermem fetor, & horror. Sic in non hominem vertitur omnis homo. Quid superbis puluis, & cinis: cuius conceptus culpa, nasci miseria; viuere pena, mori angustia? Vnde superbit homo, cuius conceptio culpa: nasci pena: labor vita: necesse mori? Dæmon nihil horum patitur; sed intellectu subtilis, scientia illustris, motu velox, potentia insignis, essentia spiritualis, statu perpetuus perseuerat in æternum. Quomodo tam debilis dæmonem tam*

A fortem

I.
Exorcista, dicitur dæmonem adiurans, per similem filio hominis figuratur. Quia dignitatè humanam superat.

Par. I. Cap. I. De Exorc. Potest. donato

fortem posset è sedibus suis nolentem expellere, profligare reluctantem, nisi conditione cæteris hominibus superemineret?

3.
Angelicam
æquat.

Vndè supra homines eleuatus Angelorum sortes exæquat. Nam si Spirituum beatorum dignitatem attendas, videbis ipsos spiritibus malignis dominari, & demones suo subiectos imperio quaquaersum agere, agitare, exagitare, vt docent Alexander Alenf. *par. 2. q. 100. mem. 2. ar. 6.* Rupertus Abbas *super Iudicium cap. 5.* B. Laurentius Iustinianus *de spirituali anima resurrect.* Iacobus Aluarez *lib. 1. de victoria tentat. par. 3. cap. 7.* D. Basiliius *in Psal. 33.* & alij infra citandi articulo de Angelis num. 515. Quam potestate cum Exorcista virtutes aduersas cohibeat, iuremeritò vt Angelus censendus est, & similis filio hominis, qui Angelorum ore in forma iuuenis splendori, & ingenui apparentium ministerium contra demones exercet, vt scripturæ, ac Patres indicant, qui toties Angelorum titulo Ecclesiæ Ministris cohonestant.

Diuinam
attingit.

Immo diuinam aliquo modo attingit conditionem. Quis enim est ille filius hominis, cui similis esse, asseritur à Ioanne, nisi Christus Dominus, vt testantur S. Irenæus *lib. 4. c. 37.* Luifius Legionensis *de Nominibus Christi*, Aretas, Abbas Ioachim, Ribera, Haymo, Anselmus, Alcazar, & alij relati à Cornelio à Lapide *in Apocalypsim*, qui seipsum tali nomine vocans Matthæi 25, huiusmodi potestatem expulsiuam demoniorum ipsemet sæpissimè exercuit, & suis Apostolis tradidit: neq; illis solum, sed etiam successores? Quam spiritualiter æmulantur omnes Exorcista, cum spiritus malignos cogunt in fugam prorumpere: aut maleficia soluunt, morbosq; veneficos sanant. Et ideo iuremeritò similes filio hominis esse dicuntur, eò quòd si non æqualem, saltem similem potestatem adepti sunt. Quare Exorcista, qui conditione sic eminet, multis qualitatibus fulgere debet, quæ illi ad tale munus efficaciter obeundum aptè disponant; sed præcipuè debet esse Potestate donatus, Scientia præditus, Virtutibus ornatus: vt tribus capitibus explicabitur.

Ideo debet esse
Potestate do-
natus.

Scientia prædi-
tus.

Virtutibus or-
natus.

Cap. I. Potestate donato.

3.
Ecclesiasticam

potestas Exor-
cista necessaria
ad debitam of-
ficij exercita-
tionem.

Ecclésiasticam potestatem omnibus Ecclesiæ Ministris necessariam esse, nemo ambigit. Quantumuis enim aliquis sit abundantioribus charismatum donis præ cæteris superfusus, si tamen hac potestate, uti non potest ritè suum exercere ministerium; ideo Exorcista huiusmodi potestate donatus esse debet, vt aptè sit præparatus in ijs, quæ ad officium exorcisticum pertinent.

Quod typicè videtur in simili filio hominis apparenti in medio candelabrorum aureorum, qui vestitus erat podere, tunica, scilicet, byssina, siue lineà interula, quæ (vt explicant Nicolaus Lyranus in postilla, & Alcazar *super Apocalypsim*) erat vestis Sacerdotalis descendens à collo, & humeris vsq; ad talos, ideoq; dicta (Podiris) idest, talaris; & tam arctè corpori adhaerens,

rens, vt nulla ferè in ea esset ruga: cum esset stricta admodum, & manicas haberet strictas. Nam quid designat sacerdoticum illud indumentum, nisi potestatem Ecclesiasticam, quæ a Christo supernaturaliter, & specialiter Apostolis, Discipulis, & eorum successoribus legitimis vsq; in finem sæculi ad edificacionem Ecclesiæ militantis secundum leges Euangelicas pro consecutione felicitatis aeternæ collata est? Ita colligitur ex Soto in 4. sent. d. 20. q. 1. ar. 1. Suarez de Legibus, & Legislat. lib. 4. c. 1. nu. 10. & cap. 3. per tot. & Barbosa de Episcopalis officij instit. c. 1. & latifs. de Iure Ecclesiast. vniuerso lib. 1. c. 1. & 2.

In qua descriptione quadruplex illius causa indicatur, secundum quam ab alia qualibet potestate distinguitur: Efficiens, cum dicitur: à Christo supernaturaliter collata. Nam cum Ecclesia sit regnum eius monarchicum, placuit aliquos ex hominibus assumere, quibus tanquam Officiarijs, & Magistratibus suam tribueret facultatem. Subiectiua, cum dicitur: Apostolis, & eorum successoribus. Nam hæc potestas Apostolis primitus collata, ab ijs transijt ad Apostolicos viros; & ab illis in eorum successores transfunditur vsq; ad consummationem sæculi: can. In nouo testamento dist. 21. & Concil. Trident. sess. 23. de Sacram. Ordinis cap. 1. & can. 1. Formalis cum dicitur secundum leges euangelicas; quæ dant formam vtendi: cū non sit in libertate Ecclesiastici, ea potestate ad libitum vti; sed ad legis Euangelicæ, & Ecclesiasticæ præceptum, quæ vnicuique definiunt, quid factò opus sit; aliàs vsus esset abusus. Finalis cum dicitur, ad edificacionem Ecclesiæ: eò quòd omnia eius ministeria ad malum remouendum, & bonum promouendum occupentur; vt fideles à malis liberi, & in bono confirmati facilius suum finem assequantur.

Hæc autem, vt ministerium respicit exorcisticum, secernitur in potestatem Ordinis exorcistatus, & sacerdotalis, ac potestatem Iurisdictionis ordinariæ, & delegatæ, quæ ambæ potestates Exorcistæ sunt necessariae modo, quò sequentibus articulis explicabitur.

ARTICVLVS I.

Ordinis Exorcistatus.

CVM Ordo sit concentus operationum ad inuicem communionis proportio, vicissitudinis in omnibus causa, & contemperatio ad perficiendum idonea, vt ait Speusippus in platonis definitionibus; & æquum sit iuxta apostolicum præceptum I. Cor. 14. omnia honestè, & secundum ordinem fieri, in Ecclesia dari oportuit Sacrum Ordinem plures graduum, ac dignitatum Ordines in se continentem, in quibus singularis gratia, & spiritualis potestas, atq; officium traditur Ordinatis, vt munus suum in Ecclesia ex professo gerant, vt docet Magister in 4. d. 14. §. si autem, D. Thom. ibi q. 1. ar. 1. Viguerius in summa c. 16. §. 6. & Barbosa Iuris ecclesiast. vniuers. lib. 1. de Ordine, & qual. Ordinan. cap. 32. nu. 2. vt sic ex ordinata illa potestate admirabilis officiorum harmonia confurgeret, propter quam tot ordinum varietate circudata non immeritò castrorum aciei ordinatæ assimilatur.

Eius quatuor causa explicatur.

Duplex est. Ordinis (Exorcistatus, Sacerdotalis, Iurisdictionis Ordinariæ, Delegatæ.)

4. Quid sit Ordo genericè sumptus. In Ecclesia sũt plures Ordines.

Cantic. 6.

Definitur Ordo Exorcistatus. Potestas in demones exerceri debet ab ijs, qui sunt in ordine Exorcistatus.

5.

Iure ordinario ab hoc munere excluduntur Laici.

Infra nu. 184. §. 5.

Clerici simplices.

Inter hos graduum ordines numeratur Ordo Exorcistatus, qui est spiritalis potestas, qua Ordinatus potest demones increpare, illosque ab hominibus, & è rebus ad homines spectantibus expellere. Qua potestate nemo vti valet ad demones expellendos, ac dissoluenda opera diabolica, qui non fuerit saltem huiusmodi Exorcistatus Ordine insignitus, cap. Non oportet. dist. 69. ex Concilio Laodicensi cap. 26. Alcuinus de diuin. offic. cap. 35.

Quapropter iure ordinario ab huiusmodi ministerio Laici repelluntur, nec possunt sine pacti demoniaci suspitione hoc sibi munus de iure vindicare. Nam si hoc sibi ex officio deberi asseuerant, palam conuincuntur sacrilegij. Si verò gratiam ad hoc specialiter datam, puta, per fidem in Christi nomine, præterdant, tenentur huius iuris extraordinarij documenta præbere Ecclesiæ Sanctæ Prælati. Nam etsi demonum expulsio, & solutio maleficiorum per fidem in Christi nomine inter gratuita Dei dona connumerentur, quæ in aliorum vtilitatem bonis, & malis, Clericis, & Laicis tribuuntur, vt docet Paulus 1. Cor. 12. dicens: *Alij datur operatio virtutum*, qua fideles per fidem possunt demones expellere, vt Christus dixit Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo demonia eijcient.* Nihilominus huiusmodi gratiæ ab Ecclesia sunt examinandæ, sine cuius iudicio, & auctoritate nemini licet saltem publicè, vel ministerialiter virtute peculiari exorcizare.

Simili ratione excluduntur ab eo numero simplices Clerici, qui licet asciti sint in sortem Domini, & veniant nomine personarum ecclesiasticarum; non tamen possunt hoc munus ministerialiter obire, nisi Exorcistatus Ordine sint insigniti. Idèd tota potestas penes illos manet, qui saltem in Exorcistarum numero cooptantur.

§. I.

6.
Ordo Exorcistatus est vnus ex minoribus.

Figuratus in lege veteri.

HVnc autem ordinem vnum esse ex ijs, quos minores vocant, omnes sciunt quicumquè ecclesiasticam disciplinam nouerunt, cuius umbra præcessit in lege veteri apud Iudæos, inter quos adiurandis demones aliquos vacasse, probat illud Domini dictum Lucæ 11. & Matthæi 12. *Si autem ego in Beelzebub eijcio demonia, filij vestri in quo eijciunt? Ideo ipsi iudices vestri erunt.* Vbi Tostatus loquens in persona Christi quasi. 64. *seper illa Christi verba relata, ait: Non est verisimile, quòd dicatis, scilicet, me eijcere demonia in Beelzebub: quia ego, & filij vestri eijcimus demonia in eadem potestate; & tamen non conceditis, quòd filij vestri eijciant illa in Beelzebub: nec ergo debetis asserere, quòd ego eijciam in Beelzebub; sed in virtute Dei, sicut filij vestri: cum non appareat aliqua ratio differentia, quare illos in virtute Dei, & me in Beelzebub demonia eijcere dicatis.* Deinde subdit: *Quòd autem dicitur (Filij vestri) accipitur de Exorcistis. Nam apud Iudæos erant Exorcistæ, qui instructi à Salomone demones eijciebant; & manserunt semper in gente illa usquè ad tempora Christi, & etiam post. Asserit enim Iosephus lib. 8. Antiquit. cap. 2. quòd tempore belli Romani, Iudæus quidam de gente Iudæorum coram Respessiano Casare demone de obesso corpore expulit; in cuius rei notitiã fecit,*

ut.

Art. I. Ordinis Exorcistatus.

vt demon de corpore egressus vas aqua coram positum videntibus cunctis euerteret. Sicque de istis Exorcistis Christus loquebatur, qui erant filij Iudaorum, idest, de gente illa. Quod confirmat Chrysostomus super eadem verba Matthæi, & Amalarius Fortunatus Episcopus Treuren. lib. 2. de Ecclesiasticis officijs cap. 9. de Exorcistis: vt habetur tom. 9. par. 1. Bibliotheca Veterum PP. & Beda tract. super Actus Apostolorum ab eo allegatus.

§. II.

IN lege verò noua veritas subsecuta est, cum ipsemet Christus Ordinem hunc instituit; non, vt aiunt quidam, videlicet, quando Christus tetigit aures iurdi, & muti dicens: *Ephpheta, quod est adaperire*: Marci 7. Et quando Maria Magdalena à septem dæmonijs ab eo fuit liberata. Matthæi 26. quia sequeretur, quòd bis instituisset Ordinem Exorcistatus, quod videtur absurdum; Sed in vltima cœna; cum totum Ordinis Sacramentum instituit. Et licet Augustinus Barbofa de iure Ecclesiast. vniu. cap. 33. de Ordine, & qualitat. Ordin. num. 5. in fine, videatur asserere, solùm Sacerdotium institutum esse à Christo in vltima cœna, ceteros verò Ordines ab Apostolis, & ab eorum primis successoribus introductos esse; omnesquè dici à Christo institutos; quia ille omnium Ordinum officia in seipso quodammodo gessisse probatur; Nihilominus cum ex sententia Doctorum melioris notæ, nempe D. Thomæ par. 3. q. 64. ar. 3. Caietani ibi, D. Bonau. in 4. dist. 24. q. 1. & 4. Richardi quest. 3. art. 3. & aliorum infra citandorum, omnes Ordines sint Sacramenta, dubio procul est asserendum, Ordinem Exorcistatus à Christo Domino institutum fuisse in vltima cœna simul cum toto Ordine; Vel dicendum est, Iesum instituisse Ordinem Exorcistatus, cum Matthæi cap. 10. Marci 3. & Luca 9. Conuocatis duodecim Discipulis suis, dedit illis potestatem spirituum immundorum, vt eijcerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem. Iuxta enim fidem omnia Sacramenta instituta sunt à Christo Domino: ita expressè definitur in Concilio Trident. sess. 7. de Sacramentis in genere can. 1. cuius verba sunt: *Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis nõ fuisse omnia a Domino nostro Iesu Christo instituta, anathema sit.*

Quem ordinem seruatum fuisse ab initio nascentis Ecclesiæ probant Doctores testimonio Sanctorum Patrum, vt Ignatij, qui in epistola ad Antiochenes salutatur Subdiaconos, Lectores, Cantores, Hostiarios, Exorcistas: Cypriani Episcopi, & Martyris, qui lib. 4. epist. 7. scribit, per Exorcistas voce humana, & potestate diuina dæmones flagellari, vri, torqueri: Cyrilli Hierosolomitani in presat. Carthehes. asserentis, Exorcistas per Spiritum Sanctum dæmones effugare: Optati Mileuet. lib. 4. docentis, per Exorcistas spiritus immundos depelli, & in desertum fugari: Clementis Romani Papæ epistola ad Iacobum fratrem Domini: Cornelij Papæ, & Martyris epist. ad Flavianum, quam Eusebius conseruauit: Caij Papæ, & Martyris epist. ad Felicem Episcopum: Augustini lib. 2. de Nuptijs, & concupisc. cap. 19. & 29. Quibus adde Concilia, Roman. sub Syluestro can. 3. Antiochen. can. 10. Carthag. 4. can. 4. cui interfuit, & subscripsit idem Augustinus, Laodic.

7.
Inlicitus à
Christo in lege
noua.

Et quando.

vers. 1.
vers. 15.
vers. 1.

8.
Seruatus ab
initio Ecclesiæ.
Vt testantur
Patres.

Concilia.

cap. 26. & alia moderniora, quæ cum antiquis æqualis sunt auctoritatis
& fidei.

§. III.

9.
Quem esse Sa-
cramētum, su-
stinent plures
Theologi.

Idēō producere
suum effectum
ex opere opera-
to : nempe da-
mones expelle-
re, si adsint om-
nia requisita.

Probatur
Ex institutione
Christi.

HVnc Ordinem, asserunt nonnulli cum Durando relati à Ioseph Angles
in 4. sent. quæst. de Sacram. Ord. art. 1. diff. 3. esse tantum sacramen-
tale; Attamen Sacramentum esse, sicut & cæteros Ordines, tumentur, præter
D. Thomam, & alios supra relatos nu. 7. Paludanus in 4. d. 24. q. 1. Alber-
tus Magnus, Almaynus, Maior ibi. Franciscus à Victoria Summa Sacram.
q. 6. de Ordine. Coninchus disp. 28. dub. 6. Nugnus q. 27. ar. 2. concl. 1. & Bo-
nacina de Sacram. disp. 8. plures citans Doctores. Quare cum Ordo Exor-
cistatus sit Sacramentum, eum suum producere effectum nō solum ex ope-
re operantis; sed etiam ex opere operato, videlicet ex virtute Passionis
Domini nostri Iesu Christi, nempe, ex se, & ex vi talis Ordinis abso-
lutè, & infallibiliter secundum Dei legem ordinariam dæmones ab obsessis
corporibus expellere, si adsint omnia requisita, vt mox dicetur num. 17. &
sequentibus, fatemur indubitanter cum Tostato par. 2. in 1. Regum cap. 16.
quæst. 41. Alphonso à Castro lib. 6. aduersus hæreses verb. Exorcismus, San-
chez lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. nu. 16. Suarez tom. 3. in 3. par. D.
Thomæ quæst. 65. art. 4. disp. 15. sect. 4. Valentia 2. 2. disp. 6. q. 8. punct. 2.
Philiberto Marchino tract. 2. de Sacramento Ordinis par. 4. cap. 10. Virtus
enim huius Ordinis, quæ est expulsio Dæmonis ab obsessis corporibus per
se pendet ex institutione diuina, & potestate tradita à Christo Apostolis, &
eorum successoribus, & ab Ecclesia suis Ecclesiasticis Ministris, nempe,
Exorcistis. Sed necesse est, vt Exorcistæ in suis præceptis nomen Dei, vide-
licet, vel Sanctissimæ Trinitatis, vel Domini nostri Iesu Christi interponât.

Vndè per sola verba, quæ proferunt Exorcistæ dæmones obiurgantes, eos
non expellunt: quia ex se nullam habent efficaciam; sed quādo præcipiunt
in nomine Sanctissimæ Trinitatis, vel in nomine Iesu Christi, dæmones ex-
pelluntur, non vi verborum coacti; sed à virtute Dei, qui vult operari pro-
latis illis verbis.

Hoc probat Tostatus loco citato à simili in Sacramento Eucharistiæ.
Quemadmodum enim, ait, in Sacramento Eucharistiæ prolatis verbis à Sacer-
dote est ibi verum corpus, & sanguis Christi; & tamen ista verba ex natura sua
non habent aliquam virtutem ad hoc efficiendum: quia si in verbis esset virtus
naturalis, à quocumq; illa proferrentur, conficeretur Eucharistia. Sed falsum
est: quia si Laicus illa protulerit, nihil efficit. Etiam non est efficacia à Sa-
cerdote: quia tunc quandocumq; Sacerdos illa proferret, conficeret. Sed falsum
est: quia si non proferantur cum intentione consecrandi, sed intentione iocandi,
nihil efficit. Similiter si non proferantur super debitam materiam, nihil fit.
Solutus ergo Deus est, qui consecrat, faciendo ibi esse verum corpus Christi: & sic
ipse fieri iussit Ioan. cap. 13. & 1. Corinth. 11. Ita in Exorcistis, quamquam
verba, quæ ipsi proferunt, non habeant ex natura sua aliquam efficaciam ad ex-
pellendos dæmones de corporibus; prolatis tamen illis verbis, quæ etiam in formā
dedit

10.

Autoritate
Tostati.

silicium

dedit Deus, illicò demonem eiecit de corpore. Et hoc: quia ipse promissit, scilicet, quòd prolato nomine suo ista ferebant: *Marci ultimo*, scilicet, *In nomine meo demonia eiecient, idest, prolato nomine meo.* Hac *Tost.* Hoc ipsum confirmat *Alphonsus à Castro* loco citato: *Vis, ait, præcepti ab Exorcista prolari contra demones verbis Christi innititur: In nomine meo demonia eiecient. Per quæ promissit non tantum Exorcistis; sed toti Ecclesia, se numquam illorum invocationi defuturum, qui nomen ipsius interposuerint.*

Alphonsus à Castro

§. IV.

Hinc ministerio huic exorcistico, ea, quæ in Sacramentis concurrunt, proportionaliter conuenire, non est dubitandum. Quod facile probari potest ex Sacramento Penitentia, in quo, sicut in ceteris, concurrunt causa efficiens, materia, forma, & intentio Ministri, quorum si vnum deficiat, Sacramentum non efficitur. Docet Concil. Trident. *sess. 7. can. 11. de Sacram. in genere*, Bartholomæus ab Angelo *Dialogo 1. §. 27.* & Bonacina *disp. 1. de Sacram. in genere q. 3. punct. 2.* alios plures citans. Efficiens causa, altera est principalis, quæ est Deus operans, peccata remittendo, & gratiam conferendo: Altera minus principalis, Sacerdos nempe, verba, proferens absolutionis, qui est velut instrumentum morale: vt ferra est artificiale, quæ mouetur à fabro lignario. Materia altera remota: Propinqua altera. Remota sunt peccata. Propinqua sunt actus detestationis peccatorum, & confessionis eorundem: Forma altera remota, propinqua altera. Remota sunt verba absolutionis: *Ego te absoluo à peccatis tuis, In nomine Patris, & cæt.* Propinqua est prolatio verborum super debitam materiam. Intentio Ministri est, absoluerè hominem à peccatis, & gratiæ Dei eum reconciliare. Quæ omnia si adsint, Sacramentum suum producit effectum.

II.
In ministerio Exorcistatus concurrunt omnia, quæ in Sacramentis proportionaliter.

D. Thom. 3. p. q. 84. ar. 2. Nungnus, & Vasquez ibi, & Bonac. disp. 5. de Sacram. q. 3.

Quanam sine causa Exorcistatus, vt Ordo est.

Idem prorsus proportionaliter fatendum in ministerio Ordinis Exorcistatus. Non enim loquimur hic de Exorcistatu, prout est ordinatio: quia sic eius causa principalis efficiens est Deus: minus principalis, dicta ministerialis, est Episcopus. Materia remota est liber Exorcistorum. Propinqua traditio eiusdem. Forma sunt verba ab Episcopo prolata, cum tradit Exorcista libellum, in quo Exorcismi continentur, dicens: *Accipe, & comenda memoria, & habere potestatem imponendi manus super Energumenos, siue baptizatos, siue Cathecumenos.* Intentio verò Episcopi est, instituire in Ecclesia Dei idoneum Ministrum ad demones expellendum. Ira præscriptum est in Concilio Carthagin. *4. can. 7.* & Ecclesiasticis canonibus *c. Exorcista dist. 23.* Et probant *Valentia tom. 2. disp. 6. q. 8. par. 2. col. penult. verbo lampridem.* *Sanchez in Decalogi præcepta c. 42. num. 18.* *Guilhielmus Durandus in Rationali diuin. offic. lib. 2. c. 6. nu. 4.* *Viualdus in candel. aureo par. 1. vbi de Sacram. Ordinis nu. 12. & 13.* *Cardinalis Bellarminus de Clericis lib. 1. c. 13. vers. tertius Ordin.* *Henriquez in Summa lib. 10. c. 9. §. 2.* *Molfes. in Sum. Theologia Moralis tract. 2. c. 6.* *Filliucciùs tract. 9. nu. 20.* & *51. Sebastianus Cas. in relect. de Ecclesiastica Hierarchia disp. 11. §. 3. in*

fine, Vasquez tom. 3. in 3. par. D. Thomæ disp. 237. c. 3. num. 32. Barbosa de Iure Ecclesiast. in vniuer. lib. 1. de Acolyt. & alijs ordin. c. 38. num. 14. & Petrus Thyraeus de Demoniacis c. 37. un. 502. ex illo Actuum 19. vbi dæmon obiecit filijs Sceuæ iniquè huiusmodi potestatem vsurpantibus: *Iesum noui, & Paulum scio, vos autem qui estis? & insiliens in eos, & cæpt.*

Ver. 15.

Ver. 16.

§. V.

12.
Exorcistatus,
vt ministeriū
est, eius causa
efficiens Principi-
palis est Deus.
Ministerialis
est Exorcista.
Exorcizare
quid sit.

SED loquimur hic de ministerio Exorcistatus, videlicet, prout actus exercetur ab Exorcista. Hoc enim modo consideratus, eius causa principalis est Deus, qui dæmonem tum ab hominibus obsessis, aut maleficiatis, tum à rebus ad hominès spectantibus virtute sua expellit; vt docet Tostatus loc. cit. num. 10. Causa instrumentalis, seu ministerialis est Exorcista, qui in nomine Iesu dæmoni præcipit, vt exeat è corpore, quod possidet. Eius namq; officium est, dæmonem adiurare, & increpare per nomen Domini, vt colligitur ex Augustino lib. 1. de Vita beata, vbi ait: *Exorcizare est per diuinam virtutem immundum spiritum adiurando expellere.* Quod pariter testantur D. Isidorus in Epist. ad Ludifredum, & refertur in cap. Perlectis dist. 25. Rabanus lib. 1. de Institut. Clericorum cap. 10. Hugo lib. 2. de Sacramentis par. 3. cap. 8. Stephanus Eduensis tract. de Sacramento Altaris cap. 3. relatus tom. 10. Bibliotheca Veterum Patrum.

§. VI.

13.
Materia remo-
ta ministerij
Exorcistatus
quanam sit.
Quanam ma-
teria propin-
qua.

Materia altera remota: propinqua altera. Remota est dæmon expellendus. Nam tota actio Exorcistæ versatur circa huiusmodi dæmonis expulsionem, tanquam materiam circa quam: vt sic patiens à diabolica tyrannide liber expeditiùs Deo inseruire possit. Propinqua est passiuæ dæmonis expulsio cooperante obsesso, aut maleficiato, (si est capax rationis) per actus liberi arbitrij, quibus dæmonem detestatur, ac protestatur, se nihil cum eo velle habere commune; ac firmiter credit, quòd Deus non solum potest illum à Dæmone liberare, ac modum eum liberandi nouit; sed pro sua infinita clementia, ac bonitate, ac pro veritate verbi sui, quo promissit omnibus in se confidentibus suum prestare auxilium, illum absq; vlla dubitatione à dæmone liberabit, si huiusmodi liberatio futura sit animæ salutaris.

Si verò obsessus, vel maleficiatus rationis vsu careat, tunc pro eo supplet Ecclesia. Veruntamen iuuant maximopere actus fidei, ac confidentiæ in Deum pro eius liberatione eliciti à parentibus, vel consanguineis, aut quibuscumq; Vexati curam habentibus.

Declaratur à
simili in bap-
tizandis
(Adultis,
(Paruulis.

Sicut in Sacramento Baptismi, cum Baptizandus est adultus; ante Baptismi susceptionem circa ea, quæ credenda sunt, catechizari debet, vt habetur can. ante viginti, & in Concilio Laodicensi can. Baptizandos. & Concil. Bracharensi can. Non liceat. de Consecrat. dist. 4. teneturq; habere voluntatē determinatam actualem, suæ virtualem Baptismum suscipiendi. Definita est.

est in cap. *Maiores, de Baptismo*. Et docet Scotus in 4. dist. 4. q. 4. Pro paruulis verò voluntarium consensum præstat Ecclesia. Ratio est: quia sicut originale peccatum fuit voluntarium non in paruulo, sed in Adam: ita remedium fati erit in paruulo, vt sit voluntarium in Christo instituyente, & Ecclesia ministrante: fuit enim primus Adam futuri Adæ, scilicet Christi forma. Ita Ioseph Angles docet *Flor. Theolog. qq. in 4. quæst. de recipientibus Baptismum art. 5. diff. 4. concl. 2.* Pari modo obsessus, aut maleficiatus, si capax sit rationis, tenetur ipse habere voluntarium consensum suæ liberationis; & elicere actus fidei, ac confidentiæ in Deum, quòd pro sua pietate, ac fidelitate, ad præceptum ab Exorcista dæmoni faciendum, vt exeat, & recedat totaliter ab eo, illum Deus expellet, & in fugam vertet. Si verò rationis vsu careat, tunc supplet Ecclesia.

Veruntamen sicut cum paruulus solemniter baptizatur, fidem per verba gestantium quodammodo profitetur, & per eorundem verba diabolo, & mundo abrenuntiat: & hoc fit vi Sacramenti, & diuinæ gratiæ, quam Dominus donauit Ecclesiæ, vt habetur *can. Paruuli fideles de consecrat. dist. 4.* Ita obsessis, vel maleficiatis, aut ægrotis rationis vsu carètibz maximoperè iuuat pro sanitate à Deo illis impetranda, si eorum parentes, vel consanguinei, aut curam habentes actus detestationis in dæmonem, ac confidentiæ in Deum efficaciter eliciant. Sic enim Redemptor noster Iesus Christus pro fide Cananæ filiam eius à dæmone liberauit. Matth. 15. Pro fide Centurionis seruo eius ægtoto sanitatem contulit. Matth. 8. Pro fide eorum, qui paralyticum per tectum demiserunt, à paralyti liberauit eum. Matth. 9. Pro fide Archisynagogi eius filiam à mortuis suscitauit. Luc. 8. Pro fide patris pro filio suo dæmoniaci rogantis, illum à dæmone eripuit. Marci 9. Vnde Ioannes Maldonatus Comment. in cap. 9. Matthæi vers. 28. ait: *Licet nemo possit iustificari aliena fide, potest benè gratias sanitatis obtinere aliena fide.*

14.

§. VII.

Forma altera remota, propinqua altera. Remota sunt verba à Christo instituta; Marci vlt. *In nomine meo dæmonia eijcient.* Nam præcepta debèt fieri in nomine Dei, præcipuè in nomine Iesu Christi interposito. Sic testantur Iacobus de Grassijs *in aureis decisionibus par. 2. lib. 1. cap. 9. nu. 6.* Alcuius *lib. 8. pareg. cap. 23.* Durandus *in Rationali diuin. offic. lib. 2. cap. 6. nu. 1. & 2.* Henriquez *in sum. lib. 10. cap. 9. §. 2.* Anastas. Germon. *de Sacrorum immunit. lib. 3. cap. 3. num. 38.* Rodolph. Cupers *in repet. cap. oportebat. dist. 79. sub titulo de Exorcistis ar. 1.* Cardin. Baronius *to. 1. annal. Eccl. anno Christi 56. nu. 7.* Petrus Gregorius *Syntagmate Iuris par. 2. lib. 16. cap. 5. nu. 1.* vbi declarat, qui dicantur Energumeni: Vasquez *to. 3. in 3. par. D. Thom. disput. 236. num. 23. vers. tertius, & nu. 24.* Carolus de Grassijs *de effectibus Clericalibus in prælud. num. 286.* relati ab Augustino Barbosa *de Iure Ecclesiast. vniu. lib. 1. de Acolyt. & alijs min. Ordin. cap. 38. num. 15.*

Simili verborum forma ipsi Apostoli, ac Discipuli Christi facti sunt, se-
vros

15.

Quanam sit eius Forma remota. Præcepta debèt fieri in nomine Iesu, vel Sanctissima Trinitatis.

Tali forma vsi sunt Apostoli.

vos fuisse Lucæ 10. *Reuersi sunt septuaginta duo cum gaudio dicentes: Domine etiam demonia subiiciuntur nobis in nomine tuo.* Quibus verbis Paulus Apostolus utebatur Actuum 16. vbi à puella pythonem spiritum eiciens conuersus spiritui dixit: *Precipio tibi in nomine Iesu Christi, exire ab ea: & exiit eadem hora.* S. Petrus similiter, teste S. Clemente, hac formâ utebatur: *Non curo, quomodo hic intraueris; sed ut ex eas impero in nomine Iesu Christi.* Sic S. Ioannes Euangelista: *Interdico tibi in nomine Iesu Christi Nazareni, ne ultra hic habitas.* Item in nomine Iesu Christi hinc exite numquam redituri. Sic omnes Sancti utebantur, vt omnes ecclesiastica ferunt historiae. Quæ formæ essentialiter, & quoad sensum non differunt. Nam intentio Christi est, vt præcepta fiant in nomine eius. Ratio est: quia, vt ait Paulus Philipp. 2. *Deus dedit illi nomen, quod est super omne nomen; Vt in nomine Iesu omne genuflectatur caelestium, terrestrium, & infernarum.* Et Petrus Act. 4. *Hoc est nomen, in quo oportet nos saluos fieri.*

Verf. 9.

Verf. 10.

Verf. 12.

Forma propinqua.

Forma verò propinqua est prolatio huiusmodi verborum super debitam materiam cum debita intentione; vt docent omnes Doctores in simili de Sacramentis.

§. VIII.

16.
Intentio, quam
debet habere
Exorcista in
suo ministerio.

Intentio, quam debet habere Exorcista est, non solum se velle dæmonē torquere; sed illū à corpore obfesso expellere. Vel saltem habere debet intentionē faciendī, quod intendit Ecclesia, vel Christus instituit faciendū. Quæ intentio omninō necessaria est in quolibet Ecclesiæ Ministro. Ideò Exorcista necessariò debet ad veritatem Sacramenti, suum actum exteriorē, puta, verba in hunc finem dirigere, vt per illum actum id, quod Christus Iesus, vel Romana Ecclesia faciendum instituit, conficiatur: ita definita est expressè hæc veritas in Concilio Florentino. Confirmant Theologi D. Thom. 3. par. q. 64. ar. 8. Alexander Ales. in 4. par. q. 19. mem. 1. ar. 4. D. Bonau. in 4. d. 6. q. 1. & 2. ar. 2. Ricard. ibi q. 1. ar. 1. Scotus q. 3. 5. & 6. & alij plures apud Ioseph Angles in 4. q. de Ministro Sacramentorum.

§. IX.

17.
Exorcismus in-
fallibiliter su-
um pducit ef-
fectū, si adsint
omnia requisi-
ta.

CVM ergo in hoc sacro exorcistico ministerio, ea, quæ in Sacramentis requiruntur, proportionaliter concurrere videamus, proculdubio asserere non ambigimus, vim exorcismi, seu præcepti ecclesiastici dæmoni ab Exorcista facti in nomine Iesu non inniti Sanctitati ministri, & si ea non parum iuuer; sed inuocationi Sanctissimi Nominis Iesu, & fidei, & Sanctitati Ecclesiæ, in cuius persona fiunt; Et huiusmodi præcepta vim habere dæmones expellendi non solum ex opere operantis; sed etiam ex opere operato; sicut cætera Sacramenta in producendo suum effectum: vt colligitur ex D. Thoma 3. par. q. 71. ar. 3. Et ideò sicut infallibilis est Sacramentorū effectus, nisi adsit aliquis defectus vel ex parte ministri, vel ex parte formæ, vel ex parte materiæ, vel suscipientis: Sic infallibilis est effectus actus Ordinis

nis Exorcistatus, qui est expulsio dæmonis, nisi sit aliquis defectus vel ex parte causæ instrumentalis, vel intentionis Ministri, vel formæ, vel materiæ. Videamus ergo ex quanam causâ defectus euenire possit; cum sæpius multi obsessi, ac maleficiati exorcizentur, nec tamen à dæmoniaca obsessiōe liberentur.

Vnde pueniat, quòd aliqui obsessi exorcizati non liberantur.

§. X.

EX parte causæ efficientis principalis, nempe, Dei, non potest esse defectus: quia Deus quantum est ex se ad liberationem concurrere semper est paratus, quando expulsio dæmonis animæ obsessi futura est salutaris: quia Deus promisit in eo credentibus, quòd dæmones eijcerent, Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eijcient.* Si crediderint, nempe, dæmones eijcere in nomine Iesu. *Iesus enim, ait Gregorius homil. 28. in Euang. apud Glos. Saluator est: vel etiam salutaris dicitur; & qui petit in nomine Iesu, salutaris petit; & illa obtinet, quæ petit.* Verba autem Dei præteriri non possunt: cum Deus sit verax, & omnia in veritate docens, & ita verax, quòd *Cælum, & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt,* ait Iesus Matth. 24. Ideò quantum est ex parte Dei ex vi promissionis factæ, quando liberatio à dæmone personæ liberandæ est salutaris, Deus infallibilitèr concurrat, si adsint cætera requisita.

18.

Non à Deo, si liberatio sit salutaris anima.

Hinc cautè legendi Auctores illi tam præsi, quàm neoterici, qui dicunt, *Deum plerumq; sinere dæmonem in sua voluntate, an obedire velit, nec ne; sicut homines, quibus Deus aliqua præcipit: quia Deus regularitèr omnia mouet secundum modum suum; rationalia, scilicet, cum libertate. Sed tamen sicut hominibus adhibet stimulos, vt velint obedire per Prædicatores, aduersitates, & huiusmodi; Ita etiam malignis spiritibus adhibet stimulos vrgentes ad suam obedientiam, qui sunt exorcismi, quibus dæmones ità spiritualitèr cruciantur, sicut homines verberibus corporalibus.* Hęc dicti Auctores.

19.

Adducitur error aliquorum.

At quis non videat, prædicta verba expressè veritati Sancti Euangelij aduersari, in quo Deus promisit in se credentibus, quòd dæmones eijcerent in nomine Saluatoris independenter à dæmonis voluntate, immò contra dæmonis voluntatem? Marci ult. sicut etiam cap. 9. dixit: *Omnia credenti sunt passibilia.* Vbi videas eorum grauissimum errorem à nemine hucusquè consideratum, dum ex prædictis suis verbis, & ex similitudine allata ostendunt, huiusmodi dæmonis expulsionem non fieri à virtute Dei dæmone inuito; sed pendere à libera dæmonis voluntate; sicut obseruatio præceptorū dependet à libero hominis arbitrio, Deo adiuuante. Quod impium est asserere: cum repugnet veritati Euangelicæ, & potestati Ecclesiæ, quæ huiusmodi facultatem dæmones eijciendi à Christo Domino accepit independenter à dæmonis voluntate. Quod magis, ac magis ostendit factum, ac dictum Christi. Cum .n. Discipuli eius non potuissent ab illo puero lunatico dæmonem eijcere, accesserunt ad Iesum secretò, & dixerunt: *quare nos non potuimus eijcere illum?* Quibus non dixit Iesus: quia Pater meus noluit vti sua omnipotenti virtute; sed reliquit dæmonem in sua libertate, & obstinat-

Et reprobatur.

Mar. 16.

natio-

natione; vt dixissent præfati Auctores. Sed respondit: *Propter incredulitatem vestram.* Matthæi 17. causam refundens non in Deum, sed in Exorcistas: quia non se bene disposuerant ad fidem vigorosam, ac confidentiam perfectam impetrandam per orationem, & ieiunium: Nec non in obsessū, & eius patrem dicens: *O generatio incredula, & peruersa quamdiū apud vos ero? quamdiū vos patiar?*

§. XI.

20.
Quomodo sit defectus ex parte Exorcistæ.

EX parte causæ instrumentalis, seu ministerialis tunc est defectus, quando Exorcista non cognoscit suam potestatem à Christo sibi traditam in personâ Apostolorum, & ab Ecclesia sibi cōmunicatam in Ordine exorcistatus: qua mediante, debet credere, dēmonem teneri eius præceptis obedire, sicut Deo in his, quæ ad liberationem pertinent obsessi; si etiam ipse obsessus sit bene dispositus, & liberatio sit ei profutura. Sicut enim securis, vel ferra est instrumentum fabri lignarij, & lignum obedit ferræ, vel securi, dum scinditur per eam: sic dēmon necessariō ministro Christi, & Ecclesiæ tenetur obedire. Et sicut non potest dēmon non obedire Deo: sic non potest non obedire eius ministro in his, quæ infra eius potestatis limites continentur. Quam veritatem dēmones ipsi pluries Venetijs, & alibi coacti per vim præcepti sibi à me facti in nomine Iesu, fassi sunt, antequam per vltimum præceptum expulsium è corpore obsesso egredierentur.

Hinc plures Exorcistæ huiusmodi suam ignorātes potestatem, cōfugiunt ad dēmonem; ac per vim præcepti tentant educere ex Orco Luciferum cum suis satellitibus, vt ipse veniat, ac potestate sua sathanica huiusmodi obstinatos è corpore obsesso spiritus eripiat, eosq; ad inferos deducat. Imò sæpius ab ipsomet dēmonem obsidente quærun, vt dicat, quando velit exire, qua die, qua hora, quo loco, per quam personam, per quem Sanctum sit expellendus: Et in alios huiusmodi labuntur errores, qui à nobis vt abominabiles, Deoq; & Ecclesiæ iniuriosi, & obsessis, ac maleficiatis valdè noxij, quin & ipsis Exorcistis admodum perniciosi reprobātur infra cap. 3. articulo de Prudentia in vitandis erroribus.

§. XII.

21.
Quando sit error ex parte intentionis.

EX parte intentionis dēmonem expellendi, notabilis defectus videtur in regulis traditis ab antiquis Auctoribus, dum assignant ad dēmones eijciendos multos dies, hebdomadas, menses, & annos, in quibus multa præscribunt adimplenda, & exercenda tum pharmaca corporalia, vñctiones, balnea, vomitoria, fumigationes sulphureas: tum irrisua, & alia id generis, quæ in eorum libris continentur: in quibus apertè constat, nunquam Exorcistam actualem, vel virtualem eijciendi dēmonem tunc habere intentionem, quando illud de exitu facit præceptum, si credit cetera alia seruanda esse necessariō: quia sic verba contraria sunt intentioni. Per verba enim præcipit, vt exeat citò, sed intentio est, vt non exeat, nisi adimpletis huiusmodi remedijs, & destructis maleficijs signis.

Ex

§. XIII.

EX parte formæ communis, est defectus ferè in omnibus exorcismarijs. Nam relicta forma tradita ab ipso Christo, & ab Apostolis, ac Discipulis eius vſitata, quæ quoad essentiam clara est in Euangelio: *In nomine meo demonia eijcient*: & sæpius apud Euangelistas, & Acta Apostolorum memorata, nouas quærunt alibi exorcismorum formulas, vnusquisq; proprio suo Marte, & continuè multiplicantur noui exorcismi vocati potentissimi, & efficacissimi, eò quòd in eis multæ continentur dæmonibus comminationes factæ; afferentes, necesse esse, Exorcistam, quoties Energumenum exorcizare aggreditur, saltem per sex horas continuas legere exorcismos, quasi modus expellendi dæmones consistat in multitudine, & longitudine coniurationum, & non in virtute, & efficacia Sanctissimi Nominis Iesu, qua ab Exorcista dæmones sunt expellendi.

Sed vndenam tanta multitudo exorcismorum, ex quorum lectione nimis defatigantur Exorcistæ, & obsessi defessi aufugiunt, si à Christo data est verborum forma (saltem quoad substantiam) dæmones effugandi? Cur Exorcistæ hùc illùc; discurrunt, vt nouas exorcizandi adinueniant formulas, si in Euangelio clara, & aperta traditur? Hoc vtq; non aliundè prouenit, quàm ex ignorantia, qua laborant, eorum, quæ essentialiter spectant ad hanc artem. Hinc ex hac ignorantia sequitur error peior priorè, quòd in huiusmodi suis exorcismarijs admonent Exorcistas, vt dæmonem patrem mendacij interrogantes ardent, vt dicat: *Quibus verbis magis crucietur: Quinam sint Sancti in Cælo, & quinam dæmones in Inferno sibi magis inimici*. Quas interrogationes in suis coniurationibus sæpius repetunt; in quibus apertè manifestant, se numquam agnouisse verba sacri Euangelij, quibus Dæmones ab obsessis corporibus sunt expellendi. Vbi videas, quomodo per huiusmodi interrogationes occultè, & inconsideratè Exorcistæ euadūt diaboli discipuli. Quos errores infra detestamur *num. 271. & sequentibus*.

22.
Error ex parte
forma.

Vndè proueniat
multitudo exor-
cismorum.

§. XIV.

EX parte materiæ remotæ, quæ est dæmon expellendus, error euenit: quia ignorant, Christum per Passionem suam dæmonibus abstulisse omnem hominibus nocendi facultatem quoad actum secundum pro omnibus ijs, quos Deus vult protegere ob aliquod bonum publicum, vel priuatum, & maxime, quia confidunt in protectione Dei Altissimi, ac in virtute Sanctissimi Nominis Iesu, cui Deus Pater dedit hanc virtutem, vt eo inuocato dæmones effugentur, ac cætera miracula supernaturaliter ab hominibus operentur; vt latè *infra num. 65. & sequent. & nu. 494.* Vndè licèt dæmones maximam ex se vim habeant naturalem; attamen virtus hæc eorū quoad actum secundum, id est, quoad operationem est ligata, vt dixi, & maxime pro his, qui in Deum suam constituunt fiduciam, vt latissime probatur *infra loco citato, & ubi de Fiducia in Deum*.

23.
Error ex parte
materia remo-
ta.

§. XV.

24.
Ex parte actus
liberi arbitrij
sape deficiunt
Obsessi.

TAndem ex parte materiæ propinquæ, quam voco passiuam dæmonis expulsionem, cooperante obsesso, vel maleficiato per actus liberi arbitrij, quibus dæmon detestatur, ac in Deum suam collocat fiduciam (si capax sit rationis) est communis defectus : quia multi obsessi, ac maleficiati non se disponunt ad fiduciam à Deo impetrandam, quæ eis, vt liberentur à dæmone, est necessaria. Non enim incumbunt orationi, nec ieiunijs vacât, per quæ à Deo huiusmodi fiducia facillè obtinetur, vt latissimè infra, cum de Ægrototo erit sermo *par. 2.* Alij accedunt ad Exorcistas, vt exorcizentur, & orant, & ieiunant; sed nolunt credere, quòd Exorcista possit prima vice (si expulsio fuerit salutaris) illos à dæmone liberare : sed requiri, putât, multas temporis stationes, longas, ac sæpius exorcismorum lectiones iteratas, rerum fetidarum fumigationes, vnctiones, purgationes, & euacuationes crebrò adhibitas. Alij credunt, voluntatem Dei sic esse determinatam, vt à dæmone ità diù vexentur pro animæ suæ merito abundantiori, vt faciunt personæ magis exercitijs spiritualibus addictæ. Et licet personæ istæ non peccent, tamen ponunt obicem ad liberationem ob defectum confidentiæ, quæ omninò necessaria est in adultis; videlicet, vt credant, ac confidant, quòd Deus non tantùm potest, & nouit illos à dæmone liberare, sed pro sua infinita bonitate, ac fidelitate sua promissionis infallibiliter vult illos à dæmone liberare, si liberatio huiusmodi eis sit profutura. De his, & alijs huiusmodi impedimentis latissimè infra *par. 3. vbi de Dæmone obsistente.*

Si ergo in his quatuor causis nullus in ordine ad liberationem defectus occurrerit, Exorcistam per fidem Sanctissimæ Trinitatis, ac virtutem Sanctissimi Nominis Iesu ab hominibus obsessis, ac maleficiatis, & è rebus homines spectantibus infallibiliter dæmones expulsurum, nemini est ambigendum, vt toto tractatus decursu exactè demonstratur.

A R T I C V L V S 11.

Ordinis Sacerdotalis.

25.
Dæmones expellere ex consuetudine Ecclesie ad Sacerdotes spectat ratione Dignitatis.

Quamuis sanctum expellendi dæmones ministerium quilibet Exorcista ritè ordinatus exercere possit, *can. Perlectis dist. 25.* & constat de S. Petro Martyre, dicto Exorcista; tamen ex còmuni Ecclesiæ praxi ad Sacerdotes propriè, ac principaliter pertinet; & conuenientiùs ab illis exercetur, siuè dignitatem, siuè potestatem, siuè exercitium ipsum consideres.

Dignitas Sacerdotum tanta est, vt nullus in orbe, qualicumq; splendore fulgeat, eis æquiparari valeat, vt pluribus docet D. Chrysof. *in lib. de Sacerdotio.* Vnde decentiùs exorcismi, & præcepta ecclesiastica ab eis fiunt: eò quòd per tantum ministerium super dæmones, & Angelos euehantur: Cum dæmones, quantumuis mali, Sacerdotali imperio parere cogantur:

& An-

& Angeli, et si natura, & sanctitate sublimes, ei honorem habere, & mandatis eorum aliquando obsequi non dedignantur; præcipuè cum de expellendo è corporibus dæmone, aut dissoluendis maleficijs agitur. Nam sicut mali hominum exitio semper inuigilant; ita boni ed magis eorum salutem procurant, vt benè docet Ioseph Angles *in 2. dist. 11. q. vnica dub. 6.* & libenti animo vires angelicas potestati sacerdotali connectunt, cum vident Sacerdotes, qui nobilitate ministerij æqualem, si non maiorem, cum eis fortiuntur conditionem, dæmones oppugnare; vt quasi agmine factò Angeli cælestes, & terrestres in similes iuncti, maiori impetu ferantur in hostem, qui tam potenter oppugnatus aufugere cogitur. Quare aptè admodum hoc ministerium Sacerdotibus reseruatur.

§. I.

Hic tanta dignitati ampla potestas annexa est, cui multa conueniunt eorum, quæ ab Exorcista in liberatione energumenum, aut maleficatorum sunt præstanda: vt vexatis Sanctissimam præbere Eucharistiam: *Sacramentales eorum audire confessiones: benedictionem impertiri rebus omnibus, quæ ad curationem illorum requiruntur.* Quis enim ignoret, Sanctissimam Eucharistiam esse potentissimum diuinæ virtutis pharmacum, & efficacissimum omnium spiritualium armorum promptuarium? Sacramentum Penitentiae omnia ligata soluere, clausa referare, aduersa mitigare, contrita sanare, confusa lucidare, desperata animare, dum peccata deler, quæ vt plurimum sunt causa maleficiorum, & obsessionum? vt probatur infra *cap. 2. vbi de Diuina permissione.* Sacerdotales benedictiones rebus diuinam conferre virtutem, per quam mirabilia perficiuntur? Quæ omnia simplex Exorcista perficere nequit, & ad Sacerdotes pertinent, qui sic conuenientiùs dæmonem ijs remedijs oppugnant.

26.
Potestatis.

Quod pluries in varijs energumentis, ac maleficiatis expertus sum. Cum enim dæmones præceptis sibi à me factis in nomine Iesu non obtemperarèt, quæ sui à patientibus, quantum temporis esset, ex quo peccata sua non essent confessi, ac Sacratissimo Eucharistiæ pabulo refecti. Qui respondentes: multum temporis; statim iussi, vt suam diligenter examinarent conscientiam, ex puro corde sua detestarentur peccata, ac fideliter, humiliterq; illa confiterentur; nec non ad Sacram Eucharistiam sumendam deuotissimè se pararent: quia fides, seu fiducia in Deum licèt principaliter diuinæ liberalitati, ac fidelitati innitatur, attamen ait Cassianus *in suis Collationibus lib. 1. Collat. 9. c. 32. de conscientia puritate creditur emanare.* Quo peracto, iterum dæmonibus præcepto imposito de exitu, illicò in fugam versi sunt. Quare iuuat plurimum, Exorcistam sacerdotali dignitate esse insignitum, ac potestate audiendi confessiones suffultum: quia ipsemet potest obsessum interrogare de peccatis, & nosse quæ pharimaca spiritualia ei sint adhibenda ad faciùs à Deo fiduciam obtinendam, qua ab omni valeat diabolica etripi vexatione.

§. II.

27.
Ministerij .

Quod magis expediens videtur, si modum consideres, quo ministerium exorcisticum solemniter exercetur, nempe, manuum impositione, & applicatione stolæ .

Impositionem manuum super vexatos à spiritibus immundis, & infirmos docuere Apostoli, & ea vsi sunt . Immo quoad ægrotos ipse Christus Marci vltimo dicens : *Super ægros manus imponent, & benè habebunt* . Postea Sancti, vt S. Martinus, qui Treuiris Tetradij seruum à vexante demone liberauit, vt sacræ ferunt historia; ; Et vsquè modo Ministri Ecclesię iuxta Ecclesię praxim . Sic enim Episcopus dum confert Clericis Ordinem Exorcistatus, eis tradens librum Exorcismoꝝ ait : *Accipe, & commenda memoria, & habeto potestatem imponendi manus super energumenos, siue baptizatos, siue Cathecumenos*, iuxta Concilij Carthagin. 4. præscriptum, & *can. Exorcista dist. 23.* & Patres Theologos supra allegatos *num. 11.* Si autem qui exorcizant, sint etiam Sacerdotes, per huiusmodi manuum impositionem demones aliquando faciliùs deteguntur : eò quòd ad talem contactum contremiscere soleant, non volentes illius manuū impositionem sustinere, quę quotidiè corpus dominicum contrectant, & alijs administrant . Hoc tamen non est necessarium : quia Exorcista potestatem manus imponendi super energumenos obtinet ab ordine Exorcistatus, & non Sacerdotali .

Idem dicendum de stolę applicatione, qua energumenos cingere, aut eam in eorum collum iniicere consueuerunt ; vt aliàs feliciter præstitit Pontius Abbas Boneuallis *in vita S. Bernardi lib. 4. c. 7.* Etenim stola quasi ferreis vinculis spiritus nequam alligatur, vt se Christi captiuum esse cognoscat, & suum victorem, atq; tartarearum potestatum triumphatorem reuereatur . At vsus rectus, & proprius stolę ad Sacerdotes pertinet, quasi externi ordinis, & officij signum; & cõsequenter hic ritus apriùs ab illis, quàm ab Exorcistis obseruatur .

§. III.

28.
Stola vsus ostēditur non necessarius Exorcista ad damones expellēdos .

Veruntamen, quia plures moderni Exorcistę doctissimi, ac diù in arte exorcistica versati, relicta multitudine Exorcismoꝝ, toto conatu incumbunt, vt obsessos, ac maleficiatos in fide, ac confidentia in Deo, & potestate Exorcistis ab Ecclesia tradita ritè instruant : Ac tandem, cum eos perfectè dispositos agnoscunt, In nomine Sanctissimę Trinitatis, & in virtute Sanctissimi Nominis Iesu more Apostolico, non vt Sacerdotes, sed vt Exorcistę, post aliqua conuicia, & obiurgationes vulgari idiomate ad demones directas, illis præcipiunt, vt è corporibus obsessis aufugiant ; & de facto videmus eos exire compelli : Dicimus, stolę vsum non esse necessarium : quia licèt valdè sit conueniens, munistrum, qui demones expellit, esse sacerdotali insignitum dignitate; nihilominus quia hoc non exercet munus,

munus, vt Sacerdos est ; sed prout ordine exorcistico est adoptatus ; ideò ad hoc munus obeundum stola non est necessaria .

Est tamen necessaria necessitate præcepti in ritu exorcismorum, qui ante Baptisum præmittuntur, dum adulti, vel paruuli sunt baptizandi : quia tunc cum Sacerdotes, vt Sacerdotes sunt, tale subeant onus *c. Sacerdotes, de consecrat. dist. 4.* cæremonias, ac ritus ab Ecclesia institutos, & in ea vniuersaliter receptos, vel in Episcoporum Concilij institutos, adeoq; certam, & indubitatam originem habentes, diligenter obseruare tenentur . Per exorcismos enim, & alia externa signa, quæ in Baptismi administratione solemnè adhibentur, fidelibus innotescit, quid Baptismus interiùs in animo operetur . Non quòd diabolus in non baptizatorum corporibus tanquam obsessis habitet; nec quia homo secundum naturam malus sit : sed quia ex lapsu primorum parentum originem peccati, atq; iustitiæ priuationem trahit ; Et idcirco diabolus infestationibus magis est obnoxius, vt S. Augustinus docet *lib. 1. de Symbolo ad Cathecum. cap. 1. Non creatura Dei, ait, in infantibus exorcizatur, aut exsufflatur; sed ille, sub quo omnes, qui cum peccato nascuntur. Est enim Princeps peccatorum. Ac per hoc propter vnum, qui lapsus est, & omnes misit in mortem, missus est vnus sine peccato, qui omnes in se credentes perducit ad vitam liberans eos à peccato.*

Qui exorcizandi ritus videri potest in Pastoralibus, siuè Rituali Romano ; vbi de Sacramento Baptismi . Et in antiqua Ecclesia semper fuit in vsu, sicut constat ex Dyonisio Areopagita *cap. 2. Ecclesiastica Hierarchia par. 2.* Cyrillo Hierosolomit. *Cathechesi 1.* Chryostomo *homil. de Adam. & Eva,* Cælestino Papa *epist. 1. ad Episc. Gallie cap. 12.* S. Isidoro *lib. 2. de Officio Ecclesiastico cap. 20.* Alexandro Alenf. *par. 4. quest. 10.* S. Bonaventura *in 4. dist. 6. ar. 3. quest. 2.* Iacobo Pamelio *loco citato, verb. exsufflatur, & exorcizatur,* & alijs relatis à Paulo Layman *Theologia Moralis par. 2. lib. 5. tract. 11. cap. 8. de Sacramento Baptismi.*

Quare in administratione nedum Sacramenti Baptismi, sed & aliorum Sacramentorum Parochi, ac ceteri Ecclesiæ Ministri operam dare debent, vt ritus ecclesiasticos benè calleant, & cum decorè, & populi edificacione exercent iuxta præceptum Apostoli *1. Corinth. 14. Omnia honestè, & secundum ordinem fiant.*

In exorcizandis verò à demone obsessis, aut maleficiatis, licet sit proprium munus Exorciste, *can. Perleelis dist. 25.* attamen presente Sacerdote, cui de iure tenetur præstare obedientiam, sine eius licentia Exorcista huic muneri non se intromittat . Eo verò absente à Diacono, vel Subdiacono, vel ipso Exorcista exerceri potest ; modò honestas, & recta Ecclesiæ consuetudo, aut euangelica norma, ac methodus obseruentur, quæ postulant, vt coram superioris Ordinis Clerico alter minoris gradus id ipso inuito non attentet . *can. Denique. dist. 21.*

29.

Stola vsus est necessarius necessitate præcepti in ritu exorcismorum, qui ante Baptisum præmittuntur.

ARTICVLVS III.

Iurisdictionis ordinaria.

30.
Potestas iuris-
dictionis requi-
ritur.

POST præfatam Ordinis potestatem, qua Exorcista præditus esse debet, alia requiritur, nempe potestas iurisdictionis spiritualis, quæ (etsi alij aliter dicant) videtur habitualiter, seu aptitudinaliter eadem esse cum alia, cui tamen superaddat applicationem materiæ, circa quam exerceatur. Hoc significat Sotus in 4. dist. 20. q. 1. art. 1. cum docet, potestatem clauium non dicere nisi meram potentiam; Iurisdictionem verò non esse propriè potentiam; sed applicationem materiæ ad agens, vt sequatur actio. Sic in statu politico, cum Princeps alicui Medico facultatem facit vtendi sua arte, non superaddit eidem arti vim aliquam operandi, sed tantùm applicatiõnem materiæ circa quam operetur, hoc est, populum, cuius curationi incumbat. Sic in statu ecclesiastico, cum Beneficium Curato Sacerdoti confertur, non datur ei potestas Ordinis, quam per characterem Sacerdotalem iam habebat, sed applicatur ei populus, in quem illam exerceat.

31.
Non iure com-
muni, sed par-
ticulari plu-
rium Episcopo-
rum.

Hanc autem requiriti dico, non iure communi, per quod Exorcistæ, & Sacerdotes exorcizare permittuntur: cum nulla prohibitio ipsis facta reperitur; sed ex ordine Ecclesiastico multarum Diæcesum, quarum Episcopi prudenter interdicare consueuerunt, nè quis sine eorum licentia, etiam in scriptis obtemperat, audeat obseffos exorcizare. Veruntamen, quia plures sunt infra citandi Auctores, qui asseuerant locorù ordinarios hoc munus prohibere non posse: eò quòd talis auctoritas ministris Ecclesiæ à Christo Domino per illa verba Marci vlt. *In nomine meo demonia eijcient*, concessa sit, diligentius hæc veritas à nobis est enucleanda.

§. I.

32.
Episcopi non
possunt probi-
bere munus ex-
orcizandi.

Dicendum ergo ex Martino Nauarro *Consiliorum lib. 1. de offic. Iudic. Ordinarj Consil. 6.* de hac exorcizandi potestate posse dupliciter loqui: Vel quoad potestatem generalem, quam omnes Christiani habent à iure diuino, eijciendi dæmonia, & adiurandi increpatoriè; Vel quoad particularem potestatem, quam habent quidam in aliquibus terris particulariter deputati ab Episcopis ad officium huiusmodi exorcizandi arreptitios cum superpelliceo, & stola, & quibusdam alijs cæremonijs.

Quoad potesta-
tem generalem
à Christo, & à
iure communi
acceptam.

Quoad primam facultatem non videtur posse restringi saltem ab inferiore Papa: quia tale statutum videretur contra ordinationem ab ipsomet Christo factam Marci vltimo, *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur. In nomine meo demonia eijcient.* Quam tollere non potest inferior Papa. Imò nec ipse Papa in totum, saltem sine iusta causa. *c. sunt quidam. 25. q. 1.* Quæ doctrina valet etiam pro Benedictione infirmorum. Sic testatur præter Nauarrum *loco cit. num. 4.* Vgolinus *de officio, & potestate Episcopi cap. 47. nu. 6.* Philibertus Marchinus *tract. 2. de Sacramento Ordinis*

par. 4. cap. 5. Franciscus Cespedes tract. de Exemptione Regularium cap. 6. dub. 135. Aloysius Bariola Aphorif. Inquis. verbo Exorcizandi, & Franciscus Pelizzarius in Manuale Regularium tom. 2. de Exemptione Regulariũ tract. 8. c. 6. sect. 1. nu. 54. asserentes Episcopos non posse regulariter prohibere Clericis sibi subditis exorcizare: Nam de iure diuino est, vt vnusquisq; actum sui Ordinis exerceat. Exorcizare autem est actus Ordinis Exorcistatus; cum hoc possit etiam facere quilibet Christianus per fidem in nomine Iesu Christi, dæmonem increpando die, noctuq; ; idquæ frequenter facimus, vt ait ipse Nauarrus loco citato, aspergendo nos aqua benedicta, & dicentes: *Ecce crucem Domini, fugite partes aduersæ, & cat.*

Quo verò ad particularem potestatem videtur, quòd qui deputauit eos, posset astringere ad aliqua seruanda, quæ non tenerentur seruare alij, qui volùt vti sola potestate à Christo tradita: qualiter multi Sancti sine aliquo apparatu solo, verbo puta, præcepto facto in Nomine Iesu, vexatos à dæmonijs liberarunt. Quod sustinet etiam Suarez tom. 2. de Religione lib. 4. de Adiuratione cap. 4. num. 5. dicens. *Supposita necessitate hominis à dæmonibus obsessi, vel alia simili, possunt Ministri Ecclesie ex officio obligari, (puta ab Episcopo) ad dæmonem adiurandum. seu exorcizandum iuxta formam, & ritum Ecclesie: quia tenentur subuenire necessitati suorum fidelium per remedia conuenientia, & ab Ecclesia instituta. Vnum autem ex remedijs pro illa graui necessitate destinatum ab Ecclesia est exorcismus.*

§. II.

OB aliquam autem iustam causam benè potest Episcopus suspendere viros subditos ab exercitio talis Ordinis, puta, ob aliquod scandalum ex huiusmodi exercitij abusu exortum. Quæ suspensio potest esse generalis respectu omnium suorum subditorum quoad functionem publicam, & ministerialem. Quòd verò ad functionem priuatam factam sine vlla cæremonia, solùm per inuocationem Sanctissimi Nominis Iesu, non debet esse generalis respectu omnium; sed tantùm respectu eorum, qui in tali functione obeunda deliquerunt: quia vnusquisq; hoc habet à iure diuino, *Beneficium autem iuris nemini est auferendum, nisi in ius ipsum peccauerit. L. 4. Si quis condemnatus ff. de re iudicata.*

Posset tamen Episcopus statuere, nè quis inordinatè, ac immodestè vtèretur huiusmodi potestate; quia id non esset legem nouam facere; sed confirmare legem naturalem, qua tenemur benè, ac modestè facere, quæ facimus. Velle autem prohibere, nè in ædibus laicalibus, locisue priuatis; sed in Ecclesie loco aperto, & conspicuo: neq; in omni, & quauis Ecclesia; sed in ijs, quas certas Episcopus statuerit, fiat exorcismus: Item nè ante ortum, nec post occasum Solis quisquam exorcizetur. Et qui exorcizat, Sacerdos fit; & antequam exorcismus inchoet, Missæ sacrificium faciat: tantas restrictiones non videri esse facultatis Episcopalis, censet Nauartus loco citato num. 5.

Vcillimum tamen erit, si Episcopi, vel ipsimet, vel per suos Theologos

33.

Possunt Episcopi prohibere munus exorcizandi quoad potestatem particularem.

34.

Ob aliquam iustam causam possunt suspendere suos subditos quoad functionem publicam.

Quoad priuatam tantùm delinquentes in ea.

35.

Possunt statuere, vt subditi modestè, & ordinatè vtantur tali facultate.

36.

Possunt examinare eos de modis, & formulis, quibus utitur.

curauerint, suos Clericos Exorcistæ munere fungentes, sicut & quoscumq; alios siuè viros, siuè mulieres priuatim per domos obfessos, aut maleficia-tos, aut quoscumq; agrotos benedicentes de modo, ac formulis, quibus vtuntur, diligenter interrogari, & examinari; nè digni, & indigni se huic muneri, præcipuè exorcizandi tumultuariè exercendo se immisceant cum scandalo pusillorum, qui ecclesiasticam potestatem aut vanam, aut debilem reputant, si post exorcismorum reiterationes laudabilis non sequatur effectus, & talis, qui ab ipsis expectatur. Similiter nè formulis vtantur superstitiosis; vel aliquod cum dæmone pactum habeant explicitum, vel implicitum, vt sæpius cum maximo Reipublicæ Christianæ detrimento euenire contingit.

Cum ergo Episcopi exorcizandi munus siuè publicè quoad omnes: siuè priuatim quoad delinquentes in tali munere, nè exerceatur absquè eorum licentia, prohibere possint, ac consueuerint, dixi, præter potestatem Ordinis, requiri potestatem iurisdictionis siuè ordinariæ, de qua nunc loquimur: siuè delegatæ, de qua agitur articulo sequenti.

§. III.

37.

Potestas ordinaria fuit à Papa

In (Prelatos. Plebanos.

Iurisdictionis ordinaria primò, & principalissimè residet in Summo Pontifice, quæ ita ampla est, & tanta, vt ad omnes orbis plagas se extendat: cum illam acceperit à Christo Domino, *can. Sacrosancta, dist. 22. cui data est omnis potestas in Cælo, & in terra.* Matthæi 28. non limitatam, sed amplissimam, quando Petro Pontificum apici dictum est Ioannis 21. *Pasce oues meas.* Quam illi priùs promiserat collaturum Matthæi 16. dicens: *Tibi dabo claues regni Cælorum. Et quodcumq; ligaueris super terram, erit ligatum & in Cælis: & quodcumq; solueris super terram, erit solutum & in Cælis.* Quare in eo tanquam in Christi Vicario residet suprema potestatis plenitudo, quæ in cæteros Ecclesiæ prælatos, tanquam in partem sollicitudinis pastoralis vocatos, deriuatur. Ex quibus postea fuit in Curatos, qui Ecclesijs particularibus in vnaquaq; Diœcesi præficiuntur: cum hac tamen differentia, quòd Papalis à duabus reliquis differt tum origine; eò quòd immediatè à Christo procedit, *can. In nouo testamento, dist. 21.* tum independentia; quia non dependet ab alijs, *can. Omnes, dist. 22.* tum vniuersitate; eò quòd restricta non est: *can. Quamuis vniuersa, dist. 21.* sed ad omnes vrbes in vniuerso mundo, ad omnia loca, personas, & causas extenditur.

§. IV.

38.

Ab vrisq; exercetur laudabiliter in Ener-gumenos.

Ab Episcopis multis fuit præficata.

EX quo sequitur, omnes illos ordinaria potestate pollere, qui ratione dignitatis, aut Beneficij curam habent animarum; atquè ea vti possent ad Energumenos exorcizandos, dæmoneq; pellendos ex corporibus. Sic Ecclesiastica narrat historia, plures Episcopos huic ministerio quantumuis laborioso laudabiliter incubuisse: vt S. Basilius apud Amphilo-chium in vita eius, S. Gregorius Thaumaturgus apud Gregorium Nyssenum, S. Martinus.

Turo-

Turonensis in vita eius apud Vineentium Beluacensem, S. Vismarus apud Ritherium tom. 2. Surijs, S. Adelelinus Sagiensis in vita S. Opportuna, S. Maurilius Andegauensis in vita eius cap. 10. S. Ambrosius Archiepiscopus, vt colligitur ex exorcismis, ac documentis ad dæmones effugandos ab ipso traditis, S. Vbaldus Eugubinus, S. Zenon Veronensis, & alij multi, quos, longum, ac tædiosum esset, recensere.

Et certè aptissimè, & efficacissimè. Cum enim sint Apostolorum successores, quomodo cõuenientiùs tales sese exhibere possunt, quàm Apostolorum mores imitando, quos Energumenis liberandis, & soluendis dæmoniacis operibus iuxta præceptum Domini vacasse, ex Euangelio, & Historia Sacra, est certissimum? Præsertim cum maiori potestate gaudentes, maiori conatu tartareas potestates aggrediantur, quæ sustinere non possunt manus illius applicationem, qui Sacerdotes ordinat, auctoritatem confert remittendi peccata, & sacrificium incruentum pro viuus, & mortuis offerendi: dat facultatem prædicandi verbum Dei, & regendi populum eius, & aliaque facit, quæ Episcopali dignitati conueniunt; præcipuè Exorcistis dæmones adiurandi, & è corporibus obsessis eijciendi potestatem tradit. Mitto ædificationem, quæ ex tam sancto opere confurgit.

§. V.

AD quod munus obeundum omnes Episcopos nedum ex charitate, sed ex iustitia teneri vel per se, vel per suos Clericos, Parochos, vel alios Sacerdotes, aut Exorcistas, videlicet, prouidere suorum subditorum necessitatibus, quando aliquis eorum à dæmone diuexatur, nemini est ambigendum. Quod facillè colligitur ex verbis Principis Apostolorum Petri scribentis ad Clementem de vniuersis Episcopis, relatis à Barbofa de Episcopali munere. Titul. 11. Glossa 12. nu. 7 *Ecclesiarum omnium, ait, curam habentes misericordes, & beneuoli estote in omni verbo, & opere pro viribus agite: omnisq; Pontifex sacro Chrismate perunctus carus, & pretiosus omnibus esse debet. Hac est voluntas Dei, vt benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam.* Quomodo autem benefacient suis subditis, si, cum à dæmone sæuissimo tortore diuexantur, eis opitulari non curant? Quod magis, ac magis ex eorum nominibus deducitur. *Inter enim nomina, ait Augustinus Barbofa de Episcopi nominis ethymologia, & significatione cap. 2. nu. 18. quibus insignitur Episcopus, sortitur nomen militis armati, Custodis, Leonis, Angeli, & aliorum, quæ à S. Gregorio Nazianzeno connumerantur in carmine ad Episcopos; quæ sua insuperabili potestate demonum impetum perfringat. Et in summa quot sunt necessitates hominum, tot ferè nomina attributa sunt Episcopis ex earum similitudine, vt norint se totidem officia obtinere.* Vnde Episcopus Græcè dictus, Latine dicitur Speculator, vel superintendens: eò quòd illius præcipuè munus sit, gregis sibi commissi mores, & vitam explorare, & inspicere, eorumquè necessitatibus prouidere. Quenam autem maior necessitas potest homini obuenire, quàm cum à dæmone spiritu potentissimo, & iniquissimo arripitur, affligitur, acriterquè torquetur? Quam

39.

Ad quod munus exercendū vel

(Per se,
(Per alios.
Tenentur ex
(Charitate,
(Iustitia.

Offenditur necessitas huius muneris exercendi.

nam vrgentior indigentia, quàm cum quis ad desperationem, & per hanc ad collisionem, præfocationem, in ignem projectionem, ad præcipitia horrenda, cæteraquæ pericula mortem inferentia, quibus anima simul cum corpore interire, necesse est, trahitur, & inducitur? Quæ omnia practicè in dies multis euenire energumenis, incomperato est.

40. Quot enim obsessi à dæmone, etiam hoc nostro æuo, se aquis præfocauerunt? Quot in ignem se proiecerunt? Quot mortem sibi violentam intulerunt? Nec aliæ de re à lupo fuerunt arrepti, nisi quia non habuerunt pastorem, qui eos à lupi voracitate, ac pernicitate tueretur.

Quare Episcopi, ne Deus de manibus eorum animas ouium suarum requirat, tenentur in suis Diocæsisibus inuigilare, vt Parochi omnes in sua Parochia, cum necessitas postulat, Exorcistæ munere fungantur, per præcepta in nomine Iesu dæmonibus facta, artes eorum, seu unquæ; auerni principem calcare, ac disperdere studeant, luporumquæ; infernalium rabiem, ac sæuitiam omni, quo possunt, conatu depriment, ac confringant, vt sic oues suas ab eorum infestationibus, ac vexationibus, illæsas tueantur, ac securas ad ouile cælestis Beatitudinis perducant.

§. VI.

41.
Ad idem obedi-
dum tenentur
Parochi
vel per seipfos,
vel per alios.

Hinc ergo pari modo, sed non æqua potestate, hoc munus exercere debent Parochi, quibus animarum cura commissa est. Hi namque ordinaria potestate in energumenorum liberatione vti possunt, ac debent. Nam eo ipso, quod animarum curam susceperunt, sibi ex officio incumbere, oues suas à dæmonum insultibus, siuè visibiliter, siuè inuisibiliter, siuè in anima tentando, siuè in corpore affligendo diuexentur, tueri, ac prætere, procertò sciunt. Et hoc per Exorcismos ab Ecclesia traditos, vel per præcepta dæmoni facta, Nomine Iesu Christi interposito. Quod etiam docet Barbofa: *de Iure Ecclesiast. vniu. lib. 1. de Acol. & alijs Min. Ordin. cap. 38, num. 16.* vbi ait: *Est exorcismus adiuratio contra dæmones, qua non solum circa corpora obsessa; verum etiam circa obsessas animas per peccatum, vel infidelitatem exercetur.* Nec possunt Episcopi prohibere, nisi iusta de causa, quin tam publicè Parochi in sua Parochia, quàm priuatim per domos, cum opus est, suos Parochianos obsessos, vel maleficiatos exorcizent, ac pro suo posse à dæmoniæ vexationibus eripiant; sicut nec possunt, nisi iusta de causa, ab audiendis subditorum cõfessionibus, cæterisque Sacramentis administrandis eos impedire: cum hoc eis competat à iure. *Beneficium autem iuris nemini est auferendum. L. 4. §. si quis condemnatus. ff. de re iudicata.* Quod intelligitur, nisi in ius ipsum peccauerint.

§. VII.

42.
Ex Charitate.
Iustitia.

Dico ergo, Curatum, seu Parochum, cum necessitas postulat, quod aliquis ex suis Parochianis à dæmonie vexatur, teneri vel per seipsum, vel per alium idoneum Exorcistam, non tantum ex charitate, sed etiam ex iustitia.

iustitia, illum exorcizare, ac per remedia spiritualia pro virili se gerere, vt dæmonis tyrannidem perfringat, illius audaciam reprimat, ac meliori modo, quo potest, è corpore obsessi expellat, & extrudat. Secus faciens peccat mortaliter, vt docet Io. Baptista Posseninus *de officio Curati extra Sacramenta cap. 12. q. 25.* Et ego addo, illum teneri ad refarcienda omnia damna, quæ ex sua negligentia, vel malitia sequuntur; ac cum viam vniuersæ carnis ingredi cogetur, tenebitur antè Iudicem supremum ætissimam eorû omnium, qui ob eius negligentiam, aut crudelem inhumanitatem perierunt, rationem reddere.

Colligitur ex Nauarro apertissimè *cap. 24. num. 18.* & Leonardo Lessio *de iustitia, & iure lib. 2. cap. 9. dub. 3. num. 94.* asserentibus, Episcopos, & Parochos ex officio obligari ad suorum subditorum defensionem secundum modum suæ potestatis, & mediæ suæ gubernationis; sed in ordine duntaxat ad spiritualia. Et benè. Nam potestas Episcoporum, & Parochorum, & mediæ suæ gubernationis nõ respiciunt defensionem per naturalia, ac corporalia adiutoria, puta, per vim armorum, ac robur militarium, exceptis maximis necessitatibus; sed per auxilia spiritualia, ac supernaturalia adiutoria: vt per administrationem Sacramentorum, ac sacramentalitum. Sed quænam remedia requiruntur ad dæmonis audaciam, ac seuitiam confringendam, cû aliquis ab eo diuexatur, ac malè habetur? An gladius? An scutum? An magna cohors militum? *At non est nobis colluctatio,* ait Paulus *Ephes. 6. aduersus carnem, & sanguinem; sed aduersus principes, & potestates, aduersus mundi retores tenebrarum harum contra spiritualia nequitia in celestibus.* Non ergo alia media requiruntur, quàm spiritualia, puta, præcepta facta, dæmoni in Nomine Iesu maxima in Deum fiducia, ac cætera huiusmodi, de quibus *rota 3. par.* pertractatur, & *infra cap. sequenti articulo de Fiducia.* Quæ propriè, ac principaliter à Parocho sunt adhibenda ad tartareas acies profligandas, & ab infernalium luporum rabie, ac sauitia oves suas intactas conferuandas.

Confirmat hanc veritatem Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 4. de Adiuratione cap. 4. num. 5.* Supposita, ait, necessitate hominis à dæmone obsessi, vel alia simili, Ministri Ecclesiæ possunt ex officio obligari ad dæmonem adiurandum, seu exorcizandum: quia tenentur subuenire necessitati suorum fidelium per remedia conuenientia, & ab Ecclesiâ instituta; vntam autem ex remedijs pro illa graui necessitate destinatum ab Ecclesiâ est exorcismus.

§. VIII.

Ratio dicitur à simili. Quemadmodum Medici à Communitate salariati, tenentur ex iustitia, quociescumque necessitas postulat, ægrotis remedia exhibere corporalia, & diligentiam adhibere in visitando infirmum, & alia suo muneri necessaria adimplendo; & si notabiliter sint negligentes, vel negent alicui subuenire ægrotò, peccant mortaliter; & tenentur ad refarcienda omnia damna. Nam qui causam damni dat (etiam damnum non impediendo, quando ad id obligatur ex officio) *damnum dedisse*

43.
Probatur
Auctoritate
Theologorum.

44.

45.
Ratione à simili.

videtur. *L. qui occidit §. pen. ff. ad legem Aquiliam. c. de cætero. de homic. c. studeat. dist. 50.* Et colligitur ex Syluestro verbo *Medicus. quest. 1.* & Nauarro in *Manuali c. 17. nu. 17.* & alij apud eundem.

Ita Parochi, cū sua interfit, Parochianos suos à dæmonū infultibus tueri; ac maximoperè in necessitatibus spiritualibus, cum mala & animæ, & corpori damnum inferunt, eis ex officio opitulari teneantur; si ob negligentiam studendi arti exorcisticæ, vel se præparandi ad præliandum contra spirituales nequitias in cælestibus, & aduersus infernales prædones dimicandum: vel quia non credunt, aliquem maleficio vmq̄am esse affectum, nolunt huiusmodi functionibus incumbere, nec per alios satisfacere curant, si aliquis ex suis Parochianis periclitetur, puta, à diabolo suffocetur, vel aquis submergatur, vel maleficio interficiatur, vel quouis modo à dæmone obsidente, vel possidente inductus ipse sibimet mortem inferat, vel etiam graue damnum subeat, dicti Parochi mortaliter peccant, & tenentur ad omnia, damna secuta refarcienda, ac restauranda. Nam *vbi est eadem ratio, ibi idem ius esse debet. L. illud. ff. ad legem Aquiliam cum similibus.* Immò Medicis Parochi eò grauius peccant, & strictiori vinculo tenentur ad restitutionem, quò maius est damnum, quod obsessi, vel eorum consanguinei ob ipsorum negligentiam, vel malitiam pariuntur: cum multò anima corpore sit pretiosior. Medici enim duntaxat damnificant in corpore, & bonis temporalibus; sed Parochi exorcisticam functionem, cum necessitas vrget, negligentes, vel contemnentés, & animæ, & corpori, & rebus temporalibus damnum ferunt.

§. I X.

46.

Nec excusantur, eò quod nimis graue sit onus.

AT fortasse nonnulli dicent, hoc onus nimis graue, ac periculosum esse, ideòq; nolle ei colla supponere?

At meminerint (vellem) illius dicti triti, ac vulgati *Commoda qui sentis, iungas onus emolumentis. §. 1. Instit. de legitima patronorum tutela.* Ad quid enim isti eliguntur? An vt tantum bonis temporalibus perfruantur? At dices: Ad Sacramenta administranda, ac funeralia exequenda. Sed hoc non sufficit. Nonne ad cætera etiam sacramentalia conficienda, & exercenda pro loco, & tempore, ac necessitate exigente? Nec eos ignorantia, vel pusillanimitas excusant. Nam quod per se facere non possunt, vel non audent, per alios facere tenentur.

47.

Nec prohibere possunt, quin sui subditi, cum aliquo afficiuntur maleficio, vel à dæmone possidente, vel obsidente diuexantur, accedant ad eos, ad quos spectat de iure, vt per exorcismos, ac præcepta ecclesiastica à dæmonis vexatione liberentur.

Quod magis, ac magis per simile confirmatur. Sicut Princeps, vel dominus temporalis prohibere non potest suos subditos, cum ægrotantur, ne ad Medicos accedant, sanitatis corporalis gratia consequendæ, cum hoc à iure naturali, ac diuino vniciq; sit concessum: ita Parochus prohibere nõ potest, quin sui subditi, cū à dæmone vexantur, liberè ad quoscumq; Exorcistas,

cistas accedant, vt à dēmonis vexatione liberentur.

Immò si aliquis daretur homo, qui publicè coram populi multitudine congregata pertinaciter assereret, nullā in tali Ciuitate, aut oppido, vel vico esse sagam, nullum esse maleficum, qui valeat aliquem maleficio afficere, & consequenter nullum esse infirmum maleficio affectum, omnesq; infirmitates esse naturales: iste vt magorum, maleficorum, ac sagarum saltē indirectè occultator, ac fautor censendus esset. Probat à simili de hæreticis occultantibus Farinacius de *Hæresi quæst.* 182. nu. 75. & 95. plures cumulans Auctores. Ratio est, quia per huiusmodi verba, vel operationes saltē indirectè impediret, vel occultaret, si qui essent magi, malefici, vel sagæ, ne Tribunali S. Inquisitionis denunciarentur, & ad manus curiæ deueniret.

48.

ARTICVLVS IV.

Iurisdictionis delegatæ.

GRaui officiorum ecclesiasticorum oneri ferendo non sufficit vnus in tanta humanarum virium infirmitate, & mole occupationum in diuersa trahentium; ex quo necesse est, Superiores alijs quasi coadiutoribus ecclesiasticam potestatem ad id muneris necessariam impartire, cum illos in partem sollicitudinis vocant. Et ita Parochus in sua Parochia alios delegat, vt constat in *c. Omnis vtriusq; sexus*. Episcopus in sua Diœcesi, vt probatur ex *c. quoniam*, & *c. inter cætera de offic. Iudic. ordin.* & Summus Pontifex in toto orbe terrarum ob plenitudinem potestatis. *can. Decreto. 2. q. 6.* & Glossa in *c. Consequens est, dist. 11.* & in *c. Vt debitus, de Appellat.* Quilibet enim illorum ita potestatem iurisdictionis accepit, vt illa tam per se, quàm per alios vti possit, nisi Superior inferioris delegationem impediatur.

49.

Potestas delegata duplex.

Quare præter potestatem ordinariam alia datur extraordinaria, seu commissã, & delegata, quæ duplex est. Quædam est limitata solùm ad arbitrium committentis, & per se nullo iure suffulta. Quædam verò media inter ordinariam, & cõmissã, quæ seruata forma à iure statuta, ampliari potest arbitrio committentis.

50.

(Limitata. Media.)

Virtute primæ simplices Sacerdotes, quos Plebani assumunt in leuamen laboris (siuè commissio fiat generaliter ad omnes Parochianos, siuè ad aliquos, siuè ad vnum singulariter) possunt publicè, ac ministerialiter energumenos exorcizare in ijs Diœcesibus, in quibus exorcizandi munus Episcopi non referatur. Et eò magis, quòd sine tali delegatione hoc eis licet, sicut omnibus Exorcistis, quibus id nullo iure prohibetur eo modo, quò dictum est supra *num. 31. & sequentibus.*

51.

Per primam Clerici exorcizant.

§. I.

Virtute secundæ Regulares idem munus obeunt, qui gaudent media illa potestate, seruata forma expressa in *c. Dudum de Sepulturis in Clement.* Et illam accipiunt à Summo Pontifice, qui est Hierarchos, & Princeps

52.

Per secundam Regulares absq;

licentia Episcopi hoc munus exercere possunt.

ceps in Ecclesia. Iuxta quam energumenis, ac maleficiatis illud impendere possunt. Nec ad id necessarium est, licentiam ab Episcopo petere: vt apertè docent Portel. *in dub. Regularium verb. Exorcif.* Diana p. 3. *Resolut. Moral. tract. 2. de Dubijs Regul. Resol. 36.* Pelizzarius *Manuale Regul. tom. 2. de Exempt. Regular. tract. 8. c. 6. nu. 54.* Peirinus *in Formul. Prælat. c. 36. littera E. nu. 5.* Cespedes *tract. de Exempt. Regular. c. 6. dub. 135.* Bordonus *Resolut. 7. nu. 144.* Lupus *Comment. in Edict. S. Inquisit. p. 3. lib. 22. dist. 4. art. 3. diffic. 4.* & Lezana *de Oblig. Reg. c. 11. nu. 21.*

53.

Ratio est: quia id iure communi non prohibetur; sed omnibus Exorcistis, & Sacerdotibus permittitur; ideòq; Regularibus licet, etiamsi Episcopus in sua Diocesi id fieri prohibuerit, sine eius licentia exercere: quia talis Constitutio solos Clericos ligat Episcopo subditos; non verò Religiosos, qui ab eius iurisdictione sunt exempti per multa priuilegia, quæ obseruari iubentur per *c. Nimis iniqua. c. Nimis praua. de excessibus Prælatorum. Clement. 1. eodem tit. Clement. 2. de Censibus. Concilium Trid. sess. 25. de Regular. ac nouissimè per Constitutionem Gregorij XV. incipit, Inscrutabili.* Nam etsi in dictis Decretis, & Constitutionibus aliqua excipiuntur, in quibus Regulares exempti Ordinarijs subsunt; tamen inter huiusmodi exceptiones vsus exorcizandi non comprehenditur. Vnde cum non excipiantur neque à iure communi antiquo, neq; à iure nouo, intelligitur concessas: quia *exceptio firmat Regulam in contrarium. L. quantum. S. deniq; ff. de fundo instrument.*

§. II.

54.

Regulares non incidunt in penas ab Episcopis latas contra Exorcizantes.

Hinc ex hac conclusione colligit Cespedes, nullo pacto Regulares incidere in illas penas Episcoporum, quas fulminant in exorcizantes; vt sunt ver. gr. pena lata ab Episcopo Parmensi 1621. teste Bordono. Primò ne Exorcizantes aliquid recipiant licet spontè oblatum etiam nomine eleemosinæ ab obsessis, vel eorum consanguineis, sub pena suspensionis ipso facto incutenda. Secundò ne audeant vllò modo ægrotis præbere anthimonium, oleum, aut quoduis genus medicinæ, nisi de consensu Medici sub pena suspensionis, & ceter. Quæ leges vtiq; iustæ, ac sanctæ sunt, ac deberent ab omnibus Exorcistis obseruari, sic enim cuitarentur scandala, quæ ex eorum transgressione oriri solent. De quibus infra *nu. 312. & sequentibus.*

55.

Quare licet hoc munus dæmones adiurandi, obsessos, ac maleficio affectos à dæmoniâcis vexationibus liberandi, ægrotos sacris benedictionibus muniendi ex officio Parochis incumbat, vt pluribus supra demonstratum est; Nihilominus etiam Religiosi, præcipuè Mendicantes, qui quasi Patrochorum coadiutores, & in partem sollicitudinis vocati ecclesiastica potestate sunt insigniti, ardentiori deuotione, armisq; spiritualibus ad infensissimum hostem profligandum vt plurimum sunt suffulti, si non ex officio, saltem ex charitate tenentur, cum necessitas urget, huiusmodi obire ministeria. Immo ipsi, quia sæpius orationi magis, quam aliqui Parochi sunt intenti, nec vitam inter mundanas degunt vanitates, atq; in spiritualibus

56.

Ad hoc munus obeundum Regulares præcipuè mendicantes tenentur ex charitate.

exercitijs magis sunt versati , faciliiori , ac præstantiori modo demones in fugam vertere , eorumq; opera malefica destruere valent , si ad huiusmodi munera obeunda sint idonei .

Nonne huiusmodi onera subiere ferè omnes SS. Patres , ac Religionum Sacrarum Institutores ? Quot demones profligarunt , & è corporibus obsessis eiecerunt . S. Antonius , S. Benedictus , S. Hilarion , S. Bernardus , S. Gallus , Pontius Boneuallis , Ildorus , Petrus Santutius Cælestinus Neotericus , & alij plures Abbates ? Quot S. Dominicus , alijq; eius sectatores ? Quot Seraphicus P. S. Franciscus ab Vrbe Arretij , & alibi à pluribus energumenis deturbauit , vt rectè Baretius de Baretijs *in eius vita cap. 2.* illum comparauerit Angelo Raphaeli , qui dæmonem exclusit à Sara Tobie vxore : Dauidi , qui Iebusæum ab Vrbe Ierosolima eiecit : Simeoni , qui aduenas ab arce effugauit ? Quot B. Ioannes à Capistrano , B. Bernardinus à Feltria , B. Iacobus à Marchia , & alij D. Francisci sectatores ? Quot S. Ignatius Loyola ? Quot ceteri Theodiciati ab hominibus obsessis , à domibus , Ciuitatibus , alijsq; rebus ad vsum hominum spectantibus infernales prædones eiecerunt , vt omnes sacre historię cõtestantur ? Nonne hi cuncti zelum domus Dei , ac monasticæ Religionis habuere ? & tamen videntibus necessitatibus vitæ solitariæ quieti sapius cesserunt , vt huiusmodi charitatis exercitio opus suum impenderent .

Quare Religionum Prælati , ac Superiores , si quos nouerint ex suis subditis scientia , prudentia , morum grauitate , ac vitæ probitate conspicuos ad huiusmodi munera obeunda esse idoneos , cum fuerint requisiti , ac necessitas urgeat , alicui obsessõ , vel maleficiato suum præstandi auxilium , libenti animo obedientiæ merito eos excitent , ac muniant , animosq; augeant ad huiusmodi munere fungendum . Et subditi ipsi non reculent tale , etsi graue , subire onus , memores vtriq; scilicet , tam Superiores , quàm subditi dicti Saluatoris N. Iesu Christi Matthæi 7. *Omnia quocumq; vultis , vt faciant vobis homines , & vos facite illis .* & Lucæ 6. *Estote misericordes , sicut & Pater vester misericors est . Eadem quippe mensura , qua mensi fueritis , remetietur vobis .* & 1. Ioan. 3. *Filioli non diligamus verbo , neq; lingua , sed opere , & veritate , nostro opitulando proximo , cum in angustijs , ac necessitatibus versatur . Nam unicuiq; mandauit Deus de proximo suo , ait Sapiens filius Sirach Ecclis. 17.*

Cap. II.

De Exorcista scientia prædito .

CV M nulla morbi alicuius curatio exacta haberi possit , nisi prius cognoscatur morbus : nec perfectè morbus aliquis cognosci queat , nisi perfecta ipsius causarum , ac principiorum cognitio comparetur , vt docet Arist. 1. Poster. 1. *Vnumquodq; ait arbitramur cognoscere , cum causas eius cognoscimus .* Non poterit Exorcista accuratius aperta de morborû demoniacorum curatione notitiam habere , quàm causas eorû

57.
Institutores
Religionum , ac
Prælati huic
muneri vaca-
runt .

58.

59.
Exorcista de-
bet cognoscere
causas malefici-
corum .
Qua in defini-

inda-

*ione maleficij
includuntur.
Quid sit male-
fium.
Causa malefi-
cij sunt
Dæmon.
Maleficus.
Res naturales.
Deus.*

60.

indagare. Quas certè difficile non erit adinuenire, si sciremur, quid sit malefium, quod (relictis varijs Auctorum definitionibus) possumus sic definire: *Malefium est praua operatio in corpore per virtutem dæmonis ex pacto tacito, vel expresso cum homine inito, & rerum naturalium applicationem, atq; eiusdem hominis ad suam malitiam explendam ministerium, iusto semper, etsi occulto, Dei permittentis iudicio facta.* Ex qua definitione (quæ clarè, & distinctè complectitur omnia ad eius essentiam pertinentia) colligitur, quatuor causas ad maleficia paranda concurrere, quamuis diuersimodè: Dæmonem, Malefium, Res naturales, & Deum: Dæmonem vt causam efficientem: Malefium vt cooperantem: Res naturales, vt moralem, vel physicam: Deum, vt permissiuam. Quarum omnium, sicut & signorum externorum, quæ in obsessiõnum, ac morborum maleficorum cognitionem ducunt, Exorcista, vt notitiam habeat perfectam, omni, quo potest studio conari debet; vt sic dicatur similis Filio hominis, oculos habens igneos, idest lucidos, & inflammatos, quibus non solum obsessorum, ac maleficio affectorum indigentias, & angustias acutissimè videre possit, eisq; remedia ad eas tollendas, ac remouendas spiritualia adhibere; verum etiam illos instruere, & edocere ad fidei, ac confidentiæ in Deum, nec non detestatio- nis in dæmonem actus eliciendos: atq; ad amorem ardentem erga Deum, & proximum inflammare. Quod præstabit, si sequentes articulos sapius præ oculis habuerit.

ARTICVLVS I.

De Dæmone vt maleficiorum, & obsessiõnum causa efficiente.

61.

*Dæmon est cau-
sa efficiens ma-
leficiorum, &
obsessiõnum.*

Quemadmodum Deus misericors, & piissimus, ac summè bonus est causa omnium bonorum, quæ in mundo fiunt: ita è conuerso dæmon impius, iniquus, ac pessimus causa est efficiens omnium obsessiõnum, ac maleficiorum, eorumq; architectus est eximius; eò ad malefacien- dum, ac nocendum promptior, quò magis scientia, potentia, & malitia armatus scit, potest, & vult maleficia operari.

Scientia enim magna, & eminenti sapientia à Deo donatum fuisse in- faustis suæ creationis primordijs, testatur Ezechiel cap. 28. cum illum allo- quitur dicens: *Tu signaculum similitudinis plenus sapientia, & perfectus de- core.* Quæ scientia longo interuallo superior est omni creata scientia, quæ in hominibus reperitur. Dæmon enim, viget subtilitate naturæ, experien- tia temporum, reuelatione supernorum spirituum: vt benè docet B. Isido- rus in libro de summo bono, quem sequitur Angles in 2. d. 11. q. vnica de dæmonibus ar. 2. dub. 5. ac communiter Theologi in 2.

62.

*In maleficijs
concinmandis
dæmon vititur
Scientia,
q̄ est maxima.*

Sic triplici huiusce scientiæ acumine dæmon præditus, quæ tripliciter ex- tenditur ad præterita, præsentia, & futura, quæ habent causam naturalem determinatam, quid non poterit in adinueniendis maleficijs, & varijs arti- bus, quibus innumera inducit mala? Perspicacissimè enim cognoscit celo- rum motus, stellarum influentias, planetarum coniunctiones, elementorum mixtio-

mixtiones, virtutes lapidum, operationes metallorum, qualitates mixtorū, herbarum vires, animalium proprietates, hominum temperamenta, occul-
 ras, & admirandas rerum omnium facultates, earumq; inter se sympathiam, vel antipathiam: insuper quomodo inuicem applicari, & temperari de-
 beant: quo tempore opus sit ad tempestiuè operandum: quid prætenfos ef-
 fectus impedire, retardare, vel iuuare possit: præterea seligere materiam, cui naturalis insit facultas alterandi, frigefaciendi, calefaciendi, nec non
 aperiendi, obstruendi, diuidendi, euacuandi, & vrendi: deniq; quid mix-
 tis, plantis, animantibus hominibus obesse, vel prodesse possit, & alteratio-
 nes, morbos, cruciatūs, mortem ipsam, aut alia quæuis nocumenta inferre:
 cum vnus cuiusq; rei specificæ per species sibi congenitas, aut acquisitas ef-
 fectum, causas, principia, effectus, antecedentia, concomitantia, ac conse-
 quentia clarissimè, ac perfectissimè agnoscat, vt testantur D. Augustinus
super Genes. cap. 1. & 4. D. Bonau. *in 2. d. 3. ar. 4. q. 1.* Scotus *ibi q. 10.* D.
 Thom. *1. par. q. 55. ar. 2.* & communiter Theologi, vbi de *Angelorum*
cognitione. Nec est mirandum si spiritus tam sagax, & subtilis in maleficio-
 rum inuentionibus tot, tanta, & tam mira operetur, cum potentia eius sit
 tam magna, vt non sit potestas super terram, quæ comparetur ei. Iob. 41.
 Non enim superueniente peccato imminuta est; sed post peccatum integra
 remansit quoad actum primum, & eadem, quæ à Creatore summo in eorū
 primordijs naturæ angelicæ indita erat; vt docet D. Gregorius illa verba,
 explicans *lib. 34. Moralium cap. 16. Potestas demonis*, inquit, *super terram*
cunctis eminentior perhibetur: quia etsi actionis suæ merito infra homines ceci-
dit; omne tamen humanū genus natura angelica conditione transcendit. Quod
ibi Glosa confirmat: Omnia demon humana superat, etsi meritis Sanctorū
subiaceat; quamuis enim interna felicitatis beatitudinem perdidit, natura tamen
magnitudinem non amisit, cuius adhuc viribus humana omnia superat. Cui
potentiæ adhæret voluntas mala, & tam mala, quod, teste D. Bernardino
ser 6. de misericordia perfectione art. 2. cap. 3. vult semper quod peius potest, si
eius potestas esset quoad omnia libera, & soluta, ineffabili modo sine omni ordi-
ne, & mensura subuerteret totum statum inferiorum.

63.
 Potentia,
 qua est eminenti-
 ssima.

Malitia,
 Qua est insi-
 gnis.

§. I.

Propterea eius potentia est ligata, vt non operetur omne, ad quod mali-
 gna eius voluntas impellit.

Cepit autem à Deo alligari vsq; ab origine mundi immediatè post Luci-
 feri peccatum: nō quoad homines tentandum; sed quoad eos seducendum,
 & vexandum: Nam sicut, cum superba eius mens propriæ excellentiæ cupi-
 ditate intumescens à Deo auersa ad seipsam conuersa est, vtiusquè sapi-
 entia supernaturalis, practicæ, nempè, ac speculatiuæ iacturam fecit:
 quia practica, quæ est causa efficax amoris Dei totaliter ei fuit ablata, &
 speculatiua multum diminuta, cum in statu damnationis non nouerit tot
 mysteria supernaturalia, quot agnouisset, si in cognitione beata fuisset: vt
 docet Augustinus *lib. 9. de Ciuit. Dei cap. 21.* Sic ob superbiæ peccatum
 meritò

64.
 Potestas demo-
 nis capite ali-
 qualiter ligari
 ab origine mū-
 di.

Sup. num. 23.

meritò cæpit à Deo cohiberi eius potestas, vt non posset ea omnia perficere, quæ vellet. Nam licet post peccatum integra remanserint eius naturalia, quantum ad fundamentum, & quoad substantialia, id est, quoad actum primum, vt dictum est supra: non tamen quoad actum secundum; id est, quantum ad libertatem omnium operationum, & executionem earum. Quod per lucidè testatur Alexander Alenf. par. 2. q. 100. mem. 2. ar. 2. *Licet ex prima, ait, potestate sibi data possent demones super huiusmodi creaturas ex ordine naturalis; tamen in panam peccatorum eorum, & bonum hominum cohibetur eorum potestas.*

§. II.

65.
Per Passionem
Christi demonum
potestas
sublata.
Quomodo sit
ligata.

PER Passionem verò, ac mortem Christi cōfracta est, ac sublata demonum potentia; sed respectiuè, ac dependenter à Dei voluntate. Hoc probat ipsa veritas Io. 12. *Nunc princeps*, ait, *huius mundi eijcietur foras.* Quæ verba exponens S. Cyrillus Alexandrinus. *Habuit*, inquit, *quidem prius demon per tyrannidem principatum in totum genus humanum, & dominatum crudeliter exercuit in omnes. Atqui virtute mortis Christi, & sanguinis confracta est illius potestas, & sublata potentia; & quos iniuste detinuit captiuos, iuste perdidit.* Hilarion Monachus super eadem verba: *Nunc princeps, & cæt.* loquens in persona Christi ait: *Nunc morte mea fiet, vt dominatum in homines omninò amittat diabolus, qui peccato primorum parentum in omnes acerbissime principabatur.* Et subdit: *Quis igitur ad hanc mentionem non latetur? non gratias agat continuè pro liberatore?* Glossa ordinaria: *Nunc princeps, & cæt.* Vnde tam nunc Sanctos omnes non tenendo possidet; sed tentando persequitur. Nam quia non in eis intrinsecus regnat, contra eos pugnat extrinsecus; & qui inius dominium perdidit, bella molitur foris. Ioannes Maldonatus ibi *Nunc princeps, & cæt.* ait: *Perindè ac si dicat, deturbabitur de possessione sua, eijcietur ex arce sua. Eiectus foras dicitur, non quòd in mundo non sit, & in multis etiam non dominetur; sed quòd quantum in Christo fuit, eiectus fuerit; ita vt si homines velent, nihil prorsus in ipsos haberet potestatem.* Eodem sensu dicitur Apoc. 12. *de celo in terram proiectus, id est extra Ecclesiam, quæ per celum significatur, in terram, id est, in tenebras suas in infernum.* & cap. 20. dicitur esse ligatus per annos mille. Non quòd aut reuera extra Ecclesiam eiectus, aut omninò ligatus sit; sed quòd coercita sit eius potentia, atq; tyrannis, ita vt si homines velint, nihil illis nocere possit. Idem affirmat Tôstatus in cap. 8. *Matthæi quæst. 123.* vbi quærit: *An conueniens fuerit, Christum facere miracula eijciendi demones de hominibus?* Et inter alias rationes affirmatiuas, quas adducit, vnã, ait, esse, *ad dandum nobis spem, quòd liberaremur de potestate demonis, & de inferno.*

Colligitur hæc veritas etiam ex Vilhelmo Lindano *Panoplia Evangelica lib. 4. cap. 78. post medium:* *Sicut Christus*, ait, *olim suos misit discipulos hac potestate munitos, vt diabolum, ex hominum siue pectoribus, siue corporibus etiam profligarent: ita certo Clericorum generi ea post fuit cura à Maioribus credata, vt homines, vel antè Baptismum, vel post demone obsessos, & occupatos vindi-*

vindicarent, & in libertatem per Christum partam affererent. Quid igitur agit Exorcista, dum aliquem obsessum à dæmonis potestate eripit, nisi illū vindicare in libertatem, qua per crucem, ac passionem Christi fuerat iam donatus?

QVÆSTIO I.

Pro quibus potestas demonis sit ligata?

Respondetur, dæmonis potestatem quoad actum secundum in ordine ad damna inferenda animæ, vel corpori, esse ligatam pro his, quos Deus vult protegere, & à dæmonum infestationibus præseruare, vel ob eorum fidem, qua firmiter in Christum credunt: vel ob eorum confidentiam in protectione Dei, vel in Sanctissimo Nomine Iesu collocatam: vel ob aliud bonum publicum, aut priuatum. Ita Lactantius lib. 2. *Diuin. Inst. c. 16.* in hæc verba: *Non nocent demones ijs, quos manus Dei potens, & excelsa protegit.* Toftatus loco cit. *de credentibus in Christum*, ait, *Futurum erat, quod per virtutem Deitatis Christi excluderetur potestas demonum ab hominibus credituris in ipsum: iuxta illud Ioan. 2. Nunc princeps huius mundi eijcietur foras, scilicet, diabolus.* Ad ostendendum ergo hoc, conueniens fuit, vt præcederet quadam signa. sl. quod Christus expelleret demones. S. Athanas. orat. 1. contra Arianos: *Omnes, ait, qui legitime in Christum fiduciam habent, pedibus conculcant eum, qui hæc verba dicebat: In celum conscendam, super astra Dei exaltabo solium meum. & cat. Isaia 14. Idipsum S. Bernardus docet super Psal. 90. in illis verbis: Qui habitat in adiutorio Altissimi, & cat. Beatus, ait, plane, qui sic habitat in adiutorio Altissimi: quia in protectione Dei celi commorabitur. Quid ei nocere poterit eorum, quæ sub celo sunt, quem Deus celi protegere, & conseruare voluerit? Porro sub celo sunt quæcumq; nocere possunt; sub celo sunt aerea potestates: sub celo presens seculum nequam, & caro aduersus spiritum concupiscens. Optimè igitur dictum est: In protectione Dei celi commorabitur; vt nihil eorum, quæ sub celo sunt, timere possit quisquis protectionem eius habere meruerit. Hanc fidem in Christum maximè commendat etiam magnus ille Antonius, vt refert Delrius lib. 6. *Disquis. mag. cap. 2. sect. 3.* Magna, inquit, dilectissimi aduersus dæmonem arma sunt vita sincera, & intemerata in Deum fides. Hanc docuit S. Hermam Pauli discipulum Angelus eius Custos, qui sub forma Pastoris diu cum eo habitauit, vt refert ipse tom. 1. *Bibliotheca Veterum Patrum lib. 2. mandato 12.* Quicumq; ait, fide pleni sunt, resistunt diabolo, & ille recedit ab eis: quia non habet locum intrandi.*

66.

Potestas demonis pro quibus sit ligata.

Quam virtutem in seipso expertus est S. Ambrosius Episcopus, cui, vt memorat S. Panlinus in vita eius, nullus vnquam magus, aut maleficus nocere potuit ob firmissimam in Deum fiduciam. Mortua namq; Iustina Imperatrice Arriana, cum Innocentius Magus in quætionem raperetur, inter tormenta falsus est, Angelum Ambrosij custodem suum esse tortorem. Nam viua Imperatrice eius iussu se nocte intempesta sub templi tectum ascen-

Maxima Diui Ambrosij in Deum fiducia.

disse,

disse, & sacrificasse dixit, vt Ambrosium infamem, inuisumq; faceret plebi; nihilominus amorem in hunc virum, & fidem Catholicam magis, ac magis effloruisse: Missos etiam à se dæmones, qui Ambrosium necarent; sed ijs vltra ædium fores progredi non licuisse. En quibus excubijs Deus illos defendat, qui omnem in se solo collocant fiduciam! En quomodo potestas dæmonis ligatur, & totaliter cohibetur pro his, qui firmiter in Christum credunt, ac in eius protectione suam collocant fiduciam!

§. I.

67.
Potestas demonis relaxatur respectu eorū, qui diffidūt de Dei protectione.

E Conuersò facillimè colligi potest, cur sæpius dæmonis potestas relaxetur, vt quamplures homines, ac mulieres diabolicis vexationibus afficiantur, nec non maleficis artibus deuinciantur, aut necentur? Vt plurimū eorum diffidentia in Deum est in causa. Hanc rationem apertè adducit Ioan. Maldonatus super illa verba: *Nunc princeps huiusmodi, & cat. Homines, ait, demoni portam arcis aperuerunt, & proditione quadam in suam quisq; domum admittit. Itaq; etiam nunc regnat, & operatur, sed in filios diffidentia.* Eph. 2. Habetur etiam in c. nec mirum. §. Magi sunt. 26. q. 5. *Hi permissu Dei elementa concutiunt, turbant mentes hominum minus confidentium in Deo. Cui astipulantur S. Isidorus lib. 8. Ethymol. c. 9. Burcardus lib. 10. c. 42. S. Iuo par. 11. c. 67. Panormit. lib. 8. c. 65.*

Sed audias, quàm perpolitè de hoc rationem reddat P. Hieremias Drexelius de Conformitate voluntatis lib. 5. cap. 10. §. 7. *Sed quaras fortè, inquit, cur Deus permittat tot homines maleficis artibus deuinciri, & necari? Nè mirare: summa in Deum diffidentia etiam supplicij genus meretur. Iure Deus per hos punit, per quos tam variè offenditur: Multis enim vix alius est Medicus, quàm Magus: nec alius pharmacopæus, quàm diabolus. Et paulò infra: Hec quàm in Orbe vari sunt, qui Deo fidam toto animo! Mores hominum considera, & plurimum ubiq; reperies diffidentia, quæ quotannis penè eadem redit, ac reuiuiscit; & inde tam vani timores. Postèa in fine concludit, huiusce diffidentia rationem reddens: Et hoc inde, ait, quia de Dei bonitate, ac potentia parum rectè, parumè liberalitè sentiunt.*

§. II.

68.
Demon maiorè potestatem habet super peccatores, quàm super iustos.

H Inc, cum peccatores vt plurimū in Deum nullam, vel saltem exiguam habeant fiduciam, quia peccatis suis ipsum continuè offendunt, super eos dæmoni etiam maior à Deo permittitur potestas, quàm super iustos. Quod videtur annuere Augustinus aduersus Manichæos: *Diabolus, inquit, potestatem habet in eos, qui præcepta Dei contemnunt. Sed clariùs Alexander Alensis par. 2. quest. 100. mem. 2. ar. 4. Diabolus in malis, inquit, potestatem habet ad seducendum, & ad perdendum, nisi prohibeatur à Domino. In bonis autem non habet potestatem ad perdendum; sed ad probandum.*

Quam potestatem in corpus hominis exercet, prout sibi permittitur à Deo.

Deo. In animam verò iuxta varias hominum inclinationes, ac propensiones multiformiter exercere solet, quatenus motus quosdam prauos in corpore excitat, ac praua sensibus externis, & internis obijcit, quibus quodam quasi pondere voluntatem ad malum pertrahit; etsi cogere nequeat: vt bene docet Thyreus *lib. de Dæmoniis toto cap. 4. & 5.* Quem sequitur Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. num. 7.*

Hanc autem potestatem dæmon maximè habet in Magos, Maleficos, & Sagas, quorum animam sibi vendicat per consensum in tam immane scelus: sicut in corpus dominatur, quod verberibus quoquè subijcit, si maleficus ad eius beneplacitum seruitutem illi non impendat: vt apertè docet Alexander Alensis *loco citato*; ac pluribus exemplis probat Nicolaus Remigius *lib. 1. Dæmonolatr. cap. 13.*

Præcipuè super Magos, Maleficos, & Sagas.

§. III.

V Eruntamen huiusmodi dæmonum potestas est limitata, nedùm quoad animam, cui nocere nequeunt, nisi ipsa velit; vt docet Augustinus *lib. 20. de Ciuit. Dei cap. 8.* dicens *Dæmon est quasi canis à Christo ligatus, qui latrare potest, sollicitare potest, mordere omninò non potest, nisi volentem.* Sed etiam quoad corpus, quod torquere non possunt, nisi quando, & prout sibi permittitur à Deo; vt idem Augustinus docet *lib. 18. de Ciuit. Dei cap. 18.* *Dæmones, ait, non omnia, que volunt facere possunt; nisi quantum illis diuina ordinatione conceditur.* Quam veritatem sæpius per os Energumenorum dæmones per vim præcepti sibi à me facti, diuino nomine Iesu interposito, fateri coacti sunt; quorum de duobus tantùm hic referam. Anno reparatæ salutis 1648. Venetijs dæmon, à quo possidebatur quidam adolescens Iustus nuncupatus annos 14. natus filius Ioannis de Taxis, cum à me interrogatus esset: cur ingressus esset in corpus illius Adolescentis; respondit: *Huc ingressus sum, vt puerum hunc de medio tollam: quia sic à Malefico iussus sum.* Idipsum respondit eadem die alius dæmon, qui quandam Adolescentulam 15. annos natam possidebat. Sed mihi adhuc sciscitanti: cur eos nondum occiderant, cum iam integro anno eos possiderent; Responderunt ambo; *quia potestas Dei nos impedit, nec sinit facere omne malum, quod volumus.* Qui ambo ab eadem diuina potestate eadem die per inuocationem Sanctissimi Nominis Iesu ad meum præceptum ab eorum corporibus egredi coacti sunt.

69.

Hac potestas dæmonis est limitata, & quoad animam, & quoad corpus.

Q V A E S T I O 11.

Cur dæmon maximos peccatores omnes in corpore non possideat?

C V M dæmon super peccatores Magos, Maleficos, & Sagas, nec non super hereticos, schismaticos, & infideles magnam habeat potestatem, cur non omnes illos possidet in corpore, vel maleficijs non afficit?

70.
Ratio dubitandi.

Huic difficultati respondet Leonardus Vairus *de Fascino lib. 3. cap. 7.*

Cum

Dæmon maximos peccatores raro vexat in corpore, nisi iussus à Deo, ut magis eos inficiat in anima.

Testantur Patres.

Cum dæmones, ait, pro certo sciunt, hos peccatores sui esse iuris, impræsentiarum raro eos vexant in corpore, quos perfectè possident in anima in perpetuum simul cum corpore torquenda in orco, & affligenda, puta, (nisi iussi à Deo). Quod videtur etiam annuere D. Gregorius lib. 24. Moral. c. 7. dicens: *Dæmon eos pulsare negligit, quos quieto iure possidere se sentit.*

Ratio est, quia finis principalis in hominibus vexandis à dæmone intentus, est, vt illos diuina priuet amicitia, ad peccatum eos inducendo; æternaq; illos expertes reddat beatitudine: vt benè docet Toftatus quæst. 121. in c. 8. *Matthæi: Dæmones, inquit, ex inuidia tentant hominem inducere in peccatum, nè assequatur beatitudinem: quod si non possunt, saltem volunt ei corporaliter nocere, quòd est minus nocumentum; & ita desiderant intrare in eum: quia intrando vexant.* Et paulò infra aliam reddens rationem, cur dæmones velint, homines possidere? *vt ostendant, ait, hominibus potestatem suam, ac per hoc ab eis adorentur: sicut fuit inter Gentiles, qui quosdam Deos colebant, credentes se ab eis posse beneficia recipere: alios autem colebant, nè eis nocerent.* Sed clariùs huius rationem reddit Suarez par. 2. tom. 1. de Angelis lib. 8. cap. 20. num. 3. *Dæmon hoc modo, inquit, nocet homini, vt illum ad impatientiam, desperationem, blasphemiam, vel aliud simile vitium inducat.* At quia huiusmodi Magi, Malefici, ac Sagæ, sicut & heretici, alijquæ huiusmodi peccatores quàm maximè in malo sunt obstinati, semperquæ præcipites ad malum currunt, continuèq; abominandis criminibus se obnoxios reddunt, Deum grauissimè offendentes blasphemijs execrandis, abominandis sacrilegijs, impietatibus intollerandis, ac iniustitijs detestandis dæmonis voluntati in omnibus ferè obsequentes; nec seipos tantum criminibus continuis illaqueantes; sed vt diaboli ministri alios seducere tentantes, & ad perditionem trahere conantes; propterea sicut dæmon eos pulsare negligit in anima: quia quieto iure eos possidet; ita non curat illos affligere in corpore, nisi vel iussus à Deo, vel fortassè cum aliquando sibi ad beneplacitum suum obsequium, ac seruitutem non impendunt: quia dum sanitate pollent, plura, & atrociora peccata in Diuinæ Maiestatis offensam, ac contemptum perpetrare non cessant; dæmoniquæ ipsi diuinitatis cultum, & honorem (vt faciunt Magi, & Malefici) tribuere non detrectant.

Quàm veritatem falsus est etiam quidam dæmoniorum princeps Beelzebub nuncupatus in Gallia apud Oppidum Laudunum, vt refert Bartholomæus Faius Regius in Senatu Parisiensi Consiliarius, ac Inquisitionum Præses in suo Energumenico: *Dum enim, ait, Bursus Billius Cathedralis Ecclesie Canonicus quandam Nicolam Energumenam exorcizaret, pluribus Hereticis presentibus, à prædicto dæmone, qui eam possidebat, quæsiuit: cur tot vaftris Hereticis ommissis simplicem Catholicam adortus esset?* Respondit dæmon: *Pletores tibi morigeros?* Si enim dæmon huiusmodi peccatores obstinatos maleficijs, ac diris vexationibus sæpè affligeret in corpore, non possent tot crimina patrare: idcirco dæmon versipellis sæpiùs desinit, afflictionibus corporeis, quæ minora sunt mala, eos afficere, vt illos pluribus criminibus, & atrocioribus delictis, quæ maiora sunt mala, magis illaqueet, & obnoxios reddat. Et licèt quandoq; vexationes corporeæ Vexatù inducant ad blasphemias,

71.

Experientia docet.

mias, ad desperationem, & alia peccata; nihilominus etiam quandoq; peccatores reducunt ad sanam mentem, ad suorum petendam veniam peccatorum, ad dæmonem spernendum, & ad castra Dei confugiendum. Nam sæpè vexatio dat intellectum: & mala, quæ nos hic præmunt, ait Gregorius, ad Deum citius nos ire compellunt. Quare hac de causa dæmon, licet maiore super maximos peccatores, quàm super iustos, habeat potestatem, eos tamen non sæpiùs, sed rarè vexat in corpore, nisi iubeatur à Deo, vt magis ac magis eos vexare possit in anima in perpetuum simul cum corpore flammis gehennalibus vstulanda, & affligenda.

Lib. Moral.

Q V Æ S T I O III.

Quas molestias dæmon soleat hominibus inferre existens extra corpora ipsorum?

R Espondetur, dæmonem quinque modis regulariter solere extrinsecè homines vexare.

Primò per imaginarias apparitiones; solet enim species in imaginatione eorum, quos vexare desiderat, commouere; ita vt se ab eo agitari, molestia affici, aut etiam occidi, & iugulari putent. Quod fit aliquando in vigilia, & aliquando in somnis.

In vigilia enim accidunt, cum homines nihil minus cogitantes subito terrore corripuntur. Imaginatio etenim, cum sit corporalis potentia, quæ aliàs phantasia dicitur, inter cognoscitias media, nempe sensum externum, cui est superior, & intellectum, cui est inferior, diabolicæ operationi est subiecta; atque in ea species intentionales, quas vocant rerum aut existentium, aut fictitiarum simulacra, ad libitum mouet, & accommodat; quibus ea, quæ ipse exhibere desiderat, representantur. Hoc testantur D. Augustinus lib. de cura pro mortuis agen. cap. 12. D. Bonauent. in 2. dist. 8. art. 4. q. 3. Toftatus in c. 8. Matthæi quæst. 16. & Ioseph Angles ibi quæst. 8. diffic. 12.

In somnis verò hæc visiones haud rarè contingunt. Obscura enim, falsa, & horrenda excitat somnia. Nam cum in dormientibus potentia intellectiua sopita maneat; sensitiua verò internæ, & maximè appetitiua sint cibo, ac potu obstupefactæ, naturali propensione vel immoderatè delectantur, vel tristantur, dum variæ species, ac simulacra vel delectabilia, vel tristia sibi objiciuntur, ac representantur. Quòd si ijs naturalibus dispositionibus virtus accedat diabolica, quid nõ patitur miser homo phantasticis, & imaginarijs visionibus! quasi tor furijs agitatur: timor artus occupans, pallor dispersus per totum corpus, clamores insoliti, vlulatus lamentabiles, sudor per omnes poros emissus, longa suspiria ex imo pectore educta, horrendi fremitus, violenta membrorum agitatio, totumq; corpus efferum id testantur. Quæ accidentia sæpè sunt præludia futuræ diabolicæ obsessionis, nisi Patiens ad diuina confugiat remedia. Illaq; experiuntur vt plurimum ij, qui aliquo maleficio tangi incipiunt: dæmones enim suæ operationis primordia contestantur, vt pluries in varijs obsessis, ac maleficiatis experientia

72.

Dæmon homines vexat extrinsecè.

Per apparitiones imaginarias.

Aliquando in vigilia.

Et quomodo.

73.

Aliquando in somnis.

Vexationes imaginariæ sũt præludia futuræ obsessionis.

rientia comprobauit. Qui si statim ac incipiunt huiusmodi visiones pati imaginarias, ad peritum accedant Exorcistam, facillimè à quacumq; dæmoniaca vexatione liberantur, ac præseruantur.

§. I.

74.
Molestia à dæ-
mone effecta
p. visiones cor-
porales.

Secundò per Visiones corporales. Aliqui enim ante dæmonis ingressum in corpus suum vident eum sub varijs figuris, ac phantasmatibus apparentem. Alij sub forma leonis, vel vrsi, vel serpentis, vel draconis: alij sub forma tauri, vel canis, vel lupi, aut felis: alij sub forma gallinæ, vel corui, aut vulturis: alij sub specie hominis atri, aut mulieris recenter mortuæ, vel alterius spectri terribilis, & horrendi: alij sub specie ingentis muscæ, aut araneæ, vel alicuius ramenti, aut minoris pilli, quæ oculis obuerfantur, & in faucibus se ingerunt, vt ex pluribus Energumenis experimentaliter cognoui. Vndè quidam profectam hiic volunt consuetudinem, quæ apud Catholicos viget, quando oscitant, os signo ✝ crucis munire, quasi hac crucis signatione dæmonum in corpora ingressus prohibeatur. De his legendi sunt Tostatus in cap. 8. *Matthæi quæst.* 115. *Delrius Disquisit. Magic. lib. 2. quæst.* 26. *sect.* 3. ac Petrus Thyreus *lib. 1. de apparit. spirituum cap.* 16.

Vndè mos exor-
tus, os signo ✝
crucis munien-
di, cum homo
oscitat.

§. II.

75.
Molestia per
auditum.

Tertiò per Auditum. Percipiuntur enim aliquando voces tam interiores, quàm exteriores, tam de locis remotis, quàm de propinquis, leues strepitus, simulati incessus, risus, cachinni, suspiria, gemitus, clamores, & alia, quæ sub aurium sensum cadunt, atquè à spiritibus excitantur. Qui spiritus vulgo apud Italos *Foletti* nuncupantur. Veruntamen hos quandoq; rumores causant etiam alij dæmones, & antequam corpus alicuius hominis possideant, & etiam postquam illud ingressi sunt. Volunt namq; Dei, & Angelorum mores contraria æmulatione sectari: vt quemadmodum illi aduentu suo operationes suas externis signis quibusdam, magnisq; argumentis testantur, & indicant; ita spiritus nequam suam præsentiam volunt innotescere sensibili aliquo signo, vel modo, nè in hac re ipsi videantur inferiores; cum hac tamen differentia, quòd illi cupiunt omnes quieto esse animo, ad quos diuertunt; hi turbatum volunt, & terrium; vndè terriculamenta, & perturbantia adhibent signa, antequam miseros homines inuadant. De quibus latissimè *Delrius* plures cum *pluribus Auctores lib. 2. Disquisit. Magic. quæst.* 27. & 28.

§. III.

76.
Molestia per
odoratum.

Quartò per Odoratum. Hic enim sensus sapius fetorem sustinet intolerabilem, qui in omnibus dæmoniis operibus ferè interuenit, vestesq; astantium, domos, aerem, & circumstantia loca sic replet.

vt longo tempore duret. Quare dæmonum fœderati, vt sunt Magi, Malefici, & Striges vt plurimùm fœtent, atq; è vestibis ore, & corpore graeolentia emittunt non ferenda: quia cum dæmone familiariter conuerfantur, qui fœtoribus, & putoribus aerem inficere solet, quoties se præbet visibilem, vt omnes historiae contestantur.

Quintò per Gustum. Sæpius enim hic sensus malè à dæmone afficitur, quando vnà cum cibo, aut potu in os hominis latenter dæmon ingreditur, & mox in corpus ingressus magna tyrannidis exempla dat, vt suo damno sensit Virgo illa, de qua Gregorius *lib. 1. Dialogorum cap. 4.* narrat, quòd cum lactuca dæmonem latitantem hausit, à quo statim possessa est. Quare vt plurimùm solent Magi, & Malefici pomum, aut quid simile edendum præbere ijs, quos maleficio inficere conantur. Id pluribus exemplis testatur Remigius *lib. 3. c. 5.* Cuiusdam Cathinæ Gillotia insignis malefica sua manu poma, pruna, aliaq; esculenta præbentis ijs, quos vel per maleficia debilitare, vel sanitate donare cupiebat. *Lib. 2. c. 7.* Alterius veneficæ Barbelinæ Rayel medicatur pyrum in via deponentis, quasi id è viatoris pera fortè excidisset; quo imprudenter à quodam Ludouico, à quo iniuriam passa erat, sublato, ac gustato, statim graui morbo correptus vix præ dolore domum pedes se referre sustinuit. Aliorum plurium refert exempla *lib. 2. c. 4. & lib. 3. c. 3.*

Sed quid immoror circa ista? vnicum referam eorum, qui hoc modo à dæmone malè affecti ad me accesserunt gratia sanitatis consequendæ. Anno Domini 1648. vltima die Augusti coram me fuit adducta Venerijs adolescentula quædam annos 14. nata, nomine Magdalena Forlana à Castro Franco Oppido Diœcesis Iesù, vt & ipse enarraret per os iuuenulæ quando, & quomodo in corpus illius esset ingressus. Qui statim respondit, se ingressum esse illius corpus vigilia S. Laurentij subter pomum latens, quod à malefica adolescentulæ Magdalenæ traditum fuit ad edendum: quo comeso cepisse omnia prædicta tormenta illi inferre: quia sic iusserat malefica, vt illam sic torqueret toto tempore vitæ eius. At iniquus torror, cum a me iuuenula illa in fide, ac confidentia in Deum fuisset instructa, factò illi præcepto in nomine Iesù, vt egrederetur, illicò ab ea recedere coactus est, eius guttur fœtore sulphureo in suo exitu repletum relinquendo. Ex quo videas, quomodo homines vexat nedum in sensu odoratus per fœtores; sed & in gustu per esculenta, & cætera comestibilia.

77.

Molestia per gustum.

Exemplis comprobatur.

78.

Exemplum ab Auctore relatum.

§. IV.

79.
Molestia per
factum.

DEniq; per tactum varias in hominibus causat afflictiones. Aliquando enim illi tenebriones hominum aures vellicant: aliquando è lecto detrahunt: aliàs crines abradunt: modò accubare cum eis tentant in eodè lecto: nunc propulsant, & prostrant renitentes: nunc sustibus excipiunt: modò allidunt ad angulos: aliquando præcipites agunt: sæpius visiones, & verbera infigunt, alijsq; malis dormientes, & vigilantes molestant antequam morbos inferant, vel ipsam mortem. Quæ præstare possunt vel per assumpta corpora: vel vi, & potestate ipsis innata, more hominum, qui aut fuste, gladio, hasta, & huiusmodi instrumentis vtuntur in vulneribus infligendis: aut opera concitati aeris, cuius vi deijciuntur ædes, concitantur maria, arbores radicitus euelluntur: aut robore naturali corporibus nervosis indito. His tribus modis à dæmone plures vexati inveniuntur, alij tali hora determinata diei: alij tali hebdomadæ die: alij semel in mense; quo tempore sensuum alienatione, crurium moribus, cordis punctationibus, & alijs huiusmodi molestijs afficiuntur. Quam veritatem docet Tostarus in cap. 8. *Matthæi quæst.* 120. & Petrus Thyri. *lib. 1. de Apparit. spirituum.* Et praxis in multis à dæmone vexatis docet in dies.

§. V.

80.
Dæmones sæpius
simulant se esse animas
defunctorum.

SED hostes versipelles, vt magis homines decipiant, & in nassam trahant, sæpius fingunt, se esse animas defunctorum, præcipuè animam alicuius scelerati hominis; Et hoc vel vt inducât homines in illam heresim, quæ asserit animas sceleratorum hominum post mortem in dæmones, & in quæcumq; animalia bruta suis meritis congrua conuerti. De qua Augustinus *lib. de Heresibus cap. 86.* Vel vt se aspicientes errore aliquo decipiant, puta animam alicuius maximi peccatoris, qui absq; peccatorum suorum confessione, vel vilo doloris, aut contritionis actu inferno, & externo signo è viuis ad mortuos migravit, esse in tuto saluationis loco, viuentibus persuadeant: Sic mortuos in peccato mortali pœna gehennæ æterna non puniri credant. Vel si mortui sunt sancti diuina iam beatitudine perfruentes, eos infament dicentes, magnos in Purgatorio pro suis delictis sustinere cruciatus: ita eruditè docet Augustinus *lib. 10. de Ciuit. Dei, cap. 11. à medio.* Chrysostomus *homil. 29. in Matthaum.* D. Thom. *1. par. quæst. 117. ar. 4. ad 2.* Sanchez *tom. 1. Decalogi lib. 2. c. 38. num. 23.* Syluester *verbo maleficium q. 4. dict. 2.* Victoria *de Magia Relect. 12. q. 4. nu. 17.* Sotus *de iust. lib. 8. q. 2. ar. 2. colum. 4. vers. Sed rogat.* Ciruelo *de superst. par. 3. c. 8.* Padraza *in summa in 1. præcepto. §. 10.* Deltrius *lib. 2. Disquis. Magic. quæst. 26. sect. 7.* & Stephan. Facundez *par. 1. lib. 1. in 1. præceptum. Decalogi cap. 36. num. 10.*

Et quamuis bona consulant, petantq; suffragia fieri, aut aliquid restitui, hoc faciunt gratia postea facilius decipiendi; vt benè docet Pedraza, Victo-

ria ibidem, & Petrus Thyreus de *spirituum apparitionibus cap. 16. num. 9.* Ideoq; magna cautela in talibus apparitionibus est utendum. Nam absq; particulari Dei gratia nemo potest in ijs esse tutus: cum discretio spirituum sit gratuitum Dei donum, teste Paulo Apostolo *1. Corinth. 13.*

§. VI.

Veruntamen à Doctõribus varia traduntur signa, malos à bonis spiritibus, & veras animas ab illusionibus diabolicis discernentia, quæ etsi non certam fidem, probabilem tamen opinionem faciunt; quorum aliqua breuiter hic referam ex Petro Thyreo *loco citato*, Delrio *lib. 2. Disquis. Magic. quæst. 26. sect. 3. vers. metum nobis hic obstrudunt*, & Peltano de *Purgatorio cap. 5.*

Primò si signum crucis, nomen Iesu, Mariæ, vel aliorum Sanctorum, ceremuè, reliquias, agni Dei ceream effigiem, lustralem aquam, panem, salem, aliaq; huiusmodi sacramentalia, vel Catholicæ religionis symbola fugiant, aut detestentur, diabolus est.

Secundò si postquam exegerunt semel id, quod volebant, adhuc frustra iterum appareant, & sint importuniores (nam animæ veræ, cum illis satisfeceris, vel ampliùs non apparent; vel semel tantùm, vt gratias agant; eòtrà dæmones causas ex causis, vt funiculum neclunt, vt vel obfideant, vel saltem grauiter decipiant) his ergo concurrentibus diabolus est.

Tertiò si prætexit apparitioni causam falsam, vel malam; ver. gr. dicit, se apparere coactum vi coniurationis magicæ, vel vt reuelet curiosa, parùm necessaria, aut quæ nesciri expediret, dæmon est.

Quarò si aliter eius oratio sit falsa, supersticiosa, desperati, libidinosi, vindictæ appetentis, aut aliter perturbati præferens animi ostentationem, dæmon est.

Quintò si appareat forma non humana formosa, & benè formata; sed terra, deformi, aut vili, vel Canis, Serpentis, Suis, Draconis, Aranei, Bufonis, vel similium, vel nigri Æthyopis, malus est genius: si verò forma humana bona, Angeli, vel Beati, vel Christi; tunc consideranda operatio: si ex genere suo est improba, vt blasphemia, superstitionis, mendacij, homicidij, luxuriæ, & cæt. vel dolosa ex modo operationis, vt si primo congressu lætitiã afferat animo, & tranquillitatem, postea horrorem, turbationem, vel desolationem, vel etiam magno cum fetore, strepitu, vel clade abeat, dæmon est. Sic D. Antonius hanc suis cautionem tradidit his fermè verbis: *Non est difficilis honorum, malorumq; spirituum discretio, si enim post timorem successerit gaudium, à Domino sciamus venisse auxilium: si autem incussa formido permanserit, hostis est, qui videtur.*

Sextò si dicat, se animam esse alicuius damnati, mentitur, & dæmon est vt plurimùm; vix enim vmquam damnatorum animæ sinuntur egredi.

Ex hoc sequitur, semper mentiri dæmonem, quando in dæmoniaco loquitur dicens, se talis, vel talis defuncti damnati, vel non damnati animam esse: quia anima defuncti numquam alterius hominis corpus ingreditur:

81.

Modi, quibus cognoscuntur mali à bonis spiritibus. & anima vera ab illusionib. diabolicis.

Non est credendum dæmoni dicenti per os obfessi, se esse animam defuncti.

vt docent Sanchez tom. 1. *Decalogi lib. 2. cap. 38. num. 24.* Delrius in *Ana- cephal. monit. 1. & lib. 2. q. 26.* latissimè Toftatus cap. 8. in *Mattheum qu. 124. ad 1.* Idè non est faciendum, quod præscribunt . Nam ex his occasio- nem quærent vel homines in errorem aliquem inducendi quoad animam : vel eos in corpore possidendi .

Q V Æ S T I O I V .

Quomodo demones humana corpora ingrediantur ?

82.

*Damon in cor-
pus peccatorum
maximorum
ingreditur ali-
quando nedum
permiffus, sed
à Deo iuffus .*

SVppofita diuina permiffione , sine qua nec minimum quidem nocumè- tum dæmon hominibus inferre potest , dico illum ingredi corpora hu- mana , Aliquando ob diuinam iuffionem , nempè quia sic iubetur à Deo , vt talem puniat hominem in corpore propter aliquod grauiffimum peccat- um : Et tunc dæmon non per magorum , aut maleficorum , vel strigarum , aut aliorum hominum peffimorum ; sed per feipsum tantum malum indu- cit . Ratio est, quam affert Suarez *lib. 8. de Angelis cap. 20. nu. 7.* quia quo- ties dæmon, vt pœnam , vel malum aliquod vni inferat , alium ad peccandũ inducit : vel quando pœna ipfa intrinsecè includit fimilem inductionem (vt contingit, quando instigatio, seù tentatio ad vnum peccatum est pœna prioris peccati) tunc pœna illa non prouenit iubente Deo, sed permittente : quia intrinsecè inuoluit tentationem , & suggestionem mali culpæ , cuius Deus auctor esse non potest . Quod confirmat D. Anselmus *lib. 1. Cur Deus homo. cap. 7.* dicens : *hoc ministerium malum inferendi (intellige, quan- do aliquo modo includit culpam) à demone numquam fieri Deo iubente, sed tantum permittente .* At quando dæmon immediatè per feipsum , vel per creaturam irrationalem malum purè penale infert homini, tunc nihil verat, quin dæmon, non solùm permittente, sed etiam iubente Deo id faciat : Quia de se non inuoluit malum culpæ , nec eius causalitatem ; sed solius tantum pœnæ . Dico autem *de se* : quia non obstat, quòd dæmon semper peccat- urus sit , illud mandatum Dei exequendo : vel semper id faciens ex odio contra hominem : vel dolens , quòd illa vindicta , & actio sua in gloriam Dei cedat : vel quòd Deo obedire cogatur . Hoc, inquam, non obstat, quia hæc malitia non est per se coniuncta tali actioni , sed per accidens adiungi- tur ex prauitate operantis, quam Deus impedire , aut vitare non tenetur ; & idè licèt Deus iubeat dæmoni actionem, & executionem iustitiæ erga pec- catorem ; nihilominus malitiam , quam dæmon admiscet , Deus solùm permittit .

Hoc modo B. Paulus Corinthium incæstuosum Sathanæ tradidit , 1. Co- rint. 5. nec non Alexandrum , & Himenæum blasphemos dæmoni torquē- dos permisit . 1. Tim. 1. sic multorum peccatorum exempla affert Delrius *lib. 3. Disquis. Magic. par. 1. quæst. 7. sect. 2.* qui per dæmonum possèssio- nem, ac diram vexationem, & per mortem ipsam pœnas suis sceleribus de- bitas soluerunt .

§. I.

Aliquando ingreditur per timorem, vt dicunt aliqui, quando, scilicet aliqua creatura varias habet dæmonum visiones imaginarias, vel corporales, aliasq; patitur à dæmone molestias exteriores, de quibus supra à num. 72. & sequent. vel inuenitur in aliquo periculo, vel loco obscuro: vel minæ illi graues intentantur; tunc enim dæmon suggerit illius imaginationi, quòd in tali loco sint dæmones, spiritus, vmbra, animæ mortuorum, aliquis absconditus, serpentes, bufones, feræ, & id generis monstruosa animalia, vt timeat, ac sic timore animo consternato in fide tepescat, ac dæmoni intrandi in corpus ianuam aperiat.

Sed nè error nos capiat, est adnotandum, quòd dæmon ex timore potestatem non accipit intrandi in corpus hominis timore correpti. Nam ait *Tostatus in cap. 8. Matt. quest. 122. quòd Deus permittit homines torqueri à demonibus, vt timeant ipsos dæmones, & caueant eorum futurum consortium.* Non ergo timere dæmonem est causa, quòd ille corpus timentis ingreditur. Si enim, cum huiusmodi timor aduenit, homo ex tali timore motus statim se signo crucis muniat, ad Deum confugiat, sanctissimum nomen Iesu deuotissimè inuocet, ac in eo totam suam colloct fiduciam, illicò dæmon aufugit, timor abscedit, nec malum vllum incurrit, Deo ipsum protegente, ac custodiente. Quod benè admonet D. Bernardus super illa verba *Psal. 90. Non timebis à timore nocturno. Quia timor ipse, ait, tentatio est, congruè dictum est ei, qui circumdatur scuto Domini, quòd à tentatione hac non timebit. Caminus est timor iste; sed vt examinet, non exurat. Veritas facit.*

At cum homo timore consternatus Dei protegentis obliuiscitur, de eius diffidit bonitate, ac protectione, nec credit Deum velle in se confidentes tueri, atq; defendere, murmuratq; de Dei prouidentia, bonitate, ac liberalitate; hic dum Deum deserit, meretur aliquo modo deferi à Deo: sic aliquando contingit, quòd dæmoni à Deo licentia concedatur, corpus illius possidèdi, ac diris cruciatibus vexàdi, quod benè docet *Drexelius de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 5. §. 5. super illa verba Prouer. c. 3. Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo. Porro, ait, qui hac fiducia sunt vacui, humana tantum circumspectiunt, omniaq; humanis viribus metiuntur. Et ferè contingit, vt hos in manu consilij sui destituat Deus. & cap. 10. §. 7. ait: Sed quæras forè, cur Deus permittat tot homines maleficis artibus deuinciri, & necari? Nè mirare: Summa in Deum diffidentia etiam supplicij genus meretur. Quod idem prorsus fatendum etiam in his, qui sine maleficorum cooperatione à Dæmone possidentur. Nam, vt subdit idem Doctor, Plerunq; qualis est hominis in Deum confidentia, talis est Dei in hominem liberalitas. Vndè qui valdè timent diabolum, ac timore consternati ad Deum non confugiunt, ostendunt se de diuina diffidere bonitate, ac protectione. Cuius rei monitum saluberrimū dedit Angelus Custos sub forma pastoris S. Hermæ discipulo Pauli Apostoli ei apparens, secumq; visibiliter, ac domesticè vsq; ad finem vitæ eius conuersans, vt habetur *1. Bibliotheca Veterum PP.**

83.

Quandoq; dæmon corpora ingreditur per timorem.

Hic modus explicatur.

84.

Ratione diffidentia.

PP. lib. 2. mandato 12. *Quicumq;* ait, *fide pleni non sunt, timent diabolum, quasi potestatem habentem. Quicumq;* pleni sunt fide, *resistunt illi fortiter, & ille recedit ab eis: quia non habet locum intrandi. Tunc vadit ad illos, qui non sunt in fide pleni, & quoniam habet locum, inde intrat in illos, & quacumq;* vult, *facit illis, & fiunt famuli eius.* & mandato 7. *Diabolum,* ait, *nè timeas: timens enim Dominum dominaberis illius: quia virtus in eo nulla est; In quo autem non est virtus, is timendus non est. In quo verò est virtus gloriosa, is etiam timendus.* & loco supra citato. *Diabolus timorem facit; sed timor illius vanus est: Nolite ergo timere eum, & fugiet à vobis.* Et Lactantius Firm. lib. 2. *Diuin. Inst. c. 16. Nocent,* ait, *dæmones quidem, sed ijs, à quibus timentur, quos manus Dei potens, & excelsa non protegit.*

§. II.

85.
Quandoq; da-
mon in corpus
alicuius ingre-
ditur, sumpta
occasione ex
eius ira, vel in-
dignatione, vel
alio defectu.

A Liquando demon occasionem sumit intrandi in corpus alicuius hominis, illudq; possidendi, dum talis homo, vel mulier grauer irascitur, & indignatur. Non quòd indignatio, ira, aut furor sint causa ingressus dæmonum; nam sequeretur, quòd quotiescumq; aliquis irascitur, vel indignatur, aut furit, à dæmone possideretur, quod est falsum; sed quia nouit versipellis, qui teste Augustino lib. 18. *de Ciuit. Dei cap. 12. ex se nocendi cupidissimus est,* quòd dum homo per aliquam actionem, quæ Deo displicet, Deum offendit, tunc Deus etiam aliquo modo ipsum deserit, sic facilius dæmoni intrandi in corpus eius, illudq; possidendi permittitur potestas; idè tali occasione iræ, indignationis, furoris, libidinis, ebrietatis, crapulæ, vel alterius sibi oblata, intrandi occasionem quærit. Hanc veritatem eruditè docet Hieremias Drexellius loco citato cap. 10. §. 7. loquens de peccato Saulis super illa verba 1. Regum. c. 28. *Coarctor nimis, siquidem Philistinum pugnant aduersum me, & Deus recessit à me;* sic ait: *Non recessisset à te o rex, nisi tu prius ab illo. Hoc & tu mi Christiane cogites: neminem deserit Deus, nisi desertus.*

86.
*Exemplū me-
morabile rela-
tum ab Aucto-
re.*

Ob huiusmodi rationem quidam demon per os cuiusdam Energumeni fassus est mihi se illum hominem obsidisse (quicquid sit de veritate verbi dæmonis, Deus scit) factum sanè memorabile referam. Anno Domini 1648. die 4. Septembris Venetijs in Conuentu S. Bonauenturæ coram me fuit adductus Bartholomæus de Boniouannis à Castro Franco Oppido Diœcesis Taruisinæ annos 32. vir simplex, & idiota, in cuius corpus ingressus erat demon dictus Beelzebub, illemet, qui à Sathana, seù Lucifero dæmoniorum principe (vt ipse dixit) illi ab ortu natiuitatis eius ad tentandum illū, & ad malum inducendum destinatus fuerat. Quem, vt seduceret, & ad peccatum traheret, cum varias adhibuisset artes; nec tamen ad graue aliquod, sed ad leuia duntaxat peccata inducere potuisset; eò quòd vir bonus esset, rectus, ac timens Deum, ac Sanctissima sepius frequentans Sacramenta, tandem eum zelotipia erga vxorem torquere decreuit. Idcirco vna dierum solemnium Pentecostes demon occasione accepta, quòd præfatus homo ex vino, quòd biberat, semiebrius erat, domum ingredienti præ-

præstigiator apparuit sub specie iuuenis incogniti, propè vxorem ipsius ad lectum sedentem in cubiculo manentis, qui eam amplexari videbatur. Tunc prædictus homo hoc viso ira percitus, ac indignatione repletus illicò districto ense, vt vxorem occideret, aduersum illam ictum iecit: sed iuuenis ille virum amplexus, impediuit, nè occideret: ex quo ictu in manu tantùm graue vulnus vxor accepit, & statim iuuenis ille disparuit. Tunc præfatus homo putans iuuenem illum per scalam aufugisse deorsum, illum est insecutus gladio districto, vt de medio tolleret: sed cū ad imum scilæ peruenisset, illic fratrem vxoris suæ inuenit, cum quo plures habere cepit de forore eius quærimonias, quòd sibi coniugij fidelitatem non seruasset. Quæ de re homo ille admiratione repletus rogauit, vt omnia distinctè enarraret: quibus auditis, cum nec ille, nec vllus alius illum vidissent iuuenem, quem cum vxore sua concubuisse assererat, aufugientem, vxorq; iniusto vulnere fauciatâ lacrymas, gemitusq; effundens Deum pro sua innocentia contestaretur; parentes, & amici eius ebrietati hoc attribuendum rati sunt. At præfatus Bartholomæus his acquiescere nequiuit; sed acriter erga vxorem cepit zelotipia comedi, grauiusq; in stomacho, ventre, cruribus affligi, ac torqueri: & veluti ventum, seu formicarum multitudinem sentire in corpore discurrentem: nexus omnes, ac nodos corporis ligatos habere, ita quòd vix posset aliquis pro sui ipsius, vxoris, & filiorum alimentis acquirendis operari. Tandem die 30. Augusti totius mali inuentor tē patefecit, dum forma ingentis mulcæ assumpta in os eius intrauit; ex quo delirio repentino, ac phrenesi vehementi laborare, ac furijs ita agitari cepit, vt ab alto loco, nisi à parentibus impeditus fuisset, præcipitem se dare vellet. Cum ergo in conspectu meo esset in Capella Saluatori nostro Iesu Christo dicata, quæ est in viridario præfati Conuentus, præsentibus fratre eius maiore natu, & altero homine eius conterraneo, statim per os prædicti obsessi dæmon voce tremula dicere cepit vulgari idiomate: *Egrediar, egrediar illicò, se sic præcipis, ex corpore istius: quia non possum amplius manere in eo.* Quam promptitudinem egrediendi antiqui aduersarij ego conspiciens, præcepi illi in nomine Iesu, nè egrederetur, donec ego sic illi præcepissem. Statimq; prohibui, nè loqueretur, nec hominem illum vlla afficeret molestia, nec sensus eius siuè interiores, siuè exteriores impediret, quin omnia, quæ sibi euenisset, mihi clarè, ac distinctè enarrare posset. Qui sensibus, ac potentijs omnibus benè valens, ac plenè mentis compos omnia, vt supra clarè, ac distinctè mihi explicauit. Quibus auditis, dæmoni præcepi in nomine Iesu, vt omnia sua facinora patefaceret, & lingua obsessi vteretur, sed auditum, cæterasq; potentias sensitiuas nedum exteriores, sed etiam interiores non impediret, vt ipsemet obsessus, ac cæteri astantes clarè, ac distinctè omnia audire possent, vxorisq; ipsius agnoscere innocentiam. Sic dæmon omnia supradicta enarravit, dixitq; mulierem illam esse puram, & innocentem; ac virum illum bonum, ac iustum: & addidit: *Cum virurculum hunc varijs modis impetere contenderem, nec ei preualere possem. ab alijs demonibus vt ignauus irridebar, ac subsannabar, sed præcipuè à principe nostro Lucifero arguebar, & vt iners, & segnis acriter reprehendebar.* Quare illum

vt saltem Zelotipia affligerem, & inter ipsum, & uxorem rixas disseminarem, odiq; fouerem, iuuenis illius speciem assumpsi; sed cum vir vellet uxorem suam occidere, prohibui, nè faceret: quia sic eum impedire mihi præcepit Deus: nec, vt tot mala inferrem, mihi permittere voluit. Tunc autem quando ex oculis eius euanui, corpus ipsius sum ingressus, & in eo quas pertulit omnes hoc quadrimestre, prestiti afflictiones; sed cum amplius clam manere non potuissem, ingentis muscæ forma assumpta, eius guttur violenter penetraui, eum agitando, mortemq; illi inferre tentando: quod vtiq; nisi Deus prohibuisset, opere compleuissem. Dixit insuper se esse vnum ex vltimo Angelorum ordine Beelzebub nuncupatum; non quia esset dæmoniorum princeps; sed ratione officij, quo fungebatur: quia à Lucifero datus illi erat ad seducendum, & ad peccata illum inducendum: Beelzebub enim interpretatur vir muscarum, idest animarum peccantium, quæ reliquerunt verum Sponsum Christum. At tandem cum illi precepissem, vt diceret an ingressus esset missus ab aliqua Saga opere maleficij? Respondit, non. Cur ego, dixi, ingressus es, & venisti adtorquendum hunc simplicem, & pauperulum? Respondit: quia sic mihi placuit. Sed ego adhuc. Vndè hac tua complacentia? Et ille: Ex mea voluntate. Et deniq; coactus fuit dicere: quòd ex malitia sua, & improba voluntate ad malefaciendum ingressus erat. Qui audito præcepto à me sibi facto in nomine Iesu, vt ex corpore illius egrederetur, statim sine vlla mora egressus est; & ille bonus vir totus hilaris à dæmonis tyrannide ereptus, & zelotipia erga uxorem deposita, vnà cum alijs suis contrerraneis ad propriam domum reuersus est. Ex quo videas, quomodo aliquando dæmon nullo Magorum, aut Maleficorum opere interueniente, ex aliquo peccato, vel vitio etiam leui occasione accepta, corpus hominum ingredi, ac vexare conatur, prout sibi à Deo permittitur.

§. III.

32.
Sapius dæmon
ingreditur per
maleficia.

Quando quis
dicatur male-
ficiatus, vel
energumenus.

Aliquando dæmon ingreditur per maleficia; & hic modus cæteris est frequentior; facto enim maleficio contra aliquam determinatam personam, dæmon ex pacto cum Malefico inito, nisi à causa superiori impediatur, ingreditur corpus illius, ac illud possidet: vel in aliqua tantum parte, puta in stomacho, vel in corde, vel in capite, vel in sanguine, vel in venis, vt mox dicetur; & tunc dicitur maleficiata. Vel in toto corpore habet potestatem, in illiusq; potentijs sensitiuis internis, & externis varias habet operationes; & tunc dicitur energumenus, seu arreptitius; vt docet Archidiaconus in Glossa cap. Exorcista. dist. 23.

Verum quia maleficia ex se nullam vim augent dæmonibus, vt quæ prius non poterant in aliqua creatura, postea valeant efficere, nisi velimus dicere cum Victoria, Relezione de Arte magica, dæmones non adeò impediri nocere per Magos, Maleficos, & Sagas, cæterosq; homines iniquos, sicut per seipso. Et ratio fortasse est: quia sicut homo ex diuina permissione, quæ committitur suæ libertati, potest per seipsum malefacere, puta vnus alterum occidere, veneno afficere, & id generis mala inferre; ita etiam potest per

inuo-

inuocationem dæmonis ex pacto cū ipso inuito maleficia inferre, mediante eius ope, si Deus permittat. Veruntamen, cum hæc maior libertas dæmoni non adueniat ex opere maleficij, sed à Deo, dicendum est si Deus permittit dæmonibus per maleficia alicui maiora damna inferre, hoc est vel ratione ipsius minimæ, vel nullæ in Deum confidentiæ, vt dictum est supra nu. 67. & sequentibus: vel ob aliquam aliarum causarum, de quibus infra, vbi de ratione diuinæ permissionis num. 133. & sequentibus.

Quomodo dæmon possitatem sumat intrandi per maleficia.

§. IV.

Aliquando dæmon ingredi dicitur per imaginationem. Quod potest dupliciter intelligi: Aut mediante imaginatione: Aut secundum imaginationem. Primo modo, cū quis imaginatur se à dæmone esse obsessum, licet non sit; nec credit se protegi à Deo, vel protectum fuisse contra dæmonem, ac spero diuino auxilio ad Magos confugit, vt liberetur, murmurans de Dei prouidentia, ac detrahens eius bonitati: hic cum Deum deserat, mereatur aliquo modo desereri à Deo; Sic aliquando contingit, vt qui tantum imaginariè erat obsessus, mereatur verè, ac realiter à dæmone possideri. Secundo modo dicuntur obsessi à dæmone, qui imaginantur, se esse obsessos, nec tamen sunt obsessi: sed aliqua naturali laborant ægritudine. Hoc præcipuè contingere solet in mulieribus menstruorum patientibus defectum; Humores enim illi, seu vapores venenosi ad stomachum ascendunt, cibum conturbant, inficiunt, atq; corrumpunt, in eoq; plures cruditates generant, & sic cibi noui attrahendi tollunt appetitum. Deindè se eleuant ad cerebrum, ac in phantasia phantasmata confundunt; vndè ex tali confusione phrenesi laborare videntur; ex quo ab aliquibus energumene creduntur. Tandem à capite descendunt, ac per corpus discurrunt, creduntq; sapiùs, illos esse spiritus. Vndè tales mulieres actus admodum vexatorum similes quandoq; faciunt. Quare prudens Exorcista non sit præceps ad iudicandum de vexatione in mulieribus; sed prudenter obseruet motus, & verba: quæ si appareant sine ratione dicta, & extra propositum, & in dicendo, & agendo patiens non perseueret in eodem, semper declinans à proposito, & multa dicens; nec ad aliquod præceptum instructiuum, vel lenitiuum det responsum, nec vllum signum præbeat euidens præsentia diabolicæ, sunt effectus humorum matricialium.

88.

Quandoq; dæmon ingreditur vel mediante imaginatione.

Vel secundum imaginationem.

Eadem ratione humores melancholici dant causam apparentis vexationis; sed hi cognoscuntur tum per medicamenta, quæ comprimunt illos; sicut etiam humores matriciales: tum per patientis complexionem, ac Medici iudicium, qui vnà cum Exorcista poterit soluere difficultatem, ac salutaria ægroto adhibere pharmaca, ille corporalia, iste spiritualia.

In puerulos verò, & infantes, qui adhuc vsus rationis sunt expertes, ac sub cura parentum vitam degunt, dæmon ingreditur vt plurimum ob eorū parentum, vel curam habentium negligentiam in eos commendando diuinæ protectioni, signando signo crucis, rebus sacris muniendo; angelicæ custodiæ consignando, & confidendo in Deum, quòd ob suam infinitam boni-

89.

Cur dæmon ingreditur aliquando in corpora infantium.

bonitatem, ac liberalitatem ab omni maleficio, ac dæmoniaca infestatione, & à cunctis periculis illos sit seruaturus. Quod rectè docet Augustinus *serm. 2. Dom. 23. post Trinitatem.* Mox, ait, *ut homo seculo nascitur, & vitam plenam miseria velut propheta futuri laboris sui præconio lacrymosa vocis ingreditur, etiã si nondum in animo suo, in animo tamen parentum suorum, vel quorumlibet hominum, in quorum manibus nutrienda eius infirmitas sacet, tentari iam potest, & diaboli circumventionibus rapi, aut per ligaturas execrabilium remediorum: aut per sacrilega sacra gentium: aut si fortè mors vrget, negligentia renuntiationis in Baptismo salutari; & vt breui complectar, tentatur illa ætas, cum à suis in mundo diligitur, & in Christo negligitur.*

Q V Æ S T I O V.

Quomodo demones existant in corpore humano?

90.

Demones aliquando plures, aliquando vnus existunt in corpore humano.

Existentia talis est, vt aliquando vnus, aliquando plures sint in vno corpore. Nam in nocendo homini gaudent societate. Vnde aliquando integra legio, quæ 6666. idest, sex millibus, sexcentis, ac sexaginta sex dæmonibus constans in vno corpore reperitur: vt probatur ex dæmoniaco Lucæ 8. & dicto Christi afferentis Lucæ 11. immundum spiritum suis sedibus expulsum septem alios spiritus nequiores se, per quos multitudo dæmonum intelligitur, assumere, atq; in domum reuerti, ex qua exierat. Hi autem spiritus non insunt vt accidentia suis subiectis: nam sunt substantiæ perfectæ. Nec vt partes suis totis, & compositis: quia partes corporis, aut animæ non sunt; vt benè docet etiã Tostatus *in cap. 8. Matthæi .q. 113. ad 1.* Non enim ex dæmone, & corpore fit vnum per se, sicut ex materia, & forma. Nec vtriusq; nec alterius supplere possunt vices, si idem homo viuus perseueret. Nequè totum quoddam, & absolutum in aliquo supposito referre queunt concurrentibus duabus perfectis naturis in vnam hypostasim: hoc enim soli Christo Domino conuenit; sed insunt vt motores rebus motis: nam corpora mouent; sed ita vt nullum istis dent nouum esse; nec propriè vnum quid cum obsessis constituunt. Et licet in corpore simul sint cū Anima; non tamen eodem modo existunt in illo: Nam anima est per modum informantis: Dæmon verò per modum assistentis, vel possidentis, sicut motor in mobili. Anima simul cum corpore, in corpore, & in essentia corporis, vt essentia, est: Dæmon simul cum corpore, & in corpore; sed non in essentia corporis, vt essentia, est, vt testatur Abulensis *loco cit. ad 2.*

91.

In qua parte corporis resident.

Sic dæmones existentes in corpore aliquando totum corpus hominis occupant: Aliquando membrum aliquod, caput, brachia, tibia, pectus, & huiusmodi partes singulares, in quibus suas sedes ponunt: Aliquando infumma, & imperceptibili hominis particula, in qua latent; cum sint spiritus corporis expertes; nec tamen ita insunt in illis, vt semper in eadem parte permaneant: cum sæpè mutant stationes, & nunc plures possideant, nunc pauciores, vt suo damno probant in dies maleficiati, & à dæmone possessi: Aliquando ad tempus deserunt, sed postea redeunt: Ita docet Petrus Thyræus,

Lib. de dæmoniis c. 8.

reus, & Sanchez. Et licet sint in corpore, & possint esse in quacumq; parte corporis; non tamen possunt esse intra animam, nec ei illabi, quod solius est Factoris; vt docet August. *lib. de Ecclesiast. dogmatib. cap. 81. tom. 3. Dæmones*, inquit, *per energeticam operationem non credimus substantialiter illabi anima; sed applicatione, & oppressione vni: Illabi autem menti illi soli possibile est, qui eam creauit, qui natura subsistens incorporeus, capax est sua factura.* Idem pluribus probat Tostatus *loco cit. ad 3.*

Lib. 2. in præcept. Decal. cap. 42. nu. 7. Non possunt illabi anima.

Q V Æ S T I O V I.

Quid Dæmones operentur in corpore, quod possident?

Omissis, quæ dæmones in sensibus tum externis, tum internis extra corpus manentes operantur, de quibus supra breuiter *num. 72. & sequ.* Dico eos intus manentes operari: Primò sensibus internis illudendo, maximè imaginariæ, ac phantasiæ, quam etsi nouæ speciei impressione immutare non possint, & per consequens efficere, vt qui numquam vidit colores externos, elegantiam tabellæ pictæ discernat: aut qui non audiuit, iudicet de musicæ sono; possunt tamen potentias illas decipere, & turbare, vel corpus formando phantasticum, quod oculis obijciant; Vel species eorum, quæ homo vidit aliquando, confundendo, & ex illa cognitione formando nouas species eorum, quæ numquam vidit; Vel spiritus animales, qui interiorum sensuum functionibus prærendis inseruiunt, mouendo; Vel in corpore concitando motiones, & affectiones varias; atq; ita ex illis formationibus, concitationibus, commixtionibus, & agitationibus specierum, assumptis etiam vaporibus instituto accommodatis, efficere, vt homo videat, aut se videre credat ea, quæ non sunt nec visa, nec audita vmquam fuere: quod facit ostendendo præsens, quod non est; aut aliter quàm est; aut abscondendo, quod præsens est, vt docet August. *lib. de cura pro mortuis agent. cap. 12. D. Bonau. in 2. dist. 8. par. 2. ar. 1. q. 3. & Tostat. in c. 8. Matthai. q. 116.*

Ex quibus operationibus horrendæ procedunt infirmitates: cum omnes extraordinarij effectus, qui in enorgumenorum corpore constituuntur, & à dæmonibus causantur, huic perturbatæ potentiæ ab incredulis, qui possessiones reales negant, assignentur. Tam enim potens est in homine agitando, vt eius effectus omnem naturæ virtutem prætergredi videantur. Inter plura exempla, quibus hæc veritas comprobari possit, vnicum referam cuiusdam Pasqualini de Tondellis à Ceneta annos nati 40. Hic Anno 1649. Calendis Decembris Taruisij ad me accessit, dicens, se multa extraordinaria contra suam voluntatem solium esse operari, ac multa videre insolita; præcipuè quòd sæpius obscura nox sibi videbatur clara dies; idcirco media nocte è domo egressus per Ciuitatè huc illuc discurrebat. Cù esset colonus, dum frumentum seminabat in agro, sibi videbatur, manum plenam habere serpentibus, eosq; quaquaversum proijcere, ac dispergere. Dum Ecclesiam Cathedralem ingredi volebat, illa sibi videbatur à summitate vsq; ad solum totam plenam esse puluere, ac plumis ita densis, vt ipsius oculos replerent, quòd.

92.

Dæmones in corpore existentes sensibus internis illudunt.

Infra m. 569

93.

Ex illusionibus procedunt infirmitates, & effectus extraordinarij. Exemplum ab Auctore relatam.

quòd in Ecclesiam ingredi non posset: At quia in mente sua cognoscebat, hanc esse deceptionem, vim sibi ipsi faciebat, ac se signo crucis lignans, ipso factò præstigiū euanescebat, & ipse templum introibat. Cum transiret ante quandam crucem grandem, quæ est ante ianuam Ecclesiæ S. Francisci, illa crux sibi videbatur esse suus currus, ex quo cum decidere clauus videretur, ipse accepto malleo, vel lapide fortiter crucem percutiebat, putans clauum in suo curru infigere. Plura alia sæpius videbat, putà vnam rem pro alia; ita vt nunc hic, nunc illic se absconderet; nunc fugeret ab hominum consortio; nunc alia huiusmodi perageret, pro quibus ab omnibus vt stultus putabatur. Quæ prædicta, sicut & alia mihi enarrauit etiam ipsius vxor, dicens, hæc illi sexdecim annis continuis euenisse. Quibus à me auditis experiri volui, an præstigia huiusmodi fierent à dæmone extrinsecus manente, vel intrinsecus eum possidente. Sic dæmoni iussi in nomine Iesu, quòd si in corpore illius existeret, se manifestaret. Et ecce statim præstigiator antiquus seipsum propalauit, hominem torquendo, ac consternatum agitando; sed statim dæmoni iussi, vt cessaret à vexatione, nec illi vllum afferret nocuentum. Postea instruxi hominem in fide, ac confidentia in Deū collocanda, ac potestate à Deo, & ab Ecclesia ad dæmones expellendos mihi tradita, eumquè admonui, vt interim per orationem se disponeret, ac post aliquot horas rediret. Sic tempore debito regressus præsentibus RR. PP. Antonio à Cadoro Guardiano illius Conuentus; Bernardo Veneto Vicario, & Egidio à Melo Sacræ Theologiæ Lectore, Concionatore Ecclesiæ Cathedralis, & Consultore generali S. Officij Taruisij, quibus Pasqualinus præfatus omnia supra dicta enarrauerat, iterum obfesso instructo, & excitato ad actus confidentiæ in Deum, ac detestationis in dæmonem eliciendos, capi dæmonem acriter obiurgare, qui per obfessum pugnis me impetere minabatur; numquam tamen me offendere potuit; sed post aliquas breues vexationes, in terram collisiones, ac volutationes, quibus exagitauit obfessum, ab illo per præceptum à me factum in nomine Iesu exire coactus est. Sic homo ille totus hilarius Deo gratias agens pro sua liberatione, ad suam patriam remeauit.

§. I.

94.
Demon in corpore excitat humores.

SECUNDò humores mouet, ac perturbat; Excitat enim atram bilem, quã sadauguet admotis causis opportunis, vel detento ipso humore, nè expurgetur, fulgines in cerebrum, & internos sensuum meatus propellit; noxia excrementa coaceruat ad iuncturas; spirituofam ex ipso sanguine substantiam expurgat à crassitiæ materiæ, & ea inficit spiritus vitales, atq; diuersas infert noxas: Vndè Codroncus Medicus timoratus, & doctus lib. 3. cap. 2. de morbis veneficis: Si aliquem, ait, melancholia morbo demon afficere velit, melancholicum succum auget; vel iam genitum, aut auctum commouet in cerebrum, atq; in internorum sensuum sedes vapores atros defert. Quod si apoplexiam, catochum, & alios similes affectus excitare statuerit, crassos succos ad cerebrum defert, quibus venas cerebri, vel eius ventres, vel neruorum origines obstruit.

obstruit. Si cæcitatem, excrementa ad oculos traducit: vel etiam humorem aqueum chrySTALLINUM oppositum agitât, vel crassescit, vt spiritus visui permeare non possint. Simili ratione surditatem infert, vel excrementa acervando: vel retinendo aerem congenitum, quominus moveatur. Hęc Codrohcus.

Vel hoc præstat, virium, & potentiarum debilitatione, dissolutione, & destructione. Nam si integræ, & suis locis constitutæ sua exequuntur munia, non dubium est, quin ad illâ præstanda reddantur inepthæ, si debilitentur, dissoluantur, aut destruantur: vt cum cæcitatem vult inferre, neruos visorios ita comprimit, quominus species visiva per eos recipiatur. Sic cū surditatem, neruum auditorium, quominus suum valeat exequi munus. Comprobatur exemplo illius dæmoniaci, quem, ait Lucas cap. xi. dæmonis operatione mutum fuisse; Apud Mattheum non solum mutus, sed & cæcus fuisse narratur: vt docet Beda, ac Remigius. Theophilactus non solum mutum, sed surdum vocat. Qui autem, ait, Domino oblatus fuit; & mutus erat lingua, & surdus auditu.

§. II.

Tertio nocet homini organa corrumpendo, quibus sensus sunt alligati. Nam sic eos, vel hebetat, vel noxiè afficit. Cum enim non possit corpus ritè operari, nisi illis mediantibus, tunc à dæmonè eis corruptis, non solum desinunt suas exequi functiones; sed omninò fatigantur, franguntur, languescunt, & pereunt. Vel nocet contractione, & distractione membrorum, vnde maximi excitantur dolores. Nam si parturientes tanta patiuntur, quid maleficijs affecti, cum membra contrahantur, & distrahantur tam atrociter, vt in equuleo torquenti videantur? Simili diabolica vexatione, affecta erat mulier illa, quæ, vt ait Lucas c. 13. annis 18. habebat spiritum infirmitatis; & erat inclinata, nec omninò poterat sursum respicere, quam ait Christus, Sathanam alligasse.

Quarto hominibus obsessis dæmon nocet impellendo eos in varia pericula, nunc in ignem, vt flammis consummentur: nunc in aquam, vt suffocentur: nunc in precipitia, vt collidantur, aut aliàs miserè pereant; cuius impulsio nis Marci 9. luculentum habemus exemplum in illo dæmoniaco, qui ad huiusmodi mala incurrenda à dæmone impellebatur, qui à Christo fuit à dæmoniaca tyrannide liberatus.

Tandem sæpè mortem ipsam variè infert: Nam, vt benè etiam docet Tostatus cap. 8. in Mattheum quæst. 120. Dæmones plurimos homines occidunt; nec longa mora opus est ad hoc, quia subito poterunt multos occidere; sic fuit de dæmone, qui occidit septem viros Saræ, Tobia 3. sic etiam dæmones occiderunt vna hora in Ægyptò omnia primogenita hominum, & pecorum: Exod. 12. fuerunt autem dæmones, qui hoc fecerunt. Psal. 77. scilicet, Misit in eos iram indignationis suæ, & cat. immissiones per Angelos malos. Quando .n. permittuntur à Deo occidere; occidunt. Hæ ergo, & aliæ similes sunt operationes dæmonum malignæ, quibus homines intrinsecè vexare consuecunt.

80.
95.
Vires debilitat.
dissoluit, destruit.

96.
Organa corruptis.
Membra distrahit, vel contrahit.

97.
Impellit in varia pericula.

Mortem ipsam infert.

§. III.

98. *Prædicta mala possunt fieri à demonibus extra corpora manentibus.*

HArum autem operationum nonnullæ à dæmone, siuè intra corpus, siuè extra corpus existente exerceri valent. Potest enim extra manens sic torquere arreptitios (dummodo sint intra spheram actiuitatis suæ) eos cogendo cadere in ignem, vel aquam; sicut illum, de quo Matthæi 17. & Marci 9. Mouere ex impetu ad discurrendum huc, illucq; vt dicitur de quodâ arreptitio Luc. 8. qui ruptis vinculis agebatur à dæmonio in desertum: Inducere, vt se torqueant, vt ille, qui se cõcidebat lapidibus Marci 5. Aliaq; huiusmodi opera in eis exercere; sicut Actuum 19. de arreptitio, qui inualuit contra duos, ita vt nudi, & vulnerati fugerent de manibus eius. Quæ omnia possunt fieri à dæmone extra corpus manente per solam applicationem virtutis motiuæ ad impellendum, licet melius fiant existente dæmone intra corpus: quia melius potest sibi coaptare illud ad mouendum, quam si extra manserit: vt latè docet Tostatus in cap. 8. *Matthæi quæst.* 113. sicut prædictis Energumenis, actualiter dæmone existente intra corpus, omnia prædicta euenisse, credendum est.

99. *Quædam operationes fiunt à demonibus nõ nisi intra corpora existentibus: vt perfectè loqui.*

Aliæ verò sunt operationes, ad quas regulariter dæmon est intra corpus; vt per os Energumeni perfectè loqui. Multa enim arreptitij loquuntur, quæ, constat, eos non dicere, sed dæmones per illos: cum sæpè ipsi non se intelligant. Ad hoc autem necesse est, ait Tostatus loco citato, dæmonem esse in corpore: quia locutio fit per motum organorum interiorum, quæ à dæmone mouentur prout est in corpore.

§. IV.

100. *Dæmones sapiensimè sunt in corpore etiam si non loquantur.*

SED non solum regulariter, quando per homines loquuntur dæmones, sunt in corpore; sed etiam sapius quamuis non loquantur. Nonne Iesus, Lucæ 11. erat eiiciens dæmonium, & illud erat mutum? Ad quid enim Christus, cum aliquem sanabat arreptitium, de corpore exire dæmoni præcepisset, nisi in corpore fuisset? Hunc namq; modum loquendi: *Exi ab homine spiritus immunde,* non ad operationem tantum; sed ad personam dæmonis in corpore existentis, & operantis dirigi planè constat. Quarum locutionum formulæ extant Matthæi 8. Marci 5. Lucæ 8. Vndè non solum verum est de spiritibus loquentibus, vt dicitur Marci, 1. & Lucæ 4. scilicet, *Exibant demonia à multis clamantia, & dicentia: Tu es filius Dei.* & Actuum 16. dixit Paulus spiritui: *Præcipio tibi in nomine Iesu exire ab ea,* & dicitur, quod *exiit eadem hora.* Sed etiam de spiritibus non loquentibus: sic patet Marci 9. de illo dæmone, qui allidebat puerum, & cogebat spumare, & proiciebat in ignem, & in aquam, & tamen non loquebatur; quia erat spiritus mutus, & surdus, sicut Christus dixit illi: *Exi ab eo, & amplius ne introeas in eum.* Poteratne clarius Christus explicare, ac demonstrare, dæmonem esse in corpore secundum suam substantiam, ac existentiam? Si tantum in corpore suam habuisset operationem, vt dicunt quidam, cum possit

Constat ex varijs locis Euangelij.

possit operari in corpore etiam manendo extra corpus, Christus tantummodo precepisset dæmoni, nè ampliùs noceret homini; nec vsus fuisset illo verbo: *Exi ab homine, nec intro eas*: quæ verba ex vi propria respiciunt dæmonis substantiam, & existentiam, & non puram operationem: cum dæmon possit manere in corpore definitiuè, & nullam sensibilem efficere operationem. Sic generaliter quandocumq; agitur de sanatione arreptitiuorū dicitur, quòd eiciuntur dæmonia, vt habetur Matt. 10. *Dedit Discipulis suis potestatem spirituum immundorum; vt eicerent illos*; qui neutiq;am eijci dicerentur, nisi priùs intra corpus existentiam haberent. Quam veritatem docet Toftatus *quæst. 113, in cap. 8. Matthæi*, Scotus *in 2. d. 2. q. 5. & 6.* Ioseph Angles *ibi quæst. 3. diffic. 2.* cum tota Scristarum Schola. Hæc de dæmone. Qui maiora videre cupit, legat Delrium *lib. 2. Disquis. Mag. per totum*, Theologos *in 2. vbi de Angelis*, Pelbartum *tom. 2. Rosarij. ver. Dæmon*, Malleum Maleficarum, Anan. *de naturâ demonum*, Compendium Malef. Guaccij, ac cæteros supra in hoc articulo allegatos.

ARTICVLVS II.

De Maleficis, vt causa Maleficiorum.

Certissimū est apud omnes, qui de maleficijs pertractant, vt maleficium aliquod perficiatur, præter diuinam permissionem de qua infra *art. 4.* & diaboli operationem; de qua supra, requirit liberam hominis ex malitia in illud consentientis voluntatem, sine qua opus malum etiam à Deo permillum, & à dæmone consummatum maleficium dici non potest. Ex quo tentationes, morbi, calamitates, cæteraq; mala, quibus dæmon per seipsum Sanctos insequitur, vt S. Iob, S. Antonium, & alios, sicut & tormenta, ac punitiones, quibus aliquando in hac vita aliqui peccatores iniqui torquentur, vt Saul, & nonnulli tyranni, non maleficia, sed opera diabolica vocitantur; & Sancti, & homines illi iniqui ijs affecti haud maleficiati, sed vexati dicuntur: nam licet omnes maleficiati sint vexati à dæmone; non tamen omnes vexati à dæmone sunt maleficiati. Quare ad perfectionem operis malefici non sufficit, dæmonem id malum efficere; sed necesse est, hominem maleficum libero arbitrio, & malitioso consensu, & voluntate determinata ad illud concurrere, vt ex operatione diabolica, & humana cooperatione eius confurgat integritas, vt testatur Delrius *Disquis. Magic. lib. 3. par. 1. q. 1.* Binseldius *tract. de Confess. malefic. prælud. 1. 2. & 3.* & communiter omnes, qui de maleficijs tractant.

§. I.

Hi autem Malefici à Doctoribus, qui de maleficijs tractant, varijs nominibus insigniuntur, prout sunt varia eorum studia, in hoc tamen vno omnes conuenientes, quòd maleficijs exercendis, quibus ope dæmonū alijs damnum paratur, operam nauant.

IOI.

Ad maleficium requiritur libera hominis in maleficium consentientis voluntas.

IO2.

Maleficorum varia nomina.

Magi vocantur ob abstractam rerum naturalium, & effectuum mirabiliũ notitiam, quam præferunt. Venefici: quia veneno homines, & animalia inficere, & interficere consueverunt. Incantatores: quia verbis, & carminibus opera magica perficiunt. Sortilegi ob sortilegium, quod vniuersaliter acceptum omnes diabolicas artes complectitur. Sortiarij ob sortes immittas in creaturas. Sagar à fatis agendo, aut fagiendo: quia in officio fatis, & nimis agunt, nimiaq; scire desiderant. Striges ab aue Poetarum fabulosa, quæ nocturno tempore infantes necare, & rapere, eorumq; sanguinem sugere, & absorbere dicitur. Lamia à bestia monstruosa, quæ fœtus dilaniare creditur. Pharmaceutria à Virgilio: quia pharmaca siuè noxia, siuè proficua sanis, vel ægrotis propinare solent. Et communiori vocabulo Malefici à malefaciendo: eò quòd studio, operatione, & conatu malis inferendis infudant; nec aliud magis auent, quàm impellente, & operante demone maleficis non solum homines, sed & alias creaturas, quæ ad homines spectant, inficere, ac diuexare. vt habetur 26. q. 5. *can. Nec mirum. & L. Nemo. C. de malef. & mathemat.* & ita eos communiter appellat vulgus.

Q V Æ S T I O I.

Quibus modis Malefici concinnent sua maleficia.

Responderetur, Maleficos varijs modis, operante demone, sua maleficia concinnare: quæ omnia ad triplex maleficij genus reuocari possunt, nempe ad Somniferum, Amatorium, & Hostile.

Somnifero maleficio hominibus damnum inferunt Malefici, dum eos portione aliqua, vel malo carmine, aut certis ritibus soporant, vt interea eis venenum infundant, vel infantulos rapiant, aut necent; vel furtim quid subtrahant; vel stupro, adulterio uè aliquam mulierem contaminent: Quod faciunt interdum Malefici; & fieri potest naturalibus sopiferis venenis. De his plurima exempla congerunt Binsfeldius *de Confessionibus malefic. p. 1. conclus. 5. Remigius lib. 2. cap. 4. demonol. Dehrius lib. 3. p. 1. Disquis. magic. quæst. 2.* & patet exemplo, quod narratur *in vita D. Bernardi lib. 2. c. 6.* nam ibi tot annis adiacentem maritum incubus vxoris fefellit, quod eo dormiente factum oportuit. Simile mihi enarrauit anno Domini 1649. quædam vidua; quæ viginti, & amplius annis à demone incubo vexata erat; qui singulis noctibus cum ea carnaliter, ac si maritus eius esset, commisceratur, loquebatur, ac familiariter conuersabatur; imò, vt ipsa dixit, noctu in cameram quandoq; introducebat Magos, ac Maleficos, qui eam comprimebant: & dum maritus adhuc viueret, & cum ea in eodem lecto decumberet, eo dormiente demon incubus forma viri assumpta illam cuiuslibet generis spurcitij carnalibus sedabat; quod non ita facile demoni affecutus fuisset, nisi prius illius maritum somnifero maleficio soporasset.

103.

Per maleficiũ
somniaferũ quid
operentur Ma-
lefici.

§. I.

Maleficio amatorio homines affici dicuntur, dum dæmone suis maleficis philtris, & poculis amatorijs operante, ad impurum amorem tam validè flectuntur, vt non amare, sed furere videantur. Quod dæmonè perficere posse, diuinæ testantur scripturæ. Osee 4. Hostis humani generis vocatur *spiritus fornicationis*: quia potest incendere hominem ad libidinem, non tamen cogere nisi volentem, vt explicat Cassianus *Collat. 7. cap. 32.* Nahum. 3. *Propter multitudinem fornicationum meretricis speciosa, & grata, & habentis maleficia.* Quod de maleficijs amatorijs rectè interpretatus est Franciscus Ribera. Ferè similia verba sunt apud Baruch in *epistola Ieremia. 8. vers. 42.*

Idem Patres asseuerant, S. Irenæus *lib. 1. c. 9.* S. Gregor. Nazianzenus *orat. 29. in laudem Cypriani,* S. Gregorius Roman. *lib. 1. Dialogorum c. 4.* S. Epiphanius *lib. 1. tom. 2. contra hæres. Ebionitar.* Arnobius *lib. 1. contra Gentes,* & S. Hieronymus *lib. 3. Comment. in epist. ad Ephes. c. 6.* qui docet, aliquos esse dæmones amoribus, & amatorijs canticis seruientes.

Theologi vno ore talem admittunt potestatem, S. Thom. D. Bonau. Petrus de Palude *in 4. sent. dist. 34.* Alphonsus à Castro *lib. 2. de iusta hæretic. punit. cap. 15.* Michael Medina *lib. 2. de recta fide in Deum cap. 7.* & moderni omnes sequuntur.

Idipsum confirmant leges, quæ sub grauioribus penis pocula amatoria vetant. *l. Constantiniana. Eorum. C. de Maleficis, & Mathem. L. 3. §. Adiectio. ff. Ad legem Corneliam. de Sicarijs. & L. Si quis aliquid. §. Abortionis, aut poculum amatorium. ff. de penis.* Quibus astipulantur omnes Iurisperiti. Idem testantur Philosophi, Medici, ac Poetæ, quos omnes videre licet apud Delrium *Disquisit. Mag. lib. 3. par. 1. quæst. 3.* vbi etiam explicat modum, quo huiusmodi formantur maleficia, & effectus, quos dæmones in hominibus operantur, ad quem remitto Lectorem.

§. II.

HOC vnum non reticendum cenfeo: vz. quòd in ijs operationibus magicis quantumuis efficacibus, numquam voluntas, seu liberum arbitrium potest cogi. Nam etsi diabolus possit mouere corpus, turbare phantasiam, & medijs sensibus internis, & externis in intellectum cogitationes excitare; tamen non sic mouere voluntatem potest, vt in suo actu cogatur: quia implicat contradictionem, illam esse liberam, & tamen quoad actum suum interiorem cogi, vt eruditè docet D. Bonauentura *in 2. dist. 25. par. 2. quæst. 5.* & sustinent communiter Theologi. Si quid enim vult, ex hoc, quòd libera est, liberè vult: & si aliquid vult, voluntariè vult. Si autem cogeretur, aliquid seruiliter vellet, & inuitè vellet, & sic simul, & semel actum haberet liberum, & seruillem; voluntarium, & inuoluntarium, quod est impossibile. Ideò totum, quod facit veterator ille, est, liberum arbitrium

104.

*Maleficium
amatorij quid
operetur in ho-
minibus.*

105.

*Per maleficiũ
amatorium nõ
potest cogi vo-
luntas ad amã-
dum.*

trium allicere, & libidinis pabulū ministrare per concupiscentiæ motus, & cogitationes intrinsecūs commotas, & excitatas.

Vndè si quis per maleficium amoris inductus. moueatur ad aliquam mulierem concupiscendam, eamq; in sponfam ducendam, matrimonium tenet, nec potest dirimi: quia licet ibi fuerit inductio; non tamen ibi fuit coactio: Actus enim voluntatis, quo præstitit consensum fuit liber, quod sufficit ad validitatem contractus.

§. III.

106.
Maleficium
hostile qua
damna homini
inferat.

Hostili maleficio quot modis, putas, scuit in homines furens eorum inimicus, qui nomine *Abaddon* Hebraicè vocatus, Græcè *Apollyon*, Latinè *Exterminans dicitur*? & re, & facto talem se exhibere desiderat, generalia in bonis animæ, & corporis, & fortunæ exterminia inducendo, hostilibus maleficijs, aut damnum inferentibus, aut aptis inferre, aut ideò adhibitis, vt inferatur: dum actu, potentia, & intentione hominem à facie terræ exterminare, seu vt explicat S. Antonius à Padua *serm. 24. extra terminos vita aeterna. ponere conatur*; quod præstat multipliciter.

Nocet Anima.

Primò enim dæmones animam maleficijs aggrediuntur, dum errorem in intellectum, in voluntatem odium, in memoriam obliuionem inducunt; vt docet Tostatus *in c. 8. Matthai quest. 121. Dæmones, ait, sunt valdè inuidi, & summè desiderant nocere homini; ideò ex inuidia tentant eum inducere in peccatum, nè assequatur beatitudinem*; quod intellige tentant, siuè per seipfos, siuè per Maleficos.

Suarez lib. 8.
de Angelis. c.
20. num. 8.

Corpori damna
infert

Secundò si non possunt animam nocere, saltem tentant damna corpori inferre, vt prosequitur Tostatus; quod vt plurimum exequuntur per suos Symmittas, nempe per Maleficos, qui hominibus nocent, nunc deuouendo, idest dæmonem in brutorum, vel hominum corpora sola imprecatione immitiendo, vt pluribus exemplis Remigius *lib. 2. cap. 9. & 10. demonolatria* confirmat. Nunc viros, ac mulieres malè afficiendo: Et hos quidem genitalium languedine, retractione, absconsione, subtractione, castratione, seminis exsiccatione, intrigidatione, & spirituum vitalium ad membra generationis prohibitione: Illas verò muliebrum locorum arctatione, oberratione, dilatatione, matricis indignatione, & concubitus horrore: Vtrosquè impotentia coeundi, odio reciproco, impedimento contactus, cohærentia mutua canum more, varijsquè modis. De quibus Paludanus *in 4. dist. 34. quest. 2. art. 3. Petrus Gregorius in Syntaxi Artis mirabilis tom. 1. lib. 7. c. 7. Auctores Mallei Malefic. par. 1. q. 8. Binsfeldius tract. de Confessionibus malefic. par. 1. questionis, conclus. 6. & communiter Theologi in 4. dist. 34. Canonistæ in tit. de frigidis, & malefic. & dist. 33. q. 1. c. si per sortiaras.*

Varia in usu
matrimonij.

§. IV.

107.
Mulieribus
pregnantibus.

Insuper dæmonum ope Malefici, ac Striges mulieribus vterum gerentibus abortus, vel vehementissimos partus dolores mittunt: vt habetur

L. si

L. si quis aliquid. §. qui abortionis. ff. de penis. & L. pregnantem. eodem ff. Aliquando lac mulierum ita deficcant, vt etiam si maturos edant partus, tamen illo semper carent. Quod etiam operantur in femellis animalium; vt exemplis confirmat Paulus Grillandus *tract. de Sortilegijs quest. 6.* Tandem miseros homines varijs ægritudinibus vexant, dolore capitis, dentium, pectoris, stomachi, ventris, renum, membrorum debilitatione, neruorum attractione, carnis tumefactione, hydropisi, paralyfi, ipsaque morte, vt supra profecuti sumus *num. 92. & sequentibus.* Maximè autem, ac sæpius nocent infantibus; quia hoc securius prestant, cum illi eos de offensa, & delicto accusare non valeant. Hos autem nunc fascinatione, nunc strigatione è medio tollere conantur; vt testantur Delrius *Disquisit. Magic. lib. 3. q. 4. sect. 1.* ac Bartholomæus Spineus Magister Sacri Palatii *q. 8. de Strigibus.*

§. V.

Tertio Malefici post perturbatas animas, & læsa corpora in bona fortuna grassantur præcipuè per incendia, quæ excitant in domibus depōnendo gladium, hastam, scipionem, linteolum, quo inuolutæ sunt minutiæ quædam instar feni dissecti, aliaquæ id generis ignis, & caloris expertia; ex quibus postea flamma prorumpens inextinguibilis citò ædes absumit, quicquid domesticum in contrarium nitantur: vt certissimo exemplo cuiusdã Ianæ Nigræ Armacurianæ confirmat Remigius *lib. 2. cap. 13. demon.* Vel ijdem à demone ollam plenam ignitis carbonibus accipientes, eam in domos, pagos, & oppida inuertunt, vt breui tempore consumantur (Sicut Oppido Schiltaco in Heluetia intra horâ igne consupto accidit) vt referunt Erasmus *in Epistolis*, & Lycosthenes *in prodigijs.* Ex incendijs colligere licet, quid possint in tempestatibus, grandinibus, nebulis, pruinis, aquarum diluuijs, inundationibus, submersionibus, bruchis, vermibus, peste, fame, alijsq; publicis calamitatibus excitandis, quorum omnium exemplis abundant omnes Auctores, qui de Maleficis, ac maleficijs tractant. Rationem reddit Toft. *in c. 8. Matt. q. 126.* *Tanto, ait, ardore demones hominibus nocere desiderant, quod si non possunt nocere eis in seipsis, saltem volunt nocere in quibuscumq; rebus eorum.*

108.

In bonis fortuna.

Petrus Binsf. de Conf. Malefic.

§. VI.

Prædicta omnia Magorum, ac Maleficorum detestanda crimina complectitur, detestatur, ac pænis debitis expiari iubet Innocentius VIII. Bulla sequenti, quæ merito hic est describenda pro incredulis, qui huiusmodi Maleficorum facinora inroleranda negant.

Sanè nuper, inquit, ad nostrum non sine ingenti molestia peruenit auditum, quod in nonnullis partibus Alemanie superioris, nec non in Moguntinen. Colonienf. Treuiren. Salzburg. & Bremen. Prouincijs, Ciuitatibus, terris, locis, & diecesibus complures utriusq; sexus persone propriæ salutis immemores, & à fide Catholica deuiantes cum demonibus incubis, & succubis, ac suis incantationibus,

109.

Crimina Magorum puniri iubet Innocentius VIII.

tionibus, carminibus, & coniurationibus, alijsq; nefandis superstitionibus, & sortilegijs, excessibus, criminibus, & delictis, mulierum partus, animalium fetus, terra fruges, vinearum vuas, & arborum fructus: nec non homines, mulieres, pecora, pecudes, & alia diuersorum generum animalia; vineas quoq; pomeria, prata, pascua, blada, frumenta, & alia terra legumina perire, suffocari, & extingui facere, & procurare; ipsosq; homines, mulieres, iumenta, pecora, pecudes, & animalia diris tam intrinsecis, quam extrinsecis doloribus, & tormentis afficere, & excruciare, ac eisdem homines, nè gignere, & mulieres, nè concipere, virosq; nè vxoribus, & mulieres, nè viris actus coniugales reddere valeant, impedire: Eidem præterea ipsam, quam in sacri susceptione Baptismi susceperunt, ore sacrilego abnegare: Aliaq; quam plurima nefanda, excessus, & crimina, instigante humani generis inimico committere, & perpetrare non verentur, in animarum suarum periculum, Diuine Maiestatis offensam, ac scandalum plurimorum, & cat. Postea huiusmodi criminosos debitas suis criminibus penas soluere præcipit.

Quæ maleficia Malefici, ac Sagæ perficiunt demonis ope aliquando per seipsum operantis; Aliquando mediantibus rebus naturalibus. Cùm per seipsum operatur, tunc Exorcista remedijs spiritualibus, cum patiens est benè dispositus iuxta regulas infra explicatas, potest tollere, ac destruere maleficium: At cùm in maleficio adhibita sunt media naturalia, seruanda sunt, quæ traduntur articulo sequenti.

ARTICVLVS III.

De Rebus Naturalibus, vt sunt causa maleficiorum.

IIIO.
Damon in ma-
leficijs vitur
rebus natura-
libus.
Velut
Causis natura-
libus,
Causis morali-
bus.

Quamuis communis humani generis hostis sæpè sine rebus naturali-
bus homines diuersimodè lædere consueuerit, illis tamen semper in
maleficijs vt, quodcumquè alicui malefaciendo operatur, in-
comperto est. Quas vult à Maleficis adhiberi, vel vt causas naturales: vel
vt causas morales.

QVÆSTIO I.

Quenam sint cause naturales maleficiorum.

Causa natura-
les vim habent
nocendi à na-
tura.
Quibus damon
vitur.
Vel per motum
localem:

R Esp. causas naturales esse omnes illas, quæ nocendi vim à natura indi-
tam habent, & naturaliter agunt in eum, cui vel ingeruntur interiùs:
vel exteriùs applicantur. In confesso namquè est, dæmonem non semper
præstigiosè, sed sepiùs verè, & realiter operari, præcipuè cùm infirmitates,
incendia, tempestates, & id generis mala excitare desiderat. Quod duobus
modis facere consuevit: Altero per motum localem, quo inferiora corpora
Angelis parent; vt docent D. Augustinus lib. de Diuinat. damon. c. 3. &
5. & lib. 3. de Trinit. cap. 7. 8. & 9. D. Thom. Sotus, Victoria, Angelus, &
alij relati à Deltio lib. 2. Disquis. Magic. quæst. 8. Altero per alterationem
actiua

actiua passiuus applicando, qui modus ipsi facillimus est. Noscit enim rerum omnium, quæ in mundo sunt, vires, sympathias, antipathias hominibus ignotas, ipsi notissimas; & idè illa seligere solet, quæ optatum effectum producere possunt. Si perturbationes in animo sunt excitandæ, & morbi in corpus immittendi, scit, quæ res naturalis phantasmata commouere, turbare imaginationem, insanias, & deliria causare valet: quæ humores vitiosos agitare, inquinare spiritus animales, detrudere neruos, & generare paralysem, epilepsiam, febres phreneticas, ceterasq; infirmitates. Noscit, quomodo aptè applicari debeant; cum optimè sciat, quid vniuersiuusq; valetudini noxium, aut commodum sit: quo loco, tempore, circumstantijs debeant adhiberi: qua arte corporibus vel secundum totam suam substantiam, vel secundum ipsarum partem spirituofam, & maximè efficacem clam ingerendæ sint: quænam morbum, & dolorem in aliqua corporis parte determinata alijs læsis, alijs illæsis excitent; cum sint multa venena, quæ à tota substantia habent facultatem lædendi aliquam partem, vt Medicis manifestum est. Noscit deniq; vbinam locorum lateant illæ, quibus opus habet; & eas vndecumq; & à quocumq; vult, maxima facilitate, & celeritate asportat, & applicat, earumq; virtutem auget, vt earum auxilio illa peragere queat, quæ solius nature operatio numquam efficeret.

Vel per alterationem actiua passiuus applicando.

§. I.

HOC autem Dæmon præstat, agentia naturalia sumendo vt instrumenta; vt docet D. August. *lib. de Genes. ad lit. c. 17.* Instrumenti verò conditio est, effectus non tantum naturali suæ virtuti æquales, sed longè excellentiores, & facultati agentis principalis à quo mouentur respondentes producere. Vndè sicut securis, quæ in se virtutem habet secandi duntaxat, potest, quatenus instrumentum est periti fabri, à quo scitè mouetur, statum elegantem, aut mensam artificiosam perficere: Et calor natiuus, qui est in humano semine, quæ calor est, potest calefacere, rarefacere, segriegare, condensare; sed quæ instrumentum est animæ, ossa, neruos, & carnem generare potest; ita causæ naturales, quæ secundum communem naturæ cursum natæ sunt aliquos particulares effectus producere, possunt alios edere suis viribus præstantiores, si à dæmonibus applicentur, qui illis tanquam notis instrumentis vtentes, quoad substantiam, modum, vel celeritatem admiranda operantur; vt benè docet Delrius *loco citato*.

III.
Dæmon vtitur agentibus naturalibus vt instrumentis.

Hæc tamen numquam naturæ cancellos effugiunt; aut excedunt causæ vim naturalem; vt benè docet D. Thomas *1. par. q. 110. art. 7. ad 3. & lib. 3. contra Gentes cap. 103.* Insunt enim reuera hi effectus ipsis naturalibus agentibus eo modo applicatis, quibus dæmon applicando nihil confert præter conditionem, sine qua effectus isti non producerentur. Licèt namq; vi rerum naturalium applicatarum vtatur; operatur tamen potissimum per modum artificiosum. Vndè in ijs admirandis productionibus nec sola actiuitas rei naturalis secundum se debet attendi, nec sola quoquè secundum se dæmonis applicatio; sed ambo simul, idest vis naturalis applicata à dæmone,

II 2.
Res prædicta non excedunt naturæ terminos: vel vim naturalis causæ.

ne, secundum quod causa instrumentalis ijs operationibus est res applicata; Causa verò principalis ipse dæmon applicans . Tunc enim naturaliter effectus producitur, cum vtriusq; causæ coniunctæ non superat facultates .

Quare dæmon illas omnes rerum proprietates, virtutes, & potentias naturales perspectas habens, cum vult mala inducere, ea iubet à maleficis adhiberi, quæ naturalem habent actionem in ordine ad effectus, quos producere intendunt; & sic applicari venena ad interficiendum, herbas ad sanandum, pulveres, & vnctiones ad malefaciendum . Quæ omnia à Dæmone iubente, & Malefico operante ritè composita, causæ verè reales, & physice illarum egritudinum sunt, & appellantur: eò quòd alicui passo applicata propriè physicè, & ex natura sua habent vim attingendi effectum, què producunt, videlicet causandi talem ægritudinem .

Q V Æ S T I O 11.

Quenam sint causa morales maleficiorum?

113.
*Causa morales
sunt res, quibus
dæmon vtitur,
vt signis .*

Respond. causas morales maleficiorum esse res illas, quæ virtutem non habent ex se producendi tales effectus, quales Dæmon, & Malefici intendunt; atq; applicantur non vt causæ physicæ, & reales egritudinum operatione malefica immixtarum; sed vt causæ morales, vel saltem causæ, sine quibus non, vt potè signa, & symbola externa, quibus positis Maleficus dæmonem inuocat; & dæmon ad Malefici placitum operatur . Cum enim dæmon in omnibus studeat Deum emulari, signis mirificè delectatur .

Deus propria ductus bonitate signa quædam sacra, quæ sacramenta vocamus, ad salutè humani generis instituere dignatus est, quæ secundùm Scotum in 4. d. 1. q. 4. sunt veræ, & propriae causæ instrumentales morales gratiæ, non physicæ, idest non ex sua vi naturali; sed ex virtute principalis agentis, seu ex diuina institutione . His verò ita assistit, vt quoties administrantur, toties gratiam dignè suscipientibus infundant: illosq; spiritualibus donis sanctificent iuxta propriam cuiusq; institutionem . Ità dæmon eius emulus coniuratus pro sua multiplici nequitia vult ad hominum exitium promouendum, salutemq; euertendam, sensibilia signa instituere, quibus itè semper assistit, vt quoties à Malefico adhibentur, nisi à Deo impediatur, peragat maleficium; de quò ambo ex pacto conuenerunt . Solet enim cum illo pactum inire; vt quândiù ligatura, ver. gr. sic annodata fuerit, vel quid tale defossum sub limine, aut talis imago igni applicata, tandiù talis persona sit maleficiata; aut qui tali porta domum intrabunt, vel exhibunt, tali dolore corripiantur: non quòd illa vim habeant ex natura sua, & per se producendi, & attingendi noxios illos effectus; sed quòd ex pacto dæmonem ad illos producendos inuitent, & disponant, vt latè Delrius *Disquis. Magic. lib. 6. cap. 2. sect. 1. quæst. 3.* innumeros cumulant Auctores .

114.
Signa maleficiorum sunt falsa, & deceptoria .

Vndè non sunt signa certa, & infallibilia, qualia sunt Sacramenta; sed falsa, & deceptoria: quia dæmon inuocatus non semper adest, & multoties Maleficum irridet, nec vult ad votum illum audire; vel quia non potest, vel quia non permittitur; vel quia sic lubet .

Illa

Illam tamen vult apponi, cum aliquid ab eo eius minister postulat, ut sicut Deus in Sacramentis colitur, ita ipse in maleficijs honoretur. Quod Augustinus lib. 21. de Civit. Dei cap. 6. aptè docet. ijs verbis: *Dæmones*, inquit, *illiciantur per varia genera herbarum, lapidum, lignorum, animalium, carminum, rituum, non ut animalia cibus; sed ut spiritus signis, in quantum, scilicet hæc eis exhibentur in signum divini honoris, cuius ipsi sunt cupidi.* Undè ad maleficiendum sæpius non operantur etiam plurius invocati, nisi signa pacti ponantur, res nempe sensibiles, puta cortices, herbæ, plantæ, plumæ, ossa, capilli, & id generis quisquiliarum, ut hac ratione malefici suam exhibeant servitutem, debitumq; testentur obsequium: ut docent Leonardus Lessius lib. 2. de Iust. & Iure. cap. 44. de Magia, dub. 6. Deltius loco citato. Binsfel. Comment. in C. de malef. & mathem. Auctores Mallei, ac omnes, qui de maleficijs tractant.

Quæ demoni vult apponi, ut per ea honoretur.

Q V Æ S T I O III.

An spectet ad Medicum, vel Exorcistam iudicare de rebus naturalibus in maleficijs adhibitis.

Dico 1. Quando res naturales adhibentur, ut causæ physicæ naturaliter operantes, ad Medicum spectat iudicare de illis; ipse enim qui de rerum naturalium proprietatibus, actionibus, vi, & efficacia unicuique; ad suos proprios, & naturales effectus producendos à natura ingenita disputat, sententiam ferre debet, an naturalis virtus insit (puta huic minerali, auripigmento, alumini, ijs herbarum radicibus, folijs, capillamentis, ijs auium rostris, vnguibus, plumis, ijs animalium ossibus, pellibus, intestinis, ijs oleis, vnguentis, pulueribus, quæ in lectis, culcitris, vestimentis, aut domibus reperiuntur, eorum, qui maleficio sunt affecti) naturaliter inducendi talem morbum, quo hic vir, aut mulier laborat. Et an vi operantis naturæ solida, puta acus, lapilli, ossa ex eorum ore prodeuntia in corporibus generari, in ea immitti, in eis retineri, & ex eis egeri valeant. Hæc enim, & similia, prout sunt causæ naturales naturaliter applicatæ, & naturalem operantes effectum, ad Medici cognitionem pertinent, qui circa physicam eorū actionem tanquam de re arti medicæ subiecta determinat, quæ, qualis, & quanta naturaliter esse possit: Et ideò, cum talia reperiuntur, in quibus subest suspicio maleficii, ipsi offerri debent, ut ex scientiæ Medicæ conclusionibus iudicet, an à tali re naturali huic personæ, vel loco naturaliter applicata talis effectus, qualis videtur in infirmo, vi naturæ, & physica operatione, oriri possit.

II 5.
Speçtat ad Medicum iudicare de rebus naturalibus naturaliter adhibitis.

§. I.

Quod si rem huiusmodi, quæ maleficii causa esse putatur, censeat ex artis Medicæ præscripto non habere à natura virtutem inducendi huiusmodi morbum, qualem maleficiatus patitur, tunc negatiuè fert

II 6.
Medicus potest sententiã ferre de maleficio negatiuè, & indifferetè. Et quando.

sententiam, & indirectè iudicat esse maleficium . Cùm enim iuxta scientiæ medicæ regulas directè declarat, ex hac herba, ver. gr. aliaue simili re morbum hunc naturaliter non posse procedere, indirectè asserit ; illum aliundè præternaturaliter prouenire . Et cum causam naturalem non habeat, habere præternaturalem, seu liberam, dæmonem nempe opus maleficum perficientem, est asserendum .

§. II.

117.
Cùm maleficia sunt inducta per causas naturales naturaliter operantes, si dæmon nocere cessauerit, aliquando curari possunt à Medico .

Dico 2. Pari modo quando res naturales in maleficijs naturaliter, ac physicè sunt applicatæ, ac naturalem operantur effectum (puta dolorem in stomacho, vel in capite, vel torsiones in toto corpore) vt cùm à Maleficis dæmonis ope adhibita sunt venena, aut venenatæ potiones propinatæ, vel id generis in corpore immissa; si infirmitates ab huiusmodi causis productæ à perito Medico agnoscantur, nec Dæmon ampliùs assistat, sed spontè, vel coactè per exorcismos, ac præcepta ecclesiastica, vel alia remedia spiritualia, de quibus infra, ab ægroto totaliter recesserit, quis non fateatur, posse peritum Medicum remedijs naturalibus huiusmodi curare morbos? Ratio est: quia quæ mediantibus causis naturalibus proueniunt, mediantibus contrarijs eiusdem ordinis tolli possunt. *Nil enim est tam naturale, quàm eodem genere quicquam dissolui, quo colligatum esse reperitur.* L. nihil. ff. de Reg. iuris .

Experientia constat .

Experientia hoc docet in dies in multis ægrotis, quorum ægrotudines partim sunt naturales, & partim transnaturales . Naturales prout proximè, & immediatè à causa proxima naturali, à rebus nempe naturalibus prouenire dignoscuntur: Transnaturales verò prout remotè, & mediatè à dæmone oriuntur, qui per se, vel per maleficos venena, vel alia huiusmodi noxia interiùs, vel exteriùs adhibendo, varias in corpore excitat infirmitates, ad quas tollendas (præter exorcismos, ac præcepta ecclesiastica, aliaq; id generis spiritualia à perito Exorcista ad causam transnaturalem auferendam remedia adhibita) ægrotis quoq; ad Medicos est confugiendum, qui suis pharmacis vitiosos compescere humores, causasq; morbi naturales auferre satagant, vt sic faciliùs perfectam valeant consequi sanitatem .

Non sit præceptum Exorcista in iudicio ferendo de maleficio .

Quare Exorcistæ diligentissimè est obseruandum, nè festinanter, ac precipitanter suo iudicio, vel ipsorum afflictorum dictis acquiescat, qui nè pecunias impendant in soluenda Medico mercede, libentiùs, ac faciliùs ad Exorcistas confluunt, quos sciunt, suum gratis præstare, (vel saltem debere præstare) auxilium . Sed circumspiciat cautè, ac prudenter singula perpendat; ac præter signa certa, & euidentia, vel saltem probabilia, de quibus infra art. 5. obseruet etiam causas ægrotudinis naturales, de quibus compendiosè infra num. 119. Quòd si fortassè morbum deprehendat ab aliquo huiusmodi causarum prouenire, ac omninò esse naturalem, vel per causas naturales à dæmone immissum, suadeat ægrotis, ad peritos Medicos suum habere recursum; nec vilo modo se intromittere debet in medicinis corporalibus exhibendis: vt latè infra demonstratur ybi *de Prudentia in erroribus cauendis num. 306. & sequentibus.*

§. III.

Sæpè tamen ex accidenti, & adiunctis circumstantijs contingere potest, quòd ars Medicorum non sufficiat, puta si venenum fuerit validissimū, ita vt statim totius corporis dispositionem inuaserit: aut si nimis diū expectatum fuerit, antequam Medicorum cura sit adhibita, iuxta illud Ouidij lib. 1. de remedio amoris.

Principijs obsta, serò medicina paratur,

Quum mala per longas inualuere moras.

Sed propera, nec te venturas differ in horas.

Auc si subiectum veneficijs infectum, ita sit debilis complexionis, quòd medicinas vsq; ad debitam operationem retinere nequeat, secundum illud eiusdem Ouidij 1. pont. 4.

Non est in Medico semper releuetur vt ager,

Interdum docta plus valet arte malum.

Atq; hoc etiam perpendendum, quòd impij Malefici, & Saga frequenter venenis mirificè à dæmone preparatis, & porrectis vtuntur, quæ sine dubio efficacioris sunt operationis, quàm ea, quæ preparantur arte, & industria humana. Quæ venenâ solet dæmon non rarò in congregatione, finita chorea, distribuere, vt ex multorum confessione didicisse fateatur Binsfeldius Comment. in Titul. C. de Malef. & Mathem. quast. 6. conclus. 2.

§. IV.

Dico 3. Quando Res naturales in maleficijs adhibentur vt causæ morales (vt plurimum euenit, quòd solus dæmoni virtute sua morbum operatur) ad Medicum non spectat de maleficijs iudicare: Ratio est, quia malefici operis cognitio non est medicæ, sed theologicæ scientiæ. Nam *Medicina, vt describitur ab Auicenna, & iustinent ceteri Medici, est scientia, qua humani corporis dispositiones nascuntur ex parte, vnde sanatur, vel à sanitate remouetur; vt habita conseruetur, & recuperetur amissa.*

Sanitatis verò, & egritudinis quatuor causas Medici assignant: Materiales, quæ sunt subiectum tum propinquum, vt inembrum, aut spiritum: tum longinquum, vt humores, & eis longinquiora, elementa. Efficientes, quæ sunt conseruantes, aut permutantes humani corporis dispositionem: vt aerem, aquam, esum, potum, euacuationem, retentionem, motum, quietem, somnum, vigiliam: & alterationes in diuersis anni temporibus, regionibus varijs, artibus, & moribus, alijsquè rebus, quæ humano corpori superueniunt, atq; ipsum tangunt, siuè sint, siuè non sint contra naturam. Formales, quæ sunt complexionis, & virtutes, quæ post eas eueniunt, & compositiones. Finales deniq; sunt operationes. Ijs addunt causarū morbos facientium abolitionem à contrarijs fieri: quia contrariorum contraria sunt medicamina, & pro diuersis morborum causis, eorum etiam medicationes ex rebus naturalibus, simplicibus, aut inter se compositis) puta mi-

nera-

118.

Aliquando contingit, etsi morbus sit naturalis, quòd ars Medicorum nõ sufficit eum soltero.

119.

Quando res naturales adhibentur, vt signa, Medicus non potest reitè iudicare de maleficijs.

Causa sanitatis, & egritudinis naturalis quamam.

neralibus, herbis, radicibus, ossibus, & corporibus solidis, liquatis, lixatis) & in massam, oleum, pinguedinem redactis sumendas, & conficiendas variari debere.

120.

*Medicus per se
quid consideret.*

Ex quibus colligitur, Medicos nihil aliud per se considerare præter humanum corpus ex parte, vndè sanatur, vel à sanitate remouetur; Et hoc secundum causas planè sensibiles, & corporeas, quas per medicationes simpliciter sensibiles, & corporeas tollere debent; & per consequens, cum de morborum cognitione agitur, illos nullam aliam causam cognoscere posse præter quatuor elementorum, humorum, partium similium, & instrumentalium symmetriam, vel ametriam, seu moderationem, & immoderationem, quarum illa sanitatis, hæc ægitudinis sunt causæ intrinsecæ. Insuper regimen in uestitione, & potu; electionem aeris, euacuationem, & retentionem, motum, & quietem corporis; mutationes ætatum, regionum, cæteraq; ex rebus externis extrinsecùs aduenientia.

*Non potest Me-
dicus ut Medi-
cus est, directè
cognoscere ma-
leficia.*

Vndè sequitur, maleficiorum cognitionem ad eos pertinere non posse: quia maleficia causam habent intrinsecam, & extrinsecam tam procreantem, quam sanantem extra naturam corporum, nempe Dæmonem, & Veneficum, qui in causando sunt insensibiles: eò quòd neuter per se quoad modum cadit sub sensu, vel phantasmate; ideoq; illorum notitia per principia scientiæ medicinalis haberi non potest, quæ non fertur extra naturam corporum, totamq; haurit à sensu, & phantasmate cognitionem; morborumq; causas exquirat à sensibilibus, non autem ab insensibilibus, quales sunt dæmones: eò quòd à naturali philosophia sua fundamenta mutuatur.

§. V.

121.

*Ad Medicos nõ
spectat curare
maleficia, ut
maleficia sunt.*

Dico 4. Pariter asserendum est ad Medicos non spectare morbos maleficos curare, aut maleficia soluere: Ratio est, quia cum ipsi nihil aliud norint, quàm medicamina apponere contraria; & ea iuxta diuersas morborum causas variare, quæ à rebus sensibilibus, & corporalibus defumunt (nempe sanguinem emittendo, purgantia pharmaca adhibendo, victus rationem, vel alia huius generis remedia assignando, pensatis priùs debite causis tum externis, tum internis, quas à sensibilibus indagare consueverunt) maleficia aliquo contrario medicamine sensibili curari non possunt: cum enim iuxta Aristotelis doctrinam 2. Topic. C. 5. Metaph. Contrariorum contraria sint causa: abolitio causarum morbos facientium oportet, fiat à contrarijs: quia contrariorum contraria sunt medicamina, & pro diuersis morborum causis eorum variantur medicationes; Idèd quoniam ratione morbi malefici, causa dæmoniaca supposita, à Medicis ipsis poterit depelli: quænam sanguinis emissio? quæ concoquentia, quæ purgantia pharmaca? quæ victus ratio, vel alia huiusmodi remedia erunt dæmoniaco eius morbo contraria: cum dæmones sint substantiæ: *Substantia autem nihil fit contrarium*: ex Aristotèle in *Postpredicam*? Nulla ergo proculdubio erit medicina, per quam tales morbi transnaturales à Medicis per res naturales auferri possint.

Hanc

§. VI.

Hanc veritatem testantur Medici, quorum primus venit Ioannes Fernelius vir sanè doctissimus, qui ad mentem Codronchi tam disertè, & luculenter egit de morbis veneficis, & eorum causis, differentijs, & effectibus, vt omnes antiquiores, & recentiores Medicos facillimè superauerit, & meritò à quolibet studiofo, ac Christiano scientiæ medicæ profeflore fit audiendus. Ille etenim has affectiones aptissimè transnaturam nuncupat: ed quòd causam arti medicæ non obsequentem obtineant.

Hoc ipsum sepius idem Codroncus in medicina peritissimus docet, repetit, & inculcat in suis libris *de Veneficijs*, in quorū præfatione hoc omnibus notum esse voluit, cum dixit: *Quid igitur mirum, si pleriq; doctissimi Medici veneficos morbos, cum causam extrinsecam tum procreantem, tum sanantem extra naturam corporum possideant, ignorare cogantur; nec ullam opportunam medicinam adhibere possint?* Hæc ille. & lib. 4. c. 2. *Experimur, ait, remedia naturalia his morbis nihil prodesse; & Medicos frustra laborare in huiusmodi affectibus curandis. Quamuis enim ipsi intemperies adimere, & obstructions aperire, noxios humores educere, & alia munia obire studeant; demones tamen omnes Medicorum conatus irritos reddunt: cum non sinant medicamentâ effectus suos sortiri: vel morbos continuè foueant, & causas adaugeant.* Et postquam huiusce veritatis rationem reddidit ex principijs medicinæ desumptam, concludit dicens: *Quinimmo, si Medici rerum omnium naturalium essent gnari, vt Angeli, & demones, & adamussum mederentur; nihilominus maleficio affectos nequaquam per seipsos sanitati restituere possent, nisi virtus superior demonibus maleficium efficientibus à Deo ipsis Medicis impartita esset.*

Huic se subscribit lubentissimè in hac parte alius Medicus Daniel Sennertus lib. *de morbis à veneficio inductis* c. 10. scribens sic: *Quibuscumq; remedijs naturalibus in morbis à veneficio inductis nemo certè sanitatem sibi polliceri potest: quia diabolus non solum dispositionibus Medicis vulgò notis vritur, sed & ignotas introducere potest. Et cum Medico ignotum sit, quibus modis diabolus ad nocendum vsus sit, talia remedia aliquid inuare, morbum verò planè tollere non possunt.* Et si Medici non valent morbos maleficos curare, quomodo poterunt Exorcistæ, qui per medicinas corporales illos auferre tentant, cum ipsi scientiæ Medicæ sint ignari?

§. VII.

Dico 5. Quamuis res naturales in maleficijs applicatæ, vt causæ physicae, ac reales suum naturalem producentes effectum, sint de Medici cõsideratione, & per consequens earū actio naturalis, prout talis est ab illo debeat cognosci, & definiti: veruntamen prout à dæmone, & malefico applicantur ex pacto ad morbum maleficum, aut quid simile causandum, non sunt de Medici cõsideratione; cum ea, quæ dæmonis naturam, & opera-

122.
Hoc testantur Medici.

123.
Res naturales etiam naturaliter applicata à Dæmone, ac Maleficio, durante dæmonis operatione, non sunt de Medici cõsideratione.

tionem spectant, Theologo diudicanda remaneant.

Quod ex communi experientia, quæ tria probat, confirmatur.

Probatur experientia ex tribus dictis.

Primum: Has res naturales, cum applicentur in maleficijs, non solum suum naturalem producere effectum, qui vnicuique; iuxta naturæ vires competit; sed ulterius progredi, & maiora conari, quam virtus naturalis possit perficere. Quod manifestum signum est dæmoniacæ potestatis virtuti naturali superadditæ, cuius effectum non Medicus, sed Theologus discernere debet.

Secundum: Has res applicatas, ut plurimum à Medicis non agnosci: quia à dæmone conficiuntur, & postea Maleficis consignantur: ut patet in pulueribus venenarijs, quibus vtuntur, cum aliquem maleficio afficere cupiunt. Nam si Medico offerantur, definire, & assignare non potest, ex quibus rebus componantur, & rationem reddere, quare horum alij sint atrii, alij cineracei, alij rufi coloris: multò minùs, cur ater necem, cineraceus morbum grauem, rufus infirmitatem afferat, & albus conferat sanitatem; & eò magis, quare cinereus, seu cineraceus ver. g. per vnum ex Maleficis applicatus infirmitatem; per alterum necem, per alium morbum afferat, eodem puluere contrarios effectus producente: ut testatur Nicolaus Remigius *demonol. lib. 1. cap. 2. & 3.* Immo nec ipse Maleficus hoc nouit, qui virtutes illorum ignorat.

Tertium: Rarissimè, & ferè numquam res naturales, ut causas physicas ad suum physicum effectum solum producendum in maleficijs applicari; sed præter solitum naturæ cursum aliud agere, & operari; atque; idèo apponi, ut signa conuentionis, & pacti inter dæmonem, & maleficum.

Concluditur, spectare ad Theologum Exorcistam cognoscere, accurate morbos maleficorum.

Vndè sequitur, huiusmodi rerum applicationem ad Theologi Exorcistæ iudicium pertinete, utpotè iudicis competentis operam Maleficorum; ad cuius tribunal standum ab ijs, qui eorum vi infirmitate detinentur, aut quid simile nocuum patiuntur.

§. VIII.

124.

Amplius hæc veritas comprobari posset ex ipsis actionibus nedum reabilibus, & physicis, sed intentionalibus sensibilibus, phantasticis, & intelligibilibus, ex quibus Medici non obscurè cognoscerent, quid, & quomodo res naturales agere, vel non agere valeant in dæmones; sed de his latè, ac distinctè diuino opitulante Numine tractabitur tempore magis opportuno.

Quid agendum à Medicis, cum suspiciatur, aliquem esse maleficio affectum.

Interim Medicos quæso, ut cum maleficio vexatis opitulati vocantur, ut moris est, cum ceteros egrotos inuisere solent, exequantur ea, quæ sunt partes Medici, non quæ ad Theologos spectant. Nec intolerandum quorundam Medicorum errorem sequi velint, qui si semel alicuius egroti curam susceperint, & cæperint ei præscribere remedia, quæ ad eius sanationem conducere videntur, etiam si latentem dæmonem postea deprehenderit, eò quòd in tollendo morbo laborant incassum, irritaque; sunt omnia pharmaca, quæ ab ipsis adhibentur; nolunt tamen fateri maleficio; sed in pharmacorum

vſu assignando, & remedijs naturalibus applicandis perfeuerant; erroresq; errori adijcientes, non ceſſant ægrotum à dæmone vexatum eo modo curare velle, quo ſanandus eſſet, ſi infirmitate aliqua à cauſa naturali proueniente corriperetur, quaſi è re ſit, ſuum honorem in errore perfeuerando tueri, quem labefactari, atq; inſigni nota deturpari putarent, ſi ceſſarent ab errore, qui tandem cum ipſorum ſummo dedecore omnibus manifeſtatur. Sed eorum ſemitas ſequantur, qui hanc obſtinatam in malo perfeuerantiam iuremeritò damnant ſua praxi contraria. Nam, cùm tales infirmi ipſiſ offeruntur: Primò omnia morbi ſymptomata, ſeu quæ præter naturam eueniunt, omneſq; actus nempe obſeſſionem, poſſeſſionem, ſeu vexatione dæmoniacam, aut maleficiũ patientis attendit, exacta, & iuſto pondere librata meditatione conſiderant, & obſeruant. Tum illos ad principiorum Medicorum normam, & artis medicæ regulas examinant. Indè quibuſdam experimentiſ, quænam ſit cauſa latens, explorant; quod facile aſſequuntur conſiderando ſigna, quæ habentur infra art. 5. Et cùm inuſitatos effectus, motuſq; inſolitos deprehendunt, qui à naturali cauſa ortum habere non poſſunt, huiuſmodi ſanandiſ infirmiſ non ſe ampliùſ immiſcent; ſed illos ad Theologos Exorciftaſ, & Eccleſiæ Miniſtroſ remittunt, ad quos ſciunt talium morborum cognitionem, & curationem pertinere.

§. IX.

Dico 6. Quandocumq; res naturales in maleficijs adhibentur vt cauſæ morales, poteſt Exorcifta maleficia tollere, ac deſtruere per curationem moralem, ideſt per deſtructionem ſignorum, quibus pactum dæmoniſ cum Malefico initum adhæret, nocendi alicui perſonæ, quamdiũ ſignum durat: hæc enim curatio licita eſt, & recta, vt latè probat Deltrius *Diſquiſ. Magic. lib. 6. ſect. 1. quaſt. 3.*

Fatemur tamen indubitanter, ſine maleficorum ſignorum deſtructione poſſe morbos maleficos depelli, ac dæmoneſ fugari. Et experientia didicimus multoſ per præcepta dæmoni facta in nomine Ieſu à quacumq; dæmonis vexatione perfectè ſanatoſ fuiſſe, nullo modo querentēſ, vel conſultanteſ querere, aut comburere maleficij ſigna; ſed omni, quo potuimus ſtudio, ac labore conati ſumus, Energumeniſ, ac maleficiatiſ ſuadere, eoſq; inſtruire, vt maximè in Dei bonitate, ac liberalitate infinita, eiufq; incommutabili veritate, ac fidelitate, nec non in virtute Sanctiſſimi Nominis Ieſu totam ſpem ſuam, ac fiduciam collocarent; ac Sanctæ Mariæ Eccleſiæ poteſtati ſuiſ miniſtriſ traditæ ad effugandoſ dæmoneſ, ac maleficia deſtruenda fidem adhiberent; ac pro virili dæmonis tyrannidem, & audaciam conculcarent, vt latè docetur infra *par. 3.* Idcirco talem ſignorum deſtructione ad dæmoneſ expellendos, aut maleficia deſtruenda neceſſariam non eſſe, aſſerere non ambigimus: quia virtus diuina, ac poteſtas eccleſiaſtica in deſtruendis maleficiſ non dependet ab illorum ſignorum deſtructione; nec vllam relationem habet ad talia ſigna, quæ non phyſicè, ſed morales tantum ſunt cauſæ maleficiorum. Quod etiã præſtitit S. Hilarion Abbas

125.
Exorcifta poteſt licitè tollere ſigna maleficij.

Poſſunt tamen maleficia deſtrui ſine ſignorum maleficorum deſtructione.

Conſtat exemplo S. Hilarionis.

(vt refert S. Hieronymus *in vita eius*) cum quædam puella à dæmone obfessa ad eum liberanda delata effet . Cum enim dæmon respondisset Hilarioni : *Exire me cogis, & ligatus subter limen teneor : non exeo, nisi me adolefcens, qui tenet, dimiserit .* (vtiq; nisi ablatis signis maleficij.) Noluit S. Abbas, antequã purgaret Virginem, signa iubere perquiri : *Nè, inquit S. Hieronymus, aut solitis incantationibus recessisse dæmon videretur : aut ipse sermoni eius accommodasse fidem .* Non quòd inuestigare signa malum effet ; sed simpliciter noluit . *Qua absoluta locutione indicare videtur* (vt obseruauit Suarez tom. 1. de Religione lib. 4. de Superstit. cap. 17. num. 18.) *non ex necessitate, sed ex perfectiori virtute ita se gessisse, ac subinde non id omisisse, quia esset malum; sed quia plus de Deo confidebat .* Erat enim dignum tali viro, vt altiori virtute, & perfectiori modo dæmonis opera destrueret : & ideò de quærendis signis non curauit . Deindè forrasse Hilarion metuebat aliquod scandalum, vt significant illa verba : *Nè solitis incantationibus recessisse videretur*, idest nè astantes putarent, quòd dæmon nullo modo expelli posset, nisi destructis ijs signis, quasi non esset aliud remedium, puta præceptum dæmoni factum in nomine Iesu, quo dæmones expelli possent ; facile enim crederent, non potuisse dæmonem expelli à Viro Santo inuitum, & non ablatis signis . Vel dicendum, quòd noluit S. Abbas, illa signa priùs quæri, ac destrui, nè videretur ipse dictis diaboli fidem præstasse, qui negabat, aliter se expelli posse, nisi signo malefico destructo .

§. X.

126.

Maleficus penitens non tenetur, à dæmone querere chirographum, quod est in eius potestate .

DICO 7. Quando res naturalis, siuè artificialis est signum non maleficij facti, vel faciendi ; sed primi pacti à Malefico cum dæmone iniri, si signum, seu chirographum sit in potestate dæmonis, non tenetur Maleficus, cum ad sanam mentem reuertitur, & conuertitur ad Deum, illud querere à dæmone, ac consignare, atq; dilaniare ; sed vt è dæmonis potestate liberetur, sufficit, peccatorum suorum veram, ac sinceram agere penitentiam ex puro corde peccata detestando, dæmoni abrenunciando, ac toto affectu Dei misericordiam, & auxilium eius implorando : ita tradunt Arsenale S. Inquis. par. 10. ar. 162. Naldus verbo *Dæmon* nu. 2. & verbo *chirographum* nu. 4. Suarez tom. 1. de Relig. lib. 2. de superstit. c. 17. nu. 4. Sanchez in præcep. Decalogi lib. 2. cap. 40. nu. 53. Simanch. tit. 63. nu. 13. & noster Lupus *Comm. S. Inquis. par. 3. lib. 20. dist. 5. ar. 2. diffc. 2.*

Maleficus penitens tenetur destruere, vel consignare chirographum, quod est in sua potestate .

Si tamen ipse Magus, seu Maleficus apud se chirographum retineat, illiusuè transumptum, cogendus est rumpere, aut comburere : Ita docent Sanchez loco citato, & Naldus verbo *chirographum* num. 4. (Regulariter .n. cum aliquis homo Deo abrenunciat, ac dæmoni se deuouet, solent duo fieri chirographa eiusdem tenoris, in quibus continentur conuentiones, & pacta inita inter dæmonem, & Maleficum, quorum vnum apud dæmonem conseruatur, alterum apud Magum, vel Maleficum.) Vel si non datur chirographum (vt puta fagis ignaris, & vilis plebeculæ,) datur aliquod aliud signum factum, vel consignatū propria manu ipsius sagæ, & ab ipso dæmone aliqua

aliqua nota confirmatum, sed duplum: ita quòd vnum extat in potestate dēmonis: alterum in potestate sagæ, vt sic per hoc signum extrinsecum cōtinuè testetur, ac protestetur, se semper ratam habere, ac firmam abrenunciationem Deo factam, ac deuotionem & venerationem dēmoni exhibitā: ac per hoc externum signum, internum voluntatis actum in dēmonis obsequium semper profiteatur. Ita etiam mihi enarrauit incidenter quidam, solemnissimus Magus doctissimus, cum quo (Ex mandato Reuerendiss. P. Inquisitoris illius Ciuitatis, vbi ipse morabatur, vt ab erroribus illum reuocarem, & ad sanam mentem reducerem) integro mense disputauimus.

Quare licet Magus, aut Maleficus non teneatur, scripturam, vel chirographum, seu aliud signum existens in potestate dēmonis requirere à dēmonē, vt scindatur, ac destruat, vt dicunt præfati DD.; teneatur tamen illud, quod est in sua potestate, rescindere, ac destruere; vel tradere Confessario, si penitentiam agat in foro interno; vel Reuerendissimo P. Inquisitori, si in foro externo, vt per huiusmodi traditionem externam, coram Ecclesiæ Ministris internam testetur dēmoni abrenunciationem; ac veram, & sinceram ad Deum profiteatur conuersionem. Nam manente, ac durante causa morali pacti, ac conuentionis diabolicæ, manet, & durat pactum, & conuentio: Quod intellige, quando signum est in potestate Malefici, aut Sagæ, nec illud destruere vult.

§. XI.

Dico 8. Quodcumq; res naturales, vel artificiales, vt signa adhibita in maleficijs, sunt in potestate Malefici, aut Sagæ, ita quòd pro libito suo potest illa tollere, ac destruere, illud maleficium dicitur temporale: quia potest tolli, ac destitui opere humano, seu industria humana: Quando verò signa, seu instrumenta maleficij non sunt in potestate Sagæ, aut Malefici, ita quòd non potest illa tollere, ac destruere ad suum libitum, suamque industriam, & opere humano; sed necesse habet pro destructione recurrere ad dēmonem, tunc maleficium dicitur perpetuum, etiamsi possit à Deo auferri, vel ab Angelis, vel à Ministris Ecclesiæ, vel à Christi fidelibus per fidem, vel ab ipso dēmonē: Dicitur enim perpetuum, non respectu Dei, vel Angelis, vel Ecclesiæ, aut credentium in Christi nomine, vel ipsius dēmonis; sed respectu humanæ industriæ, & potentiæ: quia humano opere minimè auferri potest: ita latissimè docet Tostatus *quest. 90. in cap. 19. Matthæi*, cui se subscribit *Lupus par. 3. Comm. in Edictum S. Inquis. lib. 20. dist. 8. ar. 2. diffic. 3.* Vnde in maleficio matrimonij, quando maleficium durat per triennium, censetur dissolutum matrimonium, vt habetur in *c. laudabilem, & c. litteræ tuæ extra de frigidis, & maleficiatis*: tunc enim maleficium censetur esse perpetuum eo modo, quo dictum est.

127.

*Maleficium
quādo dicitur
temporale.*

*Quādo dicitur
perpetuum.*

De Deo, vt causa maleficiorum permissua.

128.
Damon nihil
potest efficere
sine permissione
diuina.

Quamuis dæmonum valde magna sit scientia, ac potentia, & Maleficorum in maleficijs concinnandis iniquitas peruersissima; nec desunt eis res naturales, quibus vtuntur vel vt causis physicis, vel vt causis moralibus ad damna hominibus inferenda; si tamen Deus non concurreret permittendo huiusmodi operationes, sed cohiberet, nihil penitus efficere valerent: videndum ergo imprimis.

QVÆSTIO I.

An maleficia sint à Deo volente, vel tantum permittente.

129.
Quomodo Deus
maleficia velit.

Responderetur, in maleficijs, sicut etiam in obfessionibus diabolicis (prout malum culpæ includunt, vel ad malum culpæ sunt inducentia) duo reperiri: alterum est substratum, seu materiale actionis, quatenus maleficium, vel actio malitiosa est entitas quædam positua: Alterum est malitia ipsa, seu deformitas, qua formaliter talis actio mala est, & mala vocatur.

Pro materiali.

Si de maleficij substrato, seu entitate positua, aut materiali loquamur, Deus illam vult. Nam Deus, cum sit omnium rerum, quæ cæli ambitu continentur causa prima, vniuersalissima, actualissima, & immediata, vt eruditè docet D. Bonau. in 1. *sentent. dist. 45. ar. 1. q. 2.* concurrat ad omnes operationes secundarum causarum, siue liberæ, siue naturales sint. Hæc conclusio est D. Augustini 3. *de Trinitate*, vbi dicitur, Deum per suam voluntatem esse causam omnium motionum liberi arbitrij. Et cum maleficium, aut peccatum pro materiali sit operatio liberi arbitrij, vel elicita, vel imperata, sequitur Deum velle illam entitatem, & ex consequenti eandem efficere: Ita docent D. Bonau. S. Thom. Scotus, & Ricard. in 2. *sentent. dist. 37.* quos refert Angles ibi *quest. 7. ar. 1. diff. 1.*

Appendix.

Hinc colligitur, Deum esse causam motionis linguæ blasphemantis, & occisionis, & extensionis manus Malefici ad maleficium concinnandum. Et ratio est: quia sicut concurrat Deus cum bruto, & leone ad hominem, deuorandum; ita etiam cum homine, ac dæmone ad peccati actionem efficiendam. Quærenti autem, quid sit iste concursus: Responderis, esse volutionem secundam ipsius Dei, qua vult omnes causas, tam liberæ, quam naturales posse suas operationes exercere. Et quia peccatum est operatio hominis, vel dæmonis, vult Deus illam operationem ab illis posse physicè exerceri; & ita talis operationis entitatiuæ, & posituæ dicitur esse causa: Ita Angles loco citato.

§. I.

130.

Veruntamen per huiusmodi concursum generalè ad maleficium licet Deus velit actionem substratam maleficij; non tamen dicitur velle male-

maleficium, vel esse maleficij causa, nisi permissiue. Ratio est: quia denominatio actionis non fit à causa vniuersali, & indifferente; sed à causa propria, & particulari. Nam actiones, & passiones, & cuiuscumq; generis operationes attribuuntur causis proprijs, & particularibus, & non vniuersalibus teste Arist. 2. *Physic.* Deus, & leo concurrunt ad deuorandum hominem; non tamen dicitur Deus deuorasse hominem, sed leo. Deus, & Maleficus concurrunt ad maleficium concinnandum; non tamen dicitur Deus maleficium concinnasse, sed Maleficus: quia Deus sua generali permissione, & concursu, non vt causa particularis, & propria, sed vt causa vniuersalis, & indifferens concurrat ad maleficia; ideoq; illi talis non est attribuenda operatio.

§. II.

SI de maleficio loquamur pro formali, scilicet quoad malitiam, seu deformitatem, ac defectum rectitudinis virtutis oppositæ, maleficia, sicut & obfessiones diabolicæ, prout quædam sunt tentationes ad malum culpæ inducentes, non sunt à Deo volente, ac iubente, sed permittente. Prior pars probatur: Nam D. Paulus Rom. 9. tanquam euidentem veritatem hanc conclusionem confiteretur, quando dicit: *Nunquid iniquitas apud Deum? Absit. & Psalm. 5. Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.* Confirmatur rationibus: quia, cum Deus sit omnipotens, non potest deficere, & ex consequenti nequè peccare. Possè enim peccare, & possè deficere pro eodem à D. August. accipiuntur.

Deindè Deus est summa bonitas, qua maior, & melior excogitari non potest, & si posset peccare (quod est impossibile) alia maior bonitas posset excogitari, nempe illa, quæ peccare non posset. Altera pars probatur. Nam Deus dicitur esse causa maleficiorum, ac peccatorum permissiua, quatenus ipse non impedit, nec prohibet, aut subtrahit suum influxum, & concursum ad illum actum materialem, & substratum, cui annexa est deformitas, ac malitia, vt non destruat decretum suum, quo sanciuit, vt creatura libera liberè operetur, quod est (proprie loquendo) velle permissiue.

Confirmat hanc veritatem Suarez *par. 2. tract. de Angelis lib. 8. cap. 20. num. 3.* loquens de demoniacis obfessionibus, ac vexationibus, quibus homines à demone affliguntur. *Sicut facultas, ait, tentandi non est ex positina Dei ordinatione; sed ex permissione: ita hæc potestas nocendi in ordine ad talem finem (scilicet ad peccatum) tantum est ex permissione diuina, supposita naturali potestate, quam demon ad nocendum habet: est enim in utraq; licentia eadem ratio.* Et infra exponens sententiam D. Anselmi *lib. 1. Cur Deus homo cap. 7.* asserentis, huiusmodi penas à demone inflictas nunquam fieri Deo iubente, sed tantum permittente, ait, *quando pena est tantum ad probationem, & exercitium, licet supponat generalem statum natura lapsæ, cum tamen non supponat proprium reatum talis pena ex proprio, ac personali peccato contractu, non est à Deo volente, ac iubente, sed permittente: quia non habet intrinsecè illam puritatem iustæ punitionis, & vindicationis.*

131.

Pro formali maleficia non vult, sed permittit.

August. lib. 2. de Symbolo c. 1.

Faentinus in 4. dist. 14. disp. 8. c. 6. nu. iij.

132.

Solùm ergo dæmonem, vel hominem dæmone cooperante, maleficiorũ, & obsessionum causam esse, nemini est ambigendum, qui talento optimo, nempè generali, & indifferenti illo Dei concursu in suam perniciem abutitur, quamvis tam liberaliter illo donatus sit à Patrefamilias, vt eo vtatur ad salutem.

At cum Deus pientissimus sit, ac clementissimus, ac possit dæmonum, tyrannidem, ac Maleficorum iniquitatem cohibere, cur non cohibeat, & impediatur, patebit sequenti quæstione ex ratione diuinæ permissionis.

Q V Æ S T I O II.

Quare Deus permittat maleficia, & obsessiones.

133.
*Mundani malè
sentiunt de di-
uina permissio-
ne.*

*Deus licèt pec-
cata non velit;
illa tamen ab
hominibus pa-
trata ordinat
in finem bonũ.*

*Nempè
Substratum
malitia.
Oppositum illi.
Elicitũ ex ea.*

CV M diuina permissio vulgo hominum, & his, qui de mundo sunt, ac de mundo loquuntur, vix aliud videatur, quàm humana, quæ nihil agendo desidet otiosa, & agere volentes non impedit, etsi possit; ex quo errore mala gignuntur innumera, præstat rationem agnoscere, & causam diuinæ permissionis. Nam licèt Deus mala, quæ tantùm permittit, nec approbet, nec velit; illorum tamen ordinationem & vult, & approbat, teste D. Thoma 1. par. quæst. 114. art. 5. Non quòd velit, & approbet ordinem, quo dæmones, vel iniqui homines nos oppugnant; *sed quia* ait Vasquez ibi disp. 245. cap. 2. nu. 10. *oppugnationem, qua ipsi aduersus nos vtuntur, Deus in fines sue prouidentia refert: sicut etiam peccata non vult, vt fiant, sed facta refert in finem sua prouidentia.* Propterea dicendum cum Seraphico D. Sæcto Bonauentura in 1. sent. dist. 47. q. 3. Deum mala, ac maleficia permittere propter bona, quæ ex huiusmodi permissione procedunt, siuè ex ordine rerum in vniuerso: siuè ex ordine rerum in finem.

Si ordo attendatur rerum in vniuerso, in confesso est, malum ad Vniuersi accidentalem perfectionem, & decorem occasionaliter conferre, in quantum coniungitur alicui bono, quod est de eius perfectione, nempè vel Substrato, vel Opposito, vel Elicito.

§. I.

Quantum ad bonum substratum.

134.
*Quid sit bonũ
substratum.*

*Nè libertas
arbitrij impe-
diatur, Deus
maleficia per-
mittit.*

PRimò enim malum, ac maleficium ordinatur ad bonum, quod ei sub-
sternitur, nempè naturam defectibilem, quæ, vt talis est, Vniuersum decorat, & perficit. Nam sicut reperiuntur creaturæ liberæ natura defectibiles, nempè homines, quibus Deus dedit libertatem arbitrij, quo liberè possunt bonum, & malum agere; ita debuit permittere, vt illis agentibus ex præscripto naturæ suæ possent operari, nec illa libertate priuarentur: quia ad eius prouidentiam spectat, vt vnaquæquè creatura naturæ suæ relinquatur, nec semper impediatur in suis officijs obeundis. *Prouidentia* ait S. Dyonisius cap. 4. *de diuin. nomin. non destruit naturam, sed conseruat.* & Augult. lib. 7. de Ciuit. Dei c. 3. *Sic itaq; Deus administrat omnia, qua creauit, vt etiam ipsas proprios exercere, & agere motus sinat.*

Hæc

Hæc autem libertas est summum bonum naturale creaturæ intellectua-
lis, ex quo, tanquam è fonte riuuli, alia bona scaturiunt, omnes nempe vir-
tutis actiones, & omnia opera meritoria, quæ à mundi exordio facta sunt, &
fient vsquè in finem. Ideò conueniens fuit, vt Diuina Prouidentia homi-
nes non cogeret; sed sineret vnumquemq; spontè ferti, vel ad bonum, vel
ad malum; nè, si malum non permitteretur, & amouerentur naturæ defe-
ctibiles, subtraherentur tot gradus bonitatis, & pulchritudinis ab Vniuerso:
Ira docent D. Bonau. *loc. cit.* Guilielmus Vorillon *dist. ead.* D. Bernardus
de libero arb. relati à Pelbarto *tom. 1. Rosarij* verbo *Permissio* §. 4.

Idipsum de dæmonibus testatur Abulensis *quest. 122. in cap. 8. Matthai*,
vbi quærit: *quare Deus permittit homines à demonibus torqueri.* Et inter
alias rationes responsiuas, quas adducit, vna est: *quia nihil debet superfluum*
manere in Vniuerso; demon autem est. substantia spiritualis potens aliquid age-
re, quæ si permansisset (puta in gratia) fuisset beata, & Deo assisteret: cum
verò ceciderit, & iam non possit esse minister Dei ad bonum, constituit eum Deus
ministrum ad malum, idest ad inferendas penas, quæ sunt quoddam malum:
conueniens ergo est, quòd demones aliquando vexent hominem. Hæc ille.

§. II.

Quantum ad bonum oppositum.

SECUNDò malum habet ordinem ad id, quod est ei oppositum, nempe bo-
num; in quo non parum auget pulchritudinem, & perfectionem Vni-
uersi, quæ ex illa oppositione confurgit, in quantum per eam bonum & cla-
riùs agnoscitur, & ardentius appetitur. Hanc enim stabiliiuit diuersitatem
in hoc mundo, vt vnicuiq; rei contrarium aliquod siuè in naturalibus, siuè
in moralibus assignatum videatur, vt verè dictum sit à Sapiente Ecclies. 33.
Contra bonum malum stat, & contra vitam mors: sic contra iustum peccator;
& sic intueri in omnia opera Altissimi bina contra bina, & vnum contra vnu.
Quare conueniens est, à Deo mala, ac maleficia permitti, vt bonum oppo-
situm & clariùs agnoscatur, & ardentius appetatur, per quod mundus noua
quotidiè recipit decoris, & perfectionis incrementa.

136.

*Deus permittit
maleficia, vt
bonum oppositum
clariùs agno-
scatur, arden-
tius appetatur.*

§. III.

Quantum ad bonum elicitedum.

TERTIò malum habet ordinem ad bonum, quod ex illo procedit; & sic
confert ad decorem Vniuersi. Nam ex eo, quòd aliqui malè operan-
tur, multa bona eliciuntur. *Numquam,* ait Drexellius *de conformatione*
voluntatis lib. 1. cap. 2. §. 1. *Bonitas illa infinita tantam in Orbe malitiam*
permitteret, nisi maiora inde bona eliceret, & reperta ad perniciem verteret ad
salutem. Permisit Deus fraternam inuidiam in Iosephum innocentem seuire,
*sed quanto id bono permisit, non solum parentum, & fratrum; sed totius Ægyp-
ti? Permisit Deus infontem Dauid ab impio Saule grauissimis iniurijs exagi-
tari; sed Dauidis, totiusq; regni Hebrai bono maximo. Permisit Deus Danie-*

137.

*Deus permittit
maleficia, quia
multa bona eli-
ciuntur.*

lem iniquissimè accusatum in leonum voraginem præcipitari; sed grandi Danie-
lis ipsius, & plurimorum bono. Sed quid hæc narro? Permisit Deus Filium
suum ab impijs, & iniquis crucifigi; sed permisit hoc bono totius humanæ
naturæ inexplicabili, vt iure exclamare possimus cum D. Gregorio; immò
cum tota Ecclesia: *O felix culpa, quæ talem, ac tantum meruit habere Redem-
ptorem.* Quod eruditè testatur August. in *Enchyridion* c. 11. & 27. *Deus,*
*inquit, nullo modo sineret aliquid malum esse in suis operibus, nisi vsq; ad eò om-
nipotens esset, & bonus, vt benefaceret etiam de malo.* Et ideò conuenientif-
simè ex ordine rerum in Vniuerso mala, & maleficia permittenda sunt, vt
bonis illis verè magnis summam pulchritudinem, & consummatam perfe-
ctionem ipsum consequatur.

§. IV.

SImul etiam mala, ac maleficia permittèda sunt ex ordine rerum in finè:
cum ex tali permissione multa bona elicere soleat Diuina Prouidentia,
sine quibus ea non concederet; inter quæ Gloria Dei, Ecclesiæ splendor,
Bonorum profectus, & Malorum pœna, vt potiora computantur.

Ob Gloriam Dei.

138.
*Maleficia à
Deo permittun-
tur ex ordine
rerum in finem.*

*Gloria Dei ex-
urgit ex male-
ficiorum per-
missione.*

August. lib.
18. de Ciuit.
Dei cap. 18.

Greg. Naz. de
libero arbit.
Drexelius de
conform. vo-
lunt. lib. 1. c. 2.
§. 1.

Magna quidem gloria ex malorum, & maleficiorum permissione
maiestati eius accedit. Quamuis enim seipsa non possit augeti, cum
sit infinita; tamen in nobis noua suscipit incrementa, cum magis ac magis
diuinæ eius perfectiones oculis nostris manifestantur: vt in ijs permissioni-
bus, in quibus præcipuè ostenditur

Prouidentia, quæ maleficia, & obfessiones moderatur, & ordinat. Augu-
stinus: *Dæmones non omnia, quæ volunt, facere possunt, nisi quantum Deus
illis permisit.*

Potentia, quæ attingit à fine vsq; ad finem fortiter: quæ talis est, ait Gre-
gorius Nazianzenus, *quod solo Dei nomine inuocato dæmones contremiscunt.*

Sapientia, quæ ex maleficijs, & obfessionibus tot bona elicit. Drexelius,
*Ex permissione malorum altius sapere docemur, & admirabilissimam causarum
seriem, ac connexionem fateri cogimur, per quam tandem è tantis malis tot
emergunt bona.*

Iustitia, quæ per maleficia peccata hominum punit: Idem Drexelius
ibidem: *Si Deus mala non permitteret, & permissa non ordinaret, & ordi-
nando in bonum deriuaret, vindicem iustitiæ vix agnosceremus.* Iustitia .n.
Dei in puniendis peccatis maximè elucescit.

Bonitas, ac clementia, dum potestatem dedit omnibus in se credentibus,
vt in nomine Iesu dæmones eiicere valerent. Marci 16. *Signa autem eos, qui
crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eiicient.*

Quapropter maleficia permittendo, Deus euadit gloriosior non solum
coram bonis, sed etiam discolis; illis præcipuè, qui nihil aliud existere asse-
uerant, quàm quod oculis corporeis patet, negantes spiritus, dæmones, &
infer-

infernum, vt Saducei, de quibus Act. 23; immò Angelos, & Deum ipsum, vt Athæi, de quibus latè Fauentinus *aduers. impios Athæos*. Ipsa enim experientia illos conuincit: quia cum tot insolitos maleficiorum effectus, & potentes demonum operationes vident, aliquid spirituale magnum, & efficax supra corporalia confiteri coguntur. Nec potest efficacius Saducæorum, & Athæorum error conuinci, quàm maleficam operationem eis obijcere, vt ritè docet Tostatus *quæst. 122. in cap. 8. Matthæi*; ita vt iure appellare possimus maleficiorum permissionem, Saducæorum, & Athæorū confutationem, & diuinæ gloriæ occasionem, cuius splendor sic inimicorū oculos perstringit, vt seipsam etiam inuitis aperiat, & manifestet.

139.
Conuincuntur
(Saducæi.
(Athæi.

§. V.

Ob Splendorem Ecclesiæ.

Similis splendoris accessus fit Ecclesiæ Sanctæ Dei, quæ à Christo suo sponso potestatem accepit dæmones eiiciendi, ac cuncta opera malefica destruendi, cum Marci 16. dixit: *Signa autem eos, qui crediderint, hac sequentur: In nomine meo dæmonia eiicient*. Vnde S. Iustinus Martyr de virtute Christianæ Religionis disserens ait: *Nos, qui in Crucifixum credimus dæmonia cuncta, spiritusq; malignos adiuantes sub potestate nostra eos habemus subditos*. Ideo meritò S. Ecclesiæ hac potestate munita nedum pulchra vt Luna, & electa vt Sol, sed terribilis vt castrorum acies ordinata est nuncupanda: cum sua potestate tartareas acies, & omnes infernales potestates vim habeat prostruendi, confringendi, in fugam vertendi, ac disperdendi. An aliqua in mundo potestās reperiri potest huic æquiparanda? Reges potentissimi cum suis exercitibus, & innumera militū manu ab vno dæmone vertuntur in fugam: & tota dæmonū caterua ab vno Exorcista fugatur, & imbecillis hominico potentes spiritus ita subiicit, vt eos ad sibi exactissimam etiam in actibus submissionis præstandam obedientiam cogat; atq; ita omnibus innotescit, Ecclesiā esse Dei sponsam, quæ diuina potentia, quam à sponso accepit, ac suis ministris communicat, inimicis inuitis licet, & frementibus dominatur.

140.
Splendor Ec-
clesiæ lucefcit
ex maleficiorū
permissione.

Cantic. 6.

§. VI.

Ob Bonorum profectum.

NEC minor est Bonorum profectus ex illa permissione procedens. Solent enim Boni maleficia patienter, & innocenter ferendo implere omnem iustitiam, quæ in duobus præcipuè consistit, declinare à malo, & facere bonum.

Primum certum est: nam culpas ed diligentiori studio vitare contendunt, quò per maleficia in seipsis experiuntur, quanta, & quàm dira sit dæmonum tyrannis, qui ita corpora torquentes in animas acrius sæuiunt; idè se à peccato custodiunt, nè ad seruitutem illam intolerabilem redigan-
tur: Ita docet Tostatus *quæst. 122. in cap. 8. Matthæi*.

141.
Boni ob malefi-
cia proficiunt
in schola per-
fectionis,
Declinando à
malo.

*Bonum operan-
do.*

Secundum æquè certum est, nempe per hanc maleficiorum, ac vexationum diabolicarum tolerantiam obsessos, ac maleficio affectos sæpius meliores, ac perfectiores euadere ad omne genus virtutum sibi viam sternendū, ac pœnas peccatis debitas, quorum culpæ per penitentiam sunt deletæ, satisfactorio opere persoluendum. Quod eruditè docet Ioan. Chrysof. *homil. 41. in Act. Apostol. Datur, ait, talis potestas demonibus, vt meliores, & modestiores boni efficiantur, & vt pœnas peccatorum hic dantes puri ad Dei conspectum migremus.*

142.

Veruntamen, quia dæmon etiam ad multa mala obsessos, ac maleficio affectos inducit, & multa impedit bona, vt experientia docet in dies, fatius erit vexatis, & maleficio affectis, ad Ecclesiæ accedere ministros, vt à dæmoniaca eripiantur potestate, ac Deo cum libertate animæ, & corporis ex toto corde inferuire valeant.

§. VII.

Ob malorum pœnam.

143.

Deus per maleficia peccatores punit.

SED in ijs permissionibus malorum pœna clariùs enitescit. Maleficia etenim exercentur ab ijs, qui se dæmoni deuouerunt; & nocent, vt plurimum ijs, qui suis peccatis iram Dei concitarunt: cum soleat Diuina Iustitia temporali castigatione in homines animaduertere in hac vita, nè in alia æternis ignibus illos addicere cogatur. Quare Malefico permittit maleficijs illos vexare, eiusq; ministerio vitur, sicut iudex carnificis opera, vt illo- rum scelera puniat: *Iure Deus, ait Drexelius, per hos (idest maleficos) punit, per quos tam variè offenditur.* Quarum punitio- num varia exempla refert Deltrius *Disquisit. Magic. lib. 3. par. 1. quæst. 7. sect. 11.* eorum, qui ob grauissima delicta varijs à dæmone obsessionibus, ac diris vexationibus, ac morte ipsa, Deo sic permittente, vel iubente, affecti sunt.

*Drexel. de cõ-
form. volunt.
lib. 5. c. 10. §. 7.*

§. VIII.

144.

*Rationes diuinae permissionis epilogan-
tur.*

HÆC & similia ex maleficiorum, & obsessionum permissione bona procedunt, quæ Deus sua prouidentia elicit consequenter. Quapropter licet colligere iuxta duplicem illum ordinem rerum in Vniuerso, & in finem: quare Deus alios maleficia exercere: alios maleficia perpeti permittit. Primi exercent: quia illorum libertatem impedire non vult: quâuis multoties impediatur, nè producant noxium effectum, quem illi perficere curant; sæpius enim impedit, nè maleficium efficax sit. Secundi patiuntur: quia vel castigat peccata propria siuè mortalia, siuè venialia: vel ad maiora prouocat, scilicet virtutes, gratiam, & gloriam. Deniq; vtrique agunt, & pariuntur: quia ex illorum actionibus, & passionibus bonis, & malis suam, & Ecclesiæ gloriam manifestat. Vndè mirandum non est, si non solum nocentes, & peccatores, sed etiam innocentes, & iustos maleficia attingant, & vexent: Illi enim ob peccata mortalia rei sunt; Isti ob venialia: cum nullus sit, qui quotidie in illa non prolabatur, tẽstante Sapiente

Pro-

Prouerb. 24. *Serpies in die cadit iustus*, quorum vnum solum sine Diuinæ Iustitiæ præiudicio morbis grauioribus, immò ipsa vexatione dæmoniaca puniri potest; vt innouit in Abbate Cassiano propter leuiculam iram, *apud Cassianum Collat. 7.* In Religioso propter tepiditatem, & distractionem, *in vita S. Bernardi lib. 2. cap. 21.* Et in quadam Religiosa propter gulam præcipitem, & leuem, *apud S. Gregorium lib. 1. Dialogorum c. 4.*

Idem dicendum est de puerulis, & infantulis, quibus potissimum veneficia nocent: quia ætas illa imbecillior est ad resistendum, incautior ad cauendum, & incapacior ad accusandum, & reuelandum. Hoc enim sinit Deus, vel vt parentes puniat, si mali sint: vel vt eos probet, si boni: vel vt infantem, si baptizatus sit, à peccatis præseruet, & ad cælum rapiat, antequàm malitia mutet intellectum eius; vt videtur annuere Aug. *lib. 21. de Ciuit. Dei cap. 14.* Si verò non sit baptizatus, nè grauiorem ei damnationem imponat propter actualia peccata, quæ commissurus erat, si viueret.

§. IX.

SED quamuis in vtrisque adultis scilicet, & puerulis peccata non reperirentur, aut merita; iustè tamen Deus posset permittere, illos maleficijs, & diabolicis affici vexationibus, non ad punitionem, aut remunerationem; sed ad suam gloriam, quæ, cum maximum bonum sit, omni creaturæ malo anteposenda est, & nulli malo postponenda. (Quod maxime Exorcistis, & Parochis attendendum est; & obsessis, maleficiatis, & ægrotis ab ipsis insinuandum, & inculcandum.) Hoc probat dictum Christi Ioan. 9. de illo Cæco nato, dum discipulis suis causam sciscitantibus: cur natus esset cæcus: videlicet, an propter peccata propria, vel parentum: Respondit: *Nequè hic peccauit, nequè parentes eius; sed vt manifestentur opera Dei in illo*, nempè omnipotentia Dei, eiusq; sapientia, ac bonitas, dum Christus ab eo cæcitate auferret, ac perfectum illi visum restitueret: vt benè explicat Euthimius Zigabonus *in Bibliotheca VV. Patrum.* Quod magis, ac magis comprobauit ipse Christus Ioan. c. 14. dicens: *Quodcumq; petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, vt glorificetur Pater in Filio*; quasi dicat: Si in vestris obsessionibus, infirmitatibus, tribulationibus, ac necessitatibus me inuocaueritis, exaudiam vos: quia sic Deus Pater vobis illas potissimum permittit, vt vobis inuocantibus me, nomen meum honoretur, ac glorificetur Pater in Filio, dum ea, quæ iustè, piè, ac fiducialiter petitis, vobis gratiosè conceduntur, ac liberaliter communicantur.

QVÆSTIO III.

Quomodo Deus obsessiones, & maleficia permittat.

IN ijs maleficiorum, & obsessionum permissionibus maximoperè est cauendum, nè praua illa opinio in animum irrepat, omnimodam tùm dæmonibus, tùm Maleficis à Deo tribui potestatem; ita vt possint laxatis habenis

145.

146.

Potissima omnium ratio permissionis maleficiorum est gloria Dei.

147.

Dæmones, ac Malefici in maleficis operãdis sepius coercentur à Deo.

habent prorumpere in omne opus maleficum : aut quos volunt , magicis artibus impetere . Vterq; enim sapiùs coercetur à Deo, vel impeditur tùm per seipsum, tùm per Angelos.

§. I.

Per seipsum.

PER seipsum Deus sapiùs dæmonum fauiritiam, ac Maleficorum conatus dupliciter impedire, vel coercere solet, positiuè nempe, ac negatiuè.

Positiuè eos impedit, obstitendo.

Positiuè Deus vtiq; eis obstitit, cùm eorum vim repellit, ac confringit audaciam diuina sua virtute, quæ certè summa est, infinita, ac perfectissima, & talis, cui resistere nemo potest; vt apertè cõfessus est Mardocheus Esther 13. dum in angustijs positus memor omnium operum Dei; sic illum deprecatus est: *Domine Domine rex omnipotens, in dirione enim tua cuncta sunt posita, & non est, qui possit tua resistere voluntati, si decreueris saluare Israel. Tu fecisti cælum, & terram, & quidquid celi ambitu continetur: Dominus omnium es: nec est, qui resistat Maiestati tue.* Nil ergo canina diaboli malitia proficiet in suis maleficijs, si à diuina virtute impediatur: cum vniuersa potentia creata huic comparata sit radius ad orbem solarem, gutta ad oceanum, arenula ad totius terræ molem; immò aliquid minus: nec minus solum, sed minimum: nec minimum tantum, sed nihil. Nonnè ridiculum se præbet dæmon, si velit obniti omnipotenti Deo, rumpere non catenam ferream, sed potentiam infinitam, & tentare impossibilia contra stimulum calcitrando?

148.

Negatiuè impedit, concursu suum subtrahendo.

Negatiuè verò dæmoniacam, ac maleficam potentiam impedit, vel coercet, cum suum subtrahit concursum vel ab ipsis dæmonibus, aut Maleficis, vel à rebus naturalibus, quibus vtuntur in suis maleficijs concinnandis. Ratio est: quia cum omnes causæ secundæ à prima dependant, & sine eius influxu nec operari, nec esse possint, vt testatur D. Bonau. in 1. dist. 12. quest. 2. & 3. dicens: *Causa prima, & vniuersalissima plus influit in causatum, quam secunda; & tanta est eius influentia, quòd nulla creatura agit aliquid, eius influentia remota; ipsa enim vehementius est causa rei, quam causa propinqua, immò ipsa adiunat causam secundam secundum operationem suam, & influit virtutem suam super eam, & seruat eam.* Si huiusmodi causa prima, & vniuersalissima, quæ est Deus, vt probatum est supra num. 129. non influat, nullum possunt causæ secundæ producere effectum. Vndè si à dæmone, vel à Maleficis actiua passiuus applicentur, si Deus non concurrat, quid illis manebit, nisi confusio? Ecce meditentur Malefici noua maleficia, vt hominibus noceant, cùm ipsi dæmone mediante, cuius est malum perficere, operantur, ipse vtiq; intellectum habet subtilissimum ad illa inuenienda, voluntatem ad exequenda propensissimam, virtutem maximam ad præparanda, & efficienda; sed nec intelligere, nec velle, nec agere quicquam poterit, si Deus non concurrat. Sed dæmon dimittatur liber in suis potentijs, inueniat intellectus, voluntas impellat, virtus exeat ab agente tam subtili, tam voluntario, tam potente, tentet maleficia, vt solet, actiua passiuus appli-

applicando; attamen omnia virtute carebunt, si Deus subtrahat suum concursum: vt patet de Sancta Iustina, ac de S. Ambrosio Archiepiscopo, quibus nocere non potuerunt maleficia à Magis contra illos cōcinnata, diuina virtute vel obsistente, vel suum concursum subtrahente. Licet enim res, quibus dēmones vruntur in maleficijs concinnandis, de se sint alterabiles; nihilominus non concipient calorem, aut frigus, aut humidum, aut siccum, aut alias exteras qualitates, si tam ab actiuis, quàm à passiuis Deus suum subtraxerit concursum; atq; ita dēmon, ac Malefici dupliciter illudentur à Deo non concurrente cum illis, vel rebus ab ipsis applicatis: nec poterunt quantumuis minimum effectum producere, etsi omnem moueant lapidem, & totam versent industriam.

§. II.

PER Angelos etiam sæpius solet Deus dāmonum, ac Maleficorum conatus impedire, vel coercere. Quod ipsi præstant duplici virtute, qua pollent, naturali nempe, ac diuina, præcipue illi spiritus beati, quibus orbis cura commissā est, & hominum custodia demandata; vt eruditè docet Alexander Alenf. *par. 2. quæst. 100. mem. 2. ar. 6.*

Virtute namq; naturali superiores Angeli in natura possunt coercere inferiores, puta dāmones, si ordinis sint inferioris; vt docent S. Augustinus *lib. 83. qq. q. 79.* S. Thom. *3. par. q. 43. ar. 2. ad 3. & q. 109. ar. 2. & 3. & de Potentia Dei q. 6. ar. 10.* Albertus Magnus, & Dyonis. Carthus. *in Lucam c. 11.* Cassianus *Collat. 8. cap. 14.* Ioannes à Turrecremata *in qq. Euangel. quæst. 1. dom. 3. Quadrage. Victoria in Relect. de Arte Magic. num. 22.* Angles *in 2. sent. dist. 11. quæst. de eadem materia ar. 5.* Benedictus Pererius *lib. 1. de magia cap. 5.* ac Petrus Binsfeldius *de Confess. Malefic. dub. 3. concl. 10.*

Ratio est: quia rerum subordinatarum debent quoq; actiones ad inuicem esse subordinatæ, vt patet in corporibus cęlestibus, quorum motibus, & actionibus actiones, & motus corporum inferiorum, sicut & ipsa corpora, subiiciuntur. At cum inter Angelos alij alijs sint in naturalibus subordinati, superiores supra inferiores potestatem habent.

Nec virtute tantum naturali Angeli valent cohibere dēmones (si isti illis sint inferiores) sed etiam diuina virtute, qua cum omnes polleant, minimus inter illos totam dēmonum cateruam in fugam conuertere potest: quia per gratiam consummatam maior est illis data prælatio, quàm sit præsentia Luciferi, aut aliorum quorumcumq; Et hoc modo tam superiores, quàm inferiores Angeli diabolicos impediunt conatus; vt probatur ex factō S. Michaelis, qui vt refert S. Iudas in sua epist. canonica, *dum disputans altercaberetur cum diabolo de Moyse corpore, non est ausus iudicium inferre blasphemia, sed dixit: Imperet tibi Dominus.* Vbi vides non naturali, sed diuina virtute illum cōhibuisse, nempe interpositione diuini nominis. Hoc testantur Patres, quorum sententias videre licet infra à *nu. 514.*

Hinc certò credendum est, Angelos tutelares, & custodes à suis clientibus dāmones arcere, nè illis nocumenta valeant inferre: ac præsidēs pro-

149.
*Per Angelos
Deus dāmones
coerctet.*

*Virtute natu-
rali superiores
coercent infe-
riores.*

150.
*Virtute diuina
quilibet Ange-
lus potest dā-
mones cohibere.*

Appendix.

uinciarum frequenter eos impedire, nè detriméta inferant ciuitatibus, agris, fructibus, & alijs mortalium bonis ad vsum hominis spectantibus, & ordinatis. En quibus modis Deus dæmonum, eorumq; asseclarum imperus cohibeat, nè hominibus diuina fretis protectione, & adiutorio detrimētum, aut vexationem quacumq; arte, vel dolo inferre valeant!

A P P E N D I X.

151.
*Concluditur,
Exorcistam de-
bere esse imbu-
tum*

EX prædictis quatuor maleficiorum causis facillimum est cognoscere, Theologum Exorcistam sibi speculatiuam, & practicam maleficiorum cognitionem iure merito vindicare.

Speculatiuam, dum in palestra theologica sacre doctrinæ conclusionibus enucleandis, & soluendis quæstionum nodis laudabiliter se exercet.

Practicam, dum in Ecclesia Sancta Dei diuina, & ecclesiastica potestate munitus exorcizandis Energumenis, & dissoluendis maleficiorum operibus perseueranter intendit.

*Philosophia, ac
Theologia sciẽ-
tiji.*

*Nè in varijs
incidat errores.*

In palestra namq; theologica continuo studio addiscit, quanam sit Angelorum bonorum natura, scientia, potentia, operatio, & malorum lapsus, obstinatio, malitia; quæ societas inter dæmonem, & hominem esse possit: quæ signorum conuentionis vis, & efficacia: quæ diuinæ prouidentię in malis permittendis œconomia; atq; ideò maleficiorum causas probè agnoscit, quas ignorare necesse esset, si illa non nosset. Optimum namquè esset, vt qui exorcizandis Energumenis, & maleficiatis curandis ex ecclesiastico munere deputantur, vt ritè, tutò, ac perfectè valerent suum obire munus, prius philosophiæ, ac theologiæ scientijs apprime imbuerentur, quàm sacro huic muneri vacarent, nè ex defectu scientiæ prolaberentur in intolerandos errores cum ecclesiastici ministerij contemptu, & generali omnium scandalo, si dæmonem occultè operantem non deprehendant; aut circa maleficio affectos non rectum iudicium ferant.

152.

*Nè in iudican-
do de maleficijs
cæcutiat:
Ac seipsum, &
agros in foueã
præcipiet.*

Quod certè difficillimum esse, nemo negabit, si consideret, hinc quanta sit dæmonis malitiosa potentia, dum varijs artibus, efficacibus modis, & versutijs subdolis sua opera concinnat, & mala innumera non cessat in orbem inuehere, quæ vix, ac nè vix quidem à nobis hominonibus agnoscuntur: illinc quàm periculosum, de morbo malefico iudicare, qui sapius, (si signa externa considerentur) à naturali discerni non potest; & ideò Medicis, & Theologis disputationis ansam præbet, dum quisq; eius cognitionem sibi vindicat. Ex quo aliquando nimis frequenter accidit, vt qui Theologiæ sedulò, ac præcipuè doctrinæ de dæmoniâ operationibus operam non nauarunt: nec non de ægritudinum naturalium causis aliqualem non habuerunt cognitionem, cum de quocumq; morbo obuij cuiusque infirmi iudicant, transeunt de potentia ad actum; quas enim in libris infirmitates legunt à dæmone causari posse, eas semper ab illo inductas existimant, & possibile pro facto reputantes, quot vident infirmos, tot maleficiatos credunt. Quare dum cæcutientes isti Exorcistæ cæcos infirmos ducere contendunt, seipsum, & alios in foueam præcipitant. Vndè frustra ecclesiasticis reme-

remedijs eum curare nituntur, qui naturali infirmitate laborat. Ex quibus videas, quàm necesse sit, Exorcistam theologia scientia probè, & aliquali naturalium causarum ægritudinum notitia imbutum esse, ad illud munus ritè, perfectè, ac tutò obeundum.

Practicè verò Theologus Exorcista maleficia cognoscit, dum actu aliquè exorcizans, & curans per exorcismos, ac præcepta demoni facta in nomine Iesu, quibus demon cogitur se vertere in fugam, mutationes in infirmis videt insolitas; & sic à posteriori cognitionem eorum nanciscitur, quæ ut plurimum à priori haberi non potest.

153.

ARTICVLVS V.

De signis, quibus maleficia, & obfessiones cognoscuntur.

Signorum externorum, quibus Exorcista modò obsessum, modò maleficiatumprehendit, alia sunt certa, & euidencia; alia coniecturalia, & probabilia.

Certa, & euidencia sunt illa, quæ sumuntur ab effectu, qui provenire non potest à causa naturali; sed necesse est, proveniat à causa superiori, puta à demone.

Coniecturalia, seu probabilia sunt ea, quæ sumuntur ab effectu, qui sapiùs, vel ut plurimum procedit à causa transnaturali, nempe demone; aliquando tamen provenire potest à causa naturali.

Signa certa, & euidencia, ex quibus Exorcista certum diabolicæ præsentia, & operationis iudicium formare potest, indicantur signo ✠.

Signa coniecturalia, seu probabilia sunt reliqua omnia sine signo, quorū aliqua sunt probabiliora; aliqua minùs probabilia.

Hæc autem signa quædam sumuntur ex potentijs animæ ipsius personæ obsessæ, seu maleficiatæ; quædam ex dispositione corporis.

154.
Signa maleficiorum, & obfessionum qua

QVÆSTIO I.

Quenam signa sumantur ex potentijs Animæ.

CVM tres sint animæ genericè sumptæ facultates, seu potentia, nempe Intellectiua, Sensitiua, & Vegetatiua, ex harum qualibet multa dæmoniacæ præsentia signa deprehendimus.

§. I.

Ex Potentijs intellectiuis.

Potentia intellectiua, seu rationales duæ sunt, videlicet Intellectus, & Voluntas, in quibus licet demon immediatè nihil operari queat, puta intellectum speciebus illustrando, ac perficiendo, aut voluntatem cogendo, & impellendo; mediantibus tamen potentijs sensitiuis exterioribus, & inte-

& interioribus multa in eis operari valet; vt benè docet D. Bonau. *in 2. d. 8. ar. 4. quæst. 4. & 5.* Idè ex earum operationibus extrinsecis facilè cognosci potest, an aliquis sit à dæmone possessus, vel aliqua naturali labore ægritudine.

Ex Intellectu.

† 1. **C**VM aliquis est rudis, & ignarus, si distinctè, & ordinatè discurrat, & disputer de arduis, & sublimioribus quæstionibus, vt de philosophicis, vel theologicis; angelicus est, vel dæmoniacus.

† 2. Cùm quis delirio, ac phrenesi laborat nulla alia affectus ægritudine, si Exorcista dæmoni (si adsit) conditionaliter præcipiat in nomine Iesu, vt desinat nocere illi, ac cesset impedire eum in suis functionibus, & operationibus sensitiuarum potentiarum; si, inquam, immediatè cesset delirium, ac phrenesis recedat, & ritè, & ordinatè discurrat, & ad omnia seriò respondeat interrogata, dæmonem adesse præceptum factum intelligentem; signum est euidens.

† 3. Quando egrotus est rudis, & linguæ latinæ ignarus, & clarè, ac perfectè Exorcistam idioma latino loquentem, ac præcepta facientem intelligit, dæmoniæ præsentia signum est euidens; præcipuè si Exorcista vocabulis vtatur latinis obscuris, & ab idiomate vulgari totaliter diuersis, quæ, impossibile sit, intelligi ab illo idiota, & ignaro.

† 4. Quando occulta annunciat, remota adducit, futura prædicit, & similia opera, quæ naturaliter ab intellectu humano sciri, aut fieri nequeunt, nec dæmoniacam excedunt cognitionem, aut potentiam, si ex vitæ suæ sanctitate non arguatur talia à diuina reuelatione prodire, homo dæmoniacus est, vel diabolicus, videlicet vel est possessus à dæmone, vel cum dæmone habet commercium.

† 5. Quando quis cõcidit velut mortuus, & surgit sine mora ad præceptum ab Exorcista factum dæmoni in nomine Iesu; signum est ibi esse dæmonem præceptum intelligentem.

† 6. Cùm in aliqua corporis parte est aliquis dolor, vel tumor, si ad signum † crucis, & præceptum dæmoni factum in nomine Iesu, vt recedat, aufugiat; & iterum iubente Exorcista accedat; diabolicæ præsentia signum est euidens.

Ex Voluntate.

† 1. **S**I homo inopinatò sine vlla præcedente causa velit sibi mortem inferre, ita vt se saxo collidat, in ignè se immittat, ac præcipitè det, nec tamen sequatur sibi aliquod malù, signum est euidens, dæmonem adesse hæc mala volentem, & intentantem; sed Deum diabolicam malitiam impediens, & Patientem ab huiusmodi periculis præseruantem.

† 2. Quando Patiens aliàs bonus, & timorata conscientia, nulla de causa odio habet Sacerdotes, Religiosos, parentes, amicos, & maximè in sacris con-

constitutos, eosquè contra suam propriam voluntatem conuicijs, & opprobrijs afficit; si non est euidens signum dæmoniacæ præsentia, saltem valde est probabile.

§. II.

Ex Potentijs sensitiuis interioribus apprehensiujs.

CVM potentia sensitiua alia sint interiores, alia exteriores: Interiores verò alia cognitiua, seu apprehensiuæ, altera appetitiua, ab interioribus apprehensiujs exordium sumam, ex quibus plura deducuntur signa.

156.

Ab Aestimatiua.

Q Vando quis absq; vlla præcedente causa (si non est mente captus) suos parentes, consanguineos, amicos, ac familiares; vt inimicos existimat, & ab eis tanquam sibi noxijs aufugit.

2. Quando quis præter suam naturalem inclinationem, & consuetudinem remedia naturalia sibi vtilia, & proficua, & omnia delectabilia, vt noxia iudicat, & sibi inconuenientia, ac molesta existimat.

Ab Imaginatiua, seu Phantasia.

Q Vando cõtinuè patienti fiunt apparitiones inhonestæ fortiter mouentes phantasia, etiam contradicente voluntate, ac si oculis corporalibus viderentur.

2. Quando sepiùs occurrunt imaginationi visiones horribilium, præcipitorum, ac periculorum, nec est natura timidus.

3. Quando apparent visiones rerum spiritualium frequenter, & patiens non habet fundamenta sanctitatis, ac virtutis.

4. Quando sentiuntur allocutiones interiores formatae, & distinctæ, & cognoscitur, illas à Deo non esse.

5. Quando somnia sunt ordinaria horribilium, vel libidinum in persona timorata, & casta.

✠ 6. Quando imaginationi se præsentant res inhonestæ vehementes circa imagines Sanctorum, vel Beatissimæ Virginis, vel etiam Iesu Christi, si eodem tempore simul sentiant in capite, ea parte, qua residet phantasia, veluti plumbum, vel aquam frigidam, vel ferrum ignitum, aut quid simile, quod fugiat ad signum ✠ crucis, & inuocationem Sanctissimi nominis Iesu, & se recipiat ad alterum corporis membrum, ita vt eodem tempore etiam cesset imaginatio talium obiectorù, signù est euidens præsentia diabolicæ.

A Memoria.

Q Vando quis repentè absq; vlla præuia ægritudine obliuiscitur omnium scientiarum, vel artium, quibus ritè, & perfectè instructus erat.

F

2. Quan-

2. Quando quis post multa vel confusè enarrata, vel distinctè, sed naturæ suæ, & artis captum excedentia, repentè mutatur, & omnium, quæ dixerat, ampliùs non recordatur.

§. III.

Ex Potentijs sensitivis appetitivis.

157.

Potentia sensitivæ appetitivæ duæ insunt vires. Concupiscibilis vna: altera Irascibilis, quarum utraq; plures sub se continet passiones.

Concupiscibilis.

IN Concupiscibili passiones sex continentur, nempe Amor, Desiderium, Gaudium, Odium, Fuga, & Tristitia: quarum primæ tres sunt respectu boni conuenientis: aliæ respectu mali disconuenientis. A quarum singulis signum aliquod dæmoniacæ præsentia, & operationis mutuari potest.

Ab Amore.

1 **Q**uando quis præter suam consuetudinem amat obscura, & terrena loca, & quærit horrores solitudinis.

✠ 2. Quando quis timorata conscientia, ac honestatis amator aliquam ardentissimè amat personam; præcipuè si aliqua adolescentula pura, & modestia, ac castitatis amatrix, inopinatè incipit amare ardentissimè virum aliquem, vel iuuenem, cum quo priùs nullam domesticam habuit conuersationem, vel longam ipsius pulchritudinis a spectionem, ac meditationem; & si videatur potius furere, quàm amare, signum est evidens maleficij amoris.

3. Quando quis aliàs sanæ mentis inopinatè incipit pericula, & alia id generis sibi noxia amare, & quærere.

A Desiderio.

✠ **1** **Q**uando aliquis homo, vel mulier timorata conscientia cum aliqua persona carnaliter commisceri ita vehementer desiderat, ut sentiat sibi pectus aduri, nisi illam quærat, & impatiens velit ad illam accurrere, vel clamet se mori, nisi sibi illa adducatur, nulla præcedente dispositione, puta domestica conuersatione, allocutione, imaginis ipsius expressiuæ longa meditatione, vel beneficij alicuius acceptione; dæmoniacæ operationis signum est evidens.

A Gaudio.

✠ **1** **Q**uando quis bonæ mentis, & christianæ modestiæ studiosus gaudet malè agere, puta parentes contemnere, conuicijs impetere,

Reli-

Art.V. In signis malefic cognoscendis. 83

Religiosos, & præcipuè Sacerdotes irridere, & subsannare, & hoc contra suam voluntatem, sentiens intrinsecus in corde repugnantiam; signum est evidens.

Ab Odio.

† 1 **Q**uando quis, puta maritus odio habet vxorem præsentem, quam absentem vehementer diligit; vel è conuerso vxor maritum; vel Pater filium, aut filius Patrem; Mater filiam, vel filia Matrem, vel alias huiusmodi personas, quas natura ipsa amare docet: si hoc sit contra propriam voluntatem, nec adsit aliqua ratio ad odium excitans; signum est evidens.

2. Quando quis parentes, amicos, & maximè in sacris constitutos odio habet sine vlla præcedenti causa.

† 3. Quando quis Sacramenta, Sacramentalia, Sanctorum tumulos, & Reliquias, omnesq; res sacras contra suam propriam voluntatem odit, & abhorret.

A Fuga.

† 1 **Q**uando quis fugit hominum, parentum, & amicorum familiaritatem, ac consortium, nec orationi, aut meditationi vacat; sed accidia pressus, ac melancholia obrutus præter suam naturalem inclinationem, ac solitam naturæ suæ consuetudinem solus permanet sine vlla præcedenti graui tribulatione.

2. Quando quis absq; vlla causa fugit Sacerdotes, Ecclesias, Diuina Officia, Missarum celebrationi assistentiam, quamuis aliàs sit deuotus, & timorata conscientia.

3. Quando quis fugit, & abhorret habitare magis in vno cubiculo, quàm in alio; in vna domo, quàm in alia; in vna Ciuitate, quàm in alia; nec huiusce rei vllam habet rationabilem causam, nec ipse vllam adducere nouit.

4. Quando quis oculis sanus fugit lucem omni suo conatu.

A Tristitia.

† 1 **Q**uando quis tristatur, & dolet, & qua de causa tristetur, vel qua parte doleat, proferre nescit; nec adest aliqua causa tristitiæ naturalis.

2. Quando quis tristatur, sudorisq; guttas emittit ad præsentiam Sacerdotum, & non aliorum, ad rerum sacrarum applicationem, ad Sanctissimi Sacramenti Eucharistiæ perceptionem, ad ipsius in Missa eleuationem, ad confessionem sacramentalem, & ad cætera spiritualia exercitia, & maximè ad præcepta demoni facta ab Exorcista.

3. Quando quis tristatur, ac dolet magis existens in vno loco, quàm in alio, in vno tempore, quàm in alio, puta in aliquo mense, hebdomada, die, vel hora determinatis, non habita ratione ad planetarum mutationes,

& influxus ; sed quatenus talis mensis , talis hebdomada , talis dies , & talis hora .

4. Quando magis tristatur , ac dolet in vigilijs at solemnitatibus maioribus , vt in Quadragesima , Aduentu , Quatuor Temporibus , non ratione ieiunij ; sed quia talis dies ; vel in die Paschatis , Pentecostes , Natiuitatis , & Ascensionis Domini , Epiphaniæ , & huiusmodi festiuitatum ; & sit hoc pluries à se obseruatum .

5. Quando quis in locis lætis , ac deliciarum præter solitam suæ naturæ inclinationem , ac consuetudinem non gaudet ; & vbi alij lætantur sonando , cantando , & saltando , ipse magis , ac magis tristatur , nec habet aliquam tristitiæ rationabilem causam ; immò si solitaria loca querat amica meritoribus ; nec tamen studio , aut orationi vacet .

Irafcibilis .

158.

IN Irafcibili quinque sunt passioncs , scilicet Spes , Audacia , Timor , Desperatio , & Ira , ex quarum singulis aliqua dæmoniæ præsentia indicia desumi possunt .

A Spè .

IS I quis sperat , & se iactat consequi aliquid nimis arduum , quod naturæ humanæ , & industriæ vires , ac communem ordinem naturæ excedere videtur , si non est mente captus , dæmoniacus est , vel diabolicus .

Ab Audacia .

IP Atiens , qui audet facere aliquid excedens totam naturam humanam , vel industriæ vires ; si id à Deo esse verisimiliter existimari non possit , dæmoniacus est , vel diabolicus .

2. Quando quis subit spontè pericula mortis , puta se ab alto loco præcipitat , vel quid simile agit , ad quod deberet mors sequi , nec tamen sequitur , neq ; aliud malum ; dæmoniacus est , vel diabolicus .

A Timore .

I Q Vando quis sine vlla causâ timore , ac terrore subitaneo inaniter percellitur , & nescit quid timeat .

2. Quando nulla causâ præcedente quis valdè timet occidi , præcipuè ab amicis ; & idè ab eis fugit , & se abscondit .

A Desperatione .

I Q Vando nulla præcedente tribulatione , vel persecutione agitatedus quis se desperat : ac propterea nunc vestes , ac propria membra dilata-

dilacerat : nunc pugnis se percutit : modò in puteis, modò in stagnis, aut lacunis se submergit : aliquando in ignem se deicit : aliquando faxis se collidit, vel ab alto loco se precipitat; dæmoniacæ præsentia signum est euidens, si hoc faciat contra suam propriam voluntatem.

Ab Ira.

1 **Q**uando quis timorata conscientia nulla precedente causa contra seipsum irascitur: vel etiam contra parentes, amicos, & domesticos; ac ira percitus profert blasphemias in Deum, Christum, Mariam Virginem, & Sanctos, dæmonemq; inuocat in sui auxilium, dæmoniacus est, vel diabolicus.

2. Quando quis velut canis rabidus, aut lunaticus spumat, & dentibus fremit, si non est stultus, vel aliqua naturali infirmitate correptus; dæmoniacus est, vel diabolicus.

† 3. Quando statim ac vir, & vxor sunt in prospectu, si alter alterum fugit; vel ira irascuntur ad inuicem, vt vnus alterum aggrediatur calce, pugnis, vnguibus, morfu quasi hostem infensissimum, licet separati se amet ardentissime; signum est euidens diabolicæ operationis.

§. IV.

Ex Potentijs sensitivis exterioribus.

EX sensibus pariter externis, videlicet Visu, Auditu, Gustu, Odoratu, & Tactu multa dæmoniacæ præsentia signa hauriri solent.

Ex Visu.

† 1 **C**VM subitò patienti lumen aufertur, & subitò restituitur; quod si frequenter accidat, signum est euidens.

† 2 Quando patiens diurno tempore nihil videt: nocturno verò bene videt, & si sciat legere, legit sine lumine, ita quòd illi dies videtur nox, & nox videtur dies; dæmoniacus est, vel diabolicus.

3. Quando patiens videt res in alia dispositione à sua propria, & naturali; vt si canem videret vt hominem, lignum pro homine, & alia huiusmodi, periculum est obsessionis, vel alterius dæmoniacæ perturbationis.

4. Cùm oculus patientis sic perturbatur, vt terreat videntes, terribilesq; ac perlucidas monstrat oculorum acies.

5. Cùm lacrymas emittit ab oculis absq; alia causa, nesciens, quid ploret.

6. Cùm faciem Sacerdotis, & præcipuè Exorcistæ patiens vix aspicere valet, & album oculorum varijs modis mutat. Quod maximè attendendum in infantibus, & puerulis, ex quibus alia signa difficillimè hauriri possunt.

7. Quando videt dæmonem sub aspectu minantis, aut iactantis, se corpus eius velle possidere: vel sub forma monstruosa, puta gigantis, vel homi-

nis atri, aut recenter mortui: vel etiam canis, leonis, vrsi, lupi, hirci: vel auis, vt vulturis, accipitris, corui, picæ, galli, gallinæ, vel serpentis, aut bufonis, vel alterius generis; signum est, dæmonem iam corpus possidere; vel tentare ingressum, vt possideat.

8. Quando aliqua, quæ erant ante oculos subtrahuntur, vt non videantur, deinde subitò apparent; signum est diabolicæ illusionis.

Ex Auditu.

† 1. **Q**uando subitò variatur auditus, ita vt patiens sit surdus, & postea benè audiat: si hoc eueniat in audiendo spiritualia, euidens est signum.

2. Quando patiens audit quasdã voces se vocãtes, & ille maximè attēdit.

3. Quando est rumor continuus in auribus, nec adsit probabilis causa naturalis assignanda.

4. Quando exorcismos, euangelia, sacrasq; lectiones non solum cum extraordinario tædio; sed etiam cum ingenti perturbatione, vel graui sôpore affectus auscultat.

5. Quando pulsantur campanæ benedictæ; vel aliud signum datur spirituale, si graui afficiatur tædio.

Ex Gustu.

† 1. **Q**uando vltra septem, vel nouem dies patiens nihil comedit, vel parum; & tamen fortis est, & pinguis, sicut prius; signum est euidens esse dæmoniacum, vel diabolicum.

2. Quando per multos menses non potuit gustare panem, vel carnem, quæ prius sine difficultate comederat; nec tamen aliqua videtur correptus ægitudine.

† 3. Quando patiens vehementissima ardet siti; nec tamen potest aquã, aut vinum bibere, immò quicquid aptum est extinguere sitim, abhorret.

† 4. Quando quis videtur fame perire; nec tamen cibum vllum gustare potest; immò omne comestibile fugit, & abhorret.

5. Quando quis incessanter cruda deuorat, nec satietatem præsert.

6. Quando comedit bestialiter in magna quantitate, & bibit valdè excessiue contra suam consuetudinem; nec tamen vquam satiatur.

7. Quando patiens cum difficultate comedit, ita vt violenter oportet illum cibare, & nullam habet infirmitatem hoc causantem.

8. Quando patiens magis abhorret cibum benedictum, quàm alium.

9. Quando patiens graui velut delirio correptus longam fert inq̃diam.

Ex Loquela.

† 1. **Q**uando quis loquitur linguis, quas ipse non intelligit.

† 2. **Q**uando quis loquitur altè de mysterijs supra propriam capacitatem;

Art. V. In signis malefic. cognoscendis. 87

rem; nisi constet probabiliter ex eius sanctitate, vel aliundè id esse diuino afflante spiritu.

✠ 3. Quando prædicit futura, vel quæcumq; sibi ipsi occulta, quæ excedunt intellectum humanum, non tamen intellectum diabolicum; dæmoniacus est, vel diabolicus.

✠ 4. Quando inopinatò vocem amittit, nec potest loqui, nec os aperire, etiam volens; si postea loquatur ad præceptum dæmoni factum ab Exorcista in nomine Iesu, signum est euidentis.

5. Quando improvise exeunt ex ore hominis sani, nec vino, aut passione perturbati, vel phrenesi laborantis verba, quorum statim postea non recordatur, ac nescit se illa dixisse, vel nollet ea dixisse.

6. Quando quis timorata conscientia, absq; vlla causa verba profert, parentes, vel amicos, quos honorare consuevit, miro modo pungentia, ac subfannantia.

7. Quando quis non ex instituto, nec liberè volens, voces interdum brutis non parùm absimiles emittit.

✠ 8. Cùm varios absq; connexionem quis profert sermones; nisi sit phreneticus, vel mente captus, vel ebrius, vel sit mulier patiens defectum menstruorum; dæmoniacus erit.

9. Quando quis sacra verba difficillimè profert, nec nisi truncando, & balbutiendo, præcipuè cùm recitat Psalmum 50. *Miserere mei Deus, & cat.* vel 90. *Qui habitat in adiutorio Altissimi, & cat.* Vel profert Sanctissimum Nomen Iesu, vel Beatiss. Deiparæ Mariæ; aut initium Euangelij S. Ioannis.

10. In verbis prolatis à mulieribus patientibus defectum menstruorum, obseruanda sunt, quæ habentur supra num. 88.

Ex Odoratu.

1 **Q**uando quis aufugit sacrorum odores: vt rerum benedictarum, thuris, rutæ, rosarum, & huiusmodi, si illos non benedictos non abhorreat.

2. Quando de ore patientis exeunt fetores infernales, vt sulphuris, picis, fuliginis, carbonum, & huiusmodi.

Ex Tactu.

1 **Q**uando quis tangendo nimis vrit, vel ignescit; aut subito frigescit.

2 Cùm percutiendo leuiter nimium infert dolorem.

3. Quando ad simplicem tactum manuum sacerdotium patientis capitis grauedinem, vel rem frigidissimam sentit.

§. V.

Ex Potentijs vegetatiuis.

CVM Vegetatiua Potentia triplici ornata sit facultate, scilicet Nutritiua, Augmentatiua, & Generatiua; Ex harum singulis apertè variat. dæmoniacæ operationis signa desumi possunt.

F 4

Ex

Ex Nutritiva .

- 1 **Q**uando quis nulla naturali ægritudine affectus cibum non potest attrahere ad stomachum ad corpus nutriendum .
- ✠ 2. Quando quis alioquin sanus, & benè dispositus canina, aut lupina fame vexatur; & licèt maximam cibi quantitatem deuoret, semper tamen esurit .
3. Quando cibum in stomacho retinere nō potest; sed illum vomitu reijcere cogitur, licèt aliàs sanus sit: si verò sit benedictus, illum retinet .
4. Quando quis aliàs sanus, & benè dispositus cibum digerere non potest; licèt magnam habeat in stomacho caliditatem .
5. Quando bolum ferè perennem sentit in stomacho, & persèpè ad guttur accedentem, quo suffocari videtur; præcipuè si hoc contingat etiam immediatè post sumptam medicinam euacuantem .
6. Cùm quis vomitu reijcit cultros, clauos, acus, capillos, vitra, & alia id generis artificialia .
7. Quando quis per posticum eadem emittit; vel quæcumq; alia, quæ in corpore generari non possunt; vel continuum per multos menses emittit sanguinem, nulla affectus ægritudine .

Ex Augmentatiua .

- ✠ 1 **Q**uando puer; vel puella, adolescens, vel adolescentula, qui aliàs erant natura pingues, & alacres, nulla apparente ægritudinis causa non solū non augentur, & quantitate molis proficiunt; sed potius decrescunt, & continua macie afficiuntur, & consumuntur, quāuis manducant, & bibant non solū more solito, sed maiori in quantitate .
2. Quando quis contra solitum naturæ suæ, ac complexionis cursū nimio tumore, ac pinguedine afficitur in aliquibus corporis partibus: vel etiam in toto corpore, nulla alia affectus ægritudine .

Ex Generatiua .

- ✠ 1 **Q**uando vir vxori, vel vxor viro appropinquare non potest; quia sibi videtur aliquod esse corpus intermedium .
2. Quando personæ, vel corpora, aut generationis organa apparent horribilis formæ, vel sæditatis intolerandæ .
3. Quando vir, etsi calidæ sit naturæ, & complexionis robusta, non potest semen decidere intra vas muliebri, licèt feminet extra .
- ✠ 4. Quando vir non potest habere copulam cū vxore, vel persona, quam amat: quia statim elumbis, & elanguens recedere cogitur; quod tamen ei non euenit, si cum alijs mulieribus commiscetur .
5. Quando ex parte femine vas muliebri, quod priùs erat latum, ita constringitur, quòd à virga penetrari non potest; licèt vir sit robustus .
6. Quando

6. Quando vterque coniux ex parte suorum parentum sunt fecundi; nec tamen generare possunt; eò magis si constat ex alijs causis vxorem esse maleficiatam, nec apparet causa naturalis sterilitatis.

Causæ autem naturalis sterilitatis, vt docet Hippocrates in Aphor. sect. 5. ver. Aphor. 46. & ibi Oggerius Medicus, sunt, ex parte viri nimia frigiditas naturæ: quia tunc eius semen est generationi ineptum: ex parte verò mulieris, puta nimia eius pinguedo, aut caliditas: quia nimia pinguedo impedit feminis retentionem; & nimia caliditas causat illius extinctionem: Ex parte tandem vtriusq; quando videlicet illorum semen non est proportionatum: vt si viri est melancholicum, & mulieris sanguineum: nam agens, & patiens debent esse proportionata, aliàs impeditur actio.

Q V Æ S T I O II.

Quenam signa desumantur ex dispositione corporis.

EX varijs corporis effectibus inusitatis, motibusq; insolitis, qui à naturali causa, vt plurimum ortum habere non possunt, solent Exorcistæ quædam sumere experimenta, quibus, quænam sit causa latens, facile explorant: quæ plurimum etiam Medicis deseruire valent ad cognoscendum, cum morbi à causa non procedunt naturali.

Hos autem inusitatos effectus deprehendunt, dum morbus inchoatur, augetur, & perseuerat.

Dum morbus inchoatur, si statim ab initio nullis peccantibus humoribus in causa existentibus morbus se prodit cum grauissimis symptomatibus, vt sunt:

1. Mentis quædam stupiditas.
2. Varia deliria melancholica.
3. Motus quidam conuulsiu, qui epileptici videntur.
4. Repentinæ corporis passionēs, & oppressiones, quas ipse oppressus explicare nescit.
5. Eiusdem generalis extenuatio, & color infaustus, puta viridis, pallidus, cedrinus, aut roco similis.
6. Spontanea neruorum, ossium, medullarumq; vexatio, aut rigiditas, vt conuulsionem præferat.
7. Laceratio, & constrictio intestina viscerum; ac dolor in ventre cum maximo rumore, & reuolutione vitalium.
- ✚ 8. Dolor continuus in capite sine aliquo interuallo, siue sit per modum grauaminis, siue per modum percussionis: vt cerebri, vel temporum indeficiens, & intima terebratio, si ad signum crucis ✚ statim cesset.
9. Pulsatio arteriarum circa collum.
10. Cordis grauatio, & punctura, ac si acubus configeretur.
11. Dolor in stomacho perpetuus: vt puncturæ in ore per momenta pūgentes, vel per modum indigestionis, vel magnæ debilitatis, aut duræ pilæ aggrauantis, quo suffocari, ac strangulari videtur egrotus.

161.

Signa desumpta ex dispositione corporis etiam Medicis deseruiunt.

Signa desumpta ex morbo inchoante.

13. Cibis semper indigestus, crebræquæ vomitiones; si hoc non eueniat, quando cibus est benedictus.

14. Ventris deiectio, inflatio, & tumor per flatum frigidissimum, vel calidissimum sensibiliter permeantem, discurrentem, & euanescentem.

15. Colli, & renum frequentes perpeffiones.

16. Particula corporis velut nexibus ligatæ, & oculorum palpebræ ita astrictæ, vt vix aperiri possint.

17. Sudores leues circa noctem, quamuis temporis constitutio frigida rigeat, quorum Medici nesciunt causam naturalem assignare.

18. Syncoparum accidentia statutis horis aduentia cum cōtinuo vitæ tædio, grauamine melancholiæ, obstinata taciturnitate, & suspirijs, quæ luctuosa vocantur, absq; manifesta causa emissis.

19. Tremor in membris, & præcipuè in capite patientis causatus per præsentiam spiritualium rerum, vel personarum.

20. Inquietudo, qua aliquis nullo modo quiescere potest, nec stando, nec sedendo, nec decumbendo, & infirmitas nulla apparet.

21. Tussis sicca valde molesta patienti, & alijs sine pituitæ expulsionè, quæ numquam consummatur; sed aggrauatur, dum spiritualia administrantur.

22. Oscitatio frequens cum maxima oris dilatatione; & præcipuè dum aliqua sacra lectio habetur.

23. Tumores subiti, qui in aliqua parte corporis citò oriuntur, & sine aliqua cura naturali citò euanescunt.

24. Decursus subiti caloris, vel frigoris excessiui per humeros, & renes.

✠ 25. Ventus quidam vehemens qui decurrit per totū corpus ad modū formicarum: vel ad modum serpentis velociter quaquauersum serpit: vel sicut mus modò in hanc, modò in illam corporis partem se intromittit.

✠ 26. Deportatio corporis, & illius eleuatio contra voluntatem patientis, & non videtur, à quo deportetur; signū est euidentis diabolicæ præsentia.

✠ 27. Vociferationes, clamores, scissio vestium, arrotationes dentium, & quæcumq; corporis agitationes sine vlla causa, si patiens non est stultus, & hæc ei displiceant, & cognoscat illa, & nollet; signum est euidentis.

✠ 28. Vis, seu impulsus supra naturam patientis: vt cum homo natura debilis non potest teneri à multis: cum manibus, ac dentibus frangit ferrum, & alia similia, de quibus supra, vbi de signis ex parte Animæ; est signum euidentis.

162.

*Signa, quibus
cognoscuntur
pueri maleficio
affecti.*

Infantes autem, ac pueruli deprehenduntur esse maleficio affecti, vel à dæmone vexati ex sequentibus signis.

1. Quando sapius contremiscunt nulla apparente causa; maximè si adiūgatur, quòd continuè flent, & non dormiunt, & prius non erant tales.

2. Quando habent oculos timidos, ac pauidos, nec audent rectà aspice-re Exorcistas, ac Religiosos deuotos.

3. Quando: repente amissa bona faciei, ac totius corporis constitutione fiunt pallidi, ac macilentos; & præcipuè si Mater, vel aliquis ex domesticis esset maleficio affectus, & effectus consimiles pateretur. Nam aliquando tota vna familia maleficio afficitur.

4. Quan-

4. Quando non amplius voluit lac sugere, & tenent os apertum.

✠ 5. Quando numquam possunt lacte satiari, etiam si continuè lac sugant nedùm ex vna, sed ex pluribus nurricibus, ac magis fiunt macilentis, signum est euidens. Si verò etiam habeant faciem ad modum hominis senis eunuchi, & sint ponderosissimi, periculum est, quòd filij sint supposititij, idest à demone positi loco filiorum verorum. Hi autem filij supposititij, si ab Exorcista benedicantur, quandoquè post aliquot dies moriuntur. Quod experientia comprobauit anno 1646.

*Filij suppositi-
ij qui.*

6. Quando infantes videntur sapiùs mori, & non moriuntur.

7. Quando nullis peccantibus humoribus ex sanis repente fiunt infirmi; & precipuè si in aliquo membro sint compressi: vel appareat aliquid foramen in corpore, vt sub lingua, in auribus, circa vmbilicum, in pedibus, in cruribus, in naticis, vel cæteris corporis membris.

8. Quando circa renes, vel in pectore sunt nigri propter decursum sanguinis, quem Saga ab eius corpore suxit; vt docet Deltius *lib. 3. Disquis. Magic. p. 1. q. 4. sect. 1.* ac Spinaeus Sacri Palatii Magister *quæst. 8. de Strigibus.*

Dùm morbus verò augetur, si non crescit paulatim more naturalium morborum, qui sensim vt plurimum vires atquirunt, donec ad statum perueniunt, sed subito, & frequenter se prodit, & valdè inconstans est, raro periodos seruando, licèt periodicorum naturam referat; vnde licèt naturalibus morbis in aliquibus similis esse videatur, in multis tamen discrepat; atq; adeò doctissimos etiam Medicos fatigare solet, qui in ijs diudicandis hæsitant, & huc, illucq; animo agitantur ambigui, nec certi quidquam de his proferre audent, aut statuere possunt, quò sibi ipsis satisfaciunt: Hoc enim signum esse maleficij, Medici communiter docent; Immo Daniel Sennertus *de morbis à Fascino, & Incantatione à veneficio inductis* agens, & signa maleficiati *par. 9. lib. 6. cap. 9.* enumerans: illud primum assignat.

163.

Signa desumpta augete morbo.

Deniquè si morbus in eodem statu perseuerat post adhibita à medicæ artis peritis varia remedia, quibus infirmus iuuari non valet; sed morbus exasperari, & in dies augeri comperitur. Nam hoc euidentissimum signum esse maleficij, fateatur Sennertus post alios celebriores Medicos. *Si. n. ait, naturalis esset morbus, utiq; naturalib. remedijs, physicisq; medicaminibus solueretur.*

164.

Signa desumpta morbo perseuerante.

Sed hæc regula sapiùs fallit: quia multoties sunt aliqui morbi intrinseci incurabiles, puta alicuius organi, aut membri interni extenuatio, desiccatio, vel putrefactio. Cui (cum sit intrinsecum) remedia naturalia ritè applicari non possunt; ideòq; pharmaca à Medicis peritissimis adhibita aliquantulum subleuare dolorem, ac mitigare, vitamq; aliquandiu prorogare queunt; sed sanitatem nequaquam integram, ac perfectam conferre valent.

Cap. III.

De Exorcista virtutibus ornato.

CVM virtus iuxta Ciceronem in Rhetor. sit affectio animi constans, conueniensq; laudabiles efficiens eos, in quibus est: & ipsa per se sponte, separata etiam utilitate, laudabilis: si in omnibus Ecclesie ministris

165.

Virtus definitur.

Virtutes theologica, ac morales quæ ratione sint necessaria Exorcistis.

ministris virtutes tum theologicæ, tum morales sunt necessariæ, vt dignè, ac laudabiliter sua valeant obire ministeria, has maximè Exorcistis, nedum vt dignè, ac laudabiliter, sed efficaciter, & tutò sui muneris intentum consequi valeant, necessarias esse quis audeat negare?

Quod Ioannes sufficienter in Exorcista indicat, cum similem filio hominis in medio 7. candelabrorum aureorum stantem, & præcinctum repræsentat. Ad quid enim status ille describitur, nisi vt ostendatur, illum semper esse paratum ad candelabra erigenda, si cadant; emungenda, si minus luceant; accendenda, si extinguantur, vt explicat Alcazar? Non sedet otiosus, sed stat vt laboris avidus: Non discinctus est, & implicatus vestibus laxis, quæ iter impediunt; sed succinctus, vt se quaquaversum vertere possit, & accurrere, cum necessitas, & opus vocant: Non stat in extremis anguli, vnde longior via ad oppositos pateat; sed in medio, vt breuiori cursu opem ferat, & sic stando totus ardere uideretur uultu, manibus, pedibus, quasi semper paratus cogitare, operari, & currere ad ea perficienda, quæ è re esse uidentur. Sic Exorcista septiformi munere maximè debet fulgere uirtutum, Fidei, nempè, Spei, Caritatis, Fortitudinis, Patientiæ, Perseuerantiæ, atquè Prudentiæ; quarum unaquequæ suo loco singulari modo typicè figurata demonstrabitur, ut in medio Ecclesiæ constitutus, ac huiusmodi uirtutù splendore ornatus, hinc fideles tenebris circumfusos illuminare, deiectos erigere, nutantes fulcire, stantes corroborare: illinc follicularios demones aut obfidentes fugare, aut possidentes expellere, aut malefacientes cohibere, aut incantantes abigere; ut sequentibus articulis manifestabitur.

A R T I C V L V S I.

De Fide.

166.
Exorcista per fidem fit similis filio hominis in facie lucente sicut Sol.

CVM fides sit præcipuum fundamentum, cui innituntur fideles ad demones expellendos iuxta uerba Christi Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo demonia eijcient.* & Ioannis 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet:* ut innotescat, quomodo Exorcistæ fides sit necessaria, de ea examinandæ sunt sequentes quæstiones, ut sic per fidem Exorcista appareat similis filio hominis in facie lucente sicut Sol: Nam sicut facies demonstrat personam, quænam sit, ita per fidem, quam unusquisq; profitetur, cuius sit religionis, & qualis sit, ostenditur.

Q V Æ S T I O I.

Quid nomine fidei intelligatur in hoc articulo.

167.
Fides humana describitur.

Respondetur, in hoc articulo non tractari de fide humana, seu fidelitate, quæ est quædam uirtus moralis, quæ præbet constaniam in seruandis promissis, & à Latinis uocatur fides, de qua Cicero *lib. 1. Officiorum,* ait:

ait: *Fides est dictorum, & commentorum constantia, & veritas.* Nequē de fide gratia gratis data, quæ, vt docet Suarez *disp. 8. de distinctione fidei ab omnibus donis, &c. sect. 2. nu. 4.* datur homini, vt tam distinctè, & perfectè intelligat, & apprehendat res fidei, vt possit eas alios docere, simpliciter tamen, & sine ornatu scientiæ, & sapientiæ. Nequē de fide, quæ accipitur pro fiducia: In qua significatione multi Doctores putant sapē accipi in scriptura fidem pro fiducia; ita tenet Vega *quæst. 1. de iustif. & lib. 9. in Trident. c. 29.* Iansenius in *Concord. cap. 30. 32. & 35.* Balthasar Paes in *Epist. D. Iacobi cap. 1. vers. 6.* Lyndanus de *quatripar. iust. 1. par. lib. 2. c. 3.* & recentiores Theologi *ad initium 2. 2. D. Thoma.* Hoc enim modo fiducia non est fides, de qua loquimur; sed spes connotando quandam perfectionem, seu robur eius; vt benè docet Suarez *disp. 1. proemiali de fide. sect. 1. num. 6. & 7.* & Drexelius de *Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 2.* & de hac agitur *sequenti articulo.* Sed tractari de fide theologica, seu diuina, quæ per se includit habitum, seu lumen fidei, actum eius, & obiectum, quæ tria sigillatim etiam sumpta solent in scriptura nomine fidei significari.

Fides gratia gratis data quæ.

Fides pro fiducia sumpta.

In hoc articulo agitur de fide Theologica. Fides diuina includit tria.

§. I.

DE obiecto fidei intelligitur illud ad Galat. *cap. 3. Ex auditu fidei;* & infra *At ubi venit fides,* & ad Ephes. 4. *Vnus Dominus, vna fides,* & Apocalypf. 2. *Non negasti fidem meam;* & ita etiam dicit Athanasius in Symbolo. *Hæc est fides catholica, quæ nisi quisquē fideliter, firmiterq; crediderit:* nam fides, quæ creditur, obiectum est virtutis fidei; vt eruditè docet Suarez *loco citato sect. 2. num. 3.*

168.
1. Obiectum.

De actu verò fidei intelligitur illud Matthæi 9. *Secundam fidem vestram fiat vobis;* & illud ad Roman. 1. *Fides vestra annunciat in vniuerso mundo;* & in toto capite vndecimo ad Hebræos: eodem modo sumitur fides, cum illi varij effectus tribuuntur, & quoties in scriptura præcipitur fides tanquam ad salutem necessaria, de hac fide sermo est; quia præcepta de actibus dantur: Ita Suarez *loco citato.*

2. Actus.

De habitu autem fidei rectè intelligitur illud 1. ad Corinth. 13. *Nunc autem manent tria hæc, fides, & car.* & in eodem sensu loquitur Trident. *sess. 6. cap. 7.* cum dicit, in iustificatione simul infundi Fidem, Spem, & Caritatem.

3. Habitus.

QVÆSTIO II.

Quodnam sit obiectum fidei theologicæ.

Respondetur, in obiecto fidei tria distingui à D. Thoma 2. 2. *quæst. 1. ar. 1.* scilicet obiectum materiale, idest materiam, circa quam versatur virtus; & obiectum formale, scilicet rationem, sub qua versatur, seu motiuum, propter quod fides credit. Tertium vocat D. Thomas accidentale, & in solutionibus argumentorum explicat sub hoc membro includere omnia

169.
Obiectum fidei triplex.

omnia obiecta creata, quæ secundariò, & quasi consequenter dicit pertinere ad fidem. Veruntamen Suarez *disp. 2. de obiecto fidei*, omnia illa, quæ creduntur ex testimonio diuino, comprehendit sub obiecto materiali fidei. Sed ait, præter obiectum materiale, & formale, requiri ad credendum sufficientem propositionem doctrinæ fidei, iuxta illud: *Quomodo audient sine prædicante?* Nam quia nec Deus testificans, nec res testificatæ videntur, ideò necesse est, vt per auditum sufficienter proponantur; nam ideò dicitur esse Fides ex auditu. Hæc ergo obiecta à nobis breuiter explicanda sunt sequentibus dictis.

Roman. 10.
vers. 14.

§. I.

170.
Obiectum primarium fidei quodnam sit.

Dico 1. Deus secundum absolutam rationem Deitatis, & essentiæ suæ est primarium obiectum fidei. Hæc est sententia D. Thomæ 1. *par. quest. 1. ar. 7. & quest. 14. de veritate art. 8. & in 3. dist. 24. ar. 1.* & idem tenet Scotus *dist. 23. quest. vnica.* Durandus *dist. 24. q. 1.* Capreolus *quest. 4. Prolog. art. 2.* Alber. & alij *in 3. dist. 23.* Idem sentit Marsilius *in 1. quest. 2.* vbi refert varias opiniones; Teneat etiam Henricus *Quodlib. 12. quest. 1.* Alexand. Alenf. 3. *par. qu. 68. memb. 7. art. vlt.* & Suarez *disp. ead. sect. 1. n. 5.*

Ratio est, quia Deus ipse, quatenus Deus est, est primarius scopus fidei, seu ratio, quæ principaliter intenditur per fidem. Quod videtur satis probari ex illis verbis Pauli Hebræor. 11. *Accedentem ad Deum oportet credere, quia est:* nam quia esse Dei est eius substantia, & essentia, cognoscere Deum esse, idem est, quod cognoscere Deum esse verum Deum, atque adeò habere veram diuinitatem; ergo hoc est primarium obiectum, quod fides intendit. Et ideò dicebat Christus Ioan. 14. *Creditis in Deum, & in me credite:* quia illud primum est fundamentum reliquorum: facit etiam illud Ioannis 17. *Hæc est vita æterna, vt cognoscant te.* Hæc ergo absoluta cognitio Dei est intenta per fidem.

§. II.

171.
Deus qua ratione sit obiectum materiale fidei.

Dico 2. Inter obiecta materialia fidei Deus est obiectum maximè necessarium, & inseparabile à reuelatione fidei: Ita Suarez docet *disp. 2. de obiecto fidei sect. 1. nu. 3.*

Ratio est, quia nihil est credibile per fidem, nisi sub testimonio diuino, vt nunc suppono. Quisquis ergo credit aliquid per fidem infusam, credit illud reuelatum esse à Deo, & testimonium Dei esse infallibile: ergo impossibile est credere aliquid fide diuina, quod non sit Deus, quin supponatur aliquid creditum de ipso Deo, quod vt minimum esse debet, Deum esse, & esse veracem in his, quæ testificatur: sic ergo Deus vt obiectum materiale, seu cognitum habet necessariam connexionem cum fide, quam non habent alia obiecta: nam posset Deus multa reuelare de seipso, & nihil de creaturis.

§. III.

Dico 3. Deus non est adequatum subiectum, & (vt sic dicam) directum fidei; sed hoc est quodlibet ens reuelabile à Deo obscura reuelatione: Ita sumitur ex D. Thom. 2. 2. q. 1. ar. 1. & dicta quest. 14. de Veritate. ar. 8. docet Scotus in 3. dist. 23. q. unica, ibi Gabriel, & alij communiter, partim ibi, partim dist. 14. Anton. 3. p. tit. 8. cap. 4. & Abulenf. in cap. 22. *Matth.* q. 301. Suarez loco cit. sect. 2. nu. 2.

172.
Obiectum materiale ad-quatu fidei est quodlibet ens reuelabile à Deo.

Ratio est, quia & de creaturis multa per fidem creduntur; quia de illis & multa à Deo sunt nobis reuelata, & ideò etiam ipse sub hac ratione, qua reuelatæ sunt, pertinent ad obiectum adequatum fidei.

§. IV.

Dico 4. Deus ipse, quem credimus, est etiam prima ratio credendi. In hac assertione conueniunt Theologi, D. Thom. 2. 2. q. 1. ar. 1. & 1. par. q. 1. ar. 3. & 7. & Reliqui in Prologo sentent. & in 3. dist. 24. Altifiodor. statim in principio Summæ in proemio, & Alenf. 3. par. quest. 68.

173.
Deus est prima ratio credendi.

Hoc notum est; nam diuina scriptura sæpè docet, veram fidem ad salutem necessariam ipsi Deo inniti: sic dicit Gen. 15. *Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad iustitiam*; quod dicit Paulus scriptum esse propter nos; quia fidem illam, & credendi modum imitari debemus, vt iustificemur. Similia sunt frequentia in scriptura; & ideò meritò dixit Ambrosius lib. de Abraham cap. 3. & lib. 2. *Epistolarum Epist. 12. ad Valentinianum: Celi mysterium doceat me Deus ipse, qui condidit; non homo, qui seipsum ignorauit. Cui magis de Deo, quam Deo credam?*

§. V.

Dico 5. Deus vt reuelans, seu testificans res credendas per fidem, est obiectum formale fidei. Hæc est aperta sententia D. Thomæ 1. par. quest. 1. ar. 3. Idem tenet Scotus in 3. dist. 23. quest. unica, & dist. 25. q. 2. in fine, Richardus dist. 23. ar. 4. quest. 3. & alijs plures relati à Suarez disp. 3. de obiecto form. fidei sect. 2. nu. 3. colligitur ex scriptura iuxta illud Ioannis epist. 1. c. 5. *Qui credit in filium Dei, habet testimonium Dei in se, & alijs locis.*

174.
Deus qua ratione sit obiectum formale fidei.

Ratio est, quia Deus non mouet ad credendum, nisi mediante testimonio suo. Quomodo enim ei crederemus, nisi nobis loqueretur? Ergo non est obiectum formale fidei, nisi vt testificans, & reuelans.

Q V Æ S T I O III.

Quinam sit actus fidei.

Respondetur, actum Fidei esse assensum firmum, in auctoritate Dei obscure reuelantis fundatum: ita colligitur ex D. Thom. 2. 2. q. 2. ar. 1. Dicitur

175.
Actus fidei definitur.

Dicitur *assensus*: quia distinguitur actus fidei ab omni actu elicitò à voluntate: quia non est actus elicitus à voluntate; sed imperatus à voluntate. Distinguitur etiam ab omni apprehensione, vel inquisitione intellectus nondum deliberatè iudicantis. Hic enim assensus est actus intellectus, & significat iudicium, quo intellectus ad vnam partem determinatur. Additur *firmus*, vt ab opinione distinguatur, quæ etiam præbet assensum, sed formidolosum, & aliquo modo dubium; fides autem debet esse firma. Quia verò hoc solet etiam suo modo tribui fidei humanae, & multò magis cuiusq; assensui euidenti; idèò additur vltima particula *in auctoritate Dei, & car.* per quam actus fidei infuse tam ab acquisita fide, quàm ab actu sciètiæ, & à quouis actu euidente distinguatur: Et præterea per illam particulam designatur vltima differentia essentialis, & substantialis actus fidei; nam hæc differentia sumitur ex obiecto formali, quod per illam particulam explicatur: Irà eruditè docet Suarez *disp. 6. de Actu fidei, sect. 1. nu. 5.*

Ex hoc colligitur, actum fidei infusæ esse actum ab intellectu elicitum, & imperatum à voluntate; ac proindè subiectari in intellectu; vt testatur Paulus 2. Cor. dicens: *In captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi.*

Q V Æ S T I O IV.

Quomodo Fides Theologica definiri possit.

176.
*Fidei Theologica
definitio.*

Responderetur, Fidem Theologicam definiri à D. Paulo Hebræor. 11. quòd *sit substantia rerum sperandarum argumentum non apparentium*. Ita Magister Sent. in 3. dist. 23. cap. penultimo, & vltimo dicit hanc esse fidei definitionem. Consentunt cum Magistro Scholastici, qui planè affirmât hanc esse definitionem fidei, quæ est virtus intellectus. Bonauent. eadem dist. ar. 1. quæst. 5. Ricardus ar. 4. q. 1. Paludan. quæst. 4. ar. 1. §. quantum ad tertium. Maior quæst. 8. Albertus ar. 18. & alij plures relati à Vasquez tom. 2. in 1. 2. quæst. 113. disp. 209. c. 2. Dicitur *substantia rerum sperandarum*: quia est fundamentum spei, & quatenus substat alijs; propriū enim est fidei, fulcire spem, & fiduciam: quia non posset homo sperare, nisi crederet; idèò certitudo fiducia proportionata est certitudini fidei; nam est veluti baculum, in quo Viatores nituntur ad sperandum. Vndè Ambrosius lib. de Cain, & Abel, ait: *Fides est radix omnium virtutum; & quod super hoc fundamentum edificaueris, hoc solum ad operis tui fructus; & virtutis proficit mercedem*. Dicitur *argumentum non apparentium*, idest firmus assensus, quo intellectus conuincitur, & inducitur ad credendum ea, quæ non videntur; ita exponit Suarez *disp. 6. de Actu fidei sect. 2. nu. 5.* Vel dicitur *argumentum non apparentium*: quia eius actus est inclinare intellectum ad actum credendi, ac eidem intellectui cooperari influendo in actum ipsius, quo actu intellectus firmiter assentit, seu adhæret reuelatis à Deo.

Q V Æ S T I O V.

Quomodo Fides Theologica diuidatur.

Relictis varijs diuisionibus, quæ à Theologis afferuntur, vnicam referam vt magis instituto nostro conuenientem. Fides ergo diuiditur in vniuersalem, & particularem.

Fides vniuersalis dicitur illa, quæ per se necessaria est ad salutem, & communi vsu Ecclesiæ *Catholica* nominatur; tum etiam quia ipsum nomen *Catholica* vniuersalitatē significat. Hæc autem fides vniuersalis est, & quoad personas: quia pertinet ad omnes, qui placere Deo volunt; & quoad tempora: quia semper in Ecclesia fuit; & quoad loca: quia vbique prædicata est, & prædicatur; & quoad dogmata: quia est de omnibus particulis fidei, & consequenter etiam de omnibus, quæ in illis continentur, & quæ Ecclesiæ reuelata sunt, vel per eam credenda proponuntur: Sic docet Suarez *disp. ead. sect. 3. nu. 6.*

Fides autem particularis dicitur illa, quæ in aliqua priuata reuelatione fundatur, vel instinctu Spiritus S., qui illi equiualeat. Et meritò particularis dicitur; quia in materia, persona, & propositione priuata fundata est. Hæc autem rursus triplex est. Prima, qua aliquis credit ea, quæ sibi peculiariter reuelata sunt. Quo pacto Prophetæ crediderunt multa, quæ non omnibus fidelibus, sed sibi tantum reuelata fuerunt. Et Abraham credidit multa, quæ sibi soli fuerunt per reuelationem promissa. Secunda fides priuata est miraculorum, qua aliquis certò sibi statuit, Deum facturum aliquid præter consuetum ordinem. De qua dicitur Matthæi 17. *Si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicitis huic monti, transi hinc illuc, & transibit, & nihil impossibile erit vobis.* Tertia fides huic est similis, nempe qua quis credit se à Deo consecuturum aliquid spirituale, vel temporale ad spiritalia pertinens, puta demonem ab obsessio expulsum etiam sine potestate exorcistica; vel sanitatem corporis in ordine ad salutem animæ obtenturum; vel quid simile animæ salutare à Deo impetraturum: Ita docet Vasquez *q. 113. in 1. 2. D. Thomæ disp. 209. cap. 5. ac Suarez disp. ac sect. eadem num. 7.*

177.
*Fides duplex,
Vniuersalis.*

Particularis.

Q V Æ S T I O VI.

An fides miraculorum, ac promissionum sit eadem cum fide Catholica.

Respondetur cum Suarez *disp. 8. de distinct. fidei ab omnibus donis, & cat. sect. 1. num. 3.* tria posse considerari in eo, qui facturum est miracula; vel aliquod beneficium à Deo miraculosè impetraturum. Primum est credulitas de omnipotentia Dei, & veritate promissionum eius. Secundum, est quædam quasi applicatio huius vniuersalis fidei ad hoc factum in particulari, ita vt aliquis iudicet certò, & credat se facturum hoc miraculum; vel obtenturum hoc beneficium miraculosum hic, & nunc. Tertium est fiducia quædam, quæ inde resultat in voluntatem.

178.
Tria considerantur in eo, qui facturum est miraculum.

G Pri-

Actus fidei.

Primum eorum, certissimum est, omnino in opere miraculoso esse necessarium: quia illud est fundamentum omnium ceterorum. Vnde Matth. 9. quando Christus Dominus illuminaturus erat quosdam cecos, exigens ab illis fidem necessariam dixit: *Creditis, quia hoc possum facere vobis?* Dixerunt *utiq; Domine; tunc tetigit oculos eorum dicens: secundum fidem vestram fiat vobis.* & cap. 13. in fine. *Non fecit ibi virtutes multas, propter incredulitatem illorum.* Erat ergo necessaria credulitas.

 Applicatio illius actus.

Secundum si debito modo explicetur, dicimus, illud iudicium non esse omnino impossibile: posito enim firmo assensu fidei, me obtenturum à Deo, quicquid petiero, si debite petam, & cum conditionibus, quas Christus in suis promissionibus requirit, fieri potest, ut aliquis hic, & nunc, & hoc in opere, non diuina, sed morali quadam certitudine iudicet concurrere omnia necessaria ad impetrandum miraculum: siue quia illa manifestè videt: siue quia simul etiam iuuatur interiùs auxilio Dei, ut possit ita existimare; ex quibus elicitur illud iudicium certum aliquo modo simile iudicio theologico, vel prudentiali; quæ omnia non esse impossibilia per se patet. Non tamen credo huiusmodi iudicium esse simpliciter necessarium: tum quia nulla est ratio, quæ cogat ad exigendum illud: tum etiam quia ad debitam fiduciam, & excludendam omnem dubitationem reprehensibilem, satis est firmiter iudicare, non solum in genere, sed etiam in hoc facto me impetraturum, quod intendo, certitudine conditionata, *Si per me non steterit, & cat.*

Fiducia ex ea resultans.

Tertium est fiducia illa, quæ ex huiusmodi applicatione fidei vniuersalis ad hoc factum in particulari resultat in voluntatem, quæ necessaria est ad obtinendum, ut latè ostenditur *articulo sequenti.* Quæ fiducia sæpiùs insinuatur in diuina scriptura, quæ interdum vtitur nomine *credulitatis*: interdum nomine *confidentia*; & Christus Dominus sæpe dicit, *Confidite, confidite, & cat.* Item quia nemo potest orare ut oportet, nisi speret, & confidat etiam ut oportet: miracula autem maximè perficiuntur oratione conuenienter facte.

§. I.

179.
Fides miraculorum, & promissionum est eadem cum fide Catholica. Sustinet Theologi.

AD quæstionem ergo dicimus, Fidem illam, quam scriptura requirit ad patranda miracula, & alia beneficia miraculosè obtinenda, quoad substantiam, & essentiam esse ipsum actum Catholicæ Fidei ita elicitum, & applicatum ad hoc particulare factum, ut possit generare illam fiduciam, & actus alios necessarios ad impetrandum miraculum.

Hanc conclusionem sustinent D. Thom. 2. 2. q. 178. ar. 1. ad 5. Caietan. *Matth. 17.* Soto 2. de *Natura, & Grat. cap. 6.* Et est aperta sententia D. Cypriani *lib. 3. ad Quirin. cap. 42.* & valde indicant Ambrosius *lib. 8. in Luc. ad illud Adauge nobis fidem,* & Hilar. in *Matth. canone 17.*

Constat ex diuina scriptura.

Colligitur in primis clarè ex 1. ad Corinth. 13. *Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam; vbi Apostolus expressè loquitur de Fide Theologica, & Catholica, & eam comparat cum charitate.* Vnde postea concludit,

cludit, *Manent hæc tria Fides, Spes, & Charitas*. Similis locus est ad Hebræos 11. Nam illa Fide, quam definierat, esse substantiam, & cat. & sine qua dixerat esse impossibile placere Deo, dicit patrata esse miracula. *Hæc, inquit, fide susceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos, & cat.* id est obtinuerunt resurrectionem suorum virorum.

Ratio est: quia Fides, quæ ad miracula requiritur, non pertinet ad nouum habitum, seu virtutem infusam; neque constituit nouum genus, aut ordinem actuum. Nam ex tribus enumeratis actibus, qui maximè possunt concurrere ad opus miraculosum, primus manifestissimè est actus fidei. Tertius quoad substantiam est actus spei; quia spes, & fiducia non distinguuntur essentialiter. Secundus verò (si adsit) eiusdem rationis est cum assensu Theologico, & inuari potest à prudentia infusa, vel acquisita quoad applicationem generalis fidei, ad hoc particulare factum, vel has circumstantias particulares. Et ex his tribus actibus primus fons est, & radix aliorum, & cum aliis sit propriissimè actus fidei, idè illi propriissimè conuenit ratio fidei miraculorum.

Probatum ratione...

Præterea fides miraculorum, ac promissionum idem omninò habet obiectum formale, nempe Deum vt reuelantem, & notificantem res credendas per fidem; quod habet etiam fides theologica; non ergo inter se differunt essentialiter. Cur enim quis confidit, se aliquid miraculosè à Deo obtenturum? Certè quia credit Deum esse omnipotentem, summè bonum, ac fidelem in suis promissionibus: hoc autem credit, quia Deus per diuinas scripturas hoc reuelauit.

§. II.

Objicies. Actus fidei Catholicæ, & quæuis eius perfectio est in nostra potestate; hæc verò fides miraculorum non ita, sicut nec patrare miracula. Vnde Matthæi 17. Apostoli non potuerunt expellere demonem, cum tamen fidem Catholicam haberent.

180.
Obiectio.

Responderetur, aliud esse patrare miracula, aliud habere fidem de se sufficientem ad ea impetranda. Primum non est in hominis potestate semper; tum quia completa potestas, quæ requiritur ad opus miraculosum, non inhaeret per modum habitus, etiam in illis, qui frequenter miracula edunt: vt docet D. Thom. 2. 2. *quæst.* 172. tum quia præter fidem requiruntur multa ex parte Dei, quæ non semper dantur, etiam posita fide, quia non expedit: attamen illud secundum (hoc est habere fidem) in hominis potestate positum esse censet Suarez *loco citato nu.* 8. esseq; actum verè liberum, & humanum; ac licèt pendeat ex auxilio gratiæ; illud tamen non deerit volenti credere, vt oportet: quod planè docet Paulus ad Hebræos 11. & 1. Corinth. 13. Et colligitur ex Matth. 14. & 17. Vbi Christus reprehendit Apostolos, vel etiam quosdam alios, quòd carerent hac fide: erat ergo in illorum potestate, aliàs non fuissent reprehensione digni. Item Luca: 10. & sæpe aliàs consultit, vt habeamus hanc fidem; & Iacob. 1. *Postulet in fide nihil hesitans*. Est ergo in nostra potestate. Tandem huiusmodi fides in

Dilutio.

eo, qui impetrat miracula, est laude digna, & meritoria; ergo & libera.

Q V Æ S T I O VII.

Quomodo Fides Theologica possit esse maior in vno, quàm in alio.

An te solutionem tres præmittendæ sunt distinctiones.

181.
*Distinctiones
tres de fide.*

Prima distinctio. Quantitas habitus fidei potest considerari dupliciter: Vno modo secundum rationem formalem obiecti: Alio modo secundum ea, quæ materialiter credenda proponuntur.

Secunda distinctio. Fides potest attendi vno modo secundum ea, quæ creduntur implicitè: Alio modo secundum ea, quæ explicitè creduntur.

Tertia distinctio. Fides potest considerari secundum participationem subiecti, & hoc dupliciter: nam actus fidei procedit ex intellectu, & ex voluntate, vt docet D. Thom. 2. 2. q. 4. ar. 1. His positis.

Afferio 1.

Dico primò. Fides Theologica ratione obiecti formalis non potest esse maior in vno, quàm in alio: quia formale obiectum fidei est vnum, & simplex, scilicet Veritas prima: Vnde ex hac parte fides non diuersificatur in credentibus; sed est vna specie in omnibus.

Afferio 2.

Dico secundò. Fides secundum ea, quæ implicitè creduntur, in omnibus credentibus est eadem. Ratio est: quia quando quis incæpit credere, subicit animum suum omnibus credibilibus, quæ Catholicorum tenet assertio, & quæcumque de nouo à Deo fuerint reuelata: & ita id, quod nunc sibi reuelatur, iam credebat implicitè: obiectum enim fidei adæquatum, vt dictum est supra, est quodlibet ens reuelabile à Deo obscura reuelatione. Vnde actus fidei hoc modo neq; augetur, neq; diminuitur; neq; maior est fides in vno, quàm in alio.

§. I.

182.
Afferio 3.

Dico tertiò. Fides Theologica explicitè, non ratione obiecti formalis, sed materialis, idest secundum ea, quæ materialiter credenda proponuntur, potest esse maior in vno, quàm in alio: Ratio est: quia cum credibilia plura sint, & possint accipi vel magis, vel minus explicitè, secundum hoc vnus homo plura explicitè, quàm alius potest credere; & sic in vno potest esse maior fides, quàm in alio ex parte obiecti materialiter sumpti secundum maiorè fidei explicationem: Et sic fides in vno vel ad maiora, vel etiam ad plura quàm in alio potest se extendere: Ita D. Thom. 2. 2. q. 5. ar. 4.

Diuersitas credentium.

Vnde quidam dicuntur habere magnam fidem: alij paruam: alij magnam respectu vnius gratiæ obtinendæ; sed exiguam respectu alterius consequendæ: alij maiorem in ordine ad vnum beneficium secundum vnum modum impetrandum; sed non secundum alium. Constat ex verbis Christi Saluatoris nostri, qui admiratus de verbis Centurionis, quando dixit: *Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus: sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem.*

Matth. cap. 8.
ver. 8.

in Israel! Si ergo tantam fidem non inuenerat, signum erat, quòd aliquam minorem hac inuenerat; quod utique nemini est dubitandum. Nam alij plures ex Hebræis, ait Tostatus *quæst.* 165. in cap. 17. *Matthai*, credebant quidem, quòd Christus posset sanare infirmos; sed dummodo ad eos accederet, & manu tangeret eos. Sic Regulus in Iesum credidit, & rogauit illū, vt sanaret filium suum; sed dixit ad eum, *Domine descende priusquam moriatur filius meus*. Necessarium iudicauit, quòd Christus accederet ad egrotum. Sic mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur, credidit in Iesum, quòd à fluxu sanguinis sanaretur; sed dummodo tangeret saltem simbriam vestimenti eius. Vnde dicebat intra se: *Si tetigero tantum vestimentum eius, salua ero*. Sic quidam Princeps rogauit Iesum pro filia sua defuncta, dicens: *Domine filia mea modò defuncta est*; sed addidit: *Veni impone manum tuam super eam, & viuet*. Sic plures alij credebant se à Christo beneficium aliquod vel sibi, vel alteri accepturos; sed quoad modum consecutionis nullus habuit tantam fidem, sicut Centurio. Credidit enim, quòd Christus solo suo verbo etiam in absentia sanaret seruum suum, dicens: *Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum; sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus*; quasi diceret: Domine scio, ac credo, quòd tu es omnipotens, & in te est virtus infinita, non est ergo, cur descendas in domum meam, quia peccator sum, vt sanes seruum meum; sed sufficit vnicum verbum tuum, in quo facta sunt omnia, & illicò sanabitur puer meus. His ergo verbis auditis à Christo iuremeritò admiratione repletus dixit: *Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel*.

Ioan. 4.

Verf. 49.

Matth. 9. verf.

21.
Ibid. verf. 18.

Matth. 3. v. 8.

Verf. 10.

§. II.

Dico quartò. Fides Theologica secundum participationem subiecti potest esse maior in vno, quàm in alio, tum ex parte intellectus propter maiorem certitudinem, & firmitatem: tum ex parte voluntatis propter maiorem promptitudinem, seu deuotionem, vel confidentiam: Ita D. Th. *artic. eodem*.

183.
Affertio 4.

Ratio est: quia de ratione fidei est, vt Veritas prima omnibus præferatur; sed tamen eorum, qui eam omnibus præferunt, quidam certiùs, & deuotiùs se ei subijciunt, quàm alij. Et secundum hoc etiam fides est maior in vno, quàm in alio.

Probaturs ratione.

Hoc apertè constat in muliere Chananea, quæ accedens ad Iesum rogauit eum dicens: *Miserere mei Domine fili David: filia mea male à demonio vexatur*. Cui tandem Iesus dixit: *O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis*. Sed cur Christus magnam vocauit eius fidem? Non utique ratione petitionis: quia non erat aliquod magnum, quod petebat, cum ferè quotidie Christus ab Energumenis (etiam non rogatus) demones expelleret; sed magnam appellauit ob firmitatem, ac stabilitatem in credendo; nec nõ ob promptitudinem, ac deuotionem in perseuerando. Licet enim Christus non responderet ei verbum, immò eam repelleret, ac vocaret eam canem, nihilominus non infirmata est fide, non vacillauit, nec dubitauit de Iesu

Exemplo.
Matth. 15. ver.
22.
Verf. 28.

Verf. 25.
Verf. 27.

potentia, bonitate, ac fidelitate in tribulatis subleuandis, & obsessis à dæmone liberandis: idèd perseverauit in petendo dicens: *Domine adiuua me: nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum.* In quo ostendit firmitatem fidei suæ, qua credebat Christum esse Dominum potentem filiam suam à dæmonio liberare, ac piissimum, ideoq; eius tandem preces non despecturum; sed id, quod ipsa petebat, largiturum.

Q V Æ S T I O V I I I .

An Fides Theologica differat à Fide gratia gratis data, & consequenter à cæteris gratijs gratis datis.

184.
Gratia gratis
data quot, &
qua.

Describuntur ..

ANte solutionem quæstionis sciendum, nouem esse gratias gratis datas: à D. Paulo enumeratas 1. Cor. 12. *Alij per Spiritum Sanctum datur sermo sapientia: alij sermo scientia secundum eundem spiritum: alteri fides in eodem spiritu: alij gratia sanitarum in vno spiritu: alij operatio virtutum: alij prophetia: alij discretio spirituum: alij genera linguarum: alij interpretatio sermonum. Hac autem omnia operatur vnus, atq; idem Spiritus diuidens singulis prout vult.*

1. Sermo sapientiæ est donum, quod datur homini, vt non solum possit fidei doctrinam proponere simpliciter; sed etiam ex illa multas veritates reconditas elicere, & persuadere; & propterea per causas, vel altiores rationes diuina mysteria explicare.

2. Sermo scientiæ est gratia, per quam homo rationibus naturalibus, vel exemplis fidem explicat, & quæ contra obijciuntur, soluit.

3. Fides in eodem spiritu est gratia, per quam datur homini, vt tam distinctè, & perfectè intelligat, & apprehendat res fidei, vt possit eas alijs docere; simpliciter tamen, & sine ornatu scientiæ, & sapientiæ. Hæc ab aliquibus vocatur fides miraculorum.

4. Gratia sanitarum est illa, per quam quis, diuina operante virtute, alicui sanitatem confert, quam naturaliter, vel saltem nisi post longum tempus, consequi non potuisset.

5. Operatio virtutum est gratia, per quam homo ad confirmationem fidei, nec non vtilitatem aliorum, dæmones ab obsessis corporibus expellit, seclusa potestate exorcistica; & alia opera efficit, quæ naturam superant. Hæc ab aliquibus vocatur gratia miraculorum.

6. Prophetia est supernaturalis quædam cognitio in diuina reuelatione fundata, à qua locutio, vel prædictio prophetica procedit.

7. Discretio spirituum est reuelatio cogitationum interiorum cordis.

8. Donum linguarum est gratia, per quam confertur homini recipienti illud linguas varias cognoscere, & intelligere.

9. Interpretatio sermonum est donum, quo quis ex speciali Spiritus Sancti motione ea, quæ legit, vel audit, ita bene intelligit, vt possit illa alijs interpretari iuxta sensum loquentis, vel scribentis. Sic hæc gratiæ describuntur à Suarez *disp. 8. de distinct. fidei ab omnibus donis, & cas. sect. 2. & 3.*

Ad

§. I.

AD quæstionem ergo responderetur; fidem gratiam gratis datam modo prædicto explicatam non idem esse cum Fide Catholica. In primis enim illa nullam requirit obscuritatem. Nam iuxta certam Augustini doctrinam *epist. 57. & D. Thomæ 3. par. q. 7. ar. 7.* In Christo fuerunt omnes gratiæ gratis datæ; non tamen in eo fuit Fides Catholica, seu obscura; ergo Fides Catholica distinguitur ab omnibus gratijs gratis datis.

Deinde fides gratia gratis data non videtur tam consistere in iudicio, quàm in apprehensione rerum fidei, quæ ita à Spiritu S. dirigitur, sicut expedit ad docendos alios. Et idem proportionaliter dicendum est de alijs gratijs gratis datis. Nam huiusmodi gratiæ gratis datæ ordinantur ad utilitatem aliorum per actus exteriores fidei manifestatiuos. Fides verò Catholica ordinatur ad iustificatiònem, & salutem ipsius credentis.

Q V Æ S T I O IX.

Quomodo Fides necessaria sit Exorcistæ ad dæmones expellendos.

AD quæstionem dico primò. Ad expulsionem dæmonis (simpliciter, & absolutè loquendo) Fides Theologica Exorcistæ non est necessaria. Ratio est: quia sufficit, quòd in ministro sit potestas Ordinis Exorcistatus, intentio faciendi, quòd Romana Ecclesia facit, ac ipse dæmoni præcipiat diuini nomine interposito. Patet; quia Ordo Exorcistatus habet suam vim ex opere operato; sicut satis probatum est *num. 9.* Et idè ad ipsius ministerium neq; fides actualis, neq; habitualis in ministro est absolutè necessaria, vt producat effectus, nempe expulsio dæmonis. Sic & in omnibus Sacramentis ad producendum ex opere operato ipsorum effectũ sufficiunt Materia, Forma, & Intentio Ministri, faciendi scilicet quòd facit Ecclesia, vt ex Concil. Florent. colligitur: Ita testantur *Alexand. Alenf. 4. par. q. 16. mem. 3. ar. 5. D. Thom. 1. 2. quæst. 64. art. 9. Ricardus in 4. dist. 5. quæst. 4. ar. 3. & Ioseph Angles Flor. Theol. qq. in 4. quæst. de Ministro Sacram. art. 7.*

§. I.

Dico secundò. Vt Exorcista tutò, & efficaciter ab obsessis hominibus; & è rebus ad homines spectantibus dæmones valeat expellere, necessaria est ei Fides Theologica, qua firmiter assentiat nedum articulis Fidei, ac mysterijs nostræ salutis; sed etiam credat, se esse Ministrum Christi, & Ecclesiæ, & habere potestatem super dæmones, vt in nomine Iesu eos ab obsessis corporibus expellat, quando expulsio est salutaris: nec non Christũ per suam Passionem abstulisse à dæmone hominibus nocendi facultatè pro eis, quos Deus vult protegere, ac præseruare; & maximè pro his, qui credunt, ac confidunt in Sanctissimo Nomine Iesu; vt latè probatum est *supra num. 65. & sequentibus.*

185.

Fides Theologica distinguitur à fide gratia gratis data, & à cæteris gratijs gratis datis.

186.

Ad expellendũ dæmonẽ, Exorcistæ simpliciter, & absolutè fides non est necessaria.

187.

Fides Theologica necessaria est Exorcistæ, vt tutò, & efficaciter dæmones expellat.

Hoc testatur Alphonsus à Castro lib. 6. *aduersus Hæreses verbo Exorcismus* dicens: *Quod autem non semper fiat, ut inuocato nomine Iesu demon egrediatur, minima fides ipsius inuocantis est in causa. Nam si perfectè credidisset, hæc, & maiora fecisset. Et ad hos solos, videlicet in fide perfectos Dei promissio (Marci vltimo In nomine meo demonia eijcient) pertinere videtur: quia prius dixerat: Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur, & cat.*

Propterea maximoperè iuuat Exorcistæ, sæpiùs elicere actus fidei, credendo firmiter, quòd Deus ratione suæ infinitæ bonitatis, ac misericordiæ, ac fidelitatis suæ inuariabilis virtute sua diuina concurret ad demones expellendos, cùm ipse Exorcista in nomine eius demoni præcepta faciet, si talis expulsio personæ obsessæ fuerit salutaris.

§. II.

Dico tertio. De facto loquendo, nullus Hæreticus, vel Infidelis demonem eijcere solet; vel aliquod valet facere miraculum, vt docet Ægydius de Coninch *disp. 11. de obiecto fidei dub. 3. num. 85, & Lupus par. 3. Edicti S. Inquisit. lib. 22. dist. 3. ar. 2. diffic. 2.* Ratio est: quia promissio facta à Christo Ecclesiæ est respectu credentium: *Signa autem eos, qui crediderint, & cat. In nomine meo demonia eijcient.* Nec Ecclesia supplet pro eis: quia ipsi non sunt membra Ecclesiæ, cum sint ab ea separati; Nam hæc signa, nempe demones eijciendi per fidem; varijs linguis loquendi; serpentes tollendi; infirmos curandi; & cetera diuinitus supra omnem vim nature operandi, in testimonium fidei nostræ conceduntur; vt ait Marcus Euangel. cap. 16. post illa verba, *signa autem eos, &c. Apostoli, inquit, profecti predicauerunt vbiq; Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis.* Immo etiã inter Hæreticos sit aliquis ordine exorcistatus insignitus, non valet demones expellere, si ei deficiat recta intentio, quæ est, faciendi id, quod Sancta Ecclesia Romana faciendum intendit: nam hic potiùs intendit facere, quod sua docet secta, cui adheret.

188.
De facto nullus Hæreticus, vel infidelis demones eijcere, aut miracula face- re solet.

Quid acciderit Hæreticis id attemptare volentibus.

Quare dum isti demonis assecle, quasi alij Pharaonis Magi curare maleficia, & Energumenos à demone liberare, quandoq; attentarunt, idem illis accidit, quod septem filijs Sceuæ, qui Paulû in exorcizando imitabantur (de quibus Actuum 19.) nempe Vanus labor, frustra adhibitis suis adiurationibus è cerebro confictis: Contemptus, insultante demone, & clamantibus: nihil sibi tremendû ab illis: Confusio, ridentibus, & subsannantibus populis, qui assistebant: Et quod peius est, vulnera acceperere, ad quæ euitanda fugam arripere coacti sunt. Vnus pro omnibus sufficiat Martinus Lutherus huius sæculi Nouatorû antesignanus, qui illa omnia expertus est, cùm velut simia Ministrorum Ecclesiæ in Sacratio Vuittembergeasi demone exorcismis è suo, puta Euangelio nouo depromptis voluit expellere. Etenim irrisiones, & insultus demoniacos, iterata, & repetita verbera, summas angustias, & alui profluuium pepellus suo malo didicit, non vsurpare amplius ea, quæ sunt catholicæ potestatis: & ridiculum suis fautoribus auctoritatis Lutheranæ spectaculum præbuit; vt narrat Staphylus. oculus testis, tunc Lutheri sectator.

sectator, postea Catholicæ Ecclesiæ filius in absoluta responsione contra Smidelinum.

ARTICULVS II.

De Spe, seu Fiducia in Deum.

Secunda virtus, qua præditus esse debet Exorcista, vt tutò, & efficaciter suum valeat exercere ministerium, est Spes, seu Fiducia, vel Confidentia in Deum, quæ præsidio non fulcitur humano, sed diuino innititur auxilio; & decertante Exorcista assistere debet, vt quod suis viribus assequi non potest, hoc superna ope confortatus assequatur. Vnde similis filio hominis pedes habebat similes aurichalco, vt ostendatur, Exorcistam suam spem, ac fiduciam rotam debere fixam habere in Deum: pedes enim spem significant, vt docet D. Bernardus in verba illa Psal. 90. *Quoniam in me sperauit, liberabo eum*, dicens. *Quemcumq; locum calcauerit pes vester, vester erit. Pes vester utiq; spes vestra est, & quantumcumq; illa processerit, obtinebit, si tamen in Deum tota figatur, vt firma sit, & non titubet.*

Quæ spes, (vt respicit tanquam obiectum primarium formale, solam bonitatem Dei clarè visi, siue beatitudinem nostram tam obiectiuam, quam formalem; quatenus nobis bona est) dicitur virtus theologica. Hæc videtur esse sententia Scoti in 3. dist. 26. quest. vnica. §. ad questionem. Eandem tenet Gabriel *ibidem*, Suarez in 3. par. tom. 1. q. 7. in Commentario ar. 4. Bannez 2; 2. q. 17. ar. 5. §. Caietanus, & cat. vers. Nota secundò. & Aegydius de Coninch disp. 19. de Spe dub. 4. nu. 52.

Sic autem definitur à D. Thoma in 3. sent. dist. 26. quòd sit expectatio certa future beatitudinis, proueniens ex Dei gratia, & ex meritis nostris. à Filiiuico verò tract. 22. de præceptis Fidei, Spei, & Charitatis, & cat. cap. 8. de virtute spei sic describitur: *Spes est virtus Theologica diuinitus infusa, per quam certò expectamus futuram beatitudinem per merita ex diuina gratia prouenientia.*

Spes verò (quatenus respicit nedum bonitatè Dei clarè visi; sed eius omnipotentiam, qua potest omnia nobis salutaria conferre bona, ac fidelitatem eius in promissis seruandis) dicitur fiducia; quæ essentialiter nõ differt à Spe Theologica; addit tamen supra spem firmitatem quandam, seu robur: vndè Fiducia est spes perfecta, ac robustissima, vt benè docet Drexelius lib. 5. de Conformatione hum. volunt. cum diuina cap. 2. §. 1. dicens, *Spem hoc superat Fiducia, quòd Fiducia non qualiscumq; spes sit; sed robustissima, & perfecta.*

Hæc autem definitur à D. Thoma 2. 2. q. 129. ar. 6. quòd sit spes futuri auxilij concepta ex dictis aliorum: vel ex his, quæ sunt in se, vel in alio. Expressius autem sic definiri potest: *Fiducia Theologica est spes firmissima, ac robustissima futuri auxilij concepta ex frequentatis actibus fidei theologica, qua quis firmiter credit, Deum nedum posse ratione sua omnipotentia; sed ratione etiam sue infinitæ bonitatis, benignitatis, ac fidelitatis velle ei concedere quod animæ est salutare: Ita colligitur ex Suarez disp. 1. præm. sect. 1. nu. 8. & disp. 5. de dist. fidei ab omnibus donis, & c. sect. 1. n. 3.*

189.

Spes, seu fiducia in Deum necessaria est Exorcista, vt tutò, & efficaciter demones expellat.

Obiectum spei.

Definitio spei.

Obiectum fiducia.

Fiducia definitur.

QVÆSTIO I.

Quomodo huiusmodi Fiducia augetur.

190.
Fiducia quo-
modo augetur.

Quoniam plura adducemus infra *par. 3. ubi de ratione*, ex quorum consideratione maximopere affectus in Deum moueri potest, ac fiducia erigi; hic duntaxat modus, seu actus, quo talis fiducia augetur, est explicandus. Fiducia ergo proportionaliter augetur in voluntate, prout in intellectu augetur fides; quod solet contingere dupliciter.

Vno modo quando fides non tantum præbet assensum veritati reuelatæ, nec in ea solum cognoscenda, seu credenda sistit; sed extenditur ad praxim, veritatem creditam applicando voluntati, vt secundum illam moueatur; seu operetur; tunc in voluntate proportionalis augetur fiducia, & animus orantis erigitur in spe, eamque actu ipse exercendo, in ea firmatur, ac roboratur; ita quod animus eius non fluctuat, nec deficit in petendo.

Alio modo quando aliquis non tantum habitu credit; sed actu se exercet considerando promissionem Dei, eius veritatem, fidelitatem, ac bonitatem infinitam; tunc in voluntate augetur deuotionis feruor, aufertur tepiditas, magis, magisque; crescit confidentia.

191.
Defectus fidu-
cia unde ve-
niat.

È conuersò quando intellectus deficit in applicanda practicè veritate credita voluntati, vt secundum illam cum magna fiducia oret, licet talis homo non habeat defectum in assensu fidei, neque in certitudine, qua credit; Deum esse fidelem in suis promissis; attamen ex defectu talis applicationis prouenit in voluntate proportionalis defectus in spe, & fiducia: nam interdum animus orantis non erigitur in spe, non quia desperet; sed quia non actu exercet spem; vnde fit, vt animus fluctuet, & deficiat in petendo, sicut oportet. Secundò quando quis deficit in exercitio, quia non actu considerat promissionem Dei, & veritatem eius, licet nullam habeat dubitationem contrariam certitudini fidei; ex defectu tamen actualis fidei prouenit in voluntate proportionalis defectus; quia tepidè, & remissè exercet spem; idè vel non perseueranter petit; vel in ipsamet petitione nimis est remissus; & etiam plus hesitat, vel dubitat, quàm secundum rectam rationem possit, aut debeat; quod totum redundat in imperfectionem, & defectum fiduciæ debitæ: Ita docet Suarez *tom. 2. de Virtute, & Statu Religionis, lib. 1. de Oratione c. 24. nu. 8.* Propter autem huiusmodi defectus Apostoli non potuerunt illum Lunaticum curare; quia tunc habuerunt fidem languidam, nec rectè illa vsi sunt ad considerandum ea, quæ possent mouere affectum, & fiduciam erigere.

QVÆSTIO II.

Quomodo Fiducia tollat hesitationem.

192.
Fiducia tollit
hesitationem.

Respondetur, sicut fides non excludit quoad intellectum nisi dubitationem certitudini fidei repugnantem; ita fiducia quoad voluntatem solum

solùm excludit illum timorem, vel animi trepidationem, quæ excludat theologiam spei: Ac proinde si oratio fiat ex vera fide, & spe, ex hac parte habet conditionem sufficientem ad impetrandum infallibiliter ex vi promissionis; quantumvis vel ex parte intellectus interueniat aliquod genus formidinis, vel dubitationis indeliberatæ, quæ ad infidelitatem non perueniat: vel ex parte voluntatis intercedat nimius timor, vel pusillanimitas ex consideratione proprii defectus concepta. Nam hi defectus vel non sunt culpabiles; vel non grauius; unde non excludunt verum actum fidei, & spei; nec reddunt culpabilem ipsam orationem: Ita docet Vega lib. 9. in Concil. Trident. cap. 28. Gloss. ord. super epist. canon. D. Iacobi c. 1. & Suarez loco citato num. 7.

Quomodo

Veruntamen subdit Suarez num. 8. in fine; quòd debita fiducia in Deum deberet huiusmodi defectus superare, ac vincere: Quod prestaret, si orans consideraret nedum diuinam promissionem; sed infinitam Dei bonitatem, prouidentiam, benignitatem, charitatè, liberalitatem, ac cætera Dei attributa. Ex qua consideratione licet non perueniatur ad iudicandum certò, & infallibiliter, Deum effecturum, quod petimus; sæpè tamen peruenitur ad iudicium ita credibile, ac determinatum, vt excludat actualem hesitationem, & animum orantis pacatum reddat: Ita Suarez loco cit. nu. 9.

Quando verò Deus vult per aliquem operari miraculum, solet ita mouere animum petentis, vt nihil hesitet; sed firmiter credat, illud impetraturum: quæ ab aliquibus solet dici fides miraculorum, quæ præsupponit fidè theologiam; & numeratur inter gratias gratis datas; prouenitquè ex quadam peculiari motione, & præueniente gratia, cui homo non potest resistere quantum ad illam particularem firmitatem intellectus, licet quoad actum desiderandi, & petendi liberè operetur: Ita docet Abulensis in cap. 17. Matth. q. 165. & Suarez loco cit.

193.

Fiducia in miraculo operando, quæ.

Frequentius verò, licet non tam specialis gratia concedatur, datur maior, vel minor præueniens gratia ita mouens ad petendum cum fiducia, vt magis etiam, vel minus hesitationem tollat, vel animum petentis securum reddat: Quo modo dixit Cassianus Collat. 9. cap. 32. signum futuræ impetrationis esse; quando Spiritus Sanctus mouet ad petendum cum magna fiducia, & quasi securitate impetrandi.

Q V Æ S T I O III.

Quos effectus efficere soleat huiusmodi Fiducia in suis possessoribus.

Innumeri sunt admirandi effectus, quos causare solet huiusmodi fiducia in eos, qui illam possidere student. Est enim in manu Exorcistæ, & omnium Christi fidelium veluti panoplia, seu omnis generis armatura; aut altera virga mofayca, qua valent nedum ab inimicis tam inuisibilibus, quam visibilibus, & à quacumque re aduersa seipfos, & omnia ad se spectantia rueri, ac conseruare; verum etiam, cum opus est, ob Dei nomen sanctissimū glorificandum, Ecclesiæ splendorem augendum, ac totius Reipublicæ Christianæ

194.

Fiducia est armatura, ac veluti virga mofayca in manu confidentis in Deum.

stianæ vtilitatem prosequendam (ad id specialiter Deo cor mouente) admiranda opera operari . Hi autem effectus genericè collecti clauduntur, ac breuiter ad sexdecim Fructus reuocantur .

FRUCTVS PRIMVS.

Fiducia in Deum præseruat à peccatis plurimis .

195.

Fiducia in Deum præseruat hominem à vitijs, & à peccatis .

Primò hæc fiducia in Deum, ac firma confidentia in eius tutissima protectione præseruat eū, qui illam possidet, à vitijs, & à peccatis plurimis .

Dauid Psal. 33. vers. 23. *Et non delinquent omnes, qui sperant in eo .*

Vbi Franciscus Titelmanus . *Qui in eo, inquit, spem suam iactatam, & benè firmatam habuerint, non cadent in peccatum tale, quo prorsus à Deo separentur . Sollicitè enim curabunt, ne peccatum vllum tale admittant : & si fortè contigerit incidere, sollicitè curabunt, ne in peccato permaneant ; sed resurgent quantocius in spe misericordia Dei .*

Rom. 8. ver. 1.

Ioannes Baptista Folengius : *Qui spem, ait, omnem suam in Deo collocant, hi delinquere haud quaquam possunt ad mortem, quia ex Deo nati sunt, semeng; Dei in se insitum habent . Nihil ergo damnationis, clamat Paulus, est his, qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant . Et hi sunt quidem ; qui sperant in eo, vt è spe tandem, fiduciaquè in Deum copulata sanctificationem omnem nostram auguremur . Omnis, inquit Ioannes, qui spem habet hanc in eum, sanctificat se .*

1. Io. 3. ver. 3.

Idipsum confirmat Drexelius *de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 5. §. 4.* dicens: *Vera in Deum fiducia non tantum iniqui pectoris agitationem ; sed & huic contrarium torporem mentis, ac senium tollit . Quisquis hanc felicissimam artem callet, ac re ipsa tam voluntati diuinæ, quam prouidentia eius perfectè se tradit, graues vitiorum insultus non metuit . Ita Deo innixum nulla vis, nulla fraus, nulla iam illecebra poterit vel stantem deijcere, vel subijcere dominantē .*

Disertè hoc ipsum testatur D. Bernardus *super eundem Psalmum, dicens: Ita animus, si non præsumat de se ; sed si confortetur à Deo, poterit vtrique dominari sui, vt non dominetur ei omnis iniustitia .*

196.

Diffidentia origo est plurium vitiorum .

E conuerso diffidentia de Deo est causa plurimorum vitiorum, ac scelerum execrabilium . *Deo diffidere, ait Drexelius loco cit. c. 10. §. 7. aut est principium plurimorum scelerum, aut finis . Ideò benè ait Folengius in Psal. 31. vers. 1. Vnde ambitio ? vnde cupiditas ? vnde dominandi libido, etiam in his, qui in intimis Ecclesiæ penetralibus, & claustris latitant ? vnde luxus ? vnde fastus, simulasq; simulatio, dissimulatio, atq; omnis generis vitia emanant ? nisi quòd in alia re, quam in Deo suam collocant fiduciam, ac spem mortalium plerique ?*

FRUCTVS SECVNDVS.

Non sinit facillè homines cadere in tentationes .

197.

Fiducia in Deū non sinit facillè cadere in tentationes .

Secundò hæc fiducia in Deum est telum acutissimum in hostes inuisibiles intorquendum, quo facillimè debellari queunt, ne inducant homines in tentationem .

Aptissimè

Apertissimè Folengius in Psal. 26. apud ipsum 27. explicans illa verba: *Si consistant aduersum me castra, non timebit cor meum*; ait: *Multa sunt castra illa* (nempe vitia, quibus diabolus nos impugnare tentat;) *sed multa etiam nimis sunt castra Domini: hac quidem fortia, illa verò debilia, parumq; in Deo sperantibus extimescenda. Habet etiam & spiritus sua castra in cordis teatro, habet sua tela, suas acies, suasq; testudines, atque arietes: qua sanè omnia spirituali tantummodo viro sunt nota. Equidem nescio, an tela acutiora in hostes intorqueri possint, quam ea, que hic memorat Vates, nempe spem, ac confidentiam in Deo. Vnde Titelmanus in illa verba Psal. 90. Quoniam, ipse liberavit me de laqueo venantium, ait: Tu namque es, Deus meus, qui tibi fidentem hæcenus liberasti, & liberabis (vti non dubito) etiam impofterum, de laqueis, & insidijs omnium inimicorum meorum, qui ad modum venatorum pauperculam animam meã summo studio, & sedulitate maxima persequuntur, vt eam interimant: ponuntq; laqueos multiplices, & varias insidias, vt illaqueatam in eis animam meam morte afficiant: quomodo solent venatores maximis laboribus persequi innoxia animalcula, & laqueos ponere, foneas effodere, aliasq; insidias struere tantum, vt illa possint comprehendere, & vita priuare. & infra vers. 6. in illa verba: Non timebis, & cæt. à negotio perambulante in tenebris. Deus ita illesum te seruabit ab omni malo, quod in tenebrarum latibulis obambulat, à tentatione graui, molesta, & diuturna, que te multum & diu, quasi circumuendo, & circumambulando molestat, vt tandem vel importunitate vincat: aut ex occulto tandem aliquando te opprimat, si quando te videat minus paratum. & paulò infra ait: Ab inimicis huiusmodi siue apertè per vim tentationum oppugnantibus aq; saluaberis in diuino auxilio; non poterunt tibi aduersarij demones preualere propter diuinam custodiam, quoscumque tandem modos adinueniant, quamcumque tandem viam experiantur; siue occultè nocere cupiant, quasi in occulto tenebrarum, absque oppugnatione aperta, sub latibulo aliquo; siue etiam apertam persecutionem, aut tentationem omni sibi concessa virtute aduersus te exsuscitent: etiamsi in omni sua virtute aduersum te concurat, & apertè te oppugnent, nihil patieris incommodi.*

Hoc idem testatur Dionysius Carthusianus in eundem Psalmum. *A quatuor, ait, tentationibus liberatur, qui in adiutorio Altissimi habitat, scilicet à timore nocturno, à sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris, & ab incurso, & demonio meridiano; & ita nullum tentationem quantumcumque grauem, seu undique illatam veretur, dicens cum Apostolo: Omnia possum in eo, qui me confortat.*

Idipsum testantur omnes Patres Psalmum prædictum exponentes, Augustinus, Ambrosius, Hieronymus, Bernardus, Cassiodorus, Paraphrastes, & alij innumeris relati à Ioanne Lorino in eundem Psalmum.

E conuersò qui solis suis viribus, & non diuina protectione innituntur, cuiuscumque facillimè diabolicæ succumbunt tentationi; vt benè obseruat Drexelius de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 5. §. 5. dicēs: Porro, qui hac fiducia sunt vacui, humana tantum circumspiciunt, omniaq; humanis viribus metiuntur. Et serè contingit, vt hos in manu consilij sui destituat Deus. Ex quo demones suis felis, ac iaculis illos (Deo non obsistente) haud difficulter profernere valent.

Constat auctoritate Diuina & Scriptura.

Theologorum.

Philipp. 4. 13.

Diffidentia facit succumbere tentationibus.

FRUCTVS TERTIVS.

Liberat, ac præseruat à maleficijs, obsessionibus, ac molestijs diabolicis.

198.
*Fiducia in Deū
liberat, ac præ-
seruat à male-
ficijs.*

*Exemplum ve-
laturum ab Au-
ctore.*

Tertio hæc fiducia in Deum liberat, ac præseruat homines in Deum cōfidentes à maleficijs, incantationibus, obsessionibus, ac vexationibus dēmoniācis; vt latè probauimus supra num.66. Quod experientia compro-
bavit anno 1648. mense Septembri hac fiducia munitus, dum filium suum Dominicum primogenitum annos natum 16. Energumenum à dēmonē liberauit Ioannes de Fantinis à Castro Franco. Is enim, dum præfatum filiū suum à dēmonē obsessum ad me adduceret Venetias, vt à dēmonio libera-
rem, cepit dēmon in itinere illum vexare, & acriter torquere; quare prædic-
tus vir utique pius, prudens, atque deuotus memor instructionis, qua ante
semestre à me fuerat imbutus, dum filiam eius Franciscam annos 15. natam
energumenam (Sanctissimo nomine Iesu à me interposito) à dēmonē libera-
ueram, diuino frater auxilio dēmonem obiurgare cepit, & increpare, ac
suo modo vulgari sermone illi præcipere, ne vexaret filium; simulque filium
excitare, vt in Deum consideret, quod à dēmonio dubio procul fuisset libe-
ratus. Propterea dēmon, diuina virtute eum impellente ob fidem illius
viri firmam, ac sinceram, coactus fuit è corpore iuuenis exire; sed in egressu
submissa voce in aure illius dixit: *procerto scias, quod exeo: quia Venetias
nolo ad fratrem illum accedere; sed cum ad patriam tuam redieris, iterum in-
demonem meam intrabo, vnde exiui.* Cum ergo coram me fuisset adductus,
illum totaliter à dēmonē liberum esse, comperi. Quare illum in fiducia
benè instruxi, admonens, vt totam suam in Deo fiduciam collocaret, neq̃
villo modo dēmonem timeret: quia nihil potest contra eos, qui in Deum
suam collocant fiduciam: qui ita benè instructus à quacumque dēmoniāca
vexatione liber, ac illæsus permansit.

199.
*Præseruat à ti-
more dæmonis,
& apparitioni-
bus, ac noctur-
nis terricula-
mentis.*

Sed non tantum à maleficijs, ac dæmoniācis obsessionibus, qui in Deo
suam collocant fiduciam; sed etiam à timore ipsorum dæmoniorum, ab eorū
apparitionibus, ac nocturnis terriculamentis liberantur, ac præseruantur.
Hoc probant Richelius, Eugubinus, Genebrardus, R. Abenezra, R. Kim-
mhi, qui exponentes illa verba Psalmi 90. *Non timebis à timore nocturno,
à negotio perambulante in tenebris,* intelligunt de timore, quo solent aliqui
nocturno tempore concuti, siue naturali imbecillitate propriæ imaginatio-
nis; siue somniorum tristium, ac turpium etiam obiectu, siue terriculamē-
tis de industria à dæmonibus excitatis. Quæ vocantur vt docet Ioan. Lorius
in Psal. 90. vers. 5. & 6. *phantasmata, spectra terricula, terriculamenta,
lemures, empusæ, species, umbra, larua, manes, simulachra, dæmones nocturni.*
Ab horum omnium timore liberantur, qui totam suam spem, ac confiden-
tiam constituunt in Domino. Hoc probat eruditissimè S. Bernardus præ-
dicta verba exponens: *Scuto circumdabit te, & cat.* dicens: *Benè dicitur, non
timendum à timore nocturno, & non dicitur à nocte: quia non ipsa afflictio ten-
ratio*

tatio est; sed magis timor ipsius. Nam & omnes laboramus, cum tamen non omnes inde contemur; & qui tentantur, multò magis timore futura pene (intellige, ait Lorinus loco citato, pœna corporalis, puta maleficij, vel obsecrationis) quam presentis dolore leduntur. Quia ergo timor ipse tentatio est, congruè dictum est ei, qui circumdatur scuto Domini, quòd à tentatione hac non timebit.

FRUCTVS QVARTVS.

Defendit ab inimicis, ac persecutoribus visibilibus.

Quartò non tantùm Deus protegit in se confidentem ab inimicis invisibilibus; sed etiam à visibilibus, ab hominibus, nempe iniquis, ac peruersis, qui quærunt sanguinem eius fundere, honorem deturpare; ac substantias ipsius disperdere, dissipare, aut vsurpare.

Eruditissimè hanc veritatem testatur Titelmanus in Psalmum 90. ad litteram explicans illa verba: Scapulis suis obumbrabit tibi, dum ait: Vox propheta est ad eum, qui habitat in adiutorio Altissimi. O tu quisquis es, qui sic (ut modò dictum est) tali confidentia habitas in adiutorio Altissimi, quam bene tibi erit, & quam eris securus in ista tua fiducia? Ecce Deus ipse, in quo habes fiduciam, sua potentia fortitudine tibi obumbrabit, quasi scapulas suas super te expandet, suum auxilium super te faciet apparere; ut nocenti nihil ad te possit pertingere: Quomodo, cum pater scapulas suas, & humeros obicit pro filio, ut is, qui paruulo nocere cupit, non possit, obstaculum prebentibus latis obrumbratis patris scapulis. Et sub expansis alis misericordiæ, ac bonitatis eius securus ages, & confidendo tutus eris ab omni aduersariorum nocumento; quomodo pulli gallina sub alis, & pennis maternis agunt securi, qui, cum extra alas euagantur, accipitris, aliarumq; rapacium auium patent unguibus, suntq; direptioni, & morti expositi.

Idem in eundem Psalmum vers. 14. loquens in persona Domini, rationè reddens, cur hominem in se confidentem protegat ab inimicis, ac persecutoribus suis, alijsq; periculis animæ, & corporis: Quoniam, inquit, in me sperauit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognouit nomen meum. Ecce ego, ait Dominus, iuxta Prophetæ verbum, eum liberabo, & saluum faciam ab omni malo propter quod in me spem, & fiduciam constituerit; secundum fidem ipsius faciam illi, & non eum frustrabor, neque confundam ab expectatione sua, quoniam non noui ego in me sperantes derelinquere: Ego eum defendam ab omnibus aduersarijs, & omni malitia, eò quòd nomen meum cognouit, eò quòd in me credidit, & sperauit, atque ut Patrem, Dominum, Protectorem, & Saluatorem inuocauit.

Huc appositè Chrysostomus in Psalmum 124. initio, & paulo post initium in illa verba: Qui confidunt in Domino sicut mons Syon, &c. sic ait: Montem dixit, spem in Deum incommutabilem, firmam, & constantem; inuincibilem, & inexpugnabilem. Quemadmodum enim si quis innumerabiles adhibeat machinas, montem nec conuellere, nec labefactare poterit: ita etiam qui eum aggreditur,

200.
Fiducia in Deū
defendit ab ini-
micis, ac per-
secutoribus.
Testantur Pa-
tres.

201.

202.

ditur, qui spem in Deum collocavit, reuertetur domum vacuis manibus. Sed cur non dixit absolute: Sicut mons, sed montis Sion meminit? Docens nos non debere animum deiicere in calamitatibus, nec ab eis pessundari; sed à spe in Deum pendentes, omnia ferre fortiter, & bella, & pugnas, & tumultus. Quemadmodum enim hic mons, qui fuerat quandoque; desertus, & nudatus habitatoribus, ad priorem redierat prosperitatem, veteri statu recepto, cum incolae redissent, & miracula rursus ostenderentur: ita etiam vir fortis, & generosus, licet ab innumerabilibus innadatur calamitatibus, minimè euertitur.

§. I.

203.
Fiducia in Deū
est galea, lori-
ca, anchora.

Hinc iure merito hæc confidentia in Deum à Drexelio de *Conformatio-
ne voluntatis lib. 5. cap. 5.* vocatur galea, lorica, & anchora. Hæc, inquit, in Deum fiducia est galea nullis rumpenda vulneribus, est lorica nulli penetrabilis telo, est anchora nulli obnoxia naufragio. Hanc sicut anchoram habemus, ait Apostolus Hæbr. c. 6. *animæ tutam, ac firmam.*

Hæc roborata
fuit Susanna.

Hæc galea, lorica, & anchora firmata erat, ac roborata Susanna nobilissimum, & Pudicitæ, & Fiduciæ specimen. Hæc cum ad capitis supplicium, & saxatiles nimbos iam duceretur, flens suspexit ad cælum: *Erat enim cor eius fiduciam habens in Domino.* Nec frustra: omnium calculo, Daniele iudice, omni crimine, ac dedecore liberata est.

Daniel. c. 13.
vers. 35.

Hæc fuit muni-
ta Esther.

Hæc non inferior Esther rem magnam aggressa est per hanc iridem in Deum fiduciam. Lex erat in Assueri aula, ut si quis ad Regem ingrederetur non vocatus, morte id lueret, nisi Rex virgam auream protendisset in signum clementiæ. Cum verò Estherem hinc Mardocheus assiduis precibus vrgeret, ut Regem adiret; illinc obstaret lex, & terreret; hoc demum iniit consilij: Iudæi omnes iussi sunt triduum totum inter preces, & ieiunia exigere: quod idem & Esther fecit cum suis virginibus: *Triduo sic exacto, Regina fiduciam in Deum amplissimam concipiens,* (docet Drexelius loco cit. cap. 4. §. 3.) *ingressa est ad Regem pro sua gente deprecatura. Ex voto cessarunt omnia.*

204.
Hæc suffultus
Antistes Mag-
deburgicus.

Nec illud silentio inuoluendum, quod fertur à C. Fabr. *histor. de Electo-
ribus Saxonie.* Dux Saxonie Fridericus II. cognomento Placidus, Anno Christiano millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto obiit. Hic princeps aliquot ante obitum annis Friderico è Comitum stirpe Antistiti Magdeburgico litem, & ab ea bellum capit mouere. Quod ut prudentius gereret, & cuncta cederent felicius, exploratorem misit, qui de apparatu bellico, & consilij aduersæ partis cognosceret. Factum exploratis omnibus renuntiatum est, nil opportunum bello parari, sed nec militem scribi: Antistitem præterea dixisse, causam se commissurum Deo, qui pro seruo suo arma sumeret. Hoc ut Elector audiuit: *Alius, inquit, insaniat, & bellum inferat ei, qui confidit superiorem se futurum in causa sua, Deo defensore.* Laudandus Præsul, qui Dei patrociniò fesus est: laudandus Princeps, qui positus armis Deum veritus est aduersarium.

Tali confidentiæ lorica, ac galea munitus fuit S. Martinus Episcopus
Turo-

Turonensis, ad quem, ut refert Villegas *in vita eius*, cum quidam homo iniquus, ac peruersus accessisset, ut ipsum occideret, & iam districto ense aduersus ipsius caput ictum iecisset, ut feriret, alio ense retinente, & impediente, ne caput Sancti Episcopi attingeret, ipse inconcussus manens, & immutabilis existens nec timuit, nec tremuit, nec facies eius ex pauore colorem mutauit: Ex quo à suis Clericis interrogatus, quomodo tam impavidus in tanto discrimine vitæ perstitisset? Respondit vir Dei; *Numquam tam modicus pavor me corripuit, sicut nunc; certissimum namque mihi est, quòd Deus meus, cui seruiò, & in quem omnem meam constitui fiduciam, numquam me in maioribus necessitatibus dereliquisset.* Dignissimum sanè tanto viro responsum. Nam teste Isaia cap. 40. *Qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem (.i. humanam in diuinam) assumunt pennas sicut aquila: current, & non laborabunt: ambulabunt, & non deficient.* Sic animosissimus Rex Dauid: *In Domino sperans, inquit, non infirmabor.* Optimè Theodoretus: *Gubernatorem, inquit, habeas Deum, & aurigam, & res tue ab illa providentia pendeant; nam hoc modo inconcussus manebis, & immutabilis.*

Sed non solum tuetur Deus in se confidentes in discrimine vitæ, & honoris; verùm etiam in periculis iacturæ bonorum temporalium, præcipuè contra incendiarios, fures, insidiatores. Sic Euthymius apud Lorinum explicans illa verba Ps. 90. *à timore nocturno, à negotio perambulante in tenebris, ait: Timor nocturnus, unà cum negotio perambulante in tenebris indicat fures, incendiarios, insidiatores, qui tali potissimum tempore grassantur, & incautos adoriuntur.* A quibus Deus protegit, ac defendit omnes in se confidentes, ne possint eis vllum quamuis minimum inferre nocumentum. Ergo *viriliter agite, & confortetur cor vestrum omnes, qui speratis in Domino.*

FRUCTVS QVINTVS.

Liberat, ac præseruat à morsu, ac veneno brutorum animalium.

Quintò liberat, ac præseruat hæc fiducia in Deum ab innumeris periculis, quibus mortalis obnoxia est infirmitas, & à quibus homines quandoque solent inopinatò offendi; præcipuè tuetur à morsu, ac veneno brutorum animalium; ita ut non noceant ijs, qui in Deum suam cõstituant fiduciam (Deo illos protegente): Sic plures Doctores explicant illa verba Psalmsi 90. *Super aspidem, & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem.* Quæ licèt mysticè intelligantur de dæmonibus, vel etiam de hominibus iniquis; vel de vitijs, ac peccatis, vt plures exponunt Patres relati à Ioanne Lorino in dicta verba: veruntamen ad literã accipiuntur de irrationabilibus, venenosisque brutis, quæ multi Sanctorum, præsertim in noua lege sine læsione calcauerunt, sicut eorum venena sine nocumento biberunt, iuxta illud Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, & cat. Serpentes tollent, & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit.*

Serpentes tollent: Hoc patet de Paulo Apostolo Act. 28. qui percussus à vipera in nullo læsus fuit; sed viperam pendentem ad manum eius in ignem

H

excussit.

205.

Fiducia maxima D. Mariu.

Verf. 31.

Psal. 25.

Verf. 1.

Deus tuetur in se confidentes etiam in periculis iacturæ bonorum temporalium.

Psal. 30.

Verf. 25.

206.

Fiducia in Deo liberat, ac præseruat ab innumeris periculis.

Varia miracula hoc testantur.

Verf. 2.

Verf. 15o.

excussit. Quod partim quoque contigit filijs Israel. ex Ægypto graditibus; per egyptum vastam, atque horribilem, & venenosis animalibus plenam; quæ nocumentum nõ intulerunt filijs Israel, quemadmodum Moyses scripsit. Deuteron. 8: *Dominus ductor tuus fuit in solitudine magna, & terribili, in qua erat: serpens statu adurens, & scorpio, ac dypsas.*

Chronic. Fr.
Minor. in vita
eius par. 1. lib.
2. c. 39.

207.
Confirmant Sa-
cræ: Scripturæ.
interpretes.

Ita testatur Dionysius Carthusianus in illa verba Psalmi 90. Idipsum annuit Ioan. Lorinus ibidem. Constat in Daniele, cui non nocuerunt ora Leonum, licet existeret in medio eorum. Daniel; c. 6. & 15: In S. Francisco, cui Lupus vorax, qui plures homines occiderat, nedum non nocuit, sed vt agnus mansuetus humilis se subiecit, ac obedientiam præstitit, & in alijs pluribus, quos sacra referunt historiæ.

Hanc aperte veritatem fateretur Franciscus Titelmanus in eadem verba: *super aspidem, &c.* loquens ad eum, qui totam in Deo suam constituit fiduciam. Denique, ait, *nec vniversum serpentum genus tibi quicquam nocere poterit; sed absque lesionis nocumento per ambulabis super aspidem, & basiliscum, & similiter super aliarum specierum serpentes cuiuscumque tandem malitia, aut interfectionis fuerint, nihil tibi mali illorum venenum inferet. Immo neque leonem, neque draconem in via timebis; sed securus, & imperterritus in via tua conculcabis eorum capita; tamen si leo ferocissimum sit animal, draco astutissimum: tu tamen, & illius ferocem fortitudinem, & huius nociuam astutiam aquè victor calcabis, atque superabis; hoc est, nulla virtus inimicorum, siue infirmorum, siue fortiorum, siue magnorum, siue paruorum tibi nocere poterit, aut proualere. Ecce enim altissimus, quem posuisti refugium, & spem tuam, dedit tibi potestatem calcandi super omnes serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici.*

Luca: 10. verf.
19.

Sic ad litteram transfert Felix: *Super leonem, ait, & aspidem iter facies, conculcabis catulum leonis, & draconem. His quidem ferarum vocibus, ait Baptista Folengius in eadem verba, rerum omnium, quæ vel morsus, vel veneno, vel alia ratione qualibet noxia, & lethali obesse possunt, feritatem intelligi voluit; quas quidem non solum Dei amicis nocere haud quaquam posse, asserit; verum etiam illis fore vsui, ac commodo. Ecce, inquit Christus, dedi vobis potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones, & super virtutem omnem inimici, & nihil vobis nocebit. Quæ enim res tam formidabilis esse potest, cui non imperet Dei amicus, atque illi frenum ponat?*

Marci 16:

Et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit. Constat de S. Ioanne Evangelista, qui venenum mortiferum hausit, & nihil ei nocuit. Idem præstitit S. Antonius à Padua pro conuersione quorundam hæreticorum: vt habetur Chron. Fratr. Min. par. 1. lib. 5. cap. 20. in vita eius. Idipsum B. Iacobus à Marchia Pragæ in Boemia coram totius populi multitudinem congregata ob Hæreticorum conuersionem egit; & statim post venenum haustum maiori spiritus feruore sine vlla animi, vel corporis molestia altissima de fide Catholica, ac Romana Ecclesia contra Hæreticos mysteria prædicare cepit, vt narrat Marcus à Lisbona Chron. Fratr. Minor. par. 3. lib. 6. cap. 12. Quod etiam alij Sancti præstiterunt: vt sacra ferunt Historiæ.

FRUCTVS SEXTVS.

Liberat à peste.

Sextò, qui perseueranti, fortiq; animo sub Altissimi tutela, tanquam sub scuto sese texerint, dubio procul illorum protectionem assumet Deus, & præter alia mala, ac pericula, à quibus eos eripiet, liberabit etiam à peste, & ab ægritudine repentina, prout magis expediens fuerit animæ eorum.

Sic testatur Simeon de Muis *Comment. in Psal. 90.* ubi explicans illum versiculum. *A sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris:* legit: *A peste perambulante, & car. atq; Pestis, si est à causa frigida, noctu, si à calida, interdiu, ac præsertim de meridie, cum vehementior est solis calor, infesta maximè est.* Sic interpretantur R. Ezra, D. Hieronymus, & alij, vt tradunt Simeon, & Lorinus, à peste, seu lue, exterminio, exitiali morbo, ægritudine repentina, noxa vastante in meridie. Rationem reddit Simeon: quia sicut sagitta, inquit, pernici volatu magnum aeris tractum momento permeat, ita pestilentia venenum puncto temporis longè, latèq; spargitur, præsertim de die cum solis calore fusa, atque hiantia corpora virus promptius hauriunt.

Idipsum confirmat Folengius dicens: *Ex Hebræo sic transferunt: A peste in caligine ambulante, ab ægritudine repentina deuastante in meridie. Nam illud exploratissimum est, quòd à quocumque pestis genere, siue occultum illud fuerit, siue manifestum, imminis is erit, atque intactus, qui in protectione Dei celi, hoc est summè potentis commorabitur.* Quare sic Paraphrastes: *A peste, que clam inuadere homines solet, & ab ea, qua de improviso exorta saniet, securus erit.*

Hac confidentia vallatus S. Bernardinus Senensis, vt refert Drexelius *par. 1. Rosa virtutum. cap. 1. de Charitate proximi. §. 8.* prima sanctitatis rudimenta per charitatis obsequia apud Ciues suos deponens, cum Senæ Hetruscæ graui pestilentia vastarentur, Bernardinus duodenis iuuenibus comitatus, quos sibi delegerat, ægotantium lectulos obire, grauius affectos consolari, egestatem laborantibus subuenire, sepelire mortuos, paratos omnes subire casus, quos terra lues illa se temerè ingerentibus adducere potuisset. In eo autem amplissimæ charitatis munere magis verebatur, ne quid decentibus officeret ad beatitudinem consequendam, quam quis sibi morbus obreperet ad vitam auferendam. Ceterum tantæ pietatis vir in tam præsentis periculo sanus, & incolumis meruit conseruari, dignusq; fieri, qui Religionis Seraphicæ adscriptus multò magis prodesset hominibus concionando, quam profuerat prius ministrando. Poterat Bernardinus cum Ioanne gloriari dicens: *Nos scimus, quoniam trāstati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres.* Et dicere cum Apostolo: *Spe salui facti sumus.*

FRUCTVS SEPTIMVS.

Illæso, & securos seruat in bello.

Septimò, qui huiusmodi in Deum confidentia ad bellum muniti incedunt, quodammodo illæsi, ac securi redduntur, eò quòd Deus per An-

208.

Fiducia in Deo liberat à peste.

Testantur diuina scriptura interpretes.

Cur pestis vocetur sagitta.

209.

Fiducia hac munitus S. Bernardinus pestem euasit.

Chron. Fr. Minor. par 3. lib. 2. c. 5.

1. Ioan. c. 3. Vers. 14. Roman. c. 8. Vers. 24.

210.

Confidentia in Deum à vulneribus tuetur in bello.

gelos suos à quocumque vulnere , aut noxa illos tuetur , prout eorum saluti , ac diuinæ gloriæ magis conuenit .

*Testatur sacra
scriptura inter-
pretes .*

Hoc apertissimè testantur R. Ezra , & R. Kimhi illa verba Psal. 90. *Ca-
dent à latere tuo mille , & cat.* exponentes de bello , ac sæuiente prælio ; quo
tempore , aiunt , *qui se Dei misericordia committit , hinc inde millenis hominum
corruentibus saluus emergit , nec ad eum vllum malum , aut hostis accedit . Qui-
bus se subscribit Simeon de Muis . Comment. in eund. Psal.*

Idipsum confirmat Paraphrastes apud Baptistam Folengium illa verba ,
exponens tam de pestilentia , quàm de bello , in quibus nullam patiuntur lē-
sionem , qui in Deum suam constituunt fiduciam , firmiter credentes , ac con-
fidentes , quòd Deus ob infinitam suam bonitatem , ac fidelitatem eos sit
protecturus . *Etsi , inquit , tanta fuerit pestis calamitas , aut bellorum immanitas ;
vt hinc à latere sinistro mille , illinc à dextro decem hominum millia cor-
ruant ; nihil tamen erit , quòd tu tibi metuas , siquidem te id mali non attinget .
Addit Folengius , Vide iusti hominis constantiam , qui , vel ruat æther , immobi-
lis perstat in Deo . Vtrumq; etiam fatetur Titelm. in illa verba : Non accedet
ad te malum . dicens : Quoniam ipsum , qui est Altissimus , Dominum posuisti
refugium tuum ; ideo non poterit tibi vllum malum appropinquare ; nullum te
malum valebit apprehendere , vt nocumenti quicquam inde sustineas ; & nullum
flagellum , nulla pestis , nullum verò malum poterit ad domum mansionis tua in-
trare . Is enim , in quo refugium tuum posuisti Altissimus te sibi fidentè ab omni
malo seruabit , & noxia omnia longè profligabit .*

211.

*Hoc experti sūt
belli duces .*

Hoc experientia in seipsis comprobantur plures belli duces , qui hac di-
uina protectione muniti innumeris exercitus absque vlla noxa , aut vulnere
in proprio corpore inflicto profligarunt . Taceo de Dauide , Iosue , Ezechia ,
Gedeone , Amasia , Iosaphato , & alijs , quos sacre contestantur historiæ , innu-
meras inimicorum cateruas constrauisse , ipsosq; diuina fretos protectione
prorsus illesos exiisse : de vnico referam Carolo V. augustissimæ memo-
riæ Imperatore : De hoc narrant Iustus Lips. lib. 1. *monit. polit. cap. 7. num. 10.*
& Franciscus Robortel. *in orat. funebr. Bononiæ dicta* . Cum in Germania ad
Ingolstadtium copias haberet , cinxissentque cum ingenti exercitu fœderati ho-
stes , & ænorum tormentorum copia ferream grandinè in castra ipsa non
sine graui pernicie immitterent ; amicis monitibus , vt sibi prospiceret : Cæ-
sar immutato vultu , & loco , arridens dixisse fertur : *Confidite , nullus vmquæ
Imperator tormenti ictu interijt* . Hic idem Imperator , cum intra vallum iam
armatus staret in hostem proditurus ad prælium , magna eum balista-
rū vi repellere conabatur hostis . Itaque iterum monebatur , vt saluti suæ cō-
fuleret , quibus animosè respondit : *Canes , qui valde latrant , non sunt valde
metuendi . Nec est , quòd timeamus , cum presidio Dei satis vallati simus* .
Nimirum *Angelis suis mandauit Deus de te , vt custodiant te in omnibus vijs
tuis* .

Pf. 90. v. 11.

212.

*Deus protegit
etiam quotquot
sunt de familia
in se confidētii .*

Sed quod mirum est , nedum protegit Deus à peste , & bello in se confi-
dentes ; sed quotquot sunt de familia eorum tuetur .

Hanc veritatem testatur Simeon de Muis Comment. in Psal. 90. in illa
verba : *Non accedet ad te malum* , dicens : *Non accedet* (Hebr. *accidet*) *ad*

te malum ullum: & flagellum, Hebr. *plaga*, pestis scilicet, aut alterius cuiusvis mali, non appropinquabit tabernaculo tuo, id est, nec tibi, nec cuiquam è familia tua: transiet enim Dominus iuxta ostium, & non sinet percussorem, seu vastatorem ingredi domus vestras, & ledere; vt est Exo. 12. 23. Tabernaculum pro domo vsurpat, vxoremq; & liberos intelligit, & quotquot domi agunt.

Idipsum apertè docet Folengius in eadem verba: *Tabernaculum* pro tota domo, ait, & familia hic poni iudico. Et est perinde atque tui erunt tui omnes, non modò tu solus ab omni malorum genere, ac *plaga*. Vnde sic Paraphrastes: Quod si feceris, ait, (dixerat enim versiculo præcedenti, si posuerit Altissimū refugium suum) ausim tibi polliceri, non futurum, vt vllum inopinatum malū te corripiat, vel vlla *plaga* familiam tuam infestet. Nullum igitur satum, nullumq; insperatum malum te, aut tuos opprimit liberos, & vxorem, o tu qui fiduciam tuam in Domino collocasti! Bellabunt aduersum te, & non preualebunt, quia ego tecum sum, ait Dominus, vt liberem te.

Hierem. c. 1.
Vers. 19.

FRUCTVS OCTAVVS.

Famem tollit, dans escam esurientibus.

O Ctaud, hæc confidentia in Deum sufficienter succurrit in his, quæ ad vitam sunt necessaria.

Hoc probat illud Dauid Psal. 54. *Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te eruet.* Imnò vt discipulis suis, ac omnibus suis fidelibus Christus magis inculcet, & vrgeat ad hanc vnam in Deo fiduciam collocandam, coruos, lilia, passerulus oculis subijcit: *Considerate*, inquit, *coruos*, quia non seminant, neque metunt, quibus non est cellarium, neq; horreum, & Deus pascit illos. Quanto magis vos pluris estis? Quis autem vestrum cogitando potest adijcere ad staturam cubitum vnum? Si ergo neq; quod minimum est, potestis, quid de ceteris solliciti estis? Considerate lilia, quomodo crescunt: non laborant, neque nent; dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur, sicut vnum ex istis. Si autem fenum, quod hodie est in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit, quanto magis vos pusilla fidei? Pater vester scit, quia his indigetis. Sic pluribus experientis Discipulos suos probauit, vt eos edoceret, Deo ex toto corde fidere. Ita quasi quinque millia hominum pastu excepturus in vasta solitudine Philippum interrogat, vnde panes emendi sint. Hoc autem dicebat tentans eum. Sic & quatuor millia hominum cibo refecturus Discipulos in eam rem consultores adhibens: Quot, inquit, panes habetis? At illi non magnæ fiduciæ: Vnde illos quis poterit, aiunt, hic saturare panibus in solitudine? Quibus Drexelius de Conformat. voluntatis lib. 5. cap. 1. §. 3. ait: O viri, Deus poterit, qui nos sibi in rebus omnibus vult fidere quam integerrime. Providentiã diuinã falli non potest; fallere non vult: stabit Deus promissionibus suis.

Docemur hoc omnium ætatum exemplis: Vt annonam Deus prestaret Eliæ in se confidenti primò quidem Prophetæ dapiferos iussit esse coruos? 3. Regum. c. 17. Corui quoque deserrebant ei panem, & carnes mane, similiter

213.
Fiducia in Deū
dat cibum esurientibus.
Vers. 23.
Hoc docet scriptura sacra.
Luc. 12.
V. 24. & seqq.

Ioan. c. 6. v. 6.
Marci c. 8. v. 4.

214.
Testantur omnium ætatum exempla.

*Hæc suffultus
refectus fuit.
Elias. Proph.
Drexel. lib. 5.
c. 7.*

Daniel. c. 15.

*panem, & carnes vesperi. Ut magis, ac magis, ait Drexelius, Dei elucesceret
prouidentia in suos amicos, ac confidentes, in aues rapacissima, quæ alioqui com-
missum sibi commeatum consumpsissent in via, nisi obstitisset diuina prouidentia,
iamiam à dapibus sunt, & ad cyathos stant.* Deinde hunc ipsum Eliam Deus
per pauperculam viduam pauit, cuius omnes facultates erant pugillus fari-
næ, & parum olei, quo vngeretur, non quo vesceretur; & tamen quot fari-
næ modij, quot libræ olei in pauperrimo hoc peno relatebant? Terriò cum
Elias egestatem suam securo somno solaretur, adfuit alius Angelus è cælo,
panem, & aquam ferens; vt Habacuc Danieli messorum prandium attulit.

§. I.

215.

E Andem hanc singularem beneuolentiam Deus sexcentis alijs suorum
amicorum in se confidentium exhibuit; farinam, panes, vinum occul-
ta vi augendo; aut cū hæc penitus deessent, inexpectata gratiâ submittendo.

*S. Paulus Ana-
choreta.
Ioan. Erem.*

Paulo inter Anachoretas primo annis sexaginta, dimidium panem detulit
coruus, integrum præsentè Antonio.

Ioannes Eremicola quatuordecim annis à nullo mortalium visus, Ceruæ
lacte passus est.

S. Rochus.

Beatus Rochus aliquanto tempore panem quotidie accepit à cane; quem
admodum Elias à coruo.

Non vnus Eremicolarum illorum è palmis & cibum, & vestem impetra-
uit; vna illis arbor, & fator fuit, & pistor.

*S. Franciscus
cum suis Frat.*

Seraphicus P. noster S. Franciscus tam firmam, & inhæstantem habebat
in Deo fiduciâ, vt Rom. Pontifici de alimentis sciscitanti responderit: *Ma-
trem quidem habemus pauperem, Religionem; sed patrem ditissimum.* Et hanc
confidentiam suis in viaticum dare solitus erat, insinuans illud Psaltr. Psal.
54. *lacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet.* Nec cum fefellit,
aut confundit suas spes.

Verf. 23.

Nam cum semel è Dalmatia Anchonam versus nauigaret, nec aliquid se-
cum haberet ad manducandum, diuina fretus clementia, nedum sibi, ac
socio, sed pro omnibus in naue existentibus à Deo meruit annonam per
Angelum exhiberi: Ita in *vita eius par. 1. Chronic. Fratr. Min. lib. 1. c. 3.*

Aliàs cum sibi, ac toti familiæ defecisset panis, ac tantum tres panes eis
remanuissent, Fratresq; tunc essent numero triginta & vnum, facto signo
Crucis: super tres illos panes, eos multiplicauit; ita vt sufficerent, nedum ad
satiandum omnes illos Fratres; sed etiam ex eis remanserit cophinus frag-
mentorum: Ita *par. 1. lib. 2. cap. 17.*

Sic cum quidam homo in itinere illum comitans ex siti vehementi quasi
deficeret; prius à Sancto ad Deum oratione effusa, velut alter Moyse, suæ
fiduciæ virga è petra aquam eduxit, qua sitim illius hominis extrinxit, sta-
timq; fons ille exsiccatu est: Ita *par. 1. lib. 1. cap. 82.*

Sic aliàs fontem aquæ mutauit in vinum, vt plurius operariorum sitim
extingueret; & paulò post vas plenum aceto in vinum generosissimum con-
uertit: Ita *par. 1. lib. 2. cap. 52.* Alia plura huiusmodi passim leguntur
mira-

miracula, quibus Dei maxima ostenditur clementia, ac prouidentia in seruum suum in prouidendo illi victui necessaria ob ipsius in Deum maximam fiduciam collocatam.

§. II.

Simili fiducia filia eius spiritualis primogenita S. Clara signo crucis panem, & oleum auxit, quantum pro rota sua familia alenda satis erat: Ita in vita eius par. 1. lib. 8. cap. 9.

216.
S. Clara cum suis Monialib.

Pati modo Seraphici Patris plures filij eadem fiducia imbuti, sapius sibi necessaria ad vitæ sustentationem à Deo per Angelos subministrari meruerunt; vt ex varijs Chronicorum locis facillimè colligi potest.

Beato Didaco seruo suo iter agenti mensam parauit Deus, & vero Israelitæ in deserto cibaria ministravit: Ita ex officio ipsius Sancti, & Chronic. par. 3. lib. 5. cap. 3.

S. Didacus.

Beato Ioanni è Capistrano Appenninos montes transeunti vnà cum aliquibus socijs præ fame serè perentibus, nec habentibus, ex quo se reficerent, ab Angelo delatus fuit pro singulis panis recens, ac delicatus: par. 3. lib. 4. cap. 2.

B. Ioannes à Capistr.

Alij duo Fratres iter agentes in deserto ab Angelo sub specie Iuuenis pulcherrimi hospitio recipiuntur, cibarijs reficiuntur, super fenem ad quietem capescendam adducuntur, ac mane diluculo idem Iuuenis illos vsq; ad semitam rectam conitaratur, statimq; ab oculis eorum euanescit: par. 2. lib. 2. c. 21.

Duo Fratres Minores.

Immo quibusdam alijs Deus in se confidentibus ab ipsijs demõnibus sub forma Monachorum prouideri voluit: par. 2. lib. 2. cap. 31.

Alia innumera leguntur exempla, nedum in Chronicis Fratrum Min. sed omnibus historijs sacris, eorum qui ob maximam in Deum fiduciam collocatam meruerunt sibi à Deo victui necessaria administrari, quos longum nimis, ac tædiosum esset recensere. Attamen non est reticendum hic vnum memorabile dictu: Duo Fratres more apostolico iter agentes sine pera, sine edulio, cum die quadam nihil ad manducandum inuenissent, ob nimiam abstinentiam cibi videbatur fame aperire: petierant quidem ostiatim elemosinam, sed pro pane pacem, ac latratus canum audierant; idcirco quasi diffidentes, omni spe vacui, mærore, ac tristitia affecti incedebant; sed ecce obuium habent adolescentem, qui eis duos tradens panes, ac mæstitiæ causa perquisita, se Angelum manifestauit, eosq; acriter reprehendens dixit: *Maledica fidei, quare dubitasti? Cur menti vestra non reuocasti verba toties à vestro Seraphico Patre repetita: lacta super Dominum curam tuam, & ipse te nutriet? Si fidem habuissetis, maiora vobis dona communicasset Deus.* Confidite ergo: quia nullus sperauit in Domino, & confusus est.

217.
Angelus habet fiduciam in sinuauis duobus Fratribus iter agentibus.
Par. 2. lib. 2. Chron. Frat. Min.

Quare optimè concludit Drexelius de Conformat. volum. lib. 5. cap. 1. §. 3. dicens: *Numquam nobis est desperandum. Res angusta domi sunt? Dominum habemus diuitem, qui numquam passus est suos extinguere fame. Inimica insurgunt agmina, siue terris nata, siue inferis excitata? Ducem habemus potentiorum, qui vno flatu regnorum disperdet exercitus. Maledica premunt linguæ,*

EccI. c. 2. v. 11.

Et falsis querant criminationibus? Deum intueamur iudicem, vindicemque
 & humana non metuemus. Neque enim se vinci ab homine patietur Deus, aut
 munificentiam suam ab humana fiducia superari. Audet quis fidere? maior a
 donare audebit Deus. Audet sperare magna? vincet humanam spem Deus.
 Et locuplete celorum thesauris, longè maioribus beabit: ita ut ad pellendam eg-
 statem humanam, satis sit spem suam posuisse in Deo, ac de illius liberalitate
 magna sperasse. Ergo fide Deo: nam beatus vir, qui sperat in eo. Spera in
 Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & pasceris in diuitiis eius.

Psal. 33. v. 8.
 Psal. 36. v. 3.

FRUCTVS NONVS.

Infirmities curat.

NOND, hæc confidentia in Deum, ac fiducia in eius infinita bonitate,
 ac indeficienti fidelitate & gratitudines expellit, ac morbos sanat.

Quam virtutem sanandi egrotos Christus Marci 16. communicauit om-
 nibus in se credentibus, ac confidentibus dicens: *Super agros manus impo-
 nent, & bene habebunt. Quibus verbis, ait Alphonsus à Castro, verb. Exor-
 cismus, Christus promisit, se numquam illorum inuocationi defuturum, qui no-
 men ipsius interposuerint. Et Ioan. 14. Qui credit in me, opera, qua ego facio,
 & ipse faciet, & maiora horum faciet.*

Hac fiducia Apostoli, ac Sancti in nomine Iesu cæcis visum, surdis audi-
 tum, claudis gressum, & cursum, sermonem mutis, sanitatem egrotis dede-
 runt. Hac mediante quicquid salutare à fidelibus siue per Sanctos, siue per
 orationem, siue per res sacras, puta breuia, agnus Dei, cruces, coronas, be-
 nedictiones, & alia id generis petitur, obtinetur.

Verùm, ut hac fiducia homo obtineat id, quod petit, ea debet esse sine
 vlla hæsitatione: ita ut egrotus (si velit à Deo opratam consequi sanitatem)
 debeat primò credere, quòd Deus dubio procul potest eum à tali infirmitate
 liberare: secundò quòd ratione suæ fidelitatis, (si sanitas fuerit salutis ani-
 mæ profutura) illam infallibiliter iuxta promissiones suas ei communicab-
 it: Ita Suarez tom. 2. de Religione, lib. 1. de orat. cap. 24. nu. 4. & nos latè
 infra par. 2. ubi de orat.

Confirmat hanc veritatem Benedictus Iustinianus in illa verba Iacobi
 Apostoli cap. 1. *Postulet in fide nihil hesitans. Postulat, ait, hoc loco Apo-
 stolus confidentiam, hoc est, spem minimè hesitantem. Hesitatio enim, ut in rebus
 agendis actionem, sic in re proposita orandi studium vel retardat, vel omninò
 impedit. Ideò subiungit Apostolus: Qui enim hesitat, similis est fluctui ma-
 ris, qui à vento mouetur, & circumfertur: non ergo æstimet homo ille, quòd acci-
 piat aliquid à Domino? Quæ verba Apostoli explicans Titelmanus, ait: Ut
 autem sua petitionis consequatur effectum, illud videat, ut fide postulet, nihil
 addubitans. Qui enim hesitans orat Dominum, propter instabilitatem spei suæ
 comparandus venit fluctui maris, qui ab omni vento nunc huc, nunc illuc sine
 ordine agitur.*

Apertè hoc docet idem Apostolus cap. 5. dicens: *Infirmatur quis in vobis,
 inducat*

218.
 Fiducia in Deū
 infirmitates sa-
 nat.
 Constat ex po-
 sessate à Chri-
 sto in Euange-
 lio tradita.

Que fiducia
 debet esse sine
 hesitatione.

219.

inducat Presbyteros Ecclesia, & orent super eum; ungentes eum oleo in nomine Domini; & oratio fidei saluabit infirmum. & alleuabit eum Dominus: & si in peccatis sit, remittentur ei. Quæ verba clarè indicant, orandum esse ad Deum cum fiducia, si volumus in infirmitate impetrare sanitatem.

§. I.

HÆC autem fiducia nedum requiritur in curante; verum etiam in eo, qui curandus est, (si sit adultus rationis capax) vt docere videtur Suarez *disp. 8. de distinctione fidei ab omnib. donis sect. 1.* Quam regulariter etiam Christus exigebat ab egrotis antequam illis impenderet sanitatem: Sic illi languido piscinæ Ioan. 5. dixit: *Vis sanus fieri?* sic illi cæco nomine Bartimeo, qui post Iesum clamabat: *Iesu fili David miserere mei*, dixit: *Quid vis, vt faciam tibi?* Marci 10. Sic alijs duobus cæcis Matthæi 9. dixit: *Creditis, quia hoc possum facere vobis?* A quibus omnibus consensu voluntatis præstito, & actu fidei elicito, ipse liberaliter eis sanitatem largitus est, dicens: *Secundum fidem vestram fiat vobis: fides tua te saluam fecit.* Volebat enim, quod ipsi met egroti (si rationis erant compotes) peterent sanitatem, ac crederent, quod posset illis tale conferre beneficium: Idcirco secundum fidem eorum gratias illis conferebat.

Hanc veritatem magis, ac magis probat id, quod accidit cuidam cæco à gentibus Bethsaidæ Christo oblato Marci 8. *in cuius oculis Iesus expuens, imposuit manus suis, interrogauit eum, si quid videret: Et aspiciens ait: Videa homines velut arbores ambulantes.* Ita quod non perfectè cepit videre; sed tantum confusè, & imperfectè cepit distinguere obiecta. *Deinde iterum imposuit manus super oculos, & cepit videre, & restitutus est, ita vt clarè videret omnia.* Sed cur statim in principio perfectam non recepit visionem? An Christus fortasse tunc perfectam sanandi non habebat facultatem, vt perfectè citò illum sanare posset? Absit, vt dicamus hoc! Cur ergo perfectam illicò non est assecutus sanitatem, sicut alij plures cæci, muti, surdi, claudi, paralytici, alijsq; ægri tudinibus affecti? Theophilactus eruditè respondit: *Quia cæcus ille perfectam non habuit fidem, idcirco non statim ipsum respicere facit; sed sensim, vtpotè integra carente fide. Iuxta enim fidei magnitudinem, & sanitas datur.*

Hoc idem prorsus euenit egrotis nostri temporis, cum desiderio sanitatis cõsequendæ Sacerdotes aduocant, vt ab eis sacris benedictionibus muniantur. Nam iuxta Christi sententiam Ioan. 14. *Qui credit in me opera, qua ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet*, si egroti maxima sunt muniti confidentia, quod Deus mediante illius Sacerdotis benedictione, nedum possit illos à tali ægri tudine eripere; sed ratione suæ infinitæ bonitatis, & fidelitatis inuariabilis, eis dubio procul sit sanitatem præstiturus (si sit salutis animæ profutura) hi vtique vel optatam obtinent sanitatem, vel aliquod aliud donum: Immò quando infallibiliter vult talem conferre sanitatem, *Non solum*, ait Tostatus quæst. 165. in c. 17. Matthæi, *dat desiderium petendi; sed etiam confidentiam certissimam obtinendi, & tunc obtinent infallibiliter*

220.

Fiducia in Deum est necessaria aegrotis adultis, vt sanentur.

Hoc probat factum cuiusdam Cæci.

221.

Aegroti iuxta fidei magnitudinem sanitatem accipiunt.

id, quod petunt. Cum autem non dignatur concedere, quod petunt, etiamsi concedat desiderium petendi, & spem aliquam obtinendi; non tamen donat fiduciam certissimam obtinendi. Et cum petant sine fide: quia hesitant, non obtinent: vel tantum obtinent partim; & imperfectè.

Experientia do-
cet.

Hoc centies experientia mihi euenit in varijs nedum obsessis, ac maleficiatis; sed etiam naturali agritudine affectis Romæ, Venetijs, Bergomi, & alibi; Adultis enim Deus secundum fidem eorum sanitatem impertiebat. Nam alij erant in limine mortis existentes, & à Medicis prorsus vt incurabiles derelicti: quia fide inhesitanti confidebant, se à Deo mediante mea benedictione, & ad Deum deprecatione consecuturos sanitatem, à fiducia sua non sunt fraudati: alij verò, quia fiducia debita carebant, idcirco sanitatem non sunt assecuti: alij quia modicam habebant fidem, incipiebant meliùs se habere, & pedetentim obrinuerunt sanitatem. Ita quòd iuxta fidei eorum magnitudinem, & sanitas illis dabatur. *Fili ergo in infirmitate ne despicias te ipsum; sed ora Deum, & curabit te: quia nullus sperauit in Domino, & confusus est.*

Eccles. c. 38.
v. 5.
c. 2. vers. 11.

FRUCTVS DECIMVS.

*Defendit à terramotu, fulmine, aquarum submersione
alijsq; periculis inopinatis.*

222.
Confidentia in
Deum defendit
A Terramotu.
Sic Antiochia
seruata fuit.

Decimo, defendit hæc fiducia in Deum à terramotu, fulmine, aquarum submersione, incendijs, alijsq; periculis, quibus humana fragilitas subiaceret.

Lucæ cap. 24.
v. 36.

De terramotu narrant Euagrius lib. 4. c. 6. Theophanes *Miscell. lib. 16.* Cedrenus in *Annal.* & Nicephorus lib. 17. cap. 3. quòd Antiochia terræ motibus creberrimè erat quassata, præsertim anno quingentesimo vigesimo octauo, quo tempore Deus viro sancto id consilij dictauit, vt ædium foribus inscriberetur. CHRISTVS NOBISCVM; STATE. Quicumque hoc suis domibus inscripserunt, ijs terræ tremores nihil obsuerunt. Inde vrbs nouo nomine dicta est Theopolis. Idem de homine illo affirmaueris, cuius pectori, seu cordi altiùs inscriptum est CHRISTVS MECVM; STO, ET ILLI FIDO. Vbi hæc ædium frons est, ibi Christus propugnator est, qui calamitatem omnem amantissimis illis vocibus solatur, *Ego sum nolite timere nec hostem vllum, nec vlla aduersa. Ego sum adiutor in opportunitatibus, in tribulatione.*

223.
A fulmine.

De Fulmine refert Ioan. Baptista Folengius Monachus Cassinensis, quòd cum in excelsum Cassinum montem crebra cadant fulmina, idèò hac de causa cum ipsi Monachi soleant ad demones fugandos, ac Deum propitium habendum in sublimi cruce erigere, facere supplicationes, & vota; in Psalmum 18. ait: *Vidimus sæpè, maximo cum spectantium miraculo, & stupore, ipsius fulminis telum iamiana terris propinquum vi precum in aere pendere, tandemq; in medijs ipsis coruscationibus una cum nimbis in tenuissimum vaporem resolutis.* Quis tenuit fulmen, ne terram pertingeret; sed potiùs in vapores solue-

In Psal. 77.
Sic Monaci in
monte Cassino
seruati sunt.

solueretur? Non vtrique aliud, quàm oratio cum maxima fiducia ad Deum directa.

De aquarum submersione quomodo fiducia in Deum feruet, testis est Elcearius Comes notæ sanctitatis vir, de quo narrat Drexelius *de Conform. voluntat. lib. 5. cap. 4. §. 5.* quòd cum mari se commisisset Neapoli cum tota familia Prouinciã repetiturus, maxima exorta tempestatè, omnibus, qui in nauì existebant, nihil aliud deesse videbatur, quàm secum nauim sepeliri aquis. Solus Elcearius formidine abiecta forti animo perstabat, eadem illi serenitas, idem oris color, eadem animi constantia. Nam dum alij cum iracis fluctibus luctabantur, ille suauiter cum Deo agebat, ac cælum fiducialibus fatigabat precibus. Tandem subducta in portum nauì nonnullos è suis grauiter incusauit, quòd clamoribus, & lacrymis satis ostèdissent, perexigua sese fiducia in Deo niti, nimiumquæ morte abhorreere. Seorsum autem Dalphina coniux interrogabat Elcearium, an ipse solus in tam presenti periculo desisset esse homo, & mortem tam vicinam non timuisset? Cui ille. *Totum me, inquit, diuina voluntati tradidi, paratus, si saluis omnibus, salus haurirer fluctibus.* Hoc est, quod Hebræus sapiens monuit Prouer. c. 3. *Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo.*

224.

Ab Aquarum submersione. Sic S. Elcearius cum tota sua familia seruatus est.

Verf. 5.

§. I.

HÆC enim fiducia est velut asyllum securissimum, ad quod in omnibus periculis, tribulationibus, ac necessitatibus est confugiendum.

Hoc elegantissimè docet Drexelius loco citato cap. 3. §. 2. *Si quem calamitas feriat, inquit, fiduciam ille in Deum augeat. Quid enim, obsecro, mi homo agis, cum te subitus imber opprimit? in vrbe tectum; credo, subis, deprehensus in campo patulam circumspicis arborem, qua nimbum defendas. En tibi tectum, en arborem, en asyllum securissimum, fiduciam in Deum: nec vniquam opportunum esse potest in solitudine hospitium, in imbre tectum, in frigore ignis, aut balneum, atq; tibi erit in omnibus aduersis fiducia in Vniuersi Dominum: quacumque demum in te ruant procella, tutissimus stabis sub hoc imbricato tecto. Fide Deo, & vti nauis cum omnia ad nauigandum comparant, ventum à Deo prestolantur, ita tu officio tuo non desis, cetera curabit Deus: tu propositiones pone, conclusionem Deo relinque, fac antecedens, consequentiã faciet Deus. Fide Deo.*

225.

Fiducia in Deū asyllum est securissimum in omnibus periculis.

Rationem reddit Titelmanus in Psalmum 45. vers. 1. *Quia Dominus Deus noster, in quem credimus, qui nobiscum est usque ad consummationem seculi, ipse est tutissimum nostrum refugium, & nostra fortitudo, per quem ab obuenientibus quibuscumque periculis speramus saluari, ipso tanquam asylo intra sese nos concludente, & tanquam forti pugnatore pro nobis propugnante, adiutor est nobis magnus valde, semper paratus in omnibus tribulationibus, & malis, quacumque nobis obuenerint, numquam derelinquens seruos suos in afflictionibus, atque periculis. Propter ergo fiduciam eius non desperabimus, neque deiciemur, aut consternabimur animo, neque timebimus quicquam. Reuela igitur Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet.*

226.

Psal. 36. v. 5.

FRUCTVS VNDECIMVS.

Victoriam reportare facit de inimicis.

227.

*Fiducia in Deū
vincit inimi-
cos.**Hoc testatur
David de seip-
so.*

Vndecimò, hæc fiducia in Domino collocata præclaras reportare facit victorias de inimicis, prout ex eis exoritur gloria Dei, & animæ saluti magis expedit.

Hoc aperte fatetur ille strenuissimus belli dux, ac Iudææ, Israelisq; princeps David Psalmo 59. *Labor, ait, & partibus Sichimam.* Ego, vt rex, & princeps populi tui, ò Deus, labor in triumphis victoriæ, ex virtute dexteræ tuæ contra aduersarios populi tui, & diuidam terram Sichen, tanquam bello partam, populo meo: *Et conuallem tabernaculorum metibor, & vallem illam, quæ Sohot dicitur (idest tabernaculorum) ego dimetiar tanquam meo dominio, & iuri subiectam.*

*Eius præclara
victoria recen-
sentur.*

Meus est Galaad, & meus est Manasses, & Ephraim fortitudo capitis mei. Populus Galaad item mihi subiectus est, similiter & Manasse: populus autem Ephraim præcipua, & velut capitanea est fortitudo mea, & qua robor, ac virtus capitis (idest principatus mei) vtpotè alijs tribubus potentior, bellicosior, & numerosior. *Iuda rex meus.* Tribus Iudæ regnum mihi præstat, in qua & principium fuit regni mei. *Moab olla spei meæ. In Idumeam extendam calciamentum meum: mihi alienigenæ subditi sunt.* Populus Moabitarum est mihi veluti olla, & lebes oblectationis, vnde haurire possim delicias, & oblectationem, eisq; liberè vt iuxta desiderium meum. Super filias Edom extendam calciamentum meum, super illos calcabo tanquam perfecta subiectione plenissimè subiectos mihi Philistijm, Amalechitæ, & alienigenæ per circuitum facti sunt mihi tributarij. *Quis deducet me in Ciuitatem munitam? quis deducet me vsque in Idumeam?* Et quis est, qui me perduxit vsque in Ciuitates munitas, vt loca etiam tutissima obtinerem? *Quis me deduxit in Ciuitates Idumæorum admodum robustas, & populosas, vt eas cogere sub imperium regni Dei? Nonne Deus, qui repulisti nos? & nõ egredieris Deus in virtutibus nostris?* *Quis alius præter te Domine, qui olim videbaris abiicisse nos; nec volebas cum exercitibus nostris ad pugnâ egredi, nolebas pugnare cum exercitibus nostris, nolebas tua præsentia defendere populum tuum pugnantem; sed quasi à prælio absens permisisti vinci exercitus nostros ab aduersarijs? Nunc idem ipse respexisti nos, & egressus nobiscum dedisti nobis præclaras victorias.* *Da nobis auxilium de tribulatione.* Tu itaque Domine semper præsta nobis de tribulatione auxilium: cum insurrexerint aduersum nos aduersarij, & tribulatores populi tui, succurras tu nobis auxilio tuo. *Quid tot copiæ nos inuabunt, nisi tu præeas? Quia vana salus hominis.* Prorsus vanissimum est auxilium, & salutem expectare ab humana potentia, cum tu illam habeas in manu tua. *In Deo faciemus virtutem, & ipse ad nihilum deducet tribulantes nos.* Non, inquit, nostris copijs, ac viribus freti, quia prorsus imbecilles sumus, & impotentes; sed te solo, ò Deus, fortiter agemus, in tuæ virtutis fiducia, & auxi-

lio validissimè agere poterimus magnæ virtutis opera, tua virtute confortati viriliter. Tu quoque facillimè hostes nostros prosternes, & conculcabis: tu absque omni labore, ac sine molestia nostra, aut periculo ad nihilum deduces omnipotentî fortitudine tua aduersarios nostros, quanticunque tandem siue numero, siue fortitudine extiterint: propter quod in te semper fiducialiter perstare volumus, & tuo sancto cultui semper inharere, neque abs te abscedere in perpetuum.

Prædicta verba ad literam sic exponunt, ac legunt Græcus, Latinus, Chaldeus, & Hebræus: ita Simeon de Muis, Franciscus Titelmanus, Io. Baptista Folengius, Dionysius Carthusianus, Ioannes Lorinus, & alij communiter. Non ergo mirandum, quòd Dauid tot victorias de inimicis reportauerit, tot gloriosos egerit triumphos, cum sæpius coram Deo se fuerit preestatus, pugnare non proprijs innixus viribus, non de humana potentia cõfissus; sed sola Dei omnipotentia, ac virtute fretus. Sic Gigantem Goliath in nomine Domini prostrauit: sic Philisthæos, sic ceteras nationes hac fiducia munitus ditioni suæ subiecit.

§. I.

Simili artificio diuino illustrissimi viti de inimicis suis præclarissimos egere triumphos.

Abrahamus cum trecentis octodecim vernis quatuor Reges aggressus vicit summa in Deum fiducia. Genes. 14.

Moyse Deo nixus quæ non prodigia patrauit? vniuersos Ægypti exercitus vno maris sepulchro clausit. In Amalecitano bello, dum populus Israel contra Amalec pugnabat, ipse stans in vertice collis velut spectator ociosus, virgam Dei habens in manu sua totos prostrauit exercitus. Exod. cap. 17. Moyse panoplia fuit virga, & in Deum fiducia.

Quid de Calebo memorem? qui tantæ fuit fiduciæ in Deum, vt tot centenis hominum millibus variè tumultuantibus, vnus ille animosè obsistens proclamaret: *Nolite rebelles esse contra Dominum, neque timeatis populum terræ huius: quia sicut panem, ita eos possumus deuorare; recessit ab eis omne presidium: Dominus nobiscum est, nolite metuere.* Numer. cap. 14.

Et quantæ in Deum fiduciæ fuit Gedeon ad tritiram potiùs, quàm ad militiam educatus, qui cum trecentis viris tot hostium millia & inuadere est ausus, & vincere? Iudic. cap. 7.

Sic Ezechias ingenti fiducia plenus non tantùm quindécim annos vitæ suæ auctarium impetrauit, solisq; vmbra per decem lineas reuocauit; sed insignem de inimicis victoriam reportauit. Nam priùs cilicium, quàm lorricam suasit induendum, quo armatus primus ipse templum adiit, & populum ad preces, & fiduciam concipiendam hortatus: *Viriliter agite, inquit, & confortamini: nolite timere, nec pauceatis regem Assyriorum, & vniuersam multitudinem, &c. Cum illo enim est brachium carneum, nobiscum Dominus Deus noster, qui auxiliator est noster, pugnatq; pro nobis.* En plenissimam fiduciæ adhortationem!

228.
Abrahami in Deum fiducia.

Moyse.

Verf. 9.

Calebi.

Verf. 9.

Gedeonis.

Verf. 10.

Ezechia.

2. Paralip. om.
c. 32. v. 7. & 8.

§. II.

229.
Iosaphati regis.

2. Paral. c. 20.

Vers. 3.

Vers. 12.

Vers. 15.

Vers. 17.

Vers. 20.

Vers. 21.

Non est silentio prætereundum id, quod accidit regi Iosaphato, cum ingens Moabitarum, & Ammonitarum exercitus ei immineret: Hic cum viribus nequaquam par esset hosti, ingenti fiducia totum se contulit ad rogandum Deum. Iamque prolixius precatus, præclarissimam hanc clausulam adiecit: *Cum ignoremus, quid agere debeamus; hoc solum habemus restitutum, ut oculos nostros dirigamus ad te.* Hic Iahaziel diuino afflatu estuans, proclamat è turba: *Attendite omnis Iuda, & qui habitatis Hierusalem, & tu Rex Iosaphat: Hæc dicit Dominus vobis: Nolite timere, nec paueatis hanc multitudinem; non enim est vestra pugna, sed Dei. Non eritis vos, qui dimicabitis; sed tantummodo confidenter state; & videbitis auxilium Dei super vos.* His vocibus mirè animatus Rex Iosaphat exercitum duxit in hostem; ne verò sui milites ad tantæ multitudinis occursum trepidarent, instar strenuissimi ducis omnium animos oratione præmuniens: *Audite me viri Iuda, inquit, credite in Domino Deo vestro, & securi eritis.* Et mox contra quàm fieri solet in prælio, statuit cantores Domini, ut laudarent eum in turmis suis, & antecederent, ac voce consona dicerent: *Confitemini Domino, quoniam in æternum misericordia eius.* En Regem cum milite in aciem, velut Episcopum cum Sacerdote ad templum prodeuntem! Res planè insolita, & ridicula in bellis imbellem cantantium turmam in fronte agminis collocare. Sed adfuit Deus Iosaphato tanta Dei fiducia pugnaturus. Cumque cæpissent, non milites tela jacere, sed cantores sacra carmina canere, hostes in seipsos versi mutuis sese vulneribus conciderunt. Porro Iosaphati exercitus, cum progredere, omnem campum cadaueribus stratum reperit, nec supererat, cui necem liceret effugere. In tanta verò cadauerum strage spolia inuenta sunt tam opima, & copiosa, ut asportandis ijs nec triduum quidem suffecerit. En quid possit sincera in Deum fiducia rerum omnium potens, inex-pugnabilis!

§. III.

230.
Plurimorum
victoria.Iuda Macha-
bai maxima in
Deum fiducia.

Taceo victorias, quas Deo pugnante pro ipsis, præclarissimas obrinuerunt de inimicis suis Eliseus contra Milites Regis Samariæ; Iudith de Holoferne, eiusque milite ingenti; Debora prophetissa de Sisara, ac grandi exercitu Regis Assyriorum; Onias summus Sacerdos de Heliodoro, eiusque exercitu, illud dumtaxat Iudæ Machabæi monitum referam memoria dignum, quod ipse suis militibus multitudinem inimicorum timentibus tradidit. 1. Machab. c. 3. *Facile est, inquit, concludi multos in manu paucorum, & non est differentia in conspectu Dei cæli, liberare in multis, & in paucis; quoniam non in multitudine exercitus victoria belli; sed de cælo fortitudo est. Ipsi veniunt ad nos in multitudine contumaci, & superba, ut disperdant nos, & cæci. Sed aptè Dominus fortiter eos ante faciem nostram:* Et 2. Machab. cap. 10. opus dignum gessit, quod à quocumque milite Christiano, litteris aureis cordi

cordi inscribatur. Hic cum aduersus exercitū peregrinæ multitudinis cum paucis militibus prælium esset commissurus, prius deprecatus est Dominum *in* cum suis militibus, caput terra omnes aspergentes, lumbosq; cilicij præcincti ad altaris crepidinem pronolutis, vt sibi propitius, inimicis autem eorum esset inimicus, & aduersarijs aduersaretur, sicut lex dicit. Primò autem Solis ortu vtriq; commiserunt: isti quidem victoriam, & prosperitatis sponsorem cum virtute Dominum habentes: illi autem ducem belli animum habebant. Sed cum vehemens pugna esset: apparuerunt aduersarijs de celo viri quinque in equis, frenis aureis decori, ducatum Iudæis præstantes: ex quibus duo Machabeum medium habentes armis suis circumseptum in columen conseruabant: in aduersarios autem tela, & fulmina iaciebantur, quo & cacitate confusi, & repleti perturbatione cadebāt. En tutissimam Dei protectionem pro ijs, qui in illo suam constituunt fiduciam, ab eoque omne expectant auxilium; illi omnem vim, ac fortitudinem tribuentes, ac consequenter victoriam non sibi, aut suo roboti, sed eius gloriæ, & honori referentes: sicut faciebat iste dux inuictissimus, qui non suā, sed Dei victoriam appellabat: vt habetur cap. 13. eiusdem libri: *Et dato signo suis Dei victoria!* Ex his autem enarratis quid aliud colligitur, quàm eos omnes, qui in alios habent imperium, monere, vt fiduciam locent in solo Deo, qui animos, boninum versat, iubetq; summa, & ima, medio cursu sistere? ait Drexelius de Conform. voluntat. lib. 5. cap. 4. Confide ergo in Deo christiani, ait Dominus, vt liberem te. Hierem. c. 1. Vestigia sequere illius Iudæ Machabæi, qui hostilem apparatus considerans, extendit manus in cælum, & Dominum prodigia facientem inuocauit, qui non secundum armorum potentiam; sed prout ipsi placet, dat dignis victoriam. Nec ipse solum dux ante congressum os Domini interrogauit ardentissimis precibus; sed & copias suas ad idem faciendum exemplo suo accendit. Ita, qui cum eo erant, inuocato Deo, per orationes congressi sunt. Neque tantum ad pugnæ initium; verum etiam in ipso pugnæ furore Deum assidue appellabant: manu quidem pugnantes, sed Dominum cordibus orantes, prostrauerunt non minus triginta, quinque millia, præsentia Dei magnificè delectati. Hoc est, os Domini serio interrogare.

Exod. 23. v. 20.
Deut. 28. v. 7.

Verf. 19.
2. Machabæor.
c. vlt.

Verf. 21.

Verf. 26.

Ibid. v. 27.

FRUCTVS DVODECIMVS.

Neminem fallit, aut confundit.

DVodecimò, hæc fiducia in Deum neminem fallit, vel confundit, aut pudore afficit. Id testatur Paulus Roman. cap. 5. *Spes non confundit*, quod monitum prius fuit à Sapiente traditum Ecclis. cap. 2. *Scitote, ait, quia nullus sperauit in Domino, & confusus est; quis enim permansit in mandatis eius, & derelictus est? aut quis inuocauit eum, & despexit illum?* In hanc fiduciam regius psaltes sese attollens: *In te Domine speraui, ait, non confundar in æternum.* Scire Augustinus in Psalmum 38. conc. 2. ante med. *Quis est, inquit, qui confunditur? Qui dicit, ego quod sperabam non inueni, non immerito.*

23 I.
Fiducia in Deū
neminē fallit,
vel confundit.
Verf. 11. & 12.
Testatur diuina
scriptura.
Psal. 30. v. 1.

ritò..

ritò. *Sperabas enim de te, aut sperabas de homine amico? maledictus autem qui spem suam ponit in homine. Confunderis, quia sefellit te spes posita in mendacio; omnis enim homo mendax. Si autem ponas spem tuam in Deo tuo, non confunderis: quia ille, in quo spem posuisti, falli non potest. Spes non confundit.*

Rom. c. 5. v. 5.
Moyſis ingens
in Deū fiducia.

Hic, obsecro te benigne Lector, fiduciam Moyſis, quàm ea puffedacta nò sit, attendas. Refert Ioseph lib. 2. *Antiquit. Iud. cap. 7.* Cum Hebræi ex Ægypto digressi, in arctum locum omnes conclusi essent, (iam enim à tergo hèrebat hostis Pharaò, in oculis montes, & mare fugam negabant) Moyſes has preces effudisse dicitur. *Domine, tuum est hoc mare, tuus & mons, qui nos claudit: & hic potest te iubente aperiri, aut in planitiem solui: potest & mare in terram verti: possumus & nos per aerem sublimes effugere, si nos ita seruari tibi placeat.* Hæc precatus, mare virga percussit, quo ictu repente scissum transituris expeditissimum iter monstrauit: sic experientia probauit, quòd spes non confundit.

§. I.

232.
Spes mūdo, vel
viribus huma-
nis immixa fal-
lit, & confun-
dit:

E Conuersò spes, qua quis mundo, vel se ipso nititur, fallit, atq; confundit. Pulchrè Plato: *Spes mortalium, inquit, somnia vigilantium, aut potiùs desiderantium.* Anno Christianesimo millesimo octogesimo quarto, refert Drexelius de *Conformat. volunt. lib. 5. cap. 5. §. 1.* quòd Odo Antistes Guilielmi Angliæ Regis frater sortilegorum vaticinijs inductus, proximum (à Gregorio VII.) Pontificem se futurum credidit, & vt viam sibi muniret ad hoc solium per argenteos gradus, pecuniam per nefas vndecumque contraxit, iamque Romanis arcibus spe imminens, à Fratre Guilielmo in carcerè coniectus est, vbi totum peregit triennium: hoc scilicet solium huic spei debebatur. Nec vnquam Odo Romanam tiaram suo capite recepit. Ita multis alijs spes sua dedecori est, & damno, *Spes impij, ait Sapiens. Sap. c. 5. tanquam lanugo est, qua à vento tollitur: & tanquam spuma gracilis, qua à procella dispergitur: & tanquam fumus, qui à vento diffusus est: & tanquam memoria hospitis vnus diei pretereuntis.*

Verſ. 15.

Experientia
quodidiana hoc
docet.

Hoc experientia probant in dies, qui humanis fauoribus nituntur. Est famulus, cui in suo Domino plurimum fiducia: breui mors Dominum rapit, & iam tota famuli spes vbi est? Alius patrono nititur opulento, ac potente; patronus moritur, aut ipsius opes, ac potentia imminuuntur; ita iam huius spes vbi est? Iam vt lanugo à vento ablata: iam vt spuma à procella dispersa. Filij subinde parentum auctoritate, officijs, dignitate præclare se defensos credunt; subitò Deus aufert hoc vmbra Ionas Propheta quiescebat, & velut fumum illam dignitatem diffundit; ita vt miseri contra quam sperarant, vrantur à sole, & excecentur à fumo: quia consilium Psaltes non seruauerunt, dicentis: *Nolite confidere in principibus: in filijs hominum, in quibus non est salus. Beatus ergo, cuius Deus Iacob adiutor eius, spes eius in Domino Deo ipſius, quia nullus sperauit in Domino, & confusus est.*

Pſal. 145. v. 3.
Ibid. v. 4. & 5.
Ecclif. cap. 2.
v. 11.

FRUCTVS TERTIVSDECIMVS.

Maximam vitæ affert tranquillitatem.

Tertiodecimò, qui Deo seriò fedit, officia sua, quamvis latissimè pateat, sine tumultu obit, etiam inter aduersa lætus. *Lætentur omnes*, ait Psaltes Psal. 5. *qui sperant in te Domine.* & Psal. 2. *Beati omnes, qui confidunt in eo.* & Paulus Rom. cap. 8. *Spe*, ait, *salui facti sumus.*

Hoc testatur Augustinus pulcherrimè pro more suo in verba Psalmi 127. *Labores manuum tuarum, quia manducabis, beatus es, & benè tibi erit. Quasi peruersè, inquit, videtur dicere non intelligentibus; debuit enim dicere, fructum laborum tuorum manducabis. Multi enim manducant fructum laborum suorum: qui laborant in vinea, ipsum laborem non manducant; sed quod de labore ipsorum nascitur, & cat. Quid sibi vult labores fructuum tuorum manducabis? Modò labores habemus, fructus postea erit. Sed quia & ipsi labores non sùnt sine gaudio propter spem, de qua paulò ante diximus: Spe gaudentes, in tribulatione patientes: modò nos ipsi labores nostri incundant, & lætos nos faciunt de spe. Si ergo labor noster potuit manducari, & potuit incundari, manducatus fructus laboris ipsius qualis erit?*

Id perpolitè Ioan. Baptista Folengius in illa verba Psalmi 145. *Beatus cuius Deus Iacob adiutor eius, spes eius in Domino Deo ipseus*, testatur dicens: *Felix nimirum, atque iterum felix is est, cui Deus Iacob, Deus, inquam, ille, quem Sancta colunt anima, & adorant, est presidio, cuiusque fiducia solum Domino Deo suo, non conseruis se interdum debilioribus nititur. Qui Deus celi auctor est, terraque, marisque, atque omnium omninò rerum, que in illis insunt, conditor. Idem repetit in illa verba Psalmi 33. vers. 8. Beatus vir, qui sperat in eo, dicens. Felix, ille, qui fidei illius sese committit penitus.*

Id ipsum eruditè docet Titelmanus in eadem verba: *Verè beatus est, ait, vir ille, & securus est de bona salute, quisquis spem suam, & fiduciam in eo constituit, illique ex toto corde suam animam, & seipsum in benefactis commendat. Eadem verba repetit in illa verba Psalmi 39. Beatus vir, cuius est nomen Domini spes eius.* & Psal. 145. in illa verba: *Beatus, cuius Deus Iacob, &c. supra relata, dicens: Qui spem suam omnem, atque fiduciam constituit in Domino Deo suo, qui creauit de nihilo celum, & terram, & maria, & omnia; qua in eis sunt, celestia, atque terrestria; per quam rerum creationem nota sit omnipotentia eius, cui soli potestas competit veram salutem donandi. In hoc (inquam) qui sperat, beatus est, qui præter quòd est omnipotens, & saluare potens, est etiam fidelissimus in omnibus verbis suis, custodiens veritatem promissionum suarum, & fidem seruans in sempiternum, ita ut mentiri aliquando non possit, neq; fallere. Fide ergo Deo ex toto corde tuo, & felix eris, tranquillus, atq; beatus.*

FRUCTVS QVARTVSDECIMVS.

Exultat homines etiam in hac vita.

Quartodecimò, qui fiduciam suam constituit in Deum, meretur à Deo etiam in hac vita honoribus decorari, ac fauoribus ampliari. Id probat

233.

Fiducia in Deum hominem quietat.

Aug. tom. 8.

Testantur Patres.

Verf. 4.

234.

235.

Fiducia in Deum exultat etiam in hac vita.

bat Folengius in illa verba Psal. 90. *Clamabit ad me, & cęt. (Inuocabit me, vertit Felix, & respondebo illi.) Vide, ait, certam de Diuino presidio pollicitationem. Respondebo, inquit, illi: hoc est, illius votis annuam, adero, faueboque illi. Neque id satis quidem (o cęcas mentes! illum illum (inquam) haud multo pridem mihi insensum: modo verò spe mihi, atq; amore reconciliatum, non solum à periculis illis vita continuis, & aruanis eximam; verum etiam inter homines honoratum, cunctisque verendum faciam. Id ipsum testatur Simeon de Muis in eadem verba ferè ijsdem verbis.*

Hæc fuerunt exaltari Abraham.

Rom. c. 4.
ver. 18. 20. & 21.

Ioseph.

Sic Abraham, qui Deo fretus contra spem in spem credidit, vt ait Paulus, qui in re promissione Dei non hæsitauit diffidentia, sed confortatus est fide, dans gloriam Deo, plenissimè sciens; quia quæcumque promissit, potens est, & facere, qui filium suum vnigenitum diuinæ voluntati mactare nõ recusauit, meruit fieri conscius secretorum Dei, ac nuncupari pater multarum gentium.

Iosephus toties ad extremas deuolutus miserias, & angustias, quia tamen non cecidit animo; sed cor eius erat fiduciam habens in Domino, ad tam sublime solum meruit exaltari.

Dauid.

Dauid Rex Hebronis ad tantum sanctitatis fastigium, ac regium thronũ euexit summa in Deum fiducia: hac ille virtute pollebat, si vllus vnquam mortalium. Inspice Psalmos, & mecum senties, quàm ille assiduè, & ore, & pectore versabat hæc talia: *Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo? Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo?*

Psal. 17.

Daniel.

Daniel ob fiduciam in Deum constitutam, meruit nedum inter impassos leones. illęsus, & tutus seruari; sed princeps constitui super prouincias, & regna.

Tobias.

Tobias in hoc genere admirandus: Facultates, & patriam, & oculorum visum perdidit, egenus, & exul; & cęcus; fiducia tamen retinuit tenacissimè. Et licet tam cognatis, quàm vxor, & parentes ipsum irriderent, dicerent, *Vbi est spes tua, pro qua elemosinas, & sepulturas faciebas.* Manifestè vana facta est spes tua, ipse tamen eos increpans: *Nolite ita loqui,* aiebat, *quoniam filij Sanctorum sumus, & vitam illam expectamus, quam Deus daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab eo.* Hæc ei fiducia, & facultates, & patriam, & oculorum vsus restituit, & præmium in super contulit æternum.

*Tob. cap. 2.
verf. 16. & 18.*

236.

Iob.

Non minori fiducia in Deum præditus fuit Iob. Adsiuit dęmon (Deo permittente, ac facultatem dante) qui vastauit, mactauit, ac depopulatus est omnia. Ventus liberos, ignis partem pecudis, hostis cętera rapuit. Iob ipse in fimetũ è folio eiectus est. At ipse tam fuit incredibili constantia, ac fiducia præditus, vt dixerit. *Etiamsi Deus occiderit me; in ipso tamen sperabo.* De futuris nil angor, *Deus prouidebit.* Sed audite denuo indicem bonorum Iob, *Et facta sunt ei quatuordecim millia ouium* (pro septem millibus) & *sex millia camelorum* (pro tribus) & *mille iuga bouum* (pro quingentis) & *mille asine*, cum antea quingentas solum habuerit: geminato fęnore omnia redierunt. Immo & liberi sunt redditi. Nam iterum *fuerunt ei septem filij, & tres filie.* Fidite ergo Deo, quia, vt ait Scribonius in Super. Relig. lib. 1. cap. 27. *Gaudet Deus beneficijs dandis, & munificentia sua dona spargit in*

Iob. c. 113.

verf. 15.

Idem c. 42.

verf. 13.

eos precipue, qui in magnam exurgunt fiduciam. Benedictus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia eius. Hieremias cap. 17. vers. 7.

FRUCTVS QVINTVSDECIMVS.

Facit homines velut omnipotentes.

Quintodecimò; Per veram in Deum fiduciam velut omnipotentes efficiamur.

Liberè proclamat Paulus Philipp. c. 4. *Omnia possum in eo, qui me confortat. Et quamuis cuique nostrum hic obijci possit: Tu longè seque-re, & Pauli vestigia adora. Nihilominus tamen quis illorum, qui Deo fidunt, non animosè dicat cum Iob cap. 17. Pone me iuxta te, & cuiusvis manus pugnet contra me?*

Vel cum Paulo Apostolo Rom. cap. 8. *Si Deus pro nobis quis contra nos? Sed quid opus testimonij? Christus disertissimè: Si potes credere, inquit, omnia possibilia sunt credenti. In quæ Domini verba egregiè Bernardus: Quidni, inquit, omnia possibilia sint innenti super eum, qui omnia potest? Nil omnipotentiam Dei clariorem reddit, quàm quòd omnipotentes facit omnes, qui in se sperant. An non omnipotens, cui omnia possibilia sunt?*

Idipsum insinuauit Apostolis Matthæi 17. cum enim ipsum interrogasset, cur non & ipsi lunaticum adolescentem illum à dæmone obsessum potuerint liberare: Christus causam omnem diffidentia: ascribens: *Propter incredulitatem, inquit, vestram: Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis monti huic, transi hinc illuc: & transibit, & nihil impossibile erit vobis. Quæ verba explicans Drexelius de Conformat. volunt. lib. 5. cap. 5. ait: Hic non christiana solummodo fides commendatur; sed & illa fiducia, quæ diuina se Omnipotentia sic induit, vt ardua quæuis aggredia-tur, & admiranda patret. Quamuis Christus non dixerit: Edite miracula, sed Habete fidem Dei: querelas contra Dei dispositionem omittite, pusillanimitatem ad ardua trepidantem vincite, omnem à vobis diffidentiam expellite. Amen dico vobis: quia quicumque dixerit huic monti: Tollere; & mittere in mare, & non hesitauerit in corde suo; sed crediderit, quia quodcumq; dixerit fiat, fiet. Quod vtique fieri potuisset, ait Venerabilis Beda lib. 3. Com-ment. in Mar. si id necessitas fieri poposcisset. Quomodo legimus factum pre-cibus B. Gregorij Neocæsareæ Ponti Antistitis viri meritis, & virtutibus exi-mij, vt mons in terra tantum cederet, quantum incolæ ciuitatis opus habebant. Cum enim volens edificare Ecclesiam in loco apto, videret eum angustiorem esse, quàm res exigebat, eò quòd ex vna parte rupe maris, ex alia monte proximo coarctaretur: venit nocte ad locum, & genibus flexis admonuit Dominum pro-missionis suæ, vt montem longius iuxta fidem petentis ageret. Et mane facto reuersus inuenit montem tantum spatij reliquisse Structoribus Ecclesia, quantum opus habuerant. Poterat ergo hic, poterat alius quis eiusdem meriti vir, (si op-portunitas exegisset,) impetrare à Domino merito fidei, vt etiam mons tollere-tur, & mitteretur in mare.*

237.

Fiducia in Deū facit velut om-nipotentes.

vers. 3.
vers. 31.

Mar. c. 9. v. 25.
Bern. serm. 85,
in cantic.

Hoc testatur diuina scriptu-ra. Cōfirmans Pa-tres.

Marci c. 11.

§. I.

238.

Creatura insensibiles obediunt ei, qui confidit in Deum.

Hanc veritatem confirmat Alphonsus à Castro lib. 6. aduersus Hæreses verbo *Exorcismus*, illa verba explicans Luca 17. *Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicitis huic arbori moro: eradicare, & transplantare in mare, & obediet vobis. At arbor morus, ait, sensum non habet, & iussa fidelium præcipientium adimplet.*

Verùm si huiusmodi creaturæ sensum non habent, quomodo possunt iussa fidelium præcipientium audire, nedum adimplere?

Modus explicatur, quo creatura insensibiles iussa præcipientis intelligunt.

Huic difficultati eleganter respondet Suarez tom. 2. de Religione lib. 4. de *Adiurat. num. 13.* dicens: *Possunt creaturæ irrationales adiurari per immediatam efficaciam supernaturalem, quæ directè, & immediatè versetur circa suum effectum; & quia huiusmodi efficacia solet per imperium explicari, ideo dicimus hoc modo posse has creaturæ in se, etiam adiurari imperio: non quia ille percipere valeant morale imperium, aut sese mouere ad intelligentiam illius; sed quia (teste Hieronymo Matthei 8.) omnes creaturæ sentiunt Creatorem, non errore hereticorum, qui omnia putant animantia; sed maiestate conditoris, quæ apud nos insensibilia, illi sensibilia sunt. Sic enim exponit, quod de Christo ibi dicitur, quod *surgens imperauit ventis, & mari, & secuta est obedientia*, ita vt videntes mirati fuerint, dicentes: *Quis est hic, quia venti, & mare obediunt ei? Quod ergo, tuus fecit Christus virtute propria, ait Suarez, possunt facere serui eius in fide, & virtute illius: vt ipse dixit Ioannis 14. Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet. Possunt imperare huic monti, vt hinc transferatur, & faciet; & locustis, vt recedant, & obediunt, non morali; sed (vt ita dicam) physica obedientia: videlicet diuina virtute impellente.**

Matt. c. 8. v. 26.

Verf. 28.

Mar. 4. v. 27.

Hac fiducia possunt mirabilia operari homines: viderunt serui Dei.

239.

Moyfes.

Iosue.

Iof. c. 10. v. 12.

13. 14.

Ezechias.

Hoc modo Moyfes imperauit aquis, vt conuerterentur in sanguinem; fluminibus, vt ranas emitterent; pulueri, vt produceret scinifes, & mulcas; & sic de alijs signis, quæ fecit Moyfes in eductione populi Israelis de Agypto.

Sic Iosue dux belli incredibili prorsus fiducia pollens, ausus est imperare soli, ac dicere: *Sol contra Gabaon ne mouearis. Stetit itaque sol in medio celi, & non festinauit occumbere spatio vnus diei. Non fuit antea, & postea tam longa dies, obediente Domino voci hominis, & pugnante pro Israel.* idest exaudientè Deo vocem hominis, ac pugnante pro Israel.

Sic Ezechias solis vmbra per decem lineas reuocauit. Sicut autè Iosue solem stitit: ita Ezechias solem retroegit itinere prorsus immenso. *Nimirum animus Deo fidens Deum impellit, vt orbem turbet, & naturas mutet.* ait Drexelius lib. 5. cap. 4.

Apostoli Discipuli Dñi.

Fiducia huiusmodi dicitur gratia miraculorum, seu operatio virtutū.

Hac fiducia Apóstoli, Discipuli Domini, ac omnes Sancti miracula fecerunt, dantes tæcis visum, surdis auditum, claudis gressum, & cursum, sermonem mutis; vitam mortuis; ac dæmones ab obsessis corporibus effugantes:

Vnde prout hac fiducia homines miracula operantur, dicuntur donati esse à Deo gratia miraculorum, seu (vt alij dicunt) operatione virtutum, ad quam reducitur etiam expulsio dæmonum solùm per fidem, seclusa exorcistica

stica.

atica potestate: Nam expellere demones per potestatem Ordinis exorcistatus, non est miraculum; cum sic fiat iure ordinario. Ut verò per huiusmodi fiduciam egrotos sanant, dicuntur gratia sanitarum esse præditi, quæ licet ratione formali non differat à gratia miraculorum, vt docet Suarez *disput. 8. de distinct. fidei ab omnibus donis. sect. 2.* attamen tam operatio virtutum, quam gratia sanitarum peculiariter à D. Paulo numerantur, & distinguuntur; quia singularem quandam vim habent ad mouendos homines, & ad efficiendas eorum voluntates: quia non solum sunt miracula, sed etiam beneficia: vt D. Thomas docuit. 2. 2. q. 178. ar. 1. ad 4.

§. II.

Voquo modo autem sumatur fiducia siue pro operatione virtutum ad expellendos demones, seclusa exorcistica potestate; siue pro gratia sanitarum ad egrotos sanandos: siue pro fide miraculorum ad miracula facienda, vt per eam obtineatur id, quod petitur, debet esse firma, & non hesitans, vt supra docuimus num. 192. & 193. Præclarissimè hoc fateatur D. Bernardus in Psal. 90. serm. 15. post medium. *Dulcissima liberalitas, inquit, in se sperantibus non deest. Hoc enim est totum hominis meritum, si totam spem suam ponat in eo, qui totum hominem saluum fecit. In te sperauerunt Patres nostri, sperauerunt. & liberasti eos: ad te clamauerunt, & salui facti sunt: in te sperauerunt, & non sunt confusi. Sperate in eo omnis congregatio populi: quemcumque enim locum calcauerit pes vester, vester erit. Pes vester utique spes vestra est, & quantumcumque illa processerit, obtinebit, si tamen in Deum tota figatur, vt firma sit, & non titubet.*

Idipsum eruditissimè docet Cassianus Collatione 19. cap. 32. *Cum orantes, inquit, nulla nos interpellauerit hesitatio, & fiduciam petitionis nostræ quædam desperatione deiecerit; sed obtinuisse nos hora ipsa orationis effusione, quod poscimus, senserimus, non ambigamus, preces nostras ad Deum efficaciter penetrasse. Tantum enim quis exaudiri, atque obtinere merebitur, quantum vel inspicere se à Deo, vel Deum crediderit posse præstare: Irretractabilis namque est Domini nostri sententia: Quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis.*

Affirmant hoc Toftatus, ac Suarez loco citato nu. 192. 193. Quibus consentit Vasquez 1. 2. *disput. 209. cap. 4. num. 26.*

FRUCTVS SEXTVS DECIMVS.

Dat vitam longam in presenti seculo, & Beatitudinem in futuro.

Verò, qui in Deum ex corde in omnibus actionibus suis totam suam constituit fiduciam vita longa à Deo donatur in hoc seculo, & gaudijs æternis perfruitur in futuro.

Hæc est promissio Dei facta per Prophetam Regium Psal. 90. illis verbis: *Longitudine dierum replebo illum, & ostendam illi salutare meum.* (Longitudi-

240.
*Fiducia quo-
quo modo sum-
pta debet esse
firma, & sine
hesitatione.
Testantur Pa-
tres.*

241.
*Fiducia in Deo
dat vitam lon-
gam in hoc se-
culo.*

dine dierum replebo eum in hac vita) legit Simeon de Muis, *faciam, ut multos annos in terris viuat, tandemque deficiens moriatur in senectute bonas senex, & plenus, ac satur dierum instar Abrahami, Isaac, ac Davidis. Non solum, inquit, faciam, ut senescat, sed etiam ut ad extremam senectutem perueniat: hanc enim vim habet (longitudine dierum replebo eum).* Promissio porro, quæ hoc versu continetur, etsi primum fronte fallere interdum videatur, non tamen fallit. Nam hoc tenendum est, promissiones temporales semper esse intelligendas sub hac conditione; modò expediat, ut fiat, quod promissum est. Igitur quia pios citius interdum è vita migrare, & ipsis, & publicæ Ecclesiæ salutis vitale est; rapiunturque, ne malitia mutet intellectum eorum: nihil mirum videri debet, si non semper ad extremam ætatem, sicut in hoc versu promittitur, pij annos perducant. Neque verò vir iustus si morte preoccupatus fuerit, minus propterea senex, & plenus dierum existimandus est. *Senectus enim venerabilis est, non diuturna, neque annorum numero computata: sed cani sunt sensus hominis. Et ætas senectutis vita immaculata.* Ac vir consummatus in brevi expleuit tempora multa. Et quia placita erat Deo anima illius: propter hoc properauit educere eum de medio iniquitatum.

Et in futuro sæculo, idest in altera vita ostendam illi, ait Dominus, *salutare meum.* Ita ex R. Ezra, & R. Kimmhi. *Faciam illum,* ait Titelmanus in persona Dei, *meæ salutis participem, meam salutem illum videre, gustare, experiri, & possidere faciam, & meam gloriam, meam diuinitatem, (quæ est salus, & vita omnium Beatorum) ego illi ostendam, ita ut facie me contueatur ad faciem, quomodo videt homo facie ad faciem amicum, & proximum suum, ut qui in hoc tempore in me sperauit, quem non videbat, in æternitate perpetuæ meæ diuinitatis visione, atque perfectâ fruitione mecum lætetur per omnia sæcula sæculorum. Amen.*

Hi sunt fructus sexdecim dulces gutturi illius, qui in Domino suam collocat fiduciam. Qui potest eos capere, capiat.

Q V Æ S T I O I V.

Quomodo hæc Fiducia possit facile acquiri.

242.

Hæc fiducia facile acquiritur per attentam, ac deuotam lectionem, ac considerationem sacrarum scripturarum.

Quoniam par. 2. ubi de Oratione ad Deum, ea, quæ maximopere conducunt ad huiusmodi fiduciam comparandam, exactissimè pertractamus, hic duntaxat ex omnibus prædictis fructibus paruam diuinarum promissionum, quæ plurimum præstant ad talem fiduciam in nobis facillimè excitandam, syluam formamus; ut nedum Exorcistæ, ac Parochi; sed cuncti sacrarum literarum gnari huiusmodi sententias sæpius præ oculis habentes, ac intellectu attentè contemplantes ad actus fiduciæ eliciendos, promptius disponantur. Nam *quacumque,* ait Apostolus Rom. c. 15. *scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt; ut per patientiam, & consolationem scripturarum spem habeamus.* In scripturis enim sanctis vix vllum inuentui caput, ut benè obseruauit P. Ludouicus Granat *lib. 7. memor. cap. 9.* in quo Deus opem, gratiam, & confidentiam omnibus illis non promittat, qui in illo confidunt.

Sylua parua diuinarum scripturarum.

Bea-

Art. II. Spe, seu Fiducia in Deum. 135

Beatissimus Rex David huius fiduciae magister excellentissimus hanc vnam pleno ore ingerit in Psalmis penè omnibus. Et quàm illa confidentis animi sunt? Quorum versiculi aliqui, sicut & aliorum sacrae scripturae locorum sententia aliquae hic subiiciuntur.

- Beati omnes, qui confidunt in eo. Psal. 2. vers. 13.
- Quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me. Ps. 4. vers. 10.
- Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus. Ps. 17. vers. 2.
- Deus meus adiutor meus, & sperabo in eum. vers. 3.
- Protektor meus, & cornu salutis meae, & susceptor meus. vers. 4.
- Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo? Ps. 26. vers. 1.
- Dominus protektor vitae meae, à quo trepidabo? vers. 2.
- Si consistant aduersum me castra, non timebit cor meum. vers. 5.
- Si exurgat aduersum me praelium: in hoc ego sperabo. ibi.
- In te Domine speraui, non confundar in aeternum. Ps. 30. & 70. v. 1.
- Et non delinquent omnes, qui sperant in eo. Ps. 33. vers. 23.
- Spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & pascaris in diuitijs eius. Ps. 36. vers. 3.
- Reuela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet. vers. 5.
- Beatus, cuius nomen Domini spes eius, & non respexit in vanitates, & infanias falsas. Ps. 39. vers. 5.
- Inuoca me in die tribulationis, erua me, & honorificabis me. Ps. 49. vers. 15.
- Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet. Ps. 54. vers. 23.
- Qui habitat in adiutorio Altissimi, in protectione Dei caeli commorabitur. Ps. 90. vers. 1.
- Quoniam Angelis suis Deus mandauit de te, vt custodiant te in omnibus vijs tuis. vers. 11.
- Super aspidem, & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem. vers. 13.
- Quoniam in me sperauit liberabo eum, protegam eum, quoniam cognouit nomen meum. vers. 14.
- Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum. vers. 15.
- Longitudine dierum replebo eum, & ostendam illi salutarem meum. vers. 16.
- Qui timent Dominum, sperauerunt in Domino: adiutor eorum, Ps. 113. vers. 11.

eorum, & protector eorum est.

Pf.117. ver. 8. Bonum est confidere in Domino, quàm confidere in homine.
 vers. 9. Bonum est sperare in Domino, quàm sperare in principibus.

Pf.124. vers.1. Qui confidunt in Domino, sicut mons Syon, non commo-
 uebitur in eternum, qui habitat in Ierusalem.

Pf.145. vers.5. Beatus, cuius Deus Iacob adiutor eius, spes eius in Domi-
 no Deo ipsius.

Pf.146. ver. 12. Beneplacitum est Domino super timentes eum, & in eis,
 qui sperant super misericordia eius.

243. Erat quidem huic Regi cor amplissimum, & plenissimum ingenti fiducia
 in Deum: nimirum hos eructarat, quos biberat fontes.

Sed videas, eandem fiduciam sapientissimos, ac sanctissimos viros pluri-
 mum semper commendasse? Illud sapientiae miraculum Salomon ait:

Prover. vers. 4. Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, & ne innita-
 ris prudentiae tuae.

vers. 5. In omnibus vijs tuis cogita illum, & ipse diriget gressus tuos.

Ecclis. 2. v. 11. Nullus speravit in Domino, & confusus est.

cap. 11. ver. 22. Confide in Domino, & mane in loco tuo.

cap. 38. vers. 9. Fili in infirmitate ne despicias te ipsum; sed ora Deum, &
 curabit te.

Hierem. c. 10. Bellabunt aduersum te, & non praeualebunt, quia ego te-
 cum sum; dicit Dominus, vt liberem te.
 vers. 19.

cap. 17. ver. 7. Benedictus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus
 fiducia eius.

Dan. c. 3. v. 41. Non est confusio confidentibus in te.

c. 13. v. 60. Benedixerunt Deum, qui saluat sperantes in se.

1. Mach. c. 2. Cogitate per generationem, & generationem: quia omnes;
 vers. 61. qui sperant in eum, non infirmantur.

Confidera, benigne Lector, quæ Christus, qui est veritas, quæ nec falli
 potest, nec fallere, sæpius docuit apud Euangelistas.

Matth. 7. v. 7. 8. Petite, & dabitur vobis, quærite, & inuenietis, pulsate, &
 Luc. 12. v. 9. 10. aperietur vobis. omnis enim, qui petit, accipit, & qui querit,
 inuenit, & pulsanti aperietur.

Matth. 9. v. 28. Creditis, quòd possum facere hoc?

vers. 29. Secundum fidem vestram fiat vobis.

Matth. 17. v. 19. Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis monti huic:
 transi

transi hinc illuc, & transibit, & nihil impossibile erit vobis.

Omnia quęcumq; petieritis in oratione credentes, accipietis.

Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti.

Quid vis, vt faciam tibi?

Habete fidem Dei. Amen dico vobis, quia quicumq; dixerit huic monti: Tollere, & mittere in mare, & non hesitauerit in corde suo; sed crediderit; quia quodcumque dixerit, fiat, fiet ei. Propterea dico vobis, omnia quęcumq; orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis.

Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo demonia eijcient: linguis loquentur nouis: serpentes tollent: & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super ægros manus imponent, & benè habebunt.

Quis ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut piscem: numquid pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petierit ouum; numquid porriget illi scorpionem? Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona dare filiis vestris, quanto magis Pater vester de cęlo dabit spiritum bonum petentibus se?

Considerate lilia, quomodo crescunt: non laborant, neque nent: dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut vnum ex istis. Si autem fœnum, quod hodie est in agro, & cras in clibanũ mittitur, Deus sic vestit, quanto magis vos pusillę fidei? Pater vester scit, quia his indigetis.

Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis huic arbori moro: eradicare, & transplantare in mare, & obediet vobis.

Vis sanus fieri?

Amen amen dico vobis, qui credit in me, opera, quę ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet: quia ego vado ad Patrem. Et quodcumque petieritis in nomine meo, hoc faciam.

Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint: quodcumque volueritis, petetis, & fiet vobis.

Omnis, quicumque inuocauerit nomen Domini, saluus erit.

Spes autem non confundit: quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.

Nihil

Matt. 21. v. 22.

Mar. 9. v. 22.

C. 10. ver. 51.

C. 11. vers. 23.

C. 16. vers. 27.

vers. 28.

Luc. 11. ver. 11

C. 12. ver. 27.

C. 17. vers. 6.

Ioan. 5. ver. 7.

C. 14. ver. 12.

vers. 13.

ver. 14.

C. 15. vers. 7.

Ast. 2. ver. 21.

Rom. 5. ver. 5.

cap. 8. ver. 1. Nihil est damnationis his, qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant.

verf. 24. Spe salui facti sumus.

verf. 31. Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui etiam proprio filio suo non pepercit: sed pro nobis omnibus tradidit illum: Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit?

cap. 10. ver. 11. Omnis, qui credit in illum, non confundetur.

verf. 12. Idem Dominus omnium, diues in omnes, qui inuocant illum. Omnis enim quicumque inuocauerit nomen Domini, saluus erit.

Eph. 3. ver. 12. In quo habemus fiduciam, & accessum in confidentia per fidem eius.

Hæbr. 4. v. 16. Adeamus cum fiducia ad thronum gratiæ eius, vt misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno.

Iacob. c. 1. v. 5. Si quis vestrum indiget sapientia: postulet à Deo, qui dat omnibus affluenter: & non impropere, & dabitur ei. Postulet autem in fide nihil hæsitans.

verf. 6. Qui enim hæsitat similis est fluctui maris: qui à vento mouetur, & circumfertur. Non ergo æstimet homo ille, quòd accipiat aliquid à Domino.

verf. 7.

Ioan. c. 3. v. 3. Omnis, qui habet hanc spem in eo, sanctificat se, sicut & ille sanctus est.

verf. 6. In hoc apparuit filius Dei, vt dissoluat opera diaboli.

verf. 21. Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad eum, & quicquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam madata eius custodimus: & quæ sunt placita coram eo facimus.

verf. 22. Et hoc mandatum est eius: vt credamus in Nomine filij eius Iesu Christi.

verf. 23. Hæc est fiducia, quam habemus ad eum: quia quodcumque petierimus secundum voluntatem eius, audit nos.

verf. 24. Quæ sententiæ, ac verba sunt ita vera, quòd potius Cælum, & terra destruetur, quàm ipsa non adimpleantur: vt ait ipsemet Christus Matthæi 24. *Calum, & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt.* Quod prius per Dauid manifestauerat Psal. 88. verf. 35. *dicens: Neque profanabo testamentum meum; & quæ procedunt de labijs meis non faciam irrita.* & Psal. 144. ipsemet Dauid fatetur hanc veritatem verf. 14. *Fidelis Deus in omnibus verbis suis, & sanctus in omnibus operibus suis.*

Quare si Exorcista, vel Parochus, vel quicumque Christi fidelis sacram-

litterarum gnarus ad huiusmodi verba diuina sepius mentis oculos diriget; ac deuote meditabitur in corde suo, ea non tantum implicite credendo; sed circa singula, vel eorum aliqua fidei actus implicite eliciendo, ac voluntate firma eis adherendo, tunc fides, quæ est habitus, ac virtus theologica, in eo fiet maior ex parte intellectus propter maiorem certitudinem, & firmitatem: & ex parte voluntatis fiducia fiet maior propter maiorem promptitudinem, seu deuotionem: quia secundum maiorem firmitatem fidei in intellectu, fiducia magis, ac magis augetur in voluntate; qua veluti panoplia armatus se, & suos ab inimicis tam visibilibus, quam inuisibilibus, & à quibuscumque rebus aduersis tueri; ac veluti Mosayca virga omnia salutis animæ, & corporis necessaria obtinere, Deumque in cunctis necessitatibus propitium habere poterit. *Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem.*

Quas Exorcista ac Parochus non tantum credere debent; sed eis firmiter voluntate adhaerere.

Hæbr. 10. v. 35

ARTICVLVS III.

De Charitate erga Deum, & Proximum.

Tertia virtus, qua fulgere debet Exorcista, est Charitas: quæ secundum Augustinum lib. 14. *Ciuitate Dei* c. 7. & Theologos communiter in 3. *Sent. dist. 27. est animi affectio, qua diligitur Deus propter se, & proximus propter Deum.*

245.
Charitas describitur.
D. Tho. 2. 2. qu. 23.

Quod indicat typus similis filio hominis, qui oculos habebat tanquam ignis; faciem, sicut sol lucet in virtute sua; & pedes similes aurichalco tanquam in camino ardenti. Nam quis est ille ignis caput, & pedes inflammans, & ardens in vtraque hominis extrema parte, nisi charitas, quæ sursum in Deum dirigitur, & deorsum vergit ad proximum: Quia homo flagrans oculos habet ignitos, cognitione lucentes, & faciem ardentem amore, ut nihil aliud aspiciat in omnibus, quæ agit, quam Deum, & eius gloriam. Quare Exorcista, ac Parochi, ut tuto, & efficaciter dæmones profigare valeant, aegrotis sanitatem à Deo impetrare, illumque in cunctis suis actionibus propitium habere, hac carere non debent, siue prout sursum dirigitur in Deum: siue prout deorsum vergit ad proximum.

Hac munitus debet esse Exorcista, ut tuto, & efficaciter dæmones expellat.

§. I.

Charitas (prout hominem dirigit in Deum amore, ac dilectione) maxime Exorcistis, ac Parochis est necessaria, ut dignè, tuto, & efficaciter suas valeant adimplere partes. Nam licet ad dæmones expellendos in Exorcista simpliciter sufficiat potestas Ordinis Exorcistatus, intentio faciendi, quod Romana Ecclesia facit, & quod ipse præcepta formet ad præscriptum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, diuino nomine interposito. Nihilominus, quia ad tuto, & efficaciter dæmones expellendos necessaria est fides, ac fiducia in Deum theologica, ut latè supra docuimus num. 183. & seqq. consequenter est asserendum, ei necessariam esse charitatem; nam fides, ac

246.
Charitas, (ut respicit Deum) qua ratione sit necessaria Exorcista.

spes,

spes, seu fiducia non possunt esse perfecta sine charitate.

Etudicè id probat Augustinus lib. 14. de Ciuit. cap. 9. dicens: *Boni animi motus, atq; affectus* (quales sunt actus fidei, spei, ac confidentiæ in Deum robustissimæ) *ex amore, & sancta charitate veniunt*: quatenus scilicet quis sperat diuinum à Deo (vt ab amico) impetrare auxilium. Confirmant hæc veritatem D. Ambros. in illud Lucæ 17. *Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, &c.* & D. Thomas 2. 2. quæst. 23. ar. 8. ad 2. ac communiter Theologi vocantes charitatem formam omnium virtutum.

247.
Charitas quid
operetur in ha-
bente.

Ratio ipsa dicitur: Nam qui manet in charitate, in Deo manet, vt docet Ioan. prima sua canon. cap. 4. dicens: *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo*. Qui autem manet in Deo, quodcumque voluerit a Deo obtinere, obtinebit: vt ipsemet Christus docet Ioan. c. 15. *Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint: quodcumque volueritis, petetis, & fiet vobis*. Nam cum charitas excludat vitia, & peccata, vt docet Cassiodorus super Psalmos. *Charitas, inquit, est mors criminum, virtus pugnantium, palma vitiorum, concordia mentium, societas electorum, quam fides concipit, ad quam spes currit, cui profectus bonorum operum seruit*; qui illam possidet, (cum sit Deo gratus, nec illum alicuius mortalis noxæ conscientia reprehensive) facile confidere potest, se in suis functionibus diuinum obtenturum auxilium. Quod docet Ioannes prima sua canon. cap. 3. *Si cor nostrum, ait, non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad eum: & quicquid petierimus, accipiemus ab eo*. & Cassianus Collationum lib. Collat. 9. cap. 33. id docet dicens: *Hæc fiducia de conscientia puritate creditur emanare*.

248.
Exorcista seip-
sum purgare
debet à vitijs.

Quare Exorcista, vt facilè suis præceptis dæmonem subiugare queat, eius tyrannidem perfringere, ac tutò, & efficaciter illum in fugam vertere, per charitatem, & gratiam seipsum à vitijs expurgare debet, & à peccatis cunctis conscientiam suam mundare, vt sic gratus Deo in suis functionibus, ac ministerijs diuinum eius auxilium securè impetrare valeat. Quod benè admonet Stephanus Eduensis Episcopus tract. de Sacram. Altaris cap. 3. relatus tom. 10. Bibliothecæ Veterum Patrum: *Exorcista, inquit, debent coram Deo, & hominibus clarere munditia vitæ, sordibus vitiorum expulsis, Sancti Spiritus gratia mundante. Qui enim super immundos spiritus habent imperium, eos oportet, habere spiritum mundum. Et qui tradita sibi potestate malignos spiritus eiiciunt de corporibus obsessis, spiritu benignitatis, & operibus mundis vitia, & immunditias expellant de cordibus suis; & quorum medicina alijs proficit, sibi met seiant mederi. Non enim probatus est Medicus, qui alij medetur, nesciens curare morbum, quo leditur: præcipuè cum eodem languore laborent ipse, & ille, cui medetur. Idcirco S. Cyprianus tract. 4. de Idolorum vanit. ait: Demones vel exiliunt statim: vel euanescent gradatim, prout fides patientis adiuuat: aut gratia curantis aspirat.*

249.
Exorcista non
potest amare
Deum, nisi amet
proximum.

§. II.

Charitas verò, vt deorsum flectitur ad proximum, quàm maximoperè Exorcistæ sit necessaria, probat Ioannes prima sua canon. c. 4. dum dicit:

dicit: *Qui non diligit fratrem suum, quem videt: Deum quem non videt, quomodo potest diligere? Et hoc mandatum habemus à Deo, ut qui diligit Deum, diligit & fratrem suum.* quasi dicat: Si Exorcista necessaria est charitas, quæ sursum illum dirigat in Deum, ut dignè, tutò, & efficaciter suo valeat munere fungi: etiam illi necessaria est charitas, quæ deorsum vergat erga proximum: non enim potest amare Deum, & proximum non amare propter Deum: Nam qui diligit Deum, diligit & proximum: quia tam secundum, quam primum est præceptum Dei: immo teste Gregorio in Pastoralibus, *tunc ille ad alta mirabiliter surgit, cum ad ima proximorum se misericorditer attrahit; & qui benigne descendit ad infima, valenter incurrit ad summa.* Vnde Exorcista, seu Parochus pedes habet ignitos, & probatos, affectus nempe, qui igne charitatis splendent, quando cum alijs infirmatur: alios curat edificare: alios erigit: ad alios inclinat: alijs blandus: nulli inimicus: omnibus omnia factus. Probantur verò in camino ardenti, cum currit, ut operam ferat, non quæ sua sunt, quærendo; sed quæ aliorum: nec proximo ob propriam utilitatem serviliter; sed ad eius commodum liberaliter obsequium exhibet. Quare necessaria est Exorcistæ non tantùm ut à Deo obtineat fidè perfectam, ac firmissimam fiduciam, qua facillimè proximum à demone obsessum ab eius tyrannide eripere possit; sed etiam ut eius ignea tela retundere valeat, superbiam nempe, & avaritiam, quibus ut plurimum ecclesiasticos ministros oppugnare solet, ut sic fructus liberationis impedire valeat.

Quomodo charitas proximo sit exhibenda.

§. III.

PRimum, quod est omnium scelerum causa, superbia nempe, tanquam potentissimum telum à demone contorquetur in Exorcistam, ut elatione vitiosa efferatur, quod facit duobus modis.

Aliquando miris illum laudibus effert, & se eius humilitate torqueri, sanctitate vexari, agitari charitate, ceterisque virtutibus, quasi tot tormentis immaniter vri: magnis clamoribus, & boatibus, varijsq; exclamationibus eius virtutes publicat: nunc ad istum, nunc ad illum: modò ad circumstantes dirigunt sermonem; sed omnia fiçtè, ut Exorcista se laudari audiens in hominum conspectu, fastu mentis intumescat.

Aliquando tacitis suggestionibus illum adoritur; & tunc periculosius illum laceffit. Quòd si patientem aurem huiusmodi occultis encomijs præbere videat, ambizioso stabello ventum excitare, & vanitatem inducere non cessat, donec mens eius infleat. Utroque modo sapius prævalet; quia ab homine ipso ad superbiam propria inclinatione propenso adiuuatur. Ideò Exorcista sollicitè cauere debet, ne huiusmodi laudibus publicis, aut occultis extollatur; sed ardenti charitate deorsum feratur ad proximum subleuandum propter Deum; Et ad gloriam eius manifestandam, ac nomen sanctum eius glorificandum intentos habeat oculos, huiusmodi vanitatis fumositates igne diuinæ charitatis absumendo, & opus suum humiliter, & charitatiuè prosequendo. Quod docet Christus Dominus Lucæ 10. cum discipulos exultantes de expulsionem demonum, & dicentes cum gaudio: *Domine etiam*

250.

Demon per superbiam tentat Exorcistam, Patenter laudando.

Occultè suggerendo.

etiam demonia subiiciuntur nobis in nomine tuo, reprehendit dicens: *In hoc nolite gaudere, quia spiritus subiiciuntur vobis.* Si illos nolebat gaudere, quomodo gloriari? ut discant Exorcistæ, potestatem in demones non sibi, sed Deo referre, aliàs parùm proderunt; ut confirmatur exemplo relato à Cæsario lib. 4. cap. 5. cuiusdam adolescentis Monachi à Priore suo assumpti, eò quòd nouerat eum virginem, ut dæmonem ab obsessò expelleret. Nam obfidens spiritus ab illo Priore interrogatus: an auderet remanere, si Monachus iste virgo ei exire præciperet: Respondit: *Non illum timeo: quia superbus est.*

§. IV.

251.
Dæmon p aua-
ritiam, vt sa-
gittam Exorci-
stas ferit.

SECUNDUM est auaritia, quæ tanquam sagitta potētissima in ecclesiasticos viros vibratur à dæmone. *Quorum aliqui*, inquit Bernardus in Cantic. sermone 10. *Christi opprobria, sputa, flagella, clauos, lanceam, crucem, & mortem, hæc omnia in fornace auaritiæ constant, & profligant in acquisitionem turpis quæstus, & pretium vniuersitatis suis marsupitijs includere festinant.* Quod summopere cauere debet Exorcista, ne similis sit dominis Pythonistæ Act. 16. magnum quæstum ex ipsius diuinatione facientibus: Vel Simoni, qui ab Apostolis Spiritum Sanctum emere tentauit. Act. 8. vers. 13. Caueat ergo, ne tam indignum, & intollerandum scelus admittat, Dei dono abutendo ad temporalia acquirenda. A quo si liberari velit, pedes habeat ignitos, affectus nempe charitatis igne fulgentes; & ab omni auaritiæ scoria purgatos; ut possit dicere cum Paulo 2. Cor. 12. *Non quero quæ vestra sunt, sed vos.* Et sic charitatiuè se gerendo, victoriam contra dæmones consequi valeat. Quia, vt benè Augustinus de Doctrina Christiana dixit: *Sola charitas est, quæ vincit omnia, sine qua nihil valent omnia, & quæ, vbicumque fuerit, trahit ad se omnia.*

ARTICVLVS IV.

De Fortitudine.

252.
Fortitudo de-
scribitur.

QUARTA virtus est Fortitudo, quæ iuxta doctrinâ D. Tho. 2. 2. q. 123. ar. 4. *est firmitas animi in sustinendis, & repellendis his, in quibus, maximè est difficile, firmitatem habere propter bonum virtutis.* Hæc secundum Macrobiū præstat fiduciam, securitatem, magnificentiam, magnanimitatem, constantiam, tolerantiam, ac firmitatem.

Vnde duplex est fortitudinis actus, scilicet Aggredi, & Sustinere: vt eruditè docet D. Thomas 2. 2. quæst. 128. ar. 1. in Respon. Ad actum aggrediendi requiruntur duo, quorum primum pertinet ad animi preparationem, vt scilicet aliquis promptum animum habeat ad aggrediendum. Et quantum ad hoc ponit Tullius Fiduciam, de qua supra toto articulo 2. Secundum pertinet ad operis executionem, ne scilicet aliquis deficiat in executione illorum, quæ fiducialiter inchoauit. Et quātum ad hoc ponit Tullius magni-

gnificentiam, que est rerum magnarum, & excelsarum cum animi amplitudine, & splendida propositione cogitatio, atque administratio, id est executio; ut scilicet amplo proposito non desit administratio. Et hanc probatur possidere, qui erga Deum, & proximum magna flagrat charitate; de qua *artic. preced.*

Magnificentia quid sit.

Ad alium actum Fortitudinis, qui est sustinere, duo requiruntur, quorum primum est, ne difficultate imminentium malorum animus frangatur per tristitiam, & decedat à sua magnitudine, & charitate. Et quantum ad hoc ponit Patientiam. Unde dicit, quòd *Patientia est honestatis, aut utilitatis causa rerum arduarum, aut difficilium voluntaria, ac diuturna perpassio.*

Patientia quid sit.

Aliud autem est, ut ex diuturna difficilium passione homo non fatigetur vsque ad hoc, quòd desistat, secundum illud ad Hebr. cap. 12. *Non fatigimini animis vestris deficientes.* Et quantum ad hoc ponit Perseuerantiam. Unde dicit, quòd *Perseuerantia est in ratione bene instituta stabilis, & perpetua permansio.* Hæ igitur duæ virtutes, scilicet Patientia & Perseuerantia, si coarctentur ad propriam materiã Fortitudinis, erunt ipsius partes integrales.

Perseuerantia quid sit.

§. I.

Sunt autem veluti duæ columnæ, quibus innititur fiducia. Nam *Fiducia in Deum*, ait Drexelius de Conformat. volunt. lib. 5. c. 3. *diu non stabit, nisi eam Patientia firmet, & Perseuerantia.* His columnis duabus Patientia, & Perseuerantia fulcienda est Fiducia. *Nimiam tristitiam reprimunt Patientia. Perseuerantia non nimis longum est, quicquid tempore clauditur.*

253.

Fiducia patientia, ac perseuerantia innititur.

At quis non videat, has maximè necessarias esse Exorcistæ? Quomodo poterit aduersus mundi rectores tenebrarum harum bellum mouere, eiusque tyrannidem reprimere, nisi & ipse ad sustinendas persecutiones sit paratus?

Quàm sint necessaria Exorcistæ.

Quas enim animi perturbationes, inuidias, odia, ac furores aduersus eum commouere non tentabit antiquus ille superbus aduersarius, dum se ab eo contemni, ac paruipendi experitur? Quibus contumelijs, subsannationibus, ac conuicijs illum impetere non fataget? Videas, si Exorcista sit Ecclesiasticus sæcularis, per mulieres malæ famæ rixas, ac tumultus commoueri, ut ab alijs Presbyteris odio habeatur, & tanquam pacis, & quietis perturbator ad Episcopum denunciatur; atque à muneris huiusmodi executione suspendatur! Si verò Exorcista sit regularis, En versipellis hostis quot laqueos tendit? quot machinamenta struit? Nunc apud plebem eum nimis laudat, & extollit, ut sanctum, ut virginem, ac Deo valde gratum proclamans, tum ut ipse superbia elatus seipsum magnificiat, ceteros despiciat, ac virtutem humilitatis amittat, ut diximus *art. preced.* tum ut ceteri fratres videntes illum sic laudatum, & exaltatum plùs quàm merita eius exigunt, turbentur, eumque inuisum habeant. Nunc aduersus eum suscitatur mulierculas sagarum consanguineas, vel ipsas sagas, quæ tamen à simplicibus etiam Religiosis, ut bonæ, & sanctæ reputantur: Vel earum fautores excitat, qui omnes, ne opera sua mala per ministerium exorcisticum veniant ad lucem, lacrymis onerati ad præfatos Religiosos, vel etiam eorum prælatos accedunt, enixè

Diaboli persecutiones gravissima contra Exorcistas.

enixè rogant, vt tot tantisque rumoribus ab Exorcistis excitatis prouidere, non differant, aliter multa, & maxima ex his euentura mala, & scandala prænunciant. Quapropter quandoque aliqui Superiores perterriti ad tollendos, & euitandos huiusmodi rumores prænunciatos, sæpiùs Exorcistas præceptis, mortificationibus, è conuentibus mutationibus, comminationibus, & alijs huiusmodi infestationibus vexare non detrectant.

Patientia facit eas superare.

Verf. 36.

Quare Exorcistis *Patientia*, quæ est virtus contumeliarum, & omnis aduersitatis impetus equanimiter portans, potissimum est *necessaria*, vt *voluntatem Dei* in suo munere facientes, ex hoc iuxta Apostoli monitum Hebr. 10. *promissionem reportare valeant.*

§. II.

254.
Perseuerantia facit palmam obtinere.

AB hac separanda non est eius fidelissima soror Perseuerantia, sine qua, ait Bernardus epist. 129. *nec pugnans victoriam, nec victor palmam consequitur. Nutrix enim est ad meritum, mediatrix ad præmium: Soror est patientia, constantia filia; amica pacis, amicitiarum nodus, vnanimitatis vinculum, sanctitatis propugnaculum. Tolle perseuerantiam, nec obsequium mercedem habet, nec beneficium gratiam, nec laudem fortitudo. Sola est, cui æternitas redditur, vel potius quæ æternitati hominem reddit dicente Domino:*

Matth. 10. 22.

Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit.

Quis autem non videat, sine hac Exorcistam triumphare non posse, cuius vox similis esse debet voci aquarum multarum, quæ continuè, & clamorosè extollitur? Nam etsi nihil aquis infirmus, & labilis; attamen nihil fortius, dum aliqua molè cursus impeditur, aut retardatur. Nam vires colligunt, vt obstaculum auferant: aut si pates non sint oneri tollendo, frementi clamore, & frequenti spuma circumquaque perstrepunt, & indefinenter vocem efferunt, quæ longiùs personat. Sic enim Exorcista homo labilis, & infirmus, sed diuina virtute confortatus, fortis, & constans Ecclesiæ minister randiu in officio perseuerare tenetur, & in acie stare, vocemque atrolere, quandiu rebellis inimicus stare, & obstare perseuerauerit. Nec continua laborum perpeffione, nec vehementi obrectatorum infestatione fatigari, ac deterreri, donec superno fauente Numine de infernali dracone, & tarrareis aciebus gloriosos egerit triumphos.

255.
Documenta ad fortiter sustinendum, ac constantè perseuerandum.

Ne autem Exorcista, vel Parochus in aduersis animo deficiat, & in huiusmodi charitatis, ac pietatis officijs exercendis terreatur; sed fortiter sustineat, & constanter perseueret, præoculis habeat, & attentè obseruabit sequentia documenta ex Hieremía Drexel. desumpta.

Primum documentum.

1. Deo tuam causam expone.

CV M tibi malè est, quàmprimùm, & eo statim momento ad Deum te verte, & illi expone quicquid dolet. Hic plerique grauius erramus: cum nos vigent aduersa, complurium aures querelis innumeris opplemus, omnium postremus Deus, cuius opem imploramus, ordine prorsus præpostero.

stero . Longè aliter Rex Dauid : *Leuaui, inquit, oculos meos in montes, unde ueniet auxilium mihi : auxilium meum à Domino* . Qui hoc non facit principio cuiusque mali, ab ira, dolore, iniuria sic occupatur, ut sui fiat impos . Quamprimùm ergo commotum te sentis, dic : *Domine, quid me vis facere ?* & respondebit tibi diuinæ voluntatis interpretes : *Expecta Dominum, uiriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum* . Malignas cogitationes, quantum potes, coerce, & hoc aliudè cogita : *Domine quid me vis facere ?*

Psalm. 120.

A&. c. 9. v 6.

Psal. 26. v. 14.

Secundum documentum .

T Ace, & saltem os, & linguam contine, si minus potes animum . A Rege sapientissimo hoc consilium accipe : *Dixi, ait, custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea . Posui ori meo custodiam, cum consisteret peccator aduersum me : Obmutui, & humiliatus sum, & filii à bonis* . Ergo tace; Nam si inter ærumnas, aut iniurias frenum dimiseris linguæ, certò scias in præceptis te trahendum : vix incipies loqui, & offendes . Ergo tace præsertim de tuis aduersarijs . Non potes de ijs bene loqui? Saltem ne loquaris malè . Tua te conscientia soletur, & æquissimus Iudex Deus, cuius oculos nec aduersarii tui, nec eorum machinationes vitare possunt, tui curam habebit . Deo fide, & fide .

256.

2. Os, & linguam contine.

Psal. 38.

vers. 1. 2 3.

Tertium documentum .

C V M ad Deum te verteris, & tacere cæperis, tunc teipsum Deo deuotè commenda : ac diuinæ voluntati te totum quam arctissime adstringe, & deuoue . Sed & gratias Deo age, quòd dignum te iudicet, qui patiaris innocens : aut si nocens, patientia tamen repares innocentiam . In hoc diuinæ voluntatis amplexu homo Deum velut brachijs stringat, dicatq; quod Iacob cū Angelo luctans dixit : *Non dimittā te, nisi benedixeris mihi* .

257.

3. Diuina voluntati te adstringe.

Gen. 32. v. 26.

Quartum documentum .

C V M tempestas non nihil cessauerit, ad preces te compone, Matrem Domini, Sanctosq; Angelos ad causæ tuæ patrociniū inuita, ijsq; omne negotium tuum commenda; nec id semel, iterumq; fecisse satis est : compluribus diebus, annis, & lustris, (si res illud exegerit,) idè factita; nec cesses, donec pugnum, quem tibi Deus, velut vir robustissimus compressis digitis clausum ostendit, fiducia grandi, obsecratione constanti explices : Rex Ezechias, cum impias Sennacherib litteras accepisset, *ascendit in domum Domini, & expandit eas coram Domino, & orauit* . Illud autem pectore, & ore assiduè versabat Ezechias : *In Domino Deo nostro habemus fiduciam* . Expande & tu bone Exorcista, & quisquis affligeris, tuas etiam litteras coram Deo, & quidquid querelarum habes, apud hunc æquissimum Iudicem, & benignissimum patrem depone . Et videbis, quomodo tui protectionem assumet . Si verò aliquando, quod petis, non impetras, arcanissima Dei iudicia,

258.

4. Ad preces te compone.

4. Reg. c. 19.

vers. 14.

Ibi. c. 18. v. 22.

cia, & certissimam ab eterno prouidentiam suspice, eique te totum committe. Fecisti quod in te erat, interim tu sustine, & perseuera in benè operando, cetera curabit bonus Deus.

Quintum documentum.

259.
S. Vtere consilio prudentis, ac probi viri.

VTere consilio prudentis, ac probi viri. Siracides monens: *Fili, ait, sine consilio nihil facias, & post factum non penitebis.* Ecclis. 32. v. 24. Summoperè etiam caue, ne tuos affectus, tuumq; impetum sequaris. Perdidisti mansuetudinem, perdidisti patientiam omnem, si Consiliarios admittis. Affectum, & Impetum: Consiliarios sanè pessimos. Deus hanc telam, quam miraris, orsus est, & ipse omnium optimè nouit, qua ratione illa sit pettexenda. Quòd si tu importunè interuenias, illudq; ingemines:

Hoc volo, sic iubeo, sit pro ratione voluntas.

Baruch. c. 1.
v. 17. & 18.

Suauissimam Dei dispositionem quantum est in te, turbabis; & idè euentus malos nemini, praterquam tibi, ascribes. Omne nobis malum ex eo est: Quod Baruch ingemiscens: *Non credidimus, inquit, diffidentes in eum: & non fuimus subiectibiles illi, & non audiuius vocem Domini Dei nostri, ut ambularemus in mandatis eius.* Idcirco habe fiduciam in Deo, sustine, & perseuera in bono; tantò enim eris ab omni hoste securior, quantò fiducia tua in Deum fuerit robustior.

Sextum documentum.

260.
Si nihili succedat è voto, credas, hac esse sua experimta.

Quòd si adhibita omni diligentia nihil succedat è voto; ne indignationem in Deum, nec in vllam rem creatam conuertas; hoc potiùs cogitato, scire Deum ad vnguem omnia, quæ passus, aut passurus es, eumque velle, hæc esse constantia tua experimenta. Ea de causa quicquid Deo, hoc omne, & tibi quoque placeat. Nam verè; *Beati sumus, ait Baruch c. 4. Israel; quia quæ Deo placent, manifesta sunt nobis.*

Verf. 4.
Verf. 13. 14.

Nemo dicat: Ut video, frustra laboro. Petiui quidpià à Deo magna in Deum fiducia, magna in diuinam voluntatem resignatione; sed nihil impetro. *Quid enim nouit Deus?* ait Job. c. 22. *& quasi per caliginem indicat, nubes latibulum eius, nec nostra considerat, & circa cardines cali per ambulat.* Impiorum hæc cantilena est. Nullo modo frustra fit, quicquid benè fit. Num Deus vnâ solummodo arcam ærariam habet, ita vt qui ex ea nihil accipit, nihil speret ex alia? Fatui ingenij seruus est qui cum Dominum suum habeat debitorem, monetam aliam, quam sestertios recusât admittere. *Quid si Dominus moneta aurea, quid si frumento selectissimo nomen velit expedire, num seruus obstinatè clamet: Sestertios volo, sestertios?* Ita qui impetrat à Deo, quod rogat, certissimus sciat, non frustra se rogasse, sed impetraturum; certò alia, & meliora.

ARTICVLVS V.

De Prudentia in erroribus vitandis.

Quinta virtus, qua fulgere debet Exorcista, est Prudentia, quæ ab Aristotele definitur 6. *Æthic. quod sit recta ratio agibilibus*. Cuius, ut docet Plato in lib. *Diffinitionum, est, consilium capere, & bona, malaq; discernere, & petenda, fugiendaue in vita diiudicare, & bonis ijs, qua quidem concessa nobis natura sunt; præclare vri, & rectè cum hominibus congregari, & opportunitatem rerum cernere, & rationem, orationemue sagaciter adhibere, & eorum, qua nobis possunt esse vsui, omnium experimentum, scientiamq; tenere.*

Hæc autem Exorcista, ac Parocho maximè est necessaria, ut sciat errorum scopulos euitare, per semitas rectas ambulare; bona & mala discernere; diaboli insidias fugere; ipsius technas, & machinamenta destrueret, & in nihilum redigere; miseros obsessos ab ipsius tyrannide eripere; ac de eius iniqua potestate gloriosos triumphos reportare.

Quod typice figuratur in simili filio hominis caput, & capillos albos ad modum niuis, & lanae gerente. Nam quid caput, & capilli albi referunt, quàm vtramque senectutem, annorum, & morum, in qua maxime vigere solet prudentia? Qua senectute, si non prima, saltem secunda ornatus esse debet Exorcista, ac Parochus, ut cum sapientia, ac prudentia, non humanitatis parta, sed acquisita diuinitus suo fungatur officio; valeatq; circa adiurationem errores euitare, de quibus in hoc articulo sequentes formantur quæstiones; ac semitas rectas in hoc munere sequi, de quibus alter articulus infra instituetur.

QVÆSTIO I.

An licitum sit, aliquem exorcizare, nullo habito signo euidenti, vel probabili ipsius obsessionis.

ANte huiusce quæstionis solutionem præmittenda est duplex distinctio. Prima est: Signorum maleficij, seu obsessionis aliud est euidens, aliud probabile. Euidens est, quod sumitur ab effectu, qui prouenire non potest à causa naturali; sed necesse est, proueniat à causa superiori, puta à Dæmone. Signum verò probabile est, quod sumitur ab effectu, qui sapius, vel ut plurimum procedit à causa transnaturali, scilicet à Dæmone; aliquando tamen prouenire potest à causa naturali.

Secunda distinctio est: Exorcizare, seu adiurare dæmonem potest intelligi dupliciter: Vel per præceptum expulsiuum, quo Exorcista absoluet dæmoni præcipit, ut exeat ex corpore obsessi: Vel per præceptum probatiuum, aut lenitiuum, quod fit dæmoni, vel ad probandum, an sit in tali corpore: vel ad impediendum, ne noceat obsessio.

His positis, dico primò, quòd illicitum est, aliquem exorcizare præcepto

261.

Prudentia describitur. Effectus Prudentia.

Maximè Exorcista, ac Parocho necessaria ad errores vitandos.

Ad semitas rectas eligendas.

Errores vitandos.

262.

Signum euidens quale.

Signum probabile quale.

Quot modis Exorcista possit exorcizare dæmonem.

Quando debeat dæmonem adiurare.

demoni factò expulsiuo, nisi prius habito aliquo signo euidenti præsentia dæmonis in tali corpore. Ratio est: quia Exorcista se exponit periculo artem exorcisticam infamandi, si talis infirmitas sit à causa naturali, dum astantes vident illum oleum, & operam perdere; nec egròtum optatam consequi sanitatem. Numquam ergo Exorcista ad præcepta deueniat expulsiua, nisi prius habeat signum aliquod euidens dæmoniaca præsentia in corpore ægroti; & ipse obsessus perfectam ad liberationem habeat dispositionem.

Dico secundò, inconueniens esse, denenire ad præcepta probatiua, aut lenitiua, vel etiam instructiua, de quibus infra *num. 663. & sequentibus*, nisi prius Exorcista dæmoniaca præsentia habeat aliquod signum probabile, saltem leue. Ratio est: quia fit iniuria ministerio exorcistico, dum nulla habita inuestigatione, an aliquis naturali, vel diabolica vexatione sit affectus, vitur Exorcista, præceptis ecclesiasticis: cum materia, circa quam sunt dirigenda præcepta ab Exorcista facta, sit omninò incerta. Si tamen adsit aliquod signum probabile, potest Exorcista formare præceptum conditionatum contra dæmonem, per quod certitudinaliter in cognitionem deueniet veræ, & realis præsentia diabolicæ: vt docetur infra *num. 620.*

Q V A E S T I O I I.

An utile sit, interrogare dæmonem, quo nomine vocetur.

263.

Interrogare dæmonem de nomine, superfluum est.

Nomina vt sūt imposita ad distinctionem personarum nō sūt

in Angelis,

in dæmonibus. Nomina eis sūt imposita ratione Ordinum, & Officiorum.

Quamuis ferè omnes Doctores, qui de hac re tractant, asseuerent, vtile esse, dæmonem de nomine interrogare, vt ex nomine sciat Exorcista, ad quem suum dirigat sermonem; nihilominus dicimus, hanc interrogationem esse superfluam, & periculosam.

Superflua est: quia, vt docet Tostatus *quæst. 62. in cap. 12. Matthai*, dæmones propriè non habent nomina. Ratio ipsius est: quia nomina imponuntur ad notificationem: In dæmonibus autem, & Angelis non est talis notificatio; nam cognoscunt se in alterutrum perfectè per differentias, & rationes suas siue specificas, siue indiuiduas; & ideò ad se notificandos nullis egent nominibus. Nihilominus aliqua nomina eis sunt imposita vel ratione ordinis, vt pro nouem ordinibus bonorum Angelorum nouem nomina: nam vocantur Angeli, Archangeli, Principatus, Potestates, Virtutes, Dominationes, Throni, Cherubin, & Seraphin: Sic dæmones aliqui vocantur à D. Paulo Eph. 6. principes, ac potestates. Vel ratione officiorum, seu operationum: vt Michael, Gabriel, Raphael. Sic enim vocantur, vt signetur, ait Gregorius homil. 34. in Euang. ante med. *per vocabula etiam in operatione, quid valeant.* Sic dicitur Michael *quis vt Deus: quia pro Deo præliatus est cum Dracone: Gabriel Fortitudo Dei: quia veniebat nunciare illi, qui ad debellandas aereas potestates humilis apparere dignatus est. Raphael medicina Dei: quia videlicet, dum Tobia oculos quasi per officium curationis tetigit, caecitatis eius tenebras tersit.* Sic dæmones varijs nominibus vocantur, prout varia sunt vitia, de quibus nos tentant, vt docet Magister Sentent. in 2. dist. 6. Vnde Lucifer, qui inter spiritus infernales primarium locum tenet,

tener, superbiæ, quasi omnium peccatorum capiti præesse dicitur: Mammon avaritiæ; Asmodæus luxuriæ; Sathan iræ; Beelzebub gula; Leuiathan inuidiæ: Beelzegor accidiæ, & sic de cæteris.

Propterea fatius est dicendum, superfluam esse huiusmodi interrogationem: quia Exorcista, ut cognoscat dæmonem adesse in obsesso, nõ per illius nominis notitiam sibi est deueniendum in cognitionem præsentis dæmoniæ in corpore ipsius patientis; sed per operationes varias, quæ nõ à causa naturali, neque diuina, seu supernaturali; sed à transnaturali, seu diabolica prouenire dignoscuntur. Ideoque sat esse debet Exorcistæ, cognoscere, in patiente esse dæmonem, eiusque officium, & operationem esse, illum tentare quoad animam, & æriter diuexare quoad corpus. Nam cognitis ab Exorcista operationibus, quas dæmon in corpore obsessi exercere solet, posthabita nominis interrogatione, facillimè opportuna pro dæmonis expulsionem remedia misero obsesso adhiberi possunt.

§. I.

AT dicent fortasse antiqui Auctores: Ex nomine agnosci, ad quem nominatum dirigenda sint præcepta facienda ab Exorcista.

Sed valde friuola est huiusmodi ratio; Nam sufficit vocare dæmonem possidentem nomine communi cum differentia aliqua singulari desumpta ab eius operatione, nempe dirigere præcepta ad dæmonem existentem in tali corpore, & in eo has, vel illas causantem vexationes, siue vnus sit, siue plures. Vnde sicut etiã cum homines alloquimur nõ semper eos vocamus proprio nomine, cum sepe illud ignoremus; sed nomine communi cum aliqua differentia singulari, ut dicendo: *Tu ò homo, qui rides, veni huc: Tu qui loqueris, silentium impone ori tuo: Tu qui saltas, quiesce: Vos omnes, qui estis in hac domo, statim egredimini ex ea:* Ita cum dæmonibus idem est obseruandum.

Quare fatius erit, quod Exorcista nil profus curet de nomine; sed præcepta dirigat ad dæmonem, vel dæmones existentes in corpore obsessi, ut excant, nec amplius nocere presumat. Nam velle interrogare de nomine, nil aliud præstat, quàm differre liberationem; magis, magisque obsessum miserum torquere: quia, cum hoc non sit necessarium ad liberationem, dæmon non nisi difficulter respondebit: nec Deus tenetur virtute sua diuina illum compellere ad suum explicandum nomen; etsi aliquando concurrat ob reuerentiam Sanctissimi sui Nominis, quod ab Exorcista in suis præceptis interponitur.

§. II.

Periculosa insuper est huiusmodi interrogatio. Nani cum dæmon sit pater mendaci, nec ad aliud collimet, quàm homines decipere, & maximè Exorcistas, nonne potest aliquod ridiculum, aut obscenum Exorcistæ manifestare nomen, ut sapius experientia comprobatum est; vel hebraicũ, aut græcum, vel alterius idiomatis incogniti, quod in nostro idiomate sonet

264.

Obiectio communis. Refellitur.

265.

Interrogatio de nomine Obsessæ nocet.

265.

Interrogatio de nomine periculosa est ipsi Exorcistæ.

aliquod ridiculum, aut turpe, immundum, ac prorsus detestabile; vt sic illud appositum exorcismis, ac sacris verbis admixtum, dæmonibus sit occasio Exorcistam irridendi, subsannandi, ac paruipendendi?

An fortasse Exorcista aduertere poterit, & cognoscere dolum, cum illius idiomatis sit ignarus?

266.
Ad quid interrogatio Christi sic ordinata.

Nec obstat illud Marci cap. 5. de Christo interrogante dæmonem dicendo: *Quod est tibi nomen?* Nam si responsum dæmonis dicentis: *Est mihi nomen legio*, consideremus, tauente Deo, intelligemus, hoc factum esse ad nostram instructionem. Nam ait Apostolus Roman. 15. *Quacumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt.* Ob id Christus dæmonem interrogauit, non vt ignarus, sed primò, ait Glossa super prædicta verba: *vt ipse confiteretur suam pestem.* Secundò, vt nos edoceremur, quòd sicut Christo mentitus est, (ipso permittente) nobis attendendum, quòd & nos sua malitia decipiet. Nam huiusmodi responsio de nomine, cum dixit: *Est mihi nomen legio*, neque fuit secundum nomen suæ naturæ; cum sub nomine naturæ omnes vocentur spiritus: neque secundum nomen officij, quo diuersimodè nominantur, vt supra diximus, idcirco veritari non respondit; cum legio sit multitudo spirituum, quæ in se non habet nomen, sed multitudinem. Officium enim est, quod quemque pro conditione suæ personæ facere decet, obseruata locorum, temporum, & personarum ratione.

Q V Æ S T I O III.

An conueniens sit, interrogare dæmones: An sint multi, vel pauci: vnus, vel plures in eodem corpore.

267.
Interrogatio de numero dæmonum in corpore obsessi est fallax.

Respondetur, hanc interrogationem esse fallacem, ac diuinæ omnipotentis iniuriosam. Videas eius fallaciam. Quomodo poterit scire Exorcista in vno corpore esse vnum dæmonem, vel plures? An ex locutione? Nonne idem dæmon potest successiuè formare plures voces, atque diuersas, modò hanc, modò illam: nunc sibi vnum, nunc sibi alium imponendo nomen? Et qui vnus est, nonne potest fingere se esse plures, vt sic diutiùs in hisce vanis, & ridiculis quæstionibus derineatur Exorcista, donec fatigatus, ac defessus desistat ab opere incognito? Vnde cognoscer Exorcista, quòd vnus dæmon det locum alteri, & eo recedente alius vocari possit, à quo per præcepta veritatem extorqueat, vt docent tam anriqui, quàm moderni Auctores? An fortasse Exorcista per præcepta poterit dæmones inuisibiles visibiles reddere, & intueri, & agnoscere, quisnam eorum sit maior, aut minor? quis superior, aut inferior? quis magis, vel minùs obediens? Si dæmones essent oues, aut capræ, possent vtique modò ab vna, modò ab altera lanam tondere, vel lac mulgere, & istas segregare ab illis. At cum dæmones sint spiritus immateriales, & inuisibiles, in his, oportet, Exorcista patris mendacij dictis totum se committat: quo quid absurdius?

§. I.

PRætereâ huiusmodi interrogatio, ac praxis maximè diuinæ est iniuriosa omnipotentiae. Nam qua virtute, aut potestate prætendit Exorcista, dæmonem è corpore obsessi expulsare? An propria virtute, quæ finita est, ac limitata: vel virtute diuina, quæ infinita est, & illimitata? Si putat eum expellere virtute propria, puta verbis opprobriosis, secernat dæmones (si potest) vnum ab alio, & nunc istum, nunc illum reprehendat, & tandem licet fuerit vltimus, & infimus omnium dæmonum, ad illius congressum succumbet; cum non sit potestas super terram, quæ comparatur ei: ac perfectè nouerit versipellis dæmon modos, quibus valeat cum detrimento Exorcistæ ipsius retundere obiurgationes. Si verò intendit, dæmones virtute diuina propulsare, nõhne iniuria Deum afficit, dum necessarium putat, segregatim dæmones esse aggrediendos, quasi virtus diuina, qua minister Ecclesiæ operatur, non sit sufficiens ad omnes infernales dæmones vnico actu expellendos? Cum enim virtus omnium dæmonum, qui sunt in aere, super faciem terræ, & subter terram; sit finita, & limitata, & virtus Dei, qua expellendi sunt, infinita, & illimitata, tam faciliè Exorcista in virtute Sanctissimi Nominis Iesu expellet à corpore obsessi centum millia dæmoniorum, ac vnum tantum, si perfecta sit dispositio tam ex parte Enurgumeni, quàm Exorcistæ. Vnde Exorcista pro certò tenere debet, quòd in curando vexatum nulla est differentia ex parte Dei, ac potestatis ab Ecclesia traditæ, si dæmones expellendi plures sint, vel vnus tantum: nec si vexatio sit recens, aut diuturna. Vnde non sunt attendendi illi Auctores, qui dicunt, quosdam esse dæmones alijs ad expellendum duriores: quia sunt ad sustinenda opprobria, ac verba diuina contemnenda fortiores: Nam regularitèr non expelluntur dæmones per opprobria, aut verba simplicia, vt verba sunt; sed per virtutem diuinam operantem ad præcepta facta ab Exorcista in nomine Iesu, dæmonem expellentem. Quòd autem dæmonum alij alijs videantur fortiores in resistendo præceptis Exorcistæ, & obsessorum alij alijs difficilius liberentur, non prouenit ex defectu diuinæ virtutis, ac potentiae, vel ecclesiasticæ potestatis; sed ex defectu vel ministri; vt latè demonstratũ est supra num. 20. & sequentibus: vel obsessi, vt infra fusè declaratur num. 710. & sequentibus: vel quia talis liberatio non fuisset obsesso salutaris.

268.
Diuina omnipotentia est iniuriosa.
Ratio distat.

Q V A E S T I O I V.

An licitum sit inquirere à dæmone causam ingressus.

QVamuis licitum esse asseuerent Leonardus, Less., Syluest., Thyraus, Delrius, & Sanchez, dicentes: conferre, eam nõse, vt ea remota (si tolli possit) minor sit dæmonis in hominem potestas: & (si sit aliquod peccatum) vt affantes à similibus caueant; & eo expiato, facilius sanctur energumenus. Nihilominus fatemur, satiùs hanc interrogationem silentio esse prætereundam, quàm ad praxim reducendam. Nam dæmon

269.
Interrogatio de causa ingressus omittenda est, ad mala, quæ sequuntur, euitanda.

Ratio dicitur.

ex hac facillimè locum potest sumere, aliquem, vel aliquos, qui erunt satis illese famæ, ac bonæ conditionis, infamandi, eisq; honorem detrahendi: Immo ipsummet Exorcistam non difficulter in nassam trahendi, dicens (vt plurimum consuevit) se ingressum fuisse in tale corpus, quia sic iustus est à tali Malefico, vel tali Saga, quæ posuit signa maleficij, sed abscondidit ea; idèò nõ posse egredi à tali corpore, nisi prius obsessi ad Sagam, vel ad Maleficum confugiant, & rogent; vt ipse huiusmodi tollat signa, quibus manet ligatus: sicq; maleficio affectos, vel obsessos in eam impellat necessitatem, vt quos certò nouerint, Deo, vniuersoq; hominum generi infensos, atque inimicos, ipsisq; (etiam priuatim afflictà valetudine) iniurios; eos tamen suppliciter adire, obtestari, atq; etiam munerari non dubitent. Quod benè aduertit Nicolaus Remigius lib. 3. demonol. cap. 2. dicens: *Hoc eò redit, vt pradonibus, suisq; inimicis, ac tortoribus gratiam habeant maleficiati, quòd spoliauerint, non etiam trucidauerint: vt Malefici ferociore, atque ad nocendum deinceps confidentiores reddantur, quòd pro supplicio præmium reportare se videant. Vt tandem corporis breuis, incertaq; valetudo anima, sempiterno, atque indubitato luatur interitu.* Noli ergo, mi bone Exorcista, noli tam facillè à dæmone inquirere causam ingressus, nisi velis ab eo in nassam trahi: Rarò enim Dæmon verum faterur, nisi cognouerit sub specie veritatis aliquid ad hominum perditionem plantare posse: vt docet S. Cyprianus tract. 4. de Idolorum vanitate, dicens: *Dæmones falsa veris semper inuoluunt.*

270.

Si autem Exorcista fortasse dubitat, dæmonem ingressum fuisse ob aliquod peccatum, vt dicunt prædicti Auctores, recurrat ad nostras instructiones infra positas par. 3. & inueniet inter alias, quòd Exorcista semper omnes maleficiatos, & obsessos (si rationis vsu sint participes) hortari debet, ad detestandum ex corde omnia sua peccata; proximas peccati occasiones relinquendas; integrè, ac fideliter cuncta sua facinora confitenda; imposterum vitam in melius commutandam; Deoq; piè, humiliter, & ex totis præcordijs inferuendum: hoc modo absque periculo causam ingressus remouebit; (si fortasse sit peccatum) & causa remota, remouebitur effectus.

Excepto aliquo casu.

Veruntamen, quia potest dari aliquis casus, in quo expediens est, dæmonem interrogare de causa ingressus (vt egomet feci in illo casu relato supra num. 86. & quibusdam alijs) tunc dæmonem non interroget, nisi paucis ipsius obsessi consanguineis, vel parentibus præsentibus: nec verbis dæmonis credat, nisi veritati rei sint conformia.

Q V A S T I O V.

An licitum sit, querere à Dæmone: Per quam personam, & per quem Sanctum sit ab obsesso expellendus.

271.
Illicitum est, interrogare dæmonem de personam, vel Sancto, à quo est expellendus.

NOtum est omnibus exorcisticæ arti addictis, huiusmodi interrogationem, sicut & alias præcedentes, & subsequentes contineri in Exorcismarijs antiquorū Auctorum; easq; Exorcistis in suis adurationibus adhibendas inculcari nulla ratione suffultas. Nos tamen indubitanter asserimus, illicitum

illicitam esse; ac perniciosam huiusmodi interrogationem. Quis enim sane mentis illam approbet? Proh dolor! Quot dæmon hoc medio perdidit Exorcistas? Nonne hoc est, assumere sibi dæmonem in Magistrum, & Exorcistam fieri diaboli discipulum? An fortasse Christus modum non tradidit in Euangelio, quo dæmones sunt expellendi, vt necesse sit, à dæmone quærere de tali modo? Nonne per has interrogationes, ò bone Exorcista, fateris te ignorare auctoritatem, ac potestatem, quam à Christo, & ab Ecclesia accepisti ad dæmones expellendos, dum quæris à dæmone, per quam personam, & per quem Sanctum sit expellendus? Quid, si responderit dæmon, non posse expelli nisi per talem mulierem, quam vulgus vocat Sagam; sed ipse bonam; & sanctam predicauerit? An erit adimplendum huiusmodi cõsiliũ, & inonimentum diabolicum? Quid ergo stultius, quàm Exorcistã vellẽ edoceri ab inimico, quibus armis ipse vtĩ debeat ad illum confodiendum? quærere à vulpe, quibus laqueis capi valeat? Quid gratius dæmoni, quàm Exorcistam eius discretionĩ, ac magisterio se totum committere, seq; coram eo imperitum fateri, ac precipuẽ suã potestatis exorcisticã ignarum, apertẽ demonstrare? quia sic facillimẽ in nassam ab illo trahi potest.

Ratio dicitur.

§. I.

IVxta huiusmodi indubitã veritatem inter alia, vnicum exemplum animi gratia referam eorum, qui hoc nostro æuo his interrogationibus à dæmone decepti sunt.

Quidam Prelatus spectatã fidei mihi enarrauit, quòd in adolescentia sua in quadam Lombardiã Ciuitate (vtriusquẽ nomina reticeo, quia sic expedit) pluries adfuit; dum quidam Exorcista quandam adolescentulam à dæmone obsessam exorcizabat: vbi cum pluries dæmonem interrogasset: per quam personam, & per quem Sanctum esset expellendus, & à quo magis cruciaretur; post repetitas conuitationes, post peremptoria facta, & multa addita tormenta (vt ipse putabat Exorcista) tandem obstinatus dæmon; licet coactẽ (vt fingebat) fassus est veritatem morte suo; dixitque magno cum eiularu: Neminem magis, ac magis sibi aduersari, quàm quandam Clericum adolescentem, qui vt plurimum comitabatur Exorcistam; nec per aliam personã, aut Sanctum esse expellendum, quàm per illum ob eius puritatem, ac simplicitatem. Qua de re admonitus Exorcista, impostero quoties obsessam exorcizabat, toties secum Clericum ducebat, cui precipiebat, vt & ipse dæmoni præcepta faceret: Vel (si quandoq; non aderat) dæmoni minabatur, se Clericum illum aduocaturum, nisi à vexatione cessaret; ex qua comminatione dæmon magnos emittẽbat clamores, ostendens se ab illo Clericõ nimis affigi; cui illicò exactissimam præstabat obedientiam. Quare Energumena parentes Clericum rogarunt, & obsecrarunt vt quotidie adolescentulam inuiseret: cum dæmon ateri, quàm illi obtemperare noller; Qui satis diligentem, & assiduum in tali charitatis officio adimplendo sese exhibens, quotidie obsessam visitabat, solusq; cum sola in cubiculo morabatur: (Quis vñquam aliquid mali suspicatus esset?). Nihilominus quotidie postquam

272.

*Comprobatur
veritas
Exemplo velato
ab Auctore.*

per

per præcepta dæmonem sibi obedientissimum compreserat, & in digito pedis relegauerat, ab eodem spiritu tam Clerici, quàm puellæ veneris partibus ad luxuriam excitatis, modestiæ, ac contingentiæ laxatis habentis, corpus etiam Obsessæ comprimebat, & cum ea carnaliter commiscebatur. Quod peccatum per menses aliquot quotidie perpetravit, quàmvis publicè coram Exorcista, & Ehergumenæ parentibus, & confanguineis, alijsq; circumstantibus dæmon clamaret, se nimis ab illo Clerico cruciari, atque torqueri; illumq; vt purum, vt castum, vt simplicem, & sanctum proclamaret. Qui Clericus quibusdam suis condiscipulis secretò prædicta enarrans, eos inuitavit, & obsecrauit, vt & ipsi carnaliter Ehergumenam cognoscerent; nec timerent, quia ipse dæmonem in paruulo digito pedis relegasset; ita vt ab eo in carnali concubitu impediti non fuissent, nec vllum ab illo damnum, ac nocuumentum recepissent. Qui recusantes tale perpetrare facinus, rem Ehergumenæ parentibus patrefecerunt. Clericusq; illæ penas suo sceleri debitas persolvere fuit coactus.

Quæras modò, ò bone Exorcista, à dæmone: per quam personam, & per quem Sanctum sit expellendus, & à quo magis crucietur, quòd benè modum, & viam te edocebit, quibus faciliùs, ac citiùs in nassam cadas, & ad interitum traharis.

QVÆSTIO VI.

An licitum sit, querere à dæmone, vt dicat: quinam sint sui inimici in Cælo, & què in Inferno.

HÆC quæstio duas partes continet: Prima est, an licitum sit, interrogare dæmonem, quinam sint sui inimici in Cælo; Altera, quinam in Inferno.

Si primam interrogationem apertis intellectus oculis considerare volumus, statim agnoscemus, per hanc interrogationem maximam Sanctis ipsis inferri iniuriam. Si enim quæras à dæmone, quem Sanctum inimicum habeat in Cælo: si dæmon responderit: *S. Petrum*: quid de ceteris Sanctis erit iudicandum? an fortasse, quòd ipsi sint dæmonis amici? nam lex docet, quod *Inclusio vnius est exclusio alterius. L. cum prator. ff. de iudic. L. Cum maritus. ff. de procuratoribus. L. quamuis. ff. de pignoribus. L. ait prator. §. Sed quòd Papinian. ff. de minorib. cap. nonne. de presumpt.* Si ergo dæmon nominat tantum, vt inimicum suum talem Sanctum, videtur à sua inimicitia excludere alios Sanctos?

Verum quia aliquis posset objicere, quòd illa interrogatio intelligitur comparatiuè, idest *quinam Sanctus sit magis suus inimicus*, seu, *quem Sanctum maiori odio prosequatur*, vt videtur illam regulam iuris interpretari Augustinus Barbofa *de Axiomatibus Iuris usu frequent. Axiom. 120. nu. 13. & 14.* aliam adducam rationem.

Supponamus, maximum omnium diaboli inimicum esse Sanctum Vbaldum Episcopum Eugubinum: vel Sanctum Antonium Abbatem, qui de

tot

273.

Interrogatio de Sanctis qui sūt inimici dæmonis, Sanctis ipsis est iniuriosa.

274.

Ratio dicitur.

tot dæmonibus triumpharunt. Quid si dæmon post longas, ac repetitas coniurationes, in quibus, oportet, miser & infelix Energumenus multas sustineat torsiones, dixerit esse Sanctum Ioannem Baptistam, vel S. Paulum Apostolum, vel S. Dominicum, aut S. Franciscum: vel alium ex primoribus Paradisi Antesignanis? Si credis, quod ait dæmon, credis falsum: quia (ex suppositione) inimicus eius est S. Vbalduſus, vel S. Antonius Abbas. Si non credis, quod sit aliquis illorum, dæmonis inimicus, iniuria afficis dictos Sanctos, quasi ipsi non sint diaboli inimici; sed amici: vel quasi ipsi non sint sufficientes suis meritis à Deo impetrare Obsesso à dæmoniaca vexatione liberari. Cesset igitur Exorcista ab huiusmodi interrogatione: Non cesset tamen seipsum, & obsessos commendare Sanctorum intercessioni, & maxime Beatissimæ Deiparæ, Angelorum, & aliorum Sanctorum; non quos nominauerit diabolus ut inimicos; sed ad quos propria magis inclinauerit deuotio; & qui sua humilitate, ac fiducia in Deum dæmonibus terribiliores extiterunt, nullum unquam excludendo; sed omnes saltem implicite, ac generaliter in cunctis suis necessitatibus implorando.

Secunda interrogatio refellitur infra *quæst.* 13.

Q V Æ S T I O. VII.

An sit licitum querere à dæmone: quibus verbis magis crucietur.

Respondeo breuiter, hoc esse illicitum: Primò, quia Exorcista seipsum prodit ignorantem. Si enim Christus tradidit verba in Euangelio, quibus dæmones sunt expellendi, nempe præcipere dæmoni in nomine Iesu, (ut sepiùs diximus, & suo loco docetur infra *par.* 3.) cur quærit à dæmone, ut de hoc certior fiat? Nonne hac interrogatione se discipulum constituit diaboli? Secundò, cum dæmon plenus sit omni dolo, & astutia, ostendet se grauissimè torqueri, dum Exorcista aliqua sacra proferet verba, quæ directe non sunt ordinata ad dæmones fugandos: cum verò proferet verba ordinata à Christo ad dæmones pellendos, nulla ostendet affici vexatione, ut sic relictis ab Exorcista verbis à Christo institutis, præceptis nempe in nomine ipsius formatis, ipse diù tale possideat corpus. Sic quidam Exorcista anno Domini 1648. Venetijs mihi enarrauit se, dum exorcizaret quandam mulierem, quadraginta annis, & ampliùs à dæmone obsessam pluries obseruasse, quod dæmon magis cruciabatur, dum ipse recitabat illam antiphonam: *O Clauis David &c.* quæ legitur ad Vesperas vna ex ferijs ante Natiuitatem Domini. Ita ut relictis præceptis factis in nomine Iesu, legebat illam; non tamen dæmonem expellebat. Nimis esset longum, tediousum, ac ridiculum, recensere varias orationum lectiones, ac repetitiones, in quibus plures boni, ac simplices Exorcistæ à dæmone admoniti insudarunt, ut illum ab obsessis corporibus expellerent: sed incassum, surdo verba facientes, ac dæmone illos irritante, & subsannante.

275.

Interrogatio de verbis, quibus dæmon magis crucietur, Exorcistam ignorantem manifestat. Ratio dicitur.

Probatur exëplo ielato ab Auctore.

Q V Æ S T I O V I I I.

An licitum sit querere à demone: qua die, & hora sit egressurus.

276.
Interrogatio de die, vel hora exitus demonis iniuriosa est Diuina Maiestati.
Ratio dicitur.

Licet communiter hæc interrogatio facienda insinuetur ab Auctoribus, qui de arte exorcizandi pertractant: veruntamen mihi videtur Diuinę Maiestati, & ecclesiasticę potestati iniuriosa. Optarem, non mediocriter sapientes, ac prudentes profundius oculis intellectuales attendentes, ac consideratè errores, qui ex tali interrogatione oriuntur. Dic mihi, quæso, ò bone Exorcista, Potestas, quã ab Ecclesia accepisti in ordine Exorcistatus ad demones adiurandos, & è corporibus obsessis expellèdos, à quo depèdet? A volūtate diuina, vel à volūtate demoniaca? Si dicas: à volūtate demoniaca: re hereticū manifestas: quia, cū Ecclesiã sit sponsa Dei, & Christus sit caput eius, omnem potestatem habet ab ipso Christo! Si ergo depèdet à volūtate diuina: nõne ipsius Dei est, demõnem expellere, prout lubet! quem certè ex promissione facta Marci c. 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur, In nomine meo demonia eijcient, etiam primo præcepto facto ab Exorcista in nomine Iesu, ipse expellet, si tam Exorcista, quàm obsessus cõditiones habuerint requisitas, de quibus infra par. 3. & supra cap. 1. & liberatio sit salutaris. Quod ego met plurimè experientia comprobauit in varijs energumenis, qui eò ipso, quò perfectam habuerunt fiduciam in Deum pro sua liberatione, illicò demõn exiit ab eis; & perfectam consecuti sunt sanitatem. Immo ipsemet demõn per vim præcepti sibi à me facti coactus est fateri hanc veritatem; nempe immediatè quòd persona obsessa habet perfectam fidem, & credit sine vlla hæsitacione, etiam ad primum præceptum demõni faciendū ab Exorcista, se à demõne esse liberandam, indefinenter Deum compellere demõnem exire, ac talem derelinquere personam; & si in fide perseverat, demõnem nullo modo ei nocere posse. Quam veritatem etiam aliàs nonnulli demõnes fassi sunt Sancto Cypriano prius mago, postea Sancto, cum illos interrogasset, cur non potuissent maleficio afficere Sanctam Iustinam: responderunt: *Propter eius fidem inhabitantem: his enim, qui firmiter credunt, ac confidunt, se à Deo protegendos fore, nullo modo nocere possumus: vt benè tradit Deltius lib. 6. Disq. Magic. c. 2. q. 3. sèct. 3.**

§. I.

277.
Error plurimum Exorcistarum offenditur.

Sed vis scire, vnde proveniat, quòd ferè omnes antiqui Auctores petunt à demõne, quando velit exire? Hoc est in causa: quia putant, quòd præcepta contra demõnem formata ab Exorcista sint sicut præcepta Decalogi, quorum obseruatio pendet à libero hominis arbitrio diuina gratia adiuto; ideo sicut est in potestate hominis illa obseruare, & non obseruare; ita est in potestate demõnis (aiunt isti Auctores) præceptis Exorcistæ vel obedire, vel obsistere. At tamen addunt *sicut Deus hominibus adhibet stimulos, vt velint obedire, per Prædicatores, aduersitates, & huiusmodi; ita etiam malignis spiri-*

spiritibus adhibet stimulos urgentes ad suam obedientiam, qui sunt exorcismi, quibus dæmones ita spiritualiter cruciantur, sicut homines verberibus corporalibus; Ita docet Hieronymus Menghus à Viadana in Flagello Demonum.

Sed grauitur hallucinantur prædicti Auctores. Nam in exorcismis, & cõiurationibus duo continentur, vt dicitur infra num. 355. scilicet obiurgatio, & præceptum. Quoad obiurgationem, verum est, eam esse veluti stimulum, quo dæmonis audacia confringitur, (si recto modo fiat, vt habetur nu. 659.) sed falsum est, quòd præceptum maximè expulsiuum (si fiat iuxta regulas infra traditas par. 3.) sit tantum sicut stimulus, ac veluti præcepta Decalogi: Nam contra stimulum potest dæmon calcitrare, & contra obiurgationes obstinatus persistere; sed non contra præceptum, (si Eneigumenus perfectam habeat fidem, vt supra dixi.) Similiter falsum est, quòd præceptum expulsiuum dæmonis ab Exorcista formatum sit sicut præcepta Decalogi homini imposita, quæ possunt ab eo obseruari, & non obseruari; sed est sicuti forma Sacramentorum, vel sacramentalium, qua (si super debitam materiam proferatur), fit Sacramentum, vel sacramentale, quod suum producit effectum. Quando enim Exorcista cum debita intentione format præceptum expulsiuum contra dæmonem, si ipse habeat omnia requisita, & Eneigumenus per fidem, & cõfidentiam in Deum perfectè sit dispositus, ac liberatio ei sit salutaris, Deus concurrit, ac virtute sua dæmonem inuitum expellit; & contra hunc stimulum dæmon calcitrare non potest, vt latè supra explicatum est num. 13. & sequentibus.

Aduertat hic beneuolus Lector, quicquid astrui *quæst. 2. de nomine dæmonum quærendo: quæst. 3. de numero: quæst. 4. de causa ingressus: & quæst. 8. de die, & hora egressus*, licèt videatur refragari his, quæ in Rituali Romano præscribuntur; nihilominus si attentius consideretur, ac maturius iuxta sequentem distinctionem discutiatur, nulla contrarietas adinuenietur.

Dicendum ergo, de egressu dæmonis ex corpore obsessi posse loqui dupliciter. Vno modo de eo, qui prouenit ex industria humana, quatenus homo destruit signa maleficij, quibus destructis dæmon quandoque voluntariè egreditur, vt ostendat Sagæ, aut Malefico, qui signa illa posuit, se nulla molestia afficere obsessum, aut maleficiatum, nisi quandiu signa maleficij permouent; vt sic credant, signa illa aliquam vim habere homines diuexandi. Alio modo est loqui de egressu dæmonis, qui fit per potestatem ecclesiasticam diuina virtute illum ad egrediendum compellente.

Primo modo non videtur illicitum, interrogare dæmonem de nomine, vt homo sciat, ad quem dirigat sermonem: de numero, vt cognoscat, an etiam plura signa reposuerint: de causa ingressus, vt intelligat, cuius generis sit illud maleficium, an sit perpetuum, vel temporale: ac de die, & hora, qua sit egressurus; quia talis egressus dependet à voluntate dæmonis ex pacto inito cum Malefico; Et hoc modo (vt puto) loquitur Rituale Romanum. Nam Sancta Romana Ecclesia, quæ infirmantium mater est pia, ac clemens, sapienter conuincere videtur suorum filiorum necessitatibus, eos hortando non tantum ad diuina confugere subsidia; sed etiam humana adhibere remedia: sicut etiam iubet perquirere maleficij signa, eaq; comburere; quod remediũ

vtique

*Prædictus error
refellit.*

*Dæmon potest
calcitrare cir-
ca obiurgatio-
nes; sed non
contra præcep-
tum.*

Quomodo.

Quando.

278.

vtique humanum est censendum . At loquendo de dæmonis egressu, qui fit per potestatem ecclesiasticam, dico, huiusmodi interrogationes esse relinquendas ijs de causis, de quibus supra.

Veruntamen si prædicta mea doctrina aliquo modo his, quæ in Rituali Romano continentur, aduersetur, ea, sicut & omnia, quæ in hoc opere traduntur, iudicio, & correctioni Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Catholicæ subiecta sunt.

Q V Æ S T I O I X.

An licitum sit querere à demone, in quo loco sit egressurus.

279.
Illicitum est, querere à demone, in quo loco sit egressurus.

HÆC quæstio breuiter resoluitur, sicut antecedens, dicendo, illicitum esse, querere à demone de loco, in quo sit egressurus. Ratio est; quia in hoc ostendit Exorcista, se credere, quòd potestas dæmones expellendi dependeat à loco: quod impium est asserere; non enim à loco; sed à Deo dependet. Sed supponamus, quòd licet talis potestas non dependeat à loco; attamen vnus locus magis quàm alius possit Exorcistam, vel obsessum ad maiorem excitare deuotionem, ac confidentiam in Deum eliciendam, quòd per merita, puta vel Beatissimæ Virginis, vel Sancti alicuius, quem populi venerantur, ac colunt in tali loco, obsessus sanitatem optatam sit consecuturus; Veruntamen si quandoque talis locus sit eligendus, non inquirendum est à demone, vt ipse eligat; sed ab ipsomet Exorcista est deputandus: nam hoc inquirere à demone, nil aliud est, quàm eius laqueis capiendum se exponere.

Comprobatur exemplo relato ab Auctore.

Vis inter multas deceptiones aduersus Exorcistas instructas vnica tibi referam? Quidam Exorcista vir vtique bonitate præditus hoc nostro xuo aliquandiu quandam exorcizauit mulierculam obsessam: cum autem dæmoni pluries præcepisset, vt horam, diem, & locum sui exitus patefaceret, dæmon (achi coactus esset) dixit: *post mensem, tali die, hora meridiana, in tali Ecclesia.* Qua die, cum multitudo populi conuenisset, dæmon post multos rumores, strepitus, & vlularus tandem cachinnans Exorcistam irridebat, & subsannabat, omnesq; eius defectus naturales, ac morales publicè ei obieciebat, qui omnia patienter sustinebat. Iterum Exorcista ei præcipiebat, & peremptoria faciebat, vt de die, hora, & loco sui exitus veritatem fateretur, qui dæmon iterum tempus prorogabat, iurando, quòd post tot dies, & in tali loco esset egressurus. Quod pluries promisit, & ad varia loca duxit Exorcistam; sed semper more suo promissis stabat, Exorcistam irridendo, & subsannando. Tandem magno eiulatu dixit, se amplius non posse suum exitum prorogare; non tamen posse exire, nisi Exorcista vnà cum Energumena, & Virginum comitatu Brixiam peteret, quæ à Vico, vbi morabatur Exorcista, viginti circiter milliaria distat; & per viam Litanias Beatissimæ Virginis decantarent. Quòd si hæc obseruassent, se tandem egressurum (licet inuitum) ante imaginem Sanctæ Mariæ Gratiarum, cuius sacellum pluribus donarijs ditatum, ac ferè innumeris tabellis suspensis coopertum

in ea vrbe existit. Bonus Exorcista (his auditis) sic optimè à dæmone instructus (iam omnibus necessarijs paratis) aggressus est iter vnà cum muliere illa obsessa, ac nonnullis adolescentulis ex vili plebecula (omnibus se virgines predicantibus); quas, (ne tædio afficerentur in via) comitabantur earum amatores, qui omnes cantabant, & in itinere collaudabant B. Virginem iuxta diaboli mandata. Cum autem statuta die, & hora ante imaginem B. Virginis astitissent, dæmon post multos clamores, & eiulatus per os Obsessæ emissos, quibus asserebat, se valde cruciari, ac torqueri, tandem multis cachinnis irridere, ac subfannare cepit Exorcistam, eò quòd tam facilè credidisset, multisq; ac varijs eum lascessiuit iniurijs, ac contumelijs. Quare bonus ille Exorcista, confusione, & ignominia plenus domum regressus imposterum munus exorcisticum exercere recusauit. Crede modò diabolo, & te ignominia afficiet, ac confusum relinquet.

Q V Æ S T I O X.

An licitum sit, querere à dæmone, si aliquo pacto, vel maleficio sit alligatus. Et quomodo huiusmodi maleficio possit destrui.

Signa maleficij querere, & inuenta destruere, licitum esse supra diximus num. 125. Attamen dæmonem interrogare, vt ipse annuat locum, vbi sunt talia signa; ac modum, quo huiusmodi maleficio sit destruendum, vt illicitum reprobamus.

Prima pars probatur. Dæmon non potest naturaliter, aut violenter ab homine rebus, seu signis naturalibus, vel artificialibus alligari: quia omnes res corporeæ sublunares naturaliter angelicis spiritibus subiiciuntur, vt docet Augustinus lib. 3. de Trinit. cap. 4. in hæc verba: *Mali Angeli præponuntur potestate rebus visibilibus, & illis vtuntur priuato iure aliquando.* Quod priuatum ius non est aliud, quàm potestas naturæ secundum Alexandrum Alensem par. 2. quæst. 112. mem. 2. ar. 2. Si ergo dæmon alligari non potest signis, vel maleficijs, ad quid querere, vt dicat, an sit alligatus? nonne hæc est mera fatuitas? Sed fortassè quis dicet: sicut in maleficijs signa ponuntur, quibus positus dæmon malum, ac maleficio operatur; ita maleficio destrui nequit, nisi destruat signum, quod sepiùs inueniri non potest, nisi dæmon illud indicet. Respondemus, quòd credant hoc, (vt lubet) Sagæ, ac Malefici, qui iam suum corpus, & animam dæmoni crediderunt; quia nos, qui catholicè sentimus, hanc fatuitatem toto cælo detestamur; & indubitanter asserimus, sine signorum maleficorum inquisitione, inuentione, ac destructione dæmones posse expelli, ac maleficia destrui per remedia spiritualia, vt practicè tota tertia parte demonstratur. Illa enim alligatio dæmonis illis signis non est naturalis, nec coacta, seu violenta, sed libera, & voluntaria. Cogatur igitur dæmon ab Exorcista per præcepta illi facta in nomine Iesu, vt cesset homini nocere, & nihil nocumenti poterunt afferre illa signa.

Hinc cautè sunt legendi illi Auctores, tam prisca, quàm neoterici, qui aiunt,

280.

Dæmon non potest ab homine alligari signis.

Ratio distat.

281.

Cautè legendi
sunt Auctores
antiqui, ac mo-
dèrni talia as-
serentes.
Et quare.

aiunt, non posse maleficium destrui sine destructione signi; sed stante maleficio materiali in loco, vbi positum fuerat, durare maleficium formale: & addit quidam Neotericus: *hac de causa Saulis diuexatio iterabatur, & perseverabat.* At horum Auctorum positio ita falsa est, sicut falsum est, dæmonem subijci naturaliter, aut coactè illis signis materialibus. Non enim subijcitur naturaliter; quia cunctæ res sensibiles sublunares subiectæ sunt dæmonibus, vt dictum est *numero precedenti*; non ergo possunt detinere, dæmones. Neq; coactè subijcitur: quia dæmon ipse est, qui præcipit Saga, aut Malefico, ac docet, talia signa ponere; ergo doceret ponere contra seipsum, quod asserere est ridiculum.

Vexatio Saulis
vnde.

Quòd autem Saulis vexatio iteraretur, nõ proueniebat ex eo, quòd signũ, seu maleficium materiale non esset destructum: quia dæmon non possidebat Saulem per maleficium; sed ex Dei permissione, vel iussione propter ipsius peccata, ob quæ recesserat ab eo Spiritus Domini; & idè exagitare eum cepit spiritus nequam à Domino, vt habetur 1. Regum. c. 16. Id testatur Abulensis quæst. 33. in dictum caput, *Spiritus iste Domini, inquit, erat Dæmon, & datus est in penam Sauli, vt vexaret eum, sicut faciunt dæmones in arrepticis.* Iterabatur autem vexatio; quia iterabatur causa primaria vexationis, nempe peccata, maximè malitia, & inuidia, ob quam conabatur Dauidem è medio tollere; ideoq; merebatur iterum magis, ac magis à dæmonè torqueri.

§. I.

282.

Illicitum est
petere à damo-
ne modum, quo
maleficium de-
struatur.

Altera pars probatur. Nam præcipere dæmoni, vt dicat, quomodo maleficium possit destrui, est beneficium à dæmone requirere; Hoc autem est illicitum: vt docent D. Thom. 2. 2. q. 90. art. 2. & ibi Caietan. ar. 1. D. Anton. 2. par. tit. 10. c. 8. Syluest. verb. *adiuratio*, q. 7. & ibi Angelus nu. 2. & 4. Tabiena nu. 6. Sotus lib. 8. de *Iust.* q. 3. ar. 2. Suarez 10. 2. de *Relig.* l. b. 4. de *Adiuratione.* c. 2. num. 8. & 9. Leonard. Lefs. lib. 2. de *Iust.* c. 42. dub. 13. nu. 70. & 71. & latissimè probans ex multis scripturis, Sanctorum testimonijs, & rationibus, soluensq; contrarias, & dicens, esse de fide. Valentia 2. 2. *disput.* 6. q. 8. *punct.* 2. *quest.* 2.

Ratio verò, cur non imperatiuè liceat, est: quia Christus non reliquit potestatem Ecclesiæ aduersus dæmones, nisi ad eos arcendos, vel repellendos tanquam hostes, ne nobis noceant. Quod est ab eorum societate recedere: vt docent Sanchez tom. 1. in *præcepta Decalogi* lib. 2. cap. 42. num. 19. Et Ferdinandus de Castro Palao de *Adiuratione Disput.* 4. *punct.* 4. num. 8. At velle petere à dæmone, vt dicat, quomodo maleficium possit destrui, idem est, quod ei præcipere, vt nos doceat modum, quo destrui possit maleficiũ: sic est vti eius ministerio, & obsequio, quod pertinet ad quoddam pactum, & societatem cum ipso, saltem implicitam.

Q V Æ S T I O X I.

An licitum sit, querere à demone, ut dicat: quis sit eorum princeps in illo corpore.

HÆC quæstio remanet soluta ex dictis supra quæst. 3. huius articuli, & infra quæst. 13. ad quas remitto Lectorem.

283.

Q V Æ S T I O X I I.

An licitum sit, querere à demone, ut dicat, an talis persona, quam possidet, sit verè vexata.

QVàm sit ridiculum hoc quæsitum, & totaliter sibi contrarium, audias. Volunt isti Auctores, quòd Exorcista interroget dæmonem existentē in corpore Energumeni, & illum cogat ad veritatem fatendam per os Obsessi, dicendo: *Si talis persona sit verè obsessa, necne? Quis non irrideat huiusmodi nugas indignas profus, quæ ab ore Ministri Ecclesiastici enuncientur!* Si tu vis, ut dæmon per os Obsessi loquatur, nonne supponis, iam dæmonem verè, ac realiter talem personam possidere? Cur igitur vis querere, ut ipse dicat, an sit verè vexata? Quid, si dæmon responderit, quòd non; sed humore melancholico esse affectam: quia (cum sit adolescentula) maritum habet senem: vel dixerit, humoribus matricalibus esse perturbatam. An forasè his verbis erit credendum? Facile hoc crederent, qui negant maleficia, obsessiones, ac possessiones dæmonum reales; quia hi, ut plurimum, negant etiam esse dæmones, & Infernum, & Paradisum. At cum supponamus, dæmonem loqui per os Obsessæ, consequenter supponimus, dæmonem esse in tali corpore ex dictis, & probatis supra num. 99. Qui ergo audiret dæmonem loquentem per os Obsessæ, & crederet ei dicenti, Obsessam non esse Obsessam; sed humore melancholico, aut matricali affectâ; potius scutica dignus esset, quàm munus exorcisticum exercere. Quis non apertè agnoscat, huiusmodi interrogationes ad aliud non proficere, quàm ad ignatum Exorcistam confundendū, & confusione refertum ad vltimum exitium perducendum?

284.

Ridiculum est querere à demone, ut dicat, an persona obsessa sit verè obsessa, necne.

Q V Æ S T I O X I I I.

An licitum sit Exorcistæ, precipere Dæmoni superioris ordinis, ver. gr. Lucifero, ut demones sibi inobedientes excruciet in Inferno.

Item spiritui principali in corpore obsesso, quòd secum educat totam societatem suam.

285.

Plures Auctores docent, licitè posse dæmoni superiori imperari, ut inferiores expellat.

HOC licitum esse sustinent Syluester Prieras tract. pro Exorcistarum instructione, Zacharias Vicecomes in Compend. artis Exorcist. doct. 2.

L

Hiero-

Hieronymus Menghus *in Campend. artis Exorcist. lib. 1. cap. 4. & Fuste demonum cap. 6. & alij.*

Refellitur ab Auctore.

At quia horum opinio nulla probabili ratione fulcitur, dico, illicitū esse, ac superstitiosum, præcipere dæmoni superiori siue existenti extra corpus, siue existenti intra corpus, vt cæteros inferiores spiritus expellat. Hoc aperte constat siue consideremus huiusmodi præcepta respectu dæmonum ad quos diriguntur: siue respectu potestatis, quam accepit Exorcista ab Ecclesia dæmones expellendi.

Ratione sumpta à parte dæmonum.

Si considerentur respectu dæmonum, quis non videat illa prorsus à dæmonibus parui pendere? Nam etsi in dæmonibus sit aliqua prælatio, & superbix instinctu vnus alteri aueat dominari; (vt dicunt dicti Auctores, & cōcedunt omnes Theologi.) Hæc tamen prælatio, & auiditas dominandi non est in ordine ad bonum, & vtilitatem hominis, qualis esset, si superiores expellerent inferiores; sed in ordine tantum ad hominis perditionem. Immo licet dæmones non se diligant mutuo, sed potius oderint; magis tamen odit quilibet dæmon homines, quam alios dæmones: vt eruditè probat Abulensis, *quæst. 61. in cap. 12. Matthæi. vers. Dicendum igitur.*

Quomodo ergo poterit Exorcista expellere dæmones inferiores mediante ministerio superiorum? An fortasse Exorcista maiorem potestatem habet præcipiendi dæmonibus superioribus, quam inferioribus? Quis hoc asseret? Si non potest compellere dæmones inferiores, vt sibi obediant, & exeant è corpore obsessi, quomodo poterit Luciferum euocare ex orco, vt veniat, & expellat illos dæmones, & eos excruciet in inferno? Vel compellere dæmonem superiorem in illo corpore, vt inferiores spiritus inobedientes expellat? An fortasse dæmones superiores sunt melioris conditionis, & inferiores sunt peiores, peruersiores, & in malo obstinatiores? Sed hoc est falsissimum: quia dæmones superiores cum sint natura perfectiores, sunt etiam sapientia excellentiores, potentia strenuiores, & malitia iniquiores; ideoq; cæteris inferioribus peruersiores, ac in malo obstinatiores; sapientia enim, ac potentia vtuntur, non ab bonum, sed duntaxat ad malum operandum. Quomodo ergo superiores obedient Exorcistæ, dum illos præsumit vel ex inferno euocare; vel (si sunt in corpore) eos compellere, vt secum trahant suam societatem, si in istis maior inobedientiæ adest ratio? Nonne hoc aperte rationi rectæ repugnat?

§. I.

286.
Non officio, dæmones hoc præstare iussos à Magis.

Estò quòd quãdoque dæmones superiores ad præcepta Magorū, ac Maleficorū è corporibus obsessis expellant dæmones inferiores: si faciunt hoc, non alio fine faciunt, quam vt maleficium minus maiori soluant maleficio, maleficium transferendo ab vna in aliam personam (vt faciunt Magi, & Malefici) & ab homine malefico transferente adorationes, oblationes, prostrationes, cæteraq; obsequia sibi exhibita recipiant. Nullo tamen pacto vnus dæmon alteri præesse cupit, nec vnus super alterum principatum affectat, vt homini prodesse queat; sed duntaxat vt maleficiat, ei damnum inferat.

inferat in anima, vel in corpore, & tandem ad exitium perducat; vt docet Toftatus loco citato.

Conftituar ergo Exorcifta iuxta monita dictorum Auctorum, dæmonem principem fuper alios, ac præcipiat dæmoni principi conftituito; vt fuo vtatur iure, cæterois inferiores è corpore obfelfo expellendo, magna promitter; fed nulla feruabit: nondum tempus adefle talis eiectionis, fed opportuno tẽpore omnia executurum, afseuerabit: prius oportere, talem herbam quære-re, vt eius fuffitu rebelles torqueantur fpiritus: talem lapidem inueftigare, vt ad collum appenfum deferat; qui non poterit inueniri nifi cum maxima difficultate: Maleficum compellere, vt figna maleficij deftruat: tot Eccle-fias vifitare: tot candelas offerre: aduerfus orientem brachijs extenfis tor vicibus orare: tot nomina incognita Angelorum proferre: cacumina mon-rium fcandere, vbi fit edicula Deiparæ Mariæ dicata: aliaq; id generis, quæ aliquam admixtam habent fuperftitionem, adimplere iubebit. Quinimodò quandoque vnus & idem fpiritus fe plures efle, finget: ac modò luciferi, mo-dò alterius principis, nunc officarij fubalterni, nunc fubditi vices geret, hisq; alijsq; huiufmodi technis incautum decipiet Exorciftam; ipfumq; non-nifi irrifionibus, contumelijs, conuicijs, & ignominia affectum relinquet, vt experientia fapius comprobarunt nimio fuo malo, & dedecore plures Exor-ciftæ huiufmodi Auctorum quafdam fuperfluas, & illicitas fequentes tra-ditiones: cum genium diaboli non fit cæteris dæmonibus præfle, eosque coercere in hominis vtilitatem, & folatium; fed tantum in eius ruinam, per-niciem, ac damnationem.

287.
*Praxis descri-
bitur.*

*In qua fapius
concurrunt mul-
ta fuperftitio-
nes.*

§. II.

SI verò confiderentur præcepta in ordine ad poteflatem, quam Exorcifta à Deo, & ab Ecclefia accepit in Ordine Exorciftatus ad dæmones ex-pellendos, illicitum eft præcipere dæmoni exiftenti fiue in inferno, fiue alibi extra corpus obfelfi, vt inferiores dæmones expellat. Ratio eft: quia hoc eft petere beneficium à dæmone, ad quod præftandum cogi non potefit præ-ceptis: Non enim Exorciftæ data eft poteflas à Chrifto, cogendi dæmonem fuperiorem, vt inferiorem expellat; fed folum data eft poteflas expellendi dæmones, qui in corporibus extiterint. Ergo petere illam expulfionem à dæmone fuperiori (etiã mfi fiat præcipiendo) eft velle ab eo beneficium habere: ac proinde eft illicitum: Ita etiã tenet Ferdinandus a Caftro Pa-lao de *Adjuratione difput. 4. punct. 4. num. 9.*

288.
*Ratione fump-
ta à poteflate
Exorciftæ.*

Si autem dæmon fuperior, cui præcipis alios expellere, fit in corpore ob-felfi vnà cū alijs dæmonibus inferioribus, quæro à te, dõ bone Exorcifta: qua virtute, putas, quòd ille dæmon fuperior fit inferiores expulfurus? an diuina, vel dæmoniaca? Non diuina: quia Deus non promifit Ecclefia, nec decuit, fe velle virtutem fuam dæmonibus communicare ad dæmones expellendos, cum potius conueniens fuiffet, hoc per Angelos Beatos adimplere; quod tam-ten non fecit; fed quando Ecclefia communicauit poteflatem dæmones expellendi; id fe facturum promifit, non per dæmonum ministerium; fed

289.
*Sine diuina
virtute fit ex-
pulfurus.
Quod non con-
ceditur.*

per Ecclesiæ idoneos ministros; vel quoscumque fideles perfectè credentes in nomine suo; à quo statu, ac conditione dæmones penitus sunt extorres.

290.

*Sive naturalis
sua virtute,
Quod est illicitum.*

Si tandem dæmon superior eos sua virtute naturali expellat: vel hoc facit inuitus, & coactus à Deo; vel voluntarius. Non inuitus; quia etsi Deus quandoque vtatur ministerio dæmonum ad aliquod opus peragendum; in ministerijs tamen ecclesiasticis, non vtitur ministerio dæmoniacò; nec conuenit illos cogere ad aliquid operandum in hominis obsequium, & utilitatem, cum hoc possit vel per seipsum, vel per Angelos bonos: (nisi aliquando ob aliquam specialem sanctitatem alicuius hominis, vel singularem rationem, quæ in continuis ministerijs ecclesiasticis non præsumitur.) Ergo si superiores dæmones aliquando obediunt Exorcistæ, inferiores expellendo, hoc faciunt voluntariè, vt Exorcistas incautos decipiant, cum præceptis diuinis, ac Sanctissimo Dei nomine abutuntur, virtutem diuinam super Mare ad diabolicam applicantes, & seipos saltem implicite dæmoni quodammodo mancipantes, dum à dæmone beneficium postulant. Consequenter arguunt, adiurationes Ecclesiæ insufficientes esse ad dæmones inferiores expellendos, dum pro eorum expulsionem confugiunt ad dæmones superiores: Ergo nulla ratione hoc licere potest.

*Licita tantum
sunt Exorcista,
quæ ex potestate
à Christo ac-
cepta expulsio-
ni dæmonum
conducunt.*

Neque obstat, hanc petitionem, seu præceptum conducere expulsionem, vt inde inferas tibi licere: quia solum ea, quæ expulsionem conducunt, ex potestate à Christo accepta, licita tibi sunt; non ea, quæ ex voluntate dæmonis conducunt, qualis est hæc petitio, vel præceptum: quia (vt supra dixi) Christus non dedit potestatem dæmones expellendi per alios dæmones, ergo nec Exorcista potestatem habet præcipiendi: Et ita tenet Sotus lib. 8. de Iustitia, quæst. 3. ar. 2. Suarez tom. 1. de Religione. lib. 2. de Superst. cap. 18. nu. 8. Lessius lib. 2. cap. 44. dub. 6. nu. 46. Sanchez lib. 2. sum. c. 42. nu. 21. & Ferdinand. à Castro Palao loco cit.

291.

Potes tamen, ò bone Exorcista, præcipere dæmoni superiori, vt perfectè exeat cum omnibus satellitibus suis: quia tunc non solum ipsi, sed omnibus eius satellitibus expulsionem præcipis. At si superiori dæmoni præcipias, vt exeat è corpore, & exeundo pellat secum quemcumque dæmonem inferiorem ibidem existentem, viderur non licere: quia illo modo petendi conuinceris, te non expellere dæmones inferiores; sed dæmonem superiorem illos ad tui petitionem expellere; tequè indigere auxilio dæmonis ad illos expellendos. Eaquæ de causa Sotus, Suarez, Lessius, Sanchez, ac reliqui Doctores absolutè affirmant, non licere præcipere dæmoni superiori, vt inferiorem pellat. Præterquam quòd tale præceptum superfluum est. Nam si virtus adiurationis efficax fuit ad pellendum superiorem dæmonem, à fortiori inferiorem pellere poterit. Nulla ergo necessitas est, petendi à superiori, vt inferiorem pellat.

Q V Æ S T I O XIV.

An sit licitum Exorcistæ, dæmonem in locis desertis alligare.

292.
*Illicitum est,
velle dæmonem
in desertis alligare.*

Dico absolutè, hoc esse illicitum. Ratio est: quia potestas Exorcistæ siue ratione Ordinis Exorcistatus, siue per fidem in Nomine Iesu, est tantum

tantum ad demones eiciendos, & non ad terminum, seu locum eiectionis assignandum: vt constat ex verbis Euangelij Marci 16. *In nomine meo demonia eicient*: Ita tenet etiam Castro Palao loco citato num. 12. Nec Deus promisit concurrere, nisi ad eiectionem, non ad alligationem in desertis locis, aut alibi. Constat etiam ex potestate, quam Christus tradidit suis Discipulis demones eiciendi Matthæi 10. Marci 3. & Lucæ 9. vbi sic habetur: *Conuocatis duodecim Discipulis suis, dedit illis potestatem spirituum immundorum, vt eicerent eos.* vbi Toftatus quæst. 16. super cap. 10. Matthæi, ait, *Potestas eorum se extendebat solum ad eicendos eos è corporibus, idest ab hominibus, & rebus ad homines spectantibus. Nihil enim aliud facere poterant. Idem dicendum de ijs, qui demones alligant in paruo digito pedis.*

Constat ex verbis Euangelij.

At dicent aliqui, Asmodæum, à quo Sara filia Raguelis, & vxor Tobie iunioris obsessa erat, fuisse alligatum in deserto superioris Ægypti per aliquod temporis spatium. Sed de hoc sanè non est mirandum, cum vnus Angelus siue bonus, siue malus (si alio superior sit virtute) illum alligare, idest detinere possit in aliquo loco sua virtute naturali; vt docet Delr. *Disq. Magic. lib. 2. quæst. 30. sect. 2.* Si verò sit Angelus sanctus, etiamsi sit inferior demone virtute naturali, nihilominus per gratiam à Deo acceptam (quamuis sit minimus Angelus Paradisi) superior est omnibus demonebus; idè virtute diuina, ac supernaturali potest alligare quemcumque demonom cuiuscumque ordinis sit, ac conditionis. Exorcista autem nullam habet facultatem; non naturalem, cum longè sit inferior quocumque demone, cui nulla potestas super terram comparari valet. Non supernaturalem, ac diuinam: quia non constat per scripturam sacram, Deum promississe, se ad huiusmodi præcepta facta ab Exorcista virtute sua diuina præstò adfururum ad demones alligandos, vbicumque placuerit Exorcistæ.

293.
Nihil obstat obiectio de Asmodæo alligato ab Angelo Raphaelæ in deserto.

Quòd verò à Sanctis Viris aliquando demones fuerint alligati: vt docet Toftatus quæst. 132. in cap. 8. *Matthæi*: & ex eo Sanchez, Thyreus, & alij recentiores, quando hoc factum sit, & quomodo, hoc non dicunt, nisi de Raphaelæ (de quo supra) qui non erat Exorcista, nec homo, sed Angelus.

Sed estò quòd ab aliquibus aliquando factum fuerit, hoc ex Dei speciali inspiratione, & singulari ipsius auxilio ob eorum maximam sanctitatem, & sub conditione diuini beneplaciti factum esse, credendum est.

Q V A E S T I O XV.

An Exorcista potestatem habeat demones mittendi in Infernum.

SI antiquorum Exorcistarum mentem sequi vellemus, dubio procul quæstionem solueremus affirmatiuè. Nam passim in exorcismis ab ipsis collectis, quos quotidie præ manibus habent Exorcistæ, legunt sequentia verba: *Præcipio vobis demones, & car. vt statim recedatis ab hac creatura Dei, numquam ad eam redeuntes: ad locum, vbi deinceps nullam creaturam Dei ledere possitis, protinus ire festinetis, & car. alioquin in virtute D. N. Iesu Christi in stagnum ignis, & sulphuris vos præcipito, & aternaliter condemnato.*

294.
Antiqui Exorcista putant, se posse mittere demones in infernum.

Et sæpiùs repetunt huiusmodi verba in suis cõiurationibus, quibus mittunt dæmones in profundum abyssi: dicentes: *Coniuro te, & cat. vt dicas mihi: quis est ille, qui debet te hinc expellere, & eijcere: Alioquin mittam te in profundum inferni, & abyssi cum sequentibus tuis, & cat.* Passimque repetunt sequentia verba: *Cedite hinc maledicti dæmones, alioquin mittam vos in profundum inferni in loca penarum magnarum, de quibus non exhibitis.* Et addunt aliqui: *Et in casu inobedientia, nisi vis incurrere illic penam annorum centum mille, & alias maledictiones arbitrio meo, & cat.*

295.

Opinio eorum
est semeraria,
& vana.

At dicant mihi isti Exorcistæ, quibus huiusmodi ediderunt exorcismos: in qua parte Euangelij, vel in quo diuinæ scripturæ loco inuenerunt, sibi hanc à Deo communicatam esse facultatem, vt ad gehennam infernalem dæmones mittere, ac detrudere, eisq; penas ad arbitrium suum imponere, & augere valeant? Qua virtute, qua ratione, quo iure, & qua potentia illuc eos mittere, ac deportare prætendunt? Estò ex Euangelij Marci vltimo verbis illis: *In nomine meo dæmonia eiicient:* & ex Ordine Exorcistatus potestatem habeat Exorcista dæmones eiiciendi ex corporibus obsessis, & è rebus ad vsum hominis spectantibus: non tamen facultatem accepti eos mittendi in infernum, & penas illis ibi augendi: Hoc enim est solius Iudicis supremi, qui Ioanni apparens in Apocalypsi cap. 1. ait: *Fui mortuus, & ecce sum viuens, & habeo clauas mortis, & inferni:* quæ verba explicans Primasius apud Cornelium à lapide ait: *Habeo potestatem, diabolum, qui est auctor, & præses mortis, & inferni, indicandi, & condemnandi.*

Sacra Scriptura testatur.

Quibus verbis, Pannonius, Alcazar, & alij dicunt, Christum seipsum & mortis, & inferni herum, & dominum manifestasse; ac se liberum, ac plenum habere dominium, & imperium in mortem, & infernum; illaque Christo quasi Domino suo per omnia obsequi; nec quemquam inuadere, nisi ex Christi nutu, ac imperio. Ideò temeritate non vacat, Exorcistam hanc sibi velle vsurpare potestatem. Nec mirum, si à dæmonibus maxima præditis sapientia sæpiùs subsannetur, & irrideatur, omnesq; eius conatus fiant irriti. Quod benè probat Tostatus *quæst. 60. in cap. 10. Matthæi.* dicens: *Potestas data Apostolis super dæmones non fuit absoluta, ita vt possent quicquid vellent super dæmones; sed solum vt possent eos eijcere:* vt colligitur ex littera Euangelij eodem capite, vbi habetur: Christum dedisse illis potestatem spirituum immundorum, vt eiicerent eos. Nec maior potestas datur Exorcistis ab Ecclesia, quàm à Christo suis Discipulis communicata fuerit.

§. I.

296.

In præceptis
premissis sibi
cõtradiciunt di-
cti Auctores.

Ratio dicitur.

SED quæso, sapiens lector, videas, & attentè prædictorum præceptorum dæmoni isti Exorcistæ his verbis: *Cedite hinc, & exite ex corpore istius Creature Dei, alioquin mittam vos in profundum abyssi, & cat.* & alibi: *Coniuro te, & cat. vt dicas, quis est ille, qui debet te hinc expellere: Alioquin mittam te in profundum inferni, & abyssi, & cat.* Dic mihi, bone Exorcista: si dæmon noluerit obedire exeundo ex corpore obsessi, vel tibi respondendo, ac dicendo: quis

quis sit ille, qui debeat eum expellere? quid facies, ut valeas illicò eum mittere in infernum? forsan eum ligabis fune, vel catena ferrea? Si non vult tibi obedire in his, quæ videntur esse tui iuris, quomodo obediet in his, quæ tuam excedunt facultatem? An aliquo adunco ferro, illum extrahes ex corpore obsessi, & ligatū per tuos satellites mittes in infernum? Nonne hæc sunt minæ puerorum? Tu non vales auctoritate tibi tradita ab Ecclesia dæmonem expellere ab obsesso, & putas illum detrudere in infernum, quod munus est folius Iudicis supremi! Si dæmon non exibat ex illo corpore, permanebit utique in illo, nisi à virtute superiori expellatur. Vbi inuenisti, quòd Deus vniquam promiserit, ad præcepta Exorcistæ diuina sua virtute dæmonem detrudere in infernum? Quare scias, mi Exorcista, quòd licet Deus concurrat virtute sua ad dæmones expellendos, quando debirò modo Exorcista præcipit, & omnia adsunt requisita, nedum ex parte Exorcistæ, sed etiam ex parte obsessi, & expulsio est salutaris: Non tamen Deus concurrat ad omnia quæcumque voluerit Exorcista dæmonibus præcipere; Idcirco antequam præcepta formes, sis valde cautus, & priùs consideres omnia, quæ ad dæmonis conducunt expulsionem, ne pro expulsionem irrisionem, ignominiam, ac confusionem consequaris.

Q. V. A. S. T. I. O. X. V. I.

An peccatum sit graue, de vanis, & inutilibus, & fortè nociuis, & ijs, quæ ad expulsionem non conducunt, dæmonem interrogare.

Responderetur, dubio procul peccatum esse: Quia ad ea interroganda non est data potestas Exorcistis. An verò hoc semper sit graue peccatum, nõ ita certum est. Et quidem in aliquibus casibus indubitatum est, graue esse peccatum.

Primò: Si ex interrogatione aliquod occultum peccatum proximi timeretur manifestandum: quia dare occasionem absque necessitate, ut proximus infametur, iniustum est.

Secundò: Si interrogatione longos etiam vanarum rerum, & inutilium sermones multiplices: quia adest periculum, quòd dæmon ijs interrogationibus aliquos errores misceat; & præcipuè quia signum est amicitia, absque necessitate cum dæmone longos miscere sermones.

Tertiò: si ad sit finis addicendi; quia est dæmonis honoratio, eum velle habere in magistrū. Quod à fortiori procedit, si certam fidem eius responsis concedas. Nam licet dæmoni fides dari possit in ijs, quæ exorcismis Ecclesiæ coactus manifestat, dummodo non contrarientur veritati Sancti Euangelij, auctoritati Sanctorum Patrum, rectæ philosophiæ, ac bonis moribus; In alijs tamen, quæ ipse sponte dicit, ei fides non est præstanda: Dixi, dummodo non aduersentur veritati Sancti Euangelij, &c. quia multoties dæmon fingit, se dicere aliqua coactum, quæ aduersantur veritati euangelicæ, &c.

279.

Peccatum est, de vanis, & inutilibus dæmonem interrogare.

Quibus casibus sit graue peccatum.

Dum enim Exorcistæ demones interrogant, per quem Sanctum, per quam personam, per qua verba sit expellendus: qua die, hora, & loco sit egressurus: quomodo maleficium sit destruendum, & alia, de quibus supra, licet Exorcista hoc faciat per præcepta nomine Iesu interposito; nihilominus demones multa responderet à veritate aliena: quia huiusmodi interrogationes sunt illicitæ: in eo sensu, quem posuimus supra nu. 278. idcirco illi fides non est præstanda.

298.

Quartò: Si deprecatiue, & non imperatiue interrogas: quia interrogatio deprecatiua est signum amicitia, & nota subiectionis. Subiicit enim se demonibus, qui demones precatur: ut quosdam fecisse Exorcistas in Ciuitate Penarum, narrat Zacharias Viccomes par. 1. *Complem. art. Exorcist. doct.* 8. Quo scelere quid grauius? Est enim velut quoddam transfugium ad Dei, & hominum hostes, cum quibus per consequens nullum fœdus, neque implicitum est ineundum; sed perpetua gerenda inimicitia; ut nunquam fas sit, aut deprecando, obsequium: aut rogando, recessum ab eis quoquomodo postulare. Ira tenent D. Thom. 2. 2. q. 90. ar. 2. D. Antonin. 2. par. tit. 12. c. 1. §. 5. Sotus lib. 8. de Iust. c. 3. ar. 2. Nauarrus c. 11. nu. 28. Suarez tom. 2. de Religione tract. 4. de Superst. lib. 4. de Adiuratio. c. 2. Sanchez lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. nu. 19. & 25. Layman. tom. 2. lib. 5. tract. 9. c. 14. nu. 7. Ferdinandus à Castro Palao de Adiuratione disp. 4. punct. 4. nu. 6. & Bonacina tom. 2. disp. 4. quaest. 1. punct. vlt. nu. 9.

§. I.

299.

In materia leui tantum esse veniale, censent plures Auctores.

Verùm ex leuitate, & curiositate in materia leui vnã, vel alteram rem vanam interrogare non deprecando, sed imperando, neque fidẽ certam adhibendo: ver. gr. quòd Exorcista imperet dæmoni, ut moueat lapidem, vel aliud simile; plures, grauissimique Doctores censent, non excedere culpam venialem. Sic Syluest. verbo *Adiuratio* quest. 5. in fine, & q. 7. Caietanus 2. 2. qu. 90. ar. 1. ad finem. Sotus lib. 8. de Iustitia q. 3. ar. 2. circa solutionem ad 2. Nauarrus sum. c. 12. nu. 28. Valent. 2. 2. disp. 6. qu. 8. punct. 2. circa finem, vers. ad tertium. Suarez loco citato cap. 2. num. 9. Lessius lib. 2. cap. 42. dub. 13. nu. 71. Sanchez alijs relatis lib. 2. sum. cap. 42. nu. 25. Bonacina loco citato num. 25. Ratio ea est: quia hæc interrogatio non videtur notabile signum benevolentia, & amicitia cum dæmone.

300.

Mortale esse peccatum, docet Castro Palao.

Ceterum verius existimat Ferdinandus à Castro Palao de *Adiuratione* disp. 4. punct. 4. num. 8. (per se loquendo) quamlibet interrogationem, quæ ad expulsionem non conducit, quamlibetque petitionem vani operis præstandi, mortale peccatum esse: Quia hoc petere non potes imperio, sed deprecatione. Non enim habes potestatem compellendi dæmonem, ad hoc præstandum: Quia non habes potestatem naturalem, ut de se constat. Nulla enim humana potestas ei comparari potest. Neque etiam habes potestatem à Christo acceptam: qui solum ad expulsionem, & conculcationem dæmonis eam concessit. Ergo non imperio, sed deprecatione petis; tametsi verbis imperatiuis vtaris. Petere autem deprecando, ipsemet Sanchez docet, semper esse mortale. Ergo semper est mortale illa interrogatio, & petitio.

Et

Et confirmo: Dæmon nec cogitur interrogationi respondere, neque opus illud postulatum præstare; sed spontè respondet, & postulatum præstat. Ac cum nihil dæmon spontè faciat, quod ob eius obstinationem non sit ex odio Dei, & ad obscurandam eius gloriam, & nostram perditionem procurandâ, graue peccatum esse videtur, absq; necessitate occasionem dare, hæc peccata tam grauia committendi, quibus dehonestatur Deus, & nos offendi possumus. Hæc Castr. Pal.

QVÆSTIO XVII.

An licitum sit Exorcistæ, præcipere demoni sub pena excommunicationis, vt Energumenum amplius non diuexet.

NON desunt Exorcistæ, qui in suis exorcismarijs talia præcepta formant, passimq; veluti prælati formidabilè totius auctoritatis macherâ depromentes, excónis maioris, & minoris latæ sententiæ mucrone dæmonè cõpellere tentant, vt è corpore Obsessi exeat: aut nubes, animalia, bruchos, & id generis irrationalia infectantur, quasi dæmones, ac illa irrationalia sint excommunicationis capacia.

Illicitum ergo est dæmoni præcipere sub tali forma: cum dæmon, & irrationalia sint extra Ecclesiam militantem: *De his, qua foris sunt, nihil ad nos. c. Gaudemus. de Diuor. seu Confor.* Blasphemum insuper est, hanc sacram. Ecclesiæ censuram sic derisui, & ludibrio habere: non secus, ac si quis sub pœna excommunicationis latæ sententiæ iuberet canibus, ne latrarent, & lupis, ne vlularent; aut vulpem absolueret à rapinis gallinarum, &c. Ita docent Suarez *rom. 5. par. 3. disp. 5. sect. 1.* Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi c. 42. nu. 32.* Baucius *in Miscellaneis præct. tract. 1. ibi Quartò petes, & Lupus Comment. Edicti S. Inquis. par. 3. lib. 22. dist. 4. art. 1. diffic. 3.*

301.

Illicitum est, præcipere demoni sub pena excommunicationis.

Ratio est manifesta.

QVÆSTIO XVIII.

An sit licitum Exorcistæ, demoni præcipere: vel irrationabilibus per terminos iudicarios.

Solent nonnulli, vt dæmonem expellant ab aliquo loco: vel ab eius iurisdictione aliquem Magum, vel Maleficum volentem se ad Deû conuertere, eripiant, ac in libertatem asserant, litem instituere, constituere Iudicem, & duos Aduocatos, qui litem contestentur, in qua seruantur processus ordinarij, & cetera acta iudicaria perficiuntur. Sic hoc nostro æuo in varijs Italiæ Ciuitatibus actum fuisse, à testibus fide dignis audiui. At hoc illicitum esse, ac superstitiosum, ratio ipsa dicat. Nam quo iure, aut qua ratione autumant dæmonem compellere, à tali loco exire, ac Magum penitentem derelinquere? An humana, vel diuina? Si humana; hallucinantur vtrique: quia dæmon, cum sit sapientissimus, & doctrina super omnes homines maximè polleat, Aduocatum, qui partem suam gerit, subtilibus instruet

302.

Superstitiosum est instituere litem cum demonibus.

Sive ratione humana fiat;

struet rationibus, & in somnis phantasiæ, imaginatiuæ, ac memoriæ sensitiuæ subtilissima, ac validissima suppeditabit argumenta; immo ipsemet scripturis hoc præstabit, (sicut alicubi præstasse quidam referunt) quibus alter domini loci, vel Magi pœnitentis Aduocatus obrui, necesse sit; Sicque vterque manifesto se periculo exponunt, iste, vt diaboli technis, ac fallacijs confundatur, & confusus nesciat, quid loqui: illè verò auxilium à dæmone, fauorem, & obsequium expectandi, ac recipiendi: quòd grauissimum superstitionis est peccatum: vt docent D. Thom. 2. 2. q. 90. art. 2. & ibi Caietanus art. 1. D. Anton. 2. par. tit. 10. c. 8. Syluest. verb. *Adiuratio* q. 7. Tabiena num. 6. Sotus lib. 8. de *Iust. quæst.* 3. ar. 2. Suarez 10. 2. de *Relig. lib.* 4. de *Adiurat.* c. 2. num. 8. & 9. Lessius lib. 9. de *Iust.* c. 42. dub. 13. num. 70. & 71. Armilla verb. *Adiuratio in sine*, & Sanchez lib. 2. in *præcepta Decalogi* cap. 42. num. 19.

303.

Sine auctoritate diuina.

Tunc sit prauudicium potestatis Ecclesiæ.

Ac libertati arbitrij.

Si verò putant ratione, & auctoritate diuina dæmonem compellere è tali loco discedere, vel Magum pœnitentem in libertatem asserere: tunc, cum hæc potestas competat Exorcistæ à iure diuino, & ipsi communicata sit ab Ecclesia independenter à voluntate dæmoniaca, cur ponere sub lite, quod certum est? Nonne Ecclesiam maxima afficiunt iniuria? Nam si loquamur de loco à dæmone possessio: cum possessio huiusmodi sepè fiat, diuina permittente voluntate, ob aliquod dominorum vel incolarum ibi patratum crimen: hortetur Exorcista loci dominos, vel habitatores, vt per pœnitentiam, orationem, & elemosinam diuinæ iustitiæ vindicanti satisfaciant, ex præcordijs ad Deum confugiant, & totam suam in Deum collocent fiducia; & cõfidant, quòd Deus, mediante potestate Ecclesiæ suis ministris communicata, Dæmones vertet in fugam; ideoque talem locum deserent. Nec sub lite ponat Dei & Ecclesiæ potestatem: quia sic & Deo, & Ecclesiæ maximã infert contumeliam. Si verò loquamur de Mago, aut Malefico ad Ecclesiam confugiente: tunc si credas, hominem viatorem, (etsi diabolo per pacta, ac publicas conuentiones se deuouerit, eiq; & corpus, & animam traderit, promiseritque nunquam ad Deum se conuersurum, ac peccatorum suorum acturum penitentiam,) adhuc per liberum arbitrium posse dæmoni abrenunciare, ad cor redire, pacta scindere, syngrapham destruere, peccata deslere, ac detestari, à dæmoniaca se eripere potestate, & à Deo peccatorum suorum veniam obtinere, (sicut verè, & infallibiliter Deus veris promittit penitentibus, Ezech. c. 18. dicens: *Si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis, que operatus est, & custodierit omnia præcepta mea, & fecerit iudicium, & iustitiam: vita viuet, & non morietur: omnium iniquitatum eius, quas operatus est, non recordabor.*) Si credis, inquam, quod Magus, & Maleficus per actus liberi arbitrij, diuina adiutus gratia verè possit penitere, & à diaboli tyrannide se subducere, cur vis ponere sub lite, ac dubio; quod certum est, ac de fide tenendum? Dum ergo vis litigare de hoc, quod Catholica docet fides, ostendis te nutare in fide.

§. I.

Ipsūm prorsus fatendum de ijs Adiuratoribus, qui vendicant sibi artem quandam, aut potestatem peculiarem, vt à Deo concessam, expellendi, necandique campi bruchos, locustas, cantaros, & alia insecta, atque vermina, quæ fructus, radices, & semina depascuntur, & spem agricolarum dedudunt: & tales multis in locis, vt refert Deltius *Disquis. Magic. lib. 3. par. 2. quæst. 4. sect. 8.* solent à rusticis quotannis magno pretio accersiri.

Praxis esse solet huiusmodi: Impostor iste se iudicem constituit: comparent coram eo duo procuratores: Vnus causam populi agens fungitur vice accusatoris. Alius à Vicario Episcopi, vel Regio officiato loci constitutus vicem subit Rei pro locustis, vel alijs insectis: Litem contestantur, & feruantur processus ordinarij, omnes tricæ, ac moræ, ac dilatorij termini. Tandem in causa concluditur, & bellus Iudex fert sententiam, qua insecta illa, iubet, intra certum dierum spatium terminis illis territorij excedere, sub pena excommunicationis latæ sententiæ, & ceter.

Quis autem est tam ignarus, qui dictam artem non iudicet prorsus illicitam, & superstitiosam? Apertior enim est hic superstitio, quam vt queat tegi. Quare iure merito ab omnibus Doctoribus Sanctis condemnatur: eò quòd lis instituat contra creaturam irrationalem, quæ quid agatur, nec scit, nec sentit, nec potest intelligere, propterea quis nō agnoscat, iniustum esse excommunicationem latam in eas creaturas, quæ nec mortaliter, nec venialiter peccare possunt? Et si lis intentetur aduersus demones, à quibus fortasse mouentur, adhuc illicitum est, illos accusare: aut defendere: vt supra latè probauimus *num. 302. & 303.* Et ita docent Sotus *lib. 5. de Iustit. quæst. 12. art. 2. in fi. & lib. 8. quæst. 3. art. 3. in fi.* Nauar. *lib. 5. Cōsit. tit. de sent. excomm. in 1. edit. toto consil. 5. in 2. toto consil. 2.* Ciruelus *de Superst. 3. par. c. 10.* Valentia *2. 2. disp. 6. q. 8. punct. 2.* Deltius *Disquisit. Magic. lib. 3. par. 2. quæst. 4. sect. 8. & in Anacephaleosi monit. 11.* Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. num. 39. & Henriquez lib. 13. de excomm. cap. 25. num. 1.*

304.
Superstitiosus est, litem instituere contra irrationalia.

Praxis quorundam ostēditur.

305.
Improbatur Ratione.

Auctoritate.

QVÆSTIO XIX.

An licitum sit Exorcistæ medicinas corporales obsesses, ac maleficiatis applicare.

AD quæstionem dico, neminem licitè posse, ac sine peccato artem medicam exercere, nisi in ea sit peritus, ac communiter à peritis illius facultatis reputetur idoneus. Qui sic reputari dicitur, si non secundum propriam voluntatem; sed iuxta artis medicæ scientiam regulatur, attentè, & diligenter considerando, & obseruando:

Primò in personis complexionibus corporum, dispositiones humorum, varietates temporum, discretiones sexuum, ac diuersitatem ætatu: Quia alia medicina

306.
Scientia requisita in perfecto Medico.

Respectu personarum.

Raynerius de
Pis in Pan-
theologia de
penitentia à
cap. 29. vsque
ad 33.

307.

*Respectu infir-
mitatum.*

medicina danda est debili, alia forti propter constitutionem corporum. Alia cholericò; alia flegmatico; alia sanguineo; alia melancholico propter diuersas dispositiones humorum. Alia in hyeme; alia in æstate; alia in vere; alia in autumno propter varietatem temporum. Alia viro; alia mulieri propter diuersitatem sexuum. Alia tandem iuueni; alia seni propter varietates ætatum.

Secundò in infirmitatibus cõsiderando Diurnitates; quia quantò morbus est diurnior, ac prolixior, eò fertiori, ac validiori indiget medicina. Diuersitates: nam simplex morbus medicina simplici, & per contraria est curandus. Contrarietates: contra enim causam infirmitatum calidam, frigida debet esse medicina; & è conuetso; ita quòd semper contraria contrarijs curentur. Quantitates: quia secundum quantitatem morbi debet esse quantitas medicinæ. Qualitates deniq; nam quando morbus causatur ex repletionem, cura debet esse per euacuationem; & è contrà quando infirmitas causatur ex inanitione, tunc cura debet esse per restaurationem.

308.

*Respectu medi-
cinarum.*

Tertiò in medicinis attendendo varietatem, nempe quæ medicina sit morbi corporalis ad extra attractiua: quæ immutatiua: quæ digestiua: quæ laxatiua: quæ constrictiua: quæ curatiua: quæ aperitiua: & quæ sanitatis conseruatiua.

309.

*Respectu herba-
rum medicina-
lium.*

Quartò considerando in herbis medicinalibus vires: eorum qualitatem, ac graduum diuersitatem, videlicet quæ medicinalis sit calida: quæ frigida: quæ humida: quæ sicca: & in quo gradu habeat ista: an in primo: vel in secundo: vel in tertio: aut in quarto.

310.

*Respectu cura-
rum.*

Quintò denique considerando in curis qualitates, & varietates, ac cetera de quibus latissimè Medici tractant in suis pharmacopœis, ac medicis institutionibus.

Quorum omnium sufficientem debet habere notitiam, qui prætendit licitè, ac tuta conscientia egrotis medicinas exhibere corporales: vt docet Syluest. *verb. Medicus. q. 1.*

§. I.

311.

*Exorcista igna-
vus prædicatori
illicitè egrotis
corporales me-
dicinas exhi-
bet.*

*Error grauissi-
mus Exorcista-
rum ostenditur.*

EN modò mi curiose Exorcista, qui in alienam messem falcem mittere præsumis: tu te ipsum iudica, an licitè, ac tuta conscientia valeas obsessis, ac maleficiatis medicinas exhibere corporales. Edissere, quis te edocuit, agnoscere corporum constitutiones, dispositiones humorum, & id generis in personis alia necessariò attendenda? Cuius Doctoris præceptis fuisti imbutus ad cognoscendas infirmitatum diuersitates, contrarietates, quantitates, & qualitates? In qua palestra medica secernere didicisti medicinas attractiuas ab immutatiuis: digestiuas à curatiuis: laxatiuas à constrictiuis: aperitiuas à conseruatiuis? Quas pharmaceuticas institutiones, pharmacopæas, siue antidotaria peruoluisti, vt herbarum medicinalium vires, qualitatem, ac graduum diuersitatem probaueris? Quanto tempore egrotorum curis operam nauasti, vt de eorum qualitibus, ac varietatibus periculum feceris; egrotisq; necessaria ad sanitatem consequendam, ac conseruandam præ-

præcepta tradideris? A quo Collegio, vel Vniuersitate concessa est tibi mendendi facultas? Quid respondes ad hæc? Nescis quid loqui! Nonne vides, dum secundum tuam voluntatem, non sequendo artis medicinæ regulas, egrotis medicamina presumis exhibere corporalia, cæcus es, & dux cæcorum? Cæcus inquam: quia operaris sine lumine rationis; nec artis medicæ scientiam, ac præcepta calles. Et licet videaris in cælum lauam porrigere, astraque indice notare, dum cælestium influxuum, ac rerum medicinalium exploratorem, expertumque te iactitas; te tamen produs caput asini habentem: quia non capit mens tua res humanas, nec sensus res diuinas; abuterisq; ratione ad intelligendum, atq; ipso corpore ad operandum. Fis dux cæcorum; nam ægroti, dum ad te confugiunt existimantes, proprijs consulere morbis, cæci sunt, & palpitant in tenebris, fiuntque Corebo stultiores. Nullum enim discrimen ponunt inter album, & nigrum, inter lycem, & talpam, inter lusciniam, & vpupam, inter sapientem, & ignorantem. Hinc sequitur, *Dum cæcus cæco ducatum præstat, ambo in foueam cadunt*: (vt Iesus Seruator noster admonet Matthæi 15.) Exorcista in foueam lethalis culpæ: Ægroti necis corporeæ.

§. II.

EXorcista in foueam tunc cadit lethalis culpæ: cum ex notabili ignorantia, vel imperitia in sua cura nocet infirmo. Facit enim contra illud: *Non occides. de penit. d. 1. cap. homicidium*. Vbi teste Augustino lib. 19. contra Faustum c. 23. *Aperuit Dominus omnem iniquum motum ad nocendum fratri in homicidij genere deputari*. Et secundum Ricardum tenetur infirmo ad æquiualens, ex quo nõ potest refarcite principale; immò etiam si sanitas sequatur, peccat mortaliter: quia exposuit se periculo peccati mortalis, idest operi, vnde sequi potest notabile damnum proximo: Ita docet Syluester *ver. Medicus q. 1. & Iacobus de Graffijs lib. 2. Decision. aurear. c. 61. num. 57*. Nec eum excusat ignorantia iuxta illud, Ouidij *Epid. 19*.

Præterita veniam dabit ignorantia culpa.

Neque inuoluntarium detrimentum: quia licet hoc non intendat, nec velit directè; Voluntariè tamen exponit se ad illud, vnde hoc natum est sequi. vt habetur 15. q. 1. c. merito. & §. obijciuntur de Lamech: quia non sequitur traditiones artis: vt notat Petrus in *auth. Sed hodiè. C. de iudicijs*. Idèd eius imperitia, & ignorantia culpæ annumerantur. *L. si quis fundum. §. Celsus. ff. loc. & L. imperitia. ff. de reg. iur.* Hoc tamen Panormit. in *c. ad aures. de arat. & qualit.* limitat, quando assumit officium voluntariè. Secus si ex necessitate bona fide fecerit, quod potuit deficientibus Medicis: Ita Syluest. & Iacobus de Graffijs *loco citato*.

Nec ipsum iuuat alia excusatio; nisi quòd medicinæ in libris sic ordinatæ inueniuntur. Sed & in hoc suam ipsemet Exorcista prodit ignorantiam, dum medicinas in libris ordinatas legens, documenta præposita pro talium medicamentorum vsu necessaria omittit; legitq; antecedens sine consequente: vel consequens sine antecedente: Vel nescit connectere antecedens cū conse-

312.

Exorcista quædo peccet mortaliter ægrotis medicinæ iradendo corporales.

313.

Ignorantem se prodit.

consequente. Vel non nouit distinguere inter propositiones de possibili, & de factō: inter vniuersales, ac particularēs: inter indefinitas, & singulares; idēd in penē innumeros incidit errores; ac tam imprudenter circa hoc se gerit, quōd sine aliqua cognitione, an talis persona sit maleficiata, vel aliqua naturali labore agitudine, prædictas medicinas, quas descriptas in libris reperit, illis præbet; & quōt videt infirmos, tot maleficiatos esse iudicat. Hoc testantur Valerius Polidorus *par. 2. Dispers. demonum. cap. 9.* Maximilianus ab Eynaten *in Manuale Exorcismorum par. 1. instruct. 3.* Hoc illicitum esse, ait Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi. c. 42. nu. 31.* Guilhelmus Philircus *de off. Sacerdotis tom. 1. par. 2. lib. 3. cap. 11.* & Hieronymus Menghus *Fuga demonum cap. 10.*

§. III.

314.
*Auarum se
ostendit.*

Nec tantum ignorantes; sed pecuniæ seruentes, & auaritiæ studentes se ostendunt. Nam instar circulatorum aquas, oleum, & pulueres, aliosq; liquores vendunt maleficiatis ad ipsorum maleficiales curandas infirmitates; nihilq; honorem Dei, & clericalem dignitatem existimantes, de Exorcistis, qui debent esse, euadunt Simplicistæ, Pseudomedici, & Circulatores, hanc, vel illam herbam contra dæmones quarentes, medicinas, pulueres, & his similia maleficiatis, & a dæmonē obsessis absq; aliquo consilio Medicorum præbentes, etiam contra præcepta, regulas, & ordines in libris huius artis præscriptos temerariè sibi officium Medicorum vsurpant, vt magis possint augere pecuniam: sic mundum scandalizant, hoc sacrum exercitium deturpant, & reputationem, honoremq; à veris auferunt Exorcistis. Idēd iurēmeritō dici possunt in foueam cadere lethalis culpæ, præter irregularitatem, quam incurrunt, dum cum ipsis spiritibus immundis quandoq; etiam animas quorundam ex ipsis corporibus excutunt: Ita etiam contra huiusmodi Exorcistas inuehitur, ac de eis conqueritur Menghus *loco citato.*

§. IV.

315.
*Aegroti vt ceci
in foueam ne-
cis corporea ca-
dunt.*

Pari modo Aegroti ab huiusmodi Exorcistis ducti, vt cæci cadunt in foueam necis corporeæ. Experientia enim rerum magistra docet in dies, eorum, qui ab hisce Exorcistis, vel Religiosis, vel etiam mulierculis, alijsq; huiusmodi pseudomedicis alexipharmaca sumpserunt, pura antimonium præparatum, catapotiā, scammonium, elleborum, colocynthidem, ac cætera huiusmodi medicamina pro sanitate consequenda, plures festinanter viam vniuersæ carnis esse ingressos. Sic fatetur Zacharia Videcomes *in Complem. art. Exorcist. loco cit.* se vidisse aliquos Exorcistas sine consilio Physicorum medicamina aegrotis exhibentes, eos occidisse. Vnde etiam Alexander Albertinus *in suo Malleo demonum in epistola nuncupata, Documentum ad vexatum*, sic eum admonet: *Te hortor, si quis Religiosus tibi vellet corpoream exhibere medicinam, quod eam omnino respuas, nec vilo modo sumas:*

sumas: quia ego proprijs oculis vidi nonnullos iuvenes vespere à quodam Religioso aliqua sumpisse medicamina, qui post sex, vel septem horas ultimum obire diem; quod mihi maximum fuit scandalum. Hoc idem euenisse in territorio Bergomeni egomet audiui.

Quare, cum maleficio additur morbus naturalis, siue à causa naturali, siue à dæmone excitatus, infirmus se committat Medico, qui disponat sicut expediens iudicauerit. Et licet varij Auctores suis exorcismarijs varia corporalia apposuerint medicamina; multas tamen circumstantias addiderunt, quæ nec obseruantur, nec intelliguntur à multis.

§. V.

SED estò quòd plenâ, atque perfectâ habeat Exorcista artis medicæ notitiam, adhuc illi onus medicinas corporeas exhibendi, non incumbere nemo est, qui ambigat. Clericis enim, qui sunt in sacris, vel etiam in minoribus constituti (dum tamen sint sufficienter beneficiati) secundùm Raynuthium non licet operari in medicina physica, nisi gratis, pro miserabilibus personis, vel consanguineis; nec tunc ubi posset esse periculum. Quod etiâ in claustralibus districtius est obseruandum, vt habetur in titulo *Ne Clerici, vel Monachi secularibus negotijs se immisceant.*

Hoc idem in Rituali Romano (vbi de forma exorcizandi obsessos agitur) Exorcistis cauetur his verbis: *Caueat proinde Exorcista, ne vllâ vmq̃uâ medicinam infirmo, vel obsesso præbeat; aut suadeat; sed hanc curam Medicis relinquat.* Huiusmodi Exorcistarum inconuenientia considerans etiam Episcopus Parmensis Anno Domini 1621. teste Bordonò *Resolut.* 7. sub pæna suspensionis ipso facto incurrenda præcepit suis subditis Exorcistis, ne auderent vllò modo præbere anthimonium, oleum, aut quoduis genus medicinæ, nisi de consensu Medici.

316.

Exorcista, quâuis in arte medica periti, prohibentur corporeas medicinas exhibere.

QVÆSTIO XX.

An sit licitum Exorciste, cum egrotis, obsessis, aut maleficiatis Chirurghi munere fungi.

HÆC quæstio iuremeritò est examinanda: quia experientia docet in dies plures Exorcistas sæpiùs hoc sibi vindicare munus.

Alijenim Obsessos, ac Maleficiatos, præcipuè adolescentulas, ac iuenculas manibus suis tangunt, & partè vexatam palpant, modò vultum, modò pectus: nunc brachia, nunc manus: sæpe collum, sæpe pectus perfricando, donec dæmon ad manuum sacerdotialium cōtactum aufugiat: sic à testibus omni exceptione maioribus audiui, quosdam Exorcistas tales exercuisse functiones, ad quorù contactù, ac perfricationem fingebat, dæmon maximam percipere vexationem, sed vtinam per talē actù tam in iuencula, quàm in Exorcista alteram vexationem, carnalem nempe delectationem non excitallet, ob quam multoties Exorcistæ ad baratrum peccati peruenerunt.

317.

Varij Exorciste munus Chirurghi sibi asciscunt. Quorum Alij partè vexatam palpant.

Quis.

*Hoc prohibitū
est à S. Carolo
Borromæo.*

Quis audebit talem exorcizandi modū approbare? Si dæmon composi-
tus esset ex humoribus, ita vt in corporis superficie abscondus staret, posset
vtique Exorcista manibus corporis læsas partes cōrectare; sed cum dæmon
sit spiritus immaterialis, ad quid tangere partem corporis vexatam? Quare
iustissimè hosce tractus prohibuit S. Carolus Borromæus in *Synodo 4. Pro-
uinciali*. Ideoq; Exorcista oculis, & manibus, & in omnibus suis moribus,
& actionibus debet esse pudicus, & caurus non solum propter seipsum; ve-
rùm etiam propter Obsessam; & eò magis, quò minùs eius cogitatus agno-
scit: tum etiam ne scandalizentur circumstantes.

§. I.

318.

*Alij partes ve-
xatas inungūt.
Vñsus vnctionū
est licitus sit,
si rectè fiat; ta-
men est pericu-
losus.
Experientia
docet.*

Alij vnctionibus, ac lenimentis partes à dæmonè vexatas inungunt.
Quarum vnctionum vsus licet sit licitus, & bonus, si rectè exerceat-
tur, vt fecerunt plures Sancti; Veruntamen valde periculosus est. Nam
dæmon versipellis, qui presentialiter Obsessum, ac Maleficiatum vexat in
corpore, torquendo nunc caput, nunc collum: modò brachia, modò pectus:
nunc renes, nunc ventrem: sepe coxas, sepe crura, ac ceteras partes corpo-
ris etiam verecundas, ad vnctionem olei, dummodo vnctio fiat manibus
Exorcistæ, illicò aufugit: nec aliter à vexatione cessare vult, quicquid reme-
dij adhibere tentent. Vndè, cum (vt plurimum) mulieres iuenculæ, &
adolescentulæ pulchræ, ac venustæ huiusmodi vexationibus dæmoniacis af-
ficiantur, tunc dæmon astutissimus data occasione magis, magisque suos ten-
dit laqueos, suaq; expandit retia, vt in nassam incautos trahat Exorcistas.
Ideoq; tales mulierculas vexare incipit in collo; nec cessat à tali vexatione,
donec Exorcista suis sacratis manibus oleo sacro collum inungat: tunc dæ-
mon è collo velut fulgur fugit ad pectus, & illud torquet: iterum necesse
est, ad dæmonem fugandum. Exorcista manibus suis pectus oleo liniat; sed
ecce repente vt ventus validissimus dæmon sub mamilla se abscondit, & ve-
xat, quam denuò oportet, Exorcista manibus tangat, & vngat, deuotè ta-
men, & honestè. Hinc statim fugit, ac recedens se recipit ad matricem, &
eam acriter torquet: tunc Exorcista castitatis amator renuit illas tangere
partes; sed clamat adolescentula, ac suppliciter rogat, vt tangat, quia neces-
sitas vrget, citò vngendi, & liniendi, quia dolor nimis cruciat, & vrit, affir-
mans nullum in tantis pænis aliud sentire leuamen, quàm ex tactu ipsius
manuum sacerdotalium. Quare bonus Exorcista charitate ductus, ac pie-
rate impulsus, tangit partes illas verecundas, vngit, & lenit cum maxima ta-
men verecundia. Sed ecce follicularius dæmon interim, qui adolescentu-
lam torquebat, ex tali manuum contactu magnum ei affert oblectamentū,
& dirum, durumq; angorem in carnalem mutat ardorem, ac simul in tan-
gente Veneris faces accendens, non cessat, donec ex vnctione eos trahat ad
coniunctionem. Quod hoc nostro æuo nonnullis Exorcistis etiam anima-
rum Parochis in quadam Lombardiæ diocesi nimio suo damno, totius pò-
puli scandalo, artis exorcisticæ infamia, & Christianæ Religionis ignomi-
nia euenisse, in comperto est; qui etiam pœnas tanto sceleri debitas soluere
coacti sunt.

Alij

§. II.

Alij balnea adhibent: alij suffumigia ex sulphure, ex ruta, ex limatura vngulæ asini, ex stercore canis, & alijs huiusmodi; sed vtique cum maximo Obsessi, aut Maleficiati detrimento.

Nam qui balneis vtuntur, illa parant ex lixiuio cum cinere oliuarum, & aqua fluminis, in quibus ebulliant ruta fabina, hypericon, artemisia, verberna, palma Christi, & aristolochia rotunda, in quibus iubent totum corpus Obsessi, vel Maleficiati immergi, & abluī. Sed, si putant his balneis dēmonem fugare, valde hallucinantur: quia nulla res corporalis agere potest in dēmones actione siue physica, ac reali; siue intentionali sensibili, aut phantastica. Immo sepius Obsesso, ac Maleficiato maximo sunt detrimento: cum balnei vsus iuxta Medicorum placita tot exposcat condiciones tum ex parte morbi, & egrotantis: tum ex parte balnei, & ministrorum, vt difficilimum sit, omnes simul conuenire. Quare satius erit Exorcistæ, balnea Medicis relinquere paranda, prout ipsi expediens iudicauerint: vt bene admonet Codroncus *de morbis venef. lib. 4. cap. 5.*

Qui verò suffumigia adhibent, recipiunt galbanum, sulphur, asam fetidā, aristolochiam, hypericonem, rutham, carnem, vel limaturam vngulæ asini, canis, ac diaboli stercorea, vt videre licet in Flagello dæmonum Hieronymi Menghi, & Compendio Artis exorcisticæ Zachariæ Vicecōm. *par. 1. de rebus corporalibus*: ex quibus factō fetido suffumigio maleficiati, aut obsessi nares fumigant; vt dæmon tali percussus odore in fugam versus ab obsesso recedat. Sed quid hisce suffumigijs operantur isti Exorcistæ? Mortuos incensant, & lapides elixant. Ipsi enim dēmones de nulla re magis delectantur, quā de rebus fetidis: vt patet in omnibus eorum apparitionibus corporeis, in quibus semper fetores percipiuntur. Fingit tamen versipellis dæmon, hisce suffumigijs magna se affici molestia, vt ignarus Exorcista diaboli astutiam non præcauens, iterum, & iterum ea repetat, ac replicet; quæ, (cum sint calida, & calidi natura sit ascendere) ad egroti caput ascendunt, secumq; alios vapores adducunt, qui simul illud implentes, in eo grauitatem efficiunt, ac cum maximo ipsius patientis detrimento sua caliditate quandoque inflammationem progignere, & humores frigidos tundendo epilepsiam, apoplexiam, conuulsionem, & alios graues morbos excitare possunt: vt docet Codroncus *lib. 4. de morbis veneficis cap. 6.* Quare Exorcista à se procul abiciat talium suffumigiorum vsus, ac remedijs spiritualibus, de quibus in toto hoc tractatu peragitur, vtatur, ac pro virili dæmonem in fugam vertat.

Q V A S T I O XXI.

An licitum sit Exorcista, Energumenum vexare flagellis, & dehonestare opprobrijs, aliæque similia facere.

B Reuiter respondent Petrus Thyreus *de damoniacis cap. 46. nu. 31.* Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. nu. 30.* Bonacina *tom. 2. disp. 4.*

319.

Alij vsantur balneis, sed cū magno patiētis detrimento.

320.

Alij suffumigia adhibent, quæ varias in patiente agri-rudines causare possunt.

321.
 Aliquisentiū.
 licere flagellis
 vexareEnergumenum, si honestè, & moderatè fiat.

Sunt aliqui
 Adiuratores
 Obsessorū carnisces, ac tortores.

Satius est rotaliter prædicta relinquere.

de Iuram. parte vlt. nu. 12. & Ferdinandus à Castro Palao de Adiuratione disp. 4. punct. 4. nu. 25. licitum esse, si prudenter, & moderatè fiat, ea, inquam, moderatione, vt potius in conculcationem demonis, quàm in afflictionem Energumeni cedat. Nam cum illæ actiones ea solùm ratione ad expulsionem demonis conducant, quatenus demon illis conculcari se sentit, videns ob suam causam Energumenum vilipendi, eiusq; corpus malè tractari, (estò grauius Energumeno molesta non sint) effectum habere possunt.

Verè prædicti Auctores benè locuti sunt, addentes illa verba: *si prudenter, & moderatè fiat, & eat.* Sunt enim aliqui Adiuratores, qui non Exorcistæ, sed tortoris scuitiam exercent, ac crudelitatem, grauius Energumenum exagitantem flagellis, & alapis, ac pugnis percutientes, boum neruis, ac fistibus cædentes, longa terræ spatia lingua verrere iubentes; addentesq; doloribus dolores, vexationem internam dæmonis, vexatione externa dira, & crudeli, faciunt & prolixiorum, & intolerabiliorem. Heu miseri illi arreptitij, qui talium tortorum discretionem se committunt. Nam graue satis esset, tortorem dæmonem habere internum, absque eò, quod carnificem etiam Adiuratorem haberent externum. Ideò hoc iure meritò damnant plures Auctores: Ita Iacob. Simanc. de Cathol. instir. tit. 63. nu. 32. allegato Bartholomeo. Sibilla. Delrius lib. 2. Disquisit. Magic. q. 30. sect. 3.

Satius ergo erit Exorcistis, omnino se ab huiusmodi pænis afflictiuus miseris Energumenis infligendis abstinere. Nam cum dæmon sit spiritus incorporeus, non afflictionibus corporeis, sed verbis contumeliosis, & obiurgatorijs est conculcandus; vt latè docetur infra nu. 355. Energumenus verò, ac Maleficiatus verbis blandis suauitate conditis, ac consolatorijs subleuandus, pro sua liberatione in spè erigendus, & excitandus ad fiduciam in Deo collocandam, nec non ad dæmonem detestandum, & conculcandum; vt infra par. 3. docetur.

Q V Æ S T I O XXII.

An Exorcista licitè possit fictionibus vti, ad probandum, an aliquis sit verè, vel imaginariè, aut fictè obsessus.

322.
 Quidam fictionibus vtuntur ad veros, aut fictos obsessos agnoscendos.

HÆC quæstio mouetur propter eos Exorcistas, qui ad probandum, an aliquis sit à dæmone obsessus verè, vel tantùm fictè, aut imaginariè, pro Reliquijs Sanctorum ad illum benedicendum, vtuntur ossibus animalium brutorum, vel hominum mortuorum, qui ab Ecclesia non vt sancti sunt reputati: Vel pro Reliquiario adhibent paruulum horologium: vel quid aliud simile: pro libro exorcismorum librum poetarum, vel fabularum, vel id generis fictiones præstant, attendentes, si dæmon huiusmodi res fictas agnoscat. Nam si persona obsessa ad talium applicationem, nedum vllum sentiat dolorem, aut molestiam; sed potius subrideat, dolum, ac fictionem manifestans, tunc concludunt, eam verè, ac realiter esse à dæmone obsessam. Si verò ad eorum applicationem clamet, ac dicat se nimis aduri, & roget, vt illa auferant, tunc argumentantur, eam non esse verè; sed tantùm fictè, vel imaginariè obsessam.

Verun-

Veruntamen dicimus, illicitum esse Exorcistæ hisce fictionibus uti. Ratio est: tum quia illicitum est, & inconueniens, ministros Ecclesiasticos in hisce fictionibus, ac ministerijs ecclesiasticis, fictiones, ac simulationes adhibere: Tum etiam quia dæmon, qui est astutissimus, cum talia fictitia nouit applicari, potest clamare fingendo se nimis cruciari, & aduri ab huiusmodi rei fictæ applicatione, vt tam Exorcista, quàm parentes personæ Obsessæ huiusmodi clamores audientes, ac scientes res illas esse fictitias, ac simulatas, existiment eam non verè, ac réaliter; sed duntaxat imaginariè, aut fictè esse obsessam: Sic imposterum remedia sacra totaliter abijciant, nec amplius per exorcismos, ac ministeria ecclesiastica eam à dæmoniacis vexationibus liberari curent. Prorsus ergo fictiones fugiant Exorcistæ, & ad probandum, an aliquis sit verè, vel fictè, aut imaginariè obsessus, seruent documenta, quæ habentur infra num. 375.

Hoc illicitum esse probatur.

Q V Æ S T I O XXIII.

An Obsessa, seu Energumeni, ac Maleficiati per solum dissensum voluntatis possint seipsos à quacumque dæmoniaca vexatione totaliter liberare.

H Vnc modum se à dæmone eripiendi per dissensum, tuentur nonnulli moderni Exorcistæ Theologi rationibus, & auctoritatibus; simulq; experientia suam probant assertionem. Qui modus, cum doctrinæ à me in hoc opusculo allatæ aduerferetur, necessariò eò attentius, maturius, ac diligentius est discutiendus, quò magis inusitatus, & tamen à quibusdam viris doctis probatus, & ab aliquibus Exorcistis famosioribus in praxim ductus; & ab eis, vt mirabilis prædicatus. Expendamus ergo huiusce opinionis fundamenta principalia posita in quodam opusculo manuscripto, cuius exemplar à pluribus Exorcistis conseruatur; eiusq; quidditatem medullitùs inquiramus; & vtique inueniemus eam non super stabilem petram doctrinæ euàngelicæ; sed super arenam eorù propriæ imaginationis esse fundatam, coloribusq; adulterinis duntaxat concinnatam; & latere anguem in herba.

323.

Hoc tenetur à qui Exorcista Theologi Rationibus.

§. I.

Fundamenta dictæ opinionis.

P Rimum fundamentum, quod est eorum Achilles, ad quod in omnibus suis responsis confugiunt, hoc est: In regularibus vexationibus non potest dæmon sine consensu ipsius hominis (saltem interpretatiuo) suggestioni diabolicæ priùs præstito ingredi corpus eius, illudq; actualiter vexare. Quia, cum dæmonis potestas per passionem Christi fuerit alligata; immò totaliter ablata; nec Deus præcisè permittat (vt ipsi dicunt) in regularibus vexationibus aliquem vexari, nisi in casibus particularibus, qui per diuinam manifestantur reuelationem, non potest dæmonis potestas relaxari, nisi priùs

324.

Prima ratio sumpta à consensu voluntatis.

Eius confirmatio.
Sumpta à
Credulitate,
Timore,
Imaginatione.

ipse homo diabolicæ consentiat suggestioni: quod potest esse multipliciter-puta, Vel credendo, dēmonem habere potestatem corpus suum intrandi, illudq; vexandi: Vel dēmonem timendo, ita ut pariens credat, esse periculū maleficiorum: Vel imaginando, se esse maleficiatum, aut obsessum: Vel alteri id generis suggestioni diabolicæ consentiendo.

Ab oppositis ergo (aiunt) si ab hisce suggestionibus homo dissentiat, vel credendo, dēmonem aduersus ipsum nihil posse: Vel nullum periculum, adesse maleficiorum: Vel imaginando se non esse maleficiatum, aut obsessum: Vel ab alia simili suggestionē dissentiendo, dēmon neuiquam poterit eum possidere, aut vexare. Et si corpus suum fuerit ingressus, eò quòd alicui eius consenserit suggestioni, per huiusmodi dissensum illicò exire, ac recedere cogetur: quia sicut posita causa ponitur effectus: ita remota causa remouetur effectus. *c. cum cessante de appellat. & L. generaliter. C. de Episc. & Cleric.*

325.
Secunda ratio
sumpta à liber-
tate arbitrij.

Secundum fundamentum. *Deus fecit hominem rectum, & reliquit eum in manu consilij sui.* Ecclif.c. 15. hoc est in sua libertate, non solum quoad operationes animæ; sed etiam corporis, prout anima eo, ut organo utr, necesse habet. Sicut ergo contradicentibus nobis non possunt dēmones animæ nocere, ita nec corpori; aliter fieret præiudicium libero arbitrio; quod non cōuenit ordini diuinæ Prouidentia: quia cum corpus subdatur imperio voluntatis, (quod est sibi naturale) non potest dēmonis imperio (quod est accidentale) subiacere, si voluntas ipsa contradicat: cum nō possit idem corpus simul duplici imperio subiacere, nisi imperia sint subordinata: vel vnum cedat alteri.

326.
Tertia ratio
sumpta à pro-
uidentia natu-
rae uniuersalis.

Tertium fundamentum. Natura prouidit omnibus creatis necessaria: nō solum quoad sufficientiam victus, & vestitus; sed etiam quoad congruentem defensionem suppositi, ut ab inimicis proprijs præseruetur: Ergo sicut alia animalia habent, quo naturaliter possunt se defendere: ita & homo debet habere, quo naturaliter possit dēmonis potestatem impedire, ne sibi noceat. Hoc autem aliud non est, quàm ratio, seu liberum arbitrium.

Nec est dicendum (addunt) quòd remedia dederit spiritualia: quia adhuc sequitur, quòd natura defecerit in necessarijs. Nam cum dēmones pugnent viribus naturæ, nempe intellectu, & voluntate contra hominem, ad hoc ut bellum sit iustum, debet esse eiusdem generis armorum; ideoq; & hominū naturæ viribus, intellectu nempe, & voluntate aduersus dēmonem est pugnandum, aliter Auctor naturæ defecisset in necessarijs, quod est inconueniens.

§. II.

Auctoritates, quibus suam probant opinionem.

327.
Auctoritatibus

Auctoritatibus insuper suam conantur probare opinionem, adducentes verba D. Petri Chrysologi ferm. 16. dicentis: *Dæmones ledere non valent nisi iussi.* S. Ambrosij in Psalmum 118. *Aduersus diabolum non vocis magnitudine, sed magnitudine cordis vrendum est.* D. Augustini ferm. 197. de

de tempore. *Frateres, quàm stultus est homo ille, quem canis in catena positus mordet. Tu te illi per voluntatem noli coniungere, & ille ad te non præsumet accedere: latrare potest, sollicitare potest, mordere omninò non potest, nisi volentem.* Christus etiam cùm Paralyticum sanauit, priùs consensum ab eo expiscatus est, dicens: *Vis sanus fieri?* Et in sanitatibus conferendis requirebat consensum infirmorum. ergo, & cæt.

§. III.

Fundamenta prædictæ opinionis destruantur.

HÆC sunt profectò huiusce opinionis fulcimenta, hæc sunt illustria, ac valida munimenta, quibus mirabilis apparet. Sed modò ingeniolì mei acie ferar ad ea, & funditùs eorum stabilitatem, firmitatemque experiri conabor.

328.

Primum fundamentum, quàm sit infirmum, ac debile, non mediocriter scienti non est ignotum. Supposita enim diuina permissione, qua mediante, absque vlla alia particulari reuelatione, ac manifestatione quodlibet maleficium, ac queuis à dēmonone vexatio fieri solet, vt latè probatum est supra cap. 2. *vbi de diuina permissione.* Dico, Diabolum ex vi naturæ suæ, (cum sit spiritus) potestatem habere naturalē super omnia corpora sublunaria, illaq; mouere posse motu locali è voto suo sine hominis consensu, imò ipso contradicente: (eò quia, vt docet Augustinus *lib. 83. qq. q. 79. & lib. 3. super Genes. ad lit.* quem sequuntur communiter omnes Theologi, materia corporaliū sublunarium obedit Angelis siue bonis, siue malis quoad motum localem;) quo motu etiam actiua passiuis applicando, illam mouere, turbare, & alterare potest, vt lubet, nisi à Deo impediatur per se, vel per Angelos, vt benè probatum est supra *num. 147. & sequentibus.*

Prima ratio improbat.

Nec obstat, quòd dēmonis potestas religata sit in penam peccati sui, & per passionem Christi totaliter ablata: quia non est religata, & ablata pro omnibus absolutè, & efficaciter, aliter dēmones numquam possent alicui nocere, etiam si illis suum præstaret consensum; sed respectiuè pro illis, qui in potentia, virtute, ac bonitate Dei; vel efficacia Sanctissimi Nominis Iesu suam constituunt fiduciam, in adiutorio Altissimi habitantes: Vel etiam Beatissimæ Virginis Mariæ, ac Sanctorum Angelorum suffragia, ac protectionem implorantes: Vel pro his quoque, quibus Deus ob aliquod bonum publicum, vel priuatum, dēmones nocere non permittit; vt supra docui *n. 66.*

329.
Instàtia refellitur.

Et quis tam mente captus inuenitur, qui crudelissimum hostem in suo proprio corpore inhabitare, consentire velit, ac crudeles torsiones, ac vexationes, quæ sæpiùs etiam spiritualia impediunt exercitia, voluntariè appetat? Estò multi diabolicis, quæ in peccatum inducunt, consensum præstent suggestionibus: At hæc sub specioso velamine boni sensibus obijciuntur. Sed vexationes diabolicæ nihil boni naturalis, neque apparentis secum admixtum habent. Nemo ergo nisi desperatione ductus: vel aliquo spiritualis desiderij excessu patiendi pro amore Dei: vel pro breui tempore, vt exinde sumatur occasio postea totaliter ab illis se eximendi, consensum præsta-

330.

bit. Immò Vexati vellent omnes se eripere à dēmoniācis vexationibus, ideò remedia quērunt. In quo expresse ostendunt, se explicitum habere, dissensum, ac nolitionem talium vexationum.

§. IV.

331.
Obiectio eorum.

SED dicunt isti Theologi in sua Theorica quæst. 18. in responsione ad 7. Vexatos velle quidem omnes liberari, & hac de causa quærere remedia, vt sanentur: quia propriam nolunt vexationem. At quia volūt illam implicitè, ideò non curantur, donec etiam consensus implicitus fuerit reuocatus, atque remotus.

Reprobatio.

Verùm quis non videat hoc nullatenus consistere posse? Nam sicut consensus explicitus, seu volitio explicita alicuius rei includit consensum, seu volitionem implicitam, siue interpretatiuam eiusdem: sic dissensus, seu nolitio explicita includit dissensum, & nolitionem implicitam, seu interpretatiuam respectu eiusdem rei. Modò consensus, & dissensus, seu volitio, & nolitio sunt duo actus positivi voluntatis contrariè oppositi; ita quòd posito vno remouetur reliquum, vt docet Aristot. in *Postpredicam.*: quia non possunt stare simul respectu eiusdem, eodem tempore; Ergo si vexatus habet dissensum, seu nolitionem explicitam respectu dēmoniācæ vexationis, & obsessionis, habet etiam nolitionem implicitam respectu eiusdem: Ergo sicut posita nolitione explicita remouetur, ac destruitur volitio explicita respectu eiusdem: sic etiam posita nolitione implicita, remouetur, ac destruitur volitio implicita: quia non possunt esse simul eodem tempore respectu eiusdem. *Posito enim vno contrariorum remouetur reliquum* ex Aristotele *loco cit.* Si ergo obsessi habent nolitionem explicitam, cum hæc includat nolitionem implicitam, quæ contrariè opponitur volitioni implicitæ, impossibile est, quòd explicitè Vexati nolint suam vexationem, & simul eodem tempore implicitè velint eandem, aliter simul, & semel aliquis obsessus, & vexatus esset obsessus, & non obsessus, vexatus, & non vexatus. Obsessus, & vexatus: quia implicitè vult obsessionem, & vexationem. Non obsessus, nec vexatus: quia explicitè non vult vexationem, & obsessionem. Sicut qui actualiter, & explicitè omnia sua peccata detestatur, nō est dicendum, quòd velit ea implicitè, & interpretatiuè, aliter contradictoria simul, & semel verificarentur de eodem, quia simul ea detestaretur, & non detestaretur, quod implicat contradictionem. Falsum est ergo, quòd per consensum interpretatiuum homo velit à dēmonē vexari, aut possideri.

§. V.

332.
Ostenditur in
dictis eorū con-
tradictio.

EO autem magis conuincuntur, ac suis se confodiunt armis, quòd in responsione ad 14. eiusdem quæstionis asserunt: Si Vexati formassent verum, & efficacem dissensum, sicut formarunt consensum, dēmon cessaret à vexatione; atque etiam de corpore exiret: quia remota causa, remouetur effectus.

effectus. Quod farentur, se multoties expertos esse: Ergo per ipsos, ut dæmon ex corpore expellatur, sufficit minimus Obsessi dissensus interpretatiuus. Nam in responsione ad 4. 5. 6. & 7. arg. & alibi passim in toto illo suo opusculo sapius repetunt, non esse credibile, quod quis explicitè velit, corpus suum proprium à dæmone inhabitari, & crudelitè vexari; sed credibile est, quod hoc velit implicitè, & interpretatiuè, in quantum vult id, ex quo sequitur vexatio, nempe prout diabolicæ consentit suggestioni; & ita per minimum consensum interpretatiuum (ut mordicis suam teneant opinionem) aiunt, dæmonem corpora ingredi humana, eaq; acriter diuexare. Ergo secundum ipsos, & per minimum dissensum interpretatiuum dæmon ex corpore exire cogetur. Sed per ipsos in responsione ad 7. Vexati omnes habent non tantum dissensum implicitum, & interpretatiuum; sed explicitum, & efficacem: quia vellent omnes à dæmone liberari, idèò remedia querunt ad liberationem opportuna; Ergo ex eorum assertione nullus Obsessus obsidetur, ac nullus Vexatus vexatur: quia omnes habent dissensum vel explicitum, vel saltem implicitum, & interpretatiuum, quo illicò, ac sine mora à quacumque obsessione, ac vexatione dæmoniaca liberari, necesse est. Sic superfluus per ipsos est Ordo exorcistatus à Christo institutus, supernacanea Ecclesiæ potestas, inanis in Christi nomine fiducia ad dæmones expellendos ab ipsomet Christo suis fidelibus insinuata, ab Apostolis practicata, & à tot Dei præconibus publicata. En quomodo suis ipsismet rationibus, & argumentis suum coguntur fateri errorem, dum tam apertè in suis dictis sibi contradicunt!

§. VI.

AD primam confirmationem de credulitate, qua dicunt, hominem cōsentire dæmoni, ut ingrediatur corpus suū, ac illud vexet, cum credit dæmonem posse illud possidere, ac vexare: Respondeo non sequi: quia homo credit se posse à dæmone possideri, ac vexari, ergo vult ab eo possideri, & vexari: Ibi enim fit transitus ab actu intellectus ad actum voluntatis, id est à credere ad velle: seu potius à timore concepto, dæmonem posse vexare, ad velle ab eo vexari.

Sed dicunt isti in eodem Opusculo quest. 22. *Credere ex D. Thoma 2. 2. est alicui assentire ex precepto voluntatis.* Assentire verò idem est, quod consentire, & approbare ea, quæ dicuntur, vel fiunt. Dum ergò quis credit, dæmonem posse possidere corpus suum, illudq; vexare, consentit ei, & approbat suggestionem, & per consequens dæmon acquirit posse super corpus eius. Verum si quis apertis oculis intellectualibus veritatis lucem intueatur, erroris quidem tenebras conspiciere, ac comprehendere, sibi dabitur. Concedo utiq; D. Thomam sapientissimè locutum esse, dicendo: *Credere est alicui assentire ex precepto voluntatis,* aliter actus fidei non esset meritorius, nisi concurreret voluntas. Veruntamen D. Thomam ab istis Theologis non esse rectè expositum, eiusq; doctrinam non benè intellectam, asserere non ambigo. Cum enim quis credit, dæmonem posse corpus suū possidere,

333.
Cōfirmatio prima impugnatur.

fidere, atq; vexare, concurrit voluntas, & suum præbet consensum per actum imperatiuum, vt benè explicat D. Thomas illis verbis: *Ex præcepto voluntatis*: quia voluntas conuertitur super actum intellectus, imperatq; intellectui, vt id, quod agnoscit credendum, firmiter, ac sine vlla hæsitacione credat. Modò, dum quis credit dæmonem posse suum corpus possidere, atque vexare, voluntas conuertitur super actum intellectus, eique suum præbet consensum imperando, vt hoc firmiter teneat, nempe in dæmone residere, talem possidendi, ac diuexandi potentiam quoad actum primum: Non tamen consentit super actum obsidendi, aut vexandi, seu (vt alijs verbis vtar) super potentiam possidendi, atque vexandi quoad actum secundum, scilicet quòd actu corpus suum sit possessurus, ac vexaturus: cum potiùs contrarium velit. Sicut dum credo, *posse Deum creare mille mundos, & me posse damnari*, concurrat mea voluntas, & consentit prædictis propositionibus, tanquam veris, ac indubitatis, imperatq; meo intellectui, vt firmiter illis adhæreat, & sine vlla hæsitacione credat, ita esse, nempe in Deo esse talem creandi potentiam: quia potest quicquid non implicat contradictionem: Et in me talem damnationis possibilitatem: cum adhuc sim in via, nec in gratia cõfirmatus. Non tamen voluntas mea concurrat super creandi, ac damnandi actum secundum, videlicet, quòd Deus creet, vel sit creaturus mille mundos; neque quòd ego sim damnatus, vcl damnandus: Immò potiùs opposito adhæret, nempe Deum non alium creaturum mundum, ac me saluandum, diuino fauente auxilio, sperat, & optat: Quamuis ergo voluntas cõfentiat, dæmonem posse possidere, & vexare corpus meum; non tamen suum præstat consensum super actum possidendi, atque vexandi; nec dæmon acquirit aliquod dominium super illud: quia nemo, nisi sit rationis impos: vel desperatione ductus, vel maximo patiendi pro amore Dei desiderio impulsus, vult à dæmone possideri, atque vexari.

§. VII.

334.
Confirmatio se-
cunda soluitur
eodem modo.

AD secundam confirmationem de timore, in qua dicunt: Qui timeret periculum maleficiorum, dat consensum dæmoni. Dico, quia hoc probant per supradictam rationem de fide, ideò per eandem soluitur responsionem. Quomodo autem dæmon dicatur corpora ingredi per timorem, declaratum est supra *num. 83.*

335.
Cõfirmatio ter-
tia destruitur.

Ad tertiam confirmationem, qua dicunt, per imaginationem præstari consensum; cum quis imaginatur, se esse maleficiatum, dum illa imaginatio fiat (vt dicunt) per præcedentem diabolicam suggestionem, cui voluntas assentiatur; Respondeo, huiusce confirmationis falsitatem satis ex eorummet assertionibus apparere. Nam secundum ipsos *in eodem suo Opusculo quest. 31.* nullam habent dæmones facultatem in corpus nostrum, nec habere possunt vllam actionem in illud, nisi ex præcedente suggestionem, ac consensu à nobis illi præstito: quia, vt aiunt, facultas naturalis dæmonum aduersus nos eis per passionem Christi est ablata. At quis non videat, ad hoc vt dæmones aliquid nobis suggerant, oportere, vt rerum species sensibus as-
fingant

fingant exterioribus, obtrudant eis spectra, & imagines; deinde receptas in exteriori sensu ad interiorem reducant: vel noua excitent spectra, obijciantq; in phantasmate, quo tanquam speculo talium rerum similitudines represententur; easq; componant, vel diuidant; sic compositas, vel diuisas imaginationi proponedo: vel iam per naturam formatas phantasmæ sub aliquo ordine obijciendo? Sed quis talem dedit dæmoni operandi in corpore facultatem? Non à diuina accepit permissione; quia secundum ipsos Deus non permittit dæmonem aliquid in nobis posse, nisi in casibus particularibus, qui per diuinam manifestantur reuelationem. Non à se ipso: quia ei potestas operandi in hominem per passionem Christi est ablata. Respondent ergo, habere talem facultatem ex præcedenti suggestione, & consensu; ergo non potest dæmon mouere phantasiam, vel imaginationem, eique aliquid suggerere sine præcedenti suggestione. Et tunc de illa est quærendum: quomodo potuit dæmon operari in corpore, ac suggerere, si nullam habet facultatem operandi in eo sine præcedenti suggestione? Sic debet dari processus in infinitum: vel tandem est deueniendum ad vnam suggestionem primam factam sine alia præcedenti suggestione, in qua dæmon potuerit, & de facto operatus sit in corpore sine alia præcedenti suggestione, ac consensu; ac concedendum, dæmonem posse operari in corpore humano, illud mouendo, alterando, obsidendo, possidendo, atque vexando sine ipsius hominis consensu præcedenti, prout sibi à Deo est permittum; quod est contra prædictum eorum fundamentum. Idemq; asserendum de somnijs à dæmone excitatis, in quibus in vigilia nullus præcessit consensus. Sic de illis, qui diu fuerint maleficijs affecti, vel à dæmone obsessi, ipsis hoc ignorantibus, nec vniquam de maleficijs, aut dæmoniaca obsessione cogitantibus, existimantibus, morbum esse à causa naturali inductum; & per consequens non est dicendum, eos prius aliquem præstitisse consensum: quia consensus quoquomodo accipiatur, cum sit actus voluntatis, nõ fertur nisi in præcognitum. Quomodo autem possit dæmon dici per imaginationem ingredi corpora humana declaratum est supra *num.* 88.

§. VIII.

Secundum fundamentum, in quo dicunt: Deum fecisse hominem rectum, eumq; reliquisse in manu consilij sui (hoc est in sua libertate) &c. non minus primo mancum est, ac defectiuum. Concedo namq; hominem plenum habere dominium super corpus suum quoad ea, quæ cadunt sub imperio voluntatis. Sed quia non omnia, quæ sunt in corpore humano, possunt imperari à voluntate; ideo respectu eorum non potest dici homo perfectum habere dominium: vt sunt potentia vegetatiua, & etiam sensitiua interiores quodam aliquas functiones. Non enim potest voluntas imperare nutritiua, ne post cibum sumptum nutriat corpus: vel augmentatiua, ne augeat: Vel mulier accepto in matrice semine virili, ne fiat conceptus fœtus: Vel memoria, vt illico scientias, aut alia præterita reminiscatur: vel ne obliuiscatur eorum, quæ percepit: Vel phantasmæ, ne componat, vel diuidat; licet possit

336.
*Secunda ratio
principalis re-
felliur.*

possit aliquid eas à suis functionibus distrahere per intensam alterius potentiam ex his, quæ sub ipsius cadunt dominium, & imperium applicationem.

337.
Instantia rej-
citur.

Nec officit id, quod asserunt, has potentias esse sub dominio liberi arbitrij de vero, & pleno iure, sicut animalia agri, campi, domus, &c. sub potestate domini: quia si hoc esset verum, posset liberum arbitrium è suo corpore expellere malos humores, & noxios, febrim, apoplexiam, paralysem, & alios id generis morbos, sicut dominus agri ab eo potest expellere animalia noxia, potest vendere, vel destruere aurum, equum, domum, &c. quod nõ potest licite, ac iuste homo facere respectu suorum corporis membrorum: quia nemo est dominus suorum membrorum. *L. Liber homo. ff. ad L. Aquiliam. & c. contingit. 1. de sent. excommunic.*

Amplius si homo plenum haberet dominium sui corporis, sensus nunquam posset ullo modo rationi repugnare; nec aliquod minimum rationi contrarium operari; quod expressè diuinæ scripturæ aduerfatur. Nam Paulo Apostolo datus est stimulus carnis Angelus Sathanæ, qui eum colaphizabat: & dicit: se rogasse Deum, vt auferretur ab eo; ergò caro spiritui repugnabat; nec stimulo illi ipse assentiebat, vt potè qui expressè legi mentis aduerfatur; ideòq; non sui corporis habuisse dominium dici potest. Quod apertius testatum reliquit Roman. 7. *Quod enim operor, ait, non intelligo. Non enim quod volo bonum, hoc ago; sed quod odi malum, illud facio:* & parum infra subdit: *Non enim quod volo bonum, hoc facio; sed quod nolo malum, hoc ago.* Deinde: *Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & captiuantem me in lege peccati, qua est in membris meis.* Poteratne clarius Apostolus in humano corpore ostendere contrarietatem, qua caro, & sensus repugnant, ac se opponunt arbitrij libertati, multaq; ratione contradicente operatur? Quid ergo si etiam dæmon, qui est spiritualis substantia facillimè se potens obrudere in corpus, multa operetur in eo, & in sensu, libero arbitrio repugnante, rectaq; ratione renuente? Eò magis quòd dominium acceptum à dæmone non est naturale, ac verum, sed tyrannicum, ac falsum, quòd facillimè per diuinam virtutem per se, vel mediante potestate Ecclesiastica tollitur, atq; destruitur.

§. IX.

338.
Tertia ratio
principalis im-
probat.

Tertium deniq; fundamentum, quo asserunt, Naturam prouidisse omnibus creatis necessaria etiam quoad defensionem, quis non videret non benè rationi recte se accommodare? Concedo enim naturam prouidisse homini necessaria ad se ipsum naturaliter tuendum contra omnia aduersa, quæ intra naturæ corporeæ, ac sensibilis limites continentur. Nam homo pro statu isto, quia animam habet corpori alligatam, non potest aliquid operari, nisi per sensibilia: nihil intelligere, velle, & amare naturaliter, nisi sub aliqua re sensibili prius sensibus exterioribus præsentetur: deinde interioribus per species phantasticas; postea per intelligibiles intellectui: & tandem voluntati obijciatur. Modò dæmones, cum sint puri spiritus, non est dicendum, cadere sub sensus, & per consequens posse per sensibilia

fenfibilia ab homine cognosci; sed per ea, quæ per diuinam habentur reuelationem. Idèd sicut naturæ corporeæ limites transcendent: ita ab eis non se potest homo defendere naturaliter. Quare Auctor naturæ, qui nō deficit in necessarijs, sicut ei naturalia dedit auxilia, quibus contra hostes se tueatur naturales: sic supernaturalia illi tradidit adiutoria, nempe Angelos Custodes, qui illum defendant, ac protegant contra spiritus nequitia; vt docet per Prophetam Psal. 90. dicentem: *Angelis suis Deus mandauit de te, vt custodiant te in omnibus vijs tuis. In manibus portabunt te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.* En angelica protectio, quæ inuisibiliter ab inuisibilibus hostibus defendit! Sed quid inde? *Super aspidem, & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem.* En victoria ab inimico huiusmodi angelico tutamine de hostibus reportata! Nam per aspidem, basiliscum, leonem, & draconem allegoricè intelliguntur demones: quos licèt homo in tentationibus possit iisdem intellectus, & voluntatis, quibus ipsi pugnant, armis impugnare, eis resistendo per detestationem, ac nolitionem; non tamen eisdem naturaliter in corpore se tueri potest: cum occultè insidias in eo tendat subdolos hostis, quarum prorsus ille est ignarus, nisi per intellectum fide illustratum, & per frequentatos fidei actus eleuatum: ac per voluntatem charitate Dei, & proximi inflammata elicientem actus spei firmissimæ, ac confidentiæ inhæsitantis in Dei bonitate infinita, ac fidelitate immutabili collocatæ, Beatissimæ Deiparæ intercessione, Angelicæ custodiæ tutela, ac Sanctorum iussragantibus meritis ab omni diabolica vexatione, & incurfu dæmoniaco se eximat, securumq; liberum, & illæsuum se præseruet.

Dyonis. Carthuf. in Pl. 90.

§. X.

DEnique illas Sanctorum auctoritates à prædictis Theologis relatas dico, intelligendas esse de tentationibus diabolicis, quibus nullus succumbere cogitur, nisi voluntarium eis suum præbeat consensum; vt ex verbis ipsas antecedentibus, & subsequenter faciliè est colligere: non autem de vexationibus corporalibus, quibus, non est necessè, vt homo vexetur, suum præster consensum.

339.
Sanctorum auctoritates explicantur.

Ad illud D. Petri Chrysologi. *Quod demones non possunt ledere, nisi iussi:* Dico, quod intelligitur, nisi à Deo permitti: Non enim Christus dæmonibus iussit intrare in porcos, sed permisit, vt latè docet Tostatus in cap. 8. *Matthæi q. 130.* Aliquando tamen nocent etiam iussi, quando vult Deus per ipsos dæmones, homines punire propter aliquod graue peccatum ab eis patratum; vt probatum est supra num. 82.

Ad id, quod ait D. Ambrosius, quod *magnitudine cordis aduersus demonem est pugnandum.* Dico, verum esse, prout voluntas nititur diuina protectione, & elicit actus spei, ac confidentiæ in Deum; non autem prout simpliciter elicit actus naturales.

Auctoritas verò D. Augustini intelligitur de tentationibus ad peccandū, quibus nemo, nisi volens, succumbere potest.

Quod

340.

Quod autem dicitur de Christo , qui cùm Paralyticum , Languidum , ac ceteros sanauit infirmos, consensum ab eis requirebat , facili negotio soluitur : Nam aliud est, consensum requiri ad sanitatem obtinendam per remedia opportuna : aliud consensum requiri ad obsessionem , & vexationem demoniacam incurrendam . Primum facillimum est præbere ; Huiusmodi enim consensum , ac fiduciam pro sanitate obtinenda de lege ordinaria (vt præuiam dispositionem) requiri in adultis : in ratione verò carentibus supplere Ecclesiam, probauimus supra nu. 13. & infra latius declarabitur par. 3.

Ioan. c. 5. v. 7.
Matt. c. 9. v. 28.

Quod quidem Christus dicebat, cùm infirmos à languoribus sanabat dicens: *Vis sanus fieri? Credis, quia hoc possum facere vobis?* & similia : quia volebat, vt egroti remedium quærerent, & se ab eo sanitatem obtenturos sine hæsitatione cederent . Consentire autem demoni, vt proprium corpus possideat, ac vexet, hoc est difficillimum, ac raro euenire solet ; ac valde pauci à demone vexarentur, si talis consensus esset necessarius, cum omnes naturaliter velint oppositum . Sicut ad se liberandum à demonis obsessione, ac vexatione non sufficit dissensus à vexatione, & obsessione; sed insuper remedia requiruntur à Deo nobis tradita, & ordinata, de quibus toto agitur hoc tractatu . Sic Christus, postquam egroti consensum præstitierant, vt ab eo sanitatem impetrarent, verbo virtutis suæ eis operatam largiebatur sanitatē, dicens Leproso : *Mundare : & Languido : Surge tolle grabatum tuum, & ambula,* ceterisq; similia verba .

Matth. c. 1. v. 4.
Ioan. c. 5. v. 8.

341.

De potestate tamen absoluta potuit, & de facto eiecit demones, etiam nõ requisito consensu ab ipso obsesso . Non enim legitur consensum exquisisse ab illis Energumenis, qui habitabant in sepulchris . Matthæi 8. & Marci 5. Nec ab illo, de quo dicitur Lucæ 11. *Erat leuis eiciens demonium.* Nonne etiam Paulus Colonia in Macedonia eiecit à Puella spiritum pythone non solum absque consensu ipsius ; sed etiam eius parentibus contradicentibus : quia exierat spes quæstus eorum, quem eis maximum præstabat diuinando, propter quod simul cum Barnaba eum, vt seditiosum apprehenderunt, ac Magistratibus puniendum obtulerunt ?

Actuum c. 16.

Quare indubitanter est concludendum ; sicut ad obsessions, ac vexationes demoniacas in corpore hominis inducendas ipsius consensus nõ requiritur : sic ad eas tollendas, ac totaliter remouendas ipsius non sufficere dissensum . Quòd si prædicti Theologi Exorcistæ plures à demonibus, ac maleficijs se liberaffe hoc modo, asseuerent : hoc non per purum Obsessi, aut Maleficiati dissensum, ac nolitionem ; sed potiùs per potestatem exorcisticam, remedia diuina, & ecclesiastica eiecisse : vel dæmonem voluntariè exiisse, vt in huiusmodi errorem Ecclesiasticos induceret ministros, facili est credendum .

Q V Æ S T I O XXIV.

342.

An sit necesse, in exitu demonis è corpore, ei præcipere, vt iuret, se exiturum, nec amplius regressurum.

In exitu demonis è corpore nõ est necesse ei præcipere, vt iuret, se exiturum .

Responderetur negatiuè . Ratio est : tum quia dæmon est pater mendacij, ideo quamuis iuraret, tamen adhuc iuramentum non seruaret : Tum quia

quia feruare iuramentum dependet à voluntate iurantis; sed exitus diaboli à corpore Obsessi dependet à voluntate Dei, qui virtute sua demonem expellit: cum obsessus perfectam habet fiduciam in Dei bonitate, ac fidelitate eius volentis. etiam demonis non regressus non & expulsio salutaris est animæ suæ. Sic ex protectione Dei hominem in se confidentem à diabolicis vexationibus custodientis, ac præseruantis.

Q V Æ S T I O XXV.

An licitum sit, annuere demoni offerenti egressum ex homine, si ei permittatur in alium ingredi.

Respondet Sanchez lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. nu. 36. cum Thyræo de demoniacis cap. ult. à num. 8. & sequentibus, Carolo Baucio in *Miscellaneis practicis tract. 2. ibi petes 7.* regulariter non licere: quia est in proximi damnum: At licitum esse quadruplici concurrente conditione. Prima: vt is, quem dæmon possessurus est, sit pessimus, & eo supplicio dignus. Secunda: vt adiurans habeat imperium in eum, quem dæmoni traditurus est; atque potestatem in ipsum dæmonem, summumque ius ad ipsū expellendum quandocumque liberit. Tertia: vt adsit boni maioris spes: quia scilicet sperari fore, vt hac ratione proximus iuuetur, qui alijs rationibus iuari posse non videbatur. Quarta: vt absit voluntas placendi dæmoni; sed id tantum fiat ad vtendum ipso tanquam licitore, & carnifice. Ratio autem, quare concurrentibus ijs conditionibus, licitum esse videatur petitioni dæmonis annuere, ea est, quia rem de se honestam petit, & quæ, seclusa illa occasione, solum ob bonum proximi præstari poterat. Sed hæc conditiones nullæ sunt, vt mox dicam.

343.
Illicitum esse, sustinet aliqui, demoni permittere, vt corpus alterius ingrediarur, nisi quadruplici conditione cõcurrente.

Q V Æ S T I O XXVI.

An seclusis illis quatuor conditionibus à Sanchez adductis, adhuc liceat petitioni supradictæ conuiuere.

Hic quæstioni videtur respondere affirmatiuè Ferdinandus à Castro Palao de *Adiuratione disp. 4. punct. 4. vers. Verum.* Ratio ipsius est: quia ex duobus malis minus est permittendum. Additq; consensum illum Exorcistæ non esse cooperationem, aut inductionem ad ingressum; sed solum illius permissionem, & acceptance, quæ ob vitationem maioris mali sufficienter videtur honestari. Neque ob id inhonorari exorcismos Ecclesiæ: Non enim negas illis virtutem ad expellendum dæmonem: sed illa concessa, experiris expulsionem impediri ob causam tibi ignotam, & ad vincendam illam difficultatem admittis petitionem dæmonis. Nec dicendum est, dæmonem spontè antiquum domicilium relinquere; sed coactum exorcismis Ecclesiæ petere loco domicilij relinquendi, vt aliud succedat. Non igitur

344.
Seclusis illis quatuor conditionibus adhuc licere, id permittere, putat Castro Palao. Ratio eius adducitur.

igitur in acceptatione huius petitionis apparet clara turpitudō, posito, quòd ingressus de nouo petitus minùs nociuus sit, quàm possessio de præfenti habita. Hæc Ferdinandus.

345.
dicta positio
examandi.

Veruntamen hæc positio mihi Næc valet ratio de vincenda illa difficultate. Nam cum dæmon à corpore obsessi non viribus humanis, sed virtute diuina sit ab Exorcista expellendus, non potest aliquod dari impedimentum ex parte dæmonis, quin egredi cogatur, si illa expulsio obsessio sit profutura, & ad sint cætera requisita, tum ex parte Ministri, tum ex parte ipsius Energumens; idè ecclesiasticæ potestati sit iniuria, dum integrum esse censetur, ad hoc vt dæmon faciliùs egrediatur, Exorcistam ei conuiuere, vt corpus alterius ingrediatur, quasi Ecclesia sufficientem non habeat potestatem dæmones expellendi, nisi Exorcista eis concedat facultatem corpus alterius ingrediendi.

346.
Conditiones à
Sanchez addu-
ctæ & reprobantur.

Nec illæ quatuor conditiones à Sanchez positæ *quæstione præcedenti* alicuius sunt roboris; Nam prima quoad secundam partem cuiuslibet Exorcistæ prorsus est ignota; nõ enim potest sine speciali Dei reuelatione scire, an iste, vel ille maximus peccator tali supplicio dignus sit. Secunda numquam adesse potest: nullus enim purus homo habet tale imperium in alium hominem quantum ad istum effectum: nec absolutum habet dominium in dæmones, nisi hoc habeat ex speciali Dei auxilio, quod non præsumitur in Exorcista. Tertia est friuola: non enim sunt faciendæ mala, vt eueniant bona. Quarta non sanat malitiam huius actionis.

Non videtur tamen inconueniens, posse Exorcistam dæmones obiurgare obijciendo illis, cur non vexent Magos, ac Maleficos, qui voluntariè animam, & corpus suum illis tradiderunt, dicendo per modum obiurgationis, vt potiùs istos suos alleclas, ac mancipia, quàm homines iustos, ac pios vexent, ac castigent; sed iuxta Dei voluntatem; & eo modo, quo permiserit illis Deus.

ARTICVLVS VI.

De Prudentia in rectis semitis eligendis circa adiurationem.

347.
Exorcista con-
siderare debet
media necessa-
ria ad dæmonem
expellendum.

VT rectè, ac prudenter se gerat Exorcista in suo ministerio, diligentissimè considerare debet omnia media necessaria ad finem suum consequendum, qui est dæmonem expellere è corpore obsessi, vt ex hoc Deus magis, ac magis laudetur, ac glorificetur, ac splendor Ecclesiæ eius sponsæ magis illuceat.

Primò ergo ei est attendendum, quid sit Adiuratio: quòduplex sit: & in quo differat à iuramento, & oratione.

Adiuratio quid
sit.
Cap. 12. v. 1.

Adiuratio, teste D. Thoma 2. 2. q. 90. ar. 1. est, aliquam personam imperando, aut obsecrando inducere ad aliquid faciendum, omittendumue inuocatione alicuius rei sacræ: vt Paulus ad Roman. fecit: *Obsecro vos per misericordiam Dei.*

Duplex

Duplex autem est : quædam deprecatiua, quæ fit deprecando : quædam imperatiua, quæ fit imperando .

Quotuplex sit .

Conuenit verò adiuratio cum iuramento : quia sicut hoc adhibetur ad veritatis affirmatæ confirmationem ; aut maiorem promissionis factæ firmitatem : ita adiuratio fit, vt postulatio, aut iussio sint efficaciora . Differt verò ab illo , quòd in iuramento adducatur Deus , vt testis veritatis , aut quasi fideiussor promissionis : In adiuratione verò vt obiectum amoris, vel timoris eius, quem adiuramus , vt inde eius amore , vel timore ducatur ad rem petitam concedendam : Ita Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi c. 42. nu. 1.*

Quomodo conueniat cum iuramento .

Quomodo differat .

Differt tandem ab oratione : quia per orationem aliquid à Deo petitur, sed propter Deum ; & ita potest id peti à Deo , & tunc coniunguntur adiuratio, & oratio : Aut ab hominibus, & tunc non est oratio aliqua ; & aliquando nihil petitur, sed imperatur ; Ita Sanchez *loc. cit.*

Quomodo differat ab oratione .

Secundò, Exorcista obseruare debet, tria concurrere in adiuratione, nempe adiurantem, adiuratum, & id, per quod fit adiuratio .

348.

In adiuratione tria concurrunt .

Adiurans . .

Adiurans debet esse necessariò res intellectualis, cuius solius est rogare, aut iubere . Potest autem adiurare Deus ipse ; vt ob nomen suum aliquid præcipiendo . Possunt etiam Angeli, & demones ; vt Marci c. 5. dæmon Christum adiurauit : *Adiuro te per Deum, ne me torqueas .*

Res adiurata debet quoque necessariò esse intellectualis : vt clariùs patet ex dicendis . Possunt autem Deus, Angeli, & Sancti, & demones, & quicumq; homines adiurari . Quando autem deprecatiuè, & quando imperatiuè, constabit ex solutione sequentium quæstionum .

Res adiurata .

Res, per quam fit adiuratio, sunt Deus, Angeli, & Sancti, & homines iusti viatores ; non autem per creaturas inferiores in natura, aut in statu gratiæ, fit adiuratio : Ita optimè docet Suarez *tom. 2. de Religione tract. 4. de Adiuratione cap. 2. & 3. per totum .* Nos autem hanc doctrinam clariùs elucidabimus sequentibus quæstionibus .

Res, per quam fit adiuratio .

Q U Æ S T I O I.

Quomodo Deus à nobis rectè adiurari possit .

Deus licitè, ac rectè à nobis deprecatiuè adiurari potest ; ita quòd eius adiuratio inter partes orationis collocari debet, & obsecratio appellatur . Hæc asseritio est D. Thomæ *quæst. 83. art. 17. ad 1. & q. 90. art. 1. ad 3. quem sequitur Suarez loco cit. c. 1. nu. 3. & Sanchez lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. num. 12.*

349.

Deus licitè, & rectè à nobis deprecatiuè adiurari potest .

Prima pars constat : Quia erga Deum non habet locum adiuratio per modum imperij ; Eius enim est imperare, & non imperari : ergò tantum deprecatiuè adiurari potest .

Altera pars probatur : Sicut enim possumus orare Deum, ac illum deprecari ; ita possumus aliquid diuinum illi representare, ob cuius nomen, aut merita nostras orationes exaudiat ; vt constat ex Scriptura, in qua legimus Moysen, & alios Prophetas orasse Deum propter semetipsum, & prop-

350.

ter

ter Abraham, & alios iustos sibi dilectos; & Ecclesia semper orat per Christum. Hic ergò orandi modus quandam Dei adiurationem continet; quia exoratur Deus, & ad impetrandum ab illo interponitur vel ipsemet Deus: vel aliquis nomine eius, qui potentior sit, quàm nos ad impetrandum, vt per eum oratio nostra iuuetur: ratio autem adiurationis in hoc perficitur.

Adiuratio obsecratio quadã est.

Hoc autem totum pertinet ad obsecrationem, in qua proponitur Deo ratio aliqua obtinendi aliquid ab ipso: vt cum per Christum, vel per ipsamet Dei bonitatem, ac fidelitatem eius postulamus. Hæc ergò adiuratio obsecratio quãdam est; solùmq; videntur ratione, & denominatione differre. Nam obsecratio dicitur, quatenus dat vires orationi: adiuratio, quatenus est peculiaris actus reuerentiæ illius personæ, per quam Deus adiuratur: Ita Suarez *de Adiuratione loco citato*.

Q V Æ S T I O 11.

An Beati, & Sancti Angeli licitè possent à nobis adiurari.

351.
Sancti, & Angeli licitè, ac rectè à nobis adiurantur. Probat vsus Ecclesie.

Responderetur, licitè, ac sanctè posse à nobis adiurari, si debito modo fiat. Hoc tradit D. Thom. 2. 2. q. 90. ar. 1. & est receptum apud omnes. Rectè enim Sancti, & Angeli possunt à nobis orari, & consequenter etiam obsecrari; Et ita habet communis vsus Ecclesiæ, & fidelium: nam petimus à Virgine per Filium, & per Natiuitatem, vel assumptionem; & proportionali modo possumus ab alijs Sanctis petere. Non possumus tamen Sanctos adiurare cum imperio; sed cum reuerentia, & honore humiliter eos precari, non vt auctores bonorum; sed vt intercessores: eodem modo ergo possumus illos adiurare: Ita docet Suarez *loco cit. c. 2. num. 4.*

Q V Æ S T I O 111.

An demones sanctè, & licitè adiurari possent ab hominibus.

352.
Dæmones sanctè, ac licitè adiurari possunt ab hominibus, si debitè fiat. Hoc fides docet.

Responderetur affirmatiuè, si debito modo adiuratio fiat. Conclusio est certa secundùm fidem: nam Ecclesia ab initio consuevit adiurare demones; vt testantur Patres, Lactantius *lib. 4. cap. 27.* Tertull. *in Apologet. c. 32.* Cyprianus *in lib. de Idol. vanit. circa medium.* & ad Demetriadem. Fundatur autem hic vsus in Christi verbis, ac virtute: Dixit enim Marci vlt. *In nomine meo demonia eiicient.* & Matthæi 10. Marci 3. Lucæ 9. Dedit discipulis suis potestatem, vt demones eiicerent, quam eis concessam declarauit Lucæ 10. *Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones.*

Vt autem debitus in adiuratione teneatur modus, hæc obseruanda videntur; vt benè docent Suarez *tom. 2. de Religione tract. 4. de Adiurat. c. 2. n. 6. & 7.* & Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. nu. 15. & 19.*

353.

Primò requiritur, vt finis adiurationis sit, expellere dæmonem, non verò aliquid ab illo obtinere, vel societatem aliquam cum illo inire: Hoc docuit D. Thom. 2. 2. q. 90. ar. 2. Et constat primò: quia Christus non dedit Ecclesiæ

sua virtutem, nisi ad fugandos, & coercendos demones iuxta illud: *In nomine meo demonia eycient.* & Lucæ 10. cum Apostoli gloriarentur, quod etiam demones sibi subijcerentur, Christus declarauit eis, potestatem ipsis esse datam ad calcandos ipsos, eorumque virtutem, vt nihil nocere nobis possent; ergo non aliter licet nobis adiurare demones. Consequenter probatur: tum quia non valemus id facere, nisi per potestatem à Deo concessâ; naturaliter enim demonibus longè inferiores sumus: tum etiam, quia aliâ periculo exponimur, vt multum nobis noceant; cum tamen finis adiurationis esse debeat, demonis insidias, & artes nocendi fugere, vel fugare.

Exorcista nihil demoni precipiat, nisi quæ conducunt ad expulsionem.

§. I.

Secundò necessarium est, vt non rogando, vel amicè petendo; sed imperando, obiurgando, & cogendo dæmon adiureretur. Hoc enim docuit D. Thom. 2. 2. q. 90. ar. 2. Et tam hanc, quàm præcedentem assertionem, complexus est D. Augustinus lib. 10. de Ciuit. Dei c. 22. dicens: *Vera pietate homines Dei aeream potestatem inimicam, contrariamq; pietati exorcizando eyciunt, non placando: omnes tentationes, aduersitatesq; eius vincunt orando non ipsam, sed suum Deum aduersus ipsam.* Et Tertullianus lib. de Anima. c. 57. *Spiritualia, inquit, nequitie non quidem socia conscientia; sed inimica tractamus.*

354.
Dæmon est adiurandus, non rogando; sed obiurgando & imperando.

Ex his colligitur primò, nulla ratione esse licitum alicui, dæmones adiurare adiuratione deprecatiua, id est ipsum deprecando dæmonem, vt ob Dei nomen exeat è corpore obsessi: nec etiam imperatiuè, aut deprecatiue precipiendo, aut rogando, vt nobis demones aliquod obsequium, qualiscumq; generis sit illud, aut qualecumq; beneficium præstent. Quod docent D. Tho. 2. 2. q. 90. ar. 2. & ibi Caietanus ar. 1. D. Anton. 2. par. tit. 10. c. 8. Syluest. verbo *adiuratio*, q. 7. & ibi Ang. nu. 2. & 4. Tabiena nu. 6. Sotus lib. 8. de Iustit. q. 3. ar. 2. Suarez tom. 2. de Religione lib. 4. de *Adiuratione* c. 2. nu. 8. & 9. & Leonard. lib. 2. de Iust. c. 42. dub. 13. nu. 70. & 71. qui latissimè probat ex multis scripturæ, Sanctorumq; testimonijs, & rationibus, soluensque contrarias dicit esse de fide. Valentia 2. 2. disp. 6. qu. 8. punct. 2. quasi. 2. Et Sanchez lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. num. 19. omnes prædictos DD. referens. Et contrarium facere est culpa mortalis grauissima: Vt benè docent Caietanus ibi, Syluest. ead. q. 7. & q. 5. Tabiena eod. num. 6. conclus. 6. Armilla verb. *Adiuratio in fin.* Nauarrus *summa* cap. 11. *Hispane* num. 27. *Latine* num. 28. Et ratio est, cur non imperatiuè: quia Christus non reliquit potestatem Ecclesiæ aduersus demones, nisi ad eos arcendos, vel repellendos tanquam hostes, ne nobis nocerent; quod est ab eorum societate recedere. At velle vti eorum ministerio, & obsequio, pertinet ad quoddam pactum, & societatem cum ipsis. Cur autem non etiam deprecatiue liceat petere, vt exeant à corpore, ex se constat: Quia tunc beneficium ab eis liberaliter conferendum expectatur, quod est quædam pacti, & societatis cum ipsis inchoatio. Item quia quidquid dæmon sua spontè in nos

N

confert,

confert, id omne ab hostili eius animo in nos, & in ipsummet Deum profiscitur: Semper enim eò spectat, vt Dei gloria obscuretur, & nos ipsum offendentes æternam damnationem incurramus: Ita Sanchez loco cit.

§. II.

355.
In Coniuratione
ne duo sunt.
(Obiurgatio.
(Præceptum.
Obiurgatio de-
scribitur.

Colligitur secundò, in coniuratione, qua demones adiurantur, duo principaliter inueniri, Obiurgationem scilicet, & Præceptum.

Obiurgatio (vt sumitur hic) est demonis increpatio, ac operationum eius reprehensio, qua eius superbiam coercet, & impedit, ne actu ita Vexatum, seu Energhumenum tentet, vel affligat. Dum enim ab Exorcista demoni crimina ipsius obijciuntur: vt fit in Rituali Romano, in quo Sathanas vocatur inimicus Dei, hostis humani generis, mortis adiuuentor, vita raptor, iustitia declinator, malorum radix, fomes vitiorum, seductor hominum, incitator inuidia, origo auaritia, causa discordia, spiritus immundus, serpens antiquus, seductor pessimus, plenus omni dolo, & fallacia, draco nequissimus, & cat. facile definit vexare Obfessum, ac tentare illum, & ignominia plenus confunditur; faciliùsq; Exorcista obedientiam præstat: quia Vexatus faciliùs actus fidei, ac confidentiæ elicit, cum possidentis demones cessat tentatio; atque vexatio minùs eum affligit. Maximè cum illi obijciuntur sui status origo, rebellio, apostasia à suo Creatore, à paradisi sedibus deiectio, penæ, quas sustinet, nempe diuinæ visionis priuatio, passionis vehementes iræ, odij, tristitiæ, desperationis, & huiusmodi, quibus acriter affligitur; & ignis gehennalis, quem sustinebit in æternum. Quænam autem obiurgationes sint aptiores; & quomodo sint faciendæ, patebit infra par. 3. nu. 660.

356.
Præceptum de-
scribitur.

Alterum, quod principaliter in adiuratione continetur, est præceptum, quod est ordinatio, seu mandatum, quo diuina virtute efficaciter astringitur demon ad Exorcista, vt ministro Christi, & Ecclesia præstandam obedientiam. Dico efficaciter: quia supposita dispositione necessaria in patiente, demones adiurati non possunt non obedire, à diuina virtute compulsi ex promissione facta Marci vlt. à Deo in se credentibus: Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo demonia eicient, quando expulsio demonis obfesso est profutura.

Quotuplex sit.

Præceptum autem, quod iuxta artem exorcisticam demones fieri potest, est quintuplex, videlicet Commune, probatiuum, lenitiuum, instructiuum, & expulsiuum. De singulis agetur infra num. 662. & sequentibus.

Q V Æ S T I O I V.

An Creaturae irrationales, vt locusta, nubes, sal, aqua, & cat. licitè adiurari possint.

357.
Creatura irra-
tionales secun-
dum se non pos-
sunt propriè
adiurari.

Responderetur, huiusmodi creaturas secundum se non posse propriè adiurari: Ita docet D. Thom. 2. 2. q. 90. ar. 3. Sotus lib. 8. de Iust. q. 3. ar. 3. Suarez tom. 2. de Religione lib. 4. de Adiuratione c. 2. nu. 12. & Sanchez lib. 2.

Art. VI. Prudentia in rectis semitis eligendis. 195

in præcepta Decalogi cap. 42. nu. 37. Ratio ea est : quia, cum adiuratio respectu illius, qui adiuratur, sit quædam obsecratio, petitio, aut imperiû, & creaturæ irrationales nō sunt capaces talium actionum : quia tam petitio, quàm præceptum propriè sumptum non percipitur nisi intellectu, & ratione, ergo ex hac parte non possunt creaturæ irrationales propriè adiurari. Non enim hæ creaturæ mouere se valent ex intentione ad nocendum nobis : vt euenit in animalibus irrationalibus: vel in nubibus, tempestatibus, & his similibus.

At integrum est, ea omnia adiurare, quatenus ab alio mouentur. Cum ergo possint, & à Deo, & à demone ad id moueri, quando mouentur à Deo, adiuranda sunt deprecando Deum, vt id malum auertat ; quando verò à demone, imperando illi, ne moueat, sed nocere desistat : Ita D. Thom. 2. 2. quæst. 90. ar. 3. ab omnibus receptus. Quare in exorcismis, etsi quandoque verba adiurationis ad ipsasmet creaturas irrationales dirigantur, vt dicèdo : *Exorcizo te creatura salis : coniuro te creatura aquæ : coniuro vos nubes, & cæ.* nō est intentio dirigendi ad ipsas, quasi ipsæ adiurationi conuiuere debeant, auertendo malum, sed verè adiuratio ad motorem dirigitur, quasi dicatur : *Coniuro vos demones, vt ab hoc sale, ab hac aqua recedatis, ne tempestates exciteris, & cæ.* Ad ipsas autem aliquo modo, dirigitur vt potè ad illas, in quibus recipitur illa operatio, seu effectus nobis aduersus, quem per adiurationem aduertere conamur : Ita Valent. 2. 2. disp. 6. q. 8. punct. 2. ad fin. Sanchez loco cit. num. 38.

Ratio dicitur.

358.

Vtile est eas
adiurare vt
mouentur ab
alio.
Quomodo.

Q V Æ S T I O V.

An Adiuratio debeat fieri per Deum solùm, an etiam per creaturas.

Primò dico, Deum adiurari posse per Deum ipsum. Nam sæpè obsecratio fit ad Deum per ipsum : vt Daniel c. 9. *Ne moreris propter temetipsum Deus meus.* & Psal. 24. *Dirige me in veritate tua, & doce me, quia tu es Deus Saluator meus, & cæ.* Et reminiscere miserationum tuarum Domine, & cæ. & infra : *Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo.* Et alij Prophetæ sæpe hoc modo orabant. *Per temetipsum fac hoc Deus.* Illa autem verba habent vim, & formam adiurationis. Item rectè à Deo petimus propter ipsius infinitam bonitatem, clementiam, pietatem, ac misericordiam : Sæpe per fidelitatem, & veritatem eius vim faciendo in promissis eius, quæ eius fidelitate innituntur, vt ferè in omnibus illis actibus confidentiæ erga Deum posui par. 3.

359.

Deus adiurari
potest per Deum
ipsum.
Vers. II.

§. I.

Secundò dico, Deum adiurari posse per Christum. Constat ex illis Ecclesiæ precationibus, *Per admirabilem ascensionem tuam, & c.* in quibus censetur adiuratio contineri ; quæ potest dupliciter intelligi. Vno modo, vt deprecatio sit ad Deum vt Deus est ; sed ratio obsecrandi sumatur à mysterijs tactis circa Christum, vt hominem : sic adiuratur Deus, vt Deus, per

360.

Deus adiurari
potest per Christum.

opera humanitatis, seu opera in humanitate, vel per humanitatem facta: sic adiuratur Deus per aliquid creatum. Alio modo potest intelligi, vt tota petitio, & obsecratio immediatè referatur ad Christum hominem, vt homo est; & sic adiuratur (proprie loquendo) Christus ipse propter seipsum, representando illi aliquam rationem largiendi, quod postulatur, ex ipsomet sumptam, eo modo, quo dicebamus Deum per semetipsum adiurari: Ita Suarez *loco cit. c. 3. nu. 3.*

§. II.

361.
Deus adiurari potest per Angelos, & Sanctos regnantes in Cælo, Etiam per Viatores, qui iusti reputantur.

Tertio dico, Deum adiurari posse per Angelos beatos, & sanctos non solum iam cum Christo regnantes; sed etiam per Viatores, qui iusti reputantur, & per eorum merita, vel intercessionem. Ratio est: quia Deus sæpe vult per huiusmodi rationes beneficium concedere, & non aliter. Non quia (cum in tempore adiuratur) incipiat ab illis moueri; sed quia ab æterno sæpe statuit dare intuitu illorum, & nõ aliter; ideòq; etiam voluit à nobis sic obsecrari. Præterea quia inter viuentes iustos voluit Deus esse communicationem aliquam in bonis operibus, ac meritis, & vni solet benefacere propter alios; ideò etiam potest per Viatores iustos adiurari vel in communi (si oratio sit publica, quomodo Ecclesia sæpe Deum adiurat propter omnes Sanctos: vel propter iustos in communi, & in confuso): Vel in oratione priuata propter talem, vel talem personam, quam orans existimat esse sanctam. Sicut enim vnus Viator potest se alterius orationibus commendare: ita potest per ipsum petere, & adiurare Deum: Ita docet Suarez *loco supra citato nu. 3. & Sanchez lib. 2. in præcep. Decal. c. 42. nu. 2.*

§. III.

362.
Deus non potest adiurari per alias creaturas inferiores. Ratio dicitur.

Quarto dico, Deum non posse adiurari propter alias creaturas inferiores vel in natura, vel in statu gratiæ: Ratio est: quia nec dignitas talis creaturæ, nec opera aliquid valere possunt apud Deum ad impetrandum aliquid ab ipso. Immò si quis rectè consideret, quando adiuratur Deus per rationem creatam, seu per creaturam aliquam, semper est, in quantum includit aliquam singularem participationem diuinæ bonitatis, quæ interdum habet adiunctam promissionem; vel saltem respicit maiorem gloriam, & honorem Dei, qui ex tali opere resultare potest. Vnde sicut iuramentum per creaturas resoluitur in Deum earum Auctorem: ita dici potest de adiuratione Dei, quoties fit per commemorationem alicuius effectus creati; ibi inuolui Deum ipsum, vt auctorem eius, qui ratione sui honoris, ac maiestatis; vel verbi, aut misericordiæ ex vno opere suo quasi inducitur ad aliud faciendum: Ita eruditè docet Suarez *loco cit. nu. 4.*

363.
Dæmones per Deum ipsum vel expressè, vel tacitè adiurandi sunt.

§. IV.

Quinto dico, dæmones per Deum ipsum vel expressè, vel tacitè, & non aliter adiurandos esse. Conclusio habetur ex vsu Ecclesiæ; Consecratur enim

enim adiurare demonem *per Deum viuum, per Deum verum, per Deum sanctum*. Item per Christum, qui est verus Deus: item per Crucem eius; sed precipue per Sanctissimum nomen Iesu: vt ipsemet docuit Marci vlt. dicēs: *In nomine meo dæmonia eijcient*. Et licet in adiuratione per cruce[m], & nomen eius explicitè non inuocetur Deus ipse; tamen implicitè ibi continetur: quia crux est instrumentum Diuinitatis, & per habitudinem ad illam habet virtutem contra dæmones: Nomen autem Iesu est nomen salutis, seu Saluatoris, qui est Deus, & homo; immò est nomen, in quo non tantum dæmones eijciuntur; sed etiam in quo oportet nos saluos fieri, vt docet D. Petrus Act. c. 4. Et eodem modo interdum adiurantur dæmones per Sanctos, quos ipsi magis timent; non propter eorum naturalem virtutem, imò nec propter gratiam infusam præcisè spectatam, vt habentem sanctificat, & bonum reddit: quia per illam solam virtutem non possunt homines cogere, aut arcere dæmones; nisi Deus Sanctis suis, vel Ecclesiæ suæ peculiarem virtutem ad hoc conferat.

Constat ex usu Ecclesiæ.

Hac ergo ratione adiuratio dæmonis semper fit per Deum vel in se, vel in Sanctis suis, aut in suis instrumentis inuocatum: quia (vt supra diximus *nu. 354.*) dæmon non adiuratur prece; sed coactione, & imperio, quæ non est in re creata, nisi virtute Dei: quia vt dicitur Iob 41. *Non est potestas super terram, quæ comparetur ei*. Imò probabile est, neque Angelos Sanctos posse virtute naturali dæmones cogere saltem comparando maximum ad maximum, & multitudinem ad multitudinem cum proportione: quia plures dæmones (vt creditur) perfectiores sunt in naturalibus aliquibus Angelis cum dicta proportione loquendo, vt breuiter annuimus supra *nu. 149.* Ob hanc ergo causam adiuratio dæmonum fieri debet in virtute ipsiusmet Dei, vt recta fide, & efficaciter fiat: Ita eruditè docet Suarez *tom. 2. de Religione, lib. 4. de Adiuratione cap. 3. num. 7.*

364.

Q V Æ S T I O V I.

Quenam cautele sint seruandæ ab Exorcista, vt adiuratio suum habeat effectum.

Primò Exorcista seipsum maximoperè parare debet per orationem, & ieiunium eo modo, quo docetur infra *par. 2. vbi de Aegroto orante, & ieiunante*; ac precipue captiuando intellectum in obsequium primæ veritatis, quæ est sapientia increata; ac voluntate firmiter ei adherendo, quæ manifestatur in diuinis scripturis, quarum parua sylua supra *nu. 242. & seqq.* fuit proposita, credendo firmiter, ac confidendo, quòd Deus, ratione suæ infinitæ bonitatis, ac fidelitatis infallibilis concurret cum ipso Exorcista, cum dæmoni præceperit ea, quæ ad eius expulsionem à corporibus obsessis, & à rebus ad homines spectantibus pertinere dignoscuntur, si talis expulsio fuerit salutaris, ac cætera extiterint requisita.

365.

Exorcista vacare debet orationi, & ieiunio.

§. I.

366.
Accedere debet
ad dæmonē ex-
pellendum, ut
Iudex.
Quomodo.

Secundò post efficaces orationes, & preces ad Deū effusas, & actus fidei, ac confidentiæ in Deum efficaciter elicitos, (considerata facultate sibi à Christo, & ab Ecclesia tradita, Beatissimæ Deiparæ, ac Sanctorum patrocinio implorato; obsessiq; seu maleficiato circa ea, quæ credenda sunt, & adimplenda perfectè instructo, & probato, ut docetur infra par. 3.) tunc accedat ad suum munus exequendum, non ut miles ad pugnandum contra validissimum hostem, ut communiter loquimur, (hæc enim pugna in oratione debet fieri;) sed ut iudex à Deo, & ab Ecclesia delegatus: Non ad omnia aduersus dæmonem pro voto suo adimplenda, ut supra dictum est; sed tantum ad illum, ut reum iam per fidem obsessi, vel maleficiati vincitū, ac conuictum per potestatem Exorcistæ à corpore obsessi, vel maleficiati, & à rebus ad homines spectantibus expellendum.

§. II.

367.
Instruendus ob-
sessus, ut cre-
dat Exorcistam
habere potesta-
tē dæmones ex-
pellendi.

Tertio, Exorcista antequam aliquod aduersus dæmonem formet præceptum, breuiter instruat Energumenum, ut credat, ipsum esse ministrum Dei, & Ecclesiæ, & habere à Deo, & ab Ecclesia potestatem ad dæmones expellendos ab hominibus, & à rebus ad homines spectantibus: Moneatq; ut attendat instructionibus, ac præceptis ab ipso Exorcista dæmoni faciendis, aliter diabolus difficulter obediens Exorcistæ: Nam dæmones operantur in corpore patientis magis, vel minus iuxta imperfectionē fidei, ac confidentiæ in Deum maiorem, vel minorem ipsius patientis. Si obsessus accedat ad Exorcistam cum fide inhesitante, quod à Deo, mediante præcepto ab Exorcista dæmoni faciendo, sit liberandus, iste facillimè liberabitur, & dæmon Exorcistæ obediet iuxta fidem ipsius. Si autem accedat ad Exorcistam cum fide hesitante, dæmon nisi cū difficultate obediet Exorcistæ. Vnde aliquando euenit mihi, quod, dum ad me accessisset aliqui Maleficiati maximam habentes fidem, quod à maleficio liberarentur, ut cognoscerem, an verè à dæmone essent vexati, aut maleficio affecti, dæmoni præcepi latino idiomate, ut coram me illicò in eos aliquam leuem efficeret vexationem; sed totum oppositum euenit: Nam ad illud præceptum, dæmon sine mora maleficio abstulit, & à Maleficiatis aufugit, ipsiq; Maleficiati pristina restituti sunt sanitati. Mihi autem ab eis sciscitanti, quid per illa verba, quæ enunciaueram, intellexissent, & credidissent. Responderunt, se credidisse, quod dæmoni præcepissem, ut recederet ab eis, nec ampliùs eos diuexaret: Quare vtile erit, ut priùs explicetur Vexato præceptum, antequam fiat, ut magis ac magis in eo fides augeatur, sic magis, magisq; dæmonis potestas diminuatur: ut docet S. Cyprianus tract. 4. de Idolor. vanit. dicens: *Dæmones vel exiliunt statim: vel evanescent gradatim, prout fides patientis adiuvat: aut gratia curantis aspirat.*

§. III.

Quartò, etsi decentius sit, formare præcepta latino idiomate propter ipsius grauitatem, & elegantiam; attamen si patiens illud non intelligat, melius erit ea proferre in lingua materna patientis. Cum .n. ex præcipuo fundamento huius artis difficulter possit dæmon ad aliquid compelli, non existente in patiente dispositione, sequitur, quòd si ipse patiens præceptum non intelligat, non poterit ad ipsum ita benè esse dispositum, & per consequens diabolus non ità facilè obediet Exorcistæ, maxime in his, quæ spectant ad eius expulsionem.

368.
Præcepta fieri
possunt vulgari
idiomate.
Quare;

§. IV.

Quintò, cùm aliquid dæmoni est præcipiendū, attendat Exorcista, quòd Vexatus non sit aliqua passione perturbatus: quia tunc mens Energumeni attendens suggestioni dæmonis, non est ita benè disposita per fidem, ac confidentiam in Deo, ac in potestate exorcistica; sicq; diabolus Exorcistæ præceptis difficulter præstabit obedientiã. Idcirco prius, (si opus sit) seorsum patientem interroget: an aliqua passione, ac tribulatione sit turbatus; vultum eius consideret, an sit hilaris, vel mestus, quod facilè ex oculis cognoscet. Nec ad vltimum dæmonem expellendi præceptum deueniat, nisi prius ille ad quietem, & attentionem, & fiduciam perfectam reducatur.

369.
Præcepta non
fiant, si patiens
sit aliqua pas-
sione turbatus.

§. V.

Sextò, quando Exorcista, ad dignoscendum, an vexatio patientis sit à dæmone; vel à causa aliqua proueniat naturali: vel etiam ad instruendum in fide Obsessum, vel Maleficiatum, (si ita sit) vult dæmoni aliquod facere præceptum, puta vt aliquam ex solitis leuem in Patiente causet vexationē, dæmonem diu illum vexare non permittat; sed citò ei præcipiat, vt patienti grauamen, seu molestiam inferte prætermittat.

370.
Non permittatur
dæmon diu
obsessū vexare.

Si verò dæmon Energumenum actu vexet, eumque ab vsu sensuum alienet, illicò Exorcista magna fide suffultus in nomine Iesu dæmoni præcipiat, vt Energumenum diuexare cesset, nec sensuum vsum impediatur, vt necessarias de fide instructiones deuotè, & attentè percipere valeat. Et si opus sit, obiurgationes adhibeat inferiùs positas nu. 660. vt dæmonis audaciam faciliùs confringere valeat, ac ipsius contumaciam refrenare.

371.
Nec vsu sensuum impedire.

§. VI.

Septimò, si dæmon per os Energumeni loqui præsumat, Exorcista silentium illi imponat exemplo Christi Lucæ 4. qui dæmoni dicenti: *Quid nobis, & tibi Iesu Nazarene venisti perdere nos? Scio te, quòd Sanctus es Dei,* silentium

372.
Silentium dæmoni imponatur.

silentium imposuit, licet veritatem fateretur. *Et increpauit illum Iesus dicens: Obmutescere, & exi ab eo.* Vnde Marci 1. & Luca 4. habetur, quod non sinebat ea loqui.

373.

Potesť quãdoq; interrogari de tempore ingressus.

Potesť tamen quandoque Exorcista dæmones interrogare, quo tempore in corpus Obsessi sunt ingressi, vt ex hoc agnoscat: an cruciatus à Patientè rolerati à causa naturali, vel præternaturali fuerint excitati: vt egomet cum illo dæmone feci, à quo vexatus fuerat homo ille, de quo supra num. 86. Quod aliàs etiam cum alijs præstiti dæmonibus, antequàm illos in virtute Dei ab obsessis corporibus expellerem; vt scirem, quomodo, & quando ingressi essent in corpora illa, vt sic etiam Energumenis illis ad se ipsos impofterum à dæmonibus cauendum, ac præseruandum remedia traderem opportuna.

374.

Prius interrogandi sunt parentes, sicut & ipse obsessus.

Veruntamen prius interrogandi sunt ipsius Obsessi parentes; deinde ipse Obsessus dæmoni in nomine Iesu præcipiendo, ne internis, vel externis Energumeni sensibus impedimenta ingerat. Sic Christus Marci 9. cum sibi filius quidam habens spiritum mutum fuisset adductus, interrogauit Patrem eius dicens: *Quantum temporis est, ex quo ei hoc accidit?* At ille ait: *Ab infantia.* Vbi D. Petrus Chrysol. serm. 51. de Dæmoniaco ait: *Reuoluit infantiam Christus, vt tanti mali causa non tangat sobolem, sed parentem.*

§. VII.

375.

Quinam sint Obsessi tantum fictè, & imaginariè.

O Ctaud, si Exorcista, personam, quæ tanquam obsessa ad eum confugit, vt exorcizetur, non esse verè, ac realiter; sed tantum imaginariè, aut fictè obsessam vereatur, in eam exorcizando cautelam mox infra ponendam adhibebit.

Sunt .n. aliqui, qui non verè, sed duntaxat secundum suam imaginationem sunt obsessi: vt aliquando in mulieribus menstruorù defectum patientibus accidit, de quibus supra num. 88. Alij sunt, qui se à dæmone obsessos, sed ob diuersos fines effingunt. Nam aliqui, vt astantium viscera ad pietatem commouentes, eleemosinis eorù suã propriã subleuent paupertatem: Quidam, vt ab aliqua se oppressione, vel afflictione diripiant: vt mulieres iuuentulæ, quæ quandoq; senibus nuptæ maritis, cum ob nimiam zelotipiam, quasi captiuæ teneantur; vt aliquali valeant perfrui libertate, se à dæmone obsessas testantur, die, noctuq; clamant, variasq; præstant insanias, vt maritus modò huc, modò illuc: nunc ad istum, nunc ad illum Exorcistam eas ducere compellatur. Alij se dæmoniacos simulant, vt ecclesiasticos ritus contemnant, Exorcistas subsannent, eorum artem Exorcisticam infament; obsessosq; veros, ac maleficio affectos à remedia sacra ab Ecclesiasticis ministris querendo, & adhibendo auertant. Hoc præstant aliqui Magi, Malefici, ac Sægæ, sicut experientia pluries comprobaui: Fingunt enim se à dæmone obsessos; vnà cum alijs, (& fortasse eorum opere) maleficio affectis, aut obsessis ad Exorcistas accedunt: astant, dum alijs exorcizantur, laudantq; ac magnificent opera Exorcistæ, dicuntq; se maximam habere fidem, quòd procul dubio à quacumq; dæmoniacâ liberabuntur vexatione: genu-

Experientia comprobatur.

genuflexi ante Exorcistam ei membra corporis indicant, in quibus affligi se à demone dicunt: Exorcista, (si cautus non est) more solito demoni, vt è corpore exeat, nec amplius illos vexet præcepta imponit; sed ipsi omnibus audientibus, ex eius præceptis, & exorcismis nullum sentire leuamen, nec cessare dolores, nec demoniacas vexationes remitti, aut diminui, quamuis maximam habeant fiduciam audacter respondent: sic contra Exorcistam murmurantes, eius famæ, honori, & arti detrahentes recedunt, ceteris postea à maleficio liberatis, & à demone ereptis, dicentes: *Heu quam stulti nos sumus, hisce credere impostoribus, & incantatoribus! Maxima cum fide accessi ad istum Signatorem, nec tamen eius signamenta quicquam mihi profuerunt: sic quoq; de vobis erit: videbitis, quòd breui tempore eisdem vexationibus, ac doloribus eritis affecti.* Hoc autem dicunt, vt illorum fidem diminuunt, ac de Dei protectione diffidant: qui si patientes aures illis præbeant, iterum (demone operante virtute) nouis afficiuntur maleficijs: & sic magis Maleficorum, ac Sagarum verbis, quàm Exorcistarum eruditionibus, ac monitis sacris fidem præstantes, (Deo permittente) nouis à demone affici vexationibus promerentur.

*Verba obre-
ctatorum.*

§. VIII.

VT ergò Exorcista istorum obsessorum fictiones agnoscere valeat, eos prius interroget, in quibus corporis membris vexationes sentire cõfueverint; deindè, si vexatus prætenfus latini idiomatis sit ignarus, tali idiomate præcepta formet. Si verò gnarus sit, vt præceptum tale minimè intelligat, formet illud voce ita submissa, quòd ipse audire nequeat, præcipièdo demoni (si in illo corpore adsit) vt aliquam ex illis, quibus, ait obsessus solere in se affici, causet vexationem, vnam tantùm præcisè nominando, prout expediens esse iudicauerit: quòd si demõn aderit, præceptum quidem intelliget, cui, etsi non faciliè obediens in recedendo à malo, cum ab obsesso, aut maleficiatõ præceptum non percipitur; attamen cum sibi ab Exorcista præcipitur, vt vexet, facilius obtemperat præcepto, quamuis illud à patiente non intelligatur. Si ergò verè, ac realiter patiens à demõne fuerit obsessus, demõn illum in ea corporis parte vexabit, quam vexandam ab Exorcista per præceptum fuerit ei imperatum: & tunc patientem, quid sentiat in corpore suo interrogare valebit, vt an patientis verba veritati præcepti sint conformia dignoscatur. Si autem patiens non verè, ac realiter; sed tantùm imaginariè, aut fictè obsessus fuerit, cum Exorcista præceptum non intellexerit, nec in eo sit vlla vexatio, cum Exorcista ipsum interrogauerit, in qua parte corporis demõniacam sentiat vexationem, vnum pro alio respondebit; sicq; tollitur larua diabolo, ac omnis dolus aperietur.

376.

*Cautela ser-
uanda cum hu-
iusmodi suspe-
ctis.*

§. IX.

NOnò, cum Exorcista aliquod præceptum demõni facit, admoneat obsessum (si adimpleri desideret) quòd nullo corporis motu, aut actu

377.

sive

*Dæmon ab ob-
fesso non motu
corporis, sed
actibus fidei ad
obedientiam est
compellendus.*

sive interiori, sive exteriori dæmonem ad obedientiam compellere debet; sed potius actibus fidei, & confidentiæ in Deum, intelligentiæ, & attentio- nis ad id, quod præcipitur ab Exorcista. Diabolus enim, cum spiritus sit spiritu, & non aliquo corporis gestu, est compellendus. Et interim obfes- sus membra corporis sui, ac si sua non essent, relinquere debet, & qualiter diabolus iuxta præceptum ab Exorcista factum operetur in illis obseruare, & de tanta dæmonum subiectione lætari, simulq; diuinam maiestatem, ac potentiam, qui nobis tot, tantaq; beneficia contulit collaudare.

§. X.

378.
*Experientia in
quibus prius
sint faciendæ.*

Decimò, quando plures sunt exorcizandi, probationes, & experienciæ, (de quibus infra *par. 3.*) primò in his, qui maiorem possident fidem, ac capacitatem, magis, magisq; intentioni Exorcistæ se conformant, sunt faciendæ, vt id alij obsessi videntes, fidem in Exorcismo requisitam, ac confi- dentiam in Deum faciliùs concipiant. Et interim prudens Exorcista om- niuni motus, attentionem, ac dispositionem consideret, eosque aliquando interroget; & iuxta ea, quæ proprijs oculis vident, ad actus fidei firmæ, ac inhæsitantis confidentiæ pro sua liberatione eliciendos doceat, ac cõfirmet.

In hac enim arte plures vexatos simul ad exorcizandum admittimus con- tra regulas antiquorum Exorcistarum crèdentium, vnum vexatum impediri per alium; & dæmones se inuicem adiunare; quod falsum esse experientia ostendit. Inmò ex multorum simul obsessorum adiuratione multa bona dimanare probantur. Primum: quia vnico actu eandem doctrinam omnes capere possunt; sicut ab vno Concionatore totus populus edocetur. Secundum: quia plures experienciæ, quæ secundum diuersitatem patientum fiunt, videntur. Tertium: quia plures dæmonum malitiæ aperiuntur. Quartum: quia magis ostenditur diuina liberalitas, Ecclesiæ splendor enitescit, & Mi- nistrorum eius auctoritas manifestatur. Quintum: quia vexati magis ani- mantur ad resistendum dæmoni, & minori verecundia afficiuntur videntes alios eiusdem conditionis. Sextum: quia dæmones magis confunduntur, dum omnes simul obedire tenentur. Et tandem, quia maius est commodum Exorcistæ, qui vno die decem, aut quindecim, & ampliùs potest liberare vexatos, quos separatim non posset vno mense. Maior etiam apparet mode- stia, & minus periculum scandalorum. Præceptum tamen vltimum dæ- monum expulsuum, licet contra omnes dæmones in varijs corporibus exi- stentes vnicum proferri posset: attamen singulum super singulos Obsessos enunciari debet: sicut etiam inuestigatio, & probatio particularis pro vno- quoq; distinctè præstanda est: quia sic meliùs per fidem, & confidentiam in Deum vexatus ad suam disponitur liberationem.

§. XI.

379.

Vndecimò, quia Vexati non omnes eiusdem sunt conditionis; non eodem modo cum omnibus est procedendum. Quidam enim sunt
rudio-

rudiores, & cum his magna patientia, prudentia, ac dexteritas requiritur, vt doctrinam capiat. Alij sunt timidi, & hi ad curandum sunt difficillimi: quia difficulter actus fidei firmæ, & inhæsitantis pro sua liberatione elicere queunt. Quidam sunt duri capitis, & propriæ ceruicis: & hos facillè diabolus decipit, ne Exorcistæ instructionibus fidem præstent. Quidam sunt verecundi, & sub verecundia diabolus malitiam suam occultat. Alij aliarum sunt conditionum, ac proprietatum. Cum rudibus pedetentim, & paulatim procedendum est. Cum timidis semper ad eos roborandum, animandum, & confortandum intendendum est. Duris, & in propria sententia obstinatis, debere esse humiles, & in omnibus iudicio Exorcistæ subiace-re est ostendendum. Verecundi, non in loco publico, aut coram personis, de quibus verecundari possint, sunt exorcizandi: & omnibus accom-modare se debet Exorcista.

Non eodem modo cum omnibus Vexatis est procedendum.

Quoad locum autem, in quo adiurandi sunt obsessi, licet secundum regulas antiquorum Exorcistarum sit Ecclesia; nihilominus ad inconuenientia vitanda, quæ sæpius ex populi multitudine euenire solent, qui non deuotionis gratia; sed curiositatis causa confluunt, sanum erit consiliū, si Exorcista paucis præsentibus, puta consanguineis; domesticis, aut amicis personæ obsessæ, & vno saltem (si possibile sit) Ecclesiastico, aut Religioso, & non coram totius populi multitudine congregata, in aliquo secreto Oratorio; vel etiam ipsius obsessi domo ante imaginem Domini Nostri Iesu Christi, ac Beatissimæ Virginis munere suo fungatur. Idipsum etiam suis subditis suadere videtur Reuerendiss. P. F. Franciscus à Longobardia Ordinis S. Francisci Minister Generalis; vt habetur apud Peirinum in *Formul. Prælat. litera E.*

380.

Locus magis aptus ad exorcizandum quam sit.

§. XII.

DVodecimò, in toto illo tempore, in quo explicatur instructio, & fit actus exorcismi, Exorcista sæpius patientem quid sentiat interroget: & quid audiat: quidque sibi suggerat dæmon: cui rei attendat: quid cogitet: quid denique timeat; vt ex hoc illusiones, & tentationes dæmonum, quæ illo tempore sunt innumerabiles, cognoscantur. Patientem insuper, qualiter se habere debeat tempore illo intermedio, idest inter actum instructionis, & exorcismi edoceat; vt videlicet Sacramenta frequenter; se à peccato abstineat; virtutū actus, humilitatis nempe, patientiæ, charitatis erga Deū, & proximum, conformitatis diuinæ voluntati, & huiusmodi exerceat; recordetur eorum, quæ sibi ab Exorcista fuerunt imperata, vt ea opere compleat, præcipuè de contemnendo, ac detestando dæmones, de non timendo illos, de eliciendo sæpius fidei, ac confidentiæ in Deū actus, ipsum humiliter, ac deuotè pro sua liberatione deprecādo, vt infra *par. 3.* sæpius tradetur.

381.

Interrogandus Obsessus de accidentibus tempore instructionis.

Ipse verò Exorcista singulis diebus, quibus exorcizare vult patientem, ordinem habendum in tali actu, puta quàm velit tradere instructionem, quã facere experientiam, quid præcipere, quid obseruare prius præmeditetur: & quicquid est faciendum, prudenter, ac sapienter ordinet, ac disponat, fedulè

382.

Exorcista semper sit paratus ad ritè munus suum obeundū.

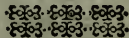
dulè orationi, ac ieiunio corporali, ac spiritali incumbendo eo modo, quo *parte secunda* docetur; ne ad tantum ministerium obeundum imparatus accedat.

Quare ex omnibus in hac prima parte disputatis facilè colligitur, Exorcistam vt rectè, tutò, & efficaciter suum valeat exercere munus, debere esse ordinis exorcistici, vel sacerdotalis: iurisdictionis ordinariæ, aut delegata potestate donatum; Scientia præditum; qua maleficiorum causas efficientem, cooperantem, instrumentalem physicam, vel moralem, ac permissentem cognoscat: nec non signa probabilia, & certitudinalia, ex quibus morbos maleficos à naturalibus discernere valeat: ac optimè suam potestatem, & remedia spiritalia, quibus ad dæmones expellendos, & eorum opera destruenda sibi est vtendum noscere debet: Virtutibus, fide, scilicet spe, confidentia, charitate erga Deum, & proximum, fortitudine, patientia, perseverantia, ac prudentia præditum, vt errores vitando, ac semitas rectas eligendo, finem, quem intendit, nempe dæmonum confusionem, & expulsionem, ac tandem Sanctiss. Nominis
 I E S V
 gloriam, & honorem consequi mereatur.

Finis Primæ Partis.

MANVALIS EXORCISTARVM, AC PAROCHORVM Pars Secunda.

DE ÆGROTO.

IDIMVS, quisnam sit Exorcista Medicus spiritualis per similem Filio hominis designatus, consequenter de Ægrotto obsesso, aut maleficiato; vel etiam morbo naturali detento, aut in quacunq[ue] necessitate constituto agere, est consentaneum. Quem possumus asserere à Ioanne aliquo modo representari eo modo, quo S. Augustinus *tract. 49. in Ioannem*, Lazarum hominis in peccato sordescens typum referre docet. Etenim Ioannes à ministris diaboli persecutionem patitur: quia imperatorio Domitiani mandato in Patmos relegatus erumnis afficitur: Ægrotus obsessus vexationem sustinet ab ipso demone, qui obsidendo, & possidendo interiùs, & exteriùs totum hominem torquet. Ioannes statim ac videt similem Filio hominis, timore corripitur, & cadens ad pedes eius tanquam mortuus iacet: Obsessus, qui absente Exorcista nullum timere viderur, ad eius præsentiam cedit adiuranti, obedit imperanti, voces degeneres emittit insultanti, conculcanti collum præbet, & mortis instar in terra volitari non dedignatur. Ioannes erigitur à Filio hominis, qui voce potenti, & contactu dexteræ animi dar pauenti: Obsessus per impositionem manuum, & reru[m] sacrarum applicationem (diuina operante virtute) roboratur, erigitur, & viuificatur:

Hic autem ægrotus debet esse in seipso debite preparatus, vt virtute exorcismorum sanitatem consequi possit: cum idem in curatione diuina, ac in naturali contingat: Nam sicut corporum Curatores antequàm pharmacis vtantur, solèt egros leuioribus purgationibus primò disponere, & dispositis

383.

Ægrotus obsessus figuratus per Ioannem in Patmos relegatum.

Ærumnis affectum.

384.

Obsessus debet esse bene dispositus.

normam

normam viuendi assignare, quam non decet prætergrédi, si sanitatem obtinere prætendunt: Ita animarum Medici sollicitè curare debent, vt Arreptitij, ac Maleficiati præter desiderium, quo flagari debent suæ liberationis, & obedientiam, quam in omnibus Exorcistæ exactè præstare, ipsiusq; consiliū adimplere tenentur, debitam etiam, antequàm exorcizentur, habeant præparationem, vt optatam salutem consequi mereantur.

385.

Dispensio requisita in obfesso est fides theologica, ac fiducia in Deo.
Matt. 17. v. 15.

Quòd si quæras, quænam sit dispositio immediata necessaria ægro ad Exorcistam accedenti, audi Christum illam Matth. 17. breuiter edocentem. Obtulerat Apostolis vnus ex Iudæis filium suum habentem spiritum spumantem, allidentem, stridentem, & arefcentem, vt illum expellerent. Quod cum frustra tentassent, ægrum adduxit ad Christum, ac genibus prouolutus ante eum dixit: *Domine miserere filio meo, quia lunaticus est, & malè patitur; nam sepe cadit in ignem, & crebra in aquam; & obtuli eum discipulis tuis, & non potuerunt curare eum.* Respondens autem Iesus ait: *O Generatio incredula, & peruersa, quousq; ero uobiscum? usquequò uos patiar?* quasi diceret: *O Generatio sine fide, ac sine confidentia: Non enim homo ille firmiter credebat, quòd Iesus posset sanare filium eius: unde dixit ei: Si quid potes, adiuna nos miserus nostri.* Non enim dixit: Scio, quòd potes saluare filium meum: Sed si quid potes, ubi per illam particulam conditionalem, *Si*, ostendit, se ignorare, in Christo esse virtutem certam, & infallibilem ad demones expellendos. Quare Christus ostendit ei, ac docuit, fidem theologicam, nec non fiduciam inhesitantem necessariam esse, nedum Obsesso, ac Maleficiato, sed quacumq; ægritudine detento, & in quacumq; necessitate constituto, (si à Deo liberationem à malo; vel quoduis aliud ab eo beneficium animæ salutare infallibiliter obrinere prætendat) qua firmiter, & sine hesitatione credat, Deum nedum posse, ac scire; sed uelle quodcumque salutare petitur, ratione suæ bonitatis infinitæ, ac fidelitatis immutabilis, infallibiliter largiri tempore opportuno: Ideò dicit: *Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti: Quod benè testatur etiam Beda Venerabilis dicens: Impossibilitas curandi non ad imbecillitatem curantium; sed ad eorum, qui curandi sunt, fidem referenda est.* Apertè S. Cyprianus tract. 4. de Idolorum uanitate: *Dæmones uel exiliunt statim: uel euanescent gradatim, prout fides patientis adiuuat: aut gratia curantis aspirat.* Et S. Athanasius orat. 1. contra Arianos: *Omnes, ait, qui legitime in Christum fiduciam habent, pedibus conculcant eum, qui hæc uerba dicebat Isaia 14. In celum conscendam super astra Dei exaltabo solium meum, &c.* Latissimè de modo omnibus accommodato quodcumque à Deo salutare cupientibus obrinere, actū est supra, ubi de *Fiducia in Deum* collocanda.

386.

Infra nu. 463. & 464.

Hanc autem fiduciam, quia tunc Apostoli perfectam quoad praxim, & exercitium non habuerunt, ideò dæmonem ab illo iuuene eicere non potuerunt. Quare conuenienter Christus posuit secundo loco: *Hoc genus demoniorum non eicitur, nisi per orationem, & ieiunium;* quasi diceret: quia non orastis, nec ieiunastis, illum eicere non potuistis; vt notat Abulensis q. 17 l. in cap. 17. *Matthæi*, vt ostendèret, & Exorcistam; & Obsessum orationi, & ieiunio debere esse intentos: cum hæc maximè disponant animos; vt fidei,

ac confidentiæ in Deum, qua dæmones expelluntur, ac cætera beneficia à Deo obtinentur, actus facillimè eliciantur. Quare vtrumque Obsesso, ac Maleficiato, seu alia ægritudine detento, & in quacumque necessitate constituto necessarium est, vt ex illa theoria Christi, & practica Ioannis sequentibus capitibus demonstrabimus.

Cap. I.

De Ægroto orante Deum.

Dignum fanè Ioanne exercitium, orationi vacare, dum similis Filio hominis sese eius conspectui offert. Nam illum sublimem, & excellentem fuisse, quis dubitat? cum Persona sit dignissima, Ioannes nempe, apostolatus, prophetia, martyrio, doctoratu, virginitate, contemplatione, amore, & gratia insignis. Locus solitarius, Patmos Insula longiùs à tumultuaria hominum habitatione semota. Tempus opportunum, dies Dominica ecclesiastica institutione pietati consecrata. Causa sancta, martyrium nempe, ac tolerantia persecutionù propter verbum Dei, & testimonium Iesu Christi. Denique modus excellens: *Fui in spiritu*, inquit; Sic enim orat, vt intra se raptus excessum mentis patiat. Ideò ægroti est siue Obsessi, siue maleficio affecti, siue quocumq; morbo detenti, aut in quacumque necessitate constituti, vt maximam valeat assequi fiducia, qua omnia petita beneficia salutaria a Deo obtinentur, assiduè Deum exorare modo sequentibus articulis explicato.

387.
Ægroti exercitium debet esse oratio, vt maximam in Deū fiduciā eliciat.

A R T I C V L V S I.

Contemplando Diuinam Prouidentiam.

Quam vtilimum sit hic agere de Dei Prouidentia, ex eo colligitur, quòd nemo confidentiam in Deum perfectè assequi potest, nisi qui & Prouidentiam Dei probè cognouerit. An sit Prouidentia, fugimus quærere: nam rectè Clemens Alexandrinus lib. 5. Stromat. sub init. *Sunt, inquit, quæstiones quedam digna, qua puniantur: cuiusmodi est quærere probationes, An sit Prouidentia; cum sit manifesta Diuina Prouidentia ex aspectu omnium, qua videntur, effectorum, qua arte, & sapientia constant.* Est ergo Prouidentia.

388.
Ex consuetudine diuina Prouidentia emanat perfecta in Deum fiducia.

Sed dices quid est Prouidentia? *Est ipsa*, inquit Boethius lib. 4. de consolat. philos. prof. 6. paulò à princip. *diuina ratio in summo principe constituta, qua cuncta disponit.* Optimè de hac re Damascenus lib. 2. de fide Orthodoxa cap. 29. *Prouidentia, inquit, est voluntas Dei, per quam res omnes aptè, congruèq; gubernantur.* Rem sic faciliùs intelligemus: Vidit Deus ab æterno, qua ratione quæuis res creata suum finem posset assequi; simul etiam omnia impedimenta vidit, quæ in assequendo fine obicem ponere valebant. Deinde hic idem optimus Deus sanctissima sua voluntate ea delegit submini-

Prouidentia Dei describitur.

Declaratur.

ministranda auxilia, per quæ omnes homines ad suum finem quàm optimè ducerentur; ideò quamuis Prouidentia Dei consistat in actu intellectus diuini; illum tamen comitatur actus voluntatis, vt benè docet Drexelius de *Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 6. §. 1.* Hæc verò statim ab Orbis ortu proposuit, & in opus deduxit per immensam suam potentiam: Ita *Diuina Prouidentia*, vt Dorotheus loquitur, *fontis est omnium bonorum*. Hanc omnes philosophorum turbæ agnouerunt. Hinc illa: *Deum sequere; Cum Dijs pugnare noli; Id superis cura; Viderit Iupiter: Hoc in genibus Iouis situm*; aliaq; talia priscis vfitata. Habet enim Deus prouidentiam omnium omninò rerum creatarum. Res certissima est. Clamat Sapiencia Sap. c. 6. *Puillum, & magnum ipse fecit, & equaliter cura est illi de omnibus. Ita te, ita me, ita singulos curat prouidentissimus Deus, sicut uniuersos*, ait Drexelius loco citato; *neque tantum quod melius, sed quod optimum est semper & tibi, & mihi, & singulis, & omnibus vult*. Gregorius pulcherrimè lib. 16. moral. c. 5. *Sic, inquit, intendit omnibus, vt adsit singulis; sic adest singulis; vt simul omnibus nunquam desit: sic summa regit, vt ima non deserat; sic imis præsens est, vt à superioribus non recedat. Cura est Deo de omnibus.*

§. I.

389.
Probatum sum-
pto argumento
ab auiibus.
Matth. c. 10.
vers. 29.
& Lucæ c. 12.
vers. 7.

Hanc veritatem (Ab auiibus sumpto argumento) nobis ingerit Christus Matthæi c. 6. *Respicite, inquit, volatilia cali, quoniam non seruat, neq; metunt, neque congregant in horrea, & pater vester celestis pascit illa: Nonne vos magis pluris estis illis? Hoc ipsum sæpius inculcans hic è cælo Magister: Nonne, inquit, duo passeris asse veneunt, & vnus ex illis non cadet super terram sine patre vestro? Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere, multis passeribus meliores estis vos.* In his animantibus, quæ citra omnem sollicitudinem pascuntur, vult sapientissimus Magister, discamus amplitudinem diuinæ Prouidentia, in quam recumbamus. *Hanc n.* ait Drexelius loco cit. *vt apertissimam faciat, non adducit pastum in deserto Israele annis quadraginta: non laudat Eliam à coruis nutritum; sed brutas animantes obicit, idque non leones, vrsos, elephantes, aut alia id generis grandia animalia, quæ & ipsa diuinitus pascuntur; sed animalium minima, auiculas, quia cum cantui ferè vacent, & veluti obiter sumant cibum, maximè à sollicitudine libera videntur. Et homo, qui pluris est innumeris auiculis, Deumq; & non Dominum tantum, sed & Patrem agnoscit, sic angatur animo?*

390.
A sollicitudine
circa victum,
& vestitum.

Id ipsum inculcat idemmet Seruator noster Lucæ eodem cap. vers. 23. sumpto argumèto à sollicitudine pessima circa vestitum, & victum, docetq; in alma Dei Prouidentia vnicè confidendum: *Nonne, inquit, anima plus est, quàm esca, & corpus plus quàm vestimentum?* Deinde vers. 28. eiusdem cap. quàm circa flosculos Deus prouidentiam gerat, ostendens: *Considerate, inquit, lilia agri, quomodo crescunt: non laborant, neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut vnum ex istis. Si autem fenum agri, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit, quomodo magis vos modica fidei? Videte igitur, quàm non solliciti*

sint agrestes flosculi de suo, quo triumphant vestitu: nam omnem decorem suum vni Deo referunt acceptum, apertè profitentes, se nihil debere humanæ curæ. Vos iam ipsi iudicate, si Deus contemptissimos flores, & vilissimas herbas breui demetendas, & in funum rapiendas tam pulchrè amicit, vt magnificentissimi Regis Salomonis exquisitus, atque ad miraculum vsq; ornatus, ac pretiosus cultus eorum elegantiam neutiquam exæquet, quantò magis vos immortalitati à se conditos vestiet, curabitq; necessaria non tegendo tantum corpus; sed (si opus est) ornando; nec ornando tantum corpus, sed animam, & corpus à demoniacis insultibus liberando, ac protegendo, ab infirmitatibus sanando, ab inimicis tuendo, & in cunctis necessitatibus subleuando? Quod benè testatur Sapiens Siracides Ecclis. c. 34. *Oculi Domini, inquit, super timentes eum, protector potentia: firmamentum virtutis, regimen ardoris, & umbraculum meridiani, deprecatio offensionis, & adiutorium casus, exaltans animam, & illuminans oculos, datus sanitatem, & vitam, & benedictionem.* Ideò Augustinus in Soliloq. c. 15. *Constantem, inquit, Deo crede, eique te totum committe quantum potes: ita enim ipse te ad se subleuare non desinet, nihilq; tibi euenire permittet, nisi quod tibi proficit, etiam si nesciat.*

§. II.

HÆC ergo diuinæ Prouidentia quotidiana contemplatio maximam in nobis erga Deum ingerit fiduciam; altissimam animo pacem conciliat; & omnem hominis voluntatem subijcit diuinæ, idque suauis negotio. Quisquis enim diuinæ prouidentia totum se regendum committit, is iam liber ab innumeris molestiis *sedet in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiducia: & in requie oppulenta,* ait Isaias c. 32. vers. 18. Hinc Alois Abbas (vt refert Dorotheus doct. 7.) dicere solebat: *Non habebit homo requiem, nisi dixerit in corde suo: Ego, & Deus soli sumus in hoc mundo.* Hoc ipsum Augustinus lib. 3. Confess. c. 11, *Sic curas, o Deus, vnumquemque nostrum, inquit, tanquam si solum cures, & sic omnes tanquam singulos.* Ipsissimum hoc & Gregorius lib. 25. Moral. cap. 19. asserit: *Sic Deus intendit singulis, ac si vacet à cunctis, & sic omnibus simul intendit, ac si vacet à singulis.* Ita mi homo, te curat, ita tibi prouidet Deus, ac si aliud quod curet, prorsus non habeat. Hominum multitudo diuinam prouidentiam non turbat, idem illi vnus, & mille homines. *Quemadmodum,* ait Drexelius *de Noe cum alijs septem hominibus arca concluso, aut de vnico in Elysijs campis Adamo ei cura fuit; sic de omnibus nunc est.* Idcirco huic prouidentissimo curatori suo proborum quibus dicere poterit illud Cantic. cap. 2. *Dilectus meus mihi, & ego illi: Ego Deum, & diuinus nutus sic obseruo, perinde si aliud in Orbe non sit, quod obseruem, aut astimem; mea vicissim salus sic Deo cura est, tanquam si aliud in Orbe non sit, quod curet, aut cogitet; ille mihi, & ego illi: ille Dominus gubernans me, ego seruuulus ad dominicos iussus paratus; nam ita ille pactus est mecum: Cogita tu de me, & ego continenter cogitabo de te: obliuiscere tu tui, & memineris mei, sic ego meior promissi mei vicissim iugem tui curam habebō.*

391.

Prouidentia contemplatio animæ quietem affert.

Drexel. de Conform. volunt. lib. 5. c. 6. §. 1.

Verf. 6.

○

Hic

392.
Deus ea prouidentia gubernat omnes, qua singulos.

Verf. 3.
Verf. 21.
Verf. 1.

Hic illud solatij, ac consolationis plenum est: Deus non sic gubernat nos, vt Princeps prouinciam, Rex regnum, Summus Pontifex Christianum orbem, quibus opus est tot aliorum opera; Pontificis curas tot Archiepiscopi, tot Episcopi, tot alij magistratus sacri subleuant: Regibus proreges, Principes, Consiliarij, Senatores sunt, in quos illi suæ gubernationis curas partiuntur: Non ita Deus; eà prouidentia gubernat vniuersos, qua singulos; ita vnumquemque hominum peculiari, sicut omnes generali cura complectitur. *In omni loco*, ait, Sapiens Prouerb. c. 15. *oculi Domini contemplantur bonos, & malos: & c. 5. Respicit Dominus vias hominis, & omnes gressus eius considerat: ac Sap. c. 8. Prouidentia eius attingit à fine vsque ad finem fortiter, & disponit omnia suauiter.*

Psal. 39. ver. 8.
Psal. 22. ver. 1.

Vtinam ergò in singularissimæ huius, planèq; paternæ prouidentix abyssum liberrimo nos iactu præcipites rueremus. Haud enim dubiè sibi quiscumque in hoc omnis plenitudinem boni compromittere posset; ac dictis innixus dauidicis dicere: *Dominus sollicitus est mei. Dominus regit me, & nihil mihi deerit.* Nam si verè animi tranquillitatem diligimus, in Deo confidere debemus, & in eo nostram fiduciam collocare, cuius suffragio à dæmoniis vexationibus (diuina cooperante virtute) eruemur, ac protegemur; ab imminentibus necessitatibus subleuabimur; omniaquè nobis proficua, & salutaria animæ consequemur.

§. III.

393.
Qui de Deo diffidit, ac sibi fidit, stultus est.

Prou. c. 28. v. 6.
& c. 3. v. 5.

Daniel. c. 4.
v. 31. & 32.

Hinc quanta digni sint reprehensione, qui de Deo diffidunt, ac sibi ipsi tantum fidunt, nemo non vider. Nam Salomon Prouerb. cap. 28. vocat eos stultos: *Qui confidit in corde suo, inquit, stultus est: Ne imitaris prudentiæ tuæ: Ne sis sapiens apud te ipsum.* Nimirum prinna stultitiæ rudimenta sunt, se sapientem credere. Quis autem ille Phœnix est, qui res suas non estimet, qui paruipendat, qui non aut vires, aut formam, aut opes, aut eruditionem, aut prudèciam suam subinde blandis oculis circumspiciat? Sed suo damno. Nam, *qui confidit in cogitationibus suis impiè agit.* Quapropter Deus, vt à nobis hanc impietatem depellat, sæpe nos grauiter punit: aut indociles disciplina sua penitus excludit: Sic Gygantem Goliathum tantoperè sibi fidentem, ac iuuenem Dauid contementem certissima sua manu quasi fastuosam turrim lapillo vnico deiecit. Sic Holofernes æquè præfidens sibi, tanti non erat Deo, vt virili dextra caderet, sed de omni illius arrogantiæ femina triumphauit. Sic Regis Assyriorum Nabuchodonosor nimia sua fidentia ipsum in feram mutauit. Sed audi, vt è fera in hominem remigravit, & Deo, non sibi fidere didicit: *Igitur post finem dierum ego Nabuchodonosor oculos meos ad celum leuaui, & sensus meus redditus est mihi, & Altissimo benedixi, & viuentem in sempiternum laudavi, & glorificauit: quia potestas eius potestas sempiterna, & regnum eius in generatione, & generationem. Et omnes habitatores terre apud eum in nihilum reputati sunt: iuxta enim voluntatem suam facit tam in virtutibus celi, quàm in habitatoribus terra: & non est, qui resistat manui eius, & dicat ei: Quare fecisti?*

Qui

Qui ergò per orationem optata beneficia impetrare cupit, nõ robori suo, non arti, non eloquentiæ, non prudentiæ, non ingeni, non flatummati, non diuitijs, non eruditioni, non sapientiæ fidat, quæ omnia leui flatu corruunt: vt monet Hierem. c. 9. sed semper in oculis summam Dei habeat prouidentiam, suamq; sapiùs redarguat de Deo diffidentiã, ac sibi fidentiã: sicut suã correxit August. lib. Soliloq. c. 15. *Credebam, inquit, me sufficere per me, nec perspiciebam, quoniam tu regebas me, donec aliquantulum elongasti à me, & cecidi statim in me, & vidi, & cognoui*: Sic tu si quoridiè memoraueris, quòd cura est Deo de omnibus, Deoq; fideris, ac tibi diffideris, quicquid salute petieris, impetrabis.

Verf. 23.

ARTICVLVS II.

Meditando infinitam Dei bonitatem.

A Diuina Prouidentia infinitam Dei Bonitatem, ac liberalitatè Ægrotus, vel quicumq; alius deuotus Orator in orando separare non debet; sed intellectu contemplari, ac toto affectu meditari, ac firmiter, sineq; vlla hestitatione credere, Deum nedum omnipotentem esse: *in cuius ditione cuncta sunt posita*, vt loquitur Mardochæus Hest. c. 13. *cuius non est, qui possit resistere voluntari*: ac sapientissimum, *in quo sunt omnes thesauri sapientia, & scientia absconditi*, vt ait Paulus ad Colofs. c. 2. sed summè bonum; qui ita bonus est, vt ipse solus sit bonus per essentiam: sicut ipsamet Veritas Iesus Christus Dominus noster testatur dicens: *Nemo bonus, nisi vnus Deus*. Et 1. Regum. c. 2. *Non est sanctus, vt est Dominus*: quia in ipso, & ab ipso absolutè, & principaliter est omnis bonitas, & sanctitas. Cum enim bonitas, ac sanctitas sit diffusiuæ sui ipsius iuxta boni naturam à D. Dionysio c. 3. *de diuin. nomin.* descripti, nec per essentiam possit se diffundere ad extrà, se diffundit per communicationem, varia creaturis (præcipuè rationabilibus) bona communicando spiritualia, ac temporalia, iuxta vniuscuiusque propriam capacitatem, exigentiam, ac dispositionem: cumq; infinita sit illa bonitas, nec vmquam ex sui ipsius communicatione exhausti possit, quantum est ex parte sui semper parata est, se communicare secundum quod expedit bono creaturæ, & quidem maiori bono, nisi impediatur per obicem positum ab ipsa Creatura: vt eruditissimè docet Hieremias Drexelius de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 8. §. 5. sub fin. *Tam recte Deus voluntatis est, inquit, vt semper velit, ac possit id, quod nobis bono est, & quidem maiori bono. Quid ni velit hoc Deus? Optimus est. Quid ni possit? Maximus est. Adeoq; vires nullæ sunt supra ipsum, vti nullæ, nisi ab ipso. Vnde quaque, & ex omni parte, bona Dei voluntate ita circummuniti sumus, vt ad nihil, nisi per prouidentiam diuinam, per ipsum Deum possit pertingere.* Verè, vt scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.

394.

A Prouidentia in meditando nõ est separanda Dei bonitas.

Verf. 3.

Marci 10.
Lucæ 18.
1. Reg. c. 2.

Voluntate conditionata Deus vult, quod nobis maiori bono est.

§. I.

395.
Deus vult, nos
participes fieri
sua bonitatis.

Hinc Deus piissimus, vt huiusce diuinæ suæ Bonitatis participes efficiamur, per diuinas scripturas nos sæpiùs admonet, vocat, & inuitat, vt in cunctis necessitatibus angustijs, & tribulationibus ad eum confugiamus, & in omni opere nostro quicquid nobis expedierit, postulemus: *Petite* ait Matth. 17. & Lucæ 11. *Et dabitur vobis, querite, Et inuenietis, pulsate, Et aperietur vobis. Omnis enim, qui petit, accipit; Et qui querit, inuenit, Et pulsanti aperietur.* Imò tam maximè auer nobis benefacere, quòd nedum varia nobis communicat beneficia, gratiasq; ac fauores innumeros elargitur; verùm ex ipsismet nostris petitionibus, orationibus, & inuocationibus se fore honorandum, ac glorificandum profiteretur: *Inuoca me*, ait Psal. 49. *in die tribulationis, eruam te, Et honorificabis me.* & Ioan. 14. *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, vt glorificet Pater in Filio.* Hac de re S. Fulgentius in Prolog. p. lib. ad monim. ait: *Deus beneficium ducit, cum ab eo beneficium petitur: incundius dat, quam alij accipiant.*

396.
Qui petit à Deo
aliquid confidenter,
facit
Deum esse Deū.

Nec mirum: cùm enim quis Deum orans, & aliquid ab eo petens, firmiter credit, ac sine vlla hēsitatione confidit, Deum ob suam infinitam bonitatem, clementiam, ac liberalitatem, quod ei fuerit proficuum, ac salutare largiturum, hic (quantum est ex se) facit, Deum esse Deum; non quòd det ipsi Deo esse, nec Deus esse incipiat; sed quia ipsum iudicat, prædicat, fatetur, ac manifestat Deum omnipotentem, sapientissimum, clementissimum, ac summè bonum. Quam veritatem ipsemet Deus docet Exodi 29. dicens: *Et habitabo in medio filiorum Israel, eroq; eis Deus.* Ibi Septuaginta legunt: *Inuocabor in filijs Israel, Et ero eorum Deus.* Sed bone Deus! Quid si non inuocaberis? An defines esse Deus, cum dicas: ero eorum Deus? Vtiq; quantum est ex parte eorum, si non inuocaberis, nõ eris eis in Deum, vt tradit S. Pagninus. Hoc ipsum Sancta Ecclesia ipsissimis verbis in persona Dei proficitur in *Introitu Missæ Domin.* 19. post *Pentecost.* dicens: *Salus populi ego sum dicit Dominus: De quacumque tribulatione clamauerint ad me, exaudiam eos, Et ero Dominus illorum in perpetuum.* Ratio est: quia qui Deū orat, & eum non tantùm esse omnipotentem, ac sapientissimum credit, vt possit, ac sciat dare, quod ipse petit; sed etiam summè bonum, piissimum, ac liberalissimum, vt velit, quod salutare postulatur, elargiri, eo actu, & modo orandi confitetur, Deum esse Deum: quia eius proprietatem, quæ est bonitas, & misericordia, vt Marci 10. *Nemo bonus nisi vnus Deus;* & in quadam Collecta tradit Ecclesia dicens: *Deus, cui proprium est misereri: prædicat, fatetur, ac manifestat: ipsumq; Deum Optimum, Maximum, omnibus diuitijs affluentem, benignissimum, ac magnificentissimum publicat, & enunciat: vti etiam illum proclamât Paulus ad Roman. c. 10. Idem Dominus est omnium, inquit, diues in omnes, qui inuocant illum.*

Quomodo.

§. II.

Hoc optimè agnoscens Propheta Regius alloquens animam suam psal. 103. dicebat: *Benedic anima mea Domino*. Sed quid inde, ò Rex, postquam Deus benedixeris, ad eumq; oraueris? *Ecce Domine Deus meus magnificatus es vehementer*: sed quomodo Deus potest magnificari, si *magnitudinis eius non est finis*? vt ipsemet Dauid testatur psal. 144. Quomodo ergò magnificatus est vehementer? Eruditissimè hoc exponit D. August. in psal. 103. *Ex me, inquit, magnificatur Deus meus: ex me ergo magnus fit. Docet nos aliquid, & quotidiana oratio salutis nostræ, sanctificetur nomen tuum. Quotidie petimus, quotidie rogamus, vt fiat. Si nos quisquam interroget, quid est, quod petis, vt sanctificetur nomen Dei? Aliquando enim sanctum non est, vt sanctificetur? Et tamen nisi vellemus fieri, non peteremus, vt fieret. Alia est enim gratulatio: alia oratio: gratulamur ex eo, quod est: oramus, vt sit, quod nondum est.* Hæc August. Quibus verbis inferre vult Augustinus, quòd licet Deus sanctus sit, & bonus, & non sit sanctus, vt est Dominus, nec bonus per essentiam, nisi vnus Deus; vult tamen Deus etiam vt Sanctus agnosci, nomenq; suum sanctum vbiq; terrarum prædicari, & glorificari. Hac de re statuit, vt in oratione Dominica prima petitio esset: *Sanctificetur nomen tuum*: non quòd nomen Dei indigeat, sanctum fieri: quia in se sanctum est; nec nos illud sanctificare possumus: Nam sicut Deo non potest aliqua sanctitas augeri, eò quòd in infinitum sanctus est: ita nomen eius non potest aliquam acquirere sanctitatem, quam semper nõ habuerit. Sed vult Deus, vt sanctificetur nomen suum, idest, vt sanctum reputetur iuxta illud psal. 110. *Sanctum, & terribile nomen eius*; & vt sanctum ab omnibus honoretur, ac glorificetur. Quod maximè fit, cum aliquis ad Deum fiducialiter confugiendo aliquod petit beneficiũ, siue spirituale, siue corporale ob infinitam eius bonitatem, ac liberalitatem; ex cuius consecutione ab eo agnoscitur vt Deus, ac prædicatur nedum vt omnipotens, ac sapientissimus; sed vt pietissimus, clementissimus, magnificentissimus, ac summè bonus: sicq; glorificatur, vt pater benignissimus, & sanctum nomen eius à suis deuotis oratoribus humiliter, ac deuotè laudatur, honoratur, glorificatur, ac colitur.

397.
Qui fiducialiter orat Deum, ipsum honorat.

Matth. 6.

Verf. 9.

§. III.

Quid autem in egrotis obsessis, vel maleficiatis, aut in quacumque necessitate constitutis magis, ac magis petita beneficia impetrandi fiduciam augere potest, quàm Deum summè bonum, summè pium, summè liberalem, & talem, quòd se honorari reputat, dum nobis in tribulationibus auxilium præstat, meditari? beneficium ducit, dum ab eo beneficium petitur? se Deum constitui fatetur, dum sibi à nobis gratiæ postulatur? Magnificari se dicit, dum anima nostra illi benedicit? Quid ampliùs in nobis confidentiam à Deo obtinendi quidquid animæ fuerit salutare, excitare potest, quàm patrem, & non Dominum, vocare eum, à quo petita

398.
Meditatio diuina Bonitatis fiduciam auget.

Matth. 6.

expectamus, dicendo : *Pater noster, qui es in Celis?* Serui enim non semper impetrant, sed filij. Si filium Dei te credis, illa pete, quæ tibi expediunt; nam illum decet ea elargiri. Vnde D. Bernardus super illa verba orationis domin. Pater noster, &c. *Oratio, quæ Patris dulcèssimè nomine, inquit, omnium petitionum mearum impetrandarum fiduciam mihi præstat.* Quod ipsam veritatem docet Matthæi c. 7. & Lucæ 11. *Quis ex vobis, ait, patrem petit panem, nūquid lapidem dabit illi? Aut piscem: numquid pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petierit ouum, numquid porrigei illi scorpionem? Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona dare filijs vestris; quanto magis Pater vester de Cælo dabit spiritū bonū petentibus se?* Hanc veritatem confirmat elegantissimè Drexel. de Conformatione volunt. lib. 5. c. 2. *Hoc scimus, inquit, Deum esse summū Bonum, & quidem tam immensè bonum, vt nil penitus vel petere liceat, vel optare; quod ab hoc tanto Bono non possimus impetrare, certè suo tempore consecuturi omnia, modo tantisper non cadamus animo; sed maxima in Deum fiducia erecti sciamus præstolari cum silentio salutare Dei. Nam Gemma gratissima expectatio præstolantis; quocumq; se vertit, prudenter intelligit. Bonus est Dominus sperantibus in eum, animam quærenti illum.*

Thren. c. 3.

v. 26.

Prou. c. 17.

v. 8.

Thren. c. 3.

v. 25.

QVÆSTIO I.

Cum Deus tam piensissimus sit, ac summè bonus, cur tot homines de eius diuino auxilio diffident.

399.
Plures sunt in Orbe, qui Deo diffidunt.

IVremerito mouetur hæc quæstio: quia plures in Orbe sunt, qui Deo diffidunt: Alij enim putant, illum suis hostibus nimium indulgere, & laxare omnes habenas: Alij diffidunt, se impetraturos à Deo, quod rogant, præsertim super commissâ olim peccata conscientia: angoribus vrgeantur, metuantq; ne Deus veniam sit negaturus etiam petentibus: Alij de Deo diffidunt, ne fortè subtrahat victui necessaria. Alij iam fruges ne niuib; suffocandæ sint, verentur: aut in herba necandæ à siccitate, iam pluuijs mergendæ, aut grandine sternendæ, vel fulmine exurendæ: Alij iam aliunde vexandam annonam timeant: Alij ne valetudine, aut incertis casibus desint necessaria, formidant: Nonnulli ad rumores bellicos cõsternuntur, & spem omnem abijciunt: Iam ad funerum, aut aliarum cladium nuntios penitus exanimantur; in quocumque tandem, cum laboris aliquid, ac difficultatis sentiunt; de eo mox diffidunt. Vnde ergo tanta in hominibus diffidentia, si Deus tam bonus est, & tam immensè bonus, vt nil omninò ab eo piè postulari liceat, vel desiderare, quod facillimè tempore opportuno obtinere non possimus?

Magna eorum impietas.

Difficultatem soluit Hieremiàs Drexelius lib. 5. de Conformat. volunt. cap. 10. §. 7. *Ex hoc inde euenit, inquit, quia de Dei bonitate, ac potentia parum rectè, parum liberaliter sentiunt: hinc illa animi de rerum temporaria-rum prospectu numquam securâ, semper diffidens cura. Constitentur se nosse Deum, ait Paulus ad Titum cap. 1. factis autem negant: quia eius diuinam prouidentiam, bonitatem, ac liberalitatem, vel actu negant, vel contemnūt, omnia.*

omnia metientes suo iudicio, & propria aestimatione. Vnde de his ait Augustinus Hipponensis præsul in Psal. 31. propitius finem. *Præui corde, idest, distorti corde tres habent sententias: aut non est Deus, dixit enim stultus in corde suo, non est Deus: Aut iniustus Deus est, cui hac placent, & qui hac facit, scilicet mala, quæ nobis eueniunt: Aut non gubernat res humanas, nec cura est illi de omnibus. In istis tribus sententijs magna impietas. Quare vt huiusmodi homines de diuina prouidentia, bonitate, ac liberalitate diffidentis à sua auocet diffidentia, & impietate, in eorum oculis ponit Dei bonitatem, benignitatem, ac liberalem prouidentiam, qua cuncta gubernat, sic ratiocinando in Psal. 145. Fecit Deus, inquit, celum, & terram, & mare, & omnia, qua in eis sunt. Si ergo omnia, qua in eis sunt, & res, parum dico, te, passerem, locustam, vermiculum, nihil horum non ille fecit, & cura est illi de omnibus. Nolite ergo dicere: Non pertineo ad Deum. Pertinet ad Deum anima tua, pertinet ad Deum corpus tuum; quia Deus fecit & corpus tuum. Dicis forte: Non numerat me Deus in magna multitudine. Te non numerat, qui etiam capillos capitis tui habet numeratos?*

§. I.

SED fortasse dicet aliquis: Subinde ijs miserijs inuolui mur, adeo solatijs omnibus, & auxilijs destitui mur, vt mirum non sit, quandoque fiduciam non nihil vacillare. Hic etiam Augustinus eodem loco pro me respondebit. (Et obsecro vos omnes, qui hæc legitis, aut legi auditis, vt sanctissimi viri responsum altissimo pectore reponatis): *Quidquid ergo, inquit Augustinus, hic accidit contra voluntatem nostram: noueris non accidere nisi de voluntate Dei, de prouidentia ipsius, de ordine ipsius, de nutu ipsius, de legibus ipsius: & si nos non intelligimus quid quare fiat, demus hoc ipsius prouidentia, quia non sit sine causa: Hoc ipsum idem Beatissimus Pater diuinus scriptor confirmans lib. 11. de Ciuit. Dei cap. 22. Nos, inquit, diuina prouidentia, admonet, non res insipienter vituperare, sed utilitatem rerum diligenter inquirere, & vbi nostrum ingenium, vel infirmitas deficit, ita credere occultam, sicut erant quedam, que vix potuimus inuenire: quia & ipsa utilitatis occultatio, aut humilitatis exercitatio est, aut elationis attritio. En bonitas Dei infinita, quæ in omnibus semper quod nobis magis est proficuum, quærat! Si enim sapius mentis oculis diuinam eius prouidentiam contemplaremur, ac infinitam eius bonitatem, clementiam, ac liberalitatem, ac cetera eius attributa meditaremur, In nobis fiducia multum confirmari posset, ait Suarez tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione cap. 24. nu. 9. ex qua licet non perueniatur ad iudicandum certo, & infallibiliter Deum effecturum, quod petimus; saepe tamen peruenitur ad iudicium ita credibile, ac determinatum, vt excludat omnem actualem hesitationem, & animum orantis pacatum reddat. Et hoc modo quod magis animæ salute esset, semper obtineremus. Nescire enim non potest diuina prouidentia ait Drexelius de Conformat. volunt. lib. 5. c. 2. §. 3. quid nobis potissimum conducatur: nec potest æterna benignitas non velle concedere, quod nobis cognouerit expedire.*

400.
Obijciuntur miseria, quibus inuolui mur. Difficultatem soluit August.

Verùm cur non tantùm peccatores, qui de mundo sunt, ac de mundo loquuntur, sed etiam homines iusti docti, ac pij (etsi de diuina prouidentia, ac bonitate Dei benè sentiant), hac confidentia sæpius carere conspiciantur, altiùs, & profundiùs est inuestigandum.

Q V Æ S T I O II.

Cur plures iusti etiam docti, ac pij perfecta fiducia in Deum sæpè careant.

401.
*Plures fiducia
in Deum carèt.*

Verf. 20.

*Quia Deum
non ut presen-
tem, sed absen-
tem meditan-
tur.*

Euclides.

O Missis, quæ sequenti articulo explicabuntur, (Quorùm intelligentia pro soluendâ hac difficultate plurimum valet) Dico, hoc esse in causa: quia dum in viâ sumus, & anima nostra hisce corporeis sensibus est alligata, cum intellectus noster sit finitus, & limitatus, omniaq; intelligat per ea, quæ sensibus percipiuntur, vt ait Paulus Roman. c. 1. *Inuisibilia enim ipsius à creatura mundi per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur: sempiterna quoque eius virtus, & diuinitas*: dum aliquid speculatur, id sub ratione finitus, ac limitati intuetur. Hinc, cum Deum deprecamur, eiusque diuinam clementiam, ac pietatem imploramus, eum in cælis duntaxat regnantem, ac in throno sublimi Maiestatis suæ sedentem (vt Sculptores, ac Pictores eius simulacrum oculis nostris obijciunt) & ab hisce inferioribus mundi plagis distantem contemplamur; ideòq; illius bonitas, liberalitas, ac prouidentia nimis parua videtur, vt potè nimis distans, & eminùs existens; & consequenter in nobis difficulter illam fiduciam firmam, ac perfectam causare potest: quia visio intellectualis, qua Deum intuemur, & eius diuina attributa contemplamur, nisi tenuis, ac debilis existit. Illustro rem à simili. Quemadmodum cum aliquis turrim intuetur, quò magis à turri procul recedit, eò breuior; ac minor turris apparet: quò verò magis turri approximatur, eò altior, ac maior videtur: quia (vt docent Perspectiui) linea visualis formatur ad instar pyramidis, cuius basis est obiectum visum, & conus est in oculo; idcirco quò magis oculus à turri distat, eò linea visualis longior fit, & acutior; sic angulus coni, qui est in oculo, tenuior fit, ac debilior, basis verò pyramidis visualis minor, ac breuior apparet. E conuersò verò quò magis oculus turri approximatur, lineæ visuales, quæ à basè pyramidis visualis, (Nempe ab imo turris, & apice eiusdem incipiunt, & progredientes ad oculum pertingunt) eò magis à se inuicem recedere videntur, sic basis pyramidis visualis, quæ est obiectum visum, nempe turris, altior fit, ac maior, & consequenter angulus coni, qui est in oculo latior, & amplior euadit. Ità cum Deum, eiusque diuinam prouidentiam, ac bonitatem, non vt præsentem, sed vt absentem, ac nimis distantem meditamur, eius infinita magnitudo nobis non apparet: quia conus visionis intellectualis nimis est tenuis, ac debilis; basisq; visionis, quæ est obiectum visum, scilicet diuinæ prouidentia, ac bonitatis infinitas, excellentia, ac magnitudo nobis nimis tenuis, ac breuis apparere dignoscitur. Et hæc est ratio, ob quam diuinæ prouidentia, ac bonitatis Dei infinitæ yberimos non experimur fructus; & ideò multoties

rotiès nos fiducia denudamus : Quod rectè annuere videtur P. Drexelius de Confortat. volunt. lib. 5. c. 2. *Miseri nos, ait, quàm tenuem de Deo notitiã habemus ! vix per rimulam aliquid diuini luminis haurimus. Hoc scimus, Deũ esse summum Bonum, & quiddam tam immensè bonum ; vt nil penius vel petere liceat, vel optare, quod ab hoc tanto bono impetrare non possimus. Quod autem sapius non impetremus, hoc est : quia, cum illum vt à nobis nimis distantem contemplerur, difficulter actus perfectè confidentiæ in Deum elicere valemus.*

§. I.

Quare, mi deuote Orator, si ex diuinæ Bonitatis meditatione in te confidentiam in Deum excitare cupis, noli Deum, vt absentem contemplari : noli eum duntaxat, vt in cælis regnantem meditari ; sed intellectu lumine fidei illustrato totum in toto, & totum in qualibet etiam minima parte vniuersi per essentiam, per præsentiam, ac per potentiam, existentem saltem per speculum, & in enigmate eum meditare : *Non enim, ait Paulus, Act. 17. longè est ab unoquoque nostrum ; In ipso enim viuimus, mouemur, & sumus : eum vt omnia gubernantem, tibi semper præsentem, & assistentem, innumera beneficia tibi conferentem quotidie toto affectu considera, ac contemplare : sic Dauid psal. 15. dicebat : Prouidebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi, ne commouear. Noli, noli dicere : Deus oblitus est mei, non meas miseras vult intueri ; sed dicas cum eodem Regio Propheta : Si ascendero in Calum, tu illic es : si descendero in infernum, ades ; Si sumptero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris, etenim illuc manus tua deducet me, & renebit me dextera tua. Vis, vt Deus tuas subleuet miseras, tu ad Deum præsentem, ac tibi auxilium suum pollicentem tuos oculos dirige, sicut Augustinus in illa verba psalmi 31. Firmabo super te oculos meos, testatur se fecisse, dicens : Non à te auferam, oculos meos : quia, & tu non aufers à me oculos tuos, O tu, qui dicis, Deum, tu esse oblitum, audi D. Bernardum cap. 6. Medit. ac D. Ambrosium de dignit. condit. humil. c. 2. dicentes : Sicui nullum est momentum, quo homo non vtatur, vel fruatur, Dei bonitate, & misericordia, sic nullum debet esse momentum, quo eum præsentem non habeat in memoria. Si ergò diuinæ prouidentię, ac infinitæ Dei bonitatis, ac liberalitatis vberrimos, ac continuos vis experiri fructus, in omni actu, vel cogitatu tuo tibi Deum adesse memorare, vt docet idè Bernardus in Specul. Monach. Sic diuinam Prouidentiam, ac Bonitatem meditando, ac contemplando, maxima ac perfectissima in te erascetur fiducia, qua omnia salutaria à Deo petita facillimè impetrabis.*

§. II.

EX huiusce diuinæ Bonitatis meditatione ille, qui orat Deum, suam debet arguere malitiam, improbitatem, & peruersitatem, & si aliquo mortali peccato detinetur, illud, sicut & cætera omnia peccata detestari debet :

402.

Contemplari Deum vt præsentem fiduciã nutrit, & auget.

Verf. 27. 28.

Psal. 138. v. 8. v. 9. 10.

v. 8.

403.

Qui diuinam contemplatur Bonitatem, debet suam arguere malitiã.

debet: quia quòd aliquis peccator cognoscat suum statum, & consideret, & nullo modo de illo doleat, neq; illum mutare proponat; sed voluntariè in eo permaneat, difficillimum est, quòd iste confidentiæ firmæ, ac perfectæ in Deum actus elicere possit: vt benè docuit Ioannes primæ suæ Epist. can. c. 3. *Si cor nostrum, ait, non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.* Quamuis enim hæc fiducia principaliter bonitate, ac liberalitate Dei, & promissione diuina, nitatur, vt dicitur *articulo sequenti*; non tamen totaliter propria merita excludit: vt docet Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 1. de oratione cap. 24. num. 11.* Nam psal. 33. habetur: *Oculi Domini super iustos, & aures eius ad preces eorum.* & Io. Cassian. *Collat. lib. 9. c. 33.* *Hæc fiducia, ait, de conscientia puritate creditur emanare:* Quomodo enim peccator voluntariè in peccato manens, & totaliter per peccatum à Deo auersus, confidere potest, à Deo beneficia obtinere, cum inimicus sit Dei? cum Deum odio habeat? Ideò iure merito Sapientissimus Proverbiorum 28. dixit: *Qui declinat aures suas, ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis.* Sic Ioan. c. 9. dixit ille cæcus: *Scimus, quia Deus peccatores non audit.* Et licet Augustinus intertendum significet, illi non esse integram fidem dandam; tamen ipsi videretur dicere Deus per Isaiam cap. 1. *Cum multiplicaueritis orationem, non exaudiam, manus enim vestra sanguine plene sunt.* Quæ sententiæ, ait Suarez *loco cit. cap. 25. num. 7.* sunt intelligendæ tantum de peccatoribus obstinatis in peccato, qui habent propositum nunquam penitendi. Nam peccatores, qui habent animum aliquando penitendi, & interim orant, & interdum intercessionem Sanctorum implorant, & nonnunquam peculiarem, & pium affectum, vel deuotionem habent, hi animandî potiùs, quàm desperandî sunt; nam sæpè Deus orationes illorum benignè exaudit, & illos interdum miraculosè conuertit, vt ex historijs Sanctorum constat; Maximè si peccatores pia intentione, & firma fide, ac fiducia perseueranter petant necessaria ad conuersionem, non est improbable, ait Suarez, quòd tandem exaudiantur, nisi multum gratiæ Dei resistent; hoc enim semper in eorum potestate relinquitur.

Verf. 9.
Verf. 31.

404.

*Super omnia
cor suum à vitijs
purgare.*

Quare Ægrotus siue obsessus, siue maleficiatus, vel quacunq; egritudine, aut necessitate detentus, vt ex diuinæ Bonitatis, aliorumq; Dei attributorum meditatione fiduciam firmam, ac perfectam, qua efficaciter beneficia optata, ac petita salutaria à Deo consequi valeat, in seipso concipere, eiusque actus frequentissimè elicere possit, in mentis oculis habeat monitum traditum ab Angelo Custode S. Hermæ, seu Hermeti discipulo D. Pauli Apostoli, quod habetur *tom. 1. Biblioth. Veterum Patrum lib. 2. mand. 9. Purifica, ait, cor tuum ab omnibus vitijs huius sæculi: obserua verba tibi à Deo data, & accipies omnia bona, qua petis, & omnibus petitionibus tuis nihil deerit tibi, si sine dubitatione petieris à Domino.* Et paulò ante idem Angelus, vt eum ad maiorem excitaret confidentiam, dixit illi: *Tolle à te dubitationem, & nihil omninò dubites. Petens aliquid à Domino, ne dicas intra te: quomodo possum aliquid petere à Domino, & obtinere, cum sim peccator tantorum malorum in Dominum? Noli hoc cogitare; sed ex totis precordijs conuertere ad Dominum. Pete sine dubitatione, & scies misericordiam Domini, quòd non te derelinquet;*
sed

Art. III. Considerando eius Veritatem, &c. 219

sed petitionem animæ tuæ adimplebit: Non est enim Deus sicut homines memores iniuriarum; sed est immemor iniuriarum, & miseretur figmenti sui.

ARTICULVS III.

Considerando Dei Veritatem, & Fidelitatem in suis promissis.

Sicut ex diuinæ Prouidentia, ac Dei Bonitatis contemplatione, ac meditatione magna in orante enascitur fiducia, salutaria beneficia à Deo petita obtinendi; ita eandem fiduciam ex consideratione Dei veritatis, ac fidelitatis in suis promissionibus seruandis exoriri, in comperto est. Vt ergo, qui Deum orat, possit credere Deum esse veracem, & fidelem in suis promissis, debet prius cognoscere diuinas promissiones.

Hæ autem promissiones ex diuina scriptura accipiuntur. Psal. 49. *Inuocame in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me.* Psal. 90. *Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.* Ieremiæ 33. *Clama ad me, & ego exaudiam te, & annuntiabo tibi grandia, & firma.* Matthei 18. *De quacumque re, quam petierint, fiet illis à Patre meo, qui est in cælis.* & cap. 21. *Omnia quacumq; petieritis in oratione credentes, accipietis.* & Marci 11. *Quacumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis.* & Ioan. c. 14. 15. & 16. *Quicquid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis.* Et alibi tam in veteri, quam in nouo testamento habentur huiusmodi promissiones: In speciali quo ad dæmonum expulsionem, &c. habentur Marci vltimo. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eicient, &c.* Quæ promissiones ad vnam hanc reducuntur: quod quicquid salutare petierint spe firma, atque robusta, impetrabunt..

§. I.

Vnde cum Deo adeò liberalis fuerit in promittendo, ac fidelis sit in suis promissionibus seruandis, vt testatur Dauid Psal. 144. *Fidelis, inquit, est Dominus in omnibus verbis suis, & sanctus in omnibus operibus suis:* Et ipsemet Christus docet Matthei 24. dicens: *Cælum, & terra transibunt: verba autem mea non præteribunt;* Iure merito talem etiam ab homine exigit fidem, vt videlicet credat Deum esse veracem, & fidelem in verbis suis. Ex actibus enim fidei theologicæ, qua quis firmiter credit, Dei promissionem esse infallibilem, Deumq; in suis promissionibus mentiri non posse, exoritur fiducia, ac confidentia in Deum obtinendi id, quod ab eo salubriter postulatur.

Hac de causâ in prædictis omnibus promissionibus Deus vel præmittit aliquam particulam, vel aliquam includit significantem fidem esse necessariam: vt Matthei 17. & 21. *Si habueritis fidem, & non hesitaueritis, &c.* & Marci 11. *Habere fidem Dei, &c. Qui non basitauerit in corde suo, sed crediderit quodcumque dixerit fiat, fiet ei.* & Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint,*

405.

Maxima fiducia enascitur ex consideratione fidelitatis Dei.

Promissiones Dei quæ.

406.

Deus exigit ab orante, vt credat, Deum esse veracem, ac fidelem in suis promissionibus.

derint, &c. Et in alijs ponit illas particulas: *credite, creditis, credentes*, vt ostendat eos, qui volunt aliquod salutare animæ, vel corpori infallibiliter à Deo obtinere (inter alia, quæ necessaria requiruntur, de quibus agitur *articulis sequentibus*) debere firmiter credere, non solum Deum esse omnipotentem, sapientissimum, ac summè bonum; sed etiam summè veracem, atque fidelem in verbis suis, suisq; promissionibus; idèq; non tantum posse, & scire; sed ratione nedum sive bonitatis, sed promissionis, ac fidelitatis id, quod ab eo salutare petitur, elargiri velle. Quam fidelitatem, ac veritatem Dei benè faretur Folengius in illa verba psal. 144. *Fidelis Deus, &c.* dicens: *Dominus in omnibus pollicitationibus suis verax est, ac dignus, cui constans habeatur fides.* Idipsum docet ibi Titelmanus: *Fidelis, ac verax est Deus in omnibus verbis suis, nihil promittens, quod non fidelissimè adimpleat in tempore suo; neque falsum quicquam, aut vanum loquens, quod à veritate sit alienum.* Apertè, & eruditè testatur Scribonius in Super. Relig. lib. 1. c. 27. *Non enim, ait, sponsonibus, quàm factis locupletior est Deus. Etiam montes promisit transferendos, mortuos ad vitam reuocandos. Audeat proinde sperare homo; maiora, qui potest, largietur Deus.* Hanc vno ore viriliter facti sunt tres illi pueri Sidrach, Misach, & Abdenago in fornace Babylonica dicètes: *Benedictus es Domine Deus Patrum nostrorum, & laudabile, & gloriosum nomen tuum in sæcula: quia iustus es in omnibus, quæ fecisti, & vniuersa opera tua vera, & via tua recta, & omnia iudicia tua vera.* En quomodo farentur, se firmiter credere, Deum esse veracem in promissionibus suis, idè non derelinquere sperantes in se: sicut ipsi verè à Deo non fuerunt derelicti; sed in medio flammarum illæsi præseruati. Habenti ergo sufficientem notitiam diuinæ promissionis, nemini est dubitandum, necessariam esse fidem eius, idest, debere credere Deum esse veracem, & fidelem in suis promissionibus. Hoc solum dubitandum remanet.

Daniel. 3.

QVÆSTIO I.

An oporteat petentem distinctè habere notitiam huius promissionis, & ex fide illius petere, vt oratio habeat conditionem requisitam ad impetrandum infallibiliter.

407.
Ratio dubitan-
di quæ.
Multi promis-
sionem ignorâr,
& tamen impo-
trant.
Orantes tenen-
tur habere no-
titiã promis-
sionis.

Ratio difficultatis est: quia difficile est, in hoc sensu hanc conditionem postulari ab omnibus piè orantibus; sunt enim multi fideles, & idiotæ, & ignorantés, qui nunquam de tali promissione quicquam audierunt: vel vim eius, & efficaciam numquam satis intellexerunt propter ruditatem suam; & nihilominus magna fide, & pietate orant, credentes Deum esse omnipotentem, & misericordem, & hoc satis esse ad postulandum ab illo cum magna fiducia.

Huic difficultati respondet Suarez tom. 2. de Religione, lib. 1. de Oratione cap. 24. num. 3. dicens: per se teneri omnes Christianos ad sciendam, & intelligendam hanc diuinam promissionem, vt ex fide explicata illius ora possit

Art. III. Considerando eius Veritatem, &c. 221

possint. Nam hoc planè Christum Dominum voluisse videtur in locis citatis num. 405. Nihilominus tamen censet, si quis habeat ignorantiam inuincibilem talis promissionis, & petat, credendo firmiter, Deum posse dare, quòd petitur, & esse bonum, ac misericordem ad dandum, (si & nobis expediat; & ex parte nostra non sit impedimentum) illam esse sufficientem fidè, quam videtur etiam postulasse Christus Matthæi 9. quando dixit: *Creditis, quia hoc possum facere vobis?* Qui enim sic orat, vult certè orare ex perfecta fide, & eo modo, quo Deus vult orari; (ideòq; habet implicitam fidem, & promissionis, & effectus eius) vt conditio impleatur. Item qui sic credit in Deum, credit illi tanquam primæ veritati, ergo implicitè credit, illum esse fidelem, ac veracem, ac proinde impleturum promissiones suas, quamuis fortè ignoret in particulari, an fecerit.

Ignorantia inuincibilis excusat.

Cur autem aliqui (licèt in oratione diuinam contemplantur prouidentia meditentur bonitatem, ac considerent veritatem, ac fidelitatem) non impetrent id, quod petunt, prouenit ex defectu alicuius ex conditionibus ad impetrationem infallibilem requisitis, de quibus *in sequenti articulo* pertractabitur.

A R T I C V L V S I V.

De Conditionibus ad impetrationem infallibilem requisitis.

ANtequam ad conditiones orationis ad impetrationem infallibilem requisitas deueniatur.

Primò est obseruandum, orationem ex hoc peculiari capite, quo est petitio, habere propriam, & peculiarem aptitudinem ad impetrandum: nam petitio ex natura sua ad hoc ordinatur, vt animum alterius inducat ad dandum id, quod petitur, non quia emitur, nec quia soluitur, nec quia aliquis illud meretur; sed solùm quia petitur, & rogatur: quatenus consentaneum est bonitati, vel liberalitati eius, qui rogatur, moueri ad dandum solùm, quia rogatur: hoc ergo modo aptitudo ad impetrandum propria est orationis inter omnia virtutum opera. Vnde licèt alia virtutum opera possint orationem iuuare ad impetrandum, vt ieiunium, elemosina, & cæt. nihilominus in alijs operibus non potest esse propria impetratio absq; oratione propter rationem factam; sed per se solùm benè disponunt, aut merentur. Ita docet Suarez *to. 2. de Relig. lib. 1. de Orat. c. 23. nu. 1.*

Secundò certum est, orationem habere peculiarem Dei promissionem, ratione cuius hæc imperatio est suo modo certa, & infallibilis. Si enim spectemus solam rationem petitionis, habet quidem oratio ex illa aptitudinem, vt dixi, ad impetrandum, quæ potest appellari sufficientia; non tamen habet talem efficaciam, quæ certum, & infallibilem reddat effectum: quia non est causa necessitatem inducens, vt rectè dixit D. Thom. 2. 2. q. 83. ar. 1. Vt ergo oratio habeat hanc efficaciam in impetrando, necessaria fuit promissio. Hæc ergo promissio frequenter repetitur in scripturis: vt habetur supra *in parua sylua num. 243. & articulo precedenti num. 405.*

408.

Oratio (vt petitio est) ex se est apta ad impetrandum.

409.

Vt oratio infallibilem consequatur effectum, requiritur promissio.

Tertiò

† 10.
Promissio Dei non est absoluta, sed conditionata.

Oratio, ex vi promissionis nõ impetrat, nisi conditione adimpleta.

Tertiò certum est, hanc promissionem Dei non esse omninò absolutam; sed sub aliqua, vel aliquibus conditionibus; quibus positus, erit infallibilis impetratio, non verò absque illis. Ratio est: quia quod Deus promittit, eo modo, quo promittit, infallibiliter implet: vt enim ait Apostolus 2. Timoth. 2. *Fidelis Deus est, seipsum negare non potest.* Videmus autem (vt notauit Augustinus tract. 73. & 81. in Ioannem,) non omnia, quæ petimus, nobis concedi; ergo signum manifestum est, promissionem non esse absolutam: Nam si esset ita absoluta, vt in oratione nullam aliam conditionem postularet, præter petitionem, semper impleretur; nam hoc pertinet ad veritatem, & infallibilitatem promittentis. Signum est ergo, promissionem esse conditionatam: quia inter illa duo membra non datur medium. Vnde fit, orationem (si non habeat condiciones necessarias ex vi promissionis) non impetrare: quia promissio conditionata, non impleta conditione, non inducit obligationem; quia conditionalis nihil ponit in esse. Dico autem, talem orationem non impetrare ex vi promissionis: quia non repugnat impetrare ex benignitate Dei; sicut posset impetrare oratio, quamuis Deus nihil promississet, solum ob congruentiam, quam habet cum diuina bonitate, & liberalitate; quamuis ad hoc ipsum aliquas condiciones requirat, vt videbimus; plures tamen condiciones requiruntur, vt ex vi promissionis impetret; & tunc si illas habuerit, erit infallibilis impetratio: quia conditionalis, impleta conditione, transit in absolutam: Ita eruditè docet Suarez loco cit. nu. 3. Tota ergo difficultas est in explicandis conditionibus, sub quibus facta est talis promissio. Nicolaus de Lyra in cap. 11. Luca, & Vgo Cardinalis in cap. 15. Ioannis tres assignant condiciones, scilicet quòd petat piè, perseueranter, & pro se. D. Thomas autem 2. 2. q. 83. ar. 15. ad quatuor illas reuocat, scilicet vt quis necessaria petat ad salutem, & piè, & perseueranter, ac pro se petat. Nos ergo pariter ad quatuor reuocabimus, nempe vt quis petat piè, & ex fide inhaerente, & perseueranter, & pro se petat.

Conditio prima ad impetrationem infallibilem requisita.

411.
Oratio impetratoria debet esse de re bona, & honesta.

Petitiones Dominicales exponuntur.

PRima ergo conditio est, vt quisque piè petat, id est, vt oratio sit de re bona, & honesta; atq; adeò, vt ipsa oratio bona, & honesta sit, necessaria, vel ad salutem vtilia poscat: quod est petere secundum diuinæ voluntatis beneplacitum, vt ait Ioan. primæ suæ can. cap. 5. *Hæc est fiducia, quam habemus ad eum: quia quodcumque petierimus, secundum voluntatem eius, audit nos. Et scimus, quia audit nos, quicquid petierimus.* Voluntas autem Dei est, vt docet ipsa Veritas Lucæ 12. vt primò regnum Dei, deinde alia necessaria ad victum, & vestitum inquiramus: *Veruntamen, ait, querite primum regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adiicientur vobis.* Quem ordinem in petendo habemus in Oratione Dominicali: vt ipse Ioannes admonet eodem cap. *Scimus, ait, quoniam habemus petitiones, quas postulamus ab eo.* In quibus primò gloriam Dei querimus; secundò quæ saluti animæ sunt necessaria; tertiò quæ ad sustentationem corporis ordinantur. In primis ergo præmittitur quasi prologus orationis illud verbum:

Pater

Pater noster.

Primò, vt sciamus, ad quem verba dirigantur, quòd vtiqùe nesciretur, si absolute inciperemus in prima petitione dicentes: *Sanctificetur nomen tuum*. Secundò ad captandam benevolentiam: quia cum vocamus Patrem eum, à quo petimus, inclinare volumus affectum eius, vt nobis tanquam filijs ea, quæ petimus largiatur: quia Pater nomen amoris, & dulcedinis est, recte Aristotele 2. *Polit. cap. 1.* Dicitur autem Deus *Pater noster* per creationem, & gubernationem. Deuter. 32. *Nunquid non ipse est Pater tuus, qui possedit te, fecit, & creauit te.*

412.
Cur Deum vocemus Patrem.

Nec voluit dicere *Pater meus*, quòd soli Christo conuenire potest, qui est Dei filius per naturam; sed *Pater noster*, quòd omnibus est commune; quia nos omnes conuenimus in vna ratione filiationis, scilicet per adoptionem: ita benè docet Abulensis *quest. 103. in cap. 6. Matthai*. Immo aliam rationem addit eodem loco dicens: *Quia Christus voluit charitatem constituere inter omnes homines, ita quòd ad inuicem sibi communicarent spiritualia bona; ideo voluit, quòd nemo, quando oraret, pro se solo oraret, sed pro omnibus: ideo dixit noster, ita quòd necesse sit ex forma orandi pro omnibus orare.* Id ipsum restatur D. Cyprianus lib. de orat. dom. dicens: *Non autem dicimus Pater meus, sed Pater noster; quia pacis, & unitatis Magister noluit sigillatim, & priuatim precem fieri, vt quis cum precatur, pro se tantum precetur; publica est enim nobis, & communis oratio, & quando oramus, non pro vno tantum, sed pro toto populo preces fundimus: quia totus populus vnum sumus.*

Cur Deus vocetur Pater noster, & nõ meus.

Qui es in Cælis.

Dicitur *qui es in cælis*: non quia Deus in cælo tantum existat: quia vbiqùe non localiter, sed immensiuè existit: sed ad patris nostri carnalis differentiam dicitur, quia nos patrem habemus in terris, ad quem tamen preces nequaquam dirigimus; cum ea bona, quæ in Oratione Dominica recluduntur, nobis concedere nequeat; eò quòd ipse pariter horum bonorum, quæ petimus egestate laboret: vt ergo ad quem preces dirigimus, planè cõfiter, dicimus: *Pater noster, qui es in cælis*, quasi dicatur, quòd celestè Patrè, & non terrestrem obsecramus: ita Abulensis loco citato. Vel vt homo desideria sua à terrenis subtrahat, cum patrem in cælis habeat: ita inquit Chrysof. super Matth. *vt sciamus nos habere patrem terrestrem; & erubescant se terrenis rebus substernere qui patrem habent in cælis.*

413.
Qua ratione Deus dicatur esse in cælis.

P E T I T I O I.

Sanctificetur nomen tuum.

HÆC est prima petitiõ, in qua honorem Dei perquirimus; & ista alijs iure præmittitur: nam cù homo magis Deum, quàm se ipsum teneatur

414.
Quomodo nomen Dei à nobis sanctificari possit.

tur diligere, priùs Dei bonum, idest honorem Dei, & gloriam quàm propria commoda debet postulare : ita inquit Chrysoftomus : *Digna est enim Deum precantis oratio, nihil petere ante Patris gloriam; sed omnia eius laudi postponere.* Nomen autem Dei sanctificari petimus, idest sanctum haberi, vel ab omnibus gentibus reputari, ita quòd nihil Dei nomine sanctius esse existiment; illudque in omnibus, & super omnia debitis honoribus prosequantur; & hoc est, quod ante omnia est petendum : Ita dicit Augustinus lib. de serm. Dom. *Postquam dictum est, qui est, qui petitur, & ubi habitat, iam videamus, qua sint petenda. Primum autem omnium, qua petuntur, hoc est, scilicet sanctificetur nomen tuum, quod non sic petitur, quasi non sit sanctum Dei nomen; sed ut sanctum habeatur ab omnibus, idest ita innotescat Deus, ut non aestimetur aliquid sanctius, quod magis offendere timeant.*

P E T I T I O II.

Adueniat regnum tuum.

415.
*Quid per regnū
Dei intelligatur.*

Glossa ordin. *Hic spiritus intelligentia petitur, quo mundatur cor, ut Deus videatur: duritia, & potestas diaboli excluditur. Et congruè sequitur: ut post adoptionem filiorum regnum petamus, quod filijs debetur. Vnde sequitur: adueniat regnum tuum. Quod ita dictum minimè est, quasi modò Deus non regnet in terra, semperq; in ea regnauerit. Adueniat ergo accipiendū est, ac si dicat, ut omnibus manifestè hominibus pateat, à quibus tanquam splendor à cæcis non contemplatur, quod ignorare nemo valebit, cum Dominus ad iudicandum venerit.*

P E T I T I O III.

Fiat voluntas tua sicut in celo, & in terra.

416.
*Quomodo vo-
luntas Dei fieri
possit ab homi-
nibus in terra,
sicut in celo.*

Augustinus: *sicut in Angelis, qui sunt in celo voluntas tua fit, ut te perfruantur nullo errore obnubilante eorum sapientiam: nulla miseria impediante eorum beatitudinem; ita fiat in Sanctis tuis, qui in terra sunt, & de terra (quantum ad corpus attinet) facti sunt. Item: fiat voluntas tua: rectè intelligitur, obediatur præceptis tuis sicut in celo, & in terra, idest, sicut ab Angelis, ita ab hominibus; non quod ipsi faciant, ut velit Deus; sed quia faciunt, quod ille vult, idest faciunt secundum voluntatem eius. hæc August. lib. de serm. Dom. Postquam enim in præcedenti petitione beatitudinem propter se appetendam Christus supra innuerat, hinc illa insinuat, per quæ ad beatitudinem peruenitur. Primum autem, ac præcipuum, quod nos æternæ vitæ beatitudinem consequi facit, est nostræ cum diuina voluntatis conformatio, ut taliter nempe viuamus, qualiter ipse nos viuere ordinauit.*

P E T I T I O I V.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

ET SI Doctores nonnulli verba hæc tam de sacramentali, quàm naturali, seu materiali pane exponant; meliùs tamen, inquit Tostatus q. 3. in cap. 6. *Matth.* de materiali (vt pluribus probat rationibus) intelligenda esse videntur. Dicendum est ergo, quòd hic materialis panis, idest sustentatio in omnibus necessarijs postulatur: Homo enim, qui viatoris more ad terminum æternæ vitæ progreditur, ad illum nisi per hanc vitam, in qua tantum illius beatitudinis præmia præmeremur, nequit peruenire. At mortalis hæc vita sine multarum necessitatum grauamine peragi nequit, & sicut (vt nobis benè sit) in æternam ingredi expedit vitam, ita sustentationem habere quandiù viuimus, expedit, vt sic viuentes beatitudinem mereri possimus; quod autem appetere licitum est, etiam petere licitum iudicatur. Itaque nobis ad vitam necessaria poscimus, & omnia panis nomine intelligenda censentur: quia sacræ scripturæ modus est, quiddid in cibum, & potum venit, per panem intelligere: vnde 1. Reg. 14. dixit Saul: *maledictus homo, qui comederit panem vsque ad vesperam*; & tamen Ionatas Saul filius, quia mel comedit, vibratam maledictionem luendo penas incurrisse clarè patet; sic videtur, quòd etiam mel panis nomine intelligeretur; & sic eandè rationem de omnibus alijs ad cibum spectantibus prorsus militare (vt probat Tostatus quæst. eadem) est censendum. In præsentem autem panis nomine omnia tam ad victum, quàm ad vestitum necessaria intelligi docet Hieronymus super *Matth.* *Alij putant, ait, panem simpliciter secundum Apostoli sermonem dicentis; habentes victum, & vestimentum his contenti sumus.* Sensus igitur est: *panem nostrum quotidianum*: idest alimentum in cibo, & potu quotidianum, quod nobis ad vitæ sustentationem quotidie necessarium est, *da nobis hodie*, pro isto nempe die, & sic de cæteris ordinatim.

417.
*Quid per panem
quotidianum
petant Christi
fideles.*

P E T I T I O V.

*Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus
debitoribus nostris.*

PO S T subsidium cibi petitur & venia delicti, inquit Cypr. lib. de orat. Dom. vt qui a Deo pascitur, in Deo viuat; nec tantum presenti vitæ, sed æternæ consulatur, ad quam venire non potest, si ei peccata non donentur; quæ, debita Dominus appellauit, sicut alibi dixit: *Dimisi tibi omne debitum, quia rogasti me*, vnde sequitur (*dimitte nobis debita nostra*) quare necessariè, & salubriter admonemur qui peccatores sumus, quòd pro peccatis rogare compellimur; & ne quis sibi quasi innocens placeat, & se extollendo plus pereat, instruitur se peccare quotidie, dum pro peccatis quotidie iubetur orare. Nec valet alicuius in hac oratione adimpleri petitio, qui proximo in se peccanti haud noxam dimiserit; nam dum dicitur: *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus*

418.
*Homo, quia
quotidiè pec-
cat, quotidiè
petere debet si-
bi dimitti pec-
cata.
Qui peccata nõ
dimittit proxi-
mo, petit à Deo
sibi peccata nõ
remitti.*

P debito-

debitoribus nostris: tunc orans hoc verbis proprijs clarè profitetur, & dicit: dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris: idest: dimitte nobis peccata nostra eo modo, quo nos inimicis nostris in nos peccantibus culpas dimittimus. Vnde egregiè Chrysostomus super Matth. cum qua spe orat qui inimicitiam seruat aduersus alterum, à quo forsitan lesus est? sic enim ipse orans mentitur; dicit enim, remitto & non remittit, sic & à Deo petit indulgentiam, & non illi indulgetur: Ita August. in Enchiridion inquit: quisquis autem roganti & deprecanti, seu penitenti ex corde non dimittit, nullo modo estimet à Domino sua peccata dimitti.

P E T I T I O V I.

Et ne nos inducas in tentationem.

419.
*Qua ratione
fidelis peccat, nõ
inducit in tenta-
tionem.*

HÆC sexta petitio est, in qua à tentationum procellis liberari exposcimus, in quantum tentatio quoddam malum est, per quod homo priuatur felicitate; quia qualiter per patrata peccata ad beatitudinem nobis recluditur aditus, & ita debita nobis dimitti perquirimus; taliter per tentationum flatus de proximo in peccata, per quæ à beatitudinis gaudio arceamur, ruere dubitamus: Ita Toftatus *quæst. 118. in c. 6. Matth.* Sciendum autem, quòd hic, ne tentemur, vel ne nos tentari permittat, à Deo non quærimus; sed ne nos in tentationem induci, idest in ea succumbere permittat; quia tentari nobis aliquoties est vtile; & per hoc ab hoc bono priuari non quærimus; sed cum tentationi succumbere per se nec bonum, nec vtile sit; idèd hoc à nobis auferri postulamus: ita inquit August. lib. de serm. Dom. *Aliud est induci in tentationem, & aliud tentari: nam sine tentatione probatus nemo potest esse siue sibi, siue alteri: Deo autem ante omnes tentationes quisque notissimus est; nam igitur oratur hic, vt non tentemur; sed vt non inferamur in tentationem: vt si quispiam sit, cui necesse est, ipse examinari, non orat, vt igne non contingatur; sed igne non exuratur.*

P E T I T I O V I I.

Sed libera nos à malo. Amen.

420.
*De quo malo
peccat fidelis li-
berari.*

Petitio ista septima est, quam plerimi de interiori malo, de fomite scilicet, à quo tentatio, ac peccatum trahit originem, volunt interpretari. Alij pro demone, quem propter malitiæ excellentiam malum vocant, malunt vsurpari. His non obstantibus, melius cum Toftat. *in cap. 6. Matth. ad litteram, & quæst. 119. eod. cap.* petitionem hanc de quouis malo, (exceptis peccatis præteritis, ac tentationibus ad peccata inducentibus: quia de illis in antea actis petitionibus est pertractatum) intelligendam esse videtur de aduersitatibus nempe, infirmitatibus, ac fortuitis malis, vt ferro, & igne, aquarum submersione, terremotu, peste, subitanea morte, maleficijs, obsessionibus, diabolicisq; vexationibus, ceterisque periculis, quibus subiaceret fragi-

fragilitas humana : nam ab his homo liberari nequit , nisi eū Deus liberum abire permiserit : quia etsi se diligentissimè custodiat , in tutissimis locis commorando , attamen pericula omnia euadere nequit , quin aliquibus casualibus succumbat ; & sic à malis quibuscumque , quæ ab extrinseco inferuntur , generaliter liberari postulamus : Ita August. *lib. de serm. Dom. in monte* ad probandum hoc vltimum , quod in oratione dominica habetur : *Tam late patet* , inquit , *vt homo christianus in qualibet tribulatione constitutus in hoc gemitus edat , in hoc lacrymas fundat .*

Amen . Id est , ita fiat : sic dicit Hieronymus super Matthæum . *Amen enim , quod in fine constat scriptum , signaculum est Dominicæ orationis* , quod Aquilâ interpretatus est , *fideliter .* & nos verè possumus dicere , id est *verè sic erit , vt petimus .*

Ex petitionibus prædictis colligitur , bonorum duplex esse genus : quædã enim bona spiritualia dici possunt , alia temporalia : Spiritualiũ , alia ad Deum pertinent ; alia nobis conueniunt . Quæ ad Deum pertinent , sunt honor , & gloria ; quæ à nobis desiderantur ipsi Deo in prima petitione cum dicimus : *Sanctificetur nomen tuum .* Quæ verò nobis conueniunt , sunt beatitudo , quam petimus , dum dicimus : *Adueniat regnum tuum ;* & auxilium ad faciendam voluntatem Dei , eius mandata obseruando ; quod petimus , dum dicimus , *Fiat voluntas tua , &c .* Sic pariter petimus , vt remoueat impedimenta , nempe peccata , & lapsum in tentationes , seu in peccata , que petimus in quinta , & sexta petitione .

Sub bonis spiritualibus comprehendimus omnia bona honesta , quibus nemo potest malè vti , siue sint gratia , & supernaturales virtutes , ac earum opera : siue sint virtutes morales acquisite cum actibus suis . Sub temporalibus verò comprehendimus omnia bona fortunæ , & bona corporis ; vt sunt vita , & salus ; & bona etiam animi , quibus malè vti possumus ; vt virtutes intellectuales , scientia , ars , &c . Horum verò bonorum quædam sunt per se conuenientia naturæ , ac proinde per se appetibilia secundum rectam rationem propter bonum , & conuenientem statum naturæ , nisi aliquid per accidens obster ; vt vita , salus , & scientia . Alia verò sunt bona de se indifferentia , quæ propter se appetibilia non sunt ; sed tantum propter vtilitatem ad alia bona per se , & honestè appetibilia ; vt sunt honor , fama , potentia , diuitiæ , &c . Vnde inter hæc quædam sunt vel simpliciter , vel moraliter necessaria ad consequenda , vel ad conseruanda alia bona per se naturæ conuenientia ; vt est victus necessarius , & vestitus , & bonum nomen necessariũ ad vitæ tranquillitatem : & de his bonis omnibus intelligitur petitio quarta , dum dicimus : *Panem nostrum quotidianum , &c .* & vltima petitio ; *Sed libera nos à malo* , eis opposito : Ita docet Toftatus *quest. 120. in c. 6. Matthæi .* Quædam verò superabundantia , vt diuitiæ , magni honores , &c . & hæc bona Christus non docuit , nec voluit in oratione dominicali postulari .

Hoc solum remanet statuendum , quenam prædictorum bonorum sint à Deo petenda absolutè ; & quenam sub conditione , videlicet si conducant ad beatitudinem , & futura sint instrumenta virtutum : Quod præstabitur sequentibus quæstionibus .

421.

Bona alia spiritualia , alia temporalia .

Bona spiritualia .
Bona temporalia .

Bona temporalia per se appetibilia secundum rectam rationem .
Bona indifferentia necessaria ad conseruanda bona per se naturæ conuenientia .

Bona indifferentia superabundantia .

QVÆSTIO I.

An spiritualia bona indistinctè, & absolute à Deo peti possint.

422.
Spiritualia bona absolute petenda sunt.

Respondetur, hæc bona absolute, & simpliciter petenda esse, nec necessariam esse aliquam conditionem nos adiungere. De hoc nulla est controuersia; quia per spiritualia bona intelligimus vitam æternam, & omnia bona, & media, quæ ad illam obtinendam conferre possunt.

Primò, hæc omnia maximè à Deo esse petenda, constat ex oratione Dominica supra explicata, in qua ferè omnes petitiones sunt de his spiritualibus bonis; illa autem oratio est quasi exemplar, & summa omnium, quæ à Deo peti possunt. Propter quod dixit Augustinus Epist. 121. c. 12. *Si rectè, & congruenter oramus, nihil aliud dicere possumus, nisi quod in hac oratione Dominica positum est.* Et sermone 128. de Tempore. *Hæc oratio compendiosis verbis septem petitionibus omnes species orationis comprehendit.* Idem. *Sermone 22. ad Fratres in Eremo.* Nam ad bona spiritualia pertinet in primis, vt Deus in nobis glorificetur; deinde vt æternam beatitudinem consequamur; ac subinde, vt dum hic viuimus, voluntatem Dei impleamus. Et quia hoc sine diuinæ gratiæ auxilio præstari non potest, hoc etiam a nobis semper, & ubiq; ac maximè postulandum est. Vnde consequenter etiam petimus remissionem peccatorum, vtiq; cum dispositione necessaria ad illam obtinendam. Ac denique ob fragilitatem nostram victoria contra tentationes, & defensio ab omnibus malis petenda est; hæc enim omnia in illa oratione continentur. Et per vniuersam Scripturam sparsæ sunt huiusmodi orationes, ac petitiones, præsertim *per totum corpus Psalterij*, vt dixit Innocentius primus *epist. 25. qua apud Augustinum est nonagesima prima.* Ecclesia etiam in suis orationibus hoc frequentissimè orat: vt Deus actiones nostras aspirando præueniat, & adiuuando prosequatur. Item vt gratiam mentibus nostris infundat, vt tandem ad resurrectionis gloriam perueniamus. Sic vt omnibus aduersis, vel contra omnia aduersa muniamur: vt à pondere peccatorum nostrorum liberemur: vt nostras rebelles compellat, idest efficaciter moueat voluntates, & similia.

Orationes Ecclesie præcipue de quibus sint.

§. I.

423.
Docent Theologi.

Ratio distat.

Hoc docent omnes Theologi, D. Thomas 2. 2. q. 83. art. 5. Medina *Codice de Orat. quest. 5.* Alexander Alens. 4. par. quest. 26. memb. 3. D. Antonin. 4. par. tit. 5. c. 3. Syluester *verba Oratio num. 5.* Nauarrus *in Enchirid. de Oratione cap. 1.* Ioseph Angles *Flor. Theolog. qq. in 4. sent. tract. de Oratione quest. 9. d. ffic. 4.* Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione c. 20.* & alij communiter. Ratio est: quia hæc bona sunt maximè per se honesta, & amabilia, & præcipue à Deo ipso intenta, & in gloriam suam, ac bonum nostrum desiderata; ergo oratio pro talibus bonis, & ex obiecto est maximè honesta, & diuinæ voluntati conformis. Sic D. Thomas in generali quest. 2. qua

qua interrogat: *An aliquid determinatè in oratione sit petendum*, concludit illa bona, quibus malè uti non possumus: (quia illis, aut beatificamur, aut beatitudinem meremur,) determinatè petenda esse. Intellige autem determinatè, id est absolutè; id enim probat: *quia*, inquit, *hæc bona Sancti orando absolutè petunt, secundum illud Psalmi 79. Ostende faciem tuam, & salui erimus*. Et illud Psalmi 118. *Deduc me in semitam mandatorum tuorum*. Ratio etiam indicatur ab eodem D. Thoma in solutionibus argumentorum: quia nulla conditio necessaria est ex parte nostra, cum hæc sint maximè bona nostra; nam in eis nostra salus, & felicitas posita est. Nec ex parte rei postulata: quia, cum hæc bona de se talia sint, ut nemo eis malè uti possit, iniuria quodammodo illis fieret, apponendo conditionem (*Si nobis expedit*) vel aliam similem. Nec ex parte Dei: tum quia scimus esse conforme diuinæ voluntati, quòd hæc bona habeamus, ut ait Paulus 1. Thessal. 4. *Hæc est voluntas Dei sanctificatio vestra*: tum etiam quia ipsemet Spiritus sanctus inspirat nobis absolutum desiderium talium bonorum; & hoc modo, *adiuuat*, teste Paulo Rom. 8. *infirmiorem nostram*; & talia bona nos postulare facit: tum denique quia hæc bona maximè in Diuinam redundant gloriam, quam ipse Deus in suis operibus præsertim intendit.

Verf. 26.

Q V Æ S T I O 11.

An bona temporalia absolutè à Deo peti possint.

ANTE quæstionis solutionem priùs aduertendum est, aliud esse petere aliquid propter se, vel propter aliud: aliud petere absolutè, vel sub conditione.

Petere propter se, est petere tanquam bonum propter se amabile, cui opponitur petere propter aliud; hæc igitur duo idem valent, quod petere ut finem, vel ut medium. Vnde sicut duplex est finis, scilicet vltimus, & proximus; ita dupliciter potest aliquid propter se peti, scilicet tanquam finis vltimus: vel tanquam finis proximus.

Similiter aliquid duobus modis dici potest esse propter aliud, scilicet ex formali, aut virtuali relatione operantis; vel ex vi operis, seu modi operandi; eodem duplici modo potest aliquid peti propter aliud. Vnde fit, ut aliquis modus petendi aliquid propter se repugnet cum omni modo petendi propter aliud, ut quando aliquid petitur tanquam vltimus finis: ut beatitudo non potest peti nisi propter se.

Aliquando verò idem potest simul peti propter se, & propter aliud, vel ex vi operis, vel ex relatione operantis; ut contingit in bono, quod propter se petitur solum tanquam finis proximus; ut scientia, quæ est bonum honestum propter se appetibile, quæ tamen potest etiam ordinari ad finem vltimum, nempe ad consequendam beatitudinem: Vel sanitas corporis, quæ potest peti, & propter se (ut est quid bonum vtile, & honestum); & propter aliud, scilicet ut possit ea uti ad Deum laudandum, puta ad verbum Dei enunciandum; vel confessiones peccatorum audiendas, vel aliud quid simile operandum.

424.

Petere propter se quid sit.
Petere propter aliud quid sit.

Aliquid potest peti tantum propter se.

Aliquid potest peti propter se, & propter aliud.

425.

*Tam bonum
propter se, quàm
propter aliud
potest & abso-
lutè & condi-
tionatè peti.*

At verò petere absolutè, vel sub conditione quoad vtrumq; membrum cadere potest tam in bonum propter se, quàm propter aliud postulatam: quia vtrumq; potest sub conditione aliqua desiderari, vel absolutè. Nam licèt ego non desiderem salutem corporis, nisi propter diuinam gloriam; nihilominus possum absolutè illam desiderare: quia & absolutè desidero finem, & absolutè etiam cupio per hoc medium illum finem consequi; atq; idèò possum etiam absolutè petere, vt Deus & illud bonum mihi tribuat, puta sanitatem; & ad illum finem conferre faciat; qui videtur esse modus valde vsitatus, & vulgaris petendi hæc bona temporalia, quando in aliqua abundantia, vel excellentia non desiderantur.

§. I.

426.

*Bona tempora-
ralia conueni-
tia natura lici-
tè possunt peti
propter se, vt si-
nes proximi.
Quomodo.*

Dico ergò primò. Quædam sunt bona humana, ac tēporalia, de quibus supra. nu. 420. & 421. quæ licitè possunt propter se peti tanquàm fines proximi (dummodo secundum rectam rationē desiderentur, ac petantur) sicut ex se amabilia sunt; vt conseruatio vitæ, corporis integritas, & sanitas, scientia, seu cognitio veritatis, & si quæ sint alia huiusmodi bona. Nam aliqua ex his bonis licitè amantur, & desiderantur propter se, idest propter conuenientiam, quam habent cum natura rationali; conuenientiam (inquam) recta ratione regulatam; nam ratio recta dicitur, conseruandam esse naturam, & procurandam corporis sanitatem, vel scientiam, aut aliquid huiusmodi; & hæc bona esse per se appetibilia, (per se loquendo,) ergo eodem modo sunt petibilia; (vt ita dicam): quia ex Augustino *illud honestè petitur, quod honestè desideratur.*

Ratio dicitur.

Amplius declaratur. Illa licitè, & rectè peti possunt absolutè, & sine vlla conditione, in quorum petitione nulla est circumstantia mala per se, & ex intrinseca ratione eius, ac præterea materia petitionis bona est; vt sanitas, scientia, liberatio à maleficijs, & alijs periculis (vt dictum est) ergo licitè sine vlla conditione peti possunt. Hoc manifestè clarum est: quia in petitione dictorum bonorum temporalium nulla est circumstantia mala; nam si aliqua esset, maximè esset, quia talia bona non petuntur propter beatitudinem: At hoc non ita est, ergo, &c. Maior supponitur: quia etiam supponimus ex alijs circumstantijs orationem rectè fieri, scilicet conuenienti tempore, loco, & modo, & ex recta fide, &c. Minor verò probatur: quia vel ille defectus non inuenitur: vel prout inuenitur, non est priuatiuus, (vt sic dicam;) sed negatiuus tantum, idest non est de circumstantia necessaria ad benè esse; sed tantum ad melius esse. Nam vel est sermo de beatitudine naturali; vel de supernaturali? Item vel est de relatione operantis; vel de relatione, seu tendentia ipsius operis ex se. Si sermo sit de relatione operantis, verum est, tale bonum peti posse absque morali malitia sine tali relatione ad beatitudinem: quia hæc relatio operantis non est intrinsecè necessaria ad moralem bonitatem; vt patet de opere eleemosinæ factò ex naturali misericordia sine vlla memoria beatitudinis, nec relatione formali, aut virtuali operantis. At loquendo de relatione operis, talia bona satis petuntur.

Art. IV. Seruando condit. ad impetr. &c. 231

tuntur propter beatitudinem eo ipso, quòd propter intrinsecam conuenientiam honestam petuntur: Sic enim dicitur ad gloriam Dei facere, quisquis quod honestum est operatur, etiamsi aliam relationem ipse non adiungat: vt docet Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione, cap. 17. num. 7. ex D. Thoma 1. 2. quæst. 1.* dicente: *Quisquis amat bonum, amare illud propter beatitudinem, saltem in communi*; multò ergo magis, qui verum aliquod bonum, & honestum petit, censetur petere propter beatitudinem: quia vel petit partem aliquam, saltem minùs principalem, beatitudinis naturalis; vel accedens quoddam completæ beatitudinis supernaturalis. Confirmat hanc veritatem præter D. Thomam 2. 2. quæst. 83. ar. 6. & Suarez loco citato, Alexander Ales. 4. par. quæst. 26. art. 3. §. 1.

§. II.

SED dicent aliqui: Etsi hæc bona sint per se appetibilia; nihilominus talia sunt, vt eis maiè vti possimus, ergo temeritas quædam est, illa absolute petere; vt ergo prudens sit petitio, necesse est, vt actu, vel virtute, includat conditionem *si talia bona nobis profutura sint ad beatitudinem, seu ad salutem animæ; vel saltem si nocitura non sint.* Quod significare videtur D. Tho. loco cit. art. 5. vbi relata sententia Socratis subiungit: *Quæ quidem sententia aliqualiter vera est quantum ad illa, quæ possunt malum euentum habere, quibus etiam homo potest malè, & benè vti.* Et in articulo 6. ait: licitum esse, desiderare bona temporalia, non principaliter; sed vt quædam adminicula, quibus adiuemur ad tendendum in beatitudinem. Vnde consequenter significat, solum sub ea ratione & conditione peti posse.

Huic difficultati responderetur, nullum esse in hac vita bonum, quo homo pro sua libertate non possit malè vti aliquo modo. Nam licet virtutibus nõ possimus vti tanquam principijs ad malos actus eliciendos; possumus tamen ex illis superbire, & ita illis aliquo modo malè vti; idemq; est de peculiari- bus auxilijs, aut fauoribus gratiæ; & nihilominus ex sententia omnium hæc bona possumus absolute desiderare, & petere; ergo illa ratio nõ sufficit, quominus etiam alia bona per se conuenientia naturæ possumus absolute petere: Ita eruditè docet Suarez loco citato cap. 17. num. 9.

§. III.

DICO ergo secundò. Non est temeritas, huiusmodi bona temporalia absolute petere: quia qui hæc bona honestè desiderat, hoc ipso quantum est ex se illa desiderat ad benè, & honestè illis vtendum: vnde nõ oportet, vt sub conditione illa petat, puta dicendo: *Domine da mihi sanitatem mentis & corporis, libera me ab hoc maleficio, à dæmonis obsessione, à febre, vel ab alio malo, si sit anima mea profuturum: vel si tu scis, quod sit expediens anima mea:* Sed potiùs vt simul petat talè conditionè in se impleri, videlicet, vt talia bona obtineat ad benè, & honestè illis vtendum, prout ipsa per se, & ex natura sua postulant: hoc modo petitio non est conditionata, sed absoluta:

427.
Obijciuntur ex D.
Thoma.

428.
Satisfit obie-
ctioni.

429.
Non est temeri-
tas, absolute pe-
tere bona tem-
poralia conue-
nientia natura.

vt dicendo: *Domine da mihi sanitatem mentis, & corporis; sed simul da mihi auxilium efficax, vt sanitate bene vtar ad laudandum, & glorificandum nomen sanctum tuum. Libera me à demonis obsessione, vt tibi magis, ac magis in Ecclesia tua gratiarum referam actiones.* Istæ enim petitiones sunt absolutæ, in quibus homo petit bonâ temporalia; sed simul quærit auxilium, vt illis bene vtatur ad beatitudinem consequendam. Vnde dicimus, omnes fateri, huiusmodi actum absolutum (prout nos declarauimus) esse licitum; etiam si ex particulari intentione operantis, vel præsentis, ac formali; vel præterita; & virtualiter manente conditio non apponatur: quia nimirum operans nihil vniquam de illa cogitauit. Si quis autem contendat ex natura operis interpretatiuè includi illam conditionem, non esset fortasse contradictio in re, ab eo, quod ait D. Thomas; nam certè qui hæc bona honestè desiderat, semper habet hanc animi præparationem, vt, si virtutem sint impedita; vel si futura sint in occasionem ruinæ, ea nolit; hæc verò conditio magis esse intelligitur in bona dispositione subiecti, quasi habituali, quàm in ipsomet actu petendi; & ideo illum absolutum vocamus: Ita Suarez *eod. cap. nu. 10.*

Ratio dicitur ex Suarez,

430.

Confirmat vsus Ecclesia.

Hoc confirmat vsus Ecclesiæ, quæ bona temporalia petit sine vlla conditione, vt in multis Collectis videre licet: vt pro sanitate infirmis obtinenda ait: *Omnipotens sempiternæ Deus salus aterna credentium exaudi nos pro infirmis famulis tuis, pro quibus misericordia tua imploramus auxilium, vt reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesia tua referant actiones.* In oratione pro pluuiâ: *Vt presentibus subsidijs sufficienter adiuti sempiterna fiducialius appetamus:* Sic in orationibus contra persecutores, contra pestem animalium, pro frugibus, vineis, ac messibus ab vniuersis malis præseruandis Deum rogamus absolutè, & sine illa conditione, *si huiusmodi bona temporalia sint saluti anime profutura, vel non.* Illa tamen actu ordinamus ad gloriam Dei, ac postulamus cum expressa habitudine ad spirituales fructum, quod æquiualeat, ac si conditio illa esset appositâ.

§. IV.

431.
Bona indifferentia petita cum moderatione honesta possunt absolute peti. Testatur diuina scriptura.

Dico tertio. Quando bona indifferentia, vt diuitiæ, & similia non simpliciter, nec cum excessu petuntur, sed cum hac moderatione, scilicet quantum ad huius vitæ commoditatem necessaria sunt, tunc eodem modo peti possunt, quo ipsa bona corporalia, vel intellectualia, quæ per se expetibilia sunt.

Hoc rectè probari potest ex illo Prouerb. c. 30. *Diuitias, & paupertatem ne dederis mihi; sed tantum victui meo tribue necessaria.* Item ex illa petitione orationis Dominicæ: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie,* per quam supponimus ex supradictis num. 417. peti panem etiam corporalem, vt ait etiam Chrysost. Consonat etiam illud Genesis 28. *Si fuerit Dominus mecum, & custodierit me in via, per quam ego ambulo, & dederit mihi panem ad vescendum, & vestimentum ad induendum, reuersusq; fuero prospere ad domum patris mei, erit mihi Dominus in Deum:* vbi petitio moderata talium bonorum non solùm absoluta est; sed etiam voto confirmata.

Hoc

Hoc sentit August. *Epist. 121. ad Probam cap. 6. & sequentibus*. Cum .n. dixisset: *Si optant sibi, ac suis sufficientiam rerum necessariorum, & cat. subiungit: Hanc ergo sufficientiam non appeti propter seipsam, sed propter salutem corporis, & congruentem habitum persona hominis; quo habitu non sit inconueniens eis, cum quibus honestè, & officiosè viuendum est*. Additque sequentia verba, quæ hanc, & præcedentem conclusionem confirmant. *In his itaque omnibus incolumitas hominis, & amicitia propter seipsas appetuntur; sufficientia verò rerum necessariorum non propter seipsas, sed propter duo superiora quæri solet, cum decenter queritur*.

432.
Augustinus do-
cet.

Hoc confirmat vsus Ecclesiæ; nam in litanijs, & collectis sæpe postulat temporalia bona, vt pluuiam, vel serenitatem, nulla adiecta conditione, vt dixi numero præcedenti. Id testantur D. Thom. 2.2. q. 83. ar. 6. & Alexander Aletensis 4. par. q. 26. ar. 3. §. 1.

Confirmat vsus
Ecclesiæ.

§. V.

Ratio ex his verbis facile confici potest: quia eo modo, quo petitur aliquid propter se, potest etiam peti medium necessarium ad illud obtinendum. Si .n. potest absolutè peti sanitas, vt finis proximus, idest vt finis sub fine, etiam possunt absolutè peti bona temporalia, vt media necessaria ad talem finem consequendum. Item illa petitio iam habet finem honestū; vnde licet materia ex se sit indifferens; honestatur tamen ex fine; & eo ipso, quòd cum dicta moderatione petitur, tollitur morale periculum, quod ita abundantia harum rerum temporalium esse solet; ergo ex omni capite honesta est talis oratio. Est autem talis oratio absoluta eo modo, quo dictum est de præcedenti; semper tamen habet intrinsecè subintellectam limitationem illam, vt hæc ipsa quantumuis moderata sufficientia non desideretur cum discrimine virtutis: seu si futura sit occasio alicuius peccati. Quæ limitatio in omni honesto amore creaturæ includitur, quatenus non amatur super omnia, neque vt vltimus finis, nec sine fine honesto.

433.
Ratio dicitur.

§. VI.

Dico quartò. Hæc bona indifferentia diuitiarum, honorum, et huiusmodi non sunt absolutè petèda, quando cum excessu aliquo, vel abundantia, aut sine moderata limitatione petuntur. Hanc veritatem docet Suarez *cap. eod. num. 12*. Ratio est: quia in primis, vt hæc bona honestè petantur necesse est, vt non propter se, sed propter honestū finem petantur; vix autem possunt ita peti, nisi petantur cum moderatione, et limitatione accommodata honesto fini; et tunc iam petentur modo explicato in fine præcedentis numeri; nam illa moderatio, et sufficientia non potest esse vna in omnibus; sed pro ratione status, vel finis conuenientis homini iuxta conditionem suam.

434.
Bona indiffe-
rentia sine mo-
derata limita-
tione non sunt
moderatè petè-
da.

Q V Æ S T I O III.

An postulare à Deo peculiarem protectionem, & curam in præstando nobis hæc bona, sit tentare ipsum.

435.
Petere à Deo
singulare auxi-
lium in omni-
bus rebus no-
stris, est super-
naturalem eius
providentiam
recognoscere.

Licetum est,
etiam si ad im-
petrationem
miraculum re-
quiratur.

Isaiæ 38. &
4. Reg. c. 20.

Respondeo cum Suarez tom. 2. de Relig. lib. 1. de Orat. cap. 18. num. 8.
non esse tentare Deum, vel eius potentiam; sed supernaturalem eius providentiam recognoscere. Eò vel maxime quòd non absolutè petimus extrordinarias illas actiones diuinæ providentiæ; sed solùm quatenus ad effectum consequendum sunt necessariæ. Sæpe enim effectus à nobis desideratus, ac postulatus eueniet per communem cursum causarum naturalium; et tunc satis exaudit Deus orationem pro tali effectu, si cum huiusmodi causis concurrat, et non permittat per actionem dæmonum impediri, prout interdum potest; quod etiam nos postulamus, quando hæc bona petimus.

Denique, quoniam interdum fieri potest, vt ad obtinendum bonum, postulatum, verbi gratia, corporis egrotantis sanitatem, nequè ordinariæ; neque extraordinariæ naturalis providentiæ sufficiat; sed miraculosa necessaria sit; nullum est inconueniens, quòd ad hoc totum extendatur orantis intentio, & petitio: quia hoc non est tentare Deum: nam non petitur simpliciter miraculum; sed sub conditione, si fuerit necessarium, & supposita conuenientia beneficij postulati. Et hoc modo credendum est orasse Ezechiam, quando salutem postulauit, & obtinuit; & in scriptura inueniuntur plures orationes similes; & orationes Ecclesiæ pro huiusmodi bonis temporalibus, præsertim generalibus ita possunt conuenienter intelligi. Sic etiam solent fideles petere salutem, vel similia bona in locis pijs, in quibus solet Deus ea miracula operari in Christi honorem, vel B. Virginis, vel alicuius Sancti per eius intercessionem; & interdum impetrât ea miraculoso modo iuxta rationem fidei suæ: vel prout eis expedit, aut communi Ecclesiæ bono. Ita ergo satis constat, quomodo hæc bona (licèt aliàs naturalia sint) per orationem conuenienter petantur.

Q V Æ S T I O IV.

An temporalia mala in oratione peti possent.

436.
Non est intrin-
secè malum, pe-
tere mala pœna
sibi, vel alteri.

Respondeo breuiter, non esse intrinsecè malum, petere huiusmodi mala vel sibi, vel alijs. Hoc constat ex vsu Scripturæ, & Sanctorum. Paulus enim Philip. 1. aiebat: *Cupio dissolui, & esse cum Christo.* Dauid ps. 25. *Proba me Domine, & tenta me, ure renes meos, & cor meum.* Vbi Augustin. *Adbibe medicinale purgatorium, quasi ignem delectationibus, & cogitationibus meis.* & Hieron. *Proba me Domine in tentationibus, & tenta me, ne aliquid in me delicti remaneat:* Vnde Augustinus serm. 30. de Sanctis ponderans illud, *Ure renes meos, & cor meum,* ait: *Ad comprobendam deuotionem suam geminum sibi ignem postulat (scilicet renum, & cordis) vt luctamine habito, ostendat*

ostendat, in se plus posse amorem Christi, quam penam tyranni. Ratio verò est: quia huiusmodi mala non sunt simpliciter mala, sed secundum quid: vnde respectu boni honesti, vel mali turpis illi contrarij, sunt indifferentia; erūtq; simpliciter bona, si honesta rationis, et propter finem simpliciter bonum appetantur; ergo ex tali intentione licitè etiam peti possunt; ergo petitio talium malorum non est per se, et intrinsecè mala.

Quantis autem hic modus orationis, quo quis sibi mala temporalia petit, licitus sit; non est omninò tamen consulendus: quia non omnes apti sunt, vel idonei ad hoc genus probationis; et interdum esse posset presumptio illam appetere, aut postulare sibi; et maximè si quis peteret, se à demone possideri; cum demone hominè, quem possidet, ad multa inducat mala, vt ad blasphemias, ad actus inhonestos, ad precipitia: impediatur multa bona; ac multis domesticos obsessi afficiat perturbationibus, et afflictionibus. Vnde melius est, Paulum regulariter imitari, qui cum stimulo carnis affligeretur, et ignoraret, quid sibi magis profuturum esset, *ter Dominum rogauit, vt auferretur ab eo*; non enim nos Paulo perfectiores sumus, vt petamus per afflictiones à Domino tentari; vel per obsessions, ac possessiones à demone probari; sed in dubio potiùs de nostra fragilitate, et imbecillitate timere debemus: Ita etiam admonet Suarez *lib. eod. c. 19. nu. 2. sub fine.*

Licitè peti possunt propter finem simpliciter bonum.

437.

Hic modus tamen non est facile consulendus.

QVÆSTIO V.

An liceat in oratione petere, vt malum pœna proximo eueniat.

Dico primò. Si proximus iam sit defunctus, & damnatus, licitum est illi imprecari vindictam æternam, iuxta illud Psal. 57. *Latabitur iustus, cum viderit vindictam.* Si autem proximus iam sit defunctus, & nobis non constet ipsum esse damnatum, imprecari illi damnationem æternam, desiderando, vt damnatus sit, & de illo sumatur æterna vindicta, manifestum odium esset: quia illud per se non est necessarium ad iustitiam Dei; vnde solum postulatur in summum malum proximi: Ita docet Alexander Alenf. 4. par. q. 93. art. 2. Thom. 2. 2. q. 83. art. 7. D. Bonau Ricard. Sor. in 4. dist. 45. & 46. Medina hac quest. Suarez cap. eod. nu. 3. Ioseph Angles in 4. tract. de Orat. q. 9. diff. 2.

438.

Quãdo sit licitè, mortuo malum imprecari, & quando non.

§. I.

Dico secundò. Si proximus sit viator, nunquam licet illi imprecari vindictam, quæ inuoluet damnationem æternam, etiam sub titulo diuinæ iustitiæ: quia de nullo viatore desperandum est, & Deus potest aliã vindictam sumere de peccatore, per quam suæ iustitiæ satisfacta, & misericordiam habeat adiunctam; quam vindictam sumit, mediante penitentia; & hanc Deus ipse (quantum ex se est) magis exoptat; Et idèd imprecari illi, quandiu est in via, vindictam æternam, est peccatum contra proximi charitatem; vt testatur B. Gregorius *lib. 2. moral.* dicens: *Homo peccato subiacet, qui*

439.

Numquam licet imprecari Viatori damnationem æternam.

qui hoc petit à Deo fieri, quod omninò facere non potest; vel si potest, minime decet. Idem docent DD. supra relati.

§. II.

440.
Catholicū est,
orando, petere
aliquid malum
proximo ob ma-
ius bonum.

Dico terriò. Integrum, & catholicum est, orando petere aliquod malū proximo, quando illud petitur propter aliud bonum, quod iustè, & secundū ordinem charitatis præfertur illi malo, puta ad utilitatem peccatorum, vt conuertantur, & non pereant: nam eo ipso non agitur contra charitatem; sed secundū illam; nec petitur malum, vt malum; sed vt bonū, non qualecunq; sed præferendum tali malo.

Hanc conclusionem probant innumera sacre scripturæ testimonia. Ps. 82. *Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum Domine, & passim Prophetæ hoc petebant, vt corrigerentur, & conuerterentur peccatores; quod est opus misericordiæ; & hæc quoq; mala sæpissime populo nunciabant, non imprecando, sed prædicando; non optando, sed prophetando. & D. August. in quadam homilia de martyribus dicit: Vltus sum eos, & cat. quomodo me vindicavi? occidendo in eis errorem, suscitando fidem.*

§. III.

441.
Licitum est, pe-
tere à Deo, vt
damna tempo-
ralia, & mortē
ipsam immittat
homini perni-
cioso Reipubli-
ca; aut publico
Ecclesiæ hosti.

Dico quartò. Licitum est, à Deo petere, vt mittat mala, & damna temporalia, & mortem ipsam homini pernicioso Reipublicæ, aut publico hosti Ecclesiæ; vt Turcæ, Hæresiarchæ, Mago, Malefico, Sagæ, & similibus, præferendo commune bonum, nempe tranquillitatem Reipublicæ, honorē Dei, & Ecclesiæ priuato incommodo: vel postponendo corporale detrimentum spirituali: In huiusmodi autem oratione semper inuoluitur conditio, si aliter vitari non potest malum; quod interdum supponitur tanquam moraliter certum ex pertinacia, vel obcæcatione talis personæ.

Hoc testantur diuinæ scripturæ Psal. 54. *Veniat mors super illos, & descendant in infernum viuentes, & subdit infra: Exaudiet Deus, & humiliabit illos, qui est ante sæcula, & Psal. 58. Intende ad visitandas omnes gentes, non miserearis omnibus, qui operantur iniquitatem.* Et interdum effectu ipso Deus talem orationem confirmabat, vt 4. Reg. 1. dixit Elias, *si homo Dei sum, descendat ignis de celo, & deuoret te, & quinquaginta tuos.* quod semel & iterū factum est. Ita docent præallegati Doctores nu. 438.

§. IV.

442.
Quatuor modis
possunt intelligi
huiusmodi im-
precationes.

HÆC & similia loca interpretantur Patres vno ex quatuor modis, quos attigit D. Thom. 2. 2. qu. 83. art. 8. *ad primum, & secundum* ex Augustino lib. 1. *de serm. Dom. in monte, & lib. 2. de Quæst. Euangel. cap. 45.* quos etiam attigit Alexander Alenf. 4. par. q. 93. ar. 2.

Primus est, quòd sæpe sub forma precatationis prophetiam proferunt; notū enim illam esse voluntatem Dei, & definitam sententiā, quam pronunciant.

Secundus,

Art. IV. Seruando condit. ad impetrat. &c. 237

Secundus, quòd imprecantur malum, non homini, sed peccato; & perseverantibus in illo petunt vindictam, conformando voluntatem suam iustitiæ diuinæ: vel sub ea conditione; si perseverent: vel quia præsciunt conditionem esse implendam.

Tertius, quia optant, ut per temporalia mala peccatores corrigantur.

Quartus (& ferè in idem redit) quia optant per eadem mala destrui regnum peccati.

Addi prætereà potest ex Hieronymo *Epist. 151. ad Algasiam quæst. 5. in veteri Testamento*, terruisse Deum homines rigore iustitiæ; & idè etiam voluisse per Prophetas suos; ac Prædicatores interdum visibiliter ostendere vindictam suam, ut in factò Eliæ supra relato.

Denique addi potest sæpe intelligi illas orationes modo iam dicto, quo ordinariè fieri possunt, scilicet ad emendationem ipsorum peccatorum; vel ad commune bonum, & pacem Reipublicæ:

Q V Æ S T I O VI.

An omnium prædictorum bonorum, vel malorum petitiones infallibilem habeant impetrationem ex vi diuinæ promissionis.

HÆC est quæstio principalitèr intenta ad explicandam primam conditionem ad imperationem infallibilem requisitam; quæ cum non possit vnico verbo explicari, sequètibùs dictis, seu assertionibus enodabitur.

Dico ergo primò. Oratio, seu petitio bonorum spiritualium habet infallibilem promissionem, & impetrationem: Id docet Ioannes primæ suæ can. c. 5. *Hæc est fiducia, inquit, quã habemus ad eum: quia quodcunq; petierimus secundum voluntatem eius, audit nos*: sed bona spiritualia, ut beatitudo, & gratia, & virtutes, & dona, quæ necessaria sunt ad salutem, sunt secundum voluntatem Dei; ut ait Paulus 1. Thesal. 4. *Hæc est voluntas Dei sanctificationis vestra; & constat supra ex petitionibus orationis dominicalis, & num. 422. & sequentibus*, ergo dictorum bonorum petitio infallibilem habet promissionem, & consequenter infallibilem habet impetrationem; cum Deus mentiri non possit, ut latè probauimus supra num. 406. & sequentibus, suppositis alijs conditionibus ad imperationem infallibilem requisitis.

§. I.

Dico secundò. Petitio bonorum temporalium, (si vitilia sint ad salutem) promissionem habet infallibilem: Constat ex generalitate verborum Christi Io. 14. 15. & 16. *Quicquid petieritis Patrem, in nomine meo, dabit vobis*. Hoc suadere possumus argumento Augustini: quia quod est vitile ad salutem, aliquid est, & magni momenti, ac ponderis apud Deum; & quantum est ex se) petitur in nomine Saluatoris; ergo comprehenditur sub illa promissione: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*. Et vt utar verbis ipsius Augustini in Ioannem c. 15. *Hoc petimus, inquit, in nomine Salua-*

443.

444.

*Petitio bonorũ
spiritualium
habet infallibi-
lem impetratio-
nem.*

445.

*Petitio bonorũ
temporalium, si
vitilia sint ad
salutem, habet
infallibilem
promissionem.*

Salua-

Saluatoris, quod pertinet ad rationem salutis. & c. 14. in illa verba: *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam*, ait: *In nomine meo, quod est Christus Iesus, Christus Regem, Iesus Saluatorem significat; ac per hoc quodcumque petimus aduersus vtilitatem salutis, non petimus in nomine Saluatoris.* Item 1. Ioan. c. 5. dicitur: *Quodcumque petierimus, secundum voluntatem eius, audit nos*. Circa quem locum aduerto, dupliciter posse construi illa verba: primò coniungendo determinationem illam *secundum voluntatem eius* cum verbis præcedentibus. Et sic constat, promissionem limitari solū ad ea, quæ sunt secundum voluntatem Dei; & ita legit D. Thomas. Alio verò modo potest disiungi illa determinatio à verbis præcedentibus, & coniungi sequentibus (prout fit in noua editione vulgata) & ita videtur promissio magis vniuersalis. Vtroque autem modo probatur id, quod intendimus; quia cum petimus aliquid vtile ad salutem, petimus secundum voluntatem eius; ergo exaudimur.

§. II.

446.
Vtile est ad salutē, quod actū est causa alicuius boni, nec occasio est peccati; nec impedit maius bonū.

CVM autem dicimus: id, quod petitur, debere esse vtile ad salutem; non intelligimus solū de vtilitate, quam potest res ex se habere, puta de sanitate, quæ etiam in peccatore potest vtilis esse ad salutem, si conuertatur ad Deum, & peniteat; sed quam de facto habitura est, puta quia illa persona, cui sanitas est communicanda, bona opera actualiter, & de facto præstitura est. Multa enim possunt esse secundum se vtilia, quæ nouit Deus futura esse noxia postulanti; & hoc satis est, vt misericorditer non dentur; ac proinde vt oratio ex ea parte non sit infallibilis, nec sub promissione cōprehendatur; vt constat ex oratione Pauli 2. ad Corinth. 12. Et ita notarunt Augustinus *tract. 32. 73. & 81. in Ioannem*; & Chrysostomus *hom. 30. in Genes.* Dicitur autem id, quod petitur futurum esse noxium, non solū si futurum sit occasio alicuius peccati; sed etiam si impediturum sit profectum salutis: quia tunc non solū vtile non est ad salutem, vt constat; sed etiam est aliquo modo nociuum: Ita Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 1. de oratione cap. 23. num. 7.*

§. III.

447.
Bona temporalia licet per se nō conferant ad salutē, aliquādo habent impetrationem infallibilem. Et quando.

DIco tertio. Petitio alicuius boni honesti (quod tamen per se non est conferens ad salutem; neque etiam illam impediens, aut profectum eius; vt sunt bona temporalia necessaria ad conseruationem vitæ, euasio periculorum, & alia huiusmodi, de quibus supra *in quarta, & vltima petitione orationis Dominicalis*) habet certam impetrationem, si adsint tres aliæ conditiones ad impetrationem infallibilem requisitæ. Probatur ex verbis ipsius Augustini *in illis tractatibus in Ioannem*, quos supra citauimus: Ibi enim numquam dicit, eum non petere in nomine Christi, qui non petit necessaria, aut vtilia ad salutem æternam; sed eum, qui petit huic saluti contraria: *Non petitur*, ait, *in nomine Saluatoris quicquid petitur contra rationē salutis.*

Nam

Art. IV. Seruando condit. ad impetr. &c. 239

Nam si quod petitur, bonum est, & honestum, & non est contrarium saluti: quia non impedit salutem, nec eius profectum, aut maius bonum, licet tantum petatur propter commoditatem naturæ, & non propter salutem animæ; nihilominus eo ipso, quod petitur ex vera fide, & Religione (quod est secunda conditio ad impetrationem infallibilem requisita), quantum, est de se, potest esse aptum ad salutem; & potest in nomine Saluatoris postulari: Nam gratiâ fidei, qua petitur, illud pertinet ad rationem salutis.

§. IV.

Amplius probatur: Nam in primis quicquid ipse Christus in oratione sua petere docuit, potest propter ipsum, seu in nomine eius postulari; sed ipse docuit petere etiam subsidium temporale dicens: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*: maior est clara: quia in ea oratione manifestauit suam voluntatem ita esse: minor constat ex dictis supra in illis petitionibus, & probatur à D. Basilio in *Constitutionibus Monasticis c. 2.* ergo, &c.

Item eo ipso, quod aliquid petitur sub vera ratione boni honesti, vel in ordine ad illud, etiamsi ab eo petente non referatur in altiorem finem, ex se est aptum referri; & potest esse medium, vel instrumentum, aut occasio spiritualis fructus, vt puta ex sanitate accepta locus sumatur Deo gratias agendi, ac nomen eius laudandi, & glorificandi, sicut ipsamet Ecclesia in ea Collecta pro infirmis tali modo rogat, nempe, *vt reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesia tua referant actiones*: & ex parte Dei semper datur propter hunc finem; ergo iusta ratione potest propter Christum, seu per merita ipsius postulari. Accedit, quod talis oratio ex vi motiui includit (vt supra dicebamus num. 433.) virtuales conditiones, vt, *si illud, quod petitur, sit nociturum saluti, nobis non concedatur: quia hoc magis expedit nobis*. Et qui prudenter petit, semper intendit obtinere id, quod petit, quatenus sibi magis expedit; ergo hoc satis est, vt talis petitio per Christum, seu in nomine Saluatoris fiat. Tandem quicquid petimus ex vera fide, petimus fundati in promissione eiusdem Christi; ergo totum id possumus postulare propter Christum, seu in nomine Christi.

§. V.

Quare existimo cum Suarez *lib. eod. cap. 18. num. 12.* Christum nobis meruisse bona honesta, etiamsi naturalis ordinis videantur. Et quamuis à nobis, quando illa recipimus, vel appetimus, in altiorem finem non referantur, semper de se conferunt ad illum finem, & à Deo sub ea ratione conferuntur. Et hoc etiam confirmat vsus Ecclesiæ; nam semper per Christum petit; (etiamsi interdum temporalia petat, non facta expressa mentione spiritualium bonorum:) vt in multis Collectis contra persecutores Ecclesiæ, vel contra pestem animalium, & vt in alijs videre licet. Et in quadam oratione pro quacumque necessitate hac vtitur orandi forma: *Deus refugium nostrum, & virtus adesto pijs Ecclesiæ tuæ precibus, auctor ipse pietatis,*
& pra-

448.

Constat ex oratione dominic.

Docet vsus Ecclesiæ.

449.

Christus nobis meruit omnia bona honesta.
Et qua.

est presta, ut quod fideliter petimus, efficaciter consequamur, per Christum Dominum nostrum. Hæc autem orandi forma locum habet in omni honesta, & Religiosa oratione; nam si ex Religione est, profectò pia est, & salutaris; & si ex fide est, fideliter in ea petimus; ergo quicquid per eam sic petimus, possumus per Christum petere, ut efficaciter consequamur. Dicendum ergo censeo, ex bono honesto sic accepto, & tali modo petito non reddi orationem, seu petitionem inefficacem, neq; excludi à promissione diuina, si alias habeat conditiones.

§. VI.

450.
Petitio rei indifferentis non relaxa ad honestatem non habet impetrationem infallibilem.

Dico quartò. Petitio rei indifferentis, idest nec turpis, neq; honesta, nec relaxa ad honestatem; sed solùm ob iucunditatem, vel humanam utilitatem, quam habet (nulla existente vera necessitate talis rei) sine dubio promissionem non habet infallibilem. Ratio est: quia secundùm probabiliorē sententiam bona non est, neque honesta: quia ex vi rei postulata non habet honestatem: cum supponatur illam indifferentem esse; neque etiam ex fine; quia supponimus non referri eandem rem indifferentem in finem honestum; ergo nullo ex capite bona est; indifferens autem in individuo esse non potest; ut docet Suarez *lib. eod. cap. 23. num. 5.* ex probabiliori D. Thomæ sententia; ergo peccaminosa est, ac proinde indigna, ut exaudiatur, nedum ut infallibilis impetrationis promissionem habeat.

451.

Nec talis petitio dici potest pertinere ad diuinum cultum: quia continet petitionem rei indecentis à Deo. Nam illa petitio proficiscitur ex desiderio, & postulat à Deo, ut illud impleat. Desiderium autem habendi rem indifferentem propter seipsam, & sine intuitu honestatis, est turpe desiderium; & ideò petere à Deo, ut illud desiderium impleat, turpe etiam est; qua de causa non potest ad Dei cultum pertinere. Fallitur ergo, si quis dicat, se ita petere propter cultum Dei; (non enim petit nisi propter concupiscentiam suam, ut illi satisfaciatur;) vel etiamsi aliquo modo cultum intèdat, practicè errat: quia utitur medio, seu materia improporcionata ad cultum; & ita non verum, sed fictum, & apparentem cultum intendit.

§. VII.

452.
Qui petit à Deo aliquam rem malam mortaliter peccat.

Dico quintò. Qui aliquam rem malam petit, non solùm non merebitur à Deo exaudiri; sed mortaliter peccat, iuxta id, quod ait Dauid Psal. 108. *Oratio eius fiet in peccatum.* Ratio est: quia rem omninò indignam, & indecentissimam à Deo petit, nimirum, ut ipse auctor peccati fiat. Quapropter licet id, quod petitur, de se non sit mortale peccatum, sed veniale tantum; nihilominus illud petere à Deo, mortale est peccatum: quia in hac materia respectu Dei nõ potest dari materia levis; sed tota est grauis. Ergò talis oratio non solùm inefficax est; sed etiam valdè nociua: vel ut aliqui loquuntur) non tantum mortua, sed mortifera: Ita docet Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Orat. cap. 23. num. 4.*

Eodem

Eodem modo dico, petere hæc bona temporalia (quæcumque sint) propter se, vltimum finem in eis constituendo, peccatum est mortale. Hoc per se notum est: tum quia affectus ad temporale bonum, & ad vltimum finem relatus, est peccatum mortale contrarium dilectioni diuinæ super omnia: tum etiam quia à Deo complementum huius desiderij, seu affectus petere, speciale peccatum est contra Religionem: quia est à Deo prauj desiderij complementum postulare. Si quis autem attendat, hæc assertio locum habet in omnibus bonis creatis: quia in nullo eorum, cuiuscumq; ordinis sit, licet vltimum finem constituere.

Conditio secunda ad impetrationem infallibilem requisita.

Secunda conditio, quæ orationi ad impetrandum infallibiliter quod petitur, est necessaria, est ex fide theologica, ac spe, seu fiducia, ac confidentia in Deum petere, de quibus latissimè supra à numero 166. *inclusiue vsq; ad numerum 245. exclusiue*. Necessè est enim, vt oratio ex fide procedat, & ex spe, vt per eam id, quod postulatur, infallibiliter obtineatur. Hanc conditionem docuit Christus Dominus Matthæi 21. dicens: *Omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis*. Et præmiserat: *Si habueritis fidem, & non hesitaueritis, & cat.* Et Iacobus cap. 1. *Postulet in fide nihil hesitans*: & Paulus Roman. 10. ait: *Quomodo inuocabunt, in quem non crediderunt?* & Ephes. 3. inquit: *In quo habemus fiduciam, & accessum in confidentia per fidem eius*. Nam orationis promissio per se primò ad assecutionem Beatitudinis ordinatur iuxta illud Matthæi 6. *Querite primum regnũ Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adijcientur vobis*. Fides autem principiũ, & fundamentum salutis est; & ideò promissio non fit orationi, nisi ex fide procedat.

Quare sicut Exorcista, vt tutò, & efficaciter ab hominibus obsessis, & è rebus ad homines spectantibus dæmones expellere, eorumq; opera malefica destruere valeat, necessaria est fides theologica, ac fiducia, seu confidentia in Deum, quatenus actus spei ab actibus fidei excitantur; vt docuimus supra nu. 190. & 191. Ita egroto obsesso, vel maleficiato, aut in quacumque necessitate constituto, aut quodcumque beneficium salutare postulanti primò necessaria est fides theologica, qua Deum posse, scire, ac velle sibi concedere, quod fuerit expediens, ac salutare, credat; secundò necessaria est fiducia, seu confidentia certa, & inhesitans, qua speret, Deum ratione suæ infinitæ bonitatis id, quod salutare petitur, cõcedere velle, & ratione suæ veritatis, & fidelitatis inuariabilis iuxta suas promissiones illud largiturum.

§. I.

Vnde aliud est aliquid à Deo ratione eius bonitatis, & clementiæ impetrare; aliud ex vi diuinæ promissionis. Nam primo modo ob quãdam congruentiam, quam habet oratio cum diuina bonitate, & clementia obtinetur; Consentaneum enim est diuinæ bonitati, ac liberalitati eius, qui

2

rogatur,

453.

Petere bona temporalia, vt vltimum finem, est peccatum mortale.

454.

Petitio, vt impetret, infallibiliter, debet esse ex fide theologica, ac confidentia inhesitante.

455.

Obsesso, & egroto, vt sanitate impetret, necessaria est fides, ac fiducia in Deum.

456.

Aliud est impetrare à Deo ratione eius bonitatis: aliud ex vi promissionis diuina.

rogatur, moueri ad dandum solum, quia rogatur: ut eruditè docet Suarez, tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione cap. 23. num. 1. Non tamen ex sola petitione iudicari potest, aut credi, Deum certò, & infallibiliter id, quod petitur esse facturum. Alio modo obtinetur, quatenus nos nõ solum Deum Omnipotentem, Sapientissimum, ac Summum Bonum, sed veracissimũ, ac fidelissimum in suis promissionibus esse credimus; ideoq; ratione suæ promissionis certò, & infallibiliter largiturum id, quod petitur. Sic impetratio ex vi promissionis supra orationem, ac impetrationem, quæ sit ratione diuinæ bonitatis, addit actum fidei, quo quis inhesitanter diuinis promissionibus credit, de quibus latissimè supra à num. 192. inclusiuè vsq; ad num. 245. exclusiuè, & num. 405. & sequentibus.

§. II.

457.
Ad impetrandũ infallibiliter; petitio debet fieri nõ tantũ ratione bonitatis, sed ratione promissionis diuinæ.

Hinc colligitur, si quis aliquid à Deo infallibiliter obtinere desiderat sibi studendum in oratione esse, non tantum primam seruare conditionem ad impetrationem infallibilem requisitam, nempe ut res, quam petit, bona, & honesta sit, scilicet salutaris animæ, vel corpori; sed secundam etiam, videlicet fidem possidere, qua firmiter credat Deum non tantum posse dare, quod petitur; & esse bonum, ac misericordem ad dandum (si nobis expediat, & ex parte nostra non sit impedimentum;) sed ratione suæ promissionis infallibiliter daturum id, quod petitur. Et qui sic credit, ac sine vlla hesitatione confidit, utique infallibiliter id, quod petit, vel aliud maius bonum obtinebit.

458.
Monitum vtilissimum pro Missionarijs Apostolicis.

Vnde hinc vnicum tradam monitum pro ijs, qui inter Infideles ad prædicandum Christi Euangelium auctoritate missi Apostolica extraneæ linguæ usum nõ callent: si post adhibitam diligentiam ut nouam linguam discant, illam non possideant: ac denuò homines eis occurrant, quorum idiomatis ignari sint, ac necessitas vrgeat eorum sermonem capescendi, ut in Christi fide eos instruant; vel peccatorum eorum confessionem audiant, nec eis ob idiomatis ignorantiam Christi doctrinam explicare, ac veritatem Christianæ Religionis suadere valeant; tunc ad orationem confugiant; ac diuinæ promissionis meminerint, qua credentibus Christus promittit, quod nouis loquentur linguis, Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo demonia eiicient: linguis loquentur nouis: & S. Gregorij Thaumaturgi exemplo Deum de promissione sua admoneant; necessitatem animas ad ouile ipsius reducendi exponant; dicantq; ei, ut iuxta parentis fidem agat, ita ut sibi ipsis nouæ linguæ donum concedat, quo veritatem possint patefacere euangelicam: vel ipsis penitentibus, & audientibus donum nouam linguam intelligendi impertiatur. Si enim firma, & inhesitanti fide hoc petierint, infallibiliter utique obtinebunt: nam fidelis est Dominus, ait Propheta psal. 144. in omnibus verbis suis: nec fallere, aut mentiri potest. Hoc adimpletum vidimus in Apostolis, qui loquebantur varijs linguis magna-lia Dei. Act. 2. Hoc in D. Antonio à Padua Romæ concionante coram Summo Pontifice factum est cunctis audientibus eum in lingua sua, Græcis, Gallis,*

Gallis, Hispanis, Germanis, Theutonibus, Britannis, Heluetijs, & alijs, vt habetur par. 1. *Chronic. Fratrum Minor. lib. 5. cap. 21.* Quod potuit iste, & quicumque alius poterit, si opportunitas exegerit, ac diuinę promissioni sine hesitatione crediderit: *Qui enim non hesitauerit, sed crediderit, ait ipsemet Christus Mar. 9. 1. quodcumq; dixerit, fiat, fiet ei. Irretractabilis namque est, ait Cassianus Collat. 19. cap. 32. Domini nostri sententia: Quicumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis.*

Conditio tertia ad impetrationem infallibilem requisita.

Tertia conditio orationi necessaria ad id, quod postulatur, infallibiliter obtinendum, est perseuerantia in orando, & id, quod desideratur, postulando.

Hęc conditio in Scriptura diuina multum commendata est, & repetita, & ad explicandum non facilis; difficilior verò ad exequendum. Hanc nobis explicuit Christus Dominus duabus illis parabolis, quarum altera de illo est, qui tres panes ab amico, teste Luca 11. postulauit. Altera de vidua, quę à iudice vindictam petijt, & per importunam perseuerantiam impetrauit. Luca 18. Primi petitionem ob indefessam perseuerantiam, importunitatē, seu improbitatem Christus nominauit dicens: *Amen amen dico vobis: si ille perseuerauerit pulsans, & si non dabitur illi, eo quod amicus eius sit; propter improbitatem, id est importunitatem tamen eius, surget, & dabit illi quotquot habet necessarios.* Ad quam perseuerantiam nos adhortans Abbas Isaac apud Cassianum Collat. 9. cap. 34. *Per hanc solam, ait, si non pro amicitiarum merito, atque virtutum, interpellationis assiduitate daturum se Dominus quicquid oratus fuerit, repromittit. Et idcirco absque hesitationis infidelitate precibus insistendum est, obtenturosq; nos earum iugitate cuncta, quę secundum Deum poposcerimus, minime est dubitandum. Et paulò infra subdit. Si nulla alia exauditionis causa adsit, saltem anima importunitatis instantia non deficiat; quę absq; vel meriti, vel laboris difficultate in cuiuscumque volentis sita est potestate.*

§. I.

Hanc pari modo perseuerantiam probat per constantem orationem illius viduę dicens: *Iudex erat in Ciuitate, qui Deum non timebat, & hominem non reuebatur. Sed & vidua in eadem ciuitate, quę assiduis precibus vindicari cupiebat ab aduersario. At Iudex longissimam moram interponebat improbus cunctator. Demum tam constante illius viduę importunitate deuictus controuersiam dijudicauit. En robustam prorsus, & contumacem spem; ait Drexelius de Conformat. voluntat. lib. 5. cap. 2. §. 2. quę viduę illi assiduē hoc instillabat: hodie tibi ius dicitur: vbi spes hodierna decollasset, crastina monebat: Cras fiet, aut perendie hac hebdomada, hoc mense, hoc certè anno sententia dicitur. Vicit demum perseuerans fiducia; quam Christus in argumentum trahit hoc modo: Si tantarum est virium oratio apud improbissimum, quemque; quantarum erit apud ipsam misericordiam? Ita etiam ponderauit*

459.
[Perseuerantia
in oratione ad
infallibiliter
impetrandum
est necessaria.
Probatur ex do-
ctrina Christi,

Luca 11. v. 18.

460.

Luca 18.

Basiliius in *Constitutionibus Monasticis* c. 2. & in *Regulis brevioribus* in centesima sexagesima prima, & D. Cyrillus, quem D. Thomas refert in *Catena* Lucæ 18. Atq; in hoc sensu dixit Christus in cap. 18. Lucæ : *Oporet semper orare, & non deficere*, idest à petitione, etiam si non statim concedatur, nunquam desistere; sed instantè iteratis vicibus petere, ut ex Augustino colligitur lib. 2. *Quest. Euang. cap. 45. serm. 36. de verbis Domini*. Quod etiam Cassiodorus lib. 5. c. 24. ac D. Gregorius in *Psal. 129.* testantur dicentes : *Christum velle suos oratores omnimode importunos. Deum velle cogi, & quædam importunitate vinci.*

§. II.

461.
Ratio sumitur
ex diuina Pro-
uidentiâ.

Rom. 8. v. 26.

Huius autem conditionis ratio ex diuinæ prouidentie ordine colligi potest: nam sæpius expedit Deum non statim, quæ petuntur concedere, vel quia, qui petit, ad postulata recipienda dispositionem non habet; sed paulatim acquirere (Quod sæpius euenisse experientia probauit pluribus in Ægrotis, & Obsessis, quorum Deus preces non statim; sed non nisi post longam orationem eorum exaudiuit.) Vel quia tunc quod petit illi utile, minimè est; erit autem postea: *Quicquid enim oremus, ait Paulus, sicut oportet, nec scimus, nisi ipse, addit Glossa in 1. Ioannis c. 5. vers. 14. suam ostendat voluntatem, qui melius, quàm nos ipsi nostram intelligit voluntatem*: Vel differt, ut res postulata in maiori habeatur estimatione, & desiderium eius crescat: Vel denique ut fides exercentur; nam si statim, quicquid postulatur, daretur potius experientia quædam esset, quàm fides; ut ait Suarez tom. 2. de *Religione* lib. 1. de *Oratione*, cap. 26. num. 1.

462.
Testantur Pa-
tres.

Hæc ferè complexus est Augustinus serm. 5. de verbis Domini dicens: *Cum aliquando tardius dat, commendat dona, non negat. Diu desiderata dulcius obtinentur, citò autem data vilescunt. Petendo, & querendo crescis, ut capias. Seruat tibi Deus, quod non vult citò dare, ut & tu discas magna magnè desiderare.* Alia apud ipsum videri possunt tract. 73. 81. & 102. in *Ioannem*. Optimè Chrysostomus homil. 30. in *Genesim* sic inquit, *An non potest prestare Deus prius quàm petamus? verum propter hoc differt, & expectat, ut occasionem accipiat, qua iuste nos sua cura dignos faciat.* Et infra: *Et relinquendum hoc est omnium Conditori; magis enim scit, quid nobis prosit, quàm ipsi nos. Ipse nouit quomodo salus nostra paranda. Nostrum ergo sit opus, conuinuis insistere precibus, & non agrè ferre, si differatur, quod petimus, sed longanimè esse. Neque enim reuens preces nostras differt; sed hac arte sedulos nos efficiens ad semetipsum attrahere vult.* Sic etiam S. Nilus libro de *Oratione* cap. 32. *Ne petas, ait, à Deo imperiosè, quod statim velis impetrare, vult enim te beneficio afficere in oratione perseuerantem. Quid enim excellentius, quàm cum Deo colloqui, & vsu eius detineri?* Et hæc est vis Deo grata, de qua loquitur Tertullianus in *Apolog. cap. 39.* & indicat Hieronymus *Epist. 57. ad Damasum*. Tandem hæc est instantia humilis orationis, quæ apud Deum potens est, de qua loquitur Concilium Lugdunense in cap. *Vbi periculum, de Electione* in 6.

Verum

Verum pro maiori huius doctrinæ intelligentia vtilissimum erit, sequentes difficultates expedire.

QVÆSTIO VII.

Cur plures, etsi dicant se habere fidem aliquid à Deo obtinendi; non tamen in eo postulando perseuerent.

PRO huiusce difficultatis expeditione diligentissimè attendendum est, fidem, & perseuerantiam in benè essendo, & conseruando sibi inuicem esse coadiutrices. Nam sicut perfectissima, ac robustissima fides ex perseuerantiâ in orando prouenit: ita perseuerantia in orando ex frequentatis fidei, ac confidentiæ actibus originatur. E conuersò sicut perfectæ fidei defectus, ex perseuerantiæ defectu in actus fidei eliciendo procedit; ita perseuerantiâ defectus ex fidei defectu tum ex parte intellectus potius practici, quàm speculatiui; tum ex parte exercitij actus potius, quàm ex parte specificationis emanat. Quod ita declaro: Fides, quatenus tantùm reuelatæ veritati præbet assensum, & in hoc sistit, speculatiua est: quia solùm veritati cognoscendæ, seu credendæ incumbit; extenditur autem ad praxim, quâdo veritatem creditam voluntati applicat, vt secundùm illam moueatur, seu operetur. Et ita fieri potest, vt aliquis in assensu fidei defectum nò habeat; neque in certitudine, qua Deum credit esse fidelem in suis promissis; & quòd ex hac parte non sit inefficax oratio; & nihilominus in applicanda practicè hac veritate voluntati, vt secundùm illam cum magna fiducia oret, deficiat; sicq; deficiente obtinèdi fiducia, deficiat perseuerantia in petendo.

Rursum quamuis aliquis in habitu credat, & nullum actum, vel dubitationem actualem contrariam certitudini fidei habeat; nihilominus in actuali fide, non quad specificationem; sed quoad exercitium eius deficere potest: quia nimirum non actu promissionem Dei, nec eius veritatem considerat; ex quo defectu contingit, vt hæsitet in petendo, solùm ad difficultatem, seu magnitudinem rei postulatæ, vel ad propriam indignitatem attendendo.

Ex hoc duplici defectu intellectus prouenit in voluntate proportionalis defectus in spe, & fiducia; nam interdum orantis animus spe non erigitur; non quia desperet; sed quia spem actu minimè exercet: vnde fit vt eius animus fluctuet, & in petendo, sicut oportet, deficiat. Interdum verò licet spem exerceat; tamen tepidè, & remissè, & idè perseueranter non petit: vel in ipsamet petitione nimium est remissus. & etiam plus hæsitat, vel dubitat, quàm secundùm rectam rationem possit, aut debeat: quod totum in imperfectionem, & debitæ fiduciæ defectum redundat; quamuis hæsitatio sit sub colore, quòd non ex parte Dei, sed alijs ex capitibus concipitur: quia debita fiducia illum defectum vincere deberet, ac superare; vt supra docuimus num. 192. & sequentibus: Ita eruditè docet Suarez lib. eod. de Orat. cap. 24. num. 8. dicens, fortassè hanc fuisse rationem, ob quam Apostoli non petierunt liberare illum lunaticum; quia nò perseuerant in orando, idè

463.

Fiducia, & perseuerantia sunt sibi inuicem coadiutrices.

Multis habent fidem speculatiuam, sed carent practica.

464.

Multis habent fidem habitualem, sed carent actuali quoad exercitium.

Idem defectus secundum proportionem occurrat in spe, seu fiducia.

Deficiente fiducia firma, deficit perseuerantia.

defecerunt in fiducia. Ex hac ergo causa, nempe ex exercitijs, & applicationis fidei defectu prouenit defectus perseuerantiæ in petendo.

Q V Æ S T I O V I I I.

Quanto tempore perseuerandum sit in oratione, ac petitione, ut quod petitur, obtineri possit.

465.
Ratio dubitandi
qua.

Difficultatis huius ratio est: quia ex prædictis sequi videtur, nunquam à petitione esse desistendum: quia neque certum tempus designatum est, nec certus orationum numerus, cui impetratio infallibiliter promissa sit; erit ergo eidem petitioni, ex quo semel inchoata est, insistendum; nam si quis illam omittat: quia eius effectum per multum tempus non videt, eo ipso in oratione, & in fiducia ad Deum debita deficiet: consequens autem videtur difficile, ac laboriosum.

Nunquam est
desistendum ab
oratione, si pe-
titiõ sit utilis
ad salutem:

Vel aliquo mo-
do rationem
habeat ad sa-
lutem.

Ad hoc respondeo cum Suarez lib. eod. cap. 26. num. 3. in hoc certam regulam de tempore, aut numero actuum, quo in petitione perseuerandum sit, dari non posse, quandiu constat, non esse obtentum id quod petitur; sed solum quasi negatiuè dicere possumus, numquam ob diffidentiam, aut animi deiectionem, vel quasi impatientiam esse desistendum:

Vnde si oratio pro temporalibus bonis sit, puta pro sanitate acquirenda; vel pro demoniaca obsessiõne euadenda, aut pro aliquo periculo euitando, vel alio huiusmodi malo fugiendo; vel bono honesto consequendo, interdum ex dilatione temporis in beneficio impetrando, vel ex alijs successibus, aut effectibus sumi potest coniectura, Deo pro tunc illa concedere beneplacitum minime esse; & tunc ab oratione desistendum non est: quia multa Deus citò non dat, quæ disponit dare post longam orationem, vt docent dicti Patres num. 462. eò magis cum aliquo modo id, quod petitur rationem aliquam habeat ad salutem. Si verò id, quod petitur, nullam rationem ad salutem habeat, tunc post longam orationem, qua nihil obtinetur, non esse Deo beneplacitum illud concedere, coniecturari potest; & tunc à tali petitione desisti cum humili submissione, & conformitate cum diuina voluntate; semper ita nobis expediens fuisse credendo; sicut in vniuersum faciendū est, quando euidenter constat, secundum nostrum desiderium, & petitionem rem successisse. Quando verò petitiõ de bonis est spiritualibus, non adeò faciliter est desistendum: quia talis oratio semper per se utilis est: tum etiã quia semper impetrat, & habet effectum, quamuis nos lateat: vt si quis, v.g. amoueri à se talem tentationem postulet, quam nihilominus semper patitur, non propterea desistere debet: quia vel fortasse propter illam orationem impediuntur aliæ tentationes, quæ magis noxiæ essent; vel etiam suo tempore tolletur, quando expediens fuerit, aut si durauerit, etiam per talem orationem impetrata victoria perseuerabit. Constat de Paulo Tarfense, qui ter Dominum, vt à carnis stimulo liberaretur, rogauerat; sed voluntas Dei non fuit, cum pro tunc à tali tentatione liberari; nihilominus pro tali oratione maximum ei contulit fauorem, ei reuelando, quòd gratiam Dei ita-
vigo-

Art. IV. Servando conditiones requisitas. 247

vigorosam possideret, vt absque impatientia infirmitatem tolerare posset, & tentationem superare; Et sic infirmitas, vel tentatio ad augmentum gratiæ ei cederet: Ira Liran. in illa verba: *Sufficit tibi Paule gratia mea.*

2. Cor. 12. v. 9.

Q V Æ S T I O IX.

An diu perseverandum sit in petitione.

Videretur hoc modo, & cum hac conditione quòd ferè frustratur tota huius promissionis efficacia, & fiducia in illa: quæ nõ obltante promissione, Deus largitionem pro toto vitæ tempore differre potest.

Responderetur falsum esse, quòd fiducia in diuina promissione per hanc lōganimitatem, & humilem expectationem impediatur; vel minuat: nam potius hinc augeri debet fiducia, dum certò scimus Deum petitiones nostras, nisi in bonum nostrum non differre: *Cum enim voluntas nostrā,* ait Glossa in 1. Ioan. c. 5. vers. 14. *per ignorantiam à voluntate Dei recedit, bona voluntas Dei nostram stultam corrigit. Quid enim orēmus, sicut oportet nescimus, nisi ipse suam ostendat voluntatem, qui melius, quàm nos ipsi nostram intelligit utilitatem:* Sicut etiam interdum petitionum nostrarum mutat effectum, alium quem non petimus, concedendo: quia ita expedit, vt bene testatur D. Isidorus: *Creberrime, inquit, non exaudit Deus ad voluntatem; sed exaudit ad salutem.* Nec refert, quòd interdum impetratio per totum vitæ tempus differatur: nam longè maior esse debet expectatio in Deum; & multis redditur in fine vitæ, quod in hac vita dispensatoriè est negatum; vt ait Bernardus *serm. 3. de Circumcis. in fine.*

466.

Ratio dubitandi que.

Longa perseverantia in oratione non minuit, sed auget fiduciam.

Ex longa oratione sepius cõcedit Deus beneficia potiora, quàm nos petimus.

Conditio quarta ad impetrationem infallibilem requisita.

Vltima conditio adhiberi solet, vt oratio pro seipso, & non pro alio sit; nam pro se (alijs concurrentibus conditionibus premissis) ex promissione infallibilis impetratio est: pro alijs verò hanc certitudinem non habet, etiam si omnes aliæ concurrant conditiones; non enim semper homo pro alio petens exauditur. Ratio est, vt ait D. Hieronym. super Ieremiam: *quia frustra rogat quis pro alio, cum ille demeretur, pro quo oratur.* Et iterum Augustinus *tract. 73. & 102. in Ioannem, quem D. Thomàs 2. 2. q. 83. ar. 15. & 16. sequitur, & multi Scholastici: Exaudiuntur, inquit, quippe omnes Sancti pro seipsis, non autem pro omnibus: quia non vnichique dictum est: dabit: sed, Dabit vobis.* Ponderat enim, dixisse Christum: *Si quid petieritis Patrē in nomine meo, dabo vobis.* Ioan. 16. Non igitur (infect Augustinus) vtcūq; promissum est; sed pro ipsis petentibus, & non pro alijs. Sicut etiam habetur Matthæi 21. & Marci 11. *Propterea dico vobis, omnia quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis.*

Veruntamen hanc conditionem superfluam esse putat Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 1. de Orat. cap. 27. nu. 1. & 2.* Allerit enim promissionē Dei absolutam esse in alijs locis, vt Ioannis 14. *Quodcumque petieritis in nomine meo,*

467.

Quando quis premissis conditionibus munitus orat pro seipso, oratio habet impetrationem infallibilem.

468.

Superfluam hanc conditionem putat Suarez.

Matth. 7.
Luca II.

I. Ioan. C. I.
Vers. 14.
Vers. 15.

boc faciam. Et alibi: *Omnis, qui petit accipit, & qui querit inuenit, & cadit* circò vniuersalem esse, siue vnus pro se, siue pro alijs oret. Quam sententiam docuit Toletus *Ioan. 16. Annot. 30.* & pro ea refert *Basilium in Regulis breuioribus regula 261.* expenditq; verba Ioannis 1. *Canonic. cap. 5. Hæc est fiducia, quam habemus ad Deum; quia quodcumq; petierimus secundum voluntatem eius, audit nos.* Et infra: *Qui scit, fratrem suum peccare peccatum non ad mortem, petat, & dabitur ei vita peccanti non ad mortem.* Nam hoc in loco significat Ioannes, generalem esse promissionem non solum pro nobis, sed etiam cum pro fratribus oramus.

§. I.

469.
Orare pro fratribus est secundum voluntatē Dei.

EX priori Ioannis sententia argumentum sumi potest: quia, quando pro fratribus oramus, secundum voluntatem Dei petimus: quia ipse hoc nobis maximè in Scriptura commendat; vnde est illud Iacobi 5. *Orate pro inuicem, vt saluemini, multum enim valet deprecatio iusti assidua.* Sic Paulus nauigans pro incolumitate eorum, qui secum nauigabant orauit, vnde Angelus dixit ei Actor. 27. *Ecce donauit tibi Deus omnes, qui nauigant tecum, &c.* Sic & pro Paulo Stephanus, vt conuerteretur, orauit; idèd S. Fulgentius serm. de S. Stephano: *Charitatis virtute, ait, subnixus vicit Saulum crudeliter sauientem: & quem in terra habuit persecutorem, in celo meruit habere consortem.*

Oratio pro alio habet suum effectum, nisi ille sit incapax ad recipiendum.

Ex posteriori verò Ioannis sententia argumentum sumi potest: quia (nisi ex parte alterius sit incapacitas, qualis est in eo, qui in peccato obstinatus est) effectus orationis, etiam si pro alio fiat, promittitur: Eandem sententiã in re tenet Valentiã in 3. tom. disput. 6. quæst. 2. punct. 4. nam licet prius illã conditionem, quam nos posuimus ponat; ita tamen postea obiectioni respondet, vt reuera, non esse necessariam dicat. Hoc magis confirmat Suarez lococitato, *Satisfactio enim nostra, inquit, pro alijs præsertim viatoribus infallibilis est, cur ergo non erit impetratio, cum in Scriptura expressius sint monitiones, & promissiones de ista, quam de illa. & nulla peculiaris ratio obstare videatur?*

§. II.

470.

Eadem ratio valet pro ipso orante.

SEd aliqui fortasse dicent, orationem pro alio omninò efficacem esse nõ posse: quia non semper alius, pro quo oramus, idoneus est, vt accipiat. At certè simili argumento probaretur, vniuscuiusque oratione pro seipso infallibilem promissionem non habere; nam nõ semper qui pro se petit, idoneus est ad recipiendum, quod petit; vnde etiam oratio pro se ipso subintellectam illam conditionem habet, *nisi ipse restiterit, seu posuerit impedimentum.* Quare argumentum retorquere possumus; nam oratio vnus pro alio debite facta ex parte orantis (ni alter obicem ponat) exauditur, vt planè sentit *Basilium in Regulis breuioribus regula 261.* ergo seruata proportione promissio generalis est tam in oratione pro alijs, quam pro se.

Verum quidem est, orantem cum diuina gratia, & per frequentatos fidei, ac Religionis actus, nec non meditationis diuinæ prouidentia, summa

summæ Dei bonitatis, ac fidelitatis inuariabilis ad impetrandum quod petit, facilius seipsum quam alium reddere idoneum; & hac ex parte orationem pro se, quam pro alio magis esse certam, ac frequentius suum infallibiliter obtinere effectum; sed nihilominus hoc non ad nouam, sed ad illam generalem conditionem spectare videtur, *se ille, pro quo oratur, non ponat impedimentum.*

Orans facilius potest seipsum, quam alium reddere idoneum ad impetrandum.

Hic vnum commune dubium remanet expediendum.

Q V Æ S T I O X:

An aliquis pro se, vel pro alio possit absolutè petere aliquod bonum temporale, & credere se illud infallibiliter obtenturum.

D Vbitandi ratio est: quia cum pro bonis temporalibus, *quid oremus, sicut oportet nesciamus*, vt monet Paulus Rom. c. 8. quomodo quis à Deo absolutè petere potest, vt det sibi, vel alteri sanitatem, si ignorat, an Dei voluntas sit illam cōlargiri? Insuper quomodo quis absolutè pro se, vel pro altero petere potest, vt Deus se, vel alium ab inimicis tueatur, si credere debet, persecutiones, & afflictiones sibi, vel alteri ab inimicis illatas, sicut & omnia mala pœnæ à diuina prouidentia prouenire? vt bene docet Sapientissimus Siracides Eccles. cap. 11. *Bona, & mala, vita, & mors, paupertas, & honestas à Deo sunt.* Et si absolutè petere nequit, eò minus credere potest, ac sine vlla hæsitatione confidere se tale beneficium infallibiliter à Deo impetraturum. His difficultatibus alteram addo à Drexelio motam de Conformat. volunt. lib. 1. cap. 1. §. 5. sic argumentante: *Si malorum omnium origo est voluntas Dei, quid ergo reluctamur? quid morbis pharmaca opponimus? quid hosti armatos cuneos obijcimus? cur portas non illico pandimus, & intra mania recipimus nostrum exitium? cur non Sanctissimum Pontificem Leonem imitamur, & illius vocibus mala nostra omnia, sicut ille Attilam, salutamus? Salue flagellum Dei?* Si enim tuæ infirmitati medicinas carnales adhibeas, quas certa experientia huiusmodi cōtrarias esse ægritudini præcognoscis, nonne Dei voluntari, à quo talis egritudo est immissa, te opponis? Si milites numeras, & arma colligis, quibus ab hostibus te tuearis: nonne diuino beneplacito, à quo huiusmodi hostiū diuexationes sunt inflictæ, obniteris?

471.
Ratio dubitandi
qua.

Verf. 14.

§. I.

Hisce, & similibus obiectionibus cum eodem Drexelio loco citato respondemus: Decorum esse, mi homo, *non plus sapere, quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem*, vt ait Paulus Roman. c. 12. Bellum, infirmitates, & omnia mala pœnæ à Deo esse, iam res liquida est; sed inferre: ergo hosti non resistendum; ergo morbis pharmaca non adhibenda; ergo daemonibus obsidentibus, vel possidentibus corpora nostra non occurrendum; ergo Deus non rogandus, vt huiusmodi mala tollat, malæ consequentiæ sūt; & hoc asserere insanæ mentis est. Dicendum ergo, aliud esse voluntatem

472.
Mala omnia
pena nobis in-
flicta à Deo præ-
cedunt.

signi

Non constat,
Deū velle nos
continūe malis
affligi.

Verf. 9.
Constat, Deum
velle nos uti
Remedijs ad
mala auerren-
da, & expel-
lenda.

Deus exoratus
fiducialiter ab
agrote paratus
est ei dare sani-
tatem, si futura
fit anima salu-
tatis.

473.
Ut sanitas fit
salutaris, debet
ager
1. Contemplari
Dei Providen-
tiam.
Augusti in Pf.
61. medio fe-
rè.

Signi (cum Theologis loquor) aliud voluntatem Beneplaciti. De illa voluntate Signi per leges nobis explicata ut plurimum satis nobis constat; At verò de hac Beneplaciti non item, neque continuè scire licet, quousque se ista extendat. Nunc sit pro exemplo *Morbus*. Hic à quavis causa procedat, diuinæ voluntatis est; neque hac in re quidquam ambigendum. Cum autem egrotus, quādiu se Deus in morbo vexari velit, ignoret, statim ad voluntatem signi, quæ per diuinas scripturas se manifestat, recurrere debet, cum dicat Eccles. c. 38. *Fili in infirmitate ne despicias te ipsum; sed ora Deum, & curabit te: eodē cap. Altissimus creauit de terra medicamenta, & vir prudens non abhorrebit illa*. Idipsū, ad seipos ab inimicis tuendum, & à cæteris malis eripiendum docet. Hoc tradit in oratione dominicali *quarta, & vltima p̄titione*, ut latè supra demonstrauimus *num. 417. & 420*. si ergo voluntas Dei est, ut & inimicis resistamus, & morbis remedia adhibeamus, ac cæterā pericula caueamus, licitè utique vnusquisq; hostibus resistere potest, & recuperandæ sanitati quicquid est legitimorum remediorum tam spirituales, quàm corporalium adhibere. Sic ergo est ratiocinandum: Vult te Deus, mi æget, egrotare: at quia, an etiam te numquam sanare velit ignoras, ea de causa licitè remedijs vteris: Si autem morbum perpetuari velit pharumacis efficaciam subtrahet, ne saneris. Et sicut voluntas Dei est, cum egrotaueris, ut ad Deum confugiendo, sanitatem petas, remediaq; etiam humana adhibeas opportuna, ut conualescas: ita Deum sanitatem tibi intallibiter præstiturum, si animæ tuæ illa fuerit salutaris, est credendum.

§. II.

Qui ergo Deum orat, si pro alio, ut ei conferat sanitatem, orat, (si ille capax sit rationis,) illum modo sequenti benè disponere contendat. Si verò pro se ipso, ut sanitas sibi sit salutaris, sic pariter sequenti orandi modo se disponat.

Primò ad diuinæ prouidentie contemplationem, quæ omnium bonorum fons est, & equaliter cura est illi de omnibus se recipiat, dicatq; cum Augustino: *Quod vult Deus, hoc agat: Venit dolor meus, veniet & requies mea. Venit tribulatio mea, veniet & purgatio mea. Nunquid lucet aurum in fornace aurificis? in monili lucebit, in ornamento lucebit: patiat tamen fornacem, ut purgatum à sordibus veniat ad lucem. Fornax ista, ibi palea, ibi aurum, ibi ignis, ad hanc stat aurifex. In fornace ardet palea, & purgatur aurum. Illa in cineres vertitur, à sordibus illud exurit. Fornax mundus, palea iniqui, aurum iusti, ignis tribulatio, aurifex Deus. Quod vult ergo aurifex, facio; ubi me ponit aurifex, tolero. Iubeor ergo tolerare, nouit ille purgare. Ardeat licet palea ad incendendum, & quasi consumendum me; illa in cinerem vertitur, ego sordibus careo. Quare? Quia Deo subicitur anima mea. En vera subiectio humanæ voluntatis erga diuinam omnis boni origo est. Rectissimè dixit pius ille scriptor Ludouicus Granat. lib. 1. par. 2. cap. 22. *Non est sacrificium maius, aut Deo gratius, quàm in omni tribulatione sese conformem facere diuinæ voluntatis beneplacito*.*

Secundò

§. III.

Secundò ad meditationem diuinæ Bonitatis, ac infinitæ Dei liberalitatis confugiat, & quòd D. Hieronymus scripsit ad Paulam de obitu Brentillæ consideret: *Bonus est Deus, inquit, & omnia, quæ bonus facit, bona sint, necesse est; idèd vt tantæ bonitati, ac liberalitati aequaliter respondeat, cum illo diuinæ voluntatis deuotissimo scriptore Thoma de Chempis, dicat: Domine, dummodo voluntas mea recta, & firma ad te permaneat, fac de me quicquid tibi placuerit. Non enim potest esse nisi bonum, quicquid de me feceris. Si me vis esse in tenebris, sis benedictus; & si me vis esse in luce, sis iterum benedictus: Si me dignaris consolari, sis benedictus: & si me vis tribulari, sis æquè semper benedictus. Domine libenter patiar pro te quicquid volueris venire super me. Indifferenter volo de manu tua bonum, & malum, dulce & amarum, lætæ, & triste suscipere; & pro omnibus mihi contingentibus gratias agere. Hic est. n. ò Christiane, verus deuotè precandi, ac deuotè agendi modus. Totius humilitatis sùma, ait Bernardus, in eo videtur consistere: si voluntas nostra diuinæ (vt dignum est) subiecta sit voluntati. Hoc modo consequenter à Deo remissio, & indulgentia peccatorum obtinetur, vt bene docet Ioannes Gailer à Kaisersperg de spirit. peregrino proprietate 7. Si te, inquit, quotidie ex integro diuinæ voluntati ad omnes illius nutus promptum, paratumq; offeras, veniam noxis obtines, tantumq; gratiæ mereris, vt possis non tantum inferorum rogos; sed & piaculares flammæ non timere. Sincera hæc tui oblatio ad omnem Dei voluntatem exequendam, penitentiarum, & indulgentiarum, & elemosinarum loco est. Et Ludouicus Blosius: Vnius esse, inquit, cum Deo voluntatis, id virtutes omnes excellit, & in hoc perfectio est.*

474.
2. Meditari diuinam bonitatem.
Lib. 3. de Imit. Christi c. 17. nu. 1. 2. 3.
Eius diuinæ voluntati se conformare.

Ser. Quomodo voluntas nostra diuinæ &c.

Instit. Spirit. c. 2.

§. IV.

Tertiò diuinas promissiones, & in illis seruandis fidelitatem Dei inuariabilem consideret; sic enim per Prophetam Psalm. 33. iustis liberatio à tribulationibus promittitur. *Multæ quidem, ait, tribulationes iustorum: at de omnibus his liberabit eos Dominus. Custodit Dominus omnia ossa eorum, vnum ex his non conteretur. Clamauerunt iusti, & Dominus exaudiuit eos, & ex omnibus tribulationibus eorum liberauit eos. Et de seipso ipsemet Dauid ait: Exquisiui Dominum, & exaudiuit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. Si ergò Deus de tribulationibus, & angustijs seruos liberare promittit, & de facto liberasse eos, verissimum est, in magnam exurgat fiduciam, se ab huiusmodi infirmitate, vel tribulatione, qua premittitur, eripiendum; consideretq; sepius, quæ dicta sunt num. 405. & sequentib. Nam hoc totum est, ait Bernardus, hominis meritum, si totam spem suam ponat in eo, qui totum hominem saluum fecit. In te sperauerunt Patres nostri, sperauerunt, & liberasti eos: ad te clamauerunt, & salui facti sunt: in te sperauerunt, & non sunt confusi. Sic firmiter credat, quòd Deus ratione suæ promissionis illi sanitatem, (si saluti animæ eius futura sit salutaris) cõmunicabit.*

475.
3. Considerare diuinas promissiones, ac fidelitatem Dei in illis seruandis.

In Psalm. Qui habitat ser. 15. post med.

§. V.

476.
4. Proponere sibi firmiter velle benè vti sanitate
Ad Deum laudandum.
Ad proximo beneficiendum.

VT ergo sanitas postulata (quantum est ex se) sibi sit salutaris, & consequenter secundum beneplacitum diuinæ voluntatis sit, firmiter in mente, se velle benè vti sanitate proponat, nempe ad Deum laudandum, honorandum, & glorificandum, ac diuinæ misericordiæ operibus incumbendum, ac pro virili insudandum, vt Deus etiam ab alijs laudetur, ac nomen sanctum eius glorificetur; sic sanitatem, nedum vt finem proximum, & propter se petat; sed maximè propter aliud, nempe in ordine ad finem vltimum, ad gloriam Dei scilicet, & ad beatitudinem consequendam: ita ut coram Deo se petere sanitatem non nisi vt medium ad Deum laudandum, & glorificandum protestetur; simul Deum, vt suum auxilium tribuat ad benè illa vtendum, deprecetur, aliter se sanitatem nolle, nisi simul cum ea huiusmodi efficax communicare dignetur auxilium. Hoc modo oratio primam conditionem ad infallibilem impetrationem requisitam habebit: quia res petita bona, & honesta erit, ac animæ, & corpori salutaris.

5. Credere firmiter, Deū ratione sua bonitatis, ac fidelitatis, quod anima est salutare infallibiliter elargiturum. Si nō continebit, quod petit, aliud quod maius impetrabit.

Huic conditioni alteram addere debet, nempe firmiter credere, Deum ratione suæ infinitæ bonitatis, ac liberalitatis, necnon ratione suæ fidelitatis id, quod salutare petitur, liberaliter, ac gratiōse fore elargiturum. Quod si in petendo perseverans fuerit, cum illa sui ipsius in diuina voluntate perfecta resignatione, ac firma in Deum confidentia, pietissimus Deus illi sanitatem (si fuerit animæ illius salutaris) impertietur; Si verò pro tunc salutaris non fuerit, Deus, qui nullum bonum irremuneratum relinquit, pro illa perseveranti oratione, humili petitione, ac perfecta in ipsius diuino beneplacito resignatione; maius aliquod donum, quàm petierit, ei benignissimè impertietur.

§. VI.

477.
Hoc probatur oratione Iudith.
Iudith c. s. v. 9.
ver. 11. 12. 13.

HIC orandi modus, & petita infallibiliter impetrandi probatur oratione illius constantissimæ Viduæ Iudith. *Hæc cum audisset, quoniam Ozias promississet, quod transacto quinto die traderet ciuitatem, Presbyteros reprehendens dixit: Qui estis vos, qui tentatis Dominum? Non est iste sermo, qui misericordiam pronocet; sed potius qui iram excitet, & furorem accendat. Posuistis vos tempus miserationis Domini, & in arbitrium vestrum diem constituistis ei. Verè illi magna increpatione, & animaduersione digni censendi erant; quia terminum quinque dierum diuino adiutorio posuerant, quasi Deum cogere vellent, vt intra quinque dies suum eis impenderet auxilium: vel quasi Deum posse, ac velle etiam citò suum illis prestare adiutorium non crederent, sed attendamus modum orandi traditum ab ista famosissima muliere. Humiliemus, ait, illi animas nostras, & in spiritu constituti humiliato seruientes illi, dicamus: vt secundum voluntatem suam sic faciat nobiscum, citò misericordiam suam: vt legitur in Biblijs vetustioribus. Sed bone Deus, quomodo orat hæc mulier? Dic mihi, o sapientissima mulier, si Deum, vt*

secun-

secundum voluntatem suam vobiscum faciat misericordiam suam; & secundum beneplacitum suum vobis ferat auxilium oras, cur dicitis, cito? Quid, si Deus adhuc expectare quatuor, vel quinque dies voluerit, & tunc solum voluntas Dei esset, vobis ferre auxilium? ad quid cito? Si cito, & immediatè absq; vlla mora de manu inimicorum liberari petis, nonnè hoc est secundum voluntarem, ac beneplacitum tuum, & non Dei petere? Cito enim tempus adiutorij à voluntate tua præfixum ostendit.

§. VII.

AT si attentè, ac deuotè huiusce mulieris verba contemplati fuerimus, illa utiq; ex firmissima, ac perfectissima fiducia ab ea in Deum constituta, quæ illam utique non fefellit prouenire videbimus: nam immediatè post orationem *Dominus contulit ei splendorem, illique iuxta petitionem suam, qua dixerat in oratione: capiatur laqueo oculorum suorum in me; pulchritudinem eius ampliauit*, vt statim captus fuerit in oculis suis Holofernes. Sed vndenam tanta fiducia enata fuit in hac muliere? Non aliunde, quàm ex suo perfectè orandi modo ortum habuit.

Primò enim diuinam Prouidentiam, quæ omnia ob bonum nostrum disponit contemplata est: quia tam rectæ voluntatis est Deus, vt nisi quod nobis bonum est, non velit: vnde postquam tribulationes, quibus Deus probauit Patres suos Abraham, Isaac, Iacob, Moysen (per quas Deo placuerunt) representauit, dixit eis: *Nos ergo non vliscamur nos pro his, quæ patimur: sed reputantes peccatis nostris hæc ipsa supplicia, minora esse flagella Domini, quibus quasi serui corripimur ad emendationem, & non ad perditionem nostram euenisse, credamus*. Sic in oratione sua dixit Domino: *Omnes viae tue paratæ sunt, & tua iudicia in tua prouidentia posuisti*.

§. VIII.

NEc solum diuinam prouidentiam meditandam proponit; sed infinitam misericordiam insinuat considerandam dicens: *Quia patiens est Dominus: in hoc ipso peniteamus, & indulgentiam eius suscipimus lachrymis postulemus*. Non enim quasi homo Deus sic comminatur: neque sicut filius hominis ad iracundiam inflammabitur; & ideo humiliter illi animas nostras. En quomodo diuinam pietatem, ac misericordiam magnificat, nec aliud deesse ad impetrandum ostendit, nisi vt se Deo humiliet; sed quid inde? tunc in spiritu constituti humiliato seruientes illi dicamus flentes Domino: non vt intra quinque dies misereatur nostri; sed vt secundum voluntatem suam, quæ pientissima est, & summè bona, nec in se confidentibus se denegare potest, sic faciat nobis cito misericordiam suam, immediatè, illicò sine vlla mora nobis ferat auxilium; sed eo modo, quo diuinæ voluntatis suæ beneplacito magis videbitur conueniens.

478.

Fiducia maxima Iudith.

Iudith 9. v. 13. c. 10. vers. 4.

Contemplatur diuinam prouidentiam.

Drexelius supra num. 394. in fin.

Cap. 8. vers. 26. ver. 27.

Cap. 9. vers. 5.

479.

Meditatur diuinam bonitatem.

Cap. 8. vers. 14. ver. 15-16.

vers. 17.

vers. 17. *Verba conciliantur.*

§. IX.

480.
*Consideravit
 Dei fidelitatē .*
 cap. 9. vers. 8.
 vers. 18.
 vers. 11.

cap. 13. ver. 7.

S Ed quod magis, ac magis huiusce mulieris fiduciam corroboravit, diuinæ fidelitatis, ac veritatis meditatio fuit; omnia enim, quæ fecerat Deus pro filijs Israel contra castra Ægyptiorum consideravit, quomodo tenuit pedes eorum abyssus, & aqua operuerunt eos: ac cætera mirabilia, quæ operatus est Deus cum patribus eorum: & tandem ait: *Mememo Domine testamēti tui, idest promissionis tuæ, ac verbi, in quo nobis spem dedisti: Erige brachium tuum sicut ab initio, & allude virtutem eorum in virtute tua.* Et cum in proximo esset, vt caput Holoferni abscinderet, ad Deum orans dixit: *Confirma me Domine Deus Israel, & respice in hac hora ad opera manuum mearū: vt sicut promisisti, Hierusalem ciuitatem tuam erigas: & hoc quod credens per te posse fieri cogitavi, perficiam.* En quomodo Deo eius promissionem, representat, & petit, vt faciat iuxta fidem petentis, sicut ipse promisit.

§. X.

481.
*Oratio eius ha-
 buit omnes con-
 ditiones ad im-
 peccationem in-
 fallibilem re-
 quisitas .*
 cap. 9. ver. 18.
 ver. 19.
 Ibid. vers. 17.
 cap. 8. ver. 20.

cap. 13. ver. 17.
 ver. 18.
 ver. 21.

E T vt petitio sua infallibiliter impetraret, eam omnibus conditionibus ad impetrationem infallibilem requisitis cohonestare voluit. Idēd licet petitio ex natura sua bona esset, ac honesta; nihilominus vt salutaris esset, illam ad gloriam, & honorem Dei ordinauit, dicens: *Domine da verbum in ore meo, & in corde meo consilium corrobora: vt domus tua in sanctificatione permaneat: Et omnes gentes agnoscant, quia tu es Deus, & non est alius Deus præter te.* En prima conditio ad impetrationem infallibilem requisita! Nec secunda caruit, quæ est ex fide, & confidentia petere; dixit enim: *Deus cælorum creator aquarum, & Dominus totius creatura exaudi me miseram deprecantem, & de tua misericordia præsumentem, idest confidentem.* Tertia similiter, perseverantia videlicet ornata fuit: dum ait: *Expectemus humiles consolationem eius: & quatrduo orans die ac nocte, nedum pro se ipsa; sed & pro totius populi multitudine iam per humilem orationem, ac ieiuniū benè dispositi perseverauit: sic oratio eius omnibus conditionibus decorata à Summo cælorum Opifice exaudita est; ac propterea crudelis hostis Holofernis capite amputato de inimicis triumphauit; se & suos ab obsidione redemit; omnemq; populum ad Deum laudandum, ac misericordiam eius, & fidelitatem confitentem hortata est, dicens: Laudate Dominum Deum nostrum, qui non deseruit sperantes in se: & in me ancillam suam adimpleuit misericordiam suam, quam promisit domui Israel, & interfecit in manu mea hostem populi sui in hac nocte: Confitemini illi omnes, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius.*

ARTICVLVS V.

De signis, quibus in rebus omnibus cognosci potest Dei voluntas.

482.
*Regula, quibus
 diuina volun-
 tas explorari
 potest.*

Q Voniam perfectus orandi, atq; à Deo id, quod petitur, impetrandi modus ex cognitione diuinæ voluntatis maximè pendet, in fine huius capituli

Art. V. Attendendo signa diuinæ voluntatis. 255

capituli signa ponere, quibus in rebus omnibus Dei volūtas facillimè agnoscī possit, vtilissimum duxi; quæ ex sequentibus regulis ex Hieremia Drexelio de *Conform. volunt. lib. 1. cap. 4.* desumptis patefient.

Prima regula diuinæ voluntatis cognoscendæ.

Quidquid abducit à Deo, contra Dei voluntatem est: quidquid ad Deū inuitat, ad diuinam spectat voluntatem. *Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra, vt abstineatis vos à fornicatione, & cet.* Itaq; si quis tale quid in se deprehendat, vt fateri cogatur: Hoc officium, hæc societas, hoc mercimonium, hoc viuendi genus me non reddit sanctiorem; sed sensim, & lentis gressibus abducor à Deo; ergo nec officium istud, nec illa societas, nec mercimonium istud, nec ista viuendi forma diuinæ voluntatis est.

483.
Prima.
1. Thessal. c. 4.
vers. 3.

II. Regula.

Voluntas Dei per legem Dei, & Ecclesiæ luculentissimè nobis declaratur. Ideò in omni ambiguitate non tantum, quid Dei, aut Ecclesiæ leges velint; sed quid iisdem magis, aut minus conforme sit, est querendum. Christus olim oppulento iuueni, qua proxima via ad cælum iretur sciscitanti, hunc optimum diuinæ voluntatis interpretem designans: *Mandatas, inquit, nosti? Sanè, nihil dulcius, quam respicere in mandatis Domini.* Hunc ipsum diuinæ voluntatis internuncium Abrahamus Epuloni commonstrans: *Habent, ait, Moysen, & Prophetas: audiant illos.* Diuinus Paulus Roman. c. 12. *Nolite, inquit, conformari huic sæculo, & cet. vt probetis, qua sit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta.* Bona Dei voluntas Decalogo comprehenditur, *Beneplacens*, consilijs Euangelicis, *Perfecta*, desiderat à se imperata perfici in terra, sicut in cælo.

484.
Secunda.
Lucæ c. 18.
vers. 20.
Ecclif. c. 23.
vers. 37.
Luc. c. 16. v. 29.
Rom. 12. v. 2.

III. Regula.

Hæc à Beato Paulo 1. Thessal. c. 5. describitur: *In omnibus gratias agite, hæc est enim voluntas Dei in Christo Iesu in omnibus vobis.* Primum hic notatū dignissimum, In rebus omnibus gratias agendas, etiam turbarissimis, & maximè improsperis. Pulchrè Chryostomus in illum locum dixit: *Passus es aliquid mali? Si velis, malum non est: Age Deo gratias, & iam malum mutasti in bonum.* Hoc animi est Philosophici. Prisci Germani optimè liberos instruebant, vt si quando digitum igne læsissent, mox dicerent: *Deo gratias.* Breue, sed nobile præceptum. Quicquid demum, mi Christiane, te premat, vratue, quicquid affligat, dic centies, dic millies: *Deo gratias.* Addit Paulus: *Spiritum nolite extinguere.* Suus sit diuinis instinctibus locus. Non rarò Deus voluntatem suam occultis alloquijs explicat, quibus vt verè diuinis tunc tutò creditur, cum solius Dei gloria sectanda proponitur. Sed & illud Paulus addidit: *Prophetias nolite spernere:* Diuini voluminis explanationes,

485.
Tertia.
vers. 17.
& sequentib.

Ibidem v. 19.

Ibid. ver. 20.

nationes, sacras in templis conciones, præfagas fidorum hominum explanationes negligi ab eo minimè conuenit, qui diuinæ voluntati approbare se cupit. Qui audire non vult, non vult Dei voluntatem intelligere. Demum præcipit Paulus: *Ab omni specie mali abstinete vos.* Quemadmodum boni nummularij monetam adulterinam aut à tinnitu, aut à signo, & inscriptione norunt, & reiiciunt: ita nos quidquid vel tenuem vmbra viciij præfereat, tanquam diuinæ voluntati contrarium abominemur.

IV. Regula.

486.
Quarta.

PRæter Dei, & Ecclesiæ leges, alij quoque diuinæ voluntatis, maximè in rebus dubijs interpretes sunt. Inter hos Magistratus tam politicus, quàm facer, ijque omnes, qui alijs legitimè præfunt, censendi sunt: his annumerandi sunt Curiones, Confessarij, Maiores, & Præsides. Cum Saulus iam paratus diuinæ voluntati parere, quæsiisset: *Domine, quid me vis facere?* non illum Dominus præceptis onerauit, neque illi subito scientiam omnem infudit; sed vt discipulum ad Ananiam mittens: *Surge, inquit, & ingredere ciuitatem, & dicetur tibi, quid te oporteat facere.* Ananias Paulo diuinæ voluntatis paraphraustes fidelissimus fuit, sicut Cornelio Petrus. Ita vult Deus voluntatem suam homini ab homine explicari. Hinc illæ tam crebræ admonitiones: Tobix cap. 4. *Consilium semper à sapiente perquire:* Ecclis. c. 32. *Sine consilio nihil facias, & post factum non penitebis.* & c. 37. *Anima viri sancti enunciat aliquando vera (magis) quàm septem circumspectores sedentes in excelsis ad speculandum. Et sic in his omnibus deprecare Altissimū, vt dirigat in veritate viam tuam:* vt monet etiam Tobias c. 4. *Omni tempore, ait, benedic Deum, & pete ab eo, vt vias tuas dirigat, & omnia consilia tua in ipso permaneant.* Ecclis. c. 37. *Ergo cum viro sancto assiduus esto, quemcumque cognoueris obseruantem timorem Dei, & cat. Et cor boni consilij statue tecum. Non est enim tibi aliud pluris illo.* In omnibus igitur dubijs circa voluntatem diuinam à nemine potiùs, quàm à Confessarijs, & Maioribus nostris, quibus aut conscientiam, aut omnem vitam commisimus, consilium est petendum. Quia in re vniuersè omnium Dominorum, aut Maiorum, aut Præsidium voluntas (peccantem excipio) Dei voluntas dici potest. Quod ergo cuiusque Dominus, quod Maiores, aut Præsides iusserint, non aliter quàm certum diuinæ voluntatis interpretamentum est accipiendum.

Act. c. 9. v. 6.
Ibid. vers. 7.

vers. 19.
vers. 24.
vers. 15.
& sequent.
vers. 20.

*Superiorum
voluntas Dei
est voluntas.*

V. Regula.

487.
Quinta.

Quòd si consilium petere, nec tempus permittat, nec locus, dispiciat homo secum ipse, & omnem dubitationem circa diuinæ voluntatis notitiam facili negotio sic poterit explicare. Solerter attendat, vtrum è duobus, in quibus hæsitat, voluntati propriæ sit acceptius; quid gratius carnis appetitui; quid existimationis propriæ optabilius. Vbi hoc, quod faciliè indagauerit, & seridè secum actiones suas voluntati diuinæ exactissimè conformare statuerit, tunc profectò securè illud, quod voluntati suæ minùs erit, accep-

Art. V. Attendendo signa diuinæ voluntatis. 257

acceptum eliget, quod minùs carnis appetentiæ gratū, quod deniq; pompæ minùs habuerit, ac splendoris. Nam illa electio ad propriæ voluntatis, ad carnis, ad existimationis propensionem cuius meritò nimis quàm suspecta, & errori proxima videri debet; at hoc alterum procliuitati suæ plerumq; est tutissimum reluctari: *Dum non facis vias tuas*, inquit Isaias cap. 58. *& nō inuenitur voluntas tua*. Sit hoc pro exemplo. Ei, qui maligno, aut frigido est stomacho, exploratè hoc modo suaderi potest: Id, quod tu maximè appetis, hoc tibi minimè conducit; pepones, cucumeres, fungi, potus intemperanter frigidus, recentes ab horto fructus, & id genus edulij, gulæ irritamenta, plurimùm nocent; quæ tamen non rarò cupidissimè ingeruntur. Idem in re proposita: plerunq; quod corporis sensibus tam gratum, & suauē, spiritui noxiū est; quod humanæ voluntati sic placet, Deo displicet. *Mortificate ergo*, ait Paulus Coloss. c. 3. *membra vestra, quæ sunt super terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiscentiam malam, & cæt. propter quæ venit ira Dei*. Ergo *post concupiscentias tuas non eas, & à voluntate tua auertere*: (monet Siracides Ecclif. c. 18.) vt ad Dei voluntatem conuertaris.

vers. 13.

vers. 5. & 6.

vers. 30.

V. I. Regula.

Quòd si quid planè indifferens, & adiaphorum sit, vt si duo mendici occurrant eque fortunæ inopes, eleemosina tamen non suppetat in vtrumque partienda, da cui volueris, animo diuinam voluntatē exequendi; & non errabis. Quòd si res adiaphoram maioris sit momenti, cōsilijs est opus, & precibus. Si verò de vna aliqua, pluribusue actionibus suscipiendis penitus non liqueat, quid diuinæ voluntatis sit, non facillè vlla earum suscipiatur, dum, vtcumque illas diuinæ voluntati non fore contrarias, patefiat. In omni tali deliberatione plurimùm Ratio, & Conscientia, potest, non mali in incerto consiliarij, qui si paulò circumspēctiùs agere velint, facillè, quid melius sit factū, pronuntiabunt. Fieri autem potest, vt vecundæ conscientie homo in talem deueniat labyrinthum, in quo spiritus, & caro sic inter se luctentur, vt miser, ne forsan diuinæ voluntati se opposuerit, trepidare incipiat. Hic solatio sit, quod nonnumquam euenit Ecclesiastæ. Rem sic explicamus. Concionator pomeridianus videt plerosque omnes suorum auditorum dormientes, turbatur non nihl tot sibi annuentibus: id tamen tolerabilius videretur, quàm si totidem impudenter garriant. Itaque si duo, tresue non dormitent, ait ipse secum: satis id mihi, & est cur pergam: vnus pro millibus est. Non aliter ratiocinetur quomodocumque turbatus: Modò duo vigilent oculi *Ratio, & Voluntas*. Modò hi vigiles voluntatem Dei obseruent, susque deque vertantur alia, ego verò inconcusus stabo, & quamuis diuinus nutus non proximè assequar, assequi tamen conabor.

488.

Sexta.

Ratio, & conscientia in incerto non sunt mali consiliarij.

V. II. Regula.

Ad diuinam explorandam voluntatem plurimùm valet, cum Paulo rogare: *Domine, quid me vis facere?* Hic Sanctorum mos est, in
R
rebus

489.

Septima.

Act. c. 9. vers. 6.

rebus dubijs, & perplexis cōfugere ad orationis præfidiū, vt olim Moyſes, & Aaron ad fēderis tabernaculum. Et ſicuti cūm nubes adeò ſtipatæ coeunt, vt cælum tonare, ac mugire incipiat, campanæ ad diſſipanda nubila quatuntur in tutribus: ita quotieſcumque ſol diuinæ voluntatis oculis noſtris ſubducitur, vt penè quid faciendum ſit, ignoremus, proximum eſt, cælum pulſare precibus. Ita Saulus à ſubita tempeſtate medijs deprehenſus in campis exclamat: *Domine quid me vis facere?* Hanc precatiunculam ſæpiùs iterandi opportuniſſimum tempus eſt, cūm cæleſte epulum aditur, & Dominicum corpus iam lingua ſuſtinetur, tunc ardentè ingeminandum: *Domine quid me vis facere?* Imò ſub re diuina quotidie, cūm Euchariftiam. Sacerdos ſupra verticem attollit, hoc omnium ardentiffimum votum ſit: *Domine quid me vis facere?* A vitis religioſis votorum formulam ſub ſacro quotidie recitari eſt conſultiſſimum. Iacobus Laines alter à Sancto Ignatio Societatis Ieſu Præpoſitus Generalis, cunctis diebus ſub Sacri ſinem poſt Centurionis verba (*Domine non ſum dignus*) Chriſtum manu tenens aiebat: *Placet Domine, quod promiſi.* Ita quibuſcumque alijs, dum cæleſtis panis in alto monſtratur eſt precandum: *Domine ſicut vis, ita & ego volo; quod reſtè ſtatui, non reuoco.* Hęc quotidiana ſui in diuinam voluntatem, oblatio præclariffima eſt ad vltimum in morte luctamen diſpoſitio.

Res geſta P.
Lain.

V III. Regula.

490.
Oſana.

Mortalium nemo diuinam voluntatem certiùs explorat, quàm qui ſinceriùs ad illam in omnibus ſe conformare deſiderat. Hoc deſiderium profectò ad omnium labyrinthorum errores extricandos filum eſt: omnibus hinc circa diuinam voluntatem ambiguitas tollitur; ſi quis ignoret quidem, quid velit Deus: aut vtrum malitè duobus licitis; ita tamen animo comparatus ſit, vt mente ſinceriffima dicere poſſit: *Domine, ſi ſcirem, quid tu in hac re fieri à me velles, ego vtrique id facerem.* Hac ſponſione facta, liberè, quod volet, faciat, & perturbare ſe deſinat; diuinam voluntatè non facile offendet. Hunc talem filium amantiſſimus pater non deſerit, nec à ſua voluntate grauiùs aberrare permittit. Si deſit homo, per quem erudiat, Angelum mittit; vt miſit Iosepho in re graui quid tactu foret optimum deliberanti: ita tribus ex Oriente Magis poſt oblatam diuinum Infanulo in gramineis cunis adorationem, miſſus Angelus fuit, qui de Herodianiſ fallacijs ſibi cauere, & alia in patriam via redire edoceret. Sic Abrahami ancillæ Agari, alijsue innumeris ad errores vitandos Angeli, aut Angeli vice, ſidi hominis præſidium fuit aſſignatum. Ita Deus voluntatis ſuæ notitiam ſincerè petentibus minimè negat: *Benignus ſpiritus ſapientia* huius altiffimæ omnibus ſeſe quàm liberaliſſimè impertitur. *Adeſt Deus omnibus exquirentibus ſe in veritate*, & voluntatem ſuam tam mirabili, quàm ſuaui magiſterio ijs omnibus explicat, qui vera ſubmiſſione ſe hic diſcipulos gerunt. Voluntatem Dei optimè noſſe diſcimus faciendo.

Sap. c. 8. v. 6.
Ecclif. c. 2.
v. 13.

Cap. II.

De Aegroto orante Dominos Cæli, & terræ.

SVB vno inuocationis titulo nobilissimas Iesu Christi D. N. & Beatissimæ Virginis Genitricis Dei Mariæ personas complectimur; cum illos diuidere æquum non sit, quos natura, & gratia arctissimis vinculis copularunt: vt bene docet Arnoldus Carnotensis tract. de laudibus Deiparæ: *Vna est, inquit, Mariæ, & Christi caro, vnus spiritus, vna charitas; & ex quo dictum est: Dominus tecum, inseparabiliter perseverant promissum, & donum. Vnitas diuisionem non recipit, non secatur in partes; & licet ex duobus factum sit vnum, illud tamen vltra scindi non potest, & Filij gloriam cum Matre non tam communem iudico, quam eandem. Quod etiam sancta fidelium consuetudo confirmat, quibus frequentissimum est, cum aliqua spiritali, aut corporali calamitate iactantur iterata Sanctissima eorum nomina insimul inclamare; sed præcipuè cum dæmoniâs patiuntur vexationes, contra quas tum Exorcistæ, tum Maleficiati, aut Arreptitij corde, & ore Iesu, & Mariæ proferunt nomen, auxilium postulantes. Nec immeritò, cum efficacissimum sit remedium; vt sequentes articuli declarabûr.*

491.
Non sunt separandi Iesus, & Maria.

Ideo eorum nomina sunt inuocanda.

ARTICVLVS I.

Iesum Christum D. Nostrum.

CVM Sanctissimum Iesu nomen, teste Paulo ad Philipp. 2. sit super omne nomen, & Christo à Patre impositum fuerit, vt in eo omne genuflecteretur, æquum est, creaturas omnes ei honorem, gloriam, & obsequium consecrare.

492.
Sanctissimi Nominis Iesu gloria extenditur ad Angelos.

Si quidem Cælestes nouum canticum canunt, cum nomen illud nouum, quod os Domini nominauit, pronunciant, & reuerenti animo immaculato acclamantes ei se subiiciunt; vt dicitur Apocal. 5. *Virtutem, & Diuinitatē, & sapientiam, & fortitudinem, & gloriam, & honorem, & benedictionem: eo quod vicerunt in sanguine Agni.*

Homines.

Terrestres huic nomini genuflectunt; atq; illud reuerenter pronunciant: quia, vt ait Bernardus *lucet predicatum, pascit præcogitatum, lenit, & vngit inuocatum. Nec est enim aliud nomen,* ait Petrus Act. 4. *datum sub celo hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri.* Et 1. Ioan. c. 3. *Hoc est mandatum eius, vt credamus in nomine Filij eius Iesu Christi.*

Damones.

Infernales verò hoc reuereri coguntur: cum sit nomen, de quo Propheta Itaias cap. 8. ait: *Voca nomen eius: Accelera spolia detrahere: festina prædari.* Christo Domino impositum, qui expolians principatus, & potestates, inquit Paulus Colofs. 2. *traxit confidenter palam triumphans illos in semeripso.*

Hinc S. Bernardinus ferm. 49. Dominic. Palmar. ait. *Cum Paulus Apolos*

493.
Visio D. Pauli
manifestat glo-
riam Sanctissi-
mi nominis Ie-
su.

Stolus raptus fuerit usque ad tertium celum, & viderit diuinam essentiam, in prefata visione possumus meditari, quod ipse, cum viderit gloriosum Dominum in gloria Dei Patris constitutum in celestibus super omnem principatum, potestatem, virtutem, & dominationem, & super omne nomen, quod nominatur non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro; ac cerneret illum in tanta gloria sublimatum, quodam spiritali clamore inflammatus, totus ex amore illius exclamauit dicens: Iesus Iesus amor meus. Ad cuius nominationem, & clamorem omnes ciues beati genuflexerunt adorantes Iesum in nominatione illius. In eodem nomine intellexit, quod in nominatione Iesu genuflectebant se omnes spiritus infernales, ac sic debere facere omnes spiritus viatores. Proinde è celo rediens, ac predicta recolens in spiritu Dei precipiens vniuersis scripsit illud verbum: Philipp. c. 2. In nomine Iesu omne genuflectatur celestium, terrestrium, & infernorum. Celestes per gloriam, terrestres per gratiam, & infernales per iustitiam sempiternam. Hæc Bernardinus.

§. I.

494.
Dæmones inui-
si honorè huic
nomini impen-
dunt.
In virtute hu-
ius nominis Di-
scipuli Christi
dæmones eijcie-
bant.

AT quia infernales honorem, & obsequium huic nomini inuitè impendunt; nec nisi reluctantes illud nominari audiunt, nullum adest efficaciter internalibus hostibus expellendis remedium, quàm deuotè, & reuerenter sanctissimum istud nomen inuocare.

Christus hoc Apostolis, ac Discipulis suis remedium contulit Matth. 10. Marci 3. & Lucae 9. Cum dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut eijcerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem. Quod experientes septuaginta duo Lucae 10. reuersi sunt cū gaudio dicentes: Domine etiam in nomine tuo dæmonia subijciuntur nobis. Sed audiamus responsum, quod dedit illis Christus: Videbam, ait, Sathanam, sicut fulgur de celo cadentem: Vbi S. Bernardinus loco citato art. 1. c. 1. loquens in persona Christi: Nolite, inquit, mirari, si nomen meum diaboli expanescunt, & eos ab homine pellat: cum virtute eius Sathanas cum omnibus Angelis suis de celo expulsus ceciderit sicut fulgur. Vnde Apoc. 12. Post prelium factum in celo à Michaele cum Dracone, & ab eodem illa victoria obtenta, eiectoque illo in supplicia sempiterna, exultantes clamauerunt iam beati dicentes: Facta salus est, & virtus, idest ex nomine Iesu saluifica virtus, & potestas Christi eius.

§. II.

495.
Omnes Christi
fideles per fidem
in nomine Iesu
possunt dæmon-
es eijcere.

HOc salutiferum omnibus in se credentibus, ac confidentibus phar-
maceuticum cum Christus communicauit, cum dixit Marci 16. Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eijcient. Vnde Alphonsus à Castro lib. 6. aduersus Hæreses verb. Exorcismus: Dominus ascēdens, inquit, in celum promisit, se numquam ad inuocationem nominis sui illis defuturum. Quod autem non semper fiat, ut inuocato nomine Iesu, demon egrediatur, minima fides ipsius inuocantis est in causa. Nam si perfectè credidisset, hæc, & maiora fecisset; ut pollicitus est Christus Ioan. 14. Amen, amen.

amen dico vobis, qui credit in me, opera, quae ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet. Confirmat Alphonsus Toftatus tom. 1. in 1. Regum cap. 16. *quæst. 41.* affirmans in illis verbis sub ea forma à Deo datis: *In nomine meo demonia eijcient, virtutem, & efficaciam ad expellendos demones, quantum est ex parte Dei, proculdubio esse infallibilem, sicut in omnibus Sacramentis; vt latè supra num. 10.*

Idipsum Ecclesia docet, dum in Sequentia Missæ festi istius Sanctissimi nominis canit:

*Huis nominis virtute
Superborum sunt destructæ
Demonum potentia.*

Nec mirum, cum eius fortitudinem, & virtutem sustinere non possint; vt benè Ieremias testatur: *Magnus es, inquit, Domine Iesu, & magnum nomen tuum in fortitudine.* & Regius Psaltes: *Sanctum & terribile nomen eius. Sanctum* quidem Angelis bonis, & hominibus iustis; sed *terribile* demonibus, & viris impijs; vnde Ecclesia eodem loco addit:

*Simulachra idolorum
Sunt eversa: Tyrannorum
Fractæ violentia.*

§. III.

HOc facto demonstrauere Apostoli, vt Paulus, qui Act. 16. vnum ex illis in Pythonissa garrientem expulit: *Precipio, inquit, tibi in nomine Iesu Christi exire ab ea; & exijt eadem hora.* Et Petrus, teste S. Clemente dicebat: *Non curo, quomodo intraueris; sed vt exeas, impero in nomine Iesu Christi.* & Act. c. 3. illi Claudio ad portam templi, quæ dicitur Speciosa, existenti dixit: *Argentum, & aurum non est mihi, quod autem habeo, hoc tibi do: In nomine Iesu Christi Nazareni surge, & ambula.* Sic S. Ioannes Euangelista: *Interdico tibi in nomine Iesu Christi Nazareni, ne ultra hic habites.* Item, *In nomine Iesu Christi hinc exite numquam redituri.*

Hoc docent omnes Patres: S. Iustinus Martyr *aduersus Triphonem*, Origenes *contra Celsum lib. 1.* Tertullianus *de corona militum ad Scapul.* Cyprianus *aduersus Demetriadem.* Athanasius *de Incarnatione Verbi.* Ceteriq; omnes vnanimiter, qui de hoc Sanctissimo Nomine in suis sermonibus, homilijs, tractatibus, vel meditationibus sunt locuti.

§. IV.

HOc praxis comprobat Sanctorum Patrum, qui innumeros Energumenos huius salutiferi nominis virtute liberarunt, vt eorum acta testantur. Ex quorum multitudine vnicum de S. Bernardo Abbate adducam relatum à S. Bernardino *serm. 49. Domin. Palmar.*

Cum Beatus Bernardus Papiam de Mediolano venisset, quidam homo vxorem suam demoniacam ad illum adduxit: tunc diabolus per os eius

Eius virtutem non possunt demones sustinere.

Ier. c. 10.
Psal. 110.

496.
In demonibus eijciendis Apostoli hoc nomine utebantur.

497.
Testantur Patres eius mirabiles virtutes.

498.
Probat praxis Sanctorum Patrum.

Exemplum de D. Bernardo.

dicere cepit: *Non me de hac anicula mea. hic porrulos edens, & brassicas deuorans pellet.* Cui seruus Dei respondit: *Non Bernardus te pellet; sed Dominus noster Iesus Christus.* Mox autem, vt ille orationem effudit, spiritus nequam dixit: *quàm libenter egrederer; sed non possum.* Non vult enim magnus Dominus. Cui Sanctus. *Et quis est Dominus magnus?* Cui ille: *Iesus Nazarenus.* Ad quem vir Dei: *Vidistine vnuquam eum?* Quo respondente; *Etiam.* Cui iterum ait: *Vbi vidisti eum?* Et ille ait: *in gloria.* Et Sanctus: *Et tu in gloria fuisti.* Qui respondit: *vtiq;* (sed illum fuisse in gloria intellige, idest, in beatitudine per fidem supernaturalem, spem, & charitatem inchoata; non autem perfecta, quæ per claram Dei visionem habetur) Cui Bernardus: *quomodo inde existi?* Et ille ait: *Cum Lucifero multi cecidimus.* Hęc quidem omnia voce lugubri per os vetulæ omnibus audientibus loquebatur. At illi vir Dei: *Numquid in illam gloriam redire velles?* At ille miro modo cachinnans, ait: *tarde est.* Tunc autem viro Dei orante, de muliere dæmon est egressus. Sed cum D. Bernardus inde abiret, eo iam elongato, iterum diabolus eam inuasit. Vir autem eius post illum currens, quid acciderat, indicauit. At ille collo eius chartulam alligari præcepit, in qua hæc verba conscripta erant: *In nomine Domini Iesu Christi præcipio tibi dæmon, ne hanc mulierem contingere presumas.* Quod cum factum fuit, ad eam imposterum accedere non est ausus.

499.

Docent Exorcistæ.

Matthæi c. 7.
vers. 22.

Idipsum omnes Exorcistæ in suis exorcismarijs testantur lucidè, & clarè, præcipuè Carolus Oliuerius Vicentinus. *in suo Baculo demonum c. 3.*

Peccatorum etiam, & operatorum iniquitatis experientia contestatur, qui in die Iudicij ouantes dicunt: *Domine nonne in nomine tuo demonia eiecimus.* Idèò sepissimè inuocandum est tam ab Exorcistis, quàm ab Energumenis, & maleficiatis exemplo Ioannis nostri, qui in fine suæ scriptionis apocalypticæ c. 22. illud deuotè compellit dicens: *Veni Domine Iesu: orent & ipsi, vt veniat, & renitentis inferni satellitem sua virtute dispergat.*

§. V.

500.
Multa mirabilia
operantur
in nomine Iesu.
Marci c. 16.

Verùm ad huius Sanctissimi Nominis gloriam, & honorem, & cunctorum Christi fidelium vtilitatem addimus, hoc nomen non tantùm datum esse hominibus, vt credentes in virtute eius dæmones eiciant; sed vt multa alia mirabilia operentur; idèò post illa verba: *In nomine meo dæmonia eiciant,* subiungit Christus: *Linguis loquentur nouis: serpentes tollent: & si mortiferum quid biberint non eis nocebit: super egros manus imponent, & benè habebunt.* Quæ verba (relictis moralibus intelligentijs, quibus explicantur à D. Gregorio homil. 29. in Euangel.) dico, in sensu literali intelligi, vt supra explicauimus num. 206. & 458.

Scrit. 9. ar. 1.
c. 3.

In primis enim nomen hoc sanctissimum est infirmantium, ait S. Bernardinus, generale remedium, hoc est, contra concupiscentiæ malum. Nam originali culpa dempta remanet in nobis concupiscentiæ morbus, & ægritudinis languor; idèò ad hoc nomen Iesu est recurrendum: quia, vt ait S. Petrus Rauennas, *hoc est nomen, quod dedit cæcis visum, surdis auditum, claudis gressum.*

gressum, & cursum; sermonem mutis, vitamq; mortuis, & etiam totam diaboli potestatem de obsessis corporibus effugavit. Proinde subdit S. Bernardinus loc. cit. Si qua infirmitas tibi, vel tuis occurrat, non respice remedio corporali, aut naturali, recurre ad inuocationem nominis Iesu. Sape quoq; contingit, quod non possunt remedia infirmantibus adhiberi naturalia, vel propter eorum carentiam: vel propter morbi, aut infirmitatis ignorantiã; seu quia est quasi irremediabile malum per ipsam naturã viam; ideo fidelibus est recurrendum ad hoc remedium, quo serpentes tolluntur, venena non nocent, & infirmitates fugiunt. Vnde Incognitus In illa verba Psal. 39. Beatus vir, cuius est nomen Domini spes eius, ait: *Hec est illa theriaca, de qua dicit Auicenna can. 2. quod est sublimior medicinarum, & melior propter multitudinem sui medicamenti. & addit, quod illi, qui ea vtuntur, in hora sanitatis non nocent venena, & sunt securi ab egritudinibus pestilentialibus. Re vera sic est hoc nomen Iesu, quod non solum circa presentia mala; sed etiam circa futura repellenda, & vniuersaliter contra omnia mala valet. Bernardus super cantic. confirmat: Elctuarium, ait, habes o anima mea absconditum in vasculo nominis huius, quod est Iesus, saluiferum certè, quodq; nulli vmquam inuenitur pestilentia inefficax.*

Serm. 15. in cant.

§. VI.

Hinc S. Mater Ecclesia in sequentia, quæ habetur in missa celebritatis Sanctissimi huius nominis de eo canens ait:

*Fugat morbos, & liuores
Sed & animi languores
Iesus ubi venerit.*

501.
Testatur Ec-
clesia.

Quod practicè Apostoli probarunt. Quot enim ægroti huius Sanctissimi Nominis virtute à Petro Apostolo, à Paulo, à Ioanne, à Barnaba, ceterisq; Apostolis, à D. Francisco, à D. Antonio à Padua, alijsq; Sanctis, & viris iustis sanitati fuerunt restituti? Quot claudi, quot cæci, muti, surdi, hydrofici, paralytici, neruis dissoluti, varijsq; languoribus vexati etiam hoc nostro æuo, quorum testis tui oculus, hoc Sanctissimo nomine salutem sunt assecuti? Quos, vt ait Propheta, saluauit Deus propter nomen suum, vt notam faceret potentiam suam. Cum non sit aliud nomen, teste Petro, sub cælo datum hominibus, in quo oporteat, nos saluos fieri. Quod iam priùs infirmauerat dicens: *Omnis, quicumque inuocauerit nomen Domini saluus erit.*

Practicè proba-
runt Sancti: ac
probant in Deū
confidentes.

Psal. 105.
Actuum c. 4.
Ibid. c. 2.

§. VII.

Sed quod mirabilius est, non solum fideles; sed & infideles ad huiusce nominis inuocationem ægrotos sanasse, & miracula fecisse manifestè comprobatur. De S. Dyonisio Areopagita refert S. Bernardinus serm. 49. de glorioso nomine Iesu; quod, dum cum D. Paulo per vitam disceptaret, ante eos quidam cæcus transibat, ac statim Dyonisius, qui tunc infidelis erat, Apostolo ait: *Si dixeris huic caco: In nomine Dei tui vide, & viderit, statim credam: sed ne vtaris magicis verbis, ego tibi prescribo formam verborum*

502.
S. Dyonisius
adhuc paganus
inuocato nomi-
ne Iesu cacum
illuminauit.

dicens : In nomine Iesu Christi de Virgine nati crucifixi, & mortui, qui resurrexit, & ascendit in celum, vide . Et respondens Paulus : Ad hoc , vt omnis suspicio tollatur , volo , vt eadem verba tu ipse proferas . Sic in eadem forma verborum Dyonisius dixit cæco, vt videret, & statim vidit; & Dyonisius in Christum Iesum Dominum Nostrum se credere est confessus . Videas modò, quòd Dyonisius, cum adhuc peccator, & infidelis esset, ad inuocationem huius Sanctissimi Nominis cæcum illuminauit . Et sic plerique hoc idem in se, & in alijs, ait S. Bernardus, nostris temporibus experti sunt , licèt essent peccatores , vt verificetur , quod de hoc nomine prædictum est : Saluauit eos propter nomen suum , vt notam faceret potentiam suam : & omnis quicumque inuocauerit nomen Domini, saluus erit .

Psal. 105. v. 8.
Aët. c. 2.

§. VIII.

503.
Nomen Iesu
suffragatur in
cunctis necessi-
tatibus .
Beatus Laur.
de Compūct.
& complan.
Christian-per-
fection: in
Circunc. Do-
mini pag. mihi
263.
Psal. 90.

NEc in infirmitatibus tantum nomen hoc hominibus; verum in aduersitatibus, ac necessitatibus cunctis suffragatur . Hac de re B. Laurentius Iustinianus *de Circumcisione*, relatus etiam à Ioanne Carthagena *lib. 5. de Sanctis*. Nominis Iesu excellentia homil. 6. nos hortatur ad Sanctissimum hoc nomen cunctis in necessitatibus nostris inuocandum : *Si tentaris*, inquit, *à diabolo, si opprimeris ab hominibus, si conficeris ab agritudine, si doloribus fatigaris, si desperationis agitaris spiritu, si concuteris formidine, si dubietate pulsaris, Iesu nomen edicito, & repente lumen consequeris, & gratiam . In arduis, in periculis, in terroribus, in domo, in via, in solitudine, in fluctibus ubique sumique extiteris, Saluatoris profer nomen . Inuoca salus nomen, cor, & os subito clamet : Iesus : Speret in Adiutorio Altissimi, qui ait : Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione : eripiam eum, & glorificabo eum .* Et versiculo antecedenti rationem reddit, cur auxiliabitur clamanti ad se dicens : *Quoniam in me sperauit, liberabo eum, proteg am eum, quoniam cognouit nomen meum .* D. Bernardus verbis dulcissimis id ipsum suadet ser. 15. in Cantic. *Cui enim, ait, in periculis palpitanti, & trepidanti inuocatum virtutis nomen non statim fiduciam præstitit, depulit metum? Cui in aduersis diffidenti, iam iamq; deficiente, si nomen adiutorij sonuit, defuit fortitudo? Tristatur aliquis vestrum? Veniat in cor eius Iesus, & inde saliat in os . Et ecce ad exortum nominis lumen, nubilum omne diffugit, redit serenum . Labitur quis in crimen? Currit insuper ad laqueum mortis desperando? Nonne si inuocet nomen vite, confestim respirabit ad vitam?*

§. IX.

504.
Hoc memoriale
Christus nobis
tradidit, vt in
omni aduersi-
tate inuocetur
nomen eius .

NEc mirandum fanè, hos Sanctos Doctores Christifidelibus, vt suam in hoc Sanctissimo Nomine collocent fiduciam, ab eoque auxiliium in cunctis aduersitatibus, ac necessitatibus postulent, tam efficaciter suadere, cum ipsemet Christus hanc doctrinam, & hoc memoriale illis instillauerit, ac sæpius insinauerit, præcipuè Ioan. 14. dicens : *Quodcumq; petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, vt glorificetur Pater in Filio .*

Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam. & c. 16. Amen, amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Vsq̄ modo non petistis quicquam in nomine meo. Petite, & accipietis; vt gaudium vestrū sit plenū. Sed cur toties repetit, vt petamus in nomine eius, & id, quod petitur, se largiturū promittit? Non alia vtique de re, nisi quia, dum gratias, fauores, ac beneficia in nomine eius à Deo impetramus, nobis nomen eius laudandi, glorificandi, ac sanctificandi, idest Sanctum confitendi, ac manifestandi datur occasio; ex quo nobis maximum in hoc sæculo, ac plenum in futuro gaudium enascetur.

§. X.

Quod, vt adimpleatur, ad hoc præstandum summo perè S. Ecclesia eius Sponsa in prædicta sequentia missæ, quæ celebratur in festo huius Sanctissimi Nominis nos hortatur, dum in ea canit:

*In aduersis nomen sanctum
Inuocetur: Iesu tantum
Aderit presentia.
Presentia Deitatis:
Et totius bonitatis
Dulcis Iesus aderit.
Nomen ergo hoc amandum
Toto corde & adorandum
Omni reuerentia.*

505.
*Ad hoc nos ipsa
hortatur Eccle-
sia.*

ARTICVLVS 11.

Beatissimam Virginem Dei Genitricem Mariam.

Excellentissimum Mariæ nomen, quod lingua Syriaca Dominam significat, antonomasticè Sanctissimæ Deiparæ conuenire, amplissima eius potestas, quam in toto Filij regno exercet, probat. Non enim Angelis solum, & hominibus; sed etiam dæmonibus dominatur, vt ipsa apud sapientem Siracidem Ecclis. 24. *Superborum*, inquit, & excellentium corda virtute calcant. Nam quinam magis superbi, & excellentes, quàm spiritus, qui ambitioso, & tumido conatu in celo diuinam similitudinem aliàs concupierunt? Et quinam excellentes, nisi iidem, qui in terris sacrilega, & vana ostentatione diuinis honoribus coli voluerunt? Hos Maria propria virtute calcat, cum ab initio inimicitiae inter illam, & hos veteranos angues posita fuerint, vt habetur Genes. c. 3. *Inimicitiam ponam inter te, & mulierem, & ipsa conteret caput tuum.* Nec in progressu temporum capita illorum calcare, & contereere cessat, cum sit mulier illa sublimis Sole amicta, Lunam calcans, duodecim stellis redimita, quæ tanquam signum magnum Ioanni nostro apparès gloriosos de insidiantre dracone triumphos reportauit; Ideò ad eam confugiendū est, quoties ab hoc hoste vexamur, eiusq; suauissimum nomen inuocandum,

506.
*Maria inter-
pretatur Do-
mina.
Dominatur da-
monibus.*

*Nomen eius in-
uocandum.*

Hoc

§. I.

507.
Docent Patres.Homil. 2. sup.
Mifs. est.

Ex D. Bernar.

Hoc testatur D. Bernardus ferm. in missus est. *Damones, ait, non solū Virginem pertimescunt; sed audita hac voce (Maria) contremiscunt.* Et super Cantic. *Vbi nomen Maria inuocatur, demonum nocumentum effigatur: quia Maria terribilis ut castrorum acies ordinata.* Et rationem reddit super illa verba: *Ipsa conteret caput tuum,* scribens sic: *Maria contriuit caput venenatum, que omnimodam maligni serpentis suggestionem ad nibitum deduxit.* Confirmat hanc veritatem S. Birgitta lib. 1. Reuelationum cap. 9. *Omnes, ait, demones verentur hoc nomen, & timent; & audientes hoc nomen (Maria) statim relinquunt animam, quam tenebant.* Consentit D. Bonauentura in Speculo Virg. c. 3. *Non sic, ait, timent hostes visibiles quasi castrorum aciem copiosam, sicut demones Maria vocabulum, patrocinium, & exemplum: fluunt, & pereunt sicut cera à facie ignis vbicumq; inueniunt crebram huius nominis recordationem, deuotam inuocationem, sollicitam imitationem.* Sic Richardus de S. Victore in Cantic. loquens de Maria: *Deterrebat eos, inquit, scilicet, demones flamma caritatis, incendebant orationes, & feruor deuotionis.*

508.

Et si, dum hoc in sæculo vitam agebat, eos terrebat, quantò magis nunc in cælis apud Altissimū coronata, & vt Regina exaltata illos terrefacere est iudicandum? Hac de re S. Germanus orat. 3. in *Zonam Deipara,* eam alloquens sic, ait: *Tu nequissimi hostis inuasiones sola tui nominis inuocatione repellens, tutos, atq; incolumes seruas.* Vnde concludit Dyonisius Carthusianus reuelationem S. Birgittæ à Maria Virgine factam referendo, in persona eius alloquens his verbis: *Nullus, ait, in hac vita tam frigidus ab amore diuino, qui si inuocauerit nomen meum cum integro proposito penitendi, statim ab illo non recedat diabolus.*

§. II.

509.
Iesus aliquando facilius inuocato nomine Maria, quam suo proprio, dona concedit.

Nec exemplis comprobare hoc opus esse dijudico, cū passim apud Auctores, plurimos ad eius deuotā nominis prolationē nō tantū vniversas demonum acies prostrasse, sed multa à Deo eius intercessione beneficia obtinuisse, referatur. Imò quandoque aliquis facilius per ipsam fauores, quàm per inuocationē ipsiusmet proprii Filij legitur impetrasse; Cuius rei nos mentiri, non sinit S. Anselmus lib. de Excellentia Virginis cap. 6. *Velocius, ait, est nonnunquam salus memorato nomine Maria, quam inuocato nomine Domini Iesu vnici Filij sui.* Et id quidem non ideo fit, quod ipsa maior, & potentior eo sit: nec enim ipse magnus, & potens est per eam; sed illa per ipsum. Quare ergo propitior salus in recordatione eius, quàm Filij sui sapè percipitur? Dicam, quid sentio. *Filius eius Dominus est, & Iudex omnium discernens merita singulorum: dum igitur ipse à quouis suo nomine inuocato non statim exaudit, profecto id iuste facit. Inuocato autem nomine Matris, & si non merita inuocantis mercantur, vt exaudiat: merita tamen Matris inter-*

intercedunt, ut exaudiatur: quia eam decreuit sic honorare, ut sciant homines, omnia per ipsam obtineri posse à Deo. Ideò S. Bernardus serm. de Assumptione B. Virginis ad ipsam conuersus ait: O Felix Maria, qui te diligit, Deum honorat: qui tibi adhaeret, à Deo numquam derelinquetur: qui nomen tuum puro corde innocat, quicquid postulat indubitanter, consequitur.

§. III.

Quare tum Exorcista, vt faciliùs dæmonem pellat, & in fugam vertat: tum Energumenus, vel Maleficiatus, vt citiùs à dæmoniaca eripiat, vt vexatione, tum quilibet alius à quacumque detentus ægitudine, vt pristina reddatur sanitati: tum quicumque Christifidelis, vt in omnibus suis tribulationibus, angustijs, ac necessitatibus securiùs diuinum mereatur obtinere auxilium, sæpiùs puro, ac sincero cordis affectu Mariam inuocet. Si tentationum venti exurgant: si dæmoniacarum vexationum fluctus intumescant: si in tribulationum scopulos illidatur, portum respiciat, & Mariam inuocare non desistat. In periculis, in angustijs, in rebus dubijs, & in omnibus necessitatibus Mariam cogitet, Mariam inuocet: nõ recedat ab ore, non recedat à corde. Sic enim per eius intercessionem facillimè ab eius Vnigenito Filio fidem, ac confidentiam in Deum perfectam impetrabit, qua sine vlla hæsitacione petens, nedum si vexatus à dæmone fuerit, liberari merebitur; sed quæcumque poposcerit salutaria obtinebit, & quodcunq; dixerit, fiat, fiet ei.

510.
Ab obsessis, & agrotis omnibusq; Christifidelibus est inuocanda.

Bernard. hom. 2. sup. mis. est.

Cap. III.

De Ægroto orante hominum Mediatores.

Terribilem, vt castrorum aciem ordinatam esse Ecclesiam, Diuinus Sponsus enunciat Cantic. 6. vt quæ ex innumera Beatorum multitudine cõgregata potentissimum format exercitum in duas quasi diuisum partes. Alterum Angelicorũ Spirituum: Alterum Beatorum in Cælo regnantium. Sed eandem Medicorum esse congregationem, & medicamentorum officinam, probant Dei per Ieremiam c. 8. conuerentis verba: *Super contritione filia populi mei, inquit, contritus sum, & cõtristatus, stupor obtinuit me, numquid resina non est in Galaad? Aut Medicus non est ibi? Quare igitur non est obdulta cicatrix filia populi mei? Vbi vides Deum contritum, contristatum, & stupentem, quòd in tanta Medicorum, & medicamentorum multitudine, quibus Galaad spirituale abundat, infirmitates humane sanatae non fuerint, & vulnera nostra ligata.*

511.
Mediatores hominũ sunt Angeli, & Sancti.

Nec immeritò. Nani quotquot Angeli, & Sancti in Ecclesia reperiuntur, militum, & Medicorum officio funguntur. Militum, vt contra dæmones pugnet, & sequaces eorum maleficos, & peccatores, qui nos persequuntur deprimant. Medicorum, vt morbos curent, maleficia soluant, & dæmoniacas infestationes sanent. Ex quo illorum opem ægroti sæpiùs implorare tenentur,

Militis, ac Medici munero funguntur.

tenentur, quam libentissimè præbent, quoties nostris precibus excitantur ; vt sequentes articuli declarabunt.

ARTICVLVS I.

Angelicos Spiritus.

§ 12.

Angeli superiores varia exercent ministeria in hominum obsequiū.

Quamuis primarium Angelorum studium sit, continuis Diuinam Maiestatem prosequi laudibus, & famulantium more ad eius thronum astare, vt Ioannes noster Apoc. 5. demonstrat; tamen varia obsequia hominibus exhibere, illos protegendo, & sanando non dedignantur. Hoc in principibus primis videmus, qui vtrumq; officium libentissimè exhibent. Michael Antesignanus cum dracone pugnat in celo Apoc. 12. & cū eodem in terra luctatur (vt Iudas in sua canonica refert) cum illo de Moyse corpore in Iudæorum beneficium decertando. Raphael vnus de principibus primis splendidi iuuenis formam assumens, iuniorem Tobiam in Rages deducit, à pisce liberat, & opibus afluens in domum reducit; Saram eius vxorem à dæmonio liberat; & seniori Tobie visum restaurauit. Ex quo primus generosi militis: Secundus verò peritissimi Medici nomen assumpsit. Nam Michael *quis vt Deus* significat. Raphael verò *medicina Dei*.

§. I.

§ 13.

Angeli inferiores in necessitatibus hominibus occurrunt.

Quod si hæc militaria, & medicinaria officia tanti duces, & principes præstare nõ dedignantur, quid inferiores Angelos facturos putamus, si illorum opem in dæmoniacis pugnis, in infirmitatibus, ac cunctis necessitatibus inuocemus? Nonnè vnicuiq; nostrum occurrent, vt alteri Iacob de Mesopotamia redeunti, & se ad bellum contra Esau accingent, cui obuiam fuere quasi belli duces, & comites? Vnde nomen loci illius *Mahanaim*, idest, *castra* appellauit Genes. 32. Aut vt alteri Elisæo, ad cuius custodiam, cum à Rege Syriæ quæteretur, Spiritus illi beati in ignitorum equorum forma venerunt? Quod visio Abbati Moyse exhibita probat: Nam vt in vitis SS. Patrum refertur §. 9. cum à diabolo vexatus Abbatem Isidorum remedium petiturus aduenisset, nec post longos de rebus spiritualibus sermones quiesceret, Isidoro iubente, cellulæ superiora conscendit, & oculos suos peruoluendo primò ad occidentem innumerabilem dæmonum multitudinem, qui cum furore præparabantur ad prælium inspexit: tum vultum ad orientem conuertens Angelorum splendentes sine numero turbam tamquam caelestium virtutum exercitum vidit: *Ecce, inquit Isidorus, qui ad occidentem ipsi sunt, qui nos impugnant, qui verò ad orientem hi sunt, quos in adiutorium nostrum mittit Dominus.* Quibus visis, & auditis turbatus Moyses est confortatus.

4. Reg. c. 6.

Moyse Abbas visione dæmonum, & Angelorum fugat vexationem.

§. II.

Hanc veritatem falsa est sapientissima illa, ac prudentissima mulier nomine *Debbora prophetissa, quæ iudicabat populum in illo tempore*, vt habetur Iudicum c. 4. Postquam enim filij Israel de Sisara duce exercitus Iabin Regis Chanaan, à quo viginti annos fuerant oppressi, victoriam reportassent, Debbora cum gaudio, & lætitia cecinit inter alia dicens: *De celo dimicatum est contra eos: stella manentes in ordine, & cursu suo aduersus Sisaram pugnaverunt*. Sed quomodo de celo dimicatum est? An fulmina, vel sagittas ignitas omnipotens Deus ab æthere in eos vibrauit? An Sol & Luna influxus in eos malignos, & noxios, vt illos interimerent, emisit? Quomodo enim stellæ aduersus eos pugnaverunt? Nonne Sisaram interfecit Iahel vxor Haber Cinæi, quæ supra capitis eius tempora dormientis clauum absconditè, & cum silentio imposuit, adeoque malleo defixit in cerebrum, vt humi conclauatus iaceret, qui soporem morti focians defecit, ac mortuus est? Quanam sunt huiusmodi stellæ, quæ aduersus Sisaram pugnaverunt? Iacobus Alvarez lib. 1. de victoria tentat. par. 3. cap. 7. eruditè: *Celum, inquit, contra aduersarios nostros pro nobis dimicat, quando auxilia, quæ nos tuentur, quasi fulgura, & grandinum lapides in eos iactat*. Vbi aperitissimè Israelitas ab Angelis liberatos fuisse de manu inimicorum suorum ostendit. Idcirco Debbora, ac Barac cecinerunt: *De Celo dimicatum est, idest, auxilium Dei descendit super nos, & stella manentes in ordine, & cursu suo, Angeli, nempe, diuinam contemplantes essentiam, eaque fontes, nec ymquam ab eius visione, ac fruitione deficientes aduersus Sisaram pugnaverunt*, eumq; cum suo exercitu constrauerunt, & ad nihilum redegerunt. Cui veritati se Rupertus Abbas adscribit super Iudicum cap. 5. dicens: *Angeli manentes in ordine, & cursu suo pro hominibus pugnant, cum demones in nos insurgentes fugant, & terrent*.

514.
Hoc præbæt sacra scriptura interpretes.
Ex Cantico Debbora.
Iudic. c. 5.

§. III.

Aptè hac protectione Angelica munitus fuit Iudas ille Machabæus dux populi Israelitici, de quo 2. Machabæorum c. 10. habetur. Hic, cum aduersus innumerabilem exercitum cum paucis militibus præliū esset commissurus, priùs assidua oratione suppliciter vnà cum suis militibus Deū est deprecatus, in eo omnem suam fiduciam constituendo. Propterea cum vehemens esset pugna, apparuerunt aduersarijs de celo viri quinque in equis aureis decori, ducatum Iudeis præstantes: ex quibus duo Machabæum medium habentes armis suis circumseptum incolumen conseruabant: in aduersarios verò tela, & fulmina iaciebant, quo & cecitate confusi, & repleti perturbatione cadebant. En angelicam protectionem tutissimam pro ijs, qui in Deo suam constituunt fiduciam; nec nõ ad Angelos eius ministros in suis necessitatibus confugiunt.

515.
Ex Iuda Machabæo.

Hæc namque est Dei promissio ijs, qui in adiutorio Altissimi habitant;

vt

516.
Hoc promittit
Deus in se con-
fidentibus.

vt testatur Propheta Psal. 90. dicens: *Angelis suis Deus mandauit de te, vt custodiant te in omnibus vijs tuis. Quæ verba Felix sic legit: Præcepit Deus Angelis, vt illos suis in itineribus, & actionibus, quas secundum Deum agere instituunt, dirigant, tuteanturq; ac veluti manibus adeo inoffensè gerant, vt ne vel leuiter quidem in lapillum illorum impingere queat pes.* Titelmanus in eadem verba: *Ipse enim (inquit) tui sollicitam curam gerens, mandatum, præceptumq; dedit angelicis spiritibus ministris suis, de tua diligenti, & firma custodia: videlicet, vt te diligenter custodiant, atque obseruent in omnibus vijs tuis, quocunq; perrexeris, vt in omnibus actionibus, ad quas volueris manus extendere, assistant tibi; teque ita obseruent, & illuminando, perficiendoq; dirigant, vt in nullo à via recta deues, neque ad dexteram, neque ad sinistram declinans, neque ab vlla aduersariorum potestate te patiantur nocumentum accipere, ita videlicet angelicos suos ministros tibi administratorios, & custodes constituens: quomodo solet pater filio vnice dilecto assignare custodes, suisq; ministris sollicitissimè mandare de filij obseruatione, atque custodia.* Postea subiungit super illa verba, in manibus portabunt te, dicens: *Atque hi administratorij spiritus, accepto hoc Dei mandato, sollicitissimè, perfectissimèq; iussa completere satagent, teque fidelissimè omni cura, & studio custodient; ita vt quasi in manibus te portent per viam, quam ambulare volueris, in cunctis actionibus tuis, ita tibi suo adiutorio assistendo, ita manifestum præstando auxilium, vt in vlnis te gestare videantur.*

§. IV.

517.
Testantur Pa-
tres.

Hoc probant eruditissimè Patres: Augustinus Soliloq. lib. vn. c. 27. de Angelis deputatis. *Hi sunt, inquit, ciues beate Ciuitatis supernæ Ierusalem, quæ sursum est mater nostra, in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis, vt liberent eos ab inimicis suis, & custodiant in omnibus vijs suis.* Beda Venerabilis super Lucam: *Quoniam, ait, immundi spiritus ad pacis euerfionem ubique versantur, ad tutelam nostram constituit Deus exercitus Angelorum, quorum presentia demonum confringatur audacia.* D. Basilus in psal. 33. simili perpolitio: *Quemadmodum, inquit, Vrbiũ muri vndequaq; hostium insultus arcent propulsantes hostiles incurfus: sic etiam Angelus & à tergo, & à fronte custodit te; & ne viriusq; lateris partes incustoditas relinquat, Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: quoniam Angelis suis Deus mandauit de te, vt custodiant te in omnibus vijs tuis.* D. Chrysostomus apertè super cap. 21. Matthæi hoc demonstrat loquendo de vinea illa, quam plantauerat pater familias: *Quid est sepi, inquit, nisi Angeli in circuitu custodientes populum Dei, ne in vineam Christi inuisibiles latrones irrumpant.* Et homil. 40. ibi in opere imperfecto ait: *Hi sunt custodes super muros ciuitatis tuæ Ierusalem custodientes vigilias noctis super gregem tuum, ne quando rapiant vt leo animas nostras, dum non esset, qui eriperet.* Et B. Laurentius Iustinianus de spiritali animæ resurrectione. *Dæmones, ait, arcent Angeli, ne ad libitum noceant. Quis (quæso) nisi angelico fultus esset auxilio, tam immanissimorum hostium valeret superare rabiem, effugere laqueos,*

Post medium
lib. 2. pag. mihi
361.

laqueos, tentationes vincere, fraudeq; detegere? Custodia siquidem sua vias nostras sapiunt, ne in lapidem offensionis petram scandali spiritualem animæ impingamus pedem.

Ex quibus omnibus luce meridiana clarius est, Angelos nostros custodes milites esse robustissimos, quibus Deus mandauit, vt nos die, noctuq; custodiant, atq; ab inimicis nostris inuisibilibus, ac visibilibus, cæterisq; periculis animæ, & corporis obseruent, ac tueantur.

§. V.

Sed & iure merito Medici sunt dicendi: ipsi enim magis sunt solliciti, ac potentiores in infirmitatibus nostris ad nobis præstanda beneficia, quàm dæmones ad maleficia inferenda: Ratio est: tum quia Angelus bonus, qui naturæ ordine inferior est, præest dæmonibus etiam ordine naturæ superioribus: quia diuinæ iustitiæ virtus, cui boni Angeli adhærent, naturali Angelorum virtute multò est potentior, atq; ita potentius operatur: tum quia sollicitior est circa custodiam, qui ex ea commodum, quàm qui pœnam consequitur; Angeli autem boni ex bonorum custodia gaudium accidentale assequuntur: & mali Angeli ex malorum damnatione maiorem pœnam accidentalem sibi promerentur: ergo, & cæt. Ita testantur Alexander Alen. *de Angelis quest. 41. mem. 6. ar. 2.* S. Thom. *3. par. quest. 113. ar. 7.* S. Bonau. *in 2. d. 11. ar. 2. q. 2.* Ioseph Angles *ibi quest. vnica de Angelorum custodia diff. 15. & 16.* Propterea si dæmones ad Magorum, Maleficorum, ac Strigarum nutum corporibus humanis varia ingerunt nocumenta, vt supra docuimus *à num. 82. vsq; ad 119.* e conuersò Angelos beatos ad Beatissimæ Virginis nutum, Sanctorum, ac Seruorum Dei, (Deo sic volente, ac præcipiente) nedum animabus, sed & corporibus humanis varia afferre commoda, malos, ac noxios sæpiùs ab illis expellendo humores; & salubres, ac proficuos excitando; cicatrices, ac vulnera sanando; & à diuersis egritudinibus liberando, quis dubitabit? Vnde benè de illis ait Petrus Blessensis in serm. de Angelis. *Tanquam Medici maiorem sollicitudinè infirmis impendunt, quàm sanis.* Verùm hic nobis occurrit dubitatio.

§18.
Angeli sunt Medici magis solliciti nobis benefacere, quàm dæmones malefacere.

Q V Æ S T I O V N I C A.

Cur igitur tot homines iusti vexentur, & quandoque à demonibus superentur, licet ab Angelis protegantur.

Dubitandi ratio ex præcedenti doctrina sumitur: Nam quicquid dæmones circa hominem efficere possunt, & boni Angeli multò perfectiùs, & potentius, & plenius præstare possunt, cum ipsi magis solliciti, ac potentiores sint dæmonibus: cur ergo homines non protegunt?

Rèspondetur ex defectu custodiæ hoc non prouenire. Et ratio est: quia si obstinatos peccatores totaliter minimè deserunt, vt Theologi communiter fatentur; multò minus bonos derelinquent. Cæterum hoc accidit: vel quia

§19.
Ratio difficultatis qua. Angeli nõ semper dæmones totaliter repellunt; quia eis nos ipsos quotidie non commẽdamus.

quia nos illos repellimus, dum eorum consilijs, & internis motionibus non acquiescimus; cum supra nostram arbitrij facultatem non possint: vel quia circa nos tantum pro viribus agunt, quantum eis ex iustitiæ, & prouidentia diuinæ ordine est permillum. Hinc si eorum consilia admitteremus, eisque quotidie & animam nostram, & corpus nostrum, omnesque nostras actiones, & operationes deuotè, ac suppliciter commendaremus, à Deo permitteretur, vt secundum vltimum suæ potentia ad illuminationem, & iustificationem nostram, ac defensionem, demonumque; expulsionem agerent, ac paruo temporis spatio quantumcumque peruersos, & malos ad veritatis agnitionem adducerent, in amorem virtutis excitarent, & inflammarent, nobisque; plura beneficia tam spiritualia, quàm corporalia à Deo impetrarent: Ita etiam testatur Ioseph Angles *Flor. Theol. qq. in 2. d. 11. quæst. eadem, diffic. 17. dub. 7.*

*Ab omnibus
Angeli sunt
inuocandi.*

Quare Exorcistæ generosos hos milites, Energumeni, Maleficiati, & Ægroti peritos hos Medicos, & in quacumque necessitate constituti diligentissimos, ac validissimos hos tutores inuocare non cessent, Custodes præcipuè, qui inimici demonis cum sint, & hominis suæ curæ concrediti amici, libenti animo, & robur Exorcistæ, & salutem egro conferunt, & cuiuscumque; fidei Christiano suam tutelam impendunt, si deuota mente, & sedulis precibus inuocentur.

A R T I C V L V S 11.

Beatos in Cælo regnantes.

520.
*Sancti imitantur
Angelos in
charitate erga
homines.*

SI Angelorum sortem consecuti sunt Sancti, quotquot agunt triumphos in cælis, illorum etiam actus, & aspectus imitantur erga homines, quibus se milites, & Medicos exhibent, vt indicare videtur Ioannes Apoc. 5. cum eorum choros describendo asserit, *illos tenere citharas, & phialas aureas in manibus.*

*Sancti dicuntur
gladios habere
ad nos inuendū
cōtra inimicos.*

Citharas, vt cantent canticum Domini, cuius visione latantur, beatificantur amore, & possessione delectantur: Et cantando non solum eius laudent Maiestatem; sed etiam contra aduersarias potestates pro hominibus præliantur. Laudes enim à Sanctis emissæ non solum citharæ sunt; sed etiã gladij: vt testatur Dauid Psal. 149. *Exaltationes Dei in gutture eorum, & gladij ancipites in manibus eorum. Ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in populis. Ad alligandos Reges eorum in compedibus, & nobiles eorum eorum in manicis ferreis.* Vnde S. Basiliius homil. 2. de Sanctis Martyribus ait: *Hi sunt, qui quasi quadam turres contra aduersariorum incursum refugium nobis exhibent: O sacrum chorum, o communes generis humani custodes, qui apud Deum potentissimum legati astra mundi sunt, & flores Ecclesiarum!*

§. I.

Phialas verò, vt hominibus beneficia conferant, cùm sint odoramento- rum, & medicamentorum spiritualium plenæ, quibus vniuersæ sanantur infirmitates. Nam quisnam tam grandis, & inueteratus morbus hominem obsidet, ac cruciat, qui Sanctorum precibus non abscedat? Hoc in seipsa comprobauit experientia S. Agatha Virgo, & Martyr, cui, cùm Quintiani Prætoris iussu fuisset mamilla amputata, sequenti nocte in carcere existenti quidam senex apparuit, sanitatem ei se offerens largiendum. Cui Agatha dixit: *Quis es tu, qui venisti ad me curare vulnera mea? Ego sum, inquit ille, Apostolus Christi, nihil in me dubites filia: Ipse me misit ad te, quæ dilexisti mente, & puro corde. Nam & ego Apostolus eius sum, & in nomine eius scias te esse curandam. Quæ sanitate accepta, ac mamilla sibi restituta, statim Deo gratias referens dixit: Benedico te Pater Domini mei Iesu Christi: quia per Apostolum tuum mamillam meam meo pectori restituiti. Gratias tibi ago Domine Iesu Christe: quia memor es mei, & misisti ad me Apostolum tuum curare vulnera mea.* Sic etiam videmus sæpissimè ante Sanctorum imagines, & eorum reliquias cecos videre, surdos audire, mutos loqui, sanari ægros, energumenos liberari.

Phialas tenet. ut nobis benefaciant.

Sanitas collata D. Agathæ à S. Petro.

Quare tam ab Exorcistis, quàm Maleficiatis, & Ægrotis, & in quacumq; necessitate constitutis, iteratis precibus, eorum sunt imploranda suffragia, quorum præcipuè specialis honor in ijs locis habetur, in quibus ægroti habitant: vel qui ob speciales fauores exhibitos peculiari honore celebrantur, vt sunt patroni locorum, & personarum, quorum omnium erga nos pietas maxime viger; idè ad eorum protectionem confugiendum nos Petrus Damianus hortatur serm. in festo Omnium Sanctorum dicens: *Nec nos deterreat enormitas peccatorum: quia maior est illorum pietas, quàm impietas nostra.*

Ab Exorcistis, & Ægrotis Sibi inuocandi.

Verùm, vt doctrina hæc de Sanctorum inuocatione clariùs, ac perfectiùs nobis innotescat, sequentes sunt quæstiones expediendæ.

Q V Æ S T I O I.

An Sancti tam homines, quàm Angeli licitè à nobis sint orandi.

Respondetur, certum esse de fide, Sanctos tam homines, quàm Angelos iam beatos nedum licitè, sed vtiliter, & sanctè à nobis orari, si talis oratio debita intentione, ac modo (vt ab Ecclesia, & eius membris recta fide vtentibus fieri solet) exerceatur. Hæc veritas probatur primò ex vsu Ecclesiæ, quæ columna, & firmamētum veritatis est, quæ ad certam fidem illius faciendam sufficiens esse debet. Propter quod dixit Augustinus Epist. ad Ianuarium, *Insolentissimum est contra vniuersalem Ecclesia praxim disputare.* Hæc nihilominus veritas fundamentū habet in scriptura, nam ex illa

§21.

Homines sanctos iam beatos, & Angelos certo modo vtiliter, & sanctè à nobis orari posse, fides Catholica docet.

Sanctos Angelos orare pro nobis, & orationes nostras Deo offerre intelligimus. *Tobia* 12. & *Apoc.* 8. Vnde non immeritò idem esse officium hominum Sanctorum colligimus; ex quo Angelis quoad beatitudinis statum, assimilantur. *Matthæi* 22. *Luca* 20. & *Apoc.* 21. Vnde quia veteris legis tempore homines iusti ad beatitudinem vsque ad Christi inortem non admittebantur; ideò in veteri Testamento non legimus consuetudinem fuisse Sanctos mortuos illo tempore exorandi; quamuis quosdam fideles orationes aliorum viuentium petere solitos fuisse legimus, quæ etiam in nouo Testamento (vt infra dicemus *num.* § 27.) comendantur.

§ 22.
Ab Ecclesia hoc
est definitum.

Secundò hæc veritas ex definitionibus Ecclesiæ habetur: nam in Concilio Gangrensi, c. 20. conuentus, & oblationes, quæ ad Martyrum memorias fiunt, approbantur, in quibus vel expressè, vel virtualiter orationes ad Martyres continentur. Et ob id in Concilio Niceno secundo *Actu sexto* fit inuocatio ad sanctissimam Virginem, & alios Sanctos; quod etiam in alijs Concilijs frequens est; & in multis Concilijs Litaniam, quæ expressam, & specificam Sanctorum inuocationem cõtinet, approbantur: vt in Concilio 1. Aurelianensi c. 29. in Concilio Gerundensi c. 3. Bracharensi 11. c. 9. Toletano 5. cap. 1. Toletano 6. cap. 2. Lugdunensi, & Moguntino cap. 32. de quibus videri potest Suarez *tom.* 2. de *Relig.* lib. 3. de *Oratione* cap. 9. nu. 24. Ac tandem Concilium Tridentinum *sess.* 25. decernit *retinendum esse Apostolica Ecclesia vsu à primæuis Christiana Religionis temporibus receptum, Sanctorumq; Patrum consensionem, & Sacrorum Conciliorum decreta de Sanctorum intercessione, & inuocatione.* Hanc autem Sanctorum consensionem latissimè Bellarminus ostendit *lib.* 1. de *cultu Sanctorum* cap. 15. & sequent. Videri potest etiam Sotus in 4. d. 45. q. 3. & Echius in *Enchiridio* cap. 15. Canisius in *Catechismo*, & alij moderni.

§. I.

§ 23.
Oratio ad San-
ctos est actus
bonus, & vi-
tis.

Ratio potissima est: quia oratio ad Sanctos ex suo genere actus bonus, & honestus est, & non Deo, aut Christo iniuriosus, nobisque multis modis vtilis esse potest. Primò, quia actum virtutis exercere, per se bonum, ac vtile est. Secundò, quia hoc modo, mediante oratione, colloquium cum Sanctis habemus. Tertio, quia hinc ad amorem, & imitationem Sanctorum prouocamur. Quarto, quia hoc modo nostra oratio ad Deum efficacior fit ad impetrandum: quia Sancti potentiores sunt apud Deum, & magis familiares illi; ergo oratio ad Sanctos ex se honestissima est, eiusque vsus maximè approbandus.

§ 24.
Qua ratione
Deum exora-
mus, & qua
Sanctos.

Aliter tamen Deum, & aliter Sanctos oramus. Nam Deum, vt principalem gratiæ, & gloriæ, omniumq; beneficiorum auctorem, quæ ad illam conferunt, & vt causam primam, & aliquo modo propriam omnis boni per honestam orationem postulati, oramus, vt latè supra. At verò Sanctos non pari modo; sed vt intercessores, & mediatores apud Deum sint, & pro nobis impetrent, exoramus. Hanc differentiam obseruauit, & docere nos voluit Ecclesia in litanijs; nam ad personas diuinas, & **SS.** Trinitatem orat:

Miserere

Miserere nobis. Ad Virginem autem, & reliquos Sanctos dicit: *Ora pro nobis.* Et similiter cum in Missa, vel oratione publica aliquid per Sanctos petit, à Deo directè per merita, & intercessionem Sanctorum exposcit; Imò interdum à Deo ipso petit, vt Sanctus aliquis pro nobis intercedat, sicut in Collecta Sancti Lucæ dicitur: *Interueniat pro nobis, quasumus Domine, Sanctus tuus Lucas Euangelista, &c.*

§. II.

Addit hîc Suarez *lib. 1. de Oratione cap. 10. num. 7.* interdum posse Sâctum cooperari Deo ad aliquod beneficium nobis præstandum non solum orando, sed etiam ministerium aliquod sibi à Deo collatum exhibendo. Et tunc licitum esse petere à Sancto, vt ipse nobis illud beneficium conferat, non solum orando; sed etiam, prout potest, vel quantum ei à Deo est commissum cooperando. Sic vnusquisque suum Angelum Custodem orare potest, vt eum illuminet, iuuet, ac protegat, saltem plantando, & rigando: quia hoc munus commissum est Angelis à Deo *Psal. 90. & Matthæi 18.* Sic etiam à Sancto aliquo (si credamus habere à Deo virtutem miraculorum, vel sanitarum) vt id faciat secundum gratiam sibi à Deo concessam, postulare possumus. Quod significare videtur Augustinus *lib. 22. de Ciuitate Dei cap. 10.* Vbi de miraculis, quæ ad Sanctorum memoriam fiunt, ait: *Faciunt autem ista Martyres, vel potius Deus, vel orantibus, aut cooperantibus eis.* Vbi duplicem causalitatem tribuit Sanctis, orationem, & cooperationem: vtamq; ergo possumus ab eis postulare. Patet supra de D. Petro, qui B. Agatham diuina virtute, nedum deprecans Deum; sed etiam ipso cooperante sanauit.

525.
Possumus orare Sanctos, vt nobis aliquod præstent beneficiû etiam cooperando.

Q V Æ S T I O 11.

Cur Deus nos Sanctos orare velit, cum ipse promptissimus sit ad dandum id, quod petimus.

Difficultatis huius ratio est: quia, vt diximus supra *num. 395. & seqq.* promptior est Deus ad dandum id, quod nos à Sanctis; vel per Sanctos petere possumus, quàm Sancti ipsi parati sint ad dandum, quod possunt, vel ad petendum pro nobis, quod per se dare non possunt; ergo superfluum videtur, & inutile Sanctos orare; & contra fiduciam, quam de Deo ipso habere debemus; maximè cum ipse quicquid ab eo petierimus, dare promiserit; & de oratione per Sanctos facta nullam specialem fecerit promissionem.

526.
Ratio dubitandi qua.

Responderetur, falsam esse consequentiam primam: quia Deus promptior est ad dandum, ergo &c. Nam si vera esset, sequeretur etiam illo modo, orationes nostras pro nobis ipsis esse superfluas: quia Deus maiorem habet voluntatem conferendi nobis beneficia, quàm nos recipiendi. Dicendum ergo, Deum paratissimam habere ad dandum voluntatem; sed ordinato modo iuxta dispositionem suæ prouidentie dare velle: Vnde quædam non

Deus vult concedere nobis beneficia, sed iuxta dispositionem diuinæ prouidentie.

*Deus aliqua
disposuit dare
rogatus, quæ nõ
vult dare non
rogatus.
Ideò restè à no-
bis rogandi sũt
Sancti.*

rogatus; alia rogatus à nobis tantum: alia & à nobis, & ab inimicis viu-
entibus rogatus: alia exoratus etiam à Sanctis cum ipso regnantibus vult exhi-
bere. Vnde nos haud Sanctos oramus: quia de diuina voluntate diffida-
mus; sed vt ordinem prouidentiae suae impleamus; nescimus enim, quomo-
do disposuerit aliquid nobis dare, & ideò plures intercessores adhibemus;
nam Sanctos eius colendo magis per hoc disponimur ad beneficia, quæ pe-
timus, recipienda. Atq; ita per hoc nihil contra fiduciam agimus, quam in
verbis Christi habere debemus: *Petites, & accipietis, &c. Si quid petieritis in
nomine meo, hoc faciam:* quia hæc promissio non excludit, quin hæc petitio
per nos, vel per alios fieri possit; neque etiam excludit, quin hæc petitio
per vnum facta, vel oblata, quam per alium exaudiatur. Nam hæc pro-
missio, vt supra diximus, vt infallibilis sit, conditiones supra assignatas re-
quirit, quæ interdum inueniri possunt, vel accedente Sanctorum interces-
sione suppleri, & nõ sine illa, propter defectum nostrum: Ita docet Suarez
tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione cap. 10. num. 21.

Q V Æ S T I O 111.

An licitè à nobis sint orandi Iusti Viatores.

527.
*Iustos Viato-
res restè à no-
bis rogari posse,
fides docet.*

Respondetur breuiter, Iustos viuentes à nobis orari posse; sicut etiam
ipsi possunt orare pro nobis. Hoc de fide certum est, & ex diuina
constat Scriptura, in qua hortantur fideles, vt alij pro alijs orent 1. ad Ti-
moth. 2. *Obsecro fieri orationes, postulationes, &c. pro omnibus, &c.* Iacob. 5.
Orate pro inuicem, vt saluemini. Et Paulus sæpe à fidelibus, vt pro ipso
orent, exposcit, ad Colos. 4. 2. ad Thessal. 3. ad Hebræos 13. Neque in
hoc vlla difficultas est: quia & à viuentibus hoc faciliè petere possumus:
nam ex parte petentis est actus humilitatis; ex parte verò alterius erit
charitatis, & Religionis officium pro alio exorare: Ita docet Ioseph An-
gles *Florib. qq. Theol. in 4. tract. de orat. quest. 7. diffic. 8.* plures citans Do-
ctores, & Suarez loco cit. num. 24.

Ex prædictis omnibus patet, qualis esse debeat oratio, qua Energumens,
maleficiatus, vel alia ægritudine tentus, aut in alia necessitate constitu-
tus se ipsum disponere debet ad perfectam impetrandum à Deo fidem,
qua dæmonem expellere valeat: vel seipsum à quacumque alia tribulatio-
ne eripere iuxta Domini nostri Iesu Christi promissionem Matthæi 21. &
Marci 11. *Quacumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis.*

Cap. IV.

De Ægroto Ieiunante.

528.
*Ieiunium ob-
fesso est neces-
sarium.
Quare*

IDEM Domini discipulus, qui orationis normam ægrotantibus da-
moniaco opere, præbuit, ieiunij formam tradit; quod secundò in illis, qui à
dæmone possidentur, requiritur, vt ad firmam fidem, ac perfectam con-
fiden-

fidentiam, qua integra curatio obtinetur, disponantur ad Domini præscriptum: *Hoc genus demoniorum non eicitur, nisi in oratione, & ieiunio.* Etenim non aliter Ioannes se diuinis visionibus, & scriptiõibus apocalypticis, & euangelicis, quàm ieiunando disposuit, vt testatur Hieronymus *prefat. in Euangel. Matthæi.* Et copiosius Metaphrastes apud Lippoman. tom. 1. Cũ solutus, inquit, lege exilij Ephesum esset reuersurus, Insulani precibus agunt, ne recedat; ne scilicet totum seipsum auferret; sed seipsum loquentem assiduò suis scriptis relinqueret; vt quæ Christi Euangely, & ea, quæ ipse viderat de Christo, scriberet. Annuit ille, & antequam opus aggredereetur, tum sibi, tum alijs indixit ieiunium; & Prochorum sequi iubet, ac cum eo montis ascendit verticem.

Pari modo quicumque diabolicas patiuntur vexationes, se curationi diuinæ aptare debent, triplex ieiunium obseruando.

Primum: abstinentiam ab omni peccato; quod ieiunium magnum, & generale vocat D. Augustinus in Ioannem, vt habetur, *c. ieiunium. de cons. d. 5.* Quod Dominus Isaia 58. suadet: *Numquid tale est ieiunium, quod elegi, per diem affligere hominem animam suam? Numquid contorquere quasi circulum caput suum, & saccum, & cinerem sternere? Numquid istud vocabis ieiunium, & diem acceptabilem Domino? Nonne hoc est magis ieiunium, quod elegi? Dissolue colligationes impietatis, solve fasciculos deprimentes, dimitte eos, qui confracti sunt, liberos, & omne onus dirumpe.*

Secundum: abstinentiam ab illicitis voluptatibus; quæ corporeis sensibus percipiuntur, vt bene S. Bernardus docet serm. 3. de Quadrag. *Si sola gula peccauit, inquit, sola ieiunet, & sufficit. Si verò peccauerunt & membra cætera, cur non ieiunent & ipsa? Ieiunet igitur oculus, & à curiosis aspectibus, & ab omni petulantia, vt bene humiliatus coerceatur in penitentia, qui malè liber vagabatur in culpa. Ieiunet auris nequiter pruriens à fabulis, & rumoribus, & quæcumque ociosa sunt, & ad salutem minimè pertinentia. Ieiunet lingua à detractiõne, & murmuratiõne, ab inutilibus, vanis, & scurrilibus verbis; Interdum quoque ob grauitatem silentij, & ab ipsis, quæ videri poterant necessaria. Ieiunet manus ab ociosis signis, & ab operibus omnibus, quacumque non sunt imperata. Sed & multò magis anima ieiunet à vitijs, & à propria voluntate sua. Etenim sine ieiunio hoc cætera à Domino reprobantur: sicut scriptũ est: quia in diebus ieiuniorum voluntates vestra inueniuntur. Vnde S. Eligius homil. 11. *Qui à cibis abstinent, ait, & prauè agunt, demones imitantur, quibus esca non est, nequitia semper est.**

Tertium: afflictionem carnis secundùm gustum, & tactum, quæ in vigilijs, flagellis, mortificationibus, & ieiunijs propriè dictis consistit, quibus à cibo, & potu abstinetur. In omnibus, inquit Apostolus 2. Cor. 6. exhibeamus nos sicut Dei ministros in laboribus, in vigilijs, in ieiunijs, & ceteris. Quæ tria ieiunia Christus vno verbo complectitur, cum dicit: Demones exire non posse, nisi in oratione, & ieiunio. Ideòq; obseruanda sunt ab ijs, qui obsessiõne dæmoniaca, vel maleficio fatigati sanari desiderant; & si non tertium, ed quòd sint viribus impotes, saltem primum, & secundum; vt sic ad Deum placandum; in bono proficiendum; seipsos sanandum, ac roborandum; & hostes visibiles, ac inuisibiles expellendum, ac profligandum;

Matth. c. 17.

529.
Abstinentia à peccato.

530.
Abstinentia ab illicitis voluptatibus.

531.
Afflictio carnis secundùm gustum, & tactum.

vt sequentibus articulis clariùs demonstrabitur, disponantur.

ARTICVLVS I.

Ad Deum placandum.

532.
Ab Obsessis, ac
ceteris Vexatis
peccatoribus
Deus per pœ-
nitentiam est
placandus.

CVM Deus ab ijs, qui suis iniquitatibus Maiestatem suam ad iracundiam prouocarunt, placari non possit, nisi couertantur, & pœniteant, necesse est, eos, qui demoniacas vexationes in pœnâ scelerum iusto ipsius iudicio sustinet, ad pœnitentiam confugere, quæ internam cordis contritionem, & externam corporis macerationem includit; vt sic dum mens flendo compungitur, caro, quæ delectationibus subiacuit, affligatur. *Conuertimini ad me*, ait Deus per Ioelem cap. 2. *in toto corde vestro, & ieiunio, & fletu, & planctu.*

Quibus verbis vtramque pœnitentiæ partem demonstrat. Ex corde pœnitet, qui patrata mala cum emendationis proposito plangit, & odit; atque plangenda, & odienda vltèrius non committere protestatur. *Inanis est enim penitentia*, vt bene ait Augustinus in Soliloq. *quam sequens culpa coinquinat: nihil valet à malis veniam petere, & mala denuò iterare. Quare sit penitendum*, ait Ambrosius, vt illud amarum sapiat in anima, quod ante dulce fuit in vita: & quod prius oblectabat in corpore, cruciet in corde. In ieiunio, & fletu, & planctu pœnitet, qui pœnalibus pœnitentiæ operibus crimina, aut excedere, aut equare conatur.

Nam ad agendam pœnitentiam, ait Augustinus lib. de Pœnit. *mores in melius commutare non sufficit, & è malefactis recedere, nisi de ijs, quæ facta sunt, satisfacias Deo per penitentiam dolorem, per humilitatis gemitum, per contriti cordis sacrificium, cooperantibus elemosinis, & ieiunijs. Quod tunc illi offeris*, ait Gregorius homil. 33. in Euangelia, *quando tot de te inuenis holocausta, quot habuisti oblectamenta, vt totum seruiat Deo in penitentia, quicquid ex se Deum contempnit in culpa.* Vnde & Iacobus Billius Anthol. sacr. cecinit:

*Quem sceleris, noxæque grauis bene pœnitet, illi
Perpetuus lacrymis obruit ora dolor.*

*Nam qui post lacrymas ad inania gaudia se se
Transtulit, ex lacrymis commoda nulla tulit.*

§. I.

533.
Qua complecti
debet dolorem
internum pec-
catorum, & ex-
ternam mem-
brorum puni-
tionem.

QVARE, vt pœnitentia vera, ac seria sit, opus est, vt hi, qui languoribus demoniacis, Deo permittente, aut iubente in præteritorum criminum castigationem vexantur, vtramque pœnitentiæ partem exercent, non solum interiùs peccata deflendo per actus contritionis; sed etiam exteriùs puniendo per satisfactoria opera; inter quæ ieiunium tanquam præcipuum censetur à Domino, cum dicit: *In oratione, & ieiunio*; quia eius virtute ira diuina in peccatores exardescens protinus extinguitur: vt Dauidis, Achab, Iudæorum, & Niniuitarum nota nobis exempla demonstrat. Quod si grauiorum criminum se conscios esse cognouerint, seuetiori ieiunio

nio illa castigare enitantur : Quia, vt benè docet Ambrosius ad Virginem lapsam cap. 18. *Grandi plagæ alta, & prolixa opus est medicina, grande scelus grandem habet necessariam satisfactionem.* Nam difficillimè actus fidei, ac confidentiæ in Deum, quæ ad liberationem à dæmoniæ vexationibus, alijsque tribulationibus regulariter necessaria est, elicere possunt illi, qui ante obsessionem multis fuerunt criminibus inquinati : cum eos illorum, conscientia reprehendat, ac pro suæ liberationis consecutione potius desperare faciat. Cùm autem per pœnitentiæ longitudinem expiata sunt scelera, facilius homo ad actus fiduciæ eliciendos est dispositus : vt benè docet Ioannes primæ suæ canon. c. 3. *Charissimi, ait, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum : & quicquid petierimus, accipiemus ab eo : quoniam mandata eius custodimus ; & ea, quæ sunt placita coram eo, facimus.*

Hinc reparationis nostræ anno 1649. ad me secretò quidam Sacerdos Theologus exteræ nationis à dæmone obsessus accessit, à quo tamen nec in sensitiuis internis, vel externis potentijs possidebatur, vel diuexabatur ; sed velut mus duntaxat per corporis ipsius membra dæmon nunc ad hanc, nunc ad illam partem discurrebat : modo in toto corpore tremorem magnum, modò sudorem irriguum ; & aliquando in ventre efficiendo rumorem ; sæpe quasi loquendo in auribus eius ; sæpiùs capitis tempora ita stringendo, vt dolores acerbissimos sustinere cogeretur. Probaui, an verè esset à dæmone obsessus ; & ex certis, & euidētibus signis ita esse comperiens, ab eo de origine, ac progressu vexationis quæsiui ; qui de omnibus ordinatè, ac summam me conscium reddens, simul lacrymas profundens, mihi se toto tempore, quo rationis vsum habere cœperat, semper eo abusum fuisse, vitamque suam omnibus iniquitatibus, ac præcipuè carnalibus spurcitijs inquinatam duxisse ; nec fuisse pratum, quod non pertransisset luxuria sua, enarrauit. Nec seipsum tantùm innumeris facinoribus, ac maculis fēdasse, sed & alios plures ad varia sacrilega, & abominanda crimina induxisse ; se nihilominus paratissimum esse, ad eam pœnitentiam, quam sibi persoluendam dedissem, lubenti animo adimplendam.

Quibus auditis, licèt eadem die alij maleficio affecti à dæmoniæ vexationibus per præcepta à me dæmoni facta diuina fuissent virtute erepti ; statim attamen ad eò in corde meo diffidentia, ac repugnantia de eius liberatione percrebuit, vt pro tunc hunc à dæmone liberandum non fore crediderim : cum ille dæmon à Deo nedum permittente, sed (fortasse) iubente, immisus in corpus eius fuisset, vt illum à tot criminibus patrandis reuocaret. Quare ei dixi : *Pro certo scias, hanc demoniacam vexationem pro animæ tuæ salute tibi à Deo datam esse, vt ex ea locum sumas à vijs tuis pessimis recedendi, ac vitam in melius commutandi : propterea nolo demoni præcipere, vt te deserat, ac vexare desinat ; quia præceptis meis non obediret : quia Deus illum ad obediendum non compelleret. Prius enim per prolixam penitentiam, diuinam opus est placare Maiestatem, satisfaciendo diuinæ eius iustitiæ. Tu es Sacerdos, sicut ego : tu es Theologus, sicut ego, et eandem demones eiciendi facultatem habes, sicut ego, ac me maior natu : elige ergo penitentiam agere, prout*

534.

Hac duplici penitentia quidam Sacerdos obsessus seipsū à demoniaca eripuit vexatione.

535.

Consilium ei ab Auctore traditum.

Spiritus Dei te illuminabit, ac tibi suppeditabunt vires tuae; Nam quò magis Deum placabis oratione, & ieiunio, eò magis, Deo adiuuante, in te fiducia de tua liberatione augebitur: ac demon vires amittet. Et qui prius dominabatur tui, tu postea dominaberis illius: vt eruditè docet Sanctus Cyprianus tract. 4. de Idolorum vanit. Demones, ait, vel exiliunt statim, vel euanescent gradatim, prout fides patientis adiuuat: aut gratia curantis aspirat: Quia secundum maiorem, vel minorem fidei, ac fiduciæ perfectionem, quam patiens in Deum constituit, magis, vel minus Deus cohibet diaboli potestatem. Tunc statim ille ad confessionem generalem suorum, quæ patrauerat criminum paratum se præbuit: corpus suum ter in hebdomada disciplinis castigare, proposuit: carnem asperitate cilicij, ac ieiunio trium dierum in hebdomada non solum per annum integrum, sed quousq; vires sui corporis validæ perdurassent, edomare: quotidie flexis genibus recitare septem psalmos penitentiales, nec non officium Defunctorum, nisi aliqua graui occupatione, aut labore fuisset præpeditus: orationi assiduè pro suo posse incumbere, aliaq; exercitia spiritualia, prout à suis Maioribus iniuncta fuisset, adimplere.

536.
Præfati Religiosi profectus.

Quæ opera, postquam ille aggressus fuit, me continuo trimestre aliquoties inuisens, ac secretò suas operationes patefaciens, totus hilaris, ex talium operationum exercitio continuè minores sentire vexationes mihi asseruit; & quò magis se oratione, ac penitentia exercebat, eò amplius maiorem in Deum pro sua liberatione concipere fiduciam; magis magisq; demonis vires reprimere, ac tale super illum se accepisse dominium, vt ad præcepta illi facta in nomine Iesu, prout à me fuerat instructus, illicò ipse resiliret, desineretq; eum totaliter diuexare, asserbat. Tandem quinto mense, cum ad patriam suam recedere vellet, mihi gratias referens: ferè omnes demoniacas vexationes esse extinctas, falsus est: Idcirco Deum benedicebat, ac glorificabat, quòd per huiusmodi tribulationem ad eum ire, ac se conuertere compulisset. Ex quo videas, quomodo ab obsessis, ac maleficiatis, ægrotis, & in quacumque necessitate constitutis Deus est placandus oratione, ac ieiunio, vt confidenter auxilium eius implorantes, facilius quod petunt, valeant impetrare.

ARTICVLVS II.

Ad proficiendum in bono.

537.
Ieiunium efficacè est ad leues culpas delendas, & in via Dei viriliter progrediendum.

Quòd si quis putet se maleficijs affici, aut quacumque alia tribulatione in venialium culparum vltionem, in quas quotidie infirmitas humana probabitur, detineri existimet: aut in exercitium virtutum, vt his vexationibus ad certiora Christianæ perfectionis incrementa, quasi tot calcaribus prouocetur, iuxta monitum D. Chrysostomi dicentis homil. 41. in Act. Apost. *Datur talis potestas demonibus, vt meliores, & modestiores boni efficiantur; & vt penas peccatorum nostrorum hic dantes puri ad Dei conspectum migremus,* ad ieiunium confugiat: Hoc enim remedium valdè efficacè est, & ad leuium culparum veniam obtinendam, & ad carnalè sedandam

sedendam concupiscentiam, & ad virtutes exercendas, & ad continuè in via Dei proficiendum. Hoc eruditissimè docet S. Leo Papa serm. 2. de iunio decimi mensis. *Quid enim, ait, potest efficacius esse ieiunio, cuius obseruantia appropinquamus Deo, & resistentes diabolo, vitia blanda superamus? Semper enim virtuti cibus ieiunium fuit. De abstinentia denique prodeunt caste cogitationes, rationabiles voluntates, salubriora consilia: & per voluntarias afflictiones caro concupiscentijs moritur, virtutibus spiritus innouatur. Vnde qui ieiunium frequentat, videtur inter Angelos esse numerandus, vt bene testatur D. Athanasius lib. de Virginitate, *ieiunium enim, inquit, Angelorū cibus est, et qui eo vititur, ordinis angelici est censendus. Imò aliquod diuinum assecutum censebis, si consideres Moysen, qui dierum quadraginta ieiunio, ait Gryfologus serm. 166. ita humano defecatus est, et exinanitus à corpore, vt totus diuinitatis mutaretur in gloriam, et adhuc in nostri corporis obscuro toto fulgeret lumine Deitatis: neq; intueri eum mortalium visus posset, qui substantia Dei diu gustus tota mortalis cibi oblitus fuerat adiumenta.**

Serm. primæ
Dom. Quadr.

§. I.

Propterea obsessi, maleficiati, aut quacumque alia detenti tribulatione, qui pro leuioribus suis culpis expiandis ieiunium assumunt, nō est, cur putent, Deum velle eos pro peccatis suis purgandis demoniacis vexationibus, vel quibuscumque alijs punire afflictionibus. Qui enim talia putant, quodammodo Deo iniuriam inferunt, quasi Deus velit eundem pro iisdem peccatis bis punire. Non enim Deus bis idipsum iudicat. Vnde Paulus 1. Cor. 11. *Si nosmetipsos iudicaremus, nempe per ieiunia, mortificationes, ac voluntarias afflictiones, nosmetipsos castigando, non vtique à Deo iudicaremur, idest pro eisdem delictis iterum puniremur.*

Insuper si voluntariè per abstinentiam, nedum ab omni crimine; sed ab illicitis voluptatibus, quæ sensibus percipiuntur corporeis, per continuas afflictiones, disciplinas, mortificationes, ac ieiunia in via Dei progredi cōtendimus; ac ad maiora christianæ perfectionis incrementa ex nobis ipsis hisce medijs, quasi tot calcaribus prouocamur, non est, quòd credere debeamus, Dei voluntatem esse, nos diabolicis vexationibus cruciari, vt magis, ac magis in via Dei progrediamur. Non enim vnicum est medium, quo in schola perfectionis nobis est proficiendum: quia non vna est semita, qua itur ad Olympum, vt ait Paulus Sermo in Cant. Anteloqu. 12. sect. 2. Esto quòd à Deo permittantur maleficia, & obsessiones; vt homines & à vitijs purgentur, & in via perfectionis exercentur; non tamen voluntatem Dei esse, vt purgentur, aut exercentur per tale medium, nempe per vexationes diabolicas, est inferendum; sed potiùs vt ab huiusmodi diabolicis vexationibus excitentur, & ad eligenda media, quibus in exercitio virtutum magis proficere queant, prouocentur.

Nam si obsessiones, ac vexationes occasionem in bono proficiendi ijs, qui eas sustinent, præbere possunt: regularitèr etiam multa bona impediunt; & ad multa mala inducunt. Nam videmus sæpiùs etiam in personis spiritualibus

538.

Ieiunantes non debent à demone vexari ab leues culpas purgandas.

539.

Obsessis alia media eligentibus ad progrediendum in schola perfectionis aufertur à Deo vexatio diabolica.

540.

tualibus obfessis demones impedire, ne peccata Cōfessario in sacramentali cōfessione aperiant; ne misericordiæ opera exercent; ne orationi vacent; nec alia huiusmodi, quæ honorem, ac gloriam Dei respiciunt, ac salutem animæ concernunt, valeant adimplere; sed ad quot mala inducunt? Nonnè sepius ad blasphemias, ad præcipitia, ad submersiones, suffocationes, & alia mala eos tentant sibi inferenda? Nonnè perturbant domos, inquietant domesticos, & omnia peruertere conantur? Ad quid ergo homines eligere, aut sibi retinere tales vexationes volunt, ut in bono proficiant, si ad multa mala etiã culpæ inducere possunt? Hinc datur nobis locus querēdi.

QVÆSTIO VNICA.

An vexationes diabolicæ, quæ hominibus eueniunt tantum ad probationem, & exercitium virtutis, proueniant à Deo volente, & iubente: vel tantum permittente, & non impediēte.

541.
Mala pœna,
quæ tantum
sunt ad exerci-
tium virtutis,
sunt à Deo per-
mittente; sed
non iubente.

Respondeo breuiter cum Suarez *par. 2. Summæ Theol. lib. 8. de Angelis cap. 20. num. 8.* quando pœna est tantum ad probationem, & virtutis exercitium, non esse à Deo volente, & iubente; sed tantum permittente, & non impediēte: Ratio ea est: quia licet huiusmodi pœna generalem statum naturæ lapsæ supponat; non tamen proprium reatum talium pœnarum ex proprio, ac personali peccato contractum supponit: ut in afflictionibus Iob videre licet; idè talis pœna, cum in se intrinsecè equitatem iustæ punitionis, ac vindicationis non habeat, non est dicenda fieri ex diuina iussione, ac volitione; sed tantum permissione. Tunc enim non se gerit Deus ut iudex, sed ut Dominus, qui sine culpa potest malum permittere propter alias rationes suæ diuinæ prouidentię. Quod testatur etiam D. Anselmus *lib. 1. Cur Deus homo. cap. 7.*

542.
Quia sunt ten-
tationes etiam
ad malum cul-
pæ inducentes,
idè non possunt
à Deo iubente
prouenire.

Hoc magis ac magis probatur: quia huiusmodi vexationes diabolicæ sunt quædam tentationes etiam ad malum culpæ inducentes, idè non possunt à Deo iubente prouenire. Hoc docet Suarez loco cit. num. 3. dicens: *Ideò enim demon hoc modo nocet homini, ut illum ad impatientiam, desperationem, blasphemiam, vel aliud simile vitium inducat. Vnde sicut eadem facultas est, qua intendit finem, & media ad illum eligit: ita sub potestate, vel licentia tentandi homines, comprehenditur saepe licentia inferendi ei nocumenta, vel alias penas: sicut in Iob manifestum est. Quapropter sicut facultas tentandi non est ex positina Dei ordinatione; sed ex permissione: ita hæc potestas nocendi in ordine ad talem finem tantum est ex permissione diuina, supposita naturali potestate, quam demon ad nocendum habet: est enim in utraq; licentia eadem ratio.*

§. I.

543.

Hinc colligitur, licet valdè gratum Deo sacrificium sit, dum quis à demone actu vexatur, libenter pro Christo talia mala pati; nihilominus

nus non esse credendum, Deum velle, eum diù in tali vexatione manere, nisi aliter per diuinam constet reuelationem; sed recurrendum esse ad voluntatem signi, quæ, Deum velle energumenos, si perfectè crediderint in nomine suo, à quacunque demoniaca vexatione liberare, docet; vt sæpiùs probatum est: Idcirco media ab eis eligenda esse, nempe ieiunia, abstinentias, ac mortificationes, quibus, nedum leuium culparum diluant pœnas, & maiora christianæ perfectionis incrementa assequi possint; sed fidem perfectam, firmam fiduciam, ac inhesitantem in Deum confidentiam, quæ & à demoniacis vexationibus, & à quacumq; angustia, ac tribulatione salubriter eripiantur, valeant impetrare.

In cunctis vexationibus recurrendum est ad remedia à Deo, & ab Ecclesia tradita.

ARTICVLVS III.

Ad seipsum sanandum, & roborandum.

Paradoxum fortè videbitur astruere velle, totum hominem sanari, ac roborari à ieiunio, & corpus ab infirmitatibus, & animam à peccatis eius virtute liberari; & tamen veritas certissima est. Propone tibi ob oculos vnum ex ijs, quibus ingluuius dominatur: quid tanta voracitate consequi putas, nisi crassum, & obesum corpus innumeris morbis deuorandum enutrire, quibus vitam præscindit, & adducit mortem? vt monet Sapiens Ecclif. 37. *Propter crapulam multi obierunt.* Et Seneca ad Lucillum: *Multos morbos ferula multa ferunt.* Vnde natum prouerbium: *Plures occidit gula, quam gladius.*

544.
Ingluuios morbos efficit.

Animam verò quantis exponat egritudinum periculis, quis poterit enūciare? cùm, dominante gulæ vitio, dum venter non restringitur, omnia introducantur vitia, & virtutes obruantur; & dum corpus in refectionis delectatione resoluitur, cor ad delicias, & concupiscentias relaxetur: vt benè testatur S. Basilius Magnus *homil. 1. de ieiunio*, ostendens, gulam Israelem ad idololatriam deduxisse, & contaminasse: *Vno temporis momento, inquit, ob gulam populus ille per maxima prodigia Dei cultum edoctus, in Aegyptiacâ idololatriam turpissimè deuolutus est.* Quare epulonum deus venter est, templum coquina, altare mensa, ministri coqui, immolatæ pecudes coctæ carnes, sumus incensorem odor ciborum. Idcirco ipse gulosus cum nimia mole faginam tendit, vtrâq; morte iugulatur.

545.
Animam vitijs replet.

§. I.

A quibus malis ieiunij cultores liberantur. *Ieiunium nanque est sanitatis mater*, ait Basilius *homil. 1. de laudibus ieiunij, & corporalis infirmitatis leuamen, & alimentum salutis*, vt subiungit Ambrosius lib. de Elia c. 8. *Morbos sanat, destillationes corporis exsiccant*, addit D. Athanasius Episc. lib. de Virginitate. *Quod ostendunt tot Patres Eremicolæ, qui annis faginati ferè simplici naturæ defectu vitam cum morte commutarunt: quia simplicissimo victu semel in die, & aliquando tardiùs reficiebantur.*

546.
A morbis corporalibus ieiunantes liberantur.

Confirmant hoc Medici, qui ægrotis dietas, & rigidam abſtinentiam præſcribunt, vt euacuata morborum cauſa, remedia faciiliùs, & efficaciùs operentur. Sic Hippocrates, vt refert D. Hieronymus in *Epiftola ad Paulinum in Aphorismis* docet, craſſa, & obefa corpora, quæ creſcendi menſuram impleuerunt, niſi citò ablatione ſanguinis minuantur, in paralyſim, & peſſima morborum genera erumpere; & idcirco ablationem neceſſariam eſſe, vt ruruſum habeant, in quæ poſſint creſcere, & augmentari. Non enim in vno ſtatu corporum natura manere poteſt; ſed aut creſcere ſemper fas eſt, aut decreſcere, nec aliàs viuere poteſt, niſi creſcendi capax ſit. Vnde & Galenus in exhortatione medicinæ ait: *Quorum vita, & ars ſagina eſt, eos nec viuere poſſe diu, nec ſanos eſſe; animasq; ita nimio ſanguine, & adipibus quaſi lucro inuolutas nihil tenue, nihil celefte; ſed ſemper de carnalibus eructare, & ventris ingluuiem cogitare.*

§. II.

5, 7.
Ieiunium eſt
pharmacū effi-
cax in abolen-
do peccato.
Hoc docent Pa-
tres.

Similiter ieiunium eſt pharmacum efficax ad abolendū peccatū, vt illud vocat Baſil. homil. 1. de ieiunio. Nam *purgat mentem, ſubleuat ſenſum, carnem ſpiritu ſubiicit, concupiſcentie nebulas diſpergit, cor facit contritum & humiliatum, libidinis ardores extinguit, peccatorum ſordes purgat, ſententiam vitiorum deſiccatur, mollit furorem, compeſcit iram, diuitias ſuperfluitatem iudicat, ſuperbiam ſpernit, humilitatem commendat.* Inſuper homil. eadem ante medium. *Ieiunium, inquit, legiſtatores ſapientes facit: anima optima cuſtodia, corporis ſocius ſecurus, fortibus viris munimentum, et arma athletis, et certantibus exercitatio. Hoc præterea tentationes propulſat, ad pietatem armat, cum ſobrietate habitat, temperantiæ opifex eſt: in bellis fortitudinem affert, in pace quietem docet: Nazareum ſanctificat, ſacerdotem perficit.* S. Athanaſius de Virginitate ait: *Videſne, quid faciat ieiunium?* & poſt illa verba ſupra relata, morbos ſanat, et cæt. addit: *Prauas cogitationes expellit, mentem clariorem reddit, cor mundum efficit, corpus ſanctificat, deniq; ad thronum Dei hominem ſiſtit.* Tertullianus lib. aduerſus Pſychicos cap. 4. *Ieiunium, ait, de Deo benè mereri natura mutationem.* S. Ephrem in oratione de penitentiâ Niniuitarum vocat illud *Vehiculum ad celum*, vt in Elia, & Moſe videtur. Ab eodem vocatur *Frenum Monachi*, quod qui reiicit, equus inſanus comperitur. Denique S. Ioannes Chryſoſtomus homil. 2. in Geneſim, *Tanquam pedagogus, ait, totum hominem componit*, vt non ſolum perfectam virtutem; ſed cæterarum virtutum fundamentum eſſe, & ſanctificationem, aſſertat Hieronymus ad Demetriadem. Quare languens animus ita ab illo ſanatur, & roboratur, vt tanquam alter Elia per quadraginta dierum ſpatia chriſtianiæ perfectionis, & viam Domini decurrere poſſit, & ad celeftis Horeb verticem peruenire, apertè hoc docente, ac concludente S. Leone Papa ſerm. 2. de ieiunio ſeptimè menſis. *Præſiniuit, ait, nobis Eccleſia per temporum decurſus quosdam ieiuniorum dies, in quibus caſtigatiōe corporum virtus roboraretur animorum.*

§. III.

Cum ergo tam potens ieiunium sit in vtriusq; hominis sanando infirmitates corporales nempe, ac spirituales, ipsumq; exterius, & interius roborando, diligenter, & exactè ab ijs colendum est, qui maleficijs, ac diabolicis vexationibus infestantur, maximè ab obsessis viris, ac mulieribus, qui à dæmonibus succubis, vel incubis diuexantur: Hi namque, cum ex frequentatis actibus se carnaliter cum dæmone commiscendi, spiritui diabolico subiacendi habitum fecerint, cui, si non explicitum, saltem implicitum prestare solent consensum, ita infirmati sunt mente, & corpore, vt vix actus fidei, ac confidentiæ, se vnquam à dæmoniaca fore potestate eripendos elicere valeant; & isti difficillimè ab huiusmodi vexatione liberari queunt; nam mens eorum, quæ pro statu isto cum phantasia, & imaginatiua quandam in operando habet colligationem, propter continuas carnalium obiectorum species, quæ imaginationi, ac phantasiæ eorum à dæmone presentantur, ad cogitandum de huiusmodi obiectis sibi oblatis adducitur, ac consequenter nedum appetitus sensitivus adheret; sed & voluntas ipsa non tantùm implicitum; sed sæpè etiam explicitum illis præbet consensum. Corpus verò ex continua carnali cum dæmone commixtione continuè humoribus alteratur carnalibus, & igne venereo aduritur; ita vt loca ex professo quærant solitaria, vt commodiùs, & delectabiliùs carni, ac sensui iuxta dæmoniacas sollicitationes valeant correspondere.

548.

Ieiunium colendum ab obsessis. Maxime à Vexatis, ab incubis, vel succubis.

§. IV.

Hoc practicè cuidam evenire comperi anno à Christi natali 1649. Cui à meis Superioribus missus ad quoddam Castrum pro quadam Adolescentula viginti annos nata à dæmone incubo vexata liberanda accessissem: illuc profectus vna cum præfatæ Iuenculæ Confessario domum ipsius petij: Vix nobis domum ingredientibus, dæmon, qui tunc illam comprimere cæperat, statim ab incepto opere cessavit. Quam ego allocutus, ipsa omnia nefaria opera, quæ in corpore suo dæmon prestare consueverat, distinctè mihi enarravit. Ex cuius verbis eam saltem implicitum dæmoni prestasse consensum, quamuis negaret, faciliter comperi. Nam cum dæmonem sentiebat sibi venereas partes dilatare, ac prurium excitare vehementem, non ad orationem confugiebat, vt diuinum imploraret auxilium: non Sanctissima nomina Iesu, & Mariæ inuocabat: non Angelum suæ pudicitie custodem, vt eam à spiritu nequam custodiret, exorabat; sed statim sola ad cubiculum se recipiens super lectulum suum decumbebatur, vt sic commodiùs, ac delectabilius ab incubo comprimi valeretur. Idcirco cum ad actus fidei firmæ, ac confidentiæ inhesitantis in Deum pro sua liberatione eliciendos eam excitarem, arida, ac sine vlla animi deuotione, ac cordis compunctione persistebat; ac continuè quandam in corde sentiebat repugnantiam sibi dictantem, quod à dæmoniaca vexatione nõ foret liberanda.

549.

Exemplum relatum ab Auctore.

Quare

Quare eam dimittens, nonnulla eius Confessario, ac ipsius parentibus de penitentij afflictiuis, alijsq; exercitijs ab ea adimplendis tradidi monumenta; præcipuè vt ieiunij, & abstinentijs corpus suum domaret, aliaq; obseruaret, de quibus infra num. 722. & sequentibus.

§. V.

550.
Ieiunium optimum est remedium ad demonem superandum.

NEC immeritò: *Ieiunia namque, ait S. Leo serm. 5. de ieiunio septimi mensis, nos contra peccata faciunt fortiores, concupiscentias vincunt, tentationes repellunt, superbiam inclinant, iram mitigant, & omnes bona uoluntatis affectus ad maturitatem totius uirtutis enutriunt.* Hoc pharmaco etiam D. Paulum contra tentationes carnales usum fuisse, commemorat Cassianus lib. 5. cap. 18. *Pugnat, inquit, in ieiunijs, & afflictione carnali, non quasi aerem verberans, id est continentia ictus porrigens, per quos non aerem uacuum; sed illos spiritus, qui in eo versantur, castigatioue sui corporis verberabat. Et quia hæc certaminum genera superarat, & ditatus multarum coronarum stipendijs incedebat, non immeritò robustiorum incipit hostium subire luctamina, dicens: Iam non est nobis colluctatio aduersus carnem, & sanguinem; sed aduersus principes, & potestates.* Quæ uerba explicans Marcellinus de Pise Matifconensis Dominica 2. post Epiphaniam loquens in persona ipsius Apostoli: *Ego tyrocinium, ait, belli spiritualis feci congregiendi cum carne mea superata ieiunij certamine singulari. Corpore prostrato me maiora manent prælia. Hoc igitur esto ratum, scilicet, Christum parciore victu suos initiare athletas, ut eos ad potiores agones faciat aptiores. Tantum enim concupiscentia minuitur impetus, quantum lautioris cibi corpori subtrahitur.* Eò spectat effatum istud Cassiani lib. 5. c. 10. *Numquam poterit ardentis concupiscentia stimulos inhibere, quisquis desideria gula nequiuertit refrenare. Interioris hominis castitas huius consummatione discernitur.*

551.

Quare qui ab huiusmodi demonibus succubis, vel incubis diuexantur, ieiunij potissimum, & abstinentijs vacare debent, vt spiritus illos luxuriæ castigatioue sui corporis coercere valeant: sicut quicumque alij obfessi, vt per huiusmodi abstinentias toto homine sanato, ac roborato, magis, magisq; disponantur ad actus fidei feruentis, ac confidentiæ firmæ, & inhæsitantis in Deum eliciendos, quibus à demoniacis vexationibus, nec non à quacumque alia tribulatione facillimè liberari queant.

ARTICVLVS IV.

Ad hostes visibiles, & inuisibiles expellendos, & profigandos.

552.
Hostes visibiles ieiunio superantur.
A Iudæis.

HOSTES externos, & visibiles ieiunio facilè superari, omnes scripturæ sacræ testantur, & probant exempla Iudæorum. Cuius rationem reddit eleganter S. Leo Papa serm. 1. de Quadrages. Hebræorum. *Populus, inquit, & omnes Israelitica Tribus cum propter peccatorum suorum offensiones, graui alienigenarum dominatione premerentur, vt superare suos hostes possent, vires*

Art. IV. Ad Hostes expellen. & profligandos. 287

vires animi, & corporis indicto sibi reparauere ieiunio. Intellexerant enim duram, & miseram illam subiectionem neglectu se mandatorum Dei, & morum corruptione meruisse, frustra; se armis certare, nisi prius vitijs ripugnassent. Abstinentes ergo a cibo, & potu seuera sibi castigationis adhibuere censuram; & vt hostes suos vincerent, gula illecebram in seipsis ante vicerunt. Hęc Leo.

Sic femina illa famosissima *Iudith*, inquit Ambrosius lib. de Elia, & ieiunio cap. 9. ieiunans omnibus diebus viduitatis sue preter festorum dierum solemnitates: His armis munita processit, & omnem Assyriorum circumuenit exercitum. Sobrii vigore consilij abstulit Holofernus caput, seruauit pudicitia, victoriam reportauit. Ita vnus mulieris ieiunium innumeros strauit exercitus Assyriorum.

Esther quoque pulchrior facta est ieiunio, Idem profequitur; Dominus n. gratiam sobria mentis augebat. Omne genus suum, idest totum populum Iudaeorum a persecutionis acerbitate liberauit, ita vt Regem sibi faceret esse subiectum. Quomodo autem ab hostibus, & eorum persecutione per ieiunium liberata fuisset, rationem reddit Drexelius de Conformat. volunt. lib. 5. c. 4. §. 3. Triduo, ait, sic exacto, (scilicet inter preces, & ieiunia) Regina fiduciam in Deum amplissimam concipiens, ingressa est ad Regem pro sua gente deprecatura. Ex voto cesserunt omnia.

§. I.

NEc solum hostes visibiles, sed inuisibiles, demones scilicet potissimum ieiunio superantur. Hęc vna omnium Sanctorum Patrum vox est. D. Basil. homil. 1. de ieiunio: Dominus noster, inquit, non prius in carne, quam pro nobis assumpserat, diaboli insultus excepit, quam eam ieiunio conuenisset; ostendens, Christum his armis vsu fuisse ad demones effugandos. Vnde eodem loco ait: Est quidem omni tempore ieiunium vtile: neque demonum insultus ieiunantem impetere audet. Ieiunium enim contra exercitum demonum dat arma. D. Chrysostomus tom. 5. serm. 2. de ieiunio: Aduersus demonum naturam, inquit, constitutum est ieiunium. Et homil. 1. in Genesim: Ieiunium, ait, arma ministrat contra diabolum. D. Ambrosius serm. 25. in Quadrag. Castra sunt, ait, nostra ieiunia, quę nos a diaboli oppugnatione defendunt. Et paulo infra: Murus quidem est Christiano ieiunium inexpugnabilis diabolo, intransgressibilis inimico. Diabolus enim terretur pallore ieiunij, debilitatur inedia, infirmitate prosternitur. Et lib. 6. Hexameron c. 4. Nullum, inquit, remedium maius contra inimicum serpentem poteris inuenire, quam ieiunium. Cassiodorus super Psalm. 50. Hostis insidie non videntur; & aduersarius nec labore deficit: nec victus aliquando discedit; attamen illud feliciter conficimus, si ieiunij clypeo murimur. Tertullianus apertissimè hoc fatetur lib. aduersus Psychicos cap. 6. Ieiunium, inquit, scutum nostrum est ad retorquenda iacula diaboli. Origenes idipsum docet homil. 4. in diuers. in Matth. Cum ieiunatis, inquit, demones vincitis, omnemque illius classis malignam retrorsum agitis, mala desideria effugatis. Et D. Hieronymus lib. 2. contra Iouin: Pulchra, ait, res est ieiunium, quod demones terret.

Quare

553.
A Iudith.

554.
Ab Esther.

555.
Demones præcipuè ieiunio superantur. Testantur Patres.

Quare S. Antonius ille veteranus dux suis commilitonibus sæpiùs hoc inculcabat dicens: *Mihi credite, pertimescit Sathanas piorum vigilias, orationes, ieiunia; & ijs debilitatus aufugit. Quod docuit etiam S. Maximus homil. 4. de ieiunio: Ieiunemus, inquit, fratres, & hostes nostros in fugam conuertemus.*

§. II.

557.
Docet Veritas
increata.

Hinc verissimum est Christi dictum Matthæi 17. dicentis: *Hoc genus demoniorum non eicitur, nisi per orationem, & ieiunium. Vbi Hieronymus lib. 1. contra Iouinian. Acriora, inquit, demonia docuit Dominus non nisi oratione, & ieiunio posse superari. Quam veritatem nos admonet Augustinus serm. 65. de tempore. Videte, inquit, charissimi, quanta sit ieiunij virtus, vt id facere ieiunium valeat, quod Apostoli nequiverunt. Inde pulcherrimè, atque validissimè ratiocinatus Ambrosius serm. 25. Videte ergo, ait, que sit ieiunij vis, quantam homini suo præest gratiam, quod tantam præstat alteri medicinam: videte, quomodo proprium sanctificet hominem, quod ita purificat alienum. Mirum, ter mirum: alter ieiunat, & alteri prodest ieiunantis abstinentia, iste pharmacum sumit, & ille vi pharmaci curatur. Quod etiam D. Leo Pontifex admiratus: Tam grata est, inquit, Deo, quàm terribilis diabolo ieiunantis oratio.*

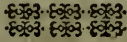
558.
Ieiunium ab
Obsessis fre-
quensandum.

Quòd si ea est virtus ieiunij, vt qui illo munitur, in seipsum demonem ex alieno pellat corpore, quantò magis, (ait Drexelius Nicetæ lib. 2. cap. 7.) poterit impugnatores eius? Alieni vim ieiunij in eo, quem iam occupat, non sustinet cacodæmon, & quomodo sustinebit proprium in eo, quem tantum impugnat? Quare D. Athanasius lib. de Virginitate concludit dicens: *Quisquis igitur ab immundo spiritu vexatur, si hoc animaduertat, & hoc pharmaco vtatur, ieiunio, inquam, statim spiritus malus oppressus abscedet, vim ieiunij metuens. Quod & ab Exorcista, & ab obsesto seruandum esse, affirmat etiam Theophilatus in c. 17. Matthæi, Oportet, ait, ieiunare eum, qui curat, & eum, qui curari debet. Cui ieiunio si accedat oratio, habebunt dispositionem in Theoria Christi, & Practica Ioannis requisitam; vt sic per fidem firmam, ac confidentiam inhæstantem in Deum post diabolicas obsessiones, vexationes, & maleficas infestationes, vi ecclesiasticæ potestatis per remedia spiritualia, optatam valeant consequi sanitatem.*

Finis Secunda Partis.

MANVALIS EXORCISTARVM, AC PAROCHORVM Pars Tertia.

DE REMEDIIS.

I contraria contrarijs curantur, vt monet tritum com-
muni sermone prouerbium, & probat disciplina Medi-
corum, quibus medicaminibus, putas, obsessiões, ma-
leficia, & id generis mala dēmoniorum cacozelo in or-
bem inuecta possint licitè curari, nisi ab ijs, quæ ordi-
natione diuina instituta sunt, & tanquam diuina virtute
prestantia egrotis ministrantur? Siquidem mirandum
diuinæ bonitatis exemplum in hoc elucet, quòd tantis

sine numero morborum generibus, quibus homines agitantur, conuenien-
tia opposuit medicamenta, vel vt futura impediuntur, vel vt presentia mala
remoueantur. Et alia curandis corporibus: alia sanandis mentibus ordi-
nata. Prima à rebus corporeis desumuntur, atque actione naturali eis re-
bus insita, ex quibus componuntur, infirmis corporibus sanitatem addu-
cunt. Secunda sumuntur à rebus spiritualibus, atque actione diuina lan-
guentibus animabus medelam afferunt; Et ista in obsessiões, ac vexati-
onibus diabolicis destruendis Exorcista adhibere debet: Quæ sunt aut Ge-
neralia, de quibus agitur in 1. & 2. capite: aut Specialia, de quibus infra
cap. 3. & 4. pertractatur.

Generalia remedia voco ea, quæ non solum maleficijs, sed etiam omni-
bus spiritualibus infirmitatibus curandis profunt: vt sunt Sacramenta, &
Sacramentalia, quibus sanguis Christi applicatur. Nam pretiosum illum
sanguinem generale, & efficax pharmacum mali, & panaceam celeberrimã
verè dices, cuius succus potiori iure *opopanax* à sanandis omnibus morbis

T

nuncu-

559.

*Deus remedia
spiritualia in-
stituit sanādis
hominibus.*

Quorum

*Alia
Generalia,
Specialia.*

560.

*Remedia gene-
ralia sunt Sa-
cramenta, &
Sacramentalia.*

nuncupatur, quàm ille, quem tantis encomijs profana celebrauit Antiquitas: quia eius virtus non solum in animas; sed etiam in corpora infunditur, vt vtraque sanitas aegro restitatur. Quare oleum, & vinum pientissimus Samaritanus eum appellat, à magno, qui de cælo venit Medico infusum in languentis hominis vulnera, qui in dæmoniacos latrones inciderat Lucæ 10. Quo etiam Ecclesiastici Ministri dæmonibus expellendis, soluendisq; maleficijs vti debent; illum tum per Sacramenta; tum per Sacramentalia applicando.

Cap. I.

De Remedijs generalibus Sacramentorum.

561.
Virtus Sacramentorum magna.

Virtutem Sacramentorum esse diuinam, admirabiles eius testantur effectus, qui ad omnia mala propulsanda, & bona cõferenda mortalibus extenduntur. De quibus latissimè Theologi omnes pertractant in 4. Sentent. Quare sunt generalia pharmaca omnibus infirmitatibus sanandis idonea; ideòq; ad pellendos dæmones, & soluenda maleficia virtute diuina pollentia, prout proximè disponunt ad fidei, ac confidentiæ in Deum actus eliciendos, quibus & dæmones expelluntur, & maleficia destruantur. Quæ septem stellis in dextera similis filio hominis residentibus designantur. Vnde ab Exorcistis, ac Parochis in manu teneri, & ab illis applicari debent ijs, qui à dæmonibus diuexantur: vt totidem articulis declarabitur.

ARTICVLVS I.

De Baptismo.

562.
Baptismi virtus contra dæmones.

Prima stella aptissimè Baptismum Sacramentorum primum representat, qui confertur in aquis, vt homines hinc originalis peccati infirmitate languentes sanentur: illinc, vt dæmones, quorum subduntur tyrannidi, propellantur, iuxta verbum Dauidicum Psal. 73. *Contribulasti capita draconum in aquis.* Vnde potissimum remedium est contra dæmones, & dæmoniacas operationes ijs, qui nondum salui facti sunt per lauacrum illud regenerationis, & renouationis.

Exemplis comprobatur.

563.

Experientia ipsa testatur quàm pluribus exemplis antiquioribus, & recentioribus, quorum hic tria tantum commemorabo.

In Bungo anno 1596. aderat gentilis femina à dæmone obsessa, cui indicatum est, se à dæmone liberari non posse, nisi fieret christiana. Cum illa annueret, & iam se ad Baptismum prepararet, nocte sequenti dæmon ei, ne christiana fieret, dissuasit dicens: *Hactenus tanta familiaritate tanto tempore mihi es coniuncta, & nunc me deseris? non abibis profecto inulta.* Dormienti itaque, nec sentienti capillos, vno tantum capillorum flocco relicto, abscidit. Illa verò cum summo mane sibi ademptos capillos deprehenderet,

deret, & arundini lecto oppositæ implexos, calcar ea fraude sibi additum putavit, vt citiùs ad Baptismi antidotum aduolaret. Quod & factum est; atque eo suscepto mansit ab omnibus dæmonis molestijs immunis: Ita refert P. Ludouicus Frois in lit. Iapon. illius anni; relatus à Delrio lib. 6. *Disqu. Magic. cap. 2. q. 3. sect. 3.* Ex eodem sunt sequentia.

In Ciazzurana Insula Gentili adolescentulo octodecim annorum se crebro visendum offerebat canis ingens, horribilis, & rufus, qui cum alloquebatur, & per montes in loca abditissima deducebat, eum ibi biduo, vel tri-duo detinens, atque ad se manibus sublatis adorandum, aliaq; scriptione indigna faciendum impellens. Adolescens miser videns se tantas molestias à capitali humani generis hoste perpeti, tandem ad Ecclesiam fugam arripuit, vbi Doctrinam Christianam audiens didicit, ac per Baptismi Sacramentum se Christi militiæ adscripsit, cui imposterum tartareus ille canis insidias tendere non est ausus.

Bungi circa annum 1549. quidam homo ancillam habebat dæmoni familiarè; nam dæmon ad eam accedens vulpis figura lingulis noctibus domo educebat. Verùm per Baptismum suscepta fide ab hoc spectro liberata est: Ita literæ Iaponicæ illius temporis. Alia plura refert Delrius loco citato, ad quem remitto Lectorem.

§. I.

Hanc veritatem comprobat ritus in huius Sacramenti collatione obseruatus, quo dæmon primò exorcismiùs cohibetur, *ne impediatur processum ad Baptismum*, ait Alexander Alenf. par. 4. q. 10. *& ne noceat baptizando, in quem habebat potestatem.* Quod antea docuerat Augustinus de Symbolo, vt habetur de Consecrat. dist. 4. *Sicut nostis, ait, Fratres charissimi, paruuli exsufflantur, & exorcizantur, vt tollatur ab eis potestas inimici diaboli, qui decepit hominem, vt possideret homines. Non ergo creatura in infantibus exorcizatur, aut exsufflatur; sed ille, sub quo sunt, qui sub peccato nascuntur.* Quamobrem si quis ex paruulis, aut etiam adultis probabiliter non baptizatus existimaretur, & aliquo esset maleficio affectus; vel à dæmone ipso ageretur, nullo efficaciori remedio sanari posset, quàm lauacro Baptismatis, in quo dæmon cum suo exercitu ratione fidei, quæ in ipso infunditur, ac suscipitur, quasi alter Pharao suffocatur.

ARTICVLVS II.

De Confirmatione.

Secunda stella Confirmationis Sacramentum denotat, per quod vnctio interna confertur, dum externa per sanctificationem chris-matis fit in fidelium fronte; vt intus, & extrà quasi spirituales athletæ delibuti securiùs ad bella contra diabolicas potestates incedant, quæ illos interiùs, exteriùsq; aggrediuntur.

564.
Iuuenis gentilis, Sacramento Baptismi suscepto, liberatur à dæmone.

565.

566.
Hoc ostendit ritus obseruatus in collatione huius Sacramenti.

567.
Confirmatio hominem corroborat contra dæmonem.

Quare huius virtute Sacramenti fideles corroborari debent contra infernalem hostem, siue interiùs pugnet per tentationes, & suggestiones varias: siue exteriùs per obsessiones, possessiones, maleficia vexet, & infirmitates. Nam ad hæc propulsanda efficaciter in corporibus, & mentibus operari docet experientia, & luculento exemplo ostendit Thomas Cantipratenfis lib. 2. *Apum cap. 57. par. 33.* sequentibus verbis.

568.
Exemplo comprobatur.

Venerabilis Bonifacius quondam Laudanensis Episcopus, me audiente, euentum sequens recitauit. Aderat in quadam Villa cæcus, qui totius villæ vaccas ad pastum deducebat, repellebat à frugibus, & ad certa loca pascuis vberiora prouocabat. Et quod maioris prodigij est, colores, & statum singularum vaccarum specialiter discernebat vt ver. gr. si vaccam coloris rubei, vel nigri, aut albi ab eo petiuisse, sine difficultate vaccam talem tibi apprehensam in cornibus obtulisset. Ad quem locum cùm quidam Episcopus aduenisset, & de eæco talia audisset, ac experientia ita esse didicisset; quæsiuit ab eo, an Confirmationis Sacramentum ab Episcopo suscepisset. At ille: non, inquit: & statim Episcopus cæcum hoc Sacramento munivit, & mox ab eo vaccarum discretio est ablata: quoniam dæmonis operatione, & ministerio hoc operabatur.

§. I.

569.
Hoc Sacramento muniri debent pueri, ac puella maleficio affecti.

QVare cùm coram Exorcistis, ac Parochis presentantur obsessi, vel maleficiati, & maximè pueri, vel puellæ, qui vel syncoparum accidentia statutis diebus, vel horis aduentia patiuntur: vel tremorè in membris, & præcipuè causatum in capite ex presentia spiritualium rerù, vel personarum: vel noctu voces, seu vociferationes insolitas clamorosas emittunt: vel alia huiusmodi patiuntur accidentia, de quibus supra, vbi de *Signis*, diligentissimè est obseruandum, ac inuestigandum, an salutari Confirmationis Charismate sint delibuti. Quòd si huiusmodi firmissimo clypeo muniti non sint, ad Episcopum ducantur, vt hoc Sacramento roborentur; & sic faciliùs omnia sathanica machinamenta destruentur.

ARTICVLVS III.

De Pœnitentia.

570.
Virtus Sacramenti Pœnitentia contra dæmones.

Tertia stella Pœnitentiæ Sacramentum denotat, cuius virtute quantum infernales hostes terreantur, quis valeat enunciare? Si enim per peccatum latent in anima, per Pœnitentiæ Sacramentum exire compelluntur; vt sepè signo externo indicatum est, cùm visi sint bufones, vermes, serpentes, & id generis animalia ex ore pœnitentis proflire. Si verò obsessionibus, ac maleficijs homines vexant in corpore, sæpiùs sedes mutare, & à vexatione cessare coguntur, cùm vexati per Confessionem vitam mutare incipiunt; vt innumeris constat exemplis, quorum aliqua hic subijciam.

Hector Boethus lib. 8. *rerum Scotticarum*, refert, anno christianæ salutis

1486. nauigantibus è Phortea æstuariò in Flandriam negotiationis causa, tantam subortam esse ventorum vim, vt velis, malo, armamentisq; ruptis, nauiq; scèdè inter tumentes vndas iactata, certissimam mortem cuncti expectarent. Nauicularius tantam, tamque insolitam aeris inclementiam eo temporis demiratus (suberat enim solstitium æstiuum) cum id non syderù, sed malorum demonum, qui hominibus semper sunt infesti, insidijs magnis tribueret; clamoribus mulieris ex imò nauis vox reddita est se miserè incusantis, se incubo dæmoni sub humana effigie, cum quo multis ante actis annis habuerat consuetudinem, iam tunc fuisse commixtam, & ab eo subactam: mari ergo se tradendam exhibuit, vt ipsa pereunte, quæ tanti mali imminenti causam præstitisset, ceteri Dei benignitate incolumes permanerent. Accedens ad lacrymantem feminam (iubente ita nauiculario) Sacerdos, eius atq; cæterorù saluti cõsulendi causa, crimen iam palà fatentè, horrentemq; tam dirù scelus, vehementer ex imò peccatore suspiria trahentè, penitentemq; piè est hortatus, ne sibi deesset; sed in Deo suam fiduciam collocaret: Tanta enim est miserentis Dei clementia erga mortales, vt alios peccatores etiam in profundum malorum lapsos resipiscentes nonnumquã ad maiorem longè, quàm vnquam ante habuerint, gratiam admittat. Media pij Sacerdotis hortatione, cum multis suspirijs mulier admissum facinus deploraret, à cunctis visa est atra nubes è nauis sentina profilijsse, ingentiq; sono, flamma, fumo, atque fetore sese deiecisse in mare, ac ex tunc serena celi facies visa est, & tranquillitas in mari est oborta.

Ioannes Diaconus tria narrat exempla eorù, qui à dæmone possessi mox vt peccatorum B. Gregorio sunt confessi, se peccati pena liberatos sensere. Et eorum quidem vnum, cum octies negasset, octies sic à dæmone renouata vexatione fatigatum, nona demum vice, qua furtum est factus, percepta penitentia penitus fuisse redditum immunem. Plura alia & vetera, & recentiora refert Delrius *lib. 6. Disquis. Magic. c. 2. q. 3. sect. 3.* sed his omissis inter plura ab experientia mihi suppeditata vnicum hic subiiciam.

Anno reparata salutis 1649. in quodam Territorij Taruisini Oppido ad me accessit quidam homo annos natus 45. duplici maleficio amoris nempe, & odij affectus. Amoris erga mulierem meretricem, quam carnaliter ferè quotidie (etsi intrinsecùs hoc sibi displiceret) cognoscebat, à cuius mulieris matre, quæ vulgò saga putabatur, per indicia ferè euidentia ita se malè affectum, arbitrabatur. E conuersò odij erga propriam vxorem, quam ita egrè ferebat, vt vnà cum illa familiariter conuersari nequiret; quam, tamen antea vnice diligebat: continuèq; veluti quemdam bolum, à quo valdè afflictabatur, in stomacho sentiebat. His omnibus ab ipso mihi enarratis, illi iussi, vt statim ad Confessarium accederet, adulterium, ac cetera peccata sua ex præcordijs detestando integrè, fideliter, & humiliter confiteretur; Quo peracto iterum eo ad me accedente, ac coram me genuflexo denuò peccatum adulterij cum reliquis ore, & corde detestante, ac protestante, se imposturum (Deo adiuuante) non aliam, quàm propriam vxorem cogniturum, ipsamq; (vt decet virum christianum) vnice dilecturum, dæmoni à me præcepto facto, vt ab eo recederet, statim bolus ille à

571.

Exemplis comprobatur.

572.

573.

574.

Exemplum ab Auctore relatium.

stomacho abscessit, ac perfectæ sanitati restitutus est: cepitq; vnicè propriâ diligere vxorem, ac meçham prorsus abhorrere. Quod vtiq; euenisse credendum est: quia priùs per confessionem delicta expiauerat perpetrata.

575.
Suadèdum ob-
sessis vt per Sa-
cramentum pa-
nitentia pecca-
ta sua expur-
gent.

Quare Exorcistis, ac Parochis hoc maximè est attendendum, vt cùm sibi obsessis, aut maleficiati adulti præsentantur, illis in primis suadeant, omnia peccata sua nedum ex totis præcordijs detestari; sed etiam ea fideliter, & humiliter in Confessione sacramentali Sacerdoti idoneo aperire; ac penitentias sibi ab eo impositas adimplere: cùm hoc Sacramentum in adultis maxime sit dispositio ad perfectam à Deo fidem, ac inhesitantem confidentiam, qua infallibiliter à quacumque dæmonis vexatione liberari valeant (quando huiusmodi liberatio animæ suæ saluti est profutura) -faciliter impetrandum.

ARTICVLVS IV.

De Eucharistia.

576.
Virtus Eucha-
ristia contra
dæmones.

Quarta stella Eucharistiæ Sacramentum designat, cuius efficacia contra dæmones, ac dæmoniacas operationes maximè valet; omniâ .n. tenebrarum opera hoc Sacramentum veluti solaribus gratiarum radijs tanquam spiculis percussa dissipat in momento. Vnde S. Io. Chryf. homil. 61. ad Populum Antiochenum dixit: *Tanquam leones ignem spirantes ab illa mensa recedamus facti diabolo terribiles.*

577.
Exemplis com-
probatur.

Hoc antiqui quoq; Patres vnanimiter contestantur. Cassianus de quodam à dæmone nocturnis illusionibus grauiter infestato meminit, qui cùm seniorum consilio huius salutaris remedij medicina vsus fuisset, ira omnis diabolica tentationis scena detecta est, vt mox Dominici corporis virtute protegente, illa præterita illusionis consuetudo cessaret.

578.

B. Prosper narrat, suis temporibus Carthagine hoc portentum diabolicū euenisse. Quædam iuuenula natione Araba ancillæ Dei habitum gestâs, cùm se in balneo lauans quoddam Veneris simulacrum impudicè aspiceret, seipsam ei consimilans in dæmonis domicilium consecrauit: statimq; ille leo, qui rugiens circuit, quem quærebat, adinuenit. Meatus igitur gutturis eius occupans, nullum cibum, nullum potum trajicere septuaginta ferme diebus, totidemq; noctibus diabolus ei permittebat. Hinc parentes puellæ huiusmodi portentum vlterius tolerare nolentes, simul cum filia ad Sacerdotem accesserunt, quæ acta erant fideliter explicantes. Hoc tantum puella ferebatur, auem quandam media nocte apparere, quæ sibi in os nefcio quid infundebat. Stupor tunc inerat cunctis, puellam nullis indicijs diuturni ieiunij scædatam, nullo pallore, seu tæbe, vel debilitate confectam; sed potiùs robustam intueri.

579.

Cùmq; incredibilia viderentur, habito consilio, in Monasterio puellarū, in quo reliquæ S. Stephani colebantur, Sacerdos puellam Præposito commendauit. Illic primò tantum die apparuisse illam auem asseruit, seque increpassè, quòd neq; fame, neq; siti compulsa illum appeteret locum, quo
sibi

fibi accedere non liceret. Per duas sanè hebdomadas nihil cibi, vel potus fumens in Monasterio mansit, vbi accidit, vt cùm quintusdecimus Dominicus illucesceret dies, ascendente nobiscum Sacerdote, vt matutinum illic sacrificium solitò offerret: puellam Præpositus ad altare perduxit eo incestu, & habitu, quo solent rubore perfusa ex epulis, poculisq; mulieres aduenire. Sed statim ac se illa ante altare prostravit, sui fletus clamore cunctis astantibus gemitus, lacrymasq; induxit, quibus tantum malum auferendum (erat n. iam indecens murmur in populo) plebs Dominum exorabat. Peracto itaq; sacrificio, cùm eadem inter ceteras breuem particulam corporis Domini tinctam à Sacerdote perciperet, semihora mandens trajcere non valuit, nondum illo fugato, de quo dicit Apostolus: *Qua consonantia Christi ad Belial?* Et iterum: *Non potestis calicem Domini bibere, & calicem demoniorum: non potestis mensa Domini participes esse, & mensa demoniorum.* Manu igitur faciem eius sustentante Sacerdote, ne Sanctum proijceret, à quodam Diacono suggestu est, vt calicem salutarem gutturi eius Sacerdos applicaret. Quòd vt factu est, statim ac locum illum, quem diabolus obsederat, Saluatoris imperio reliquit, Sacramentum, quod ore gestabat, cum laude Redemptoris transglutisse puella clamavit. Hinc lætitia, hinc voces in gloriam Dei, quòd post octoginta & duos dies, diabolo expulso, puella de potestate fuerit eruta inimici. Hactenus B. Prosper.

Eodem modo Mediolani D. Bernardus in Ecclesia S. Ambrosij aliam personam, super caput eius posita Eucharistia, ab eodem humani generis hoste liberatur: vt refert Guilhelmus Abb. lib. 2. in vita D. Bernardi cap. 3. Alia plura exempla de hac re referunt Ioan. Molinet. in *Chronicis Belgicis*, Bernardus Luxemburgicus in *Catalogo Hæret. lit. G.* Cæsarius Cisterciensis lib. 9. *Mirac. c. 12.* Picus Mirandulanus lib. de *Strigib. & alij relati à Delrio lib. 6. Disquisit. Magic. c. 2. q. 3. sect. 3.*

§. I.

Quare his paucis sufficiat, indicasse, vt qui diabolica operatione vexantur, ad illam mensam accedant, quam Dauide teste Psal. 22. parauit Dominus in conspectu nostro aduersus omnes, qui tribulant nos, ac conturbant, vt panem illum Sanctissimum dignè sumentes sentiant illu quasi subcinericium Gedeonis panem in gladium conuerti, volui intus, & extrà sumentem descendere in castra spiritualium Madianitarum, & tabernacula eorum percutere, subuertere opera eorum malefica, ac penitus in nihilum redigere. Hac de re Abbas Serenus apud Cassianum Collat. 7. c. 30. loquens de Arreptitijs ait: *Communione eis sacrosanctam à senioribus nostris numquam meminimus interdictam: quinimò, si possibile esset, etiam quotidie eis impertire eam debere, censebant. Quæ ab homine percepta, eum, qui in membris eius insidet, spiritum, seu in eius corpore latitare cognoscitur, velut quoddam exurens fugat incendiū. Quod insinuatür etiam in canone 1. Concilij Arausici, in quo dicitur: Energumeni iam baptizati, si de purgatione sua curent, & se sollicitudini Clericorum tradant, manitisq; obtemperent, omnimodè*

2. Cor. 6.

1. Cor. 10.

580.

581.

Hac muniendi sunt obsessi, ac maleficio affecti adulti.

Docent Patres.

Concilium Arausicanum.

communicent Sacramenti ipsius virtute, vel muniendi ab incurſu demonum, quo infeſtantur; vel purgandi, quo iam oſtenditur vita purgatioꝝ, &c. Et hic videtur uſus Eccleſiæ; vt patet ex Rituali Romano, & alijs, in quibus exorcismi traduntur, & frequens confeſſio, & communio commendantur.

*Varia ſententia
Scholaſticorū .*

Veruntamen Scholaſtici diſtinguunt inter eos, qui ob delicta poſſidentur à dẽmone; & eos, qui ad maiorem purgationem, ſeu ob meritum ab iſſdem Dei permiſſione torquentur. Alenſis p. 4. q. 11. m. 2. ar. 3. D. Thom. in 4. diſt. 9. quaſt. vnica. art. 3. quaſtiunc. 5. ad 2. Armilla verbo *Communio*. Sylueſter verbo *Euchariftia* docent, ijs, qui frequenter in blaſphemias, & eiufmodi peccata incidunt, communionem non eſſe exhibendam. Ceterum D. Thom. 3. par. quaſt. 80. art. 2. mutauit ſententiam, quam ſequitur Sotus in 4. diſt. 12. q. 1. art. 9. Vaſquez diſp. 212. cap. 4. & Antonius Hiquẽs in 4. Sent. Scoti diſt. 8. quaſt. 3. nu. 8. qui ait: *Quia communio multum detrahit viribus hoſtis, & facit ad purgationem peccatorum; ideo ſequendi rituales libri, & eorum præſcriptum. Quare Exorciftæ, ac Parochi obſeſſos, ac maleficiatos adultos excitare non negligant, vt hoc tantum Sacramentum ſepiùs deuotè, ac feruidè percipiant, quo mediante ad fidei perfectæ, ac confidentiæ in Deum inheſitantis actus eliciendos excitati à quacumq; dẽmoniaca vexatione liberari mereantur.*

ARTICVLVS V.

De Ordine.

582.
*Viri Eccleſiaſtici Ordine
Exorciftatus
inſigniti poten-
tiſſimi ſunt cõ-
tra demones.*

Quinta ſtella Ordinis Sacramentum reprẽſentat, quo miniſtri Eccleſiaſtici inſigniti ceteris hominibus virtute diuina ſũt potiores, ideoq; maiora etiam præſtare poſſunt, præcipuè in hoſtes infernales, ſi ſaltem Ordinis Exorciftatus poteſtate ſint ſuffulti. Vnde cum munere exorciftico fungentes ijs, quæ ad Dei gloriã, & hominum ſpectant vtilitatem, vacant, videmus eorum præceptis dẽmones obedire, ad manuum impoſitionem timere, ad eorum adiurationes torqueri, & ad eorum imperium effugari. Quod benè teſtatur S. Cyprianus ad Demetrian. *O ſi audire velles, inquit, & videre, quando à nobis demones adiurantur, & torquentur ſpiritualibus flagris, & verborum tormentis de obſeſſis corporibus eiciuntur: quando eiulantes, & gementes voce humana, & poteſtate diuina flagella, & verbera ſentientes venturum iudicium conſitentur. Veni, & cognoſce vera eſſe, qua dicimus. Propterea quicumq; dẽmoniaco vexationibus, ac maleficis infeſtationibus afficiuntur, ad eos recurrere debent: cum ipſi ordinis exorciftatus poteſtatẽ ſint donati, qua dẽmones ab obſeſſis corporibus valent exulare.*

S. I.

583.
*Arreptitij non
poſſunt ſuſci-
pere ordinem,
nec ſuſceptum
adminiſtrare.*

Veruntamen hoc cauendum, vt nec arreptitij ordinem ſuſcipere audeant, nec exercere ſuſceptum, vt habetur expreſſè ex cap. *maritum. c. communiter. c. Clerici. diſt. 33.* Vbi Gloſſa, Archidiaconus, Albericus, & communiter

muniter DD. afferunt, esse irregulares. Immò etiamsi conualescant, non possunt arreptitij ad ordines sacros promoueri: quia vix de eorum plena liberatione constare potest; vt docet Naldus in *Summa*: Si verò ordinati sint, ex multorum sententia ordines exercere non debent, nisi per annum hos liberatos esse, probetur: vt post Glossam docet Gregorius Sayrus *lib. 5. cap. 9. num. 14.*

Per arreptitios intelliguntur non maleficio affecti, neque quicumque à dæmone obsessi, aut possessi; sed tantùm illi, qui aut in terram à dæmone arrepti eliduntur: aut quolibet modo incurfibus efferuntur: ita dicto *c. communiter dist. 33.* vt cum sensibus abalienantur: vel sæpiùs veluti mortui cadunt, vel id generis graues sustinent molestias: Et vt breui complectar: Arreptitij sunt ij, qui ita impediuntur à dæmone in suis potentijs sensitiuis siue interioribus, siue exterioribus, vt ad libitum, & è voto suo suas nequeant naturales exercere operationes: vel vnum pro alio operari (præsertim in ordine ad ministeria ecclesiastica) cogantur. Hi quidem irregulares sunt censendi. Et licèt liberentur; adhuc tamen probandi sunt, vt dictum est supra ex mente dictorum Auctorum.

Hoc confirmant dicti Auctores factò Clerici Aquinensis Ecclesiæ. Hic enim, vt narrat S. Gregorius *lib. 2. Moralium c. 16.* cum à S. Constantio Episcopo Aquinate per multa Martyrum loca fuisset transmissus, tandem ductus fuit ad S. Benedictum, & ab illo liberatus est; cum hoc tamen præcepto, ne in posterum carnes comederet, & ad sacrum ordinem accedere non præsumeret; cuius post longum tempus oblitus, statim ac promoueri tentauit, illicò à diabolo correptus est, & vexatus, donec animam exhalaret. Veruntamen putat idem Naldus post Glossam in *c. communiter dist. 33.* & Nauarrum *Consil. 35. de tempor. ordinat.* id licere, & posse ordinatum suos ordines post perfectam sanationem exercere.

ARTICVLVS VI.

De Matrimonio.

Sexta stella Matrimonij Sacramentum designat, quod licèt principaliter institutum sit ad humani generis propagationem, certitudinem prolis, cognationum amicitias, auxilium mutuum viri, & mulieris, & vagarum libidinum remedium, ad quæ omnia specialem gratiam confert, vt docet Nauarrus *cap. 22. num. 79.* Bonacina *tract. de Matrimonio quæst. 4. punct. 6. nu. 1.* & communiter Doctores, vbi de *Matrimonij sine honesto*; attamen illud ad diabolica dissoluenda machinamenta, quæ eius vsù impediunt, virtutē habere docet Raphael Angelus Tobiam alloquens: *Audi me, inquit, & ostendam tibi, qui sunt, quibus praualeere potest demonium. Hi namque qui coniugium ita suscipiunt, vt Deum à se, & à sua mente excludant, & sua libidini ita vacent, sicut equus, & mulus, quibus non est intellectus, habet potestatem demonium super eos.* Nam ex his verbis colligitur, illum tali potestate carere in eos, qui modo debito coniugium ineunt, eò quòd *contrariorum eadem est disciplina.*

584.
Arreptitij qui-
nam sint.

585.

586.
Virtus Sacra-
menti Matrimo-
nij contra
demonem.

Quare

587.

Quare consulendum est ijs, qui diabolicas colligationes ante susceptum matrimonium pertimescunt, vt se rectè ad illud debitè suscipiendum disponant: quia sic virtute sacramentali se disponant ad hoc, vt omnes demonis conatus in nihilum redigantur. Quod si post celebratas nuptias tales vexationes ab hoste patiantur, videant, an iure matrimonij honesto fine vrentur, nec ne; & post petitam veniam, aliaq; seruata, de quibus infra num. 693. sancta sanctè impostum administrant, ac sacra benedictione muniti, diuino opitulante Numine, ab illis impedimentis se liberos esse probabunt.

ARTICVLVS VII.

De Extrema Vnctione.

588.

Virtus Sacramenti Extrema Vnctionis ad vitationes diabolicas repellendus.

Ad sanitatem agris conferendam.

Septima tandem stella Extremæ vnctionis Sacramentum representat, quod homini in mortis periculo siue per morbum, siue per senium constituto ad certaminis spiritualis vltimum impetum sustinendum, & ad victoriam de dæmone reportandam confertur: cùm ad hoc vires, & robur christiano athletæ ad coronam properanti subministrat.

Neque hunc effectum solùm operatur in anima, cùm etiam ad corporis conferat sanitatem, quam sæpe affert laborantibus in extremis. Hoc vsi sunt Apostoli, ac Discipuli Domini, de quibus legitur Marci 6. *Et exeuntes predicabant, vt penitentiam agerent; & demonia multa eiciebant, & ungebant oleo multos egros, & sanabantur.* Quod fieri docuit etiam D. Iacobus Epist. suæ canon. cap. 5. dicens: *Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Ecclesie, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini.* Et habetur c. ad abolendam. extr. de her. & Concil. Florent. in Decreto vnionis. ac Concil. Trident. sess. 7. c. 1. & sess. 14. de Extrema Vnctione can. 1.

589.

Quare ij, qui se in extremis positos vident vi morbi, aut à naturali causa, aut à dæmone illati, sollicitè curent, vt Sacramentum hoc cum debita præparatione suscipiant, vt eius effectus non solùm in anima; sed etiam in corpore consequantur.

Ex quibus collige, quanta sit Dei in homines maleficio affectos beneuolentia, cùm tot Sacramenta non terrestria, sed cælestia instituerit; ideoq; septem stellis comparata, quasi generalia remedia, vt sint in manu Exorcistarum, ac Parochorum, & facili negotio, sicut ea, quæ in manibus sunt, exhibeantur.

Cap. II.

De Remedijs generalibus Sacramentalium.

590.
Sacramentaliū Dignitas.

ET SI Sacramentalium cum Sacramentis non sit æqua dignitas, par vsus, & similis efficacia; attamen in his tribus ad illa accedere videntur.

Dignitas in hoc apparet, quòd omnia sunt sacra: vel quia seipis ad

ad sanctitatem pertinent: vel quia institutione ecclesiastica sanctitati deputantur. Non enim hic sacramentale stricto modo sumimus pro illo, quod est ad Sacramentum ordinatum; sed lata significatione pro omni re quoquo modo sanctificata, & ob sanctificationem reuerentia prosequenda.

Vsus eorum facilius est, cum aliqua ex Sacramentis sine sacrilegio reiterari non possint: alia verò non ita frequenter: At sacramentalibus quotidie, & continuè præmuniri possumus.

Efficacia eorum in homine tam interno, quàm externo sentitur: in interno quidem: quia peccata venialia ex opere operantis delent, ad actum cõtritionis, seu amoris, per quem peccata venialia immediatè delentur, excitando: Ita S. Bonaventura *in 4. d. 21. ar. 1. qu. 2.* Paludan. *loco cit.* Co- ninch. *qu. 71. ar. 3. nu. 28.* Suarez *disp. 12. sec. 2. num. 20.* & alij relati à Bonacina *de Sacram. disp. 5. q. 6. sect. 2. pu. 2.* In externo autem: quia bona spiritualia, & temporalia conferunt, atque mala, demoniacas præcipuè infestationes, maleficia, incantationes, aliaq; infernaliam machinamenta auerunt, quorum vires sacramentalium virtute pereunt, ac destruuntur.

Quare remedia generalia, seu potius stellæ in manibus positæ ad maleficio affectorum solamen iure nuncupantur. Quæ, cum innumeræ sint, & stellis minoribus similes, quæ in firmamento lucent, ex tanto numero septem seligemus, quorum virtutem totidem articulis breuiter declarabo.

Vsus.

591.
Efficacia.

Quæ probatur
In
Cruce,
Euangelio,
Agnus Dei,
Reliquijs SS.
Imaginib. SS.
Aqua bened.
Pane, & oleo
benedicto.

ARTICVLVS I.

De Cruce.

CVM Christus in Cruce, & per Crucē inferas potestates prostrauerit; ut ait Paul. ad Col. c. 2. *Delens, q. aduersus nos erat chirographū decreti, q. erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud cruci: & expoliatis principatus, & potestates traduxit cõsidenter, palā triumphans illos in semetipso: nihil mirum, si eius virtute dēmoniaca opera destruuntur.* De qua virtute eruditissimè scripserunt S. Cyprianus *Serm. de Passione Christi.* Origenes *lib. 3. in Job.* Lactantius *lib. 3. cap. 24.* D. Antonius apud Athanasium *de Incarnatione Verbi*, dicens: *signum Crucis tollit omnem magiam.* D. Gregorius Nazianzenus *orat. 1. in Iulianum, & ad Nemesium,* D. Chrysoft. *homil. 8. in Epist. ad Coloss. & homil. 50. in Mattheum.* D. Cyrillus *Catach. 4. de Ascensione.* Nislenus *in vita Thaumaturgi.* Hieronymus *in vita S. Hilarionis.* Augustinus *lib. 2. de Simbolo ad Catechumen. & serm. 81. de temp. Theodoretus in vita Macedonijs, & lib. 3. hist. cap. 3. & lib. 5. cap. 21.* D. Gregorius *lib. 2. Dialog. cap. 10.* Ioannes Diaconus *lib. 2. vita D. Gregorij cap. vltimo.* Thomas Cantipraten. *lib. 2. cap. 57. à parte 34.* Landolphus Carthusianus *de vita Christi, vbi de Passione eius, & alij plures, quos nimis longum, & tædiofum esset recensere.*

592.

Crucis signo
dæmones ex-
pelluntur.

§. I.

593.
A Sanctis .

Sancti salutifero hoc crucis signaculo mirabilia operati sunt ad morbos tollendos, ad incendia extinguenta, ad tempestates sedandas, calamitates auertendas; sed ad dæmonum præcipuè dissipanda præstigia, maleficia abolenda, & arreptitios liberandos; vt de S. Remigio narrat Hincmarus in vita eius: de B. Vedaſto Albinus Flaccus: de D. Auxentio, ac de S. Patapio Metaphraſtes: de S. Albino Fortunatus: de S. Suitberto Marcellinus: de Beato Caluppano, de S. Portiano, ac de S. Nicetio Treuirenſe Gregorius Turonenſis: de S. Niceta Theocteriftus eius diſcipulus: de S. Macario Patriarcha Antiocheno Anonymus: de S. Theodoro Archimandrita Georgius eius diſcipulus: de Beato Godefrido Nicolaus eius diſcipulus: de S. Maximo Rhegienſe Dinamius Patricius: de S. Maurilio Fortunatus: de S. Aichardo Fulbertus: de B. Nonno Iacobus Diaconus: de S. Iacobo Alemano Anronius Flaminius: de S. Gallo Abbate VValafridus Strabus: de S. Daniele Stylite Metaphraſtes: de Beato Vincetio Ferrerio Rauzanus: de S. Eligio Nouiomenſe S. Audoenus eius æqualis, qui refert, dictum Sanctū ſolitum fuiſſe ſuos edocere his verbis: *Chriſtiano nec auguria, nec alia quælibet ſigmenta poſſunt officere: quia vbi ſignum crucis cum timore, & fide Dei præceſſerit, nihil ibi inimicus nocere poterit.* & de S. Eutychio Patriarcha Euſtathius eius diſcipulus, qui & crucis ſignum vocat *telum dæmonibus formidabile*: & alii innumeris; vt ex Sanctorum Patrum ſcriptis, & hiftorijs variis probant, qui de eius laudibus ſalutaribus ſcripſerunt. Vnde S. Antonius Abbas, vt in eius vita habetur, dæmones inſultabat his verbis: *Si quid poteſtis, cur me non offenditis? Si vnus ex vobis me offendere poteſt, cur innumerabiles concurritis? Signum crucis, & fides paries formidabilis, & horribilis vobis eſt.*

§. II.

594.
A Fidelibus .

Nec Sancti tantum, ſed quicumque fideles illo uſi ſunt, præcipuè cum dæmon in humana, aut in horribili belluarum forma apparens, aut præſtigioſa fallacia nummos, veſtes, vaſaq; offerens, eos ad res nefandas incitare tentauit: ſtatim namq; crucis ſigno formato præſtigiorum auctor emiſſo ſibilo, ſtrepitu, fragore, fumo, ac fœtore, auſugere coactus eſt: vt paſſim in hiftorijs Eccleſiaſticis inuenitur.

A Pueris .

Immò pueri, dum frontem innocenter chriſtiano more illo ſigno inſigniunt, mirabilia operantur: vt ille, qui (referente Thoma Cantipratenſe lib. 2. Apum, c. 36. par. 4.) in Mechlinia Brabantiaë Corrizatricem à dæmone obſeſſam liberauit, & dæmonem in hirsuti vermis forma ex eius ore compulſit proſilire.

Aluaxis .

Quin etiam Iudæi ſalubriter hoc ſacro ſignaculo uſi ſunt: vt ille, qui ex Campania partibus Romam veniens, cum in Apollinis Templo pernoctaret, & ſpirituum malignorum turbam videret, ſe crucis ſigno muniuit, cuius

ius virtute fugati sunt, dicentes: *Veh ueb vas vacuū, sed signatum*: vt refert D. Gregorius lib. 3. Dialog. c. 7.

Idipsum experti sunt Hæretici: vt Iulianus apostata, qui à Mago ad nocturnum demonum conuentū ductus, subito horrore perterritus, *ad crucem*, ait Gregorius Nazianzenus orat. 3. num. 19. *vetusque remedium confugit; hocque se aduersus tortores consignauit.*

Ab Hæreticis.

§. III.

FAtentur hoc ipsimet dæmones à S. Patapio expulsis apud Metaphrastem *595.*
in mense Nouembris, clamantes: *Verè terribilis es ò Nazarene, verè terribilis es, & vbique in omnes obtines imperium. Quo ergo proficiscar? Si in desertum, si in ciuitatem, si vbicumque duxerit aliquis, tu illic prauenis, sola crucis figura solo tuo nomine nos expellens.*

Hoc fatentur ipsi dæmones.

Quinimò ipsa animalia eius virtutem experta sunt: vt probat exemplum à Vicentio Beluacense relatum *tom. 4. histor. lib. 10. cap. 29.* Dæmon enim à S. Regulo Siluanectensi Episcopo, & Sancti Dyonisij socio è corpore filij cuiusdam expulsus, cum se in vespertilionem mutasset, & in asinum, quo Sanctus ille Præsul vehebatur, ingredi tentaret; sicut similis speciei bestia Prophetam Balaam alias increpans, humana verba (Deo os eius aperiente) protulerat: ita bellua hæc Sancti Reguli meritis salutis signū, quod nunquam cognouerit, efformauit, pede in terra figurauit, & quasi Deum adiutorem inuocaret, erecto in cælum capite, plus solito rudere cepit: sicq; diuina potentia ab hostis malignitate est erepta.

Animalia ipsa experta sunt.

Quare frequentissimè salutis signum in maleficijs soluendis adhibendum est, sicut in Rituali Romano, & Canonibus ordinatur, *c. Ecclesiasticarum. dist. 11.* ibi Glossa docens, in quibus membris crucis signaculum fieri debeat. *de consecrat. dist. 4.* cum illud dæmones valde pertimescant, & nihil tam sollicitè eius ministri malefici caueant, quàm ne signum illud salute à circumstantibus efformetur.

Ideo ab obsessis sepius adhibendum.

Propterea concludit S. Ephrem Syrus *in sermone de sancta, & viuifica cruce, apud Petrum Canisium par. 4. Auctoritatum S. Script. & SS. PP.* nos adhortans ad pingendum illud signaculum in omnibus, quæ ad nos spectant, ad dæmones fugandos. *Nos Christiani*, inquit, *à Gentilibus, & à Iudeis declinemus, postesq; nostros pretiosa, ac viuifica cruce coronemus, dicentes cum Apostolo: Mihi absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi. Pingamus in ianuis, atque in frontibus nostris, & in ore, & in pectore, atque in membris omnibus viuificum signum. Armemur insuperabili hac christianorum armatura. Hoc enim signo conspecto aduersaria potestates conterritæ, trementesq; recedunt.*

Galat. c. 6.

ARTICVLVS II.

De Sancto Euangelio.

Diuinam Sancti Euangelij vim luculenter declarat Paulus Roman. 1. cum dicit: *Non erubescio Euangelium: Virtus enim Dei est in salutem omni*

596.
Euangelij virtus contra dæmones.

omni credenti. Iudæo primum, & Græco. Cuius verba à fidelibus deuotè recitata: vel typis, aut scripto exarata, apud se ab eisdem fiducialiter delata maximoperè iuuant contra dæmones.

Sive verbo profertur.

Primum ex praxi Ecclesiæ patet, quæ, dum sacra mysteria peraguntur, Euangelium publicè recitat, multis cæremonijs adhibitis, quæ myticas continent rationes; inter quas vna ex præcipuis est conuersio Diaconi ad Aquilonem. Quid enim per Aquilonem, nisi diabolus designatur? Quid per ventum ex parte aquilonari flantem, nisi machinamenta diabolica? *Ab Aquilone*, inquit Propheta Ieremias c. 1. *pandetur omne malum.* Ideò illud propulsare vult sponsa, tanquam horto Ecclesiastico suis impuris flatibus noxium, cum dicit Cantic. c. 4. *Surge aquilo, veni aufer, perfla hortum meum*, idest fugiat diabolus, & Spiritus Sanctus accedat. *Relè verò*, ait Guilielmus Mimatensis in suo Rationali cap. 24. *contra diabolum legitur Euangelium, vt illum sua virtute expellat: quoniam diabolus nihil tantum odit, quantum Euangelium. Aquilo ventus frigidus diabolum significat: cum ergo fides in Euangelio contineatur, quæ est armatura nostra contra diabolum, meritò legitur contra illum.* Quod etiam ab Ecclesiasticis Ministris priuatim agitur, dum contra dæmonem corpora possidentem, aut morbos interentem colluctantur. Nam ex Rituali Romano Euangelium legunt, præcipue ex Marci 16. Lucæ 10. & 11. defumprum.

§. I.

597.
Sive scripto exaretur.

OB eandem rationem Euangelium scriptum in soluendis maleficijs adhibetur. Sic S. Barnabas infirmos, Euangelium supponendo, sanabar, vt refert D. Thom. in c. 1. *Epist. ad Rom.* S. Simeon cognomento Salù mulieri Magæ amuletum ex Euangelio conscripsit, quo in collo appenso illa non potuit amplius diuinare: vt refert Leontius Episcopus *apud Surium*. S. Antonius infestantè dæmonem verbis euangelicis membranulæ inscriptis, & in cubiculo ante Beatæ Virginis imaginem affixis depulit, *apud Surium*. Et antiquorum Christianorum mos fuit, Euangelij Sancti Ioannis initium quasi totius Euangelij compendium collo suspensum gestare.

1. Iulij.

§. II.

598.
Nomina Dei cõtra dæmones.

Simili ratione varia Dei nomina deferuntur, de quibus S. Isidorus *lib. 7. Etyimolog.* & D. Hieronymus *in Epist. ad Marcellum tom. 3.* quæ communiter sunt sequentia, Primum *Hel*, quod interpretatur, *Fortis*. Secundum *Eloym*. Tertium *Eloye*, vel *Helo*, quod vtrumque dicitur *Deus*. Quartum *Sabaoth*, quod latinè dicitur *Exercituum*, seu *Virtutum*. Quintum *Elyon*, quod latinè *Excelsus* dicitur. Sextum *Esercheye*, quod in Exodo legitur: *Qui est, misit me*. Septimum *Adonay*, quod nos *Dominum* generaliter appellamus. Octauum *Ya*, idest, *Dominus*, vel *Dominator*. Nonum *Tetragrammaton*, quod Hebræi *Iehoua* interpretantur, & latinè dicitur: *Ero, qui ero: vel ego sum, qui sum: vel ineffabilis*. Decimum *Saday*, quod interpretatur, *Robustus*, vel *Omnipotens*. Sunt

Sunt alia nomina, quæ non sunt simpliciter ignota; sed tantum respectu nescientium linguam græcam: vt *Agyos, Orheos*, idest *Sanctus Deus*: *Agyos Ischyros*, idest, *Sanctus fortis*: *Agyos Athanatos, Eleyson imas*, idest *Sanctus immortalis miserere nobis*: Ita colligitur ex Missali Romano in die Parasceue. *Sotber*, quod est nomen græcum, & tantum sonat, quantum apud Hebræos. *Iehonia*, quod est nomen apud eos ineffabile, & significat nudam, & simplicissimam Dei essentiam. *Aglâ* est nomen hebraicum, & ponitur inter nomina magni Dei; & tantum sonat apud Hebræos, quantum apud nos *Tu es Deus potens in æternum*. *Homosion* est nomen græcum, & tantum sonat, quantum *consubstantialis*; quod Christo tribuitur, qui consubstantialis est Patri, & Spiritui Sancto.

§. III.

NEc tantum Sancti Euangelij verba, ac Dei Nomina; verum etiam & alia ex varijs diuinæ scripturæ locis, & Apostolorum Symbolo deſumpta ad id plurimum valere, experientia docet: vt illa Deuteronomij 32. *Deum, qui te genuit, dereliquisti, & oblitus es Dei Creatoris tui*. Et Apocal. 5. *Ecce vicit Leo de tribu Iuda, radix David*. Et alia Symboli Apostolici Christi Natiuitatem, Passionem, Mortem, Resurrectionem, ac Iudicium finale denotantia. Quæ omnia, cum dæmonibus statum felicissimum, à quo ceciderunt, Christi; virtutem, ac fortitudinem, qua eorum dissipatæ sunt vires, obijciant; hi superbissimi statum suum miserimum, impotentiam, ac viriû imbecillitatem ad mentem sibi reuocantes, summopere tristantur, à qua tristitia vt seipsos eripiant, quos vexatos homines detinent, quandoq; derelinquunt: vel saltem confusi non adeo grauius lædunt, aut acriter torquent: Immò, si huiusmodi verba maxima deuotione, humilitate, ac confidentia, in Deum proferantur, vel secum deferantur, Deus ipse secundum fidem, quam legentes, vel deferentes in Dei protectione habent, tam sancti nominis sui in illis Breuibus scripti virtute diuina dæmones in fugam conuertit.

Hoc probat factum cuiusdam mulieris relatæ *Chronic. Ord. Min. par. 1. in vita S. Antonij à Padua*. Santaren in Portugalliæ Regno quedam mulier Energumena à dæmone grauissimè torquebatur, qui varijs sub formis ei apparens, illam ad mortem sibi inferendam hortabatur, quam Sanctus Antonius à Padua ab ea inuocatus, apparens, his verbis allocutus est: *Aspice, inquit, in sinu tuo, ac lege eam scripturam, quam ibi inuenies, qua lecta non amplius vexaberis à dæmone*. Quibus auditis à formno expergefacta scripturam hæc verba continentem inuenit:

Ecce ✠ crucem Domini, fugite partes aduersæ.

Vicit Leo de tribu Iuda radix David. Alleluia Alleluia.

Quibus deuotissimè lectis, illico dæmon in fugam versus est. Quæ scriptura postea à Dyonisio Portugalliæ Rege in suis thesauris fuit conseruata.

599.

Verba nonnulla sacra contra dæmones.

600.

Res gesta Sancti Antonij à Padua.

§. IV.

601.
Breuis oratio
ab Auctore
alijs typis edi-
ta efficax con-
tra maleficia,
& alia pericu-
la.

EX prædictis omnibus simul collectis, ritèq; dispositis infrascriptam breuem orationem composui, quam varijs ex euentibus ad maleficia, & quæuis mala expellenda, & euadenda iuxta legentis, vel deferentis fidem, ac confidentiam in Deum constitutam (in qua Sanctum ipsius nomen inuocatur) efficacissimam esse, comprobauit. Quæ à Superioribus Diœcesis Brixienfis, ad quos spectat approbata anno Domini 1646. typis fuit mandata.

*Oratio deprecatiua efficax ad maleficia, & quæuis mala expellenda,
& euadenda.*

ECce crucem ✠ Domini, fugite partes aduersæ spiritus apostatici, qui superbia ducti, Deum, qui vos genuit, dereliquistis, & oblitus estis Dei Creatoris Vestri. Vos vicit Leo de tribu Iuda radix Dauid Iesus Nazarenus Rex Iudæorum, Qui verbum caro factum est, & habitauit in nobis, natus ex Maria Virgine, passus sub Pontio Pilato, ac crucifixus, surrexit à mortuis, venturus finaliter iudicare viuos, & mortuos: ipse ob immensam clementiam suam, ac bonitatem: Ob honorem, & gloriam Sanctissimi Nominis sui: Propter merita cunctarum actionum suarum, quas operatus est in hoc mundo: Nec non Beatissimæ Virginis Genitricis eius Mariæ, & omnium Sanctorum dignetur dextera suæ Maiestatis me liberare, ac defendere ab omni oppressione, infestatione, ac vexatione Demonis, ac ministrorum eius, à cunctis insidijs inimicorum tam visibilium, quàm inuisibilium, & à quocumque malo mentis, & corporis, intercedentibus Beatissima Deipara, Seraphico P. S. Francisco, ac D. Antonio à Padua. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

§. V.

602.
Oratio proli-
xior ab ipso
Auctore edita
ad eundem ef-
fectum.

POstea anno 1648. sequentem ampliozem orationem cum admonitione de modo illam recitandi, aut gestandi composui; vt id, quod petitur, facilius obtineri possit, additis illis Psalmorum versiculis maximam efficaciam ad impetrandum à Deo diuinam protectionem habentibus, quam Taruisii à Reuerendissimo P. F. Carolo Veliterrano diœcæ Cuiusmodi, ac Diœcesis Inquisitore Generali approbatam typis mandare curauit. *Ora-*

Oratione da recitare, ò portar seco, efficacissima per impetrar da Dio la liberatione, e preseruatione da maleficij, e molestie de Demonij, dalla febre, insidie de nemici, altri mali, e pericoli dell'anima, e del corpo.

Oratio ad Iesum Christum.

Domine Iesu Christe, qui cum Patre, & Spiritu Sancto bonis innumeris mundum repleas vniuersum: quia præditus es bonitate ad volendum, sapientia ad inueniendum, & potentia ad exequendum, cum sis infinitè potens, perfectè sapiens, & summè bonus: & vt bonus velis, vt sapiens scias, vt potens valeas omnibus bona facere ad tuam voluntatem; qui vt hanc tuam potentiam, sapientiam, ac bonitatem in nobis demonstrares, de sinu Patris ad terram descendens, Verbum caro factum in nobis habitasti, pro nobis natus ex Maria Virgine, passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, ac sepultus, tertia die à mortuis surrexisti, partes aduersas, Spiritus apostaticos, qui superbia ducti te Deum Factorem suum dereliquerunt: ac tui obliti sunt Domini Creatoris sui, in fugam conuertens, ac confundens, eos vt Leo de tribu Iuda radix David vicisti, ac superasti: caputq; ipsius Draconis infernalis confregisti: A quorum omniù moribus, laqueis, & insidijs vt nos eriperes, saluares, ac tuereris, nostrisq; spiritualibus, ac corporalibus languoribus medereris, Discipulis tuis euntibus ad prædicandum acies huiusmodi tartareas eijciendi, istosq; nostros infensissimos fugandi hostes, ac omnem curandi ægritudinem, potestatem dedisti, quam cunctis quoq; in te credentibus communicasti, dicens apud Diuum Marcum: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eijciant: linguis loquentur nouis: Serpentes tollent; & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: Super agros manus imponent, & benè habebunt.* Nec non in cunctis angustijs, tribulationibus, ac necessitatibus nomen Sanctum tuum inuocantibus, ac in te confidentibus auxilium, & solamen præstare spondidisti per Prophetam dicens: *Inuoca me in die tribulationis,*

Cap. 16. v. 17.

vers. 18.

Ps. 49. v. 15.

Cap. 14. v. 13.
ver. 14.

nis, eruam te, & honorificabis me. Et apud Ioan. *Quodcumque petieritis Patrè in nomine meo, hoc faciã, vt glorificetur Pater in Filio.* Et iterum apud eundem: *Amen amen dico vobis, si quid petieritis Patrèm in nomine meo, dabit vobis:* Te supplices exoramus, ac humiliter obsecramus, pro tua immensa clementia, ac bonitate; pro veritate verbi tui, in quo nobis spem dedisti; ob honorem, & gloriam Sanctissimi nominis tui, propter merita cunctarum actionum, quas operatus es in hoc mundo; nec non Beatissimæ, & immaculatæ Virginis Genitricis tuæ Mariæ, & omnium Sanctorum, digneris dextera Maiestatis tuæ nos liberare, defendere, ac præseruare à cunctis peccatorum maculis, ab omni maleficio, ligatura, signatura, incantatione, apparitione, deceptione, oppressione, & vexatione Dæmonis, & ministrorum eius, ab insidijs inimicorum tam visibilium, quàm invisibilium, ab aquarum inundatione, & submersione, ventorum concussione, ignisque deuoratione, à febre quartana, tertiana, quotidiana, & continua, à veneno, peste, fame, bello, terræmotu, fulmine, tempestate, subitanea morte, æternaq; damnatione, & à quocunq; malo, & periculo mentis, & corporis, Suppetias ferentibus Sanctissima Deipara Maria, Seraphico P. S. Francisco, ac Diuo Antonio à Padua; vt sic in omnibus protectionis tuæ muniti præsidio, tuisque spiritualibus, ac corporalibus fauoribus ditati, & ampliati, quas tibi debemus gratias referamus in hoc sæculo, tuoque diuino aspectu perfruamur in futuro. *Qui viuus, & regnas cum Deo Patre in vnitae Spiritus Sancti Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.*

Auertimento dell'Autore.

603.

Qualsiuoglia Christiano, se vna volta al giorno almeno, dopò d'hauer fatto vn atto di dolore, e contritione de suoi peccati, e procurato per quanto può dalla parte sua per costituirsi in gratia di Dio, recitarà detta oratione: ouero, non potendo recitarla, farà da altri recitarla, o dirà in vece almeno trè Pater noster con trè Aue Maria ad honore, e gloria del Santissimo Nome di Giesù, portando seco detta oratione, ma con deuotione, e gran confidenza in Dio di ottenere le gratie, che si dimandano in essa, intendendosi di pregare non solo per se stesso, mà per tutti quelli ancora, che recitano, o portano seco detta oratione, sperimenterà sopra di se la diuina pietà, e misericordia; poiche

poiche in essa si rappresentano al Signore i diuini attributi: la Redentione del genere humano: la cōfusione de Demonij; e destruttione della lor tirannia: la potestà contro li spiriti maligni, e contro l'infermità, dall'istesso Christo concessa alli Apostoli, e suoi successori, & à tutti i suoi veri, e fedeli Christiani: la promessa fatta da Dio, di soccorrere in tutte le necessitā quelli, che in lui confidano, & inuocano deuotamente, e con fiducia grande il suo Santissimo Nome. Quali sono motiui efficacissimi per mouere Sua Diuina Maestà à soccorrerci ne'bisogni nostri, e tenere di noi singular protezione.

Potrà ancora ciascheduno per essere maggiormente da Dio protetto contro li nemici visibili, & inuisibili, & altri mali, e pericoli dell'anima, e del corpo, agiongere, e dire spesse volte le seguenti parole del Profeta Dauidè con gran fiducia di ottenere la diuina protezione.

E Ripe me Domine ab homine malo: à viro iniquo eripe me.
Eripe me de inimicis meis Deus meus: & ab insurgentibus in me libera me.

Eripe me de operantibus iniquitatem, & de viris sanguinum salua me.

Dominus mihi adiutor: non timebo, quid faciat mihi homo.

Dominus mihi adiutor: & ego despiciam inimicos meos.

Dominus illuminatio mea, & salus mea: quem timebo?

Dominus protector vitæ meæ: à quo trepidabo?

Dum appropiant super me nocentes: vt edant carnes meas.

Qui tribulant me inimici mei, ipsi infirmati sunt, & ceciderunt.

Si consistant aduersum me castra: non timebit cor meum.

Si exurgat aduersum me prælium: in hoc ego sperabo, idest ponam in Domino meo cuiuslibet victoriæ spem meam, ac triumphum totā meam fiduciam in eo collocabo.

Nam si Deus pro me, quis contra me?

Adiuua ergo me Deus salutaris meus, & propter gloriam nominis tui Domine libera me, & propitiuus esto peccatis meis propter nomen tuum. Amen. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Mos autem prædicta amuleta, breuia, seu orationes legendi, aut secum deferendi à quouis rectè, ac catholicè sentiente paruipendi non debet: cū neque ab vllò Patrum reprobatur; sed D. Gregorij Papæ auctoritate probetur *Epist. ad Theodolinum*, dummodo, vt addit D. Thom. 2. 2. q. 96. ar. 4. sit recta gerentis intentio, qui pium verborum sensum ad fidei veræ professionem obseruans: vel ad alium sanum finem, spem suam, ac confidentiam figat in Deum: & ab eius potentia, ac misericordia sub diuino benepiacito effectum expectet; & nihil superstitiosum circa figuram, literarum colorem, verborum numerum, scripturæ modum, materiam membranæ, & id generis obseruationum; de quibus latissimè Diuino fauente Numine aliàs tractabimus, admisceatur. Quare Exorcistis remedio hoc cautè vtendum est; quod vtile esse nulli dubium est, si sanctè, ac debito modo ab obfessis, ac maleficiatis adhibeatur.

604.

Psal. 139. v. 1.
Psal. 58. v. 1.

ver. 2.

Psal. 117. v. 6.

ver. 7.

Psal. 26. v. 1.

ver. 2.

ver. 3.

ver. 4.

ver. 5.

ver. 6.

Rom. c. 31.

Psal. 78. v. 9.

605.

Mos amuleta
deferendi non
conseruandus.
Cur.

ARTICVLVS III.

De Cereis formis, seu Agno Dei cera impresso.

606.
Quid sint Agno
Dei.

Solemne est Summis Pontificibus Christi vices in terra gerentibus non solum primò, sed septimo quoque sui Pontificatus anno veteri Ecclesiæ instituto, mystico precationum ritu, & multis cæremoniis miram pietatem redolentibus, cereas formas, atque imagines, quas Agnos Dei à figura Agni scilicet impressa nominamus, oleo sacro, & chrismate consecrare. Quo in consecrationis munere multa precantur illis, qui pio, & religioso animo eos secum Agnos habuerint; inter quæ præcipuè liberationem ab omnibus periculis, a futuriis, ac dæmonum fraudibus, ac infernalium potestatum maleficijs postulant, vt crucis virtute in istis formis insculptæ terrore corripiantur, & territi aufugere compellantur: vt plenius in Pontificali Romano continetur. Quæ omnia breuiter his versibus complexus est Fructuosus Societatis Iesu:

Eius virtutes
versibus recen-
sentur.

*Postulat in primis sacrati aspectus vt Agni
Agnum ad celestem concita corda leuet.
Vtque salutifera memores, vitæque necisque
Criminis, & vitij noxia vincla terant.
Hostis vt insidias Stygiæ, ac certamina vincant
Decipulas mundi, carnis, & illecebras
Corporeos nobis morbos, casusque repelli.
Præsertim horriferos, mortificosque petit.*

607.
Efficaces sunt
cætera pericula.

Has autem precationes suam habere vim, certum est: quia in conspectu Domini funduntur ab eo, qui ratione officii, quo nihil sublimius in Ecclesiâ, ad Deum magis accedit, & Christo propius coniungitur; præcipuè cum illis pontificalis benedictio adiungatur, quæ sua non caret virtute, vt docent communiter Theologi Scholastici in 4. Sent. dist. 16. Quare cereæ illæ formæ precationibus, & benedictionibus pontificiis consecratae, non solum efficaces sunt contra fulgura, grandines, incendia, ac ventos, vt testantur Vincentius Bonardus lib. de huiusmodi effectibus, & Durandus Mimantensis in Rationali Diuin. Offic. lib. 6. c. 79. Sed etiam contra dæmoniacas potestates: sicut experientia confirmatur, quam varijs exemplis petitis ex Italia, & Germania probat Deltius lib. 6. Disq. Mag. c. 2. sect. 3. Vnde hoc salutari remedio Exorcistæ, ac Parochi vti poterunt ad hunc finem. Certum namque est, dæmones illos fugere, qui sacram hanc bullam collo deuotè, ac fiducialiter appositam gerunt; & sæpius obsessis, alijsque ruinas, & infausta omnia minari, nisi illam abiciant, ad illos, quandiu hoc sacro præsidio muniti sunt, accedere non audentes.

Maximè valèt
cætera dæmones.

ARTICVLVS IV.

De Reliquijs Sanctorum.

Sanctorum cum Christo regnantium sacras exuias, & quaslibet corporis particulas, imò cineres, vestes, & alia, quibus vsi sunt; item vela, pannos, & cætera, quæ ad eorum ossa admouentur, mirabili virtute pollere norunt, & in dies Catholicæ Ecclesiæ filij experiuntur.

Videmus enim ex sacris illis Reliquijs diuinam illam exire virtutem sapius signo visibili, ver. gr. oleo, balsamo, aut simili liquore, cuius beneficio cæci vident, muti loquuntur, curantur infirmi, & dæmones ex corporibus obsessis expelluntur. Quare iure merito S. Ioannes Damascenus *lib. 4. de fide Orthodoxa c. 1.* illos fontes salutaris vocat, ex quibus plurima ad nos beneficia promanant. Ex quo mos apud fideles inoleuit, has exuias tum publicè, tum priuatis honore prosequi, pretiosis illas operimentis inuoluendo, marmoreis sepulchris, vel aureis, & argenteis thecis includendo; cereos, & lampadas circumquaque accendendo; pictas tabellas, seu donaria suspendendo; processiones, festa, ac solemnitates in honorem eorum. Sanctorum instituendo: ad illorum sepulchra in publicis, & priuatis calamitatibus tanquam ad asyllum confugiendo: in publicis processionibus cū religiosa pompa ad Deo gratias agendas, & Sanctorum auxilium implorandum circumferendo.

§. I.

Qvapropter ad Exorcistam spectabit, dum propulsandi dæmonis, aut soluendi maleficij sese feret occasio, optans salutifero vti remedio, hortari Energumenos ad Sanctorum sepulchra visitanda: vel illis applicare Reliquias, si quas certas, & indubitatas habuerint, Sanctorum more, qui hoc in talibus occasionibus præstitere: sicut testantur D. Hieronymus *contra Vigilantium*, D. Gregorius Nazianzenus *oratione de B. Cypriano circa finem*, D. Ioan. Chryostomus *in oratione contra Gentiles de S. Babyla, & homil. 26. in 2. ad Cor.* D. Ambrosius *serm. 77. & 91.* Thomas Fasellus de D. Philippi Apostoli Sepulchro *lib. 10. de rebus Siculi c. 2.* Rupertus Tuitiensis de Sepulchro S. Hereberti Colonienfis Episcopi *cap. vlt. eius vita*, Petrus Rauzanus de lipsanis capillorum S. Vincentij Ferrerij *lib. 4. vita illius c. vlt.* De S. Guthlaci Zona Felix Crolandienfis *in eius vita*, De S. Richarij corpore Albinus Flaccus *in eius vita*, ac Theophilus Abbas *serm. de Veneratione Sanctorum, & serm. de Sanctorum Reliquijs*. Nam Sanctorum Animæ, quorum sunt reliquiæ, pro vrentibus, & illas reuerentibus exorant. Et etiam quia dæmones fugati sunt à Sanctis viuentibus, valde sacras illorum reliquias pertimescunt. Ac tandem propter fidem illis à patiente præstitam vtilissimus est earum vsus.

Vnde autem oriatur, quòd dæmones taliter quasdam reliquias sacras, vel sanctas

608.

Virtus Sanctorum Reliquiarum.

609.

Quibus vsi debent obsessi.

*Cur dæmones
magis videan-
tur timere Re-
liquias Sancto-
rum, quàm S.
Eucharistiæ.*

300

sanctas imagines horreat, vt nullo modo ad eas accedere velint, & in illarum præsentia torqueantur, clament, ac stare non possint, & quandoque exire compellantur; cùm tamen Sacramentum Eucharistiæ, quod est summa omnium Reliquiarum, timere non videantur. Dicam, quod sentio, nempe hoc propter patientum fidem, qua firmiter per huiusmodi Reliquiarum applicationem, vel contactum dæmones recessuros credunt, prouenire.

ARTICVLVS V.

De Imaginibus Sanctorum.

610.
*Sanctarũ Ima-
ginum gloria.*

Quam gratus Deo, Sanctis honorificus, & dæmonibus terribilis sit venerabilis imaginum cultus, patet ex eo, quòd Deus illas honorat, cùm per illas tot miracula operatur; & seueris castigationibus animaduertit in eos, qui eas iniuria afficiunt: Sancti nouo decorantur honore, eò quòd cultus imaginibus redditus ad prototypon transeat, quem tanquam propriæ personæ delatum reputantes, fauoribus à diuina bonitate impetratis cumulant: Dæmon ignominia afficitur, dum Deus in Sanctis honoratur: Sancti religiosè coluntur: Populus ex earum aspectu, & cultu ad pietatem excitatur: Ideòq; illas dæmon per suos asseclas deturpare, cõfringere, conculcare, sputis fẽdare, maledictis proscindere, & in puluerem redigere conatur: quia sic Deo iniuriam, Sanctis ignominiam, populo damnnum inferre, (vt tradit Delrius *lib. 5. Disquis. Magic. sect. 16. vers. Sacerdotes pag. mihi 542.* arbitrat) .

*Eorum virtus
in dæmones.*

Supra nu. 364.

Sed non minùs fidelibus proficiuus est eorum cultus, qui Deum in imaginibus colunt, eius Maiestatem per Sanctorum merita deprecando: Sanctos honorant, illorum actus imitando, & intercessionem postulando: Dæmonibus insultant, eos per Deum vel in se, vel in Sanctis suis, aut in suis instrumentis inuocatum adiurando, eo modo, quo nos docuimus supra, *vbi de Adiuratione ex Suarez tom. 2. de Relig. lib. 4. de Adiuratione cap. 3. num. 7.* Qui quidem Sancti cùm per illas imagines represententur, experientia compertum est, hostem illum antiquum tam iniquo animo esse erga illas, præcipuè erga venerabilissimam Sanctissimæ Deiparæ Mariæ Virginis imaginem, vt illarum aspectum non possit sustinere.

§. I.

611.
*Exemplo com-
probatur.*

Hoc innumeris probari potest exemplis, quæ vt notissima prætermittito, illo solo contentus relato in *Prato Spirituali cap. 45.* Consueuerat Religiosus quidam sanctus deuotissimam B. Virginis summa reuerentia diebus singulis venerari imaginem; cui semel graui tentatione liberati consideranti palam tentator occultus apparuit promittens se numquam huiusmodi tentationibus eius animam vexaturum, si à reuerentia huic imagini impensa cessare veller. Quod cum Religiosus facere constanter renuisset, & tentantem dæmonem fugare meruit, & tentationem fortiter superare.

Idem

Idem dicendum de ceteris Sanctorum imaginibus, ut videre est in Epist. cuiusdam Cyrilli ad Augustinum, in qua mirabilem Monialis liberationem à vexante dæmone per imaginem Sancti Hieronymi factam narrat. Ut ex his inuitentur Exorcistæ, ac Parochi coram imaginibus Domini N. Iesu Christi, Beatissimæ Virginis, & Sanctorum sacros exorcismos, seu præcepta in nomine Iesu contra dæmones impendere; & maleficiatis suadere; ut aliquam honorificè, & religiosè secum gerant, qua ab insultibus dæmoniacis liberentur, ac preferentur.

ARTICULVS VI.

De Aqua benedicta.

INter mirabiles effectus, quos benignissimus Deus per aquam benedictione Ecclesiastica singulis Dominicis solemniter sanctificatam operatur in hominibus, duo præcipuè (ut ex Decreto Alexandri Papæ primi huius nominis colligitur Epist. 1. quæ refertur de Peniten. dist. 3. c. aquam) assignantur.

Primus est venialium peccatorum deletio, quam, etsi quidam Doctores apud Azorium *lib. 4. moral. cap. 11. q. 4.* ex opere ipsius sacramentalis fieri, asseuerent; Communis tamen opinio est, aquam benedictam, sicut & cætera sacramentalia peccata venialia ex opere hominis iusti peccata ipsa detestantis delere, prout à rali sacramentali ad actus detestationis, ac contritionis eliciendos excitatur: Ita docent Paludanus *in 4. d. 16. q. 1. ar. 2.* Syluester *verb. aqua benedicta*, & alij plures relati ab Azorio loco citato, & à Bonacina *de Sacram. disp. 5. q. 6. sect. 2. punct. 2.* Duobus autem modis sacramentalia vim remittendi peccata venialia habent. Primo ex Christi promissione, vel institutione, qualem vim dominicalis oratio habet, ut constat ex illis verbis: *Dimitte nobis debita nostra, & cat.* Secundo modo ex oratione Ecclesiæ, quæ exaudiri à Deo meretur: Sic aqua benedicta, panis benedictus, & alia sacramentalia ab Ecclesia instituta, ac benedicta, vel consecrata vim diuinum impetrandi auxilium habent, quatenus homo per ea ad tales actus, per quos peccata venialia deleantur, excitatur. Colligitur ex illo Decreto, in quo Pontifex dicit, *Aquam benedicti, & sacrari in sanctificationem, & purificationem fidelium.* Et ipsa Ecclesia indicat, cum in præcationibus adhibitis ad eius consecrationem dicit: *Fieri in salutem credentium, ut sit sumentibus sanitas mentis, & corporis.*

612.
Virtus aqua benedicta duplex.

Peccata venialia delet.

Et quomodo.

§. I.

SEcūdus est dæmonū, & omnium rerum noxiarum ministerio dæmoniacorum immissarum expulsio: ut idem Papa asserit dicens: *Insidias diaboli auertit, & à phantasmatis versutis homines defendit.* Quod Ecclesiæ verbis confirmatur: *Ut effugiat, atque discedat à loco, in quo aspersum fuerit sal, omnis phantasia, & nequitia diabolice fraudis, omnisq; spiritus immundus: Ut*

613.
Dæmones fugat.

fias aqua exorcizata ad effugandam omnem potestatem inimici, & cet. Ad abigendos demones, morbosq; pellendos, & cet. Quibus verbis effectus ille multis modis exprimitur, & declaratur.

Quare sapienti Exorcistæ hoc vti remedio conueniet, exemplis S. Gregorij Magni Monasterijs ab infestationibus sathanicis liberantis: B. Macharij mulierem in iumentum apparenter transformatam in pristinam formam restituentis: S. Marcelli Episcopi spiritum immundum impediētē, ne flamma templum Idolorum absumeret, abigentis: B. Theodori Archimandritæ noxas omnes curantis: S. Eligij Nouiomensis, & S. Maclouij in Gallia, S. Laurentij Dunelmensis in Britannia, & S. Annonis Archiep. in Germania plures energumenos liberantium: vt refert Delrius *lib. 6. Disq. Magic. c. 2. sect. 3.*

ARTICVLVS VII.

De Pane, & Oleo benedicto.

614.
Panis benedi-
ctus

Pari virtute infernalis hostis per ea, quæ ecclesiastica benedictione consecrantur, & fidelium vsui deputantur, arcetur: vt sunt comestibilia, inter quæ panis primum locum tenet. Hic enim Dei inuocatione, crucis signo, & alijs ritibus benedictus duplicem illam vim obtinet, quam aquæ benedictæ tribuimus.

Peccata venia-
lia delet.

Primam quidem venialium nozarum delendi, vt diximus de aqua benedicta. Quod innuere videtur Ecclesia in benedictionis forma, vt omnes ex eo dignè gustantes inde corporis, & animæ desiderabilem percipiant sanitatem: *Vt sit omnibus sumentibus sanitas mentis, & corporis*: vt habetur in Rituali Romano *pag. mihi 207.*

Dæmones coer-
cet.
Exemplis com-
probatur.

Secundam verò dæmones expellendi, & infirmitates curandi ex eiusdem Ecclesiæ precationibus, in quibus additur: *Atque contra omnes morbos, & vniuersas inimicorum insidias tutamen.* Hoc experientia tot miraculis contestata probat, quorum aliqua per B. Elphegum Episcopum patrata refert Osbertus *in eius vita*: per S. VVolphelmum Abbatem Conradus eius discipulus *in eius vita*. De B. Hildegarde Theodoricus Abbas *lib. 3. de vita S. Hildegardis c. 9.* De S. Petro Celestino Papa *in vita eius*. De alijs pluribus refert Gretzerus *lib. 3. de S. Cruce cap. 37.*

Quare poterunt Exorcista, ac Parochus hoc etiam remedium adhibere, vt obsessos ad fidem vigorosam, ac fiduciam perfectam facilius disponant, qua dæmones a seipfis abigere valeant, ac propulsare.

§. I.

615.
Oleum benedi-
ctum valet cō-
tra dæmones.

Hvc referendum est Oleum à Sacerdotibus, etiam non Episcopis benedicum, obsessis, ac maleficiatis siue pro poru, siue pro vnctione ab Exorcista exhibitum, quod ad dæmones coercendos, ac maleficia destruenda plurimum valere exempla varia contestantur.

Beda Venerabilis in Lucam cap. 8. cum ageret de Mōnialis cuiusdam obsessæ à varijs, quæ dæmon inflixerat, vulneribus sanatione : & ipsamet (vno excepto) cetera fuisse sanata, narrasset, hæsitanti Sacerdoti eam consilium hoc dedisse, refert : *Si, inquit ; oleum pro infirmis consecratum eidem medicamento asperferis ; sicque me perunxeris, statim sanitati restituar ; nam vidi per spiritum in quadam longius positam ciuitate, quam numquam corporalibus oculis vidi, puellam quandam calamitate laborantem taliter à Sacerdote curatam. Fecit, vt illa suggererat, statimq; vlcus remedium, quod ante respue- rat, accipere consentit.*

Exemplis comprobatur.

Hoc sancto oleo utebatur S. Parthenius, ad quem cum Eucheria Agapij vxor veneficio affecta, cui intestina rodebantur, adducta esset, Sancto triduo orante, & oleo Sanctorum ei propinante, sanitati pristinae restituta est ; vt refert Surius *in eius vita*. Idemq; hic ipse Sanctus beneficium eodem oleo inungens cuidam Lesbo Oano impendit. Hoc oleo etiam S. Theodosius Cenobiarcha brucos pellebat : ac morbos grauissimos S. Launomarus abigebat. Et hoc ordinarij B. Auxentij Archimandritæ contra dæmonis obfisiones, morbosq; ab eo illatos erat remedium, teste Metaphraсте *in vita eorum*. Nec minori successu eodem vsi sunt contra serpentis ictum, ac mor- sum virulentum S. V. Vinualocus, & S. Paternus Abricensis. Ad arreptitios etiam ferocissimos liberandos S. Eutychius Patriarcha, S. Hilarion Abbas, Ægydius Nitteletus Decanus Cameracensis, vt referunt Metaphrastes, Surius, D. Hieronymus, Eustachius, Anonymus, & Ioannes Molinetus *in vita eorum*.

Laurentius
Surius.
Ianuar. 10.
Metaphrastes.
Ianuar. 10.
Februar. 7.
Februar. 14.
Martij 5.
Aprilis 6.
Aprilis 16.
Chron. Belgic.
Anno 1490.

Quare Exorcista hoc etiam vti remedio poterit, qui similis Filio hominis septem stellas in manu, septem nempe sacramentalia, quasi celestia medicamenta, quibus dæmoniacæ infirmitates curari possunt, habebit. Sed circa vnctiones caueat, quæ supra monuimus *num. 318*.

Cap. III.

De Remedijs particularibus Ægrotum præparantibus.

Quemadmodum solent Medici in curatione morborum aliquando medicata portione ; aliquando sectione, & vstione subuenire egrotis : vnde medicina, cui nomen à modo, & temperamento imposi- tum existimatur, in duas species pharmaceuticæ, & chirurgicæ diuiditur : ita Exorcistæ, ac Parochi id ipsum in curatione morborum maleficorum præstare debent. Non enim remedijs generalibus tantum ex Sacramentorum, ac Sacramentalium virtute desumptis huiusmodi ægritudines arcere debent ; sed maximè particularibus ab Ecclesia ad hunc effectum institutis, exorcismis nempe, ac præceptis ecclesiasticis, quibus & maleficia, & maleficorum auctores propulsantur. Illa etenim generalia, etsi patientem ad fidei, ac confidentiæ in Deum actus eliciendis, quibus & dæmones expelluntur, & maleficia destruuntur, maximè disponant ; attamen ex se, & absolutè nõ ad dæmones expellendos, ac maleficia destruenda ;

616.
*Particulare
remedium ad
dæmones expel-
lendos, & ma-
leficia soluen-
da*

sed

fed ad peccata vel mortalia, aut venialia remittenda: vel ad gratiam confederandam, aut augendam: vel ad alios huiusmodi effectus producendos sunt ordinata.

Remedia autem particularia, de quibus impræsentiarum loquimur, ex se, & abfolutè à Deo sunt instituta, & ab Ecclesia, non ad alium finem, quàm ad dæmones expellendos ab hominibus, & à rebus ad homines spectantibus ordinata.

617.

Hoc typicè videtur in simili Filio hominis, qui non solum septem stellas in manu Sacramenta, & Sacramentalia designantes habebat; sed etiam gladium ex vtraque parte acutum ex eius ore exeuntem gerebat. Nam quid aliud gladius ille quam verbum diuinum, quo infernalis hostis ferendus est, & à creaturis expellendus, præfiguratur? *Viuus enim est, inquit Paulus Apost. Hebræor. c. 4. sermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio accipiti, & pertingens usque ad diuisionem anima, & spiritus, compagum quoque & medullarum, & discretior cogitationum, & intentionum cordis. Et non est vlla creatura inuisibilis in conspectu eius:* Non inferior scilicet corporea, quantumuis mole quantitatiua aciem oculorum obtundat: Non media, vt homo, qui spiritu interiori mouetur in corpore opaco: Non superior, vt dæmon, qui cum purus sit spiritus corpore expers, homine natura est superior. Nam gladius hic verbi Dei ex vtraque parte acurus, quia ex vtroque testamento colligitur, potentissimus est, nedum pro dæmone coercendo, & expellendo ab hominibus, & è rebus ad homines spectantibus, vt fusè cap. 4. explicabitur; sed pro homine ipso obfesso ad suam liberationem, dum per instructionem, ac probationem ab eo refecatur ignorantia, ac diffidentia, quæ potissimum liberationi obicem ponunt, præparando.

Est gladius verbi Dei, nempe Exorcismus, qui potèntissimus est pro vexato præparando, & pro dæmone coercendo.

At quia vexationes, quibus in dies homines afficiuntur aliæ à dæmonibus: aliæ à causis naturalibus: aliæ ex pura imaginatione prouenire dignoscuntur; ideò antequam ad remedia dæmones expellentia deuenire, primò ab Exorcista, & Parocho, quæ, & qualis vexatio sit, est cognoscendum. Secundò instruenda persona vexata. Terriò probandum, an instructio ab ea sit benè percepta, & per eam facta sit capax ad liberationem. Quod tribus sequentibus articulis aperietur.

ARTICVLVS I.

De modo certitudinaliter cognoscendi: an quis verè sit maleficio affectus, vel à dæmone possessus.

618.
Quomodo ab Exorcista interrogandi sint domestici Obfessi, Et de quibus.

Primò ab Exorcista interrogandi sunt parentes personæ vexatæ, vel eius consanguinei, aut curam habentes de origine infirmitatis, de tempore, ac modo, quo talis infirmitas incæperit: An die, vel nocte: qua noctis hora, pura an post tertiam, & ante quintam, vel sextam: quia eo sæpius tempore Malefici, ac Sagæ maleficia operari solent: An in fomno, vel vigilia: An sensim, ac paulatim, vel inopinatè, ac repentè: An domi, vel extra domum: An ex cibo comesto, vel potu: An aliquod remedium adhibuerit; & tunc

& tunc diligenter querat, quis tale remedium adhibuerit: An Medicus, vel Chirurgus, vel Religiosus, vel Idiota, vel Fœmina: An fuerit naturale, vel spirituale: An verba fuerint prolata, & quæ sint illa verba: An signa cum aliquo instrumento ligneo, ferreo, lanceo, lapideo, plumbeo, aureo, argenteo, vel huiusmodi facta sint: An alia interuenerint, quæ nullam naturalem ad sanitatem conferendam vim habent: quia sæpius contingit, aliquos, imò plurimos priùs nedum ad humana sese confugere auxilia, quàm diuina; sed etiam ad diabolica, Magos, Maleficos, & Sagas aduocantes, ab eisque remedia postulant. Quod monet etiam Drexelius de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 10. §. 7. *Ille plurimorum, inquit, intollerabilis error, & abusus est, vt priùs ad humana sese auxilia conuertant, quàm ad diuina; neque hæc, nisi illis omnibus frustra tentatis, rebusq; iam planè depositis, censeant. Quo sanè fit, vt humana remedia ordine plerumq; præpostero adhibita, vindicante Deo, incassum nobis eant.* Et paulò infra addit: *Multis vix alius est Medicus, quàm Magus, nec alius pharmacopœus, quàm diabolus queritur. Iure ergo Deus per hos punit, per quos tam variè offenditur.* Propterea Exorcista, si fortasse aliquem ad Magos confugisse, agnoscat sanitatis acquirende gratia, illum moneat, vt priùs penitentiam agat, ac diuinæ iustitiæ vindicanti satisfaciat.

§. I.

Secundò Exorcista Vexatum interroget super eisdem, de quibus supra, eum alloquendo, intuendo, audiendo, & eius dispositionem considerando, signa tam probabilia, quàm certitudinalia inuestigando: quid de sua infirmitate sentiant, interrogando: interim diligenter eius dicta, vultus mutationem, gesta, ac desiderium suæ sanationis obseruet.

Ex quibus inuestigationibus, si nihil probabilitatis habeat, quòd patiens vexatus sit, non vltra procedat, ne patiens super re non existente incipiat suspicari; sed potiùs ipsum ad diuinum in omnibus, & ante omnia hortetur implorandum auxilium; deinde ad peritum Medicum confugiendum, vt per naturalia pharmaca (si infirmitas naturalis sit) optatam valeat consequi sanitatem.

Si verò ex præmissis inuestigationibus aliquod euidens habeat signum, illum à dæmone esse possessum, aut maleficio affectum, liberè ac tutò Exorcista poterit de vexationis illius certitudine iudicium ferre, & ad vteriores actus, nempe ad instructionem, probationem, & dæmonis expulsiōem procedere, de quibus infra: Sed Vexati iudicium de sua vexatione priùs requirat: an scilicet esse naturalem, vel à dæmone causatam arbitretur. Quòd si naturalem esse respondeat, non est vltra procedendum: quia Vexatus vel fateri debet vexationem suam esse à dæmone, (si verè talem esse agnoscat): vel saltem dicere debet, se talem vexationem esse à dæmone suspicari; vt sic ab Exorcista debita ei remedia possint adhiberi.

Si autem dicat, se infirmitatem suam esse à dæmone suspicari; sed de sua liberatione non curet, pro tunc vltra non est procedendum: quia Exorcista
oleum,

619.
Quomodo in-
terrogandus sit
Obsessus.
Supra nu. 154.
& sequent.

Supra nu 13.
& nu 220.

oleum, & operam perdet; nam Deus ab ægrotis adultis ordinariè cōsensum requirit ad sanitatem illis impertiendam.

Si tandem velit, ac sanitatem quærat; sed illam se consecuturum non credat, tunc per Exorcistam; aut per parentes, amicos, vel domesticos est disponendus.

§. II.

620.
*Modus ad faciendum experimentum certum de obsessio-
ne, ac præsentia
dæmonis in cor-
pore humano.*

Tertiò, si ex præcedentibus investigationibus signa aliqua habeantur probabilia, Patientem esse à dæmone vexatum, vt certitudo de tali vexatione habeatur, sequens faciendum est experimentum. Primo Exorcista obsessum breuiter instruat, vt credat ipsum esse Christi, & Ecclesiæ ministrum, & auctoritatem habere dæmonem è corporibus obsessis expellendi, eiusque opera malefica destruendi; idcirco, si verè, ac realiter dæmon fuerit in corpore ipsius, illicò ad præceptum ab Exorcista sibi imponendum se propalaturum.

Genuflexo ergo Obsesso (si potest) coram Exorcista veluti coram iudice sedente, tunc ipse Exorcista voce horribili, & aspectu graui, & maxima diuini auxilij munitis confidentia, sequens præceptum conditionerum formet :

*Præceptum
conditionatum
probatium.*

In nomine Iesu Christi ego N. vt minister Christi, & Ecclesiæ præcipio tibi dæmon, vel vobis spiritus immundi, (si aliqui estis in corpore istius creaturae Dei) vt statim detis mihi aliquod signum euident, ac certum præsentia vestra, hanc creaturam indesinenter vexando: aut commouendo humores in ea more solito eo modo, quo à Deo vobis fuerit permissum.

Quod si patiens à dæmone verè fuerit vexatus, statim dæmon Exorcistæ præcepto obediet, effectus causando, quos antea consueuerat operari. Et tunc Exorcista statim dæmoni præcipiat, vt à tali vexatione cesset, iuxta regulas supra positas num. 368. & sequentibus. Si verò dæmon nullum det euident signum suæ præsentia, tunc Vexatus ab Exorcista dimittatur, illum ad diuinum implorandum auxilium hortando, vt supra admonendo, vt falsam existimationem remoueat, & quòd credat experto, & non sibi. Huiusmodi autem præcepta Exorcista siue latino, siue vulgari idiomate iuxta opportunitatem, & exigentiam, secundùm monita supra tradita num. 368. & sequentibus, poterit efformare.

ARTICVLVS II.

De Instructione pro Vexato ad liberationem præparando.

621.
*Modus instruendi
Vexatū pro
sua liberatione
præparandum.*

Postquam Vexatus verè esse energumenus, vel maleficio affectus, cognitus fuerit, antequam Exorcista ad præcepta expulsiua deueniat, vt fructuosa sit adiuratio, ac præcepta expulsiua dæmoni facienda suum possint obtinere

obtinere effectum, poſito patiente coram Exorcifta, præſentibus parentibus, & alijs pijs perſonis, clarè, diſtinctè, ac ſuauiſſime in doctrina infra ponenda illum inſtruat: ſed diligenter Exorcifta aduertat, vt patientem illam percipiat; idèq; illum ad attentionem ſæpiùs excitet; & aliquando iubeat, quæ audiuit, denuò replicare. Semper ad ſpem, ac confidentiam illum roboret. Proponat ei certam ex parte Dei, & Eccleſiæ liberationem, ſi ipſe perfectà, & inhaſtantem confidentiam habuerit, ac huiuſmodi liberatio illi futura ſit ſalutaris. Sæpiùs eum commoneat, ne dæmoni attendat, ſi illi aliquid inrùs ſuggeſſerit, neque ſi aliquam ei intulerit vexationem.

Supra nu. 18.

Ad aliquod præceptum expulſiuum, niſi completa inſtructione, ac probatione, ſcilicet niſi patiente benè inſtructo, ac in fide, ac fiducia probato, non veniat.

Si tamen Obſeſſus à dæmone turbaretur, ne inſtructioni poſſet attendere, tunc Exorcifta præceptis lenitiuis, de quibus infra num. 664. dæmonè cohibeat, videlicet ei præcipiendo in nomine Ieſu, ne patientem perurbet, aut moleſtet, nec impediatur, quin attentè, ac deuotè inſtructiones audire, ac percipere queat; addendo etiam, (ſi opus fuerit) aliquam aduerſus dæmonè obiurgationem: vt infra num. 660.

De quatuor ergo principaliter ab Exorcifta, vel Parocho inſtruendus eſt Vexatus.

Primò in his, quæ in ordine ad Deum credere debet.

Secundò in his, quæ Exorciftam reſpiciunt.

Tertiò in his, quæ in ordine ad dæmones credere debet.

Quartò in his, quæ ad ſeipſum ſpectant.

Q V Æ S T I O I.

Quomodo, & de quibus Vexatus inſtruendus ſit erga Deum.

Reſpondetur, Energumenum, aut maleficio affectum, vt maximam in Deum fiduciam, ac confidentiam pro ſua liberatione elicere queat, quæ ſequuntur firmiter credere debere.

Primò omnia, quæ in mundo fiunt, ſiue bona, ſiue mala à Deo eſſe, vel volente, vel permittente iuxta illud Eccleſ. c. 11. *Bona, & mala, vita, & mors, paupertas, & honeſtas à Deo ſunt*: Idè omnia maleficia, dæmoniacas obſeſſiones, ac poſſeſſiones, vt ſimpliciter malum penæ dicunt; quæ eſt quid poſitiuum, eſſe à Deo volente, & approbante: vt verò. malum culpæ includunt, vel ad culpam inducunt, eſſe à Deo non volente, nec approbante; ſed tantummodo permittente, ſeu non impediante.

Secundò, quòd *mala*, quæ Deus hominibus cuenire permittit, *diuina Prouidentia ad bonum dirigens cuncta diſponit*: vt loquitur Boethius lib. 4. *Conſol. phil. proſa 6. in fine*, videlicet ſi Vexatus peccator eſt, vt reſpiſcat, & penitentiam agat: ſi verò iuſtus eſt, ad maiora chriſtianæ perfectionis incrementa prouocetur. Quare Exorcifta, vel Parochus Patienti ad Deo gratias agendas pro tali vexatione perſuadeat; eiquè dictum D. Hieronymi

622.

Quomodo, & de quibus Vexatus inſtruendus ſit erga Deum.

verſ. 24.

Supra nu. 128. & ſequent.

623.

Diuina Prouidentia benè cuncta diſponit.

Supra nu. 388. & ſequent.

reme-

rememoret, nempe quòd *Omnia Prouidentia Dei gubernantur*, & *sepe quæ putatur pena, medicina est*. Consequenter hortetur, vt ex totis præcordijs peccata detestetur, ac confiteatur, & in virtutum exercitio magis, ac magis proficere contendat. Moneatq; virtutis profectum in offerendo seipsum ex roto corde diuinæ voluntati consistere: *ita vt vna aequali facie*, vt loquitur Thomas de Chempis lib. 3. cap. 25. nu. 3. *in gratiarum actione permaneat inter prospera, & contraria, omnia aqua lance pensando*: Sic semper voluntatem suam in omnibus diuinæ subijciat, ac conformet.

624.

Obsessus ad voluntatem signi confugere debet.

Tertiò, cùm nullus Vexatus, nisi per diuinam reuclationem scire possit, an sit voluntas Dei, nec ne, vt diu talem sustineat vexationem, Exorcista eum instruat, vt ad signi voluntatem confugiat, quæ per diuinas scripturas nobis manifestat Deum omnibus inuocantibus se suum præstare velle auxilium, & in se credentes, ac in Sanctissimo nomine suo confidentes velle à quacumq; dæmoniaca liberare vexatione, si talis liberatio eis salutaris sit futura. Propterea ad hoc vt Vexatus (quantum est ex se) suam liberationem faciat esse salutarem, ad laudem, & gloriam Dei, ac salutem animæ suæ illam ordinet: & dum in oratione à Deo suam petit liberationem, simul talem ordinationem petat, nempe, vt Deus sibi sanitatem, ac simul auxiliū efficac tribuat, vt tali sanitate ad Deum laudandum, & glorificandum, ac magis magisq; in bono proficiendum benè vtatur.

Sup. nu. 429.

§. I.

Quartò, Exorcista moneat illum, vt Deum esse omnipotentem, nec vllam esse creaturam, quæ eius potentiæ valeat resistere, firmiter credat; idcirco licet in corpore Energumeni essent mille dæmoniorum legiones, illicò Deum eos expellere posse: Ac respectu diuinæ Potentiæ non esse differentiam, ab vno obsesso centum millia dæmoniorum expellere, ac si vnum solum: quia cùm Dei potentia sit infinita, & dæmonum finita, inter eas nulla est proportio; ideoq; tota omnium dæmonum potentia simul vnita respectu diuinæ nihil est.

625.
Obsessus credere debet, quòd Deus est omnipotens.
Supra nu. 268.
& nu. 394.

Quintò, vt Deum sapientissimum esse credat; ideoq; perfectissimè omnium dæmonum machinamenta, dolos, ac fallacias noscere; & cùm vbique presentiam, per potentiam, & per præsentiam sit, omnia esse aperta, & nuda oculis eius; eaque sine vllò impedimento apertissimè videre, ac modū, quo ea destruere, ac dæmones à corporibus obsessis valeat propulsare, optimè agnoscere.

626.
Deus est sapientissimus.
Supra nu. 268.

627.
Deus est summè bonus.
Supra nu. 394.
& sequent.

Sextò, quòd Deus est summum bonum, ideoq; se ad extra per communicationem diffundit, prout à creatura capi potest, & ei expedire iudicat. Quare ratione suæ bonitatis vult omnibus benefacere, & non malefacere, quantum est ex parte sua: Sic Drexelius de Conformatione voluntatis lib. 2. cap. 5. ait: *Deus non tantum vult fieri, quicquid in Orbe fit (dempto peccato) sed id omne re ipsa semper exequitur, quod melius est, imò quod optimum est, hoc est (vt sic loquamur) ingenium Dei, & innata eius propensio*. Hac de causa, vt nos suæ bonitatis faciat esse participes, sæpius in diuina scriptura hortatur,

tur, vt illum inuocemus, inuocantibus se suum præstare auxilium pollicendo. Sic Christus, dum mortali carne indutus in hoc inferiori Orbe morabatur, pertransiens omnibus benefaciebat, & omnes à dæmone oppressos sanabat, vt habetur Act. 10. Deditq; potestatem suis Discipulis, & eorum successoribus omnia dæmonia eiiciendi: quam etiam omnibus in se credentibus Marci vlt. communicauit dicens: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eicient.* Ex quibus omnibus clarè constat, Deum velle (quantum est ex parte sua) omnes Energumenos, & maleficio affectos à dæmone liberare, si ipsi ad liberationem perfectè se disposuerint, faciendo quantum in se est, ac Deum suppliciter rogando, vt talis liberatio sibi salutaris sit futura; nec eam nisi sub tali conditione vllò modo quærant imperare.

Septimò: quòd Deus verax est, nec mentiri potest, nec in suis promissis deficere: idcirco, cum promiserit Marci vlt. supra citato, se ad fidem credentium dæmones expulsurum (si Vexatus perfectam in eo fiduciam collocauerit) à dæmone proculdubio eum liberabit, si talis liberatio ei sit futura.

628.

Deus est veracissimus.
Supra nu. 405.
& sequent.

§. II.

O Ctaudò, quòd dæmon obsessos sæpiùs ad multa mala perpetranda inducit, puta ad blasphemias, ad peccata carnalia, ad rixas, ac iurgia excitanda, ad odia fouenda, ad parentes contemnendos, ad domesticos perturbandos, ad collisiones, submersiones, præcipitia, desperationem, ac mortem ipsam, vt in dies experientia docet: quæ omnia, etsi à Deo permittantur; non tamen approbantur; sed potiùs odit illa; ergo etiam dæmonem in corporibus humanis habitantem, ac talia suscitantem odio habet.

629.

Dæmon ad multa mala obsessos inducit.
Supra nu. 70.
& nu. 541.

Nonò, Exorcista ex præmissis deductam Vexato proponat conclusionem, nempe in Deo confidentiam: quia Deo æqualiter de omnibus cura est: quia omnipotens, ac sapientissimus est, ac vult omnibus in se confidentibus opitulari; ac fidelis est in omnibus suis promissis, ideoq; maximè confidentum est in eo, qui suos numquam deserit; Suis enim semper præsens est, & auxiliari semper est paratus, vt omnia suorum amicorum ad opportunum finem dirigantur; propterea Vexatus eo semper animo illum exoret, nec dubitet; sed certò sciat suas preces (si tamen iusta petat) esse exaudiendas: nam instar oraculi habeat illud à Chrylostomo dictū homil. 14. in Matth. *Si cum hoc studio mentis acceperis, & dixeris: Nisi accepero, non recedam, prorsus accipies: si modò talia postulaueris, quæ & illum, qui rogatur, dare deceat, & accipere tibi, qui precaris, expediat.*

630.

Decimò, ob oculos ponat Vexato: quòd sicut omnia Sacramenta ex opere operato suum producunt effectum, Deusq; infallibiliter ex parte sua concurrat, (si adsint requisita ex parte materiæ, formæ, ministri, ac recipientis) sic Ordo Exorcistatus, cum sit Sacramentum, vti plures graues testantur Auctores, ex merito passionis Christi, si omnia adierint requisita, suum producet effectum: qui effectus est dæmonis expulsio; ideo si obsessus per

631.

Ordo Exorcistatus producit effectū ex opere operato.
Supra num. 9.
& nu. 17.

per fidem, ac confidentiam in Deum benè fuerit dispositus, à dēmonis tyrannide proculdubio dissoluetur.

§. III.

632.
*Deus numquā
obsessos derelinqvit, si ipsū
deuorē inuocēt.*

Supra nu. 468.
& 469

VNdecimò, Exorcista vexatum moneat, Deum, cūm pientissimus sit, numquam ipsum derelicturum; sed ipsi, si eum inuocauerit, suum prestiturum auxilium: nec defectus illius diuinę protectioni obicem ponent, si illos ex totis p̄cordijs detestetur; idēd numquam Energumenus de sua salute tam corporali, quām spirituali desperet: quia Deus nō vult mortem peccatoris; sed vt conuertatur, & viuat: neque gaudet, hominem talibus iniquissimi hostis vexationibus subiacere, si quod ex parte sua requiritur, perpetrabit. Quare illum, (vt fiducialiter petat à Deo liberationem suam ob magnitudinem misericordię eius) hortetur, quę maior in benefaciendo homini peccatori, & indigno, quām iusto, ac digno ostenditur: nec non ob inuariabilem, & indeficientem ipsius fidelitatem, quę in seruandis suis promissionibus numquam deest. Insuper consoletur cor patientis, eius afflictum, ac iacentem erigat animum, & ad dēmoniacis insultibus resistendum corroboret; ostendatq; non esse difficile, dēmones expellere: quia Deus ex parte sua veluti sol refulgens paratissimus est, suos quaquaversum gratiarum diffundere radios, dummodo ignorantię nubes, ac diffidentię tollantur; idcirco si ipse perfectē crediderit, ac confidentiam in eo inhesitantem collocauerit, vtiq; victor erit. Propterea semper Exorcista vultum lætum, hilarem, ac iucundum ostendat: nec Obsesso vinqum minetur; sed eum hortetur, vt gaudeat, & consoletur.

§. IV.

633.
*Quomodo Deus
p̄ces inuuet
Exorcista, &
Energumeni.*

DVodecimò, certissimum est, quòd si Exorcista, & Energumenus simul cum diabolo ad eijciendum illum pugnaverint, Deus magis Exorcistę, & Energumeni, qui se illi commendat, partes inuabit, quām diaboli inimici sui, qui illum blasphematur, & odit. Ergo certissima erit victoria. Quis poterit resistere Deo? Et si aliquando Deus dēmones non eijciat, non est, quia non possit, vel nesciat, aut nolit, quantum ex se est; sed quia vexato expediens esse non iudicat, quia si à dēmoniacā vexatione citò liberaretur, fortasse ad priora, & etiam ad maiora peccata reuertetur: vel quia Vexatus confidenter ad Deum non confugit; sed de eius voluntate optima, ac pientissima veretur.

Quare concludimus, maximam esse diaboli tentationem, credere quòd Deus velit, (licet permittat) dēmones in hoc speciali corpore habitare, (exceptis maximis peccatoribus) ita vt Vexatus non procuret, nec suam liberationē procurare debeat: sicut tentatio esset ei, qui in ignem cecidit, & posset amici auxilio liberari, & nollet, dicens: *Deus voluit, me in ignem cadere, sic ergo volo manere.* Cui ego responderem: *Tua incuria, & imprudentia in ignem cecidisti; & dum voluntariē sine aliquo recto sine potens, non vis liberari, morieris in corpore, & etiam æternam amittes beatitudinem.*

Q V Æ S T I O II.

Quomodo instruendus sit Vexatus de spectantibus ad Exorcistam.

Respondetur breuiter, Energumenum, ac maleficio affectum, vt ad suā liberationem rectè sit dispositus, debere in ordine ad Exorcistam, quinque actus elicere, scilicet credere, obedire, attendere, se conformare, & manifestare.

Primò credere debet Vexatus, quòd Exorcista sit Dei minister, & quòd eius operationes principaliter ipsius Dei sunt, & instrumentaliter ipsius ministri; ac per consequens diabolus sine dubio illi obediet: quia non obedire Dei ministro, est Deo non obedire: sicut in artificialibus ferra est instrumentum fabri lignarij, & qua ratione lignum ferræ obedit, dum per eam scinditur, eadem ratione obedit fabro, qui ferram mouet: sic in ministerijs ecclesiasticis Deus ministrum suum tanquam morale instrumentum mouet; & non obedire ministro eius, est ipsi non obedire; ergo Exorcistæ præcepta efficacia erunt, si Energumenus ex parte sua ritè fuerit dispositus.

Pari modo Vexatus credere debet, quòd Deus absq; dubio cum suo ministro concurrat, quando in nomine eius præcipiet. Sicut enim infallibiliter cum Sacerdote concurrat ad consecrandum, cum Confessario ad absolouendum, & cum Parocho ad baptizandum, dummodo sint omnia necessariò requisita: ita cum Exorcista concurrat, cum debite officium sui ordinis administrabit; omnia enim Sacramenta ex opere operato virtutem habent, vt communiter censent omnes Auctores.

Si autem dicatur, quòd diabolus non semper præceptis Exorcistæ obtemperat; idèd Energumeni fides vacillat, immo etiam ipsius Exorcistæ.

Respondetur, quòd diabolus semper Exorcistæ obedire tenetur in his, quæ ad suam spectant eiectionem, si Energumenus sit perfectè dispositus, ac firmiter credat, nec intus vacillet; & Exorcista ritè suo munere fungatur: vt centies experientia comprobauit. Sed cum Energumenus non est perfectè dispositus: vel Exorcista non ritè suo fungitur munere, tunc demon nõ obedit; imò etiam si Exorcista omnes conditiones haberet requisitas, si patiens non sit benè dispositus, dæmon, saltem præceptis ad expulsionem pertinentibus non obtemperabit. Sic etiam in alijs Sacramentis, quæ ponentibus obicem gratiam non conferunt, contingit.

§. I.

Secundò Vexatus Exorcistæ obedire debet; quod præstare tenetur nedū in exterioribus, sed in interioribus actibus, quibus ei tanquam Dei ministro honor, ac reuerentia exhibetur.

Tertiò ad dicta, ac præcepta Exorcistæ attendere; nec vllò modo ab eis diuertere: quia tunc diabolus multa, vt diuertat, proponit; propterea Energumenus fide, intentione, attentione, & toto conatu attendat: quia per

X

actus

634.

Vexatus erga
Exorcistam de-
bet quinque
actus exequi,
scilicet,
1. Credere.

Supra. n. 10. 11.

635.

Instantia.
Solutio.
Supra nu. 367.

636.

2. Obedire.
3. Attendere.
Supra nu. 369.
& sequent.

actus fidei vigorosæ demon quàm maximè compellitur, vt exactissimam Exorcistæ obedientiam præster.

4. Se conformare.

Quartò in omnibus se Exorcistæ conformare debet, ita vt pugnet contra diabolum, ac suam voluntatem Exorcistæ voluntati conformet. Idcirco cum minister præcipit, & ipse præcepti huiusmodi executionem intendat, ad quodcumque præceptum ab Exorcista factum sive ad probationem, sive ad expulsionem diuina virtute demonem ligari firmiter credens, ita vt ab eius obedientia se subducere non possit.

Præterea aduertere debet Patiens, ne tempore exorcismi vllò modo Exorcistæ repugnet: nec quamuis diabolus aliquid intus suadeat, perturbetur; sed totam suam ad Christi ministrum dirigat intentionem: credens illum tunc dirigi à Deo, & facere illius opera, ideoq; ab eo adiuuari: Vnde contra demones Deus, minister, & patiens decertabunt.

§. II.

637.
3. Manifestare.

Quintò Vexatus omnes diabolicas tentationes cuiuscumque generis sint, nedum ad peccata inducentes, sed etiam suggestiones à monitis Exorcistæ distrahentes illi manifestare debet. Semper enim aduersarius aliquid obijcit Obsesso, vel vt Exorcistæ non credat: vel vt reidio afficiatur: vel vt alicuius recorderur distrahenti: propterea Exorcista sapiùs mentem Energumeni subleuet, & quantum possibile fuerit, cor eius roboret; opportuna tentationibus expellendis remedia tradat; ipsum quietet, & diffidentem ad spem erigat, & ad fiduciam excitet. Ipse quoque coram patiente taliter seipsum in verbis, & actibus exhibeat, vt ille dictos actus elicere possit, ac sepe conditiones, quæ verum ornare debent Exorcistam, ipse mente reuoluat, & opere exequatur.

Q V Æ S T I O III.

Quomodo Vexatus instruendus sit aduersus demones.

638.
Instructio Vexati contra demones.
Supra nu. 65.

Respondetur, Energumenum, siue Maleficiatum indubitanter sibi persuadere, ac credere debere, quòd licet demon maximam naturalem super res corporeas habeat potestatem; & tantam, vt non sit alia super terram, quæ ei comparetur; at tamen hæc potestas propter peccatum ab eo patratum in eo infirmata est, non quoad actum primum: quia etiam post peccatum naturalia in demonibus integra remanserunt; sed quoad actum secundum, idest quoad operationem, vt non omnia mala, quæ lubet, possit perpetrare.

Per Passionem verò Christi, ac mortem eius huiusmodi potestas demoniaca fuit contracta, ac sublata non simpliciter, & absolutè; sed respectiue, ac dependenter à Deo, eo modo, quò supra explicuimus nu. 65. & 66.

QVÆSTIO IV.

Quomodo Vexatus instruendus sit erga seipsum.

Responderetur, Energumenum, vt perfectè ad suam liberationem disponatur, diligentissimè erga seipsum quæ sequuntur debere obseruare: Primò Energumenus, postquam Exorcista euidenter cognouit, quòd ille verè à diabolo possidetur, aliud iudicium à iudicio Exorcistæ formare non debet, nempe quòd iudicet infirmitatem suam naturalem esse, vel à causa naturali procedentem: vel aliquem defectum naturalem in ea concurrere: quia hoc multum curationi obesset; nam Patiens à demone deceptus esset; propterea non contra illum cum Exorcista; sed pro illo contra Exorcistam decertaret. Qui enim se à demone obsessum esse non credit, nec potest fidei actus elicere, quòd per præcepta Exorcistæ à demone sit liberandus. Quòd sepius experientia in multis obsessis, ac maleficiatis comprobauit.

Secundò Vexatus probabiliter vexationem, quam sustinet, ob aliquam suam culpam, saltem venialem sibi euenisse credere debet, memor illius dicti Domini N. egris iam sanatis insinuati, ne scilicet amplius peccarent, ne deterius aliquid eis contingeret. Idcirco statim omnia sua peccata grauiora, licet etiam aliàs confessa confiteatur, si Confessarius expediens iudicauerit. Sacram recipiat: Eucharistiam, ac perfectè reconcilietur Deo in infinita eius pietate, ac misericordia confisus: Ex quo credat, radicem suæ vexationis primariam auferri. Nec in hoc suggerenti diabolo credat, quòd sit aliquod peccatum sibi occultum, ob quòd à demoniaca obsessione nequeat liberari.

§. I.

Tertio quamuis Energumenus aliqua indicia habeat, ex quibus infirmitatem diabolicam ab aliqua determinata persona medijs maleficijs sibi euenisse, iudicare possit; numquam tamen tale iudicium formet: tum quia facile à demone tentaretur, vt pro vindicta malum aliquod illi intenteret; sic grauiora peccata inde sequerentur: tum etiam quia tale iudicium eius curationi valdè obesset: idè omninò huiusmodi diabolicas tentationes à se abiciat, ac nihil penitus curet, vnde vexatio proueniat diabolica: hoc vnum scire sufficiat, quòd immediatè à demone excitatur.

Imò dico, quòd Vexatus, etsi certè personam maleficam nouerit, nihil adhuc de hoc curet: quia si perfectè contra demonem munitus fuerit, Malefica nihil amplius mali poterit ei inferre; & factum citò euanesceat: quia Ecclesiæ auctoritas super omnes Maleficos, & super totum infernum habet potestatem.

Quartò pro certo tenere debet Patiens, quòd in vexatos curando nulla differentia est: siue demon corpus per timorem: siue per maleficium: seu ob quamcumque aliam causam ingressus sit: neque si maleficium sit intrinsecum,

639.

Instructio Vexati erga seipsum. Obsessus debet credere se à demone esse obsessum.

640.

Peccata confiteatur. Ioan. 5. 14. Supra nu. 533. & 574.

641.

Non iudicet, aliquam determinatam personam sibi maleficium intulisse.

642.

Dignissimum scitu.

324 Par. III. Cap. III. De Remedijs particularibus.

secum, aut extrinsecum, vel cuiuscumq; generis: neque si demones sint plures, vel etiam legiones, vel vnus tantum: nec si vexatio sit recens, aut antiqua: vel maleficiorum fuerint renouationes, aut confirmationes: neque si Energumeni fuerint alijs exorcizati, necne. Neq; refert, si demones muti, vel loquaces sint: terribiles, vel pacifici: maiores, vel minores: subditi, vel principes: legati, vel soluti. Et tandem vexationes qualitercumque, quomodocumque, & cuiuscumque generis sint, per Exorcistam, Deo dante, omnino auferentur: nam auctoritati Ecclesiæ, & Patientis fidei tartaræ potestates sunt subiectæ, & demones obsidentes sine vlla difficultate omnino obedire compellentur.

Supra nu. 385.

§. II.

AT fortasse dicent aliqui, per experientiam agnitum esse, in curandis huius artis videri potest: vt puta quòd obsessus ex timore, quàm ex maleficio vexatus facilius curatur; & cum maiori difficultate plures, quàm pauciores eijciuntur demones; quod etiam rationi consonum viderur.

643.
Instantia.

Solutio.

Respondetur, hanc falsam de huiusmodi differentijs opinionem à diabolò introductam esse, vt difficilior curatio redderetur; sed in veritate non sic est: quia existente vera, & perfecta in Vexato dispositione, & auctoritate in Exorcista, nulla prorsus curandi est difficultas. Sicut anima, quamuis peccatis innumerabilibus obnoxia fuerit, si verè fuerit disposita, per absolutionem vnicam subito ab omnibus criminibus soluetur: sic dicendum est in casu nostro.

Vnde autem difficultas oriatur: an ex parte Dei: vel ex parte Energumeni, aut ministri, infra, vbi de demone obsistente explicabitur.

§. III.

QVinto Vexatus suas passiones refrænare debet, suumq; animum componere; ita vt in eo nulla concupiscentiæ, odij, iræ, inuidiæ, maledicentiæ, tristitiæ, diffidentia, desperationis, aliarumq; passionum, quæ animum molestant, & demoni dant pabulum ad vexandum, turbatio inueniatur. Auferat singulariter melancholiam, & toto corde letus in omnibus diuinæ voluntati se conformet; & sic lectus, in quo cubat diabolus, erit ablatas.

644.
Vexatus refrænare debet passiones.

645.
Vexatus quomodo possit per seipsum repellere vexationes diabolicas.

Supra nu. 192.

Sextò Vexatus certò credere debet, (quod etiam experientia comprobabit) se diuino auxilio, quod nemini illud volenti deficit, ac fide, ac confidentia in Deum, quæ firma, & non hesitans, nec vacillans esse debet, & liberi arbitrij actu adiutum, seipso posse omnes diabolicas, etiam absente Exorcista, eijcere vexationes, in nomine Iesu demoni præcipièdo, vt ab omni vexatione desistat, ac totaliter à se recedat: quia hæc demones eijciendi potestas in nomine Iesu, à Christo omnibus in se credentibus communicata est, Marci vlt. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine*

meo demonia eycient. Diabolus enim nullam intrinsecam, aut extrinsecam in corpore saltem grauem inferre potest vexationem ijs, qui actu in Deo maximè confidunt, quòd eos ab huiusmodi vexatione sit protecturus, ac preferuarurus; sed magis minus in Deo confidentes, ac de eius protectione diuina magis diffidentes vexat: vt præter experientiam certam, colligitur etiam ex *c. Nec mirum. §. Magi sunt. 26. q. 5. Hi permissu Dei elementa concutunt, turbant mentes hominum minus confidentium in Deo*. Cui adstipulantur *Isidorus lib. 8. Ethymolog. c. 9. Burcardus lib. 10. c. 42. Iuo p. 11. c. 67. Panorm. lib. 8. c. 65.*

Supra nu. 66.

Supra nu. 67.

Ex quo apparet, Vexatum sapiùs diuinum auxilium implorare debere, actus fidei firmæ, ac confidentiæ in Deum inhesitantis sepiùs elicere: hanc à Deo quotidie suppliciter petere; ac libero arbitrio vnà cum Dei gratia omnes tentationes, & illusiones repellere diabolicas; quòd si quæ dico, Vexatus effecerit, super se Dei auxilium experietur.

A R T I C V L V S III.

De Probatione Vexati ante liberationem requisita.

Postquam Vexatus, vt obsessus, aut maleficiatus sufficienter cognitus in his, quæ ad suam liberationem sunt necessaria benè instructus fuerit, non debet Exorcista ad liberationem subito deuenire, nisi priùs, an verè ad liberationem sufficienter dispositus fuerit, comprobetur; idcirco alius additur actus, qui Vexati probatio nuncupatur. Tunc autem Obsessus perfectè erit probatus, quando Exorcista in quatuor prædictis benè expertum esse, videlicet in ordine ad Deum, ad Exorcistam, ad dæmonem, & ad seipsum, iudicabit.

646.

Probatio Vexati quænam sit.

Q V A S T I O I.

Quomodo Vexatus probandus sit erga Deum.

Responderetur, Energumenum tunc fore benè probatum erga Deum, cū perfectè erga illum dispositus fuerit: quia cū totus liberationis effectus à Deo sit expectandus, necessariò in Vexato perfecta prærequiritur dispositio erga Deum, vt valeat liberari. Quæ dispositio ab Exorcista cognoscetur, si Vexatus Primò in puritate conscientiæ dispositus fuerit, quæ Deo gratum reddit. Secundò in actu humilitatis, quæ eundem facit capacem gratiarum. Tertiò in actu confidentiæ, quæ Deum ad nos inclinat.

647.

Ex quibus Exorcista cognoscat Vexatum benè esse dispositum erga Deum pro sua liberatione.

Primò in conscientiæ puritate: si magis nempe quàm priùs Sacramenta frequentet, & aliqua delicta, de quibus ab Exorcista argutus fuit, emendauerit; & vitam suam super viuendi modo ordinauerit; ideò ad probationem ista vexato suggerere debet, ac suadere.

Secundò in humilitatis actu: si se liberatione indignum existimet: si se aliorum commendet orationibus, vt ad liberationem iuuetur: si gratias

Deo de dæmonis subiectione, & de promissa liberationis gratia persoluatur.

Tertio in confidentiæ actu: Si, Exorcista de Dei bonitate, pietate, clementia, misericordia, ac fidelitate, ac de liberationis gratia loquente, ipse in vultu lætitiæ signa ostēdat, nullā dubia ponat, nullā difficultatem agnoscat; sed dæmonē illicō recessurum, cū vnicū ab Exorcista in nomine Iesu præceptum aduersus ipsum fuerit prolatum, firmiter arbitretur.

§. I.

648.

*Interrogationes:
Vexato facien-
da ab Exorci-
sta, ut cogno-
scat, an benè sit
dispositus.*

AD maiorem nihilominus Vexati in istis probationem, Exorcista prætice circa prædicta in ordine ad Deum inquitat: similiter de loco, & tempore, in quibus vult liberari, vt ex ipsius responsione agnoscat, an benè sit probatus. Poterit autem vulgari idiomate de sequentibus illum interrogare.

1. *Credi, che Iddio t'habbi mandata questa diabolica vessatione, acciò facci emendatione de tuoi peccati, e per l'aunuenire t'affatichi per fuggire tutti i peccati; e vini più puramente, & attendi con più feruore à dar gloria à Dio, & al profitto dell'anima tua?*
(Si responderit, quòd non: vel dubius fuerit in respondendo, non est benè probatus.) Si verò responderit affirmatiuè, est probatus. Sed addat Exorcista:

2. *Come hai disposto, e determinato d'emendarti, e pfittar nel bene?*
Si se nondum de hac re aliquid determinasse, sed post liberationem, se determinaturum responderit, non est benè probatus. Si verò responderit: *Firmiter decreui omnes peccandi occasiones, fugere; proximo meo benè facere; mala omnia culpa deuitare; Sacramenta Ecclesie frequentare; opera misericordie corporalia, ac spiritualia, & alia opera bona exercere: tunc est bene probatus.* Sed addat Exorcista:

3. *Credi, che Iddio adesso subito ti possa liberare da qualisvoglia obsessiione, infestatione, maleficio, e vessatione diabolica, ancorche tu fossi posseduto da cento millia legioni de demonij?*
Responsio affirmatiua est de fide; idcirco de hoc nulla debet esse dubitatio. Sed addat Exorcista:

4. *Credi, che Iddio sappia il modo, col qual immediatamente può subito scacciar da te il demonio, distruggere tutti i maleficy, e liberarti da qualisvoglia diabolica vessatione.*
Responsio affirmatiua est de fide; sicut prior: neq; de hoc vlla debet esse dubitatio. Sed Exorcista sequentem addat interrogationem, quæ omnium est principalissima:

5. *Credi, che Iddio vogli liberarti dalla potestà diabolica, e da qualisvoglia vessatione, che dal demonio ti possa esser cagionata nel tuo corpo?* Si de hoc dubius fuerit, non est benè probatus. Si verò affirmatiuè

matuè responderit, est probatus. Et tunc Exorcista potest addere:

6. *Sopra di che appoggi questa tua speranza, e confidenza d'esser liberato?* Si respondere nesciat; non est perfectè probatus. Si autem dixerit, *Confido divina fretus misericordia, pietate, ac fidelitate*; tunc est benè probatus. Sed addat Exorcista:

7. *E quando credi, che Iddio ti vogli liberare dal demonio?* si responderit: *Me liberabit quando sibi placuerit*: tunc addat Exorcista:

8. *E quando pensi, che piacerà à Dio di liberarti? Hoggi, dimani, la settimana seguente, dopò vn'anno?* Si se nescire responderit, non est benè probatus: Si verò dixerit: *Hodiè, immediatè quòd tu R. Pater demoni præcipies, ut exeat, statim sine mora exibat, & ego sanus fiam, si sanitas fuerit mihi salutaris, ut spero*: tunc erit benè probatus. Adhuc Exorcista poterit addere:

9. *In che luogo credi, che Iddio ti vogli liberare?* Si dubitet, & cogitet nunc de hoc, nunc de illo, puta necessarium esse Romam proficisci dijudicet; vel ad S. Mariam Lauretanam; vel ad aliud celeberrimum templum; non est benè probatus. Si verò responderit: *Deus me liberabit, ubicumque demoni præceperis, ut exeat; etiam hic: quia liberatio non dependet à loco*: erit benè probatus; sed addat Exorcista:

10. *Credi, che Iddio concorrerà con la sua virtù infinita à scacciar il demonio da te, quando io come Ministro di Dio, e di S. Chiesa li comandarò nel nome di Gesù Christo, che subito da te si parta?* Si dubius fuerit, non est benè probatus. Si verò affirmatiuè responderit, dicens: *ita credo, si hac liberatio fuerit mihi salutaris, sicuti confido*; tunc est benè probatus.

Q V Æ S T I O 11.

Quomodo probandus sit Vexatus erga Exorcistam.

Probatus erit Vexatus in ordine ad illa, quæ ad Exorcistam pertinent, quando de illo tantam fidem concipiet, quòd certò à Deo illius ministerio securè se liberandum fore sperabit. Hoc autem ex tribus poterit cognoscere Exorcista.

Primò si patiens Exorcistam reuerentiam exhibeat: vel in aliquo illum contemnat: vel ei gratias de laboribus pro ipso assumptis persoluar. **Q**ui enim aliquod magnum beneficium sperat ab vno, rãquam magnum, ac honore dignum illum reueretur. **Q**ui autem aliquem contemnit: vel non curat de eo, vel nihil sperat ab eo: & similiter qui de beneficijs acceptis gratias agit, alia beneficia sperat, ac meretur. **Q**ui verò gratias non agit, aliud à Benefactore non prætendit.

Secundò obseruet Exorcista, an obsecrus secum de liberatione hilari vultu ranquam

649.
Ex quibus Vexatus cognoscatur benè probatus erga Exorcistam.

ranquam de re certa, de loco, modo, & tempore eiusdem loquatur. De his enim libenter loquimur, quæ amamus, ac desideramus.

Obseruet etiam, an liberari petat, & quo desiderio, & instantia. Item si, dum obuius est illi Exorcista, ad eius aduentum lætitiæ signa, quæ ex bono speratõ oriri solent, ostendat.

Terriõ obseruet, an dæmones taliter Exorcistæ sint subiecti, quòd in omnibus sine vlla contradictione, vel mora citò obediunt: Ex quo Vexatus fidem concipit, eos etiam vltimo præcepto expulsio obediuntiam præstuturos. Quare ad maiorem conceptæ fidei de sua liberatione confirmationem, Exorcista dæmoni præcipere poterit, vt aliquam leuem in patiente, causet vexationem: deinde ei præcipere, vt à tali vexatione desistat, vt sic Vexatus obediuntiam, quam dæmon Exorcistæ præstat, clarè agnoscat. Quæ præcepta semper in nomine Iesu, vel in nomine Sanctissimæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti fieri debent; & regulariter idioma materno ipsius Patientis. Vnde si dæmon statim Exorcistæ obedit, signum est, quòd Vexatus est benè probatus: Si verò non obedit, non est benè probatus.

Poterit autem ipsum Vexatum sic interrogare:

Interrogationes
facienda ab
Exorcista.

1. *Credi, che io sia Ministro publico di S. Chiesa da essa deputato à scacciare i demonij da corpi humani, e da tutte le cose spettanti à gli huomini?*

2. *Credi, chè da Dio, e da Santa Madre Chiesa mi sia stata concessa questa autorità, di poter nel nome di Dio scacciar i demoni come sopra?*

3. *Credi, che, se io adesso comandarò al demonio, che ti possede, e tormenta, che si parti da te, e non ti dia per l'auuenire più molestia alcuna, egli sarà da Dio costretto ad obediirmi?* Si in respondendo dubius fuerit, & aliquam difficultatem posuerit, non est benè probatus. Si autem hilari fronte dixerit: *Sic utique ego credo, si talis expulsio fuerit mihi salutaris, uti firmiter spero:* tunc ritè probatus erit.

Q V Æ S T I O III.

Quomodo Vexatus probandus sit aduersus dæmonem.

651.
Quanam obseruanda sint ab Exorcista, vt cognoscat Vexatum esse benè dispositum contra dæmonem.

Respondetur, Vexatum tunc dici aduersus dæmonem, benè probatum, cum diuina protectione fretus, illum amplius non timet: cum illum contemnit: cum sibi præcipienti ei, ne vexet, statim obediuntiam præstat. Nam sicut dæmon, cū ob Vexati diffidentia de diuina protectione potestatem super illum acquisierat, per vexationem illum affigebat, ac contemnebat, ac tanquam tyrannus sibi ab eo obediri volebat: sic è contra, quando Vexatus diuino suffultus auxilio amplius dæmonem non timet; sed

sed totam in Deo suam collocat fiduciam; tunc non ita arctè sub potestate dæmonis detinetur. Et cùm dæmonem cõtemnit, non vexatur; Et cùm præcipit, ne vexet, statim vexare cessat: & tunc non est difficile etiam illum à corpore expellere: Idèò ad eius probationem tria prædicta obseruabit:

Primò, Si Vexatus timens dæmonem animo deficiat, ac de diuina protectione diffidat: Si habens maleficiorum timorem, remedia spiritalia non quærat: Si ad minimos timores contremiscat: Si solus ambulare in cubiculis timeat, alijsq; in locis domus solitarijs. Quibus existentibus, non est benè probatus; cùm timor diabolicus non fuerit adhuc per maximam in Deum confidentiam perfectè euacuatus.

Secundò, Si Vexatus dæmonem contemnat, ac derideat: si, quasi eum nihili faciens, cùm de eius potestate est sermo, rideat: Si de tentatione, ac suggestione eius non curet; imò nec illi attendat: tunc benè probatus erit.

Tertiò, Si Vexatus imperium non habeat super dæmones: Si statim vexationem, cùm venerit, non reiciat: Si sibi ab Exorcista imperato, vt aliquid dæmoni præcipiat, ille vel præcipere timeat: vel præcipiens, à dæmone non obediatur, non est benè probatus. Oportet enim, vt non solum dæmonem Exorcistæ per se præcipienti; sed etiam ipsi Vexato præcipienti per fidè in nomine Iesu obedire teneri firmiter credat: cùm hæc præcipiendi potestas in nomine Iesu à Christo cui libet in se credenti, ac confidenti, vt sæpius dictum est, sit concessa. Quare Exorcista, vt istorum habeat probationem, subtiliter, diligenter, & artificiosè super dictis punctis Vexatum interroget, & omnia, quæ dicit, modumq; ipsum loquendi, & explicandi benè attendat.

QVÆSTIO IV.

Quomodo Vexatus probandus sit in ordine ad seipsum.

Respondetur, Vexatum esse benè probatum in ordine ad seipsum, & ad liberationem benè dispositum, quando in eo, quæ sequuntur, reperiuntur.

Primò, cùm mens eius est tranquilla, conscientia quieta, intellectus non confusus, sed clarus, imaginatio non turbata, nec varijs agitata imaginibus; sed benè disposita, locutio libera, & omnes potètiæ sensitiuæ nõ impeditæ. Hoc tamen est intelligendum, quando contrarij effectus à natura, seu à naturali infirmitate non prodirent. In quo nihilominus cautè est procedendum: cùm multoties, quæ causæ apparet naturalis, in Vexato diaboli sit deceptio.

Secundò, cùm Vexatus suæ liberationis maximum habet desiderium; propterea sæpius humiliter, ac suppliciter ab Exorcista petit liberari. Sed non sufficit desiderium, sicut nec spes quæcumq; est sufficiens; sed firmissima fides requiritur, ac confidentia sine vlla hæsitacione, qua credat Deum pro sua infinita bonitate, & clementia, pro veritate verbi sui, idest pro sua fidelitate ad præceptum Exorcistæ sui ministri infallibiliter dæmonem expulsum,

652.

653.

Ex quibus cognoscatur Vexatus esse benè probatus in ordine ad seipsum.

sum, si expulso fuerit salutaris: sicuti sperat, ac confidit. Sæpiùs ergo cum Exorcista, an hoc firmiter credat: vel an dubitet, interrogare non desistat.

Tertiò, cùm ad inuocationem Sanctissimi Nominis Iesu, (ab ipso Vexato pollice crucis ✝ signo formato super corporis partem à dæmone vexatâ) statim dæmon vexare cessat, ac sine mora ab illa parte recedit, signum est Vexatum esse benè probatum.

§. I.

654.
Ordo seruandus ab Exorcista post habitas probationes.

Habitis ab Exorcista de Vexato præmissis probationibus, præcipiat illi, vt genuflexus ante imaginem Crucifixi, corde, & ore simul formet, & clarè, ac distinctè suorum peccatorum detestationis actum emittat; ex totis præcordijs deoleat, humiliter veniam petat; Deo protestetur, se impossibilem velle Deum toto corde, tota anima, tota mente, ac totis viribus amare; se indignum ad aliquod à Deo beneficium recipiendum fateatur; seipsumq; pro eius amore quicquid secundùm beneplacitum voluntatis eius fuerit, ad patiendum offerat. Veruntamen quia ex signi voluntate nouit, Deum à suis fidelibus in cunctis tribulationibus, ac necessitatibus inuocari velle; ideò diuina eius bonitate, ac clementia fretus, ac confusus confidenter à Deo suam expostulet liberationem, ac tandem dæmonem cõtemnat, illiq; ipsemet præcipiat, vt in nomine Iesu totaliter à se recedat. Quæ omnia proferat in lingua sua materna. Interim obseruet Exorcista, an Vexatus magno affectu, ac deuotione illa proferat: quia si repidè ac remisè, adhuc nõ esset benè probatus. Poterit autem obsessus, si legere sciuerit, infra scripta formula, vel alia simili vti. Si autem legere nescierit, ipse Exorcista ei dicet illam, vel aliam similèm de verbo ad verbum.

655.

Hic autem aduertat Lector, quòd sequens, sicut omnes aliæ subsequentes orationum formulæ idiomate vulgari ponuntur, vt linguæ latinæ ignari, quæ dicunt intelligentes, deuotiùs proferant. Enunciantur verò secundùm communem loquendi Lombardorum vsùm, qui personam honorabilem, ac venerabilem alloquentes in secunda persona, nõ vtuntur numero singulari, puta dicendo: *Ti prego mio Dio, che tu vogli concedermi questa gratia*: Sed numero plurali dicendo: *Signor mio Dio, vi prego vogliate concedermi questa gratia*. Vel loquuntur in tertia persona dicentes: *Prego la Maestà vostra, che voglia concedermi questa gratia*. Vnusquisque ergo illas proferat secundùm vsùm suæ maternæ linguæ, & prout deuotio magis illū excitabit.

Oratione à Giesù Christo per essere dalla tirannia del demonio, e da suoi maleficij liberato.

656.

Signor mio Giesù Christo, eccomi io N. vilissimo seruo vostro prostrato inanzi la Maestà vostra, conosco, e confesso, che son stato ingrato à voi mio Dio Creatore, e Redentore:

poiche

poiche in vece di ringratiarui per tanti beneficij, e fauori da voi riceuuti, v'hò offeso grauemente con tanti miei peccati, per i quali non merito di riceuere dalla Maestà vostra gratia alcuna; & in particolare mi conosco indegno d'essere liberato dalla potestà del demonio, che suole in varij modi tormentarmi. Mà è però vero ancora, che hora di tutti i peccati commessi tutto il tempo della vita mia me n'accuso, e me ne pento, e di tutto cuore li detesto per esser offesa fatta à voi mio Dio, che meritate d'essere amato sopra tutte le cose: E mi protesto, che per l'auuenire non vi voglio più offendere con l'aiuto vostro; mà vi voglio amare, e seruire con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze; & affaticarmi, che da altri ancora siate amato, e seruito; & in penitenza de miei peccati m'offero prontamente ad'adempire quelle mortificationi, che da Padri spirituali, e da miei maggiori mi verranno imposte. Anzi m'offero di patire questa vexatione diabolica, e qualsuoglia tormèto, e la morte istessa, quando così fusse il vostro diuin volere. Mà perche conosco, che voi sete Dio non solo onnipotente, giustissimo, e sapientissimo; mà pietosissimo, benignissimo, clementissimo, e liberalissimo, prontissimo à perdonare à peccatori, mentre con cuor sincero, pentiti de loro peccati à voi ricorrono humilmente d'essi chiedendoui perdono; e promettete di soccorrere tutti quelli, che'n voi confidano, anzi di liberarli dal demonio istesso: pertanto eccomi confidato nella vostra gran bontà, e misericordia, e nella fedeltà nel mantenere le promesse vostre, humilmente vi prego, e supplico per la grandezza della vostra pietà, e clemenza; per la verità della parola vostra, che non può mancare; per honor, e gloria del vostro Santissimo Nome; per l'efficacia della vostra Sacratissima Passione; per i meriti della Vergine Santissima vostra dilettissima Madre, del mio Angelo Custode, e de Santi N.N. miei deuoti, vogliate hor' hora liberarmi dal demonio vostro nemico, siche non habbia più potestà per l'auuenire di molestarmi in modo alcuno, nè intrinsecamente, nè estrinsecamente, nè per se stesso, nè per mezzo de Malefici, ò altri suoi ministri: mà dalla vostra

stra virtù infinita sia cōstretto à pigliar bando da me, e distruggere qualsiuoglia maleficio, ò fattura, che contro di me habbia operato: acciò riceuendo hor'io questa gratia, habbia maggior motiuo di ringratiare la Maestà vostra, d'ammirare, e lodare la grandezza infinita della bontà vostra, & infallibilità della parola vostra, e glorificare il vostro Santissimo Nome. Amen.

Deinde statim idem Vexatus subiungat sequentem detestationis actum.

Atto di detestatione da farsi dall'obfesso, per scacciar da se lontano il demonio.

657.

ETu diauolo maladetto nemico di Dio, ribelle del mio, e tuo Creatore, apostata del mio, e tuo Signore, con che autorità presumi di voler possedere più questo mio corpo, e molestarmi in modo alcuno adesso che in Giesù Christo hò posto la mia confidenza; però io non voglio, che tu stij più in questo mio corpo; mà nel nome di Giesù Christo ti comando, ch'al precetto, che ti farà questo Reuer. Padre Efforcista ministro di Giesù Christo, e di Santa Chiesa, subito senza alcuna dimora da me ti parti, e per l'auuenire non habbi più potestà di traugiarmi in modo alcuno: perche intendo, e pretendo di voler viuere, e morire sotto la protectione del Santissimo Nome di Giesù.

Si prædictos actus Vexatus maximo affectu, ac deuotione elicuerit, ac sine vlla hæsitacione reprehensibili se liberandum fore crediderit, Exorcista ad præceptum expulsiuum, de quo infra num. 744. poterit deuenire.

Cap. I V.

De Remedijs particularibus pro Dæmone coercendo.

658.

*Dæmon coereñ-
dus est obiur-
gatione, & præ-
cepto.*

VErè ex vtraque parte acutissimus est verbi Dei gladius pro obfesso ad suam liberationem præparando, dum per instructionem, ac probationem ex vna parte ab eo remediorum spiritualium ignorantia abscinditur; ex altera diffidentia de Dei bonitate, ac liberalitate refecatur; sed acutissimus est etiam ex vtraque parte, dum Exorcista tum Obiurgatione, tum præcepto vitur

Pro dæmone coercendo

- Obsidente, seu Ingresente.
- Possidente, seu Existente.
- Obsistente, seu Renitente.
- Fugiente, seu Exeunte.
- Tentante suum regressum.
- Repetente, seu Reuertente.
- Infestante ea, quæ ad hominem spectant.

Quod sequentibus articulis palam fiet.

A R T I C U L U S I.

De Obiurgatione, & Præcepto.

OBiurgatio est operationum dæmonis reprehensio, quæ eius superbiam coercet, & impedit, ne actu ira acriter vexatum tentet, & affligat: vt supra demonstrauius num. 355. Quæ quidem maximam efficaciam habet, si aduersus dæmonem non legendo, sed sonora, ac increpatoria, & aspera voce ab Exorcista sedente, capite cooperto, minaci vultu, ac maiestate terribili ad dæmonem increpandum, ac contemnendum, verba, & intentionem, actualem dirigente exerceatur. Nam dæmon, qui est purus spiritus, non puris verbis, sed spiritus, ac verbi Dei gladio est coercendus, & exterminandus. De quo gladio loquitur Paulus Ephes. 6. dicens: *In omnibus sumentes scutum fidei: in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere: & galeam salutis assumite, & gladium spiritus (quod est verbum Dei.)*

Tunc autem Exorcista iubeat in nomine Iesu, vt dæmon ante pedes eius Obsessum demisso capite genuflectere faciat: & si expediens iudicauerit, pede obsessi caput, sed leuiter, ac breui tempore conculcare potest, dæmoni obijciendo quæ sequuntur ad ipsius superbiam deprimendam.

§. I.

Dic maledicte dæmon serpens tortuose, cognoscis Deum esse?

Cognoscis te esse creaturam Dei positam sub potenti manu Dei?

Cognoscis te esse creatum multis illustratum donis; sed ob superbiam tuam omnia gratuita amisisse, & in naturalibus quoad praxim vulneratum, & infirmatum esse?

Cognoscis te esse à sedibus Paradisi, vt Angelum apostatam, ac rebellem deiectum, ita vt non possis amplius acquirere gratiam Dei?

Cognoscis nos homines, etsi peccatores simus, maximam tamen

659.

Obiurgatio ad dæmonem quomodo fit facienda.

660.

Obiurgationes aptissima ad dæmonis superbiam deprimendam.

tamen diuino auxilio posse acquirere gratiam, ac cælesti fieri dignos beatitudine?

Cognoscis Christum esse verè filium Dei, & esse caput Catholicæ Ecclesiæ?

Cognoscis Christum per suam Sacratissimam Passionem, mortem, ac resurrectionem tibi omnem abstulisse potestatem hominibus nocendi in anima, & in corpore pro omnibus his, quos Deus vult protegere; & maximè pro ijs, qui in eo suam constituunt fiduciam?

Cognoscis per Passionem Christi datam esse virtutem, & efficaciam Sanctissimo Nomini Iesu, vt quicumque fiducialiter illud inuocauerit, ab omnibus tuis maleficijs, fallacijs, & machinamentis liberetur, ac præseruetur?

Cognoscis Christum dedisse potestatem Ecclesiæ dæmones eijciendi in nomine eius?

Cognoscis me, etsi peccator sim, tamen verum esse ministrum Christi, & Ecclesiæ, & consequenter plenam habere potestatem dæmones eijciendi à corporibus humanis, & ab his, quæ ad homines spectant?

Quomodo igitur poteris contra stimulum calcitrare?

§. II.

661.

Poterit autem Exorcista post vnâquamque interrogationem dæmoni præcipere, vt respondeat dicendo:

Sic præcipio tibi dæmon in nomine Iesu, vt respondeas, & dicas veritatem.

Nam esto, quòd dæmon se non cognoscere, quid dicat, responderet; posset Exorcista ex illius responsione, illum magis, ac magis obiurgandi, & increpandi occasionem desumere, sic dicendo:

Obiurgatio.

Si tu hæc non cognoscis, quia status tui oblitus stultus factus es: vel quia malignus es, eos nõ vis cognoscere: ego, qui Christi minister sum, & Ecclesiæ, & sacrarum litterarum non ignarus, hæc omnia per fidem optimè noui, ac per studium diuinæ Scripturæ, per Canones, & Sanctiones Ecclesiasticas, & Sanctorum Patrum testimonia, saltem mediocriter intellexi.

Sic Exorcista suas interrogationes prosequatur. Nihilominus regulariter, si Exorcista rectè suo munere fungatur, ad huiusmodi interrogationes

dæmon

dæmon à virtute diuina veritatem fateri, vt pluries ego experientia didici, compelleretur. Ratio est: quia hæc omnia directè ad liberationem ordinantur, quibus dæmon conuincitur, & conuictus vires amittit, ne tentare obsessum, & ab his, quæ credenda docet Exorcista, illum auertere non ita efficaciter & assiduè valeat. Sed huiusmodi interrogationes Exorcista vulgari idiomate formare poterit, vt & obsessus, & astantes intelligentes, quæ dicit Exorcista, magis, ac magis ad deuotionem, ac fiduciam excitentur. Nec est necesse, dæmoni præcipere, vt respondeat, quando illum super obsessi lingue vsum potestatem habere non constat: sed tunc illum increpare, & obiurgare modo prædicto sufficit: nam semper dæmon (si præsens sit in corpore) obiurgationes, & interrogationes perfectè intelligit; licet non semper potestatem habeat respondendi.

Conuicto ergo dæmone circa prædicta, Exorcista subiungere, ac concludere debet.

Cum igitur ego sim minister Christi, & Ecclesiæ, à Deo, & ab Ecclesia vt iudex delegatus contra te constitutus, vt ex corpore eorum, qui ad Christum, & ad Ecclesiam confugiunt, te expellam, intendo, & volo mea vti auctoritate, nunc à corpore istius creaturæ Dei te expellendo, ac propulsando, ita quòd amplius ad eam accedere non præsumas: nec poteris subterfugere, quin statim, ac festinanter meis obtemperes mandatis.

Manifestatio auctoritatis.

§. III.

De Præcepto.

Præceptum est ordinatio, seu mandatum, quo efficaciter astringitur dæmon virtute diuina ad Exorcista, vt ministro Christi, & Ecclesia præstandam obedientiam.

662.

Præceptum quid sit.

Omnia autem præcepta, quæ secundum hanc artem regulariter fieri possunt, ad quinque genera præceptorum reduci possunt.

Est quatuorplex.

Primi generis præcepta communia sunt, quibus Exorcista in quacumque necessitate vitur, cum dæmonem vult compellere ad aliquid agendum; vel ab aliqua actione cessandum, vel ad aliquibus interrogationibus respondendum. Potest autem regulariter formari sequenti modo:

Ego N. vt minister Christi, & Ecclesiæ in nomine Iesu Christi præcipio tibi dæmon, vt facias hoc, vel illud, &c. nec impedias obsessum, quin liberè ad me accedat; & sine vilo impedimento loquatur; & hæc similia.

Præceptum commune.

Secundi generis præcepta probatiua dicuntur, quibus Exorcista ad probandum, an aliquis sit imaginariè; aut fictè; vel verè, ac realiter vexatus vitur: quod sub conditione sequenti modo formari potest:

663.

Ego

*Præceptum
probatiuum.*

Ego N. vt minister Christi, & Ecclesiæ in nomine Iesu Christi præcipio vobis spiritus immundi, (si aliqui estis in corpore istius creaturæ Dei) vt statis detis mihi aliquod signum euidēs, ac certum præsentia vestra, causando in hac creatura coram me aliquem ex illis doloribus, quos prius me absente efficere in ea soliti eratis.

In hoc autem præceptorum genere ea, quæ habentur supra *num. 620.* nec non monita tradita *nu. 366. & sequent. & 375. & seqq.* obseruabit.

§. IV.

664.

Tertij generis præcepta in ordine ad liberationem, ad vexationem tollendam ordinantur, & Lenitiua dicuntur, quæ fieri debent, quando Energumenus actualiter vexatur, ad tollendas vexationes, dicendo:

*Præceptum le-
nitiuum.*

Ego N. minister Christi, & Ecclesiæ in nomine Sanctissimæ Trinitatis, & in virtute Domini nostri Iesu Christi præcipio vobis dæmones, qui vexatis hanc creaturam Dei, vt itatim desinat nocere ei: nec habeatis potestatem impediendi sensus eius, siue exteriores, siue interiores; ita vt attentè, & quietè sine vlla perturbatione meas possit audire, ac percipere instructiones.

*Quædo sint fa-
ciendum.*

Hæc, quotiescunque Energumenus perturbatur à dæmone, præcepta fieri debent: quia numquã dæmones Energumeno aliquid malū inferre, est permittendum, nisi hoc Exorcista ex indultria præciperet; vt mox dicitur *nu. sequenti.* Semper tamen breuis præcedere debet instructio, nempe vt Vexatus fidei actus eliciat, credendo Exorcistam Christi, & Ecclesiæ verum esse ministrum: & quod Deus per eius præcepta ad obedientiam sibi præstandam dæmonem compellet; ita vt dæmon non poterit, ei vt ministro Dei non obedire. Nam sine istis fidei actibus dæmon difficillimè obediens Exorcistæ. Illis verò præcedentibus, vel concomitantibus semper obediens. Non dico tamen, quod singulis præceptis instructio præponi debeat; sed singulis actibus, & Exorcismis, & illis præceptis, in quibus aliquando dæmon aliquam ad obediendum difficultatem præbet; sicut & præceptis illius generis, cuius amplius non facta suere: & quando etiam Vexatum ad credendum, quod est præcipiendum, perfectè esse dispositum, non clarè constaret.

§. V.

665.
*Præcepta in-
structiua qua-
dam sint.*

Quarti generis præcepta Instructiua dicuntur, quæ scilicet ad ostendam dæmonis obedientiam ei imponuntur: quæ in omni cõiurandinis actu sunt præponenda, vt Vexatus dæmonum vilitatem, ac debilitatem videns, qui taliter subijciuntur præcepto, vt non possint vllò modo

modo reniti, ad credendum, ac confidendum exciteur, & quòd etiam ad vltimum præceptum obedient expulsum, quando Exorcista eis præcipiet, vt ab eo totaliter recedat. Quare Exorcista demonibus præcipiat, vt & ipfimet Vexato obedientiam præstare non recuset. Et tunc Vexatus demoni aliquid præcipiat, credens, quòd sibi demon procerò obediet, vt dicendo.

Nel nome di Giesù Christo ti comando, ò diauolò maladetto, che tu ti parti subito dal mio stomaco, dalla mia testa, dalle mie gambe, e da quella parte, nella quale hora mi tormenti.

Quomodo facienda.

Interim pollice crucis ✝ signum super vexatam partem formando, Exorcista similiter in nomine Iesu huiusmodi præcepta siue latino, siue vulgari idiomate, prout expediens iudicauerit, formet, eo modo, quo dictum est supra num. 369. Formulæ autem erunt huiusmodi:

Ego N. vt minister Christi, & Ecclesiæ in nomine Iesu Christi præcipio tibi demon, qui existis in corpore istius creaturæ Dei, vt statim coram me in terram prosternas hanc creaturam, sine vilo tamen hocumeto ipsius. Iterum præcipio tibi dæmon in nomine Iesu, vt facias illam surgere.

Varia præcepta instructiua.

Item in nomine Iesu præcipio tibi dæmon, vt facias lugere hanc creaturam me præsentem, sicut faciebas me absente. Iterum præcipio tibi, vt cesses, nec facias eam lugere.

Item in nomine Iesu præcipio tibi, vt venias ad guttur, & leuiter more solito eam torqueas. Iterum præcipio tibi, vt recedas à gutture.

Hæc & alia huiusmodi præcepta poterit Exorcista formare priùs demoni præcipiendo, vt aliquam, vel aliquas ex consuetis vexationibus causet; quibus causatis, statim præcipere debet, vt desistat. Hæc namq; præcepta ad concipiendam (vt annui) maiorem fidei efficaciam, & ad reuerendam auctoritatem Ecclesiæ sunt: & ad Vexati spiritum roborandum. Videns enim Vexatus tantam præceptis Dei obedientiam præstari, in fide ad ampliora credenda roboratur: magis Ecclesiam reueretur, per cuius ministrum tot vidit mirabilia operari: lætatur etiam cor eius, quòd iam suppressas diabolicas tentationes inspiciat, quibus taliter fuit vexatus, ac tentatus: & tandem in Dei laudes prorumpet, cum viderit, quòd dæmonibus, qui ei dominabantur, nunc tam liberè Exorcista dominatur. Per huiusmodi autem præcepta doceat Exorcista, & Vexatum instruat, quòd dæmones etiam præceptis expulsus obedient: quia est eadem de omnibus ratio, si ipse Patiens perfectè fuerit dispositus. Et quòd etiam tunc exitum præcipere possit; sed non expedit, donec ipse Vexatus perfectè fuerit probatus.

Ad quid deseruiant.

§. VI.

666.

Præceptum expulsiuum.

QVinti generis præcepta expulsiva dicuntur; & sunt ea, quæ ad expulsionem dæmonum sunt ordinata. Formulæ autem erunt huiusmodi: Ego N. vt minister Christi, & Ecclesiæ ea auctoritate, quam accepi à Christo Domino, & ab Ecclesia in ordine Exorcistatus, In nomine Sanctissimæ Trinitatis, & in virtute Sanctissimi Nominis Domini nostri Iesu Christi, præcipio vobis demones, si plures estis, vel tibi, si vnus es, qui existis in corpore istius creaturæ Dei, & eam solitus es vexare, vt illicò exeas cum omnibus tuis socijs, ac recedas ab ea; nec amplius habeas potestatem nocendi ei die, vel nocte, nec illam diuexandi intrinsecè, vel extrinsecè; nec ei sub quacumque figura, vel forma apparendi; nec perturbandi vllò modo. Exeas igitur illicò spiritus immunde: sic enim præcipio tibi, vt minister Christi, & Ecclesiæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Alia huiusmodi præcepta expulsiva in sequentibus articulis suo loco difponuntur.

Præceptum expulsiuum quòdo sit faciendū.

Hæc præcepta expulsiva numquam fieri debent, nisi cùm Obsessus ad suam liberationem perfectè dispositus fuerit, atq; probatus. Cùm enim, secundùm hanc artem omnibus præceptis punctualiter sit à dæmonibus obediendùm, expulsiuum præceptum faciendùm non est, nisi quando demones verè, ac realiter exire debent, quod erit, quando Patiens perfectè dispositus fuerit secundùm instructionem suprapositam, ac probationem capite præcedenti assignatam. Nam ante instructionem, ac probationem ad quid dæmonibus, vt exeant, præcipere valebit, si (vt probabile est) obedientiam non præstabunt? Immo Vexatus, cùm non sufficienter dispositus sit, debilitatur in fide: & fortasse non ampliùs, vel saltem difficillimè credet, dæmones exituros: sic ei potiùs præceptum inferet nocumentum. Si autem dæmones obediunt, hoc forsitan propter maximam fidem, ac sanctitatem Exorcistæ præstabunt; quia cùm Vexatus non est adhuc perfectè super resistentijs faciendis instructus, dæmones facilè in domum, vnde exierunt, reuertentur. Quare præceptum expulsiuum duntaxat faciendùm erit, quando Vexatus de omnibus perfectè instructus fuerit, ac dæmones ad plenam, & exactam obedientiam præstandam fuerint redacti.

ARTICVLVS II.

De dæmone Obsidente, aut Ingrediente.

667.

Obsessi communiter dicuntur possessi à dæmone.

QVamuis secundùm communem loquendi vsum quicumque sunt à dæmone possessi, etiam obsessi dicuntur: & obsessi omnes possessi vocen-

vocentur, & Energumeni; in rigore tamen, & secundum vocabuli proprietatem valde inter se differunt. Nam obsessi proprie sunt illi, in quibus demon non est; sed tamen ab eo extra existente vexantur, & affliguntur: ut ostenditur in quadam revelatione, ac visione Beata Hildegardis *lib. suarum Revelationum* relata à Delrio *lib. 3. Disquis. Magic. par. 1. quest. 4. sect. 7.*

Obsessi proprie quinam sint.

Possessi verò è contra sunt illi, in quorum corpore demon non tanquam forma informans, neque tanquam pars eius existit; sed tantum ut assistens loco, vel eis ut instrumento organico usus. Constat à simili: Sicut Civitas, quæ ab hostibus obsidetur, etsi ab eis valde molesteretur; non tamen ab eis possideri dicitur, donec illam ingressi eidem dominantur, ac pro voto suo omnia, quæ in illa sunt, disponant, & administrant: Sic demones, dum in humanum nondum ingressi sunt corpus, nec in illo manere à Deo permittitur, non illud possidere dicuntur, sed obsidere. Dæmone verò corpus ingresso, ac possidente, possessi dicuntur, vel Energumeni, ut infra *nu. 686.*

Possessi qui.

Demoniaci verò vocantur, prout sub dæmonis potestate sunt constituti. Arreptitij dicuntur, quatenus à dæmone rapiuntur, seu arripiuntur.

Varia eorum nomina.

Pythonici, seu pythones, quando in corpore spiritum habent diuinantè. Lunatici quatenus duntaxat in punctis vel crescentis, vel decreascentis Lunæ diuexantur.

Vexati dicuntur communiter propter tormenta, quibus à dæmone afficiuntur.

Maleficiati, Factorati, Maliati proprie dicuntur, quando demones per maleficia, nempe cooperantibus maleficis, corpora sunt ingressi: secundum aliquos verò quando dæmon non presentialiter; sed tantum potestatiuè in corpore existit.

Fascinati, quando vexati ad aliquid cogi videntur.

Habentes infirmitatis spiritum ob varias infirmitates à dæmonibus causatas; & alijs huiusmodi multis nominibus, licet essentialiter idem significant, appellantur.

Quas autem molestias demones homines obsidentes illis inferre consueuerint, iam latissime supra explicatum est à *num. 72. inclusiuè vsq; ad 82. exclusiuè.* Similiter quot modis humana corpora ingrediantur, iam clarè demonstratum est à *num. 82. inclusiuè vsq; ad 90. exclusiuè;* nunc ergo remanet explicandum.

Q V A E S T I O . I .

Quomodo impetus dæmonis obsidentis sint à Vexato repellendi.

Respondetur, Obsessum, ut dæmonibus obsidentibus pro virili resistere valeat, ne corpus eum extrinsecè diuexare valeant, & ed minus intrinsecè possidere, debere in sequentibus actibus quàm maximè se exercere.

668.

Actus exercendi à Vexatis ad dæmonem repellendum.

Primò suam quàm maximè à peccatis conscientiam immunem reddere debet, ab eisque illam mundam preferuare, pro suo posse diuinum ad id implorando auxilium; quod faciet, frequenter sua peccata confitendo, ac

Sup. num. 575.
Sup. num. 581.

Sup. num. 66.
& 198.

Su. n. 131. 132.

Sup. nu. 398.
Sup. nu. 627.

facram deuotissimè Euchariſtiam frequentando. Nam si diabolus primò ac principaliter hominem ad peccatum, vt per ipsum super eum pleniorẽ habeat facultatem, inducere nititur: recedendo à peccato, fundamentum omnium diabolicarum præſensionum remouetur. Sacramenta quoq; maximùm ad dæmoni resistendum animæ robur præstant; hominemq; ad firmæ fidei actus, ac fiduciæ in Deum eliciendos disponunt, quibus diuino suffragante auxilio omnes dæmoniâci impetus euanescent.

Secundò veros fidei firmæ sæpius actus elicere debet, non solum, quod Sancta Catholica, & Apostolica Romana Ecclesia credendum docet, credendo; sed explicitè etiam, & in speciali firmiter, & inhesitanter credendo, quòd Deus, quantum est ex parte sua, eius vexationem non vult, si talis vexatio illi sit nociua, vel saltem maius bonum impediât: immò ex parte sua semper paratissimus est ad tollendam, ac repellendam talem vexationem, ab eo, eumq; à quacumque diabolica infestatione præseruandum. Idcirco si perfectè in eius bonitate, ac tutissima ipsius protectione confiderit, dubio procul ab omni infestatione diabolica liberabitur, ac totaliter illæsus custodietur. Nam hæc est vna ratio, ob quam Deus à Maleficis homines maleficijs vexari permittit: *vt qui hæc audiunt, vel vident, probentur; & appareat, qua fide sint, vel deuotione erga Deum: vt habetur c. Nec mirum. §. Si autem aliquis. 26. q. 5.*

§. I.

669.
Modus repellendi visiones imaginarias.
Sup. nu. 494.
& sequentib.

Tertio, quando illæ imaginariæ, vel corporales apparitiones, aut molestiæ in sui corporis membris causantur, de quibus supra num. 72. & sequentibus, Vexatus statim sub Dei potestate, ac protectione sanctissimi Nominis Iesu possum esse consideret; dæmonemq; nullam habere nocendi facultatem ijs, qui in Deo omnem suam collocant fiduciam; ideoque ad Iesum mentem suam eleuet, ipsumq; toto corde, & affectu inuocet, sequentia, vel similia verba iuxta suam maternam linguam sæpius repetendo:

Atto di confidenza.

Signor mio Giesù Christo, voi sete il mio protettore, e difensore, difendetemi voi da questi miei nemici per honor, e gloria del vostro santissimo Nome.

Postea virili animo contra dæmones dicat:

Precepto espulsivo.

Fuggite spiriti ribelli del mio, e vostro Dio, che così vi comando nel nome di Giesù Christo: allontanatevi da me, e non mi molestate: poiche io son posto sotto la protezione di Giesù Christo.

Si Vexatus hæc præstiterit, dæmones in fugam vertentur, nec amplius ei apparebunt: vel molestia saltem minùs graui eum afficient; & eò minùs corpus eius ingredi valebunt.

Poterit etiam dicere sæpius magno affectu illa Psalmorũ verba superius posita num. 604. vel illam breuem orationem, quæ habetur num. 601. quæ omnia sunt efficacia ad dæmoniâcos impetus repellendos. Quar-

§. II.

Quartò considerare debet Vexatus, ac firmiter credere, diabolum esse vilissimam potestatis; ita ut eum possidere non possit, qui diuino fretus auxilio illum non timet, ac inuocatione Sanctissimi Nominis Iesu eum repellit. Et si suggerat, quod potest, potuit, & poterit, eum derideat, ipsi obijciendo, quæ dicta sunt supra num. 64. 65. & 66. Et si ea, quæ aliàs fecit, suggerat, non curet: tunc enim ei resistendi modum ignorabat; ideò corde, & animo roboretur contra ipsum: ac certissimè sciat; quòd diabolus formica est facientibus se leonem, & leo facientibus se formicam: quòd viderit gygas, si eius verba attendantur, sed vix pygmeus est, si veritas conspiciatur. Hoc docuit S. Hermam Angelus eius Custos mandato 7. ut haberetur tom. 1. Biblioth. Veterum Patrum lib. 2. *Diabolum, ait, ne timeas: timens enim Dominum dominaberis illius: quia virtus in eo nulla est. In quo autem non est virtus, is timendus non est: In quo verò est virtus gloriosa, is etiam timendus.* Et mandato 12. *Diabolus timorem facit; sed timor illius vanus est. Nolite ergo timere eum, & fugiet à vobis.* Vbi autem fundari debeat hæc fortitudo, statim admonet dicens: *Diabolus non potest dominari in Dei seruos, qui ex totis praeordijs in Domino credunt.* Quòd confirmat Lactantius Firmianus lib. 2. Diuin. Instit. *Nocent, ait, daemones quidem, sed ipsi, à quibus timentur, quos manus Dei potens, & excelsa non protegit.*

670.

Damon non timendus; sed Deo est fidendum.

§. III.

Quintò deuotissimè Beatissimam Virginem Genitricem Dei inuocet Mariam, ut latè docuimus num. 506. & sequentibus; Nec non Sanctos Angelos Michaellem, Gabrielem, Raphaellem, præcipuè Angelum suum Custodem, ut omnes ad inimicum communem conterendum proficiant, sicut admonuimus supra à num. 512. & sequent. Sic S. Hermam præfatus Angelus eius Custos monuit loco citato. *Nolite, inquit, timere diabolum: quia in vobis potestatem non habet: Ego enim vobiscum sum nuncius penitentia, qui dominor illius, iuxta illud Psalmi 90. Angelis suis Deus mandauit de te, ut custodiant te in omnibus vijs tuis.* Pari modo ad Sanctos suos patronos, ac deuotos est confugiendum, ut & ipsi pro ipso Vexato Deum (sicut benè docuimus supra num. 519. & sequentibus) deprecantur.

Sextò fidei actus eliciat circa ea, quæ erga Deum, Exorcistam, dæmonè, & seipsum credere debet, ut supra latè explicatum est à num. 622. inclusiue vsque ad num. 646. exclusiue; Ac præcipuè confidenter suam liberationem sperare debet, ac pro certo tenere, quòd Deus sine dubio cum Ecclesia concurrerit, quando per suum ministrum dæmoni ea, quæ ad Dei gloriam, animarum salutem, & corporum, ac dæmonum confusionem sunt spectantia, præceperit: Et quòd Exorcistæ præcepta Dei præcepta sunt, quibus, si obfessus in fide, ac confidentia in Deum perfectè fuerit probatus, dæmon obedientiam à Deo præstare compellitur.

671.

Implorandum est auxilium Beatiss. Virg. Angelorum, Sanctiorum.

672.

Eliciendi sunt actus fidei.

§. I V.

673.
*Quid agendum
 sit. ab Obsesso
 perfecte dispo-
 sito.*

Septimò tandem Obsessus perfectè dispositus ante Exorcistæ pedes genuflexus, post orationem breuem ab Exorcista, Obsesso, & astantibus humiliter, ac deuotissimè ad Deum, Beatissimam Virginem, Angelos, ac Sanctos profusam, iuxta ordinem infra positum *num. 740.* corde, & ore simul actus fidei, ac confidentiæ in Deum; & actus detestationis aduersus dæmonem iuxta formulas superius positas *num. 656. & 657.* exerceat, quas si Obsessus legere nesciat, illi de verbo ad verbum Exorcista suggerat, sæpiùs instando, vt feruè, humiliter, ac confidenter illas pronunciet.

His prolatis admoneat, ne aures diabolicis suggestionibus præbeat; sed mentem suam ad Deum ibi præsentem, ac cor eius intuentem eleuet, ab eoq; suam liberationem deposcat.

674.

Pro infantibus autem, & alijs rationis vsu carentibus. vtilissimum erit, prædicta à parentibus, vel eorum curam habentibus adimpleri.

Actu fidei, ac confidentiæ, nec non detestationis in dæmonem elicitò, & explicato, tunc sedeat Exorcista, ac capite cooperto, ante pedes eius Obsesso genuflexo, iunctis manibus, demisso capite, vultu cernuo, ceteris astantibus genuflexis, cum maiestate terribili contra dæmonem sequentè exorcismum, seu præceptum formet, ac pronunciet.

*Exorcismus, seu præceptum aduersus dæmonem obsidentem,
 seu ingredientem.*

675.
*Præceptum ex-
 pulsum.*

EGO N. vt minister Christi, & Ecclesiæ auctoritate mihi tradita ab omnipotenti Deo, & à S. Matre Ecclesia eius. Sponsa in ordine Exorcistatus, In Nomine Sanctissimæ Trinitatis, & in virtute Sanctissimi Nominis Domini nostri Iesu Christi præcipio vobis dæmones nequissimi, quicumque, & quotcumq; estis, qui perturbatis hanc creaturam Dei, vt illicò, ac sine vlla mora totaliter ab ea recedatis, nec amplius potestatem habeatis eam molestandi, perturbandi, vel inquietandi extrinsecè, vel intrinsecè: neq; intrandi corpus eius: nec apparendi ei sub quacumq; forma, vel figura, seu imaginariè, seu corporaliter: nec perturbandi sensus eius interiores, siue exteriores: nec quocumque alio modo vexandi die, vel nocte. Fugite ergo spiritus rebelles: quia sic præcipio vobis, vt minister Christi, & Ecclesiæ, In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

676.

Hoc præcepto, sicut & præmissa instructione vti poterit Exorcista etiam ad expellendos dæmones familiares, dictos, *Foletti*, præceptum in singulari, si unus fuerit dæmon, efformando.

O V E.

QVÆSTIO II.

Quomodo sint coercendi daemones striges obsidentes, & impediendæ, ne Inquisitoribus, ac Iudicibus veritatem fateantur.

Respondetur, cum Magi, Malefici, ac Striges constituuntur, ac de factenda suorum delictorum veritate iuridicè interrogantur à Iudicibus sequentia seruanda esse, ne à dæmone impediri queant per maleficium taciturnitatis.

Primò, dum ministri se ad reum torquendum parant, videtur optimum esse præcipere, vt interim alij ipsum expolient (si sit mulier, expolietur ab alijs mulieribus, si vir à viris) antequam ad torturam ducatur, ne quid in vestimentis malefici lateat, & subuculâ benedictâ iam ex intentione prius ad hoc parata induatur: Ita docent Iacobus Sprenger, Henricus Infitor, & alij in *Malleo Malef. par. 3. quæst. 14.* Binsfeldius *Comment. in Titul. C. de Malef. & Mathem. in L. Etsi excepta. quæst. 1. concl. 15.* & Delrius *lib. 5. Disquis. Mag. sect. 9. vers. Secundò. fol. mihi 705.*

Secundò, capillos capitis, ac barbæ abradi; imò & per totû corpus, etiam in partibus secretioribus iubere possunt depilari (si feminae sint, à feminis, si viri, à viris) & sic inhonestas, ac verecundia cauetur, propter quam Inquisitores Germani, Sprengerus, & alij hoc vti remedio non sunt ausi, vt ipsimet, addentes alibi hoc esse in vsu, profitentur. *Tamen, inquit, in alijs regnis Inquisitores talem per totum corpus abrasuram fieri mandant: Ita Delrius lib. 5. Disq. Magic. & Auctores Mallei. Vnde & Cumanus Inquisitor insinuaui hoc ipsis: quod anno elapso (qui fuit 1485.) maleficas quadraginta vnâ incinerari mandasset, omnibus per totum corpus abrais. Et hoc in districtu & Burbæ Comitatu in confinibus Archiducis Austriæ versus Mediolanum.*

In qua tonsura diligentissimè obseruandum hoc est, si fiat duntaxat, ne malefici signa corporis foraminibus inserta lateant, vel crinibus inspersa, ritè id fieri. Eademq; de causa, ne qua vnctio subesset, Delrius *loc. cit.* totum corpus aqua calida suadet prius diligenter abluendum. At si tonsura eâ opinione fieret, quòd per eam robur corporis, & animi fortitudo deficeret, exemplo Samsonis, in quo totum id diuina virtute contingebat; & etiâ documento Apollonij Thyanaei, vt tradit Nicolaus Remigius *lib. 3. cap. 9. demonol.* hoc magicum, & superstitiosum esse, vt potè dæmonis operum. Dei vbique improbi æmulatoris commentum, vt sub specioso velamine homines illaqueet, nemini mediocriter scienti est ambigendum.

§. I.

Tertio omnium remediorum potissimum erit, si Iudex, qui Exorcistatus ordine sit insignitus, omnes astantes genuflectere, diuinumque auxilium ad dæmones reprimendos implorare iubeat, ipseque post breuem oratio-

677.
Mokus tollendi maleficium taciturnitatis in strigibus efficiendis.

678.
Sunt depilanda.

679.
Cauenda superstitio.

680.
Remedium potissimum assignatur ab Austrore.

orationem ad Deum ex toto corde profusam, fidei firmæ, ac confidentiæ perfectę in Deum actus eliciat, inhesitanter credendo, quòd Deus pro fidei Catholicę defensione, & hæresum extirpatione dubio procul ad præceptum contra demones ab ipso faciendum concurret, ne delictorum impediunt confessionem, quę maximè contra Diuinam Maiestatem, hominum salutē, ac publicam Christianę Reipub. vtilitatem Magi, Malefici, ac Sage perperare non verentur.

Diuino ergo inuocato auxilio, nec non Beatissimæ Virginis, Angelorū, ac Sanctorum imploratis suffragijs, Iudex cooperto capite fedeat, voceque terribili, ac sonora (ante eum genuflexo reo subucula benedicta iam induto; & aqua benedicta asperso) contra dæmones sequentem, vel similem pronunciet exorcismum.

Exorcismus, seu præceptum ad demonem expellendum obsidentem, ac impediens Maleficos, ac Sagas, ne Iudicibus delictorum suorum veritatem fateantur.

681.
Exorcismus faciendus ab Inquisitoribus, quando Striges, ac Malefici sūt torquendi.

EGO F. N. qui à summo Pontifice Christi Vicario in terris Iudex constitutus sum ad hæreticam prauitatem extirpandam, Christianæ Reipub. fidem illæsam, & incontaminatam, tuendam, & conseruandā, oues oberrantes per deuia ad caulas Christi reducendas, & excludendas à Dominico grege morbidas, ne alias corrumpant. Quique à Deo, & ab Ecclesia eius Spōsa in ordine Exorcistatus auctoritatem accepi ad demones effugandos, hac auctoritate suffultus, & innixus, In nomine Sanctissimæ Trinitatis, & in virtute Sanctissimi Nominis Domini nostri Iesu Christi præcipio tibi, dæmon, si ibi existis: vel vobis, spiritus apostatici, quicumque, & quotcumque estis, vt statim sine vlla mora recedatis ab hac creatura Dei, quæ nunc constituta est sub mea potestate: nec habeatis potestatem ad eam amplius accedendi: nec intrinsecè, aut extrinsecè illi vestrum impediendi auxilium: nec illam vilo modo subleuandi: nec impediendi, quin tortura, ac cætera tormenta illi inflicta, vel inflingenda suum producant effectum, nempe in ea solitos efficiendo dolores, ac torsiones: nec guttur eius, aut fauces constringendi, nec vocem impediendi, quin liberè sine vilo timore, pauore, vel impedimento omnia sua crimina clarè fateatur, non solum dum sub tormentis manet; sed etiam post tormēta: neq; illam inducendi ad desperationem: neq; illi apparēdi sub quacumque

cumque forma, vel figura: nec perturbandi sensus eius externos, vel internos; sed nunc sine vlla mora ab ea, & ab hac domo procul fugiatis, & longè recedatis: sic volo, sic iubeo, vt Iudex, & vt minister Christi, & Ecclesie, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Deinde reum torquendum, astantes, ac domum, vbi reus torquendus est, aqua benedicta aspergat.

Poterit etiam ad Rei collum Agnus Dei, vel Sanctorum reliquias, aut aliam rem sacram, vel benedictam appendere, vt docent Syluester *de Strigimag. admirand.* Delrius *lib. 5. Disquis. Magic. Append. 2. quæst. 25.* Antonius *Queuedo in lib. de indic. & tortura par. 2. cap. 6. per totum.* & Antoninus *Diana Resolut. Moral. par. 4. tract. 6. de tortura in S. Officio, & cater. Resolut. 37.*

Q V Æ S T I O III.

Quomodo Exorcista, vel Parochus cum Magis, Sægis, ac Maleficis habentibus pactum cum dæmone, sed penitentibus se habere debeat.

Respondetur, ne Malefici pactum habentes cum dæmonibus, sed penitentes, iterum à dæmonibus persuasi ad vomitum redeant, vel ab eis suffocentur, vtilissimum fore, si Exorcista Cōfessarius (siue Parochus, siue non Parochus sit) in Sacramenti Pēnitentiæ foro sequentia seruauerit documenta.

Primò: quando, quomodo, qua occasione, ac cæteris circumstantijs Maleficus tale pactum inierit: & quanto tempore in eo permanserit, & quid per illud habuerit, & habeat, & toto illo tempore operatus fuerit, diligentissimè debet inuestigare.

Secundo cathechizet cum super delicti enormitate, super diaboli tyrannide, misericordia Dei, ac promptitudine ad peccata delenda, libertate arbitrij, de pacti inualiditate, & quòd syngrapha, peccatorum confessione facta, nihil valebit; idedq; suorum peccatorum confessionem prosequatur.

Tertiò cum maxima fide, ac deuotione, ac præcipuè profunda humilitate coram Crucifixi imagine omnibus protinissis, pactis, ac diabolicis conuentionibus iubeat abrenuntiare.

Quartò protestari iubeat se deinceps nullam cum dæmone partem, ac conuentionem habere velle: sed totum se Iesu Christi, & Beatissimæ Virginis, suiq; Angeli Custodis protectioni tradere, ac sub eorum tutela se securum velle permanere.

Quintò, si Maleficus, aut Sæga a pud se reseruatum syngraphæ, seu chirographi exemplar, vel aliquod aliud magicum instrumentum, vel maleficū pro pacti, ac consensus voluntatis signo habeat; vel vt eo ad malè operan-

682.

Documēta seruanda p Maleficis è potestate dæmonis eripiēdis.

Sup. nu. 126.
& 127.

dum

dum vtatur illud tradere, & exponere iubeat, si in foro interno, ipsi Confessario: si in foro externo Reuerendissimo P. Inquisitori; & ipse Confessarius pactum dissoluat, irritum declaret, & hominem ab omni obedientia, dæmoni præstita, & ab omnibus clausulis in scriptis, aut voce tantum expressis absoluat.

Sextò præceptum dæmonibus facere potest, vt sygrapham, quam apud seipso retinent, restituant: hoc tamen necessarium non esse docet Sanchez in *Summa lib. 2. cap. 4.* & alij supra relati *num. 126.* Propterea nihil ei officere ostendat, etiam si sygrapha à dæmonibus non reportetur, dummodò coram Deo perfecta de commissis delictis contritio eliciatur, ac de eisdem coram Ecclesia integra confessio habeatur.

683.

Septimò tandem aduersùs dæmonem sequens præceptum efformetur.

Exorcismus ad expellendum dæmonem à Strigibus, ac maleficis ad penitentiam reuertentibus.

*Forma præcepti
formandi cõtra
dæmones Sagas
pœnitentes per-
turbantes.*

EGO N. vt minister Christi, & Ecclesiæ auctoritate mihi tradita a Deo, & ab Ecclesia in ordine Exorcistatus præcipio tibi, dæmon, in nomine Domini nostri Iesu Christi, vt nunc immediatè sine vlla mora recedas totaliter ab hac creatura Dei, quæ suorum peccatorum contrita, tibi abrenuncians ad Deum confugit, & ad asylum Sanctissimi Nominis Iesu se recepit: nec ampliùs potestatem habeas corpus eius intrandi, vel eam perturbandi, aut inquietandi, siue intrinsecè, vel extrinsecè molestandi: nec sub quacumque forma, aut figura apparenti: vel ad desperationem eam inducendi, aut alio quouis modo infestandi. Recede ergo spiritus maledictæ: quia sic tibi præcipio, vt minister Christi, & Ecclesiæ, In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

§. I.

Postea Exorcista stans Maleficum pœnitentem sequenti benedictione, seu oratione deprecatia muniat.

684.

*Oratio depre-
catia.*

☩. Propitius esto Domine peccatis nostris.

℞. Ne quando dicant gentes, vbi est Deus eorum.

☩. Adiua nos Deus salutaris noster.

℞. Et propter gloriam nominis tui Domine libera nos.

☩. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

℞. Qui

R. Qui fecit Cœlum , & terram .

V. Domine exaudi orationem meam .

R. Et clamor meus ad te veniat .

V. Dominus vobiscum . R. Et cum spiritu tuo .

Oremus .

OMnipotens, & misericors Deus, qui omnem animam pœnitentem, & confitentem tibi magis vis emendari, quàm perdere: nec vllum respis, sed quantumvis peccantibus per pœnitentiam pia miseratione placaris; respice super hunc famulum tuum, & auerte ab eo iram indignationis tuæ, & omnia eius peccata dimitte. *Si fuerit famina, dicat:* super hanc famulam tuam, &c. & auerte ab ea, &c.

DEVS, qui iustificas impium, & non vis mortem peccatoris; Maieſtatem tuam suppliciter deprecamur, vt hunc famulum tuum (*ſi fuerit famina, dicat:* hanc famulam tuam) de tua miſericordia confidente cœleſti protegas benignus auxilio, & aſſidua protectione conſerues, vt tibi iugiter famuletur, nullis tentationibus à te ſeparetur, ac diabolicis infeſtationibus perturbetur.

OMnipotens, & misericors Deus respice propitius ad preces nostras, & libera mentem iſtius creaturæ ad aſylum tuæ miſericordiæ confugientis de malarum tentationibus cogitationum: ac corpus de dæmoniacarum inſultibus infeſtationū: & illumina cor eius, vt tua valeat implere præcepta, ac Spiritus Sancti dignum fieri habitaculum mereatur. Per Dominum, &c. in vnitrate eiſdem .

§. II.

VT autem Maleficus pœnitens magis, ac magis præſeruetur, ne imposterum à dæmone diuexetur, illum Confeffarius moneat

Primò, vt ſemper de enormi peccato doleat, ac quotidie veniam petat: Sacramenta frequentet, ac ſpiritualia exercitia; ac ſingulariter ſæpiſſimè Sanctiſſimum nomen Ieſu inuocet: Dei infinitam pietatem, ac miſericordiam meditetur: ſæpiùs Beatiffimæ Virginis, Angeli Cuſtodis, ac Sanctorum ſuffragia imploret.

Secundò, quotidie Deo referat gratias, quòd illum de infernalis leonis faucibus eripere fuerit dignatus: magis, magisque in Deo ſuam collocet fiduciam

685.

Modus à dæmoniacis inſultibus maleficos pœnitentes præſeruandi.

nu. 687. & seq.
 nu. 755. & seq.

fiduciam, quòd etiam imposterùm illum sic præseruaturus. Ad quod etiam quæ infra ponuntur, ubi *de resistentijs, ac præseruatione*: plurimùm valebunt.

Tertiò, si aliquid diaboli ope acquisitum haberet, & cuiusdam tertiæ personæ esse cognosceret, ver. gr. quia ei à diabolo sublatum fuit (quod sæpè contingit, vt aduertit Petrus Binsf. *de Confess. Maleficarum pralud.* 13. plures cumulans Doctores) eidem domino congruenti modo, vt in rebus furto ablatis fieri conuenit, esset restituendum. Si verò aliunde ver. gr. ex antiquis thesauris: vel ex rebus in mare totaliter deperditis: vel diabolus eam rem habuerit, & Mago tradiderit, ex ea ijs personis, quibus fortasse nocumenta in rebus familiaribus, aut animalibus intulit, aut aliquo modo eisdem extiterit causa damni, satisfacere valeret.

A R T I C V L V S 111.

De demone possidente, & in corpore existente.

686.
*Quid sit possideri à demone.
 Energumenus unde dicatur.*

Dæmones corpus possidere, vel in eo existere dicuntur, cum illud ingressi varias in eo operationes exercent, ac eis à Deo illud permittitur torquere: vnde qui sic à dæmone possidentur, verè Energumeni, idest intus laborantes dicuntur, sic dicti ab *En*, quod est, *In*: & *erge*, quod est labor: & *mene*, quod est defectus: quod est, *quasi in opere deficiens*: ita Archidiaconus in *Glossa in can. Exorcista. dist. 23.* Quomodo autem dæmones existant, & quid in corpore, quod possident, operentur, latissimè demonstratum est supra à num. 90. *inclusiue vsq; ad 101. exclusiue*. Hic ergo duntaxat de remedijs particularibus, quibus dæmones homines possidètes fuit coercendi, pertractandum est, quod sequentibus quæstionibus perficietur.

Q V Æ S T I O 1.

Quomodo vexationes à demone possidente effectæ per ipsos Vexatos sint comprimendæ, & auferendæ.

687.
De quibus Vexatus sit instruendus.

Respondetur, vt huiusmodi afflictiones reprimantur, & auferantur, Vexatum ab Exorcista instruendum esse: Primò, vt ea, quæ erga Deum, Exorcistam, Dæmonem, & seipsum credenda proponuntur supra à num. 722. *inclusiue vsq; ad 646. exclusiue*, diligentissimè exequatur.

Secundò, ne vllò modo ad malum, quod patitur, vel passus est, se applicet, nec de illo quidquam excogitet; sed ab his, quæ proponit diabolus, diuertat, nullo modo eius suggestionibus, ac tentationibus attendendo. Ad quod maximoperè proderit applicatio ad vtilia, necessaria, ac delectabilia, cum alijs allocutio, deambulatio, operatio, & cætera, quæ à propositis obiectis per dæmones diuertere possunt: adeò vt totaliter tristitiam fugiat, nec vnquam solitarius commoretur.

Tertiò

§. I.

Tertio, quando in se aliquam diabolicam sentit vexationem, si præsens aderit Exorcista, humiliter ab eò petat, vt suo præcepto dæmonem coerceat: qui lenitiuò præcepto vretur, dicendo:

Ego N. vt minister Christi, & Ecclesiæ, in nomine Iesu præcipio tibi, dæmon (si vnus es) vel vobis (si plures estis) qui vexatis hanc creaturam Dei, vt statim nocere ei desinatis: nec vlllo modo eam perturbare possitis.

Si verò absens Exorcista fuerit, ipsemet Energumenus à vexatione mentem suam amoueat, eamque ad Iesum Christum protectorem suum eleuet, qui facillimè cum à tali vexatione liberabit, dicatque firma fide, ac fiducia secundum communem suæ maternæ linguæ vsu sequentem breuem orationuculam.

Signor mio Giesù Christo, che sete il mio Salvatore, Protettore, e Conservatore, difenderemi da questi spiriti maligni vostri nemici; reprimete con la virtù vostra diuina la loro potestà, e tirannia, acciò in me non possano cagionare molestia alcuna: perche in voi hò posto tutta la mia confidenza.

Deinde idem Energumenus hac fiducia fretus se contra dæmonem verat, & virili animo, constanti corde, ac verbis asperis dicat ei:

E tu maladetto diauolo, ribelle del mio, e tuo Creatore, apostata del mio, e tuo Dio, con che ardire presumi di trauagliarmi, e cagionare in me questi dolori, essendo che io viuo sotto la protezione del Santissimo nome di Giesù? Per l'auttorità dunque, che mi concede Iddio, mediante la fede, e confidenza posta nel detto Santissimo Nome, ti comando nel nome di Giesù Christo, che subito cesso di molestarti in modo alcuno: perche intendo, e pretendo di voler viuere, e morire sotto la protezione del Santissimo Nome di Giesù.

Si dicta verba firma fide protulerit, & sine vlla hæsitatione à Deo ad inuocationem Sanctissimi Nominis Iesu, dæmonem fore coercendum crediderit, statim dæmon illum vexare cessabit: quia hæc est Dei promissio omnibus in se credentibus facta Marci 16. quæ deficere non potest, quando id, quod petitur, animæ est salutare.

§. II.

Quartò, Energumenus, vt è vexatione subleuetur, se habere debet, sicut ille, qui in alicuius rapiditatem fluminis cecidit, & illud ob vitæ incolu-

688.

Præceptum lenitiuum contra dæmonem possidentem.

689.

Acto di confidenza in Dio.

Acto di detestatione contro il diauolo.

690.

Simile perpolitum, vt Vexatus se eripiat à vexatione.

columitatem velit transnatare. Iste enim, si ab aquis rapidis submergi nolit, ad profundum fluminis, ad aquarum voraginem, præsensque periculum suam conuertete mentem non debet: sed eam simul & oculos ad ripam, ad quam peruenire desiderat, & ad remedium, quo, vt saluus fiat, sibi est vtendum, infligere; & pericula contemnendo, & ad desideratum salutis portum viriliter tendendo toto corde animari; quo sanè modo tandem optatam salutem consequetur.

Pari modo Energumenus nec cor ad afflictiones, quas patitur, vel passus est, applicare, nec animum illis intendere debet: quia facilè succumbet, & animo deficiet; sed ad fluminis ripam, ad Christum scilicet, qui vita, via, salus nostra, refugium nostrum, virtus, & adiutor in tribulationibus est, toto affectu protendere, firmiter, ac sine hæsitacione credere, ipsum scire, posse, & velle, quantum est ex parte sua, omnibus in se creditibus, & ad se confugientibus suum auxilium elargiri. Est enim Christus Iesus lignum illud vitæ, de quo ait Ioannes Apocal. c. 22. *Ex utraque parte fluminis lignum vitæ afferens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum: & folia ligni ad sanitatem gentium.* Si ergo Energumenus vexatus ad hoc lignum aspexerit, vitam animæ, & sanitatem corporis facillimè consequetur.

691.

Hic tamen diligenter ab Exorcista est obseruandum, quòd multi sunt, qui liberari petunt, sed dolentes, & lacrymantes: quia non firmiter, sed hæsitanter id, quod petunt, se consequuturos credunt. Si enim firma fide peterent, & sine hæsitacione se petita obtenturos crederent, non dolentes, sed gaudentes peterent: & si aliquando lacrymas effunderent, non ex timore; sed ex interna lætitia, & firma obtinendi spe, quod petunt, eas profunderent; non ad malum, quod patiuntur; sed ad bonum, quod firmiter credunt, & inhæsitanter obtinere sperant, attendentes. Et isti dubio procul quod peterent obtinerent, si quod petunt, esset eis ad æternam salutem profuturum.

§. III.

692.
Orationes recitanda à Vexato, vt vexationem reprimat.

Q Vintò, vtilissimum erit, si Energumenus sapiùs deuotè versiculos illos Psalmorum Dauidis recitauerit: *Eripe me Domine, & cæ. Dominus illuminatio mea, & cæ.* supra positos num. 604. Nec non illà breuem orationem num. 601. pollice crucis ✝ signum super partem corporis à dæmone vexatam efformando.

Sextò Energumenus se Exorcistæ intentioni, & fidei conformare debet, cogitando, illum tanquam Dei, & Ecclesiæ ministrum se Deo, & Ecclesiæ conformare; ideòq; contra dæmonem pugnant, imò ipsum Deum, Ecclesiæ, Exorcistæ, & Energumenus cõterunt, ac deprimunt. Quid ergo poterit diabolus? Non ergo Vexatus ad nugas, & diaboli minas mentem suam diuertat, sed in illum corde, ore, & opere viriliter insurgat.

Septimò, omnibus prædictis ab Energumeno seruatis, Exorcista illum, an in fide, ac confidentia pro sua liberatione erga Deum, Exorcistam, dæmonem, ac seipsum sit benè dispositus probet iuxta probationes positas à num. 646. vsq; ad num. 654. Et si illum ad suam liberationem perfectè dispositum

Art. III. Possidente, seu in corpore existente. 351

positum adinueniat, ei præcipiat, vt ante eius pedes prostratus fidei, ac confidentiæ actus in Deum, nec non detestationis in dæmonem deuoto corde eliciat, & ore explicet, & clarè iuxta formulas supra positas num. 656. & 657. fateatur.

Quòd tandem Exorcistæ ad dæmonis expulsionem deueniendum est, qui ea, quæ infra art. 5. de dæmone Fugiente, seu Exeunte nu. 733. habentur, obseruabit.

Q V Æ S T I O II.

Quomodo maleficium in matrimonio factum sit auferendum, ac destruendum.

Quænam detrimenta, ac nocumenta vel per seipfos, vel suis cooperantibus symmisticis, dæmones viris ac mulieribus coniugatis inferre cõsueuerint, iam supra breuiter attigimus nu. 106. vers. secundo, & num. 160. verbo, Ex Generatiua: nunc satis sit de remedijs, quibus huiusmodi maleficium est destruendum, pertractare.

Respondetur ergo, Exorcistam, præter instructiones illas generales supra relatas à num. 622. vsq; ad num. 646. mentalibus personæ maleficiatæ oculis obijcere debere illa verba Angeli Raphaelis Tobiam iuniorem alloquẽtis: *Audi me, inquit, & ostendam tibi, qui sunt, quibus prauallere potest dæmonium. Hi namque qui coniugium ita suscipiunt, vt Deum à se, & à sua mente excludant, & sua libidini ita vacent, sicut equus, & mulus, quibus non est intellectus, habet potestatem dæmonium super eos.* Moneatq; cõiuges, si ad eòd praua intentione, vt scilicet ad carnalia duntaxat explenda desideria matrimonio fuerint coniuicti, vt seridè peniteant, & ex præcordijs ante omnia, & super omnia se velle Deum amare, omniaq; sua ad Dei gloriam ordinare; ideòq; impostero & matrimonio non solùm contra concupiscentiam, & ad carnalia vitanda peccata; sed ad propagandam etiam prolem, eamq; ad Deo seruiendum, ipsumque laudandum, & glorificandum ordinandam, vsuros, proponant.

Secundò, Exorcista moneat illos, vt orationi vacent, ac ieiunio incumbant; sicut Angelus Raphael Tobiam, ac Saram docuit: quia dæmones facillimè in oratione, & ieiunio eijciuntur: cùm hæc maximè ad fidei firmæ actus, ac perfectæ in Deum confidentiæ eliciendos, quibus dæmones in fugam, diuina eos impellente virtute, se vertere coguntur, disponant. At præcipuè iubeat, vt sua fideliter, humiliter, ac deuotè peccata confiteantur, & Eucharistia Sacratissima reficiantur.

§. I.

HIS omnibus peractis, & ab Exorcista circa ea, quæ credenda sunt Vexatis iuxta regulas, ac probationes supra assignatas num. 646. & sequent. iam benè probatis, genuflexi ante Crucifixi imaginem corde, & ore humi-

693.

Quibus monitis instruendū sint maleficiati in matrimonio.

Tob. c. 6.

694.

humiliter, ac deuotè fidei, ac confidentiæ actus in Deum, nec non detestationis in dæmonem elicitos iuxta sequentes, vel alias similes formulas pronuncient, quas, si legere nesciant, Exorcista de verbo ad verbum illis dictare valebit.

Oratione à Giesù Christo per ottenere la liberatione dal maleficio fatto nell'uso del Matrimonio.

Signor mio Giesù Christo, eccomi io vilissimo seruo vostro indegno di stare auanti la Maestà vostra, e tanto meno di riceuere gratia alcuna; poiche non hò mai fatto altro, che offenderui; & in particolare nel contrahere questo Matrimonio non hò hauuto quella retta intentione, che doueuo hauere; mà à guisa di sfrenata bestia hò posto il mio fine solo nel sodisfare alli disordinati appetiti della mia carne: m'accusò di questi, e di tutti li altri miei peccati; conosco, che meritamente la Maestà vostra hà permesso, che 'l demonio nel mio corpo habbia preso possesso. Conosco però ancora, che sete Dio benignissimo, e clementissimo pronto à perdonare à chi con cuor contrito à voi ricorre, e de' suoi errori vi chiede perdono. Però eccomi prostrato inanzi la Maestà vostra, di tutto cuore mi dispiace, d'hauerui offeso, e mi propongo fermamente, che per l'auuenire con l'aiuto vostro non voglio più offenderui: mà amarui sopra tutte le cose con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze. Così vi prego per la grandezza della vostra bontà, e misericordia vogliate perdonarmi i miei peccati, e darmi gratia di mai più offenderui: mà di amarui sopra ogni cosa. Parimente vi prego, e supplico, che, come tutto benigno, e liberale vogliate liberarmi da questi maleficij, da quali mi ritrouo legato, & oppresso, e dal demonio tutto perturbato, protestandomi di volere per l'auuenire amare la mia moglie, come me stesso, *(se la persona maleficiata farà la moglie, dirà, il mio marito, come me stessa)* e di vsare il matrimonio sì per fuggire i peccati della concupiscenza, come per generar prole, all'euarla nel santo timor vostro, & indirizzarla à seruire la Maestà vostra altissima, e lodare, e glorificare il vostro santissimo Nome.

Postea

Art. III. Possidente, seu in corpore existente. 353

Postea cōtra dæmonem iracundo vultu, ac contumeliosis verbis sequentia verba recitans insurgat.

Atto di detestazione da farsi dal Vessato contro il demonio.

E Tù diauolo maladetto neimico di Dio, ribelle del mio, e tuo Signore, apostata del mio, e tuo Creatore, partiti da me senza dimora alcuna: posciache per l'autorità, che m'hà concesso Iddio, per la fede, e confidenza posta nel suo Santissimo Nome, per la virtù, e gratia riceuuta nel Santo Sacramento del Matrimonio, ti comando nel Nome di Giesù Christo, che distrugi qualsuoglia maleficio, che tù habbi fatto nella persona mia, e della mia moglie (*se la persona maleficiata: è la moglie, dica, e del mio marito*) e per l'auuenire non habbi più potestà di molestarmi nella fantasia, ò imaginatiua, ò nel corpo, e massime ne' membri genitali, ne in qualsuoglia potenza dell'anima; ò del corpò: perche intendo, e pretendo di voler viuere, e morire sotto la protezione del Santissimo Nome di Giesù.

Factis à Vexato prædictis confidentiæ in Deum, ac detestationis in dæmonem actibus, Exorcista moneat illum, vt inconcussus in fide persistat, ac in confidentia perseueret, sine vlla hæsitacione credens, dubio procul, cum ipse præceptum expulsuum contra dæmonem enunciauerit, illico omnia maleficia dissoluturum, dæmonemq; recessurum; omnia quippè opera eius malefica in ipso destruentur, & ipse pristinam sanitatem consequetur.

Vexato ergo, omnibusq; astantibus coram Exorcista genuflexis, implorato priùs ab eisdem diuino suffragio, surgat Exorcista, ac sedeat, ac capite cooperto, voce graui, ac terribili contra dæmonem pronunciet sequentem exorcismum.

Exorcismus ad dissoluendum maleficium in Matrimonio operatum.

E GO N. vt minister Christi, & Ecclesiæ auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Ecclesia in ordine Exorcistatus venio contra te, maledicte dæmon, spiritus immunde, qui dereliquisti Deum Factorem tuum, & oblitus es Domini Creatoris tui, qui vsum Sacramenti Matrimonij à Christo instituti ad peccata carnalia euitanda, ad conseruationem Reipublicæ Christianæ, ad multiplicationem humanæ naturæ, & ad nouos milites in Ecclesia Dei procreandos impedire præsumis: & in nomine Domini nostri Iesu Christi præcipio tibi, vt statim sine vlla mora

695.

Actus detestationis contra dæmonem.

696.

697.

Præceptum expulsuum.

destruas omne, quod perfecisti maleficium in hac creatura Dei; recedas totaliter ab ea; nec amplius potestatem habeas illudēdi ei; aut perturbandi sensus eius siue internos, siue externos; vel in ea. causandi odium, abominationem, vel detestationem aduersus alterum coniugem; aut ipsam impediendi, quin possit vti matrimonio suo ad generandam, & enutriendam prolem gratam Deo, & hominibus: (*si persona maleficiata sit uxor, dicat: ad generandum, concipiendum, portandum, pariendum, enutriendum prolem gratam Deo, & hominibus:*) sed longè ab ea fugias, & tecum trahas omnes fæces, immunditiēs, & omnes diabolicas infectiones, quas in corpore isto vsque modo intulisti; ac tollas omnes diabolicas colligationes, ac quascumque remoueas noxas, ita vt creatura ista remaneat libera, & sana, ac si nullam molestiam diabolicam vmquam in seipsa sensisset: sic igitur vt minister Christi, & Ecclesiæ tibi præcipio, spiritus imunde, vt exeas, ac recedas: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Post liberationem, seu post prædictum Exorcismū probare poterit Exorcista, an verè sit libera, modo infra posito num. 746. Et si verè libera inueniatur, gratias Deo referat, vt infra num. 747. habetur.

Q V Æ S T I O III.

Quomodo sint destruenda maleficia infantium, ac puerulorum.

698.
*Et de infantibus
instruendi sunt
parentes, vel
eorum curam
habentes.*

Respondetur, quia pueruli, & infantes rationis vsus compotes minimè sunt, & consequenter instructionis impotes, eorum parentes, vel defectu eorum, nutrices, vel illorum curam habentes esse vocandos; & præter ea, quæ in communi instructione num. 622. & sequentibus habentur, etiam esse instruendos, scilicet: dæmoni sæpe ob eorum modicam in Deo confidentiam, ac maximam in eis diuinæ prorektioni commendandis negligentiam; à Deo infantes huiusmodi, ac paruulos maleficijs afficere permitti: ideòq; etiam plurimum ad eorum liberationem fidei, ac confidentiæ actus in Deum ab eis elicitos valere.

Supr. n. 13. 14.

Quos actus corde, & ore ante Crucifixi imaginem genuflexi præsentè paruulo maleficiato iuxta sequentem formulam possunt enunciare.

Oratione à Giesu Christo per ottenere la liberatione da maleficij fatti à fanciulli.

699.
*Oratio depre-
casina, p. par-
ulis liberadi.*

Signor mio Giesu Christo, che col Padre, e lo Spirito Santo, sete onnipotente, sapientissimo, e clementissimo: come onni-

onnipotente potete liberare questo figliuolino da maleficioj, & ogn'altro male: come sapientissimo sapete il modo per liberarlo: e come clementissimo, e pietosissimo volete liberarlo, essendo per la vostra clemenza, e pietà inchinato à far bene à tutti, & in particolare à quelli, ch'à voi ricorrono, e ne' loro bisogni vi chiedono aiuto. Questo figliuolo à voi non può ricorrere, perche non è capace dell'vso di ragione: però io, che di lui tengo cura, per lui à voi ricorro: e se per la mia poca confidenza nella Maestà vostra, ò per la mia negligenza nel raccomandarlo alla diuina vostra protezione, & alla tutela del suo Angelo Custode, si come per altri miei peccati, li fussero accadute queste molestie corporali, quì prostrato auanti voi, mio Dio Creatore, e Redentore, pentito, e contrito vi chiedo perdono di tutti i miei peccati, prostentandomi, che per l'auuenire non voglio più offenderui coll'aiuto vostro; mà vi voglio amare, e seruire con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze: e mi voglio affaticare ancora, acciò questo figliuolo, quando hauerà l'vso della ragione vi ami, vi serui di tutto cuore, e vi ringratij del beneficio della sanità riceuuta. Vi prego dunque per l'infinita vostra bontà, e misericordia, per la fedeltà da voi seruata nelle promesse vostre, per honor, e gloria del vostro Santissimo Nome, per l'efficacia della vostra Sacratissima Passione, per i meriti della Vergine Santissima vostra diletteffima Madre, e de Santi N.N. miei deuoti, & in particolare per la carità dell' Angelo Custode di questo figliuolino; vogliate liberarlo da qualsiuoglia maleficio, ligatura, fattura, fascinatione, apparitione, spauento, e molestia de' demonij, e de' suoi ministri, e tenerlo sotto la protezione del vostro Santissimo Nome.

Postea contra dæmonē detestationis actū sub sequenti formula enunciet.

Atto di detestazione contro il demonio.

ET à te diauolo maladetto, nemico di Dio, apostata del mio, e tuo Creatore, ribelle del mio, e tuo Signore, per l'autorità riceuuta da Dio nella fede, per la cura, che tengo, e deuo tenere di questo figliuolino, comando nel nome di Giesù

Christo, che distruggi qualsiuoglia maleficio, ligatura, fattura, ò fascinatione, che tu habbi fatto per te stesso, ò per mezzo di Streghe, ò Malefici tuoi seguaci, e ti parti subito da lui; e per l'auuenire non habbi più potestà di molestarlo in modo alcuno; perche l'hò posto, e collocato sotto la protezione del Santissimo Nome di Giesù.

§. I.

701.

EXorcista post prædictam parentum, vel paruulorum curam habentium protestationem in Deum, & detestationis actum in dæmonem (ante pedes ipsius Exorcistæ iisdem parentibus, vel paruulorum curam habentibus genuflexis paruulum maleficiatum tenentibus) consuetò more infideat, & cooperto capite iuxta sequentem formulam, præceptum expulsium contra dæmonem pronunciet.

*Exorcismus ad maleficiam paruulis illatum destruendum.**Præceptum expulsium.*

EGO N. vt minister Christi, & Ecclesiæ in nomine Iesu Christi præcipio tibi, dæmon, qui maleficiam perfecisti in corpore istius paruuli, vt statim sine vlla mora destruas omne maleficiam, ab eo auferas omnem ligaturam, facturam, fascinationem, ac quamcumque molestiam, ac vexationem, ac recedas totalitèr ab eo, tecum trahendo omnes faeces, ac immundities, si quas in corpore illius immisisti: nec amplius habeas potestatem ei apparendi sub quacumque forma, vel figura; aut vexandi illum intrinsecè, vel extrinsecè, diè, vel nocte: aut perturbandi sensus eius interiores, vel exteriores: vel quocumque alio modo molestandi: Sic volo, sic iubeo, vt minister Christi, & Ecclesiæ In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Deindè Exorcista surgat, & stans sequentem orationem deprecatiuam subiungat.

Oratio deprecatua.

Dominus Iesus Christus apud te ✠ sit, vt te defendat: intra te ✠ sit, vt te conseruet: ante te ✠ sit, vt te ducat: post te ✠ sit, vt te custodiat: super te ✠ sit, vt te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in unitate perfecta viuunt, & regnant in secula sæculorum. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis ✠ Patris, & Filij, & Spiritus Sancti descendat super te, & maneat semper. Amen.

Q V Æ S T I O I V .

Quomodo paruuli præseruandi sint à maleficijs .

Dico primò, vt pueruli à maleficijs præseruentur, eorum parentes, vel illorum curam habentes, quantum in se est, facere debere, vt se in gratia constituent, ac pro infantibus, ac puerulis omnia illa adimpleant, quæ in seipsis, si seipsos à maleficijs præseruare vellent, adimplerent. Nam sicut, ait Augustinus, parentum negligentia sæpius causa esse potest, quòd eorum filij maleficijs afficiantur; ita eorum oratio pro pueris ad Deum effusa est illis maximæ utilis ad eos à quibuscumque maleficijs præseruandos. Quare eorum parentes, vel illorum curam habentes eos quoti diè Deo commendare, & sub protectione Sanctissimi Nominis Iesu constituere debent, ac super eos recitare possunt illam breuem orationem supra positam nu. 601. incipientem, *Ecce crucem ✠ Domini, &c.* & scriptam, vel typis impressam ad pueri collum appendere: Deinde illum Beatissimæ Virgini, nec non Angelicæ custodiæ, aliorumq; Sanctorum suffragio, & intercessioni commendare.

Dico secundò, eis demones cõtemnere, ac paruipèdere, diuina fretis protectione profuturum. Et si fortasse vererentur, quòd aliqua Strix accederet, ac puerulum in brachijs accipiendo sic constringeret, vt ipsius ossa rumerentur, vel nerui retraherentur: vel demõnis ope sanguinem illius sugeret, vt eas præstare refert Bartholomæus Spineus Sacri Palatii Magister *quæst. 8. de Strigibus, & Delrius lib. 3. Disquis. Magic. q. 4. sect. 1. pag. mihi 348.* dicens: *Huc referenda Strigatio, quando puerulorum exsugunt sanguinem, venis ungue, acu, aut aliter ope dæmonis apertis, tunc nutrices moneant, ne luiusmodi mulieres suspectas ad puerulos accedere; nec vlnis, aut brachijs eos tenere permittant; sed eas virili animo è domus ingressu arceant, ac repellant. Nocturno verò tempore ianuis clausis cùm Striges domos sine dæmonis ope ingredi nequeant, paruulos contra dæmonem, nedù oratione, sed & breuibus sacris, Agno Dei bullæ impresso, vel oleo benedicto, reliquijs Sanctorum, vel S. Ioannis Euangelio, & aquæ benedictæ aspersione lectulum, vel cunabulum, puerulos, & cubiculum muniat, & nihil demõn contra eos male poterit operari.*

A R T I C V L V S I V .

De Damone Obsistente, seu Renitente .

Quoniam in dies experientia docet, multos Obsessos, Energumenos, ac Maleficiatos ad Exorcistas accedere, ab eis instrui, & se perfectam fidem habere affirmare, ad eò vt Exorcistæ contra dæmonem eos possidentem exorcismos, & coniurationes proferant, nec tamen liberari videntur: arguunt, increpant, vocem extollunt, insultant, desudant, velis,

702.
*Instruendi sunt
parentes, vel
paruulorum
curã habentes.*
Sup. nu. 89.

703.
*Cautela cõtra
Striges seruan-
da.*
Supra 670.

704.
*Exorcista quã-
doq; incassum
dæmones adin-
rants.*

remisq; vt illum è corpore possessio explodant, contendunt; & tamen aerem verberant, furdo canunt, oleum, & operam perdunt; ideò vnde proueniat: demonum resistentia, est qurrendum.

Q V A E S T I O I.

An demonum resistentia preceptis Ecclesiasticis factis proueniat ex vi, & potentia demonum, vel ex parte Dei, vel Exorcistæ, vel Energumeni.

705.
Ratio difficultatis secundum aliquos, est demonis obstinatio.
Hæc opinio refellitur.

SI nos aliquorum Doctorum tam priscorum, quàm modernorum mentem sequi vellemus, hanc resistentiam à demonibus prouenire dicemus: eò quia eorum alij alijs in malo sunt obstinatiores, ideòq; peruersiores, & in Exorcistæ præceptis resistendo validiores.

At quia nos Exorcistam contra dæmonem, non viribus humanis, ac creatis; sed virtute diuina, quæ est infinita, pugnare fatemur; & finiti ad infinitum nulla est proportio; ideò resistentia ex virtute, ac potentia dæmonis prouenire non potest: quia totus infernus cum omnibus dæmonibus respectu diuinæ virtutis, quæ expelluntur, nihil est; ideò illicò, cum Deus virtute sua concurrat, omnes recedere compelluntur. Sicut etiam in vexando, quòd aliquis Energumenus magis, quàm alius vexetur, ex eo non prouenit, quòd ipse à potentiori dæmone, & ille à debiliori possideatur: quia dæmones in vexando secundum totam efficaciam suarum virium naturalium non operantur. Nam si sic operarentur, illicò omnes homines, nisi à superiori virtute impedirentur, occiderent; sicut bene docet S. Bernardinus *serm. 6. de misericordia perfectione art. 2. cap. 3.* sed operantur secundum quod eis à Deo permittitur, vel iubetur: vt docet Beda *in lib. Variar. qq. quæst. 9.* & alij apud Suarez *tom. 1. de Angelis lib. 8. cap. 20. nu. 10.* Vnde aliquando vnicus dæmon ex vltimis, & infimis maiora damna, ac acriores torsiones in vno Energumeno, quàm plures dæmones ordinis superioris in alio producit; & hoc non alia de causa, nisi quia dæmon maiorem à Deo illum torquendi obtinet facultatem, quàm illi plures superioris ordinis, qui in Energumeno a se ad torquendum possessio magis à Deo vbiq; præsentia coercentur. Si ergo à dæmonis possidentis virtute, & potestate illa resistentia non prouenit, eam prouenire est dicendum: quia Deus virtute sua ad dæmonem coercendum, & ad præceptum Exorcistæ dæmoni impositum tunc temporis eum expellendum concurrere non dignatur. Si. n. concurreret Deus, infallibiliter dæmon eijceretur.

§. I.

706.
Cur Deus ad dæmonem expellendum non semper concurrat, inuocato nomine suo.

Verùm cum sæpe, ac sæpius Deum, quantum est ex parte sua, semper ad dæmonem expellendum paratissimum esse dixerimus; & positis ceteris requisitis ex parte ministri, & Energumeni, Ecclesiæ, & in se credentibus promississe, quòd in nomine suo dæmones expellerent, & alia mirabilia operarentur, quòd idem fuit ac dicere, se ad inuocationem Sanctiss. Nominis.

Nominis sui fide perfecta, ac sine hēsitatione à nobis factam dæmones expulsum, aliaq; miracula operatum, cur semper ad dæmones expellendos inuocato suo nomine, si à pietate, ac bonitate sua, & à promissionis suæ fidelitate ad hoc maximè ducitur, non concurrat ?

Huic difficultati, scio, quòd Antiqui Auctores, & ex modernis aliqui, qui de hac re tractant, responderent dicentes: *Non esse credendum ob ipsius Exorcista, aut obsessi culpam dæmones non expelli; quia etiam ex occulto Dei iudicio: aut ob ipsius obsessi maiorem utilitatem: vel aliorum exemplum: aut ob aliud Ecclesia commodum contingere potest: quia, aiunt, nimis graue esse, vt in re dubia certa detur sententia.* 11. quæst. 3. c. quamuis, & c. non solum eadem cau.

Sed hanc opinionem quoad primum, & secundum membrum falsam esse, supra demonstraui à num. 20. inclusiuè vsque ad 25. exclusiuè, vbi sapius Deum non concurrere ad dæmonem expellendum tum ob Energumeni, tum ipsius Exorcista defectus exactè probaui; quod etiam ostendimus à num. 261. vsque ad numerum 347. vbi egimus de prudentia Exorcista in erroribus vitandis circa adiurationem. Similiter non est vsquequam verum, quòd dæmones ex occulto Dei iudicio non eiciantur; sed hoc verum est duntaxat respectu ignorantium rationes diuinæ permissionis maleficiorum, & diabolicarum vexationum, de quibus supra num. 133. & sequent.

707.
Responso plurimum Auctori refellitur.

Supra a n. 133. vsq; ad n. 146.

§. II.

Dicimus ergo, Deum volutate signi omnes Obsessos, & Energumenos, ac maleficio affectos à dæmone, quantum est ex se, liberare velle: quia ad hoc à sua infinita bonitate mouetur, vt promisit Marci 16. nempe quòd omnes in se credentes dæmones eijcerent. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eicient.* Sed hæc voluntas signi conditionata est, & non absoluta: includit enim duas condiciones, quibus positis, promissio infallibiliter adimpletur.

Prima conditio est, vt Energumeni, & maleficiati, sicut & Exorcista à Deo dæmonem expellere in nomine Iesu deposcant. Quid autem est petere in nomine Iesu? nil aliud sanè est, quàm in nomine Saluatoris postulare. *Iesus enim* ait Gregor. homilia 28. in Euang. *Saluator est; vel etiam salutaris dicitur: & qui petit in nomine Iesu, salutaria petit, & illa obtinet, que petit.* Si ergo liberatio à dæmoniaca vexatione ipsi vexato futura sit salutaris, illà utique obtinebit. Si verò liberatio animæ obsessi futura non sit salutaris: vel maius bonum sit impeditura, tunc promissio non seruatur; quia conditio præsupposita non subsistit.

Secunda conditio est, qui talem salutarem liberationem petunt, fide firma, & inhesitante petant: Si enim aliquo modo hēsitent, ac dubitent, Deum eos à dæmone, etiam si liberatio sit salutaris, liberare non velle, à Deo liberationem non obtinebunt. Quod eruditè docet Alphonſus à Castro lib. 6. aduersus Hæreses, verb. Exorcismus. *Quòd autem, inquit, non semper fiat, vt inuocato nomine Iesu, dæmon egrediatur, minima fides ipsius inuocantis est in causa. Nam si perfectè credidisset, hæc & maiora fecisset. Et ad hos solos,*

708.
Deus voluntate signi vult omnes obsessos à dæmone liberare.
Supra nu. 410. Voluntas signi est conditionata. 1. Vt liberatio sit salutaris.

Supra nu. 445. & sequent.

709.
2. Vt vexatus petat ex fide.

Sup. nu. 455.
& seq.

videlicet in fide perfectos Dei promissio Marci ultimo : In nomine meo demonia eijcient : *pertinere videtur : quia prius dixerat* : Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur, &c. Obsessi ergo, & Energumeni, quibus aliqua istarum deficit conditionum, etsi exorcizentur, non liberantur : quia Deus ad Exorcistæ præceptum non concurrit ; Deo autem non concurrente, Dæmon Exorcistæ præceptis resistit, & exorcismos contemnit : quia Deus illum virtute sua diuina ad eis obedientiam præstandam non compellit.

Q V Æ S T I O 11.

Quanam sint genera Energumenorum, ad quorum liberationem Deus difficillimè concurrit.

710.

Q Vinque Energumenorum genera à dæmone liberari difficillimè posse experientia rerum magistra me docuit.

Peccatores in malo iuuerari obsessi difficillimè liberantur.

Primi generis Energumeni sunt peccatores obstinati, qui alicuius grauis peccati causa, imò ob eorù plurima scelera, in quibus inueterati sùt, non solùm Deo permittente ; sed sæpè ipso iubente, à dæmone possidentur, quorum exempla plura affert Delrius lib. 3. *Disquis. Magic. par. 1. quæst. 7. sect. 2.* & nos docuimus supra num. 82. Huiusmodi enim arreptitij, vt dæmoniacas euadant vexationes, sanitatis consequendæ desiderio ducti ad Ecclesiasticos confugiunt ministros petentes, rogantes, & suppliciter implorantes, vt per exorcismos, ac præcepta à dæmoniacâ tyrannide eripiantur : & tamen non nisi post longum tempus liberantur.

§. I.

711.
Quare.

SED vnde hoc ? Si enim Deus per signi voluntatem ostendit, se velle omnes Energumenos à dæmone liberare, dum in eo fiducia suam collocauerint ; & ad hoc Ecclesiæ potestatem dedit ad dæmones eijciendos, vt ad istorum peccatorum iam sua detestantium peccata, humiliterque à Deo, & ab Ecclesia auxilium implorantium liberationem statim non concurrat ?

Quia liberatio citò practica nõ esset eis salutaris.

Respondetur, Deum nõ nisi post diurnam ab eis peractam pœnitentiã concurrere : quia si citò in principio concurreret, illa liberatio eis salutaris non esset ; sed noxia, ac detrimentosa : quia si sanitatem pristinam assequerentur, ex inueterato peccandi habitu ad pristinum peccati statum reuertentur ; sic fierent nouissima peiora prioribus. Licet ergò Deus signi voluntate omnes Energumenos à dæmone liberare velit ; hoc tamen conditionatè vult, suppositis nempe duabus conditionibus, quarù altera est, quòd liberatio salutaris sit, vel saltem non noxia, vel maius bonum non impeditura : altera, quòd ex vera fide postuletur. Voluntas igitur beneplaciti Dei est, vt hi Energumeni à dæmone possideantur, ac torqueantur, donec peccandi habitus sit destructus, ne post liberationem illicò ad vomitum reuertantur : *Hac enim est voluntas Dei*, ait Paulus 1. Thessal. 4. *sanctificatio vestra ;*

Stra; scilicet vt liberatio à dæmoniaca vexatione eis non sit obfutura, sed profutura.

§. II.

Secundi generis Energumeni sunt mulieres, vel masculi adolescentes à dæmonibus incubis possessi. Spiritus incubus est ille, qui formam viri visibiliter, vel inuisibiliter accipiens cum mulieribus per naturam: aut cum eisdem, vel cum masculis contra naturam se permiscet. Succubus verò, qui mulieris forma assumpta viris se supponit: vt memorat Innocentius VIII. in Bulla contra Maleficos, quæ incipit: *Summis desiderantes* supra relata num. 109. & affirmant Arnobius lib. 5. contra Gentes, D. Augustinus lib. 15. de Ciuit. Dei cap. 23. Alexander Alenis par. 1. quæst. 78. D. Bonauentura, D. Thom. Scotus, Durandus, Gabriel, & Paludanus in 2. dist. 8. Martinus de Arles, Franciscus Valecius Medicus, & Delrius lib. 2. *Disquisit. Magic. quæst.* 15.

712.
Mulieres, vel
adolescentes ab
incubis vexari
difficillimè li-
berantur.
Spiritus incu-
bus quis sit.
Spiritus succu-
bus quis sit.

Isti Vexati sūt
in triplici gene-
re.

Sunt autem in triplici genere, qui talia patiuntur.
Alij sunt arreptitij: Hi vt plurimum non realiter; sed imaginariè tantum afflictiones, & motus patiuntur inhonestos.

Alij sunt à dæmone possessi; non tamen eorum potentias possident; sed tantum corpore abutitur: & ferè semper in corde, & in venereis partibus habitat, quas ad carnalia delectamenta excitat, cum hoc tamen discriminè, quòd cum aliquibus die, vel noctu viri forma assumpta concùbit: vt anno Domini 1649. quædam mulier de seipsa mihi enarrauit, singulis noctibus se cum dæmone incubo sub viri forma commiscere, variasq; cum eo carnales spurcitas exercere; ad Deum blasphemandum induci; cum eo, veluti proprio marito conuersari, loqui, & sæpius extra domum deferri ad concumbendum etiam cū viris Magis, ac maleficis. Ex cuius verbis eam consensum dæmoni, nedum implicitum, sed & explicitum præstasse, valdè suspicandi sumpsi occasionem. Cum quibusdam verò non assumpta viri forma; sed phantasie duntaxat alicuius viri forma, seu specie, vel imagine præsentata; realiter verò ex aere denso formati virga, & coleis concumbit: vt cum illa, de qua supra num. 564. faciebat.

Hi vtique difficillimè liberantur à dæmone: quia difficillimè fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum actus, se liberandos fore elicere valent: quia cum spiritui incubo subiacendi habitum fecerint, si non explicitum (vt sæpè euenit) saltem implicitum assueti sunt præstare consensum; & ad eò infirmati mente, & corpore sunt, vt vix vnquam confidentiæ actus, quæ ad liberationem necessaria est, elicere possint; imò in corde suo oppositum sentiunt: vt latè supra num. 563. & 564.

Cur difficilli-
mè liberentur.

§. III.

Tertij generis Energumeni sunt viri, ac mulieres à dæmone ab infantia possessi, qui ob temporis longitudinem, quo dæmon eorum phantasie varios

713.
Adulsi Energum-
eni ab infan-
tia difficillimè
liberantur.

varios instillauit errores, vt à diuino implorando auocaret auxilio, iam affueti sunt ad diabolicis credendum suggestionibus; ità vt statim ac sibi à dæmone aliquid suggeritur, illicò ad pulsus eius operantur: quia ex multis actibus, & longo tempore iam firmam ad dæmoniis tentationibus assentiendum habent inclinationem, & habitum retinent inueteratum. Cum enim dæmon multa eis futura enunciauerit, quæ postea esse cognouerunt, facile etiam in cæteris ei credunt: puta, admonet dæmon obsessum, dicens: *Tali die, si iueris ad Ecclesiam, in terram cades, & gentes te irridebunt*: (cuius casus ipse diabolus postea est causa.) *Veniet Exorcista crastina, vt me expellat, sed in vanum laborabit: quia ligatus sum in hoc corpore per maleficia, quæ ipse ignorat. Hodie pater tuus ad Numinas nihil lucratus est. Dens vult me manere in hoc corpore vsque ad annum sequentem. Non possum exire ex hoc corpore, donec moriatur maleficus, qui huc me misit. Hic coactus sum manere, donec moriatur mater tua, vel pater tuus, vel frater tuus: vel donec purgaueris tale peccatum, quod patraisti.* Hæc, & alia incessanter imaginatiuæ, ac phantasiæ talium Energumenorum dæmon representat, quibus ex continuo habitu assentientes, ac fidem præstantes, consequenter minimam, aut nullam potestati diuinæ, & auctoritati Ecclesiasticæ fidem præbent; ideòq; non nisi difficillimè ad fidei firmæ, ac confidentiæ perfectæ actus, quæ ad liberationem necessaria est, se vnquam disponere valent.

*Quia debita
carent fiducia.*

714.

Hac de causa, quando *Marci 9.* vnus ex Iudæis ad Christum adduxit filium suum habentem spiritum mutum, spumantem, allidentem, & stridentem, quem discipuli eius eicere non potuerant, Iesum eius Patrem his verbis interrogasse arbitror. *Quantum temporis est, ex quo hoc ei accidit?* Cui ille dixit: *Ab infantia*: vt ex huiusmodi responsione difficultas innotesceret liberationis: quia ob habitum, quem tam pater, quàm filius in nimium pertimescendis diabolicis minis, ac dæmonis suggestionibus faciliter assentiendo, fecerant, à fide, ac fiducia, quæ ad liberationem necessaria erat, nimis erant alieni: idcirco eos reprehendit dicens: *O Generatio incredula, quandiu apud vos ero? quandiu vos patiar? si potes credere, omnia possibilia sunt credenti.*

§. IV.

715.
*Persona spiri-
tuales obfessa
difficillimè li-
berantur.*

Qvarti generis Energumeni sunt personæ (maximè mulieres) spirituales Christianæ vacantes perfectioni. Istæ enim pro Christo mala pati desiderio flagrantes videntes Energumenos multas à dæmone sustinere torsiones, & afflictiones, optant, & ipsæ, imò aliquæ à Deo petunt, vt in ipsas dæmones immittat, à quibus pro Dei amore multa valeant tormenta sustinere. Sed ecce dæmon noctu, dum noctes insomnes ducunt, eorum phantasiæ representat, iam esse voluntatem Dei determinatam, vt à dæmone possideantur, vt ipso eas affligente, in Christianæ perfectionis palestra, & in virtutum exercitio magis magisque sint profectura. Quæ omnia Angelorum visiones esse credentes suggestioni assentiunt, ac per liberum arbitrium diabolo facultatem cōcedunt, vt liberè corpus suum ingrediatur.

Qui

Qui aliquando (Deo ſic permittente) illarum corpus ingreditur, à quo diſſicillimè (ne dicam, vix vniquam) queunt liberari.

Ratio eſt : quia huiusmodi perſonæ, etſi ab Exorciftis remedia ad liberationem ordinata perquirunt : quia ſe à dæmone ad multa mala induci, & à bonis pluribus peragendis impediri vident ; nihilominus non niſi ratò à dæmoniaca eripiuntur tyrannide ; quia in fiducia erga Deum ad ſuam liberationem neceſſaria deficiunt ; Diſſicillimè enim ſibi ſuadere volunt, Dei voluntatem eſſe omnes à dæmone obſeſſos nunc liberandi, ſi liberatio huiusmodi ſalutaris fuerit, & ipſi obſeſſi perfectam fidem habuerint, quaſi Chriſtus centies hanc ſuam voluntatem apertè in diuina ſcriptura non declarauerit, ſed potiùs Deum ipſas ſic diù torqueri velle opinantur.

Quæ perſonæ implicite ſaltem temeritatis labe nò videntur carere, dum poſthabito maiorum ſuorum conſilio, ipſæmet ſibi à Deo in perfectionis ſchola progrediendi iuxta ſuam propriam voluntatem methodum assignari volunt, nempe per dæmoniicas vexationes, ac infeſtationes, non conſiderantes mala etiam culpæ, quæ à communi Dei, & hominum inimico inceſſanter contra Dei honorem, hominumq; ſalutem intentantur; quaſi apud Deum perfectiora media non ſint, quibus ad certiora virtutum incrementa valeant prouocari. Diuinæ etiam clementiæ quodammodo iniuriam haud dubiè in hoc inferunt, quòd Deum gaudere, vt ſerui ſui amici ſub dæmonis eius infenſiſſimi hoſtis poteſtate maneant, arbitrentur. Hac de cauſa Dèus ad dæmonem coerendum non concurrit, dum Exorcifta dæmoni præcipit, vt è corporibus exeat : quia huiusmodi liberationem ſibi futuram eſſe ſalutarem non credunt : nec Deum ad ſuam liberationem concurrere velle, conſidunt; ſed cum hæſitatione, ac cum formidine de oppoſito ſemper perſiſtunt.

716.
*Quia debita
carent fiducia.*

*Error occultus.
Eccl. 32. v. 24.
Supranu. 486.*

§. V.

Quinti generis Energumeni ſunt homines, ac mulieres duræ ceruicis, ac propriæ aſtimationis. His enim à dæmone, eorum infirmitatem eſſe à cauſa naturali prodeutem ſuggeritur, ideoq; non poſſe Exorciftæ miniſterio auferri. Quas diabolicas ſuggeſtiones cogitationes eſſe à ſuo proprio iudicio, ac cerebro ſibi adminiſtratas putantes, firmiter illis adhærent, & vt veras, innuariabiles, & infallibiles amplexantur. Vnde conſequendæ ſanitatæ deſiderio ducti ſic à parentibus, vel amicis perſuaſi ad Exorciftam accedunt, qui nedum per indicia probabilità ; ſed per certa, & euidentia infirmitatem à dæmone cauſatam eſſe agnoſcens, hanc illis veritatem ſuadere conatur. Verùm licet Exorciftæ ſuaſionibus, qui ſpeculatiuè, & practicè per euidentia ſigna eis veritatem oſtendit, aſſentire videantur; nihilominus vix operari, aut loqui Exorcifta deſiſtit, quòd iterum dæmoniicis ſuggeſtionibus credunt : quas rationes euidentiores eſſe ex ſui ſubtiliſſimi, ac firmiſſimi cerebri promptuario deſumptas exiſtimantes, illas ſequuntur; indicantq; non exorciftico miniſterio, ſed medicorum pharmaciſ ſanitatem eſſe obtinendam.

717.
*Energumeni
dura ceruicis
diſſicillimè li-
berantur.*

*Ratio diſſicul-
tatis.*

Quare

§. VI.

718.
*Repetitio bre-
 uis causa pra-
 dictarum diffi-
 cultatum .
 Peccatores ma-
 gni .*

Quare omnes prædicti obsessi difficillimè liberantur, vel quia liberatio eis non profutura, sed obfutura potiùs esset: vel ob firmæ fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum: nec non ob detestationis dæmonis, ipsiusq; peruersarum suggestionum defectum, quæ ab huiusmodi fiducia mentem auertunt.

Primi quidè generis obsessi non facilè liberantur; quia repentina eorù liberatio non eis salutaris (vt diximus) sed noxia esset: vel etià quia, cum ex longo peccandi habitu eos eorum cor reprehendat, difficillimè possunt firmæ fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum actus elicere; ac pari modo nec dæmonem, eiusq; suggestiones detestari, cui diù libenter per commissâ peccata inseruierunt, ac per voluntarium consensum conuiuertunt.

*Vexati ab in-
 cubis .*

Secundi generis obsessi difficillimè etiam fidei actus elicere possunt: quia mens eorum ex coniunctione cù appetitu sensitiuo ex continuis carnis spurcijs nimis valde est obscurata, & maculata, idè cùm sensui, ac carni sit subiecta, ex totis præcordijs ad Deum difficillimè potest eleuari. Nec dæmonem detestari audent, à quo continuè veneris, veluti ab amasio, seu coniuge dilecto delectationibus afficiuntur.

*Obsessi ab in-
 fantsia .*

Tertij generis obsessi non minori detinentur difficultate; quia isti potiùs oppositis confidentiæ à Christo requisitæ actibus assentiunt ob habitum ex frequentatis actibus genitum, quo semper ad oppositum tendunt, ad credendum scilicet, quòd non nisi post longum tempus liberabuntur. Hinc nisi difficillimè detestari dæmonem valent, à quo multa futura eis prænunciantur; quæ cùm postea euenire conspiciant, gaudent, & latantur.

*Persona spiri-
 tuales .*

Quarti generis similiter difficillimè firmæ fidei actus elicere queunt: quia ne Deus oppositum velit, suspicantur, videlicet, vt à dæmone vexentur, vt sic in virtutum exercitio magis perficiantur. Hi detestari dæmonem minimè audent: quia illum, non vt hostem, & maleficum, sed vt amicum, & beneficum meditantur, à quo ad maiora christianæ perfectionis incrementa, quasi tot calcariibus sibi videtur prouocari.

*Energumeni
 dura cervicis .*

Quinti generis tandem pari modo maxima cum difficultate fidei actus elicere valent: & si quandoque aliquos eliciunt, non perseuerant: quia ægritudinem suam remedio supernaturali indigere non credunt; sed potiùs pharmacis naturalibus esse tollendam existimant: Nec ad dæmonem contemnendum mouentur; quia illum ibi adesse non credunt, nec talem ab eo ægritudinem causari opinantur.

§. VII.

719.
*Cur accedant
 ad Exorcizas .*

Quare omnes prædicti Energumeni consequendæ sanitatis desiderio laborant, quo ad remedia tam corporalia, quàm spiritualia inuestiganda ducunt, & aliquam spem, vel opinionem potiùs habent illis medijs optatam obrinendi sanitatem. Sed quia spes, seu opinio
 illa

illa est cum formidine de opposito, idest hæsitatione, ac dubietate plena, similes sunt fluctui maris, qui à vento mouetur, & circumfertur, vt ait Iacobus Apost. *epist. sua canon. cap. 1.* Non ergo æstiment, quòd accipiant aliquid à Domino: quia Deus illos sub potestate dæmonis derelinquet, ac diuina non concurrente virtute, dæmon Exorcista præceptis obsistet, atq; resistet. Quod diligentissimè ab Exorcistis est obseruandum: quia omnes obsessi, siue Energumeni, vel maleficiati se fidem habere dicunt; sed sæpius nõ est fides, seu fiducia, de qua loquimur; sed desiderium, aut spes valde hæsitans; ac dubijs inuoluta.

Q V Æ S T I O III.

Quomodo huiusmodi diabolica repugnantia sit auferenda.

Dicendum: cùm Exorcista post communes instructiones Energumeni factas, post Sacramenta sæpius ab ipsis frequentata, post alia huiusmodi spiritualia tam generalia, quàm particularia pharimaca eis exhibita, sua præcepta ad dæmones expellendos nõ proficere viderit, ad iterum noua præcepta expulsua repetenda velox non sit, licet ipsi Energumeni se fidem habere asseuerent; sed diu illos probet, & obseruet, an ipsi instanter, humiliter, ac suppliciter ab Exorcista, vt dæmones expellat, expostulent. Dicat eis illa verba Christi, quæ Cæco clamanti: *Iesu fili David miserere mei*, dixit: *Quid vis, vt faciam tibi?* vt ex ipsorum responsione firmam illorum fidem, ac perfectam confidentiam in Deum agnoscendi locum desumat. Similiter attendat, an ipsimet facillimè dæmonem expugnent, ac reprimant, & an ad præceptum à se in nomine Iesu dæmoni factum, confestim illos cesset molestare. Pâriter consideret, an eorum oculos non cogitabundos, ac veluti ad contemplandum eleuatos non stare agnoscat; sed eos vultu, & aspectu se ostendere ei, quod ore pronunciant, toto corde, & affectu adherere; tunc signum erit, quòd benè sunt probati. Poreritq; Exorcista tunc ad præcepta deuenire expulsua, quæ *sequenti articulo* habètur. Sed vt plurimum hos, non humiliter, non feruidè, non liberè, & absolutè auxilium petere ab Exorcista videbis; sed tepidè, ac segniter, potius à parentibus, consanguineis, vel amicis coacti, quàm à propria voluntate ducti: Ac de dæmone non sicut de inimico: sed veluti de persona familiari, & amica sermocinari: Quæ omnia sunt signa, eos generosa fide, ac fiducia in Deum, & eorum, quæ ad suam liberationem obtinendam necessaria sunt, carere.

Q V Æ S T I O IV.

Quenam sint remedia particularia pro primi generis Obsessis.

Responderetur, cùm huiusmodi obsessi sint inueterati peccatores, Deum ad eorù delicta purganda, ob quæ æternis essent destinandi supplicijs, hos dæmoniis vexationibus à dæmone torqueri permittere; nihilominus,

720.
Cautela seruanda ab Exorcista, vt cognoscat Energumenos debitã habere fiduciam.
Marci 10.48.

721.
Documenta ab Exorcista erandenda obsessis peccatoribus.

vt per exorcisticū munus à tali vexatione liberari ualeant, esse admonēdos.

Primò, ut ex totis præcordijs conuertantur ad Deum, ut Deus per Ioelē c. 2. monet, dicens: *Conuertimini ad me in toto corde uestro, in ieiunio, & fletu, & planctu*, ut latè supra docui num. 352. & sequentibus. Vtilissimūq; erit, eos ad omnia peccata etiam aliàs confessa, sed grauiora iterum in confessione aperienda, ac detestanda, adhortari.

Secundò, ut citius quàm poterunt, diuinæ iustitiæ satisfaciant uindicanti, hos Exorcista commoneat, ut corpus suum ieiunijs, disciplinis, abstinentijs, mortificationibusq; castigent, (& si diuites sint) eleemosinis: quia, ut D. Ambrosius docet ad Virginem lapsam cap. 18. *Grandi plaga alta, & prolixa est medicina, grande scelus grandem habet necessariam satisfactionem*. Nam si huiusmodi afflictiuus pennis diuinæ iustitiæ satisfecerint, facillimè à Deo suam de dæmonis uexatione liberationem obtinebunt: quia Deus, qui iustissimus est, bis in idipsum non iudicat, nec supra demerita castigationes puniendo infligit.

Sup. nu. 556.

Tertiò, vt liberatio à dæmone eis profutura sit, iubeat Exorcista, vt aliqua exercitia spiritualia eligant, quibus toto tempore vitæ suæ continuè incumbant: puta orationi, nedum vocali, sed mentali, Eucharistiæ sepius sumende, & alijs huiusmodi; vt sic peccata cauentes, occasionem etiam caueant, ob quam à dæmone post liberationem iterum possideantur.

Quartò tandem, cum illos perfectè probatos esse iuxta regulas generales supra positas num. 647. & sequentibus, nouerit, poterit ad præcepta expulsiua iuxta ordinem positum *Articulo sequenti num. 737. & seqq.* deuenire.

Q V A S T I O V.

Quæ sint remedia particularia pro Obsessis secundi generis.

722.
Monita tradē-
da Vexatis ab
incubis.

Responderetur, vt ab huiusmodi obsessis Exorcista, diuino fauente Numine, dæmonum repugnantiam auferre valeat, ab eo, quæ sequitur esse obseruanda.

Primò obsessam diligenter de principio, & ordine talis passionis interroget, vt facilius eijciantur: maximè, an fidem negauerit, vel aliquem actum contra eam fecerit: an illos dæmones, nec me inuocauerit: an aliquod interuenerit pactum: an in forma alicuius amasij, vel dæmonis forma, puta, monstuosa, se cum illa commiscuerit. Item de loco, & tempore, & alijs circumstantijs, vt pluries solet euenire.

Secundò admoneat, quòd dæmon in nobis, quæ peccata sunt, sine nobis operari non potest, id est nisi aliquis cōsensus, saltem implicitus, & tacitus adit, seu interpretatiuus. Nam subiacere, vel spiritibus immundis in actibus lasciuix supponi, ad substantiam, & ad peccati modum spectat; idè ne dicatur, quòd in rebus consensus negatur, & quòd certè corpus ad tales actus impellitur: quia subtiliter decipitur, dum dæmon in virtute primi cōsensus dati habitualiter perseuerantis, eum non ampliùs retrorahi posse, & corpus eius in sua esse potestate, credere facit. Sed hoc est falsissimū, quia
semper

semper consensus liber existit, & quilibet per liberum arbitrium, mediante Dei auxilio, demonis audaciam vincere potest, ac totaliter eius impetus exterminare. Sed difficultas tantum ex habitu provenit demoni subiacēdi.

Sup. nu. 105.

Tertio ostendatur ei peccati grauitas; ideòque ad contritionem, ad lacrymas, ad firmum propositum ab eo, diuino opitulante Numine, recedendi, inducatur: quotidie peccata sua, & omnia, quę sibi eueniunt, & euenerunt à principio, quo à dæmone comprimi cępit, confiteatur, ac sæpius sacratissima Eucharistia reficiatur.

Quarto suadeat, vt ex totis præcordijs coram Deo sæpissimè se super omnia Deum amare velle, nec tunc, nec vnquam dæmoniis suggestionibus, & agitationibus assentiri, protestetur.

S. I.

Quinto, vt sæpissimè Iesu inuocet nomen, ac humiliter, & deuotè sequentem, aut similem proferat orationem, adhortetur.

Signor mio Giesù Christo, che sete il mio Redentore, Signore, e Protettore, difendetemi, & aiutatemi contro questo diavolo maladetto, immondo, e sporco; e non permettete, che habbia potestà alcuna sopra il mio corpo.

723.

Orationes recitanda ab Obsistentibus prædictis.

Deinde oratione, quę sequitur, Sancti Spiritus suffragia deprecetur.

Vre igne Sancti Spiritus renes nostros; & cor nostrum, Domine, ut tibi casto corpore seruiamus; & mundo corde placeamus: qui vis, & regnas in secula seculorum.

Postea Beatissimam Virginem Gentricem Dei Mariam inuocet, atque eam in matrem, tutricem, ac protectricem eligat, nec non Angelum custodem suum, & alios Sanctos suos deuotos sibi postulet suffragari.

Sexto, moneat illam, vt numquam, quoad fieri potest, maneat sola die, vel nocte: nec se ad solitaria loca recipiat; sed secum aliquam mulierem, (si persona vexata sit mulier) deuotam, humilem, ac Deum timentem habeat, cui, quotiescumque à dæmone molestatur, statim suam manifestet vexationem; quę statim ambo genuflexæ deuotè sanctissimum nomen Iesu inuocent modo supradicto. Deinde ambo dæmonem detestentur, ac in Iesu nomine ei præcipiant, vt recedat, nec illam audeat siue in anima, siue in corpore molestare. Et hoc maximè est obseruandum. Poterunt autem sequenti formulà vtii.

IO N. benchè vilissima creatura, indegna di nominare il nome Santissimo di Giesù Christo, pure confidata nella sua grandontà, e misericordia, per l'autorità cōcessami da Giesù Christo nella fede posta nel nome di Giesù Christo vengo cōtro di te spirito maladetto, ribelle del mio, e tuo Dio, apostata del mio,

Atto di detestazione contro il diavolo incubo, e succubo.

e tuo

e tuo Creatore, incubo puzzolente, a smodeo immondo, che per mezzo dell'immonditie carnali procuri di tirare le creature in precipitio: & in virtù del santissimo nome di Giesù ti comando, che subito ti parti, & allontani dal mio corpo, dal mio cuore, dalla mia fantasia, e da tutte le potenze mie interne, & esterne, e per l'auuenire non habbi più potestà sopra il mio corpo; ne sopra i miei sentimenti: perche io son posta sotto la protectione del santissimo nome di GIESÙ.

Mulier, quæ manet ad custodiam, verba diriget non super seipsam; sed super personam à dæmone vexatam.

§. II.

724.
Exercitia adimplenda à Vexatis ab incubis.

SEPTIMÒ, vt in pœnalibus operibus, scilicet ieiunijs, disciplinis, ac mortificationibus exerceatur, vt supra declaratum est num. 560. & sequentibus, nec non assiduè orationi incumbat: vt latè supra docuimus à num. 387. *inclusiue, vsq; ad num. 528. exclusiue, admoneat.*

OCTAUDÒ, vt excludat omnè dæmonis timorem, minas, atque blandimenta contemnat, nec vllò modo mente eius suasionibus attendat; sed cùm aliquid suggerit, statim ad Iesum eleuet mentem, ac quandiù tentationis impulsus durauerit, sequentia reperat verba.

Sia laudato, e glorificato il Santissimo Nome di Giesù.

I. Cor. c. 10. Nonò, vt dæmonem contemnat, ac vilipendat, illumque multis opprobrijs, ac cõuitijs indignabunda afficiat, ac se dæmoniorum sociam fieri nolle protestetur.

DECIMÒ, vt aliquas secum Sanctõrum reliquias deferat, Agnus Dei, aliasq; res benedictas; imò laudabile erit, si etiam Exorcista eius vestes benedicat; sed super omnia sapius actus fidei, ac confidentiæ in Deum eliciat; hoc .n. est maximum omnium remediorum.

VNDECIMÒ cùm persona vexata plenum super dæmonem dominium acquisuerit, ita vt ad crucis signum ab ipsa formatum, & ad Sanctissimi Iesu Nominis inuocationem illicò dæmon aufugiat; & Exorcista eam in fide, ac fiducia iam perfectè probatam esse cognouerit, ad præcepta expulsiua, de quibus sequenti articulo agitur, poterit deuenire.

Benedictio pro Vexatis ab incubis.

Deinde eius cubiculum, vbi pluries talis carnalis commixtio contingebat, sacris munire benedictionibus, ac dæmoni in nomine Iesu præcipere, ne ad talem locum ampliùs accedere præsumat. Postea creaturam benedictione sequenti benedicat.

Dominus Iesus Christus ✠ apud te sit, vt ab hoste immundo te defendat: intra te ✠ sit, vt à spurcitijs carnalibus te conseruet: ante te ✠ sit, vt in via mandatorum Dei te perducatur: post

te ✠ sit, ut ab incubo spiritu te custodiat, ita ut amplius ad te accedere nequeat: super te ✠ sit ut te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in unitate perfecta vivit & regnat in sacula, saculorum. Amen.

Duodecimò tandem, cum Exorcista eam à dæmone totaliter liberam esse cognoverit, moneat, ut de accepto beneficio Deo quotidie gratias referat: sæpiùs fidei actus, ac confidentiæ in Deum eliciat, se impostero, diuino fauente auxilio, mundam, & à quacunq; dæmoniaca vexatione illæsam fore, ac præseruandam.

Q V Æ S T I O V I.

Quænam sint remedia particularia pro Obsesses tertij generis.

Respondetur, ut ab Obsessis tertij generis (adultis videlicet, & qui ab infantia à dæmone tuere possessi) obex, quo impediuntur, ne à dæmoniaca tyrannide subtrahantur, auferatur, vtilissimum fore sequentia seruare documenta.

Primò, cum isti Energumeni ob longum habitum ex frequentatis actibus assentiendi dæmoniâ suggestionibus elicito ad minimum diaboli nutum trahantur, ac consequenter ad diffidendum de diuina protectione excitentur, ita ut se liberali eius concursu à dæmoniâ vexationibus eripendos fore non credant; etiam per habitum illi contrarium sunt subleuandi; qui quidem confidendi in Deum habitus ex frequentatis actibus coalescat, necesse est. Vnde præter ea, quæ supra habentur in instructione communi à num. 622. vsq; ad nu. 646. de quibus diligentissimè sunt instruendi, sæpiùs etiam sunt admonendi, ut in Deum orando, & suppliciter eius diuinam opem implorando ad dæmoni resistendum perseuerent, ut veram, certam, & inhefitantem sibi fidem, ac confidentiam, qua mediante suam liberationem obtinere valeant, communicare dignetur. Nam, licet Deus præstare possit, ait Chrysostomus, prius, quam petamus: verum per hoc differt, & expectat, ut occasione accipiat, qua iuste nos sua cura dignos faciat. Propterea Exorcista ad manum habeat doctrinam de perseuerantia in orando supra positam, à num. 459. vsq; ad num. 466. ut per illam vexati, & corde, & animo ad diuinæ bonitati credendum, ac in eius protectione fidendum roborentur.

725.
Documenta
seruanda ab
Obsesses ab
infantia.

Chrysost. homil. 30. in Genesim.

§. I.

Secundò Vexarum moneat Exorcista, ne dæmoni aliquid suggerenti attentas præbeat aures, nec cum eo contendat; sed ex tali suggestione, tanquam ex stimulo ad Deum laudandum, ac sanctum nomen eius glorificandum excitetur; idcirco toties, quoties tentatorem præsentem apprehenderit, sequentibus verbis illum fugare conetur.

726.

Sia sempre laudato, & da tutti glorificato il santissimo nome di Giesù.

Sapissimè verò, cùm opportunum aderit tempus, ante Crucifixi imaginè ad Iesum deuotè conuersus, ac genuflexus sequentem, vel aliam similem in sua materna lingua recitet orationem.

Oratione da recitarsi dalli Obsessi di longo tempo.

Voi, Signor mio Giesù Christo, sete il mio Redentore, Conservatore, e Protettore, il mio refugio, il mio conforto, la virtù, e fortezza dell'anima mia: in voi hò posto tutta la mia confidenza: defendetemi dunque contro questo maligno spirito, reprimete la sua tirannia, e non permettete, che habbia potestà di mouermi tanto efficacemente la fantasia, & imaginatiua con le sue false, e vane rappresentationi: mà datemi aiuto, acciò fortemente possa resistere alle sue maligne persuasioni, e tenere il mio cuore, e la mia mente à voi vnita, acciò finalmente per la grandezza della vostra bontà, e misericordia io resti totalmète libero dalla tirannia di così crudel nemico, e possa vià sempre lodare, e glorificare il vostro santissimo nome.

Deinde immediatè post prædictos confidentiæ actus, sequentem detestationis actum contra dæmonem animo virili, sed irato, & indignabundo vultu eliciat, dicens:

Atto di detestazione contro il demonio.

E tu, diavolo maladetto, seduttore delle menti diuote, apostata del mio, e tuo Dio, ribelle del mio, e tuo Creatore, partiti da me senza dimora alcuna, che così ti comando nel nome di Giesù Christo.

Interim frontem, os, guttur, pectus, cor, aures, & partem à dæmone vexatam crucis ✠ signo muniat, illud sæpiùs pollice efformando.

Obsessus in duobus prædictis actibus, nempe confidentiæ in Deum, ac detestationis dæmonis se sapissimè exerceat, sicque breui tempore pro sua liberatione erit dispositus.

Tandem Exorcista, cùm ipsum obsessum nõ ab alijs persuasum, sed spontè, humiliter, ac suppliciter ab eo petere viderit, vt dæmonem expellat, si ex ipsius verbis illum perfectè esse dispositum, ac benè probatum agnouerit, iuxta communes regulas superiùs positas nu. 646. & seqq., ad præcepta expulsiua deuenire poterit, iuxta doctrinam articulo sequenti tradendâ.

Q V A S T I O V I I.

Quænam sint remedia particularia pro Obsessis quarti generis.

727.

Respondetur, cùm huiusmodi personæ energumena spirituales sint, & exercitijs spiritualibus semper intentæ, non opus esse, illas admonere,

vt

vt peccatorum suorum contritionis actus eliciant, Sacramenta frequentent, ieiunio, & orationi vacent, disciplinis, ac mortificationibus corpus suum, castigent : quia his omnibus iugiter, ac sedulò incumbunt; sed circa ea, quæ sequuntur, Exorcista, vel Parochus eas diligenter instruere valebit.

Primò circa Dei voluntatem, videlicet quamuis multa mala Deus euenire permittat, quatenus illa non impedit, vt latè profecuti sumus à nu. 128. & sequentibus : attamen cum mala aliquo modo in se peccatum includant, vel ad illud inducant, puta ad Dei, vel proximi offensam : vel homines à bono reuocent, vel maius bonum impediunt, v.g. virtutum exercitia, & charitatis opera, Deus illa non vult, nec approbat. Idèò efficaciter illis Exorcista suadeat, vt firmiter credant, quæ posita sunt credenda in instructione communi à num. 622. vsq; ad num. 646. videlicet Deum eas à dæmoniaca possessione liberare velle, si talis liberatio eis sit salutaris; ac pro sua infinita bonitate, ac fidelitate ipsis huiusmodi beneficium collaturum: quia promittit, quòd omnes in se credentes dæmones forent eiecturi. Si autem ab alijs, eò magis à seipsis. Et ipsemet Christus quotquot obsessos, aut maleficiatos inuenit, à dæmone liberauit: vt testatur Petrus Actuum c. 10. dicens: *Qui pertransiit; benefaciendo, & sanando omnes oppressos à diabolo.* Et subdit: *Et nos testes sumus.* Si ergo omnes sanabat, signum est, quòd voluntas eius est illos liberandi. Quare à se omnem dubietatem repellere debent, ac totam suam fiduciam in Dei bonitate, ac fidelitate collocare.

De quibus instruenda sint persona spirituales obfesse, vt à dæmone liberentur.
Supra nu. 541. & sequent.

Marci 16.

Supra nu. 394. & sequent.
Supra nu. 405. & sequent.

§. I.

Secundò, vt Exorcista liberationem à dæmone ipsis futuram esse animæ salutarem eis persuadere queat, eis ob oculos ponere debet, Primò bona, quæ dæmon impedit in obsessis, v. g. ne sua confiteantur peccata; vel saltem maxima cum difficultate: ne alias doceant personas res ad salutem necessarias: ne Eucharistiæ frequentent Sacramentum: ne opera misericordiæ, & alia huiusmodi bona exerceant, quæ, nisi à dæmone essent impediti, executioni mandarent. Secundò mala, ad quæ dæmon eos inducit, nempe ad Deum blasphemandum, proximum infamandum, eius occulta peccata patefacienda, ad seipsum saxis collidendum, igne adurendum, aquis præfocandum, ab alto præcipitandum, laqueo suspendendum, & alia id generis mala, ad quæ sæpiùs Energumènos à dæmone induci experientia comprobatur. Tertiò damna, ac perturbationes, quæ non tantum personis parentum, consanguineorum, ac domesticorum inferte solet; sed in rebus etiam eorum, ac bonis fortunæ: vt rumores, tumultus, strepitus commouere: odia, inuidiam, ac zelotipiam excitare: rixas, atq; discordias disseminare: suppellectilem dissipare, vinum fundere, omnia in perditionem emittere, aliaque innumera mala, quæ, vt ad malum culpæ sunt inducentia, non dicenda sunt esse à Deo iubente, ac volente, sed tantum permittente, vt ex illis magis; ac magis obsessi, eiusq; parentes, ac domestici ad Deum pro liberatione obsessi humiliter exorandum, eiusque diuinum auxilium implorandum excitentur.

728.
Quæ ab Exorcista huiusmodi obsessis sine proponenda.

Supra nu. 541.

§. II.

729.

Supra nu. 727.
Supra nu. 486.

Tertio admonere debet, non esse secundum regulas prudentiæ, hoc, vel illud grauissimum malum pœnæ secundum propriam voluntatem sibi eligere velle, vt in virtutis, ac perfectionis palestra se exerceat; & eò magis à Deo petere, vt in corpus suum diabolū immitat, cum per voluntatē signi constet, Deum opposita confirmare. Idèd melius esse consiliū semper à Sapiente perquirere, vt docet Tobias *cap. 4.* Nam varia sunt media, quibus homo in perfectionis scholā progredi potest; *Non enim,* ait Paulus Sherlogus in Cantic. Anteloq. 12. n. 18., *vnica est via, qua itur ad Olympum.* *Hei mihi,* ait S. Io. Chrysostomus homil. 61. ad Populum Antiochenum., *quot ad salutem nobis via!* Illa media ex spiritualis, docti, & pij Patris consilio elicere debet, quibus in perfectionis via liberè, & sine impedimento proficere possit.

Quartò, iubeat Exorcista, vt persona obsessa genuflexa ante Crucifixi imaginem fidei actum, iuxta sequentem, vel aliam similem formulam, eliciat.

*Oratione da farsi à Dio dalle persone spirituali impoessate
dal demonio.*

730.

Oratio de peccatiis.

Signor mio Giesù Christo Redentor mio, refugio, e conforto dell'anima mia, ecco me vilissima creatura serua vostra, indegnissima, conosco, che à tanti beneficij riceuuti, e che di continuo riceuo dalla Maestà vostra, non hò mai corrisposto, ne corrispondo, conforme il mio debito: però hora non potendo in altro modo corrispondere, v'offerò quest'anima mia, e questo mio corpo, tutti i miei pensieri, parole, & operationi, protestandomi, che tutto quello, che per l'auuenire farò; dirò, e pensarò, di volerlo fare, dire, e pensare solo per dar gusto à voi, e fare in tutto, e per tutto la vostra diuina volontà, con prorezza di patire qualsuoglia pena, e tormento, che piacerà alla Maestà uostra, ch'io patisca; sì che anco adesso, se io sapessi di certo, che fosse la volontà vostra, ch'io fossi dal demonio posseduta, e tormentata fino al fine di mia vita, molto volontieri m'offerò à patire questo, e qualsuoglia altro tormento, che piacerà alla Maestà vostra di mādarmi. Mà perche nõ m'j cōsta essere il vostro diuin volere, che sia dal demonio vostro inimico impoessata; mà più tosto, che la vostra diuina volontà è di far bene.

bene à tutti, & in particolare di liberar dal demonio tutti quelli, che à voi ricorrono, credono, e confidano nella virtù, & efficacia del vostro santissimo nome: sì come l'hauete dimostrata, mentre, essendo in questo mondo vestito di carne mortale, hauete liberato dal demonio tutti quelli, che à voi sono ricorsi. Et affinche giamai mâcasse l'aiuto vostro, hauete lasciato la potestà di scacciar' i demonij non solo alli vostri discepoli, e suoi successori; mà tutti i fedeli Christiani ancora, che' n voi hauefero creduto, e confidato; nel che è chiaro, che la vostra diuina volontà è di liberare dal demonio tutti quelli, che à voi ricorrono, & in voi confidano, quando tal liberatione li è salutare. Per tanto hora io credo fermamente, che per la grandezza della vostra bontà, e misericordia sete pronto, e preparato à liberarmi da questo maladetto demonio, mentre questa liberatione mi sia gioueuole. Affinche dunque questa liberatione sia conforme il vostro diuin volere, vi prego, e supplico per l'infinita vostra clemenza, e liberalità, per la verità della vostra parola, e fedeltà nel seruare le promesse vostre vogliate liberarmi da questo maladetto demonio nemico vostro, & insieme concedermi gratia efficace, affinche questa liberatione sia salutare all'anima mia; acciò con maggior libertà di spirito possa seruirui, & con maggior feruore attendere à frequentare i Santissimi Sacramenti, impiegarmi nell'opere di misericordia e spirituali, e corporali, & eccitare non solo me stessa, mà gli altri ancora à maggiormente lodare, e glorificare il vostro santissimo nome. In voi dūque hò posto tutta la mia confidenza, e credo per certo, per la grandezza della vostra pietà, e misericordia, e fedeltà delle vostre promesse, non solo di restar totalmente libera dal demonio, mà di ottenere ancora dalla vostra liberalità vn' aiuto efficace, acciò cotesta liberatione all'anima mia sia gioueuole, e salutare, & con maggior libertà di spirito vià maggiormente sij per attendere à lodare, e glorificare la grandezza della vostra bontà, e misericordia.

Breuius autem sepius liberationem sequenti formula poterit postulare.

Atto breuissimo di confidenza in Dio .

S Ignormio Giesù Christo, in voi hò posto tutta la mia confidenza ; perche voi sete il mio protettore, e difensore ; però liberatemi voi da questo maladetto demonio per honor , e gloria del vostro santissimo Nome .

Atto di detestatione da fare contro il demonio .

731.
*Actus detestati-
onis in damo-
nem .*

E Tù maladetto diauolo nemico di Dio, ribelle del mio , e tuo Creatore, apostata del mio , e tuo Signore, perturbatore della pace, che ad altro non attendi, che à far male, indurre al peccato, & impedire le buone operationi , con che ardire presumarai tù di star più in questo mio corpo adesso , ch'io credo, e confido nel mio Signor Giesù Christo, che mi vuol liberare dalla tua tirannia ; e che mi son eletta per l'auuenire di esercitarmi in quei patimenti, & altre opere spirituali , che dal mio Padre spirituale mi saranno imposte ? Per tanto per l'autorità concessami da Christo nella Fede, ti comando nel nome di Giesù; che ti parti da me, e non habbi più potestà di molestarmi .

Tubeat Exorcista, vt sapiùs etiam, sed breuiùs prædictos confidentiæ, ac detestationis actus repetat ; & cùm eam iam perfectè probatam esse crediderit, iuxta probationes supra positas num. 646. & sequentibus, poterit ad præcepta expulsiua, iuxta regulas positas sequenti Articula deuenire .

Q V Æ S T I O V I I I .

Quanam sint remedia pro Obsessis quinti generis .

732.
*De quibus in-
struendi sint
Obsessi àura
cernicis .*

C Vm istis obsessis Exorcista instructiones , & communes probationes pro Vexato præparando, de quibus supra *toto capite præcedenti*, adhibere valebit . Præcipuè tamen per signa certa, & euidentia coram personis sapientibus, ac prudentibus ostendere studebit personæ obsessæ, aut maleficiatæ, illam ægritudinem non esse à causa naturali ; sed à demone prouenire, quod per præcepta probatiua , & instructiua demoni imposta, nedum per seipsum, sed etiam per ipsamet personam obsessam præstabit : de quibus supra num. 663. & 665. Cogitationes verò, quæ illi, infirmitatem naturalem esse suadent, moneat, non ab intellectu , ac ratione recta prouenire , sed ab imaginatiua, seu phantasia, cui a demone suggeruntur, quas repellere deber,

debet, ac credere Exorcistæ. Si verò adhuc non crediderit, talem personam dimittat, & à quacumque functione desistat, vt supra docui *num. 619. vers. quod si naturalem*. Scorsum tamen confanguineos, vel domesticos admonere poterit, vt ipsi personæ vexatæ suadeant, vexationem suam non à naturali causa, sed à demone exoriri. Et postea, cùm illam perfectè dispositam esse, iuxta instructiones, & probationes communes viderit, ad expulsiua præcepta, de quibus *in sequenti articulo*, poterit deuenire.

ARTICVLVS V.

De Demone Fugiente, seu Exeunte.

DVobis modis demones è corpore, quod possident, exire, nos in dies experientia rerum magistra demonstrat. Vno modo præsentialiter tantùm, sed non potestatiuè. Alio modo præsentialiter, & potestatiuè. Primo modo demones in corpore aliquo existentes ab eo exire dicuntur, cùm per aliquod tempus, puta per diem, vel horam illud totaliter torquere cessant, & vtrò se aliò transferentes illud deserunt, sed postea, Deo sic permittente, ad idem redeunt: quia adhuc in illud intrandi, atque vexandi potestatem retinent: ita etiam docent Petrus Thyreus *lib. de demoniacis c. 8.* & Sanchez *lib. 2. in præcepta Decal. c. 42. num. 7.* Et exemplo à Cæsario ab Alexandro Calamato relato *in praxi benè moriendi* comprobatur. Alio modo demones è corpore, quod possident, præsentialiter, & potestatiuè exire dicuntur, cùm à diuina virtute ab eo exire compelluntur, eisq; omnis potestas illud diuexandi totaliter auferitur. Et de hoc exitu impresentiarum loquimur, in quo, certum est, quodd demones propter suam inuidiam, superbiam, crudelitatem, odium, iram, & iniquitatem, omne malum, quod possunt, Vexato inferre vellent; sed si Vexatus erit benè instructus, & Exorcista prudens fuerit, demones sine minima ipsius Vexati, & aliorum quorumcumque læsione exire compellentur.

Vnde antiquis Exorcistis visum fuit, demones exire non posse, vel eiciens dos non esse, nisi priùs ex maleficiati corpore maleficia expellerentur, ac destruerentur, quæ alibi essent abscondita, & nisi superiores demones eijcerent inferiores, & alia id generis, quorum primum non necessarium esse, supra ostendimus *num. 125. & 280.* Secundum verò, vt vanum reprobauimus supra *num. 268. & num. 285. & sequentibus*. Hac de causa præfati Exorcistæ, demones in exitu, tanquam compulsos, dirè semper corpora vexare credebant; & quamuis præcepta grauissima adhiberentur; nõ tamen adhuc à vexatione abstinere; & idè Vexati communiter voces terribiles, ac mugitus emittere, dolores acerbissimos sustinere, membra propria dilaniare, incompositè saltare, ora latissimè aperire, oculos quasi extra caput educere videbantur, qui si à pluribus non sustinerentur, terribiliora paterentur.

733.
Damones in aliquibus Obfessis non semper præsentem manent; sed ad tempus eos deserunt, & postea redeunt.

Antiqui Exorcista multa credebant esse necessario seruanda in expulsione demonis, Quæ à nobis sùnt reprobatæ.

§. I.

734.
Possunt damo-
nes ab obfesso
exire sine vlla
ipsius læsione.

AT nunc, Deo dante, demones è corpore Energumeni sine vlla ipsius torsione, & vexatione exire videmus, & experimur, quando ipse secundum regulas præpositas *capite præcedenti* est benè instructus, ac perfectè probatus; & Exorcista secundum easdem, & alias *in hoc opusculo* assignatas ad demones præcepta dirigit expulsiva.

Nec his repugnat, quòd vexatio ex maleficijs, vel ex timore fuerit; vel si vnus, vel plures demones, aut etiam legiones fuerint: & quicquid prius in corpore fuerint operati: quia demones omnes exiunt, & omnia maleficia sine vilo corporis dolore, ac perturbatione dissoluentur.

Sup. num. 664.
& 665.

Quod facile ex lenitiuis, & instructiuis præceptis poterit argumentari. Si enim per præcepta lenitiua, & instructiua facta, vt supra docuimus, demon ad talem obedientiam reducitur, quòd omnibus præceptis indifferenter obediatur, cur non etiam præceptis obediatur, quæ ad illius expulsionem fiunt, vt scilicet nullam Vexatio in exitu læsionem inferat? Imò si demones insensibiliter in corpus ingredi possunt, & in eo insensibiliter manere, poterunt etiam insensibiliter exire.

Si autem instetur, quòd contrarium experientia docet: Respondetur hoc prouenire, quia non est benè instructus Energumenus, & non est cautus. Exorcista in demone eiiciens, quando ad obedientiam totaliter est reductus.

§. II.

735.
Obiectio.
Solutio.
Toftat. q. 123.
in c. 8. Matth.
ad 3.

SI verò obijciatur, quòd etiam ad Christi præceptum, dum aliquando demones expelleret, Energumenus quidam Marci 9. volutabatur spumans, cruciabatur valdè, & factus est velut mortuus. Respondetur, hoc permisisse Christum, non quòd diabolus sine vlla obfessi vexatione exire non posset; sed vt astantes demonis crudelitatem viderent, qui de corpore exire noluisset, si potuisset, & propter alia mysteria; Idèò Christus præceptum non addidit de nulla læsione faciendâ. Alijs autem vicibus Christus demonia sine vilo Energumeni dolore eiecit; *Obmutescere*, dicebat, & *exi ab eo*. Et cum proiecisset illum demonium in medium: *exiit ab illo, nihilq; illum nocuit*. Sic Discipuli Christi eodem modo demonia eiiciebant.

Luca 4. 35.

736.
Superfluum est,
demoni præci-
pere, vt in exitu
det signum.

Nec opus est, demoni præcipere, vt sui exitus det signum, puta lampadem ardentem, seu candelam accensam extinguendo, vel vitrum frangendo, vel similia: quia multoties, vt à fide dignis audiui, demon talia dedit signa; imò anno 1649. cum quidam Exorcista tale signum quaesuisset, demon nedom lampadis lumen extrinxit, sed & ipsam, licet argentea esset, confregit, nec tamen è corpore est egressus.

Certum ergo demonij exitus erit signum, cum persona prius obfessa, aut maleficiata post vltimum expulsiuum præceptum se veluti à quodam pondere exoneratam, à quodam ligamine solutam, & à quocumque dolore, & grauamine subleuatam, ac cor suum ob liberationem hilaritate, ac iucunditate

ditate repletum habere, experietur. Dæmoni tamen Energumenum linguam possidenti ad maiorem penam, & cōfusionem præcipere posset Exorcista, vt in exitu ter clamaret, non inuocando, vel deprecando, sed quasi deterritus pertimescendo nomen Iesu, sic: *Iesu tu me eycis: Iesu tu me eycis: Iesu tu me eycis:* vel idiomate vulgari dicendo: *Giesu tu mi scacci: Giesu tu mi scacci: Giesu tu mi scacci:* Hoc tamen non est necessarium.

Q V Æ S T I O I.

Quomodo se debeat habere Exorcista erga Energumenum in actu liberationis.

Responderetur Exorcistam, cū ad vltimum actum peruenerit, nempe ad dæmonem ab Energumeno expellendum, ipsumq; obsessum benè instructum, ac perfectè probatum iuxta doctrinam traditam *capite antecedenti* viderit, præsentibus Vexati consanguineis, vel domesticis, alijsq; personis spiritualibus, debere illi à Deo accepta beneficia in memoriam recitare; insidias nempe dæmonis iam patefactas, sicut & modos, quibus ipse decipiebatur: eum didicisse remedium, quo dæmon est expellendus, nempe fidem, & confidentiam certam in Santissimo Iesu nomine; ac præceptum ab Exorcista, tanquam ipsius Dei, & Ecclesiæ ministro faciendum: iam dæmoni à Deo omnem potestatem super eum esse ablatam: Deumq; ad eius peccata non respecturum; Nam expulsio fiet virtute diuina ob diuinæ misericordiæ magnitudinem, ob Dei fidelitatem, & ob Sanctissimi Nominis Iesu honorem.

737.
Decumēta tradēda ab Exorcista in actu liberationis.

Præterea Exorcista Energumenum diligenter instruat, ne diabolicis tentationibus vniquam assentiatur; imò quòd neque attendat. Videns .n. malignus ille spiritus, quòd nihil ampliùs contra Energumenum potest, destructa totaliter sua potestate, ad tentationes, insidias, suggestiones, ac deceptiones confugit, vt saltem per illas aliquid possit, puta Energumenum ad diffidentiam inducere de concursu diuini auxiliij; Ideò Energumenus cautus sit, vt fide firma, ac confidentia certa dæmoni bus resistat, omnibus illis insultet, eos spernat, ac contemnat, & in Deum semper omnem spem suam collocet, omnibusque diligenter attendat, quæ sibi ab Exorcista proponuntur.

Q V Æ S T I O I I.

Quenam sint suggestiones speciales, quibus dæmon Energumenum inuadere solet tempore liberationis.

Responderetur varias esse tentationes, quas Energumenus patitur durante instructione, & probatione; sed in actu liberationis, & immediatè post liberationem sunt innumeræ, & subtilissimæ, inter quas sequentes sunt speciales, quibus ad solita remedia est recurrendum.

738.
Variæ dæmonis tentationes.

Prima

378 Par. III. Cap. IV. De Remedijs particularibus.

Prima tentatio est, de non futuro dæmonis discessu, & illius inobedientia pertinaci; & quòd potiùs dæmon omnia pœnarum genera eliget, quàm è possessio corpore exire.

2. Quòd finget quidem exire, sed non terminabit exitum, prout præcedentes obedientias finxit, nec terminauit: quia diabolus callidus est, & mendax; idcirco in aliquo decipiet, & in corpore remanebit.

3. Quòd Energumenus non est sufficienter ad liberationem dispositus: quia est aliquòd peccatum occultum, propter quòd liberari non potest.

4. Quòd Exorcista plenam auctoritatem non habet: quia non est bene dispositus: eò quòd consuetis exorcismis non vtatur, nec dæmonem de omnibus ad liberationem necessarijs interrogauit.

5. Quòd non est voluntas Dei, vt modò exeat: quia ipse Energumenus hanc tribulationem meretur, cui melius est non liberari: eò quòd ista est crux sibi data à Deo (vt dicunt etiam quidam spirituales ignati) ideòq; illà respuere non debere.

6. Quòd post factum clarè videbitur, quòd creatura liberata non erit: nam ijdem, qui priùs, effectus videbuntur: & quòd etiam dictum fuit, & credit esse liberatam, & tamen non fuit: sic erit & modò.

7. Quòd non datur aliqua virtus, quæ dæmones expellere valeat: quia dæmones possidentes fortes sunt, obstinati, & maligni.

8. Quòd exiet verè, sed modò non est tempus opportunum: exiet autem alia occasione, alio tempore, alio loco, per alium ministrum: quòd adhuc requiruntur hæc, & illa.

9. Quòd nullus Energumenorum à spiritibus verè liberatur; semper enim aliquid in ili sentiunt, ita vt ab eis dæmones nõ sint egressi: vel statim ad idem sint reuersi.

10. Quòd priùs maleficia inuenire, & illa destruere oportet: quòd per vomitum, vel alio modo expelli debent: quòd sunt fortissima, & insolubilia: quòd maleficus est viuus, & illa recenter ordietur: vel quòd iam sunt renouata: quòd priùs tales maleficos castigare oportet, & cetera.

11. Quòd exibat, & quòd non exire non potest; sed statim, & post modicum ad pristinam habitationem reuertetur: quòd tantum insidiabitur, donec, quòd perdidit, acquirat: quòd insensibiliter ingredietur.

12. Quòd in exitu se in aliquo corporis latibulo, post datum signum, abscondet: quòd quiescet, donec ibi fuerit Exorcista; sed in vestimentis, in capillis, & cetera, remanebit.

13. Blanditijs Energumenum hortatur intrinsecè, vt illum in corpore relinquat; quia se deinceps nullum malum, sed bona potiùs illaturum promittit.

14. Quòd varios timores immittet: quòd per maleficos hæc, & illa operabitur: quòd secum alios dæmones adducet: quòd alios mittet, &c.

15. Quòd si exire cogatur, infinita mala facere spondet; nam se creaturam suffocare velle, intestina extrahere, os extorquere, ossa comminueret, & alia multa mala facere minatur.

16. Quòd malum in Exorcistam, vel obsessi parentes, vel astantes, vel agros, vineas, prata tentabit, &c.

Alia

Alia multa proponet verſipellis dæmon, vt liberationem impediât, Energumenum ad timorem, puſillanimitatem, & ad diffidentiam de concurſu diuini auxilij, inducendo. Sed hiſce omnibus Energumenus, vt fortis miles fidei firmæ, ac confidentiæ in Deum ſcuto validiſſimæ reſiſtere debet, & omnium tentationum, ac ſuggeſtionum exercitum pro virili debèllare.

§. I.

QVare Exorcifſta, dum prædictas Energumeno ſuggeſtiones proponit, hilari fronte eas contemnere debet, & cuiſibet remedium præſtare; & illis præcipuè, in quibus Vexatus fuerit tentatus obuiare. Propterea hortetur illum, vt clarè manifeſtet quas patitur tentationes: ſi iſtas, vel illas, vel alias, & continuò remedium ex ſuprapoſitis inſtructionibus *capite præcedenti*, deſumendum proponat.

Inſuper Exorcifſta, expoſitis dictis tentationibus, Vexatum animare debet, & cor eius ad contemnendum illas roborare: quia omnia ſunt mendacia; & quòd diabolus, cùm minimæ poteſtatis ſit, ſubiacere debet Exorcifſtæ, & in omnibus, & per omnia obedire; & nullatenus ei aduerſari poſeſt in hiſ, quæ ad ſuam expulſionem ſpectant: idcirco Vexatus minas eius non timeat, ac blandimenta repellat.

Vt autè Energumenus viriliter tentationes diabolicas propulſare queat, & à Deo perfectâ fiduciam obtinere, qua ſine vlla hæſitatione credat, quòd ad præceptum expulſiuum dæmonis faciendum ab Exorcifſta Deus concurreret, ac virtute ſua infinita dæmonem expellet, verteret in fugam, deſtruet omnia opera eius, ac perfectam ſibi impertietur ſanitatem, Exorcifſta vnà cù omnibus aſtantibus genuflexus ante Domini Noſtri Ieſu Chriſti, ac Beatiffimæ Virginis imaginem humiliter, ac deuotè ſequentes, vel aliquam ex ſequentibus orationibus, prout opportunum iudicauerit, recitabit.

Ad Spiritum S. Antiphona.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorū corda fidelium, & tui amoris in nobis ignem accende.

Ÿ. Emitte ſpiritum tuum, & creabuntur.

R. Et renouabis faciem terræ. Ÿ. Domine exaudi, &c.

Ÿ. Dominus vobiscum, &c.

Oremus.

Deus, qui Apoſtolis tuis ſanctum dedifſti ſpiritum, concede plebi tuæ piæ petitionis effectum; vt quibus dedifſti fidem, largiaris & pacem.

Omnipotens Domine, Verbum Dei Patris, Chriſte Ieſu, Deus, & Dominus vniuerſæ creaturæ, qui Sanctis Apoſtolis tuis dedifſti poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones, qui

inter

739.
*Energumenus
inſtruendus ab
Exorcifſta ad
tentationes re-
pellendas.*

740.
*Oratio depre-
catina.*

Ex thesauro
Exorcismorū.

inter cætera mirabilem tuorum præcepta, dignatus es dicere: *dæmones effugate*: cuius virtute motus tanquam fulgur de celo fathanas cecidit: tuum sanctum numen cum timore, & tremore suppliciter deprecamur, vt indignissimo mihi seruo, data venia omnium delictorum meorum, constantem fidem, & potestatem donare digneris: vt hunc crudelem dæmonem, brachij tui sancti munitus potentia, fidenter, & securus aggrediar, & expellam, per te Iesu Christe Domine Deus noster, qui venturus es iudicare viuos, & mortuos, & sæculum per ignem. Amen.

Oremus.

Deus, & Pater Domini Nostri Iesu Christi, inuoco nomen sanctum tuum, & clementiam tuam simplex exposco, vt aduersus hunc, & omnem immundum spiritum, qui vexat hoc plasma tuum, mihi auxilium præstare digneris.

Excita quæsumus Domine potentiam tuam, & veni; vt hi, qui in tua pietate confidunt, ab omni citius aduersitate liberentur.

Deus, qui iustificas impium, & non vis mortem peccatoris, Maiestatem tuam suppliciter deprecamur, & famulum tuum, (si femina est, & famulam tuam) de tua misericordia confidentem cælesti protegas benignus auxilio, & assidua protectione conserues, vt tibi iugiter famuletur, & nullis tentationibus à te separetur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Ad Beatissimam Virginem Antiphona.

Sub tuum præsidium confugimus Sancta Dei Genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus nostris, sed à periculis cunctis libera nos semper Virgo gloriosa, & benedicta.

Ÿ. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix.

℞. Vt digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

Defende quæsumus Domine Beata Maria semper Virgine intercedente istam ab omni diabolica aduersitate creaturam, & toto corde tibi prostratam à dæmoniis propitius tuere clementer insidijs.

Adesto supplicationibus nostris omnipotens Deus, & quibus
fidu-

741.
Oratio depre-
cativa.

fiduciam sperandæ pietatis indulges, consuetæ misericordiæ tribue benignus effectum.

Deus, qui miro ordine Angelorum ministeria, hominumq; dispensas, concede propitius, vt à quibus tibi ministrantibus in cælo semper assiltitur, ab his in terra vita nostra muniatur. Per Christum Dominum nostrum.

AD SANCTVM ANTONIVM DE PADVA

Responsorium.

SI quæris Miracula, Mors, Error, Calamitas,
 Dæmon, Lepra fugiunt: Ægri furgunt fani:
 Cedunt Mare, Vincula: Membra, Resq; perditas
 Petunt, & accipiunt iuuenes, & cani:
 Pereunt pericula, cessat & necessitas.
 Narrent hi, qui sentiunt: dicant Paduani.
 Cedunt Mare, Vincula: Membra, Resq; perditas
 Petunt, & accipiunt iuuenes, & cani.
 Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.
 Cedunt Mare, Vincula: Membra, Resq; perditas
 Petunt, & accipiunt iuuenes, & cani.

ψ. Ora pro nobis Beate Antoni.

℞. Vt digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

Ecclesiam tuam, Deus, Beati Antonij Confessoris tui deprecatio votiua lætificet, vt spiritualibus semper muniatur auxilijs, & gaudijs perfrui mereatur æternis.

Da, quæsumus Domine, seruis tuis ad te confugientibus, & nomen sanctum tuum inuocantibus diabolica vitare contagia; & te solum Deum pura mente sectari.

Prætende, quæsumus Domine, fidelibus tuis dexteram cælestis auxiliij, vt te toto corde perquirant, & quæ dignè postulant, consequi mereantur. Per Christum Dominum nostrum. Am̃.

§. I.

Post hæc sedeat Exorcista, ceteris omnibus genuflexis, & iubeat, vt Energumenus fidem, ac fiduciam, quam protelatur mente se habere, verbis comprobet, iuxta formulam, vel aliam similem, positam supra *num. 656.*

Deinde

742.

Responsorium
 S. Bonauentura
 ad D. Antonij
 à Padua.

743.

Deinde detestationis actum in dæmonem, vt *num. 657.* enunciet.

Postea breuiter rememoret, primò, vt firmiter credat, nec vllatenus dubitet, quòd ad præceptum expulsiuum mox dæmoni faciendum infallibiliter dæmon obedit, si talis liberatio ei sit profutura. Secundò iubeat, vt ipsemet obfessus respondeat dicens.

Credo fermamente, che hor hora il demonio si partirà da me, scacciato dalla virtù diuina, mentre questa liberatione mi si a salutare, sì come spero, e confido in Dio.

Tertiò moneat, quòd Deus ibi verè per essentiam, per præsentiam, ac per potentiam adest, qui virtute sua infinita ad tale præceptum dæmonem propulsabit; immò si essent mille dæmonum legiones omnes in fugam vertentur; Idcirco ipse interim eleuata mente ad Dominum Iesum incessanter magno affectu sequentia repetat verba, dum Exorcista præceptum enunciat.

*Verba dicenda
ab obfesso in
actu liberatio-
nis.*

Signor mio Giesù Christo scacciate da me questo maladetto diuolo.

E tu, maladetto diuolo, partiti da me subito, che così ti comando nel santissimo nome di Giesù.

Interim cernuus ad Exorcistæ pedes prædicta verba repetat.

Tunc ergo Exorcista sedens, capite cooperto, voce graui, & horribili cõtra dæmonem conuersus, quasi iudex contra reum vincitum, & conuictum præceptum expulsiuum sequenti, vel simili formâ proferat.

Exorcismus ad dæmonem ab Energumeno expellendum.

744.
*Præceptum ex-
pulsiuum.*

Contra te, maledicte dæmon (vel li plures estis) contra vos, spiritus immundi, & apostatici, qui Dominum Deum vestrum dereliquistis, & oblitus estis Dei Creatoris vestri, constitutus sum à Deo ego N. minister Christi, & Ecclesiæ; ideò auctoritate, quam accèpi à Deo, & ab Ecclesia in Ordine Exorcistatus, in nomine sanctissimæ Trinitatis, & in virtute Domini nostri Iesu Christi præcipio vobis omnibus, & singulis, vt in omnibus, quæ nunc vobis præcepero, sine vlla mora adamusim mihi obediatis.

Præcipio ergo vobis eadem auctoritate, quòd in exitu vestro non audeatis vos, nec quicumq; alij dæmones aliquod malum facere; uel nocumentum inferre isti creaturæ, nec mihi, nec astãtibus, nec quibuscunq; alijs creaturis, tam animatis, quàm inanimatis; quinimmò in exitu uestro uobiscum trahatis omnes uestras diabolicas infectiones; ac remoueat omnia noxia, quæ hucusq; siue extrinsecè, siue intrinsecè intulistis corpori istius

creaturæ: ac destruatis omnia maleficia, facturas, ac ligaturas, quas fecisti contra hanc creaturam Dei.

Audite ergo spiritus rebelles, & apostatici, vltimum meum præceptum, quod illicò, ac festinanter adimplere debetis: Eadē auctoritate, qua supra, In nomine Sanctissimæ Trinitatis, & in virtute sanctissimi nominis Domini nostri Iesu Christi præcipio vobis, dæmones infernales, vt exeatis è corpore istius creaturæ Dei, & totaliter ab ea recedatis, ita vt nō ampliùs habeatis potestatem nocendi ei intrinsecè, neq; extrinsecè, nec vllò modo eam perturbandi infirmitatibus, timoribus, visionibus, apparitionibus, nec alijs quibuscunq; modis. Exite ergo spiritus immundi; sic volo, sic iubeo vobis, vt minister Christi, & Ecclesie: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

§. III.

PRædicta præcepta poterit Exorcista, si expedire iudicauerit, formare in lingua materna patientis, vt ipse meliùs intelligat, & Exorcistæ se cõformet in dæmone expellendo eo modo, quo Exorcista expellit. Et ad vltimum præceptum iubeat, vt Energumenus ceruicem inclinet, vt supra dictum est; & si non est persona valdè grauis, poterit etiam, si opus fuerit, pede dextro, sed leuiter, caput eius ad maiorem dæmonis confusionem, conculcare.

Formato, & iam enunciato cõtra dæmonem vltimo præcepto expulsiuo, iubeat Exorcista, vt statim patiens surgat, & se hilari animo ostendat, & dicat, quomodo se habeat, & suomet ore fateatur, num se liberum sentiat, & credat: & quando, & quomodo sensit à se dæmonem exiisse. Multi enim dicunt, sentire illum, vt ventum validum ab auribus: alij, vt fumum fetidū, ab ore exeuntem: alij, vt plumbum graue, vel lapidem à corde suo diuelli; postea se omni grauitate, dolore, ac molestia exoneratos sentire fatentur.

Si ergo Patiens hilari fronte dicat, ac se dubio procul credere ab omni dæmonica potestate, ac vexatione liberum esse fateatur, etiam Exorcista dicat, se quoq; hoc probabiliter credere; nihilominus probare poterit: an verè, vel fictè dæmon exierit.

§. IV.

Modus probandi, an qui fuerat Energumenus, verè à dæmone sit liberatus.

IN primis admoneat Exorcista personam à dæmone liberatam, timendū de dæmone vltèriùs non esse: quia si libera est, sicut ipsa credit, & pro certo habet, quamuis Exorcista dæmoni præcipiat, vt illam vexet, sicut priùs;

745.
Præceptum expulsiuum quomodo formandum.

Dæmon quomodo exeat à corpore.

746.

nibi-

nihilominus in eam nil ultra poterit demon: quia Deus ab eo omnem potestatem abstulit. Talis igitur persona liberata coram Exorcista sequentē protestationem efformet.

Padre, io credo fermamente, che Iddio per la sua gran bontà, e misericordia, al commandamento fatto da voi al demonio, acciò da me si partisse, habbia con la sua diuina virtù scacciato lontano da me coteſto diauolo maladetto in modo tale, che sopra di me non habbia più potestà alcuna; per tanto prouate pure à comandarli di nuouo, che mi tormenti, come faceua prima, che vederete, che non potrà più darmi fastidio, nè molestarmi in modo alcuno; perche tengo per certo, che sopra di me non habbia, più potestà alcuna, e che da me sia allontanato.

Tunc Exorcista sedens dicat:

Præceptū probasiuum.

Et ego, licet probabiliter credam, hanc creaturam Dei à demone totaliter esse liberam; nihilominus pro maiori cautela, si fortasse ob defectum fidei perfectæ ipsius, ac cōfidentia in Deū inhæsitantis: vel, si pro nunc salutaris ei nō foret talis liberatio, adhuc aliquis dæmon, vel aliqui dæmones essent in corpore ipsius: vel si verè, ac certè à quacunq; dæmonis possessione, & obfessione sit immunis; vt nobis hoc magis, ac magis innotescat, ac Deus à nobis laudetur, ac glorificetur, iterum, vt minister Christi, & Ecclesiæ in nomine Iesu Christi præcipio omnibus, ac singulis dæmonibus, si adhuc aliqui in hac creatura Dei aliquam habere potestatem præsumant, vt statim dent mihi signū euidens sue potestatis, ac præsentia, aliquam in ea causando vexationem earum, quas prius causare consueuerant.

Si iterum eam vexarent, signū esset, quòd libeta non erat, eò quòd perfectam dispositionem pro sua liberatione non habuerat, vel ei liberatio non fuerat salutaris. Et tunc ab opere desistere debet, & debita adhibere remedia alijs diebus, vt melius per orationem, & ieiuium, & alia remedia generalia, & particularia supra relata se disponat.

§. V.

747.

SI verò nullum dent demones sue præsentia signum, nec aliquam in tali persona causent vexationem; sed ipsa permaneat hilaris, ac iucunda, statim iubeat Exorcista, vt persona à demone liberata cum ceteris astantibus ante Iesu Christi imaginem genuflexa de beneficio accepto Deo gratias sequenti, vel alia simili forma persoluat.

Signor

Rendimento di grazie da farsi à Dio dalla persona liberata.

S Ignor mio Giesù Christo vi ringratio di tutto cuore, che per l'infinita vostra bontà, e misericordia, e per honor, e gloria del vostro santissimo Nome, vi fete degnato di liberarmi dal demonio, e da' suoi maleficioj: così vi prego, e supplico ancora vogliate preferuarmi, e custodirmi, che per l'auuenire non possa più molestarmi in modo alcuno: perche intendo di voler viuere, e morire sotto la protezione del vostro santissimo Nome.

*Gratiarum
actio.*

Deinde Exorcista cum omnibus astantibus deuorè recitet sequentem Hymnum.

HYMNVS Sanctorum Ambrosij, & Augustini.

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.
 Te æternum Patrem: omnis terra veneratur.
 Tibi omnes Angeli: tibi cœli, & vniuersæ potestates.
 Tibi Cherubim, & Seraphim: incessabili voce proclamant:
 Sanctus, Sanctus, Sanctus: Dominus Deus Sabaoth.
 Pleni sunt cœli, & terra: maiestatis gloriæ tuæ.
 Te gloriosus Apostolorum Chorus,
 Te Prophetarum laudabilis numerus,
 Te Martyrum candidatus laudat exercitus.
 Te per orbem terrarum, sancta confitetur Ecclesia,
 Patrem immensæ maiestatis,
 Venerandum tuum verum, & vnicum Filium.
 Sanctum quoque Paraclytum Spiritum.
 Tu Rex gloriæ Christe.
 Tu Patris sempiternus es Filius.
 Tu ad liberandum suscepturus hominem: non horruisti virginis uterum.
 Tu, deuicto mortis aculeo: aperuisti credentibus regna cœlorum.
 Tu ad dexteram Dei sedes: in gloria Patris.
 Iudex crederis esse venturus.
 Te ergo quæsumus, tuis famulis subueni, quos pretioso Sanguine

guine redemisti.

Æterna fac cum Sanctis tuis : gloria munerari.

Saluū fac populū tuum, Domine: & benedic hæreditati tuæ.

Et rege eos : & extolle illos vsque in æternum.

Per singulos dies, benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in sæculum : & in sæculū sæculi.

Dignare, Domine, die isto : sine peccato nos custodire.

Miserere nostri, Domine : miserere nostri.

Fiat misericordia tua, Domine, super nos : quemadmodum

speramus in te.

In te, Domine, speraui : non confundar in æternum.

Quo finito, Exorcista leget sequentia.

*Orationes de-
precativa ad
Deum, vt con-
firmet, quod
operatus est.*

Ÿ. Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

℞. A templo sancto tuo, quod est in Ierusalem.

Ÿ. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

℞. Et salutare tuum da nobis.

Ÿ. Domine exaudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DEVS, qui neminem in te sperantem nimium affigi permittis; sed pium precibus præstas auditum, pro beneficio accepto, votisque susceptis gratias agimus, te pijsimè deprecantes, vt per tuam pijsimam misericordiam à cunctis eripi mereamur aduersis. Per Christum Dominum nostrum.

Oremus.

GRatias agimus tibi, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus : gratias agimus tibi Christe, Verbū æterni Patris : gratias agimus tibi Spiritus alme : gratias agimus Sanctis omnibus, tum Angelis, tum hominibus ; quia omnipotentii virtute Dei elisus est draco. Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob, miserere famulo tuo N. à diabolica potestate liberato, & in eius adiutorium Sanctum dirige Michaellem, qui eum protegat, visitet, atque defendat ab omnibus inimicis suis. Qui uiuis, & regnas, &c.

Ore-

Oremus .

Omnipotens sempiternus Deus, qui liberare dignatus es hūc famulum tuum N. à vexatione Sathanæ, & ministrorum eius, mitte in eū septiformem Spiritum sanctum paraclytum de cœlis .

Quesumus omnipotens Deus, famulum tuum N. propitius respice: vt te largiente regatur in corpore, & te seruante custodiatur in mente . Per Christum Dominum nostrum . Amen .

Post hæc Exorcista personam liberatam genuflexam pollice signans in fronte dicat :

Dominus Iesus Christus apud te sit, ✠ vt te defendat : intra te sit, ✠ vt te conseruet : ante te sit, ✠ vt te ducat : post te sit, ✠ vt te custodiat ; ita vt demones non amplius possint nocere tibi vlllo modo ; sed totaliter à te recedant : super te sit, ✠ vt te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in vnitare perfecta vniuit, & regnat in secula seculorum . Amen .

Tandem adstantes aqua benedicta aspergendo benedicat dicens :

Benedictio Dei omnipotentis Patris, ✠ & Filij, ✠ & Spiritus Sancti ✠ descendat super vos, & maneat semper . Amen .

Admoneat postea, vt pro gratiarum actione persona liberata Sacratissima Eucharistia se ranquam scuto inuincibili munit: imò si tempus opportunū fuerit, ipsemet Exorcista (si Sacerdos sit) illā ei poterit administrare .

ARTICVLVS VI.

De Damone Tentante suum regressum .

EA est diabolicæ superbiæ conditio, vt, cūm dēmon se ab homine despectum, opprobrijs, ac conuicijs affectum, à sua sede expulsum videt, indignatione repletus, & ira exandescens omnem moueat lapidem, cunctos conatus adhibeat ; vt corpus, quod possidebat, iterum ingrediatur, & vt fiant nouissima peiora prioribus . Quare sicut astutijs, dolis, ac suggestionibus prius hominem, quem possidebat, ad timorem, deinde ad pusillanimitatem, ac tandem ad diffidentiam de diuina protectione induxerat, per quam sibi aditum ad ingressum aperuit : ita eisdem astutijs, dolis, ac suggestionibus versipellis nititur, iterum in corpus habere regressum . Idcirco durissimum, ac grauissimum post liberationem innumeris tentationibus, ac suggestionibus exsuscitat bellum ; quibus ad diffidendū de diuina bonitate,

748.

Damon tentat iterum possidere eum, à cuius corpore fuit expulsus .

ac protectione liberatum inducere valeat : quæ suggestiones, ac tentationes nihilominus, si cognitæ fuerint, facillimè etiam poterunt propulsari. Quare earum principaliores, ac communiores hic subiicientur, ex quibus Exorcista, & liberatus ceteras omnes cognoscere, ac facillè poterunt exterminare.

Q V Æ S T I O I.

Quanam sint communiores suggestiones, quibus demon quærit iterum in corpus liberati suum regressum.

749.
Damon expulsus non relegatur in inferno, nec in deserto; sed tentat ingredi corpus, undè exiit.
Quomodo

Responderetur, dæmonem, postquam ab aliquo corpore est eiectus, cum nec in profundum inferni, nec in desertum relegatur, vt putant aliqui, imò multi antiqui Exorcistæ, sed falsò, vt latè demonstrauimus supra n. 292. & sequent. sed ad alios obsidendos, aut possidendos accedat, adhuc exterius saltem per aliquod tempus ad tentandum remanere, & hæc, illucq; discurrere ad nouos inueniendos modos, quibus homines seducere valeat, ac possidere. Propterea inter alias tentationes, ac suggestiones, quibus hominem impetere satagit, sequentes sunt communiores.

1. Suggestere solet, quòd talis homo verè liberatus non sit: in qua tentatione si vacillet, consequenter de diuinæ virtutis concursu diffidit, & sic meritò à Deo permittitur, vt ille saltem extrinsecè à dæmone aliqualiter vexetur.

2. Suggestit, quod diabolus absconditus manet: quòd motionem non facit, quia Exorcistam timeret; sed cum fuerit ille remotus, faciet sicut priùs: nam omnia, quæ fuerunt facta, diabolicæ fraudes fuerunt nihil veritatis continentes.

3. Quòd diabolus verè exiit; sed iam est reuersus: quia ipse tentationibus consensit; idèò talem, & talem motum in corpore operatur.

4. Quòd Deus vult, vt reuertatur; quia ei peccata sua nundum dimisit, & vt debitas pœnas luat, vult Deus, vt dæmon iterum illum torqueat; idèò cerè reuertetur.

5. Quòd ipse liberatus diù in resistendo perseverare nõ poterit: sed animo tandem deficiet, ac de diuina protectione diffidet: quòd difficillimum est velle semper confidere in Deum.

6. Nisi consensum, vt ingrediatur, præstiterit, innumera mala se patratuum minatur. Si verò præstiterit, non ampliùs malum, sed bonum ei facturum pollicetur.

7. Quòd in liberatione ab Exorcista omnes conditiones requisitæ non fuere seruata: non enim de dæmonum nomine, numero, superiore, principe, tempore exitus, & loco, & alijs ab antiquis Exorcistis seruari consuetis interrogauit, idèò non exiit: vel iterum redibit.

8. Quòd in corpore aliquæ reliquæ diabolicæ remanserunt, propter quas dæmones habent liberum ingressum.

9. Quòd iam alia maleficia sunt patrata: vel sunt, vel fient in posterum, & sic diabolus liberè intrabit. Nonne (suggerit dæmon) illam mulierem, sic dicentem, ac talia operantem vidisti?

10. Quòd

10. Quòd iterum tibi illa infirmitas, quam priùs habebas, eueniet, illud malum, quod patiebaris, obuiabit; infirmitas enim naturalis erat ex hac, vel illa causa procedens.

11. Tu numquam vexatus fuisti; sed apparentia tantùm fuit, quod verũ esse credebas: melancholicus humor, & mentis stultitia erat oppressio, quã patiebaris, quæ omnia iterum euenient tibi, cùm ad id maxime inclineris.

12. In liberatione sufficiens fides tibi minimè fuit: non fecisti, quod in te erat; perfectior alia dispositio requirebatur: memento, quòd preparationis tempore nullam deuotionem habuisti: tempore liberationis à sensibus eras alienus, ideoq; verè non es liberatus.

13. Tot tentationes sustinere non poteris; sed illis tandem succumbes: tu es negligens, non facis, quæ tibi ad præseruationem sunt imposita; nec facere potes, quia nimis difficilia sunt; in hac infirmitate mori oportet, nam vsque ad mortem siue velis, siue nolis, durabit.

14. Vide, quot tribulationes pateris: quot miseriam sustines; melius tibi erat, diabolicam vexationem, quàm istam tribulationem habere: multoties quietem habebas, & runc deuotio feruentior erat: & proximus tuus tibi magis magisq; compatiebatur: priùs torquebaris in corpore, nunc grauior est tortura in mente; priorem ergo à Deo corporis tribulationem, exposce: vel dæmonem voca, vt corpus tuum iterum ingrediatur.

15. Obserua, quæso, quale sit hoc malum, quod pateris; oportet, vt illud benè, & attentè consideres, ne decipiaris: ex vna parte quidem naturale: ex altera verò diabolicum videtur, fac ergo experientiam, ad alterum Exorcistam accede, qui te Patris Menghi, vel Patris Zachariæ Vicecomitis oleo perungat; & an infirmitas tua à dæmone sit, nec ne, certò scies.

16. Ille rumor, quem in ventre experiris, illud frigus, quo in dorso, ille dolor, quo in capite cruciaris, diabolicus est; adhuc dæmon in te aliquialiter præualet: ad te sæpiùs appropinquat; nil aliud igitur remanet, nisi vt ingrediatur, & hoc tibi citiùs, quàm credas, eueniet.

17. In imaginatione tua semper præsentis horrentia, in somnijs visiones teterrimas, in vigilijs terrores: semper retro habes, qui te retiaculis implicare videtur: semper contremiscis: semper vmbra vides: nonne semper timidus es? Hæc clarissima signa sunt, quòd possideris, vel citiùs à dæmone opprimeris.

Hæc, & alia huiusmodi à dæmone ei suggeruntur, qui ab eius tyrannide liber euasit, vt dæmonè timere, & pauere incipiat, ac timore depressus animo succumbat, ac diuinæ pietatis, clementiæq; oblitus de eius assidua protectione diffidat, & sic ingratus de accepto liberationis beneficio gratias Deo non referat, Deumq; piissimum, ac in se confidentibus summè beneficum esse non credat. Exindè faciliùs à Deo aliquo modo deferatur, dæmoniq; regressus iterum permittatur. Quod facillimè dæmon assequitur, si liberatus ei patientem auditum largiatur.

QVÆSTIO II.

Vnde sumat demon tentandi occasionem.

750.
Ex varijs casibus demon sumit tentandi occasionem.

Responderetur, sibi dæmonem ex varijs rerum euentibus, & contingentijs ad prædictas suggestiones liberatum facilius excitandi arripere occasionem.

1. Quando liberatus in obscuro aliquo loco inhabitat, ei pauores, & tremores plurimos suggerit, vt timore perterritus animi vigoré, ac fiduciam amittat, & consequenter de diuina protectione diffidat.

2. Quando naturalis aliqua infirmitas occurrit, dæmon se cum sui præsentia illius auctorem esse, & causam phantasie fortiter suaderé enititur; quæ tentatio maxima quidem est; eiusque principijs quàmmaximè vexatus obsistere debet, ne per successiuum augmentum in deteriora tam animi, quàm corporis damna prolatur.

3. Quando melancholicus humor superuenit, qui diabolico excitatur impulsu, statim dæmon cum illo se ingerit, & timores excuscitans, illos eodè esse effectus, qui fuerant priùs, credere facit, vt exinde vexatus ad esse dæmonem firmiter credens, deficiat animo, ac de Deo fiduciam profusus abijciat; & ita sibi facilius aditus, & regressus aperitur.

4. Quando liberatus ab aliqua est passione perterritus: vt ira, odio, inuidia, amore venereo, tristitia, desperatione, & alijs huiusmodi, diabolus maximum aliquod ei suggerit malum, vt ipsius impleret auxilium, ac Deum, quantum est ex se, blasphemando depellat: vel similia mala operando: & cum per huiusmodi peccata tunc à Deo, qui hostiles dolos euertit, sit maximè distans; facilius dæmoni aditus aperitur.

5. Cùm tunc temporis ab aliquo personam aliquam maleficijs obnoxiam esse: vel aliquem à demone possideri, aut simile quidpiam intelligat, illicò malignus spiritus idem sibi euenisse representat.

6. Cùm talem personam energumenam exorcizatam, & non liberatam fuisse: alium tanto tempore vexatum: alterum, qui liberatus fuerat in laqueos iterum incurrisse deprehendat, vexato versipellis dæmon tunc suggerit se eodè modo, quo priùs, subiacere insidijs, & hoc vel illud euenturum persuadet.

Nec hoc tantùm per seipsum suggerit; sed etiam per suos ministros Magos, Maleficos, & Sagas, quorum aliqui se esse Energumenos, aut maleficio affectos effingunt, vt Exorcistas decipiant, ceterisque hominibus à dæmone liberatis eos non verè liberatos esse suadeant; vt latè supra declarauimus *num.* 375. Nonnulli Energumenos comitantur, cùm ad Exorcistas accedunt, vt exorcizentur, eisq; infirmitatem naturalem esse suadere conantur; idcirco ad Ecclesiam confugere, & exorcismos adhibere superfluum esse: quia post exorcismos adhuc sicut priùs existent, nec Exorcistæ verbis credendum esse; sed experientiæ rerum magistræ. Hisce, & alijs huiusmodi suggestionibus, falsas esse Exorcistæ instructiones, illis suadere conantur, ac meliùs.

meliùs esse, se matri naturæ, ac dæmonis discretioni, quàm diuinæ protectioni committere, ac Ecclesiæ ministrorum directioni.

7. Quando aliquis excitatur rumor, vel horribile aliquid inopinatò apparet, & liberatus ob timorem contremiscit, malignus tunc spiritus diabolicum properasse ingressum, & se aliquibus vmbris suppressisse persuadet.

8. Cùm in somnijs vexato horribile aliquod siue naturaliter, siue à dæmonibus causatum ostensum fuerit, expectat dæmon, donec euigilauerit homo, & dum adhuc benè sui compos non est, phantasiæ, quod in somnijs apparuit, repræsentat, vt sic euigilans timori aditum præbeat, ac animi timore constitutus succumbat, ac de diuina protectione diffidat, Deumq; vt suum adiutorem, ac defensorem non inuocet, in eo spem suam nō collocet, nec se eius diuina protectione à dæmoniacis infestationibus illæsum seruandum fore existimet, vt sic de Deo diffisus, à Deo in dæmoniacam iterum, potestatem corruere permittatur.

Hæc machinamenta diabolica sunt, hæc sunt technæ, doli, laquei, atque imposturæ, quibus homines dæmon impetere satagit, vt si non sibi in anima, saltem in corpore detur potestas, vt docet Tostatus qu. 121. in c.8. Matth. sed arma, quibus à dæmonis tyrannide erepti illum impugnare, omnesque eius suggestiones, & fallacias, vt fumum dispergere valeant, contemplerur.

Q V Æ S T I O . III.

Quibus remedijs præseruatiuis diabolicae suggestiones in hominibus à demone liberatis euanescant.

Respondetur, ei, qui diuino fauente auxilio à dæmonis est ereptus tyrannide, vt à noua se dæmonis vexatione præseruare valeat, duo principaliter (quorum primum est in ordine ad Deum: alterum in ordine ad dæmonem) esse adimplenda.

751.
Remedia præseruatiua

In ordine ad Deum.

CVM Deus summum bonum sit, fonsque omnium bonorum, à quo, sicut à primo principio cuncta bona procedunt, & ad quem, sicut ad vltimum finem omnia bona protendunt; quemadmodum ab ipso liberationis bonum processit, ita ab eo præseruationis bonum orietur, ac propterea liberatum aliquos erga Deum confidentiæ actus elicere, consonum erit.

In ordine ad Deum.

Primò, se non proprijs meritis, sed diuina principaliter pietate, ac clementia suam obtinuisse liberationem certissimè credere debet: nec super hoc dubitatio aliqua debet oriri, sed firmissima credulitas, non obstantibus quibuscunq; tentationibus, suggestionibus, & apparentijs spirituum malignorum.

Secundò confidere debet, vt sicut Deus sua infinita bonitate, ac pietate ipsum à dæmonibus liberare dignatus est; ita eadem bonitate, & clementia eum ab illorum regressu præseruare non desinet, nisi ipse voluntariè dæmonis suggestionibus assentiri, ac de infinita Dei bonitate, secunda protectione,

Psal. 90. ver. I.

ac defensione diffidere velit. Deus enim, cuius perfecta sunt opera, omnibus in se confidentibus, ac in adiutorio suo habitantibus diuinam protectionem adfuturam promisit; nec deficiet: quia mentiri non potest. Ergo sicut se à Deo verè liberatum esse existimat; ita firmiter speret, ac diuina se protegente virtute, ab omnibus dæmonum infestationibus illæsum præseruandum confidat.

§. I.

752.

Tertio frequenter cælestia meditetur mysteria, fidei scilicet, omnipotentia Dei, sapientia, bonitatis, clementia, pietatis, ac misericordie, vitæ, ac passionis Christi; vt, dum mēs in sanctis meditationibus occupatur, dæmoniis suggestionibus locus prohibearur.

Quarto in Deum toto corde feratur: quia perfecta charitas timorem procul expellit, sine quo dæmon aut nihil, aut parum valet. Charitas enim dat inhabitationem Spiritui sancto, qui spiritum malignum excludit: Nam, *Deus charitas est*, ait Ioan. prima sua canon. cap. 4. *Et qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.*

Quinto in Domino gaudeat, & melancholia, super quam dæmon fundatur, passionem excludat. Quod faciet, sæpius mentem, ac cogitationem suam ad diuinam pietatem, clementiam, ac misericordiam, ad innumeraq; beneficia à Deo accepta contemplanda conuertendo: vt benè docet, ac testatur Seraphicus P. S. Franciscus *Affiliates to. 3. opusculorum, collatione 11.* apud Ioannem de la Haye Parisinum, *Sanctam*, ait, *Frates charissimi interiorius, & exterius letitiam Dei habete. Si enim seruus Dei studuerit habere, & conseruare letitiam spiritualem, quæ provenit ex munditia cordis, & acquiritur per deuotionem orationis, demones nihil possunt ei nocere dicentes: Ex quo in tribulatione, & prosperitate letitiam habet seruus Dei, non possumus inuenire aditum intrandi ad ipsum, nec illi nocere.*

§. II.

753.

Sexto, nisi liberatus se Deo velit exhibere ingratum, accepta à Deo quotidie beneficia commemorare iugiter debet, vt potè qui à dæmonis tyrannide est ereptus, de infernalis tortoris catenis solutus, de tot doloribus, vexationibus, & infestationibus erutus, & qui inferna malignitate erat oppressus, ab illa liber euaserit: & quia gratiarum actio beneficia multiplicat, de omnibus supradictis, & alijs multis continuè quàm maximas Deo gratias soluere non desinat: Idcirco Exorcista illum iuxta ipsius capacitatem edoceat de modo ad Deo gratias referendas obseruando.

Supra nu. 68.

Septimò, cum præcipuum diaboli instrumentum sit peccatum, & vbi hoc fuerit, diabolus magnam auctoritatem possideat, persona à dæmone liberata à mortali peccato quàm maximè caueat; imò quantum ab alto sibi dabitur, à venialibus quoque abstinere se debet. Quod Sacramentorum frequentia, ac spiritualium operationum exercitio facillimè consequetur.

Octauo

Octauò præseruationis donum, lumen ad diabolicas cognoscendas tentationes, vim, & efficaciam ad ipsis resistendum à Deo petere debet: nec non etiam super hoc Beatissimæ Virginis, & aliorum Sanctorum implorare suffragia; ad quod plurimum valebit oratio illa supra posita *num. 602.* sed iuxta monitum immediatè traditum post illam *num. 603.*

§. III.

Nonò maximam in Deo confidentiam habeat: nam hoc est principalissimum remedium. Qui enim ita in Deo confidunt, ac præcipuè in Sanctissimi Nominis Iesu virtute suam fiduciam collocant, vt sine vlla hæsitatione, se nedum à dæmonibus, Maleficis, ac maleficijs, sed à veneno, serpentum morsibus, aliorum animantium infestationibus, nec non ab inimicis, alijsque periculis animæ, & corporis nequaquam offendendos, aut perturbandos, prout fuerit sibi salutare, credant, hi dubio procul quodcumque fieri dixerint, fiet eis: quia *credenti omnia sunt possibilis*, vt ipsamet Veritas docet Mar. 9. & contra istos tota infernalium dæmonum cohors frustrabitur, proprias vires deperdendo. Quare quotidie, non semel tantum, sed sæpius animam suam, ac corpus, cunctaque omnia ad se pertinentia sacratissimi Nominis Iesu protectioni commendare debet, sequentia, vel similia verba proferendo.

754.

Signor mio Gesù Christo, voi sete il mio refugio, protettore, e difensore dell'anima mia, è del mio corpo, di tutte le mie operationi, e di tutte le cose à me spettanti; però io non temo ne demonij, ne malefici, ne maleficij, ne nemici, ne qualsiuoglia altra cosa auuersaria, che mi possa offendere; perche io viuo, & intendo di viuere sotto la vostra diuina protectione, sotto la quale ancora intendo di collocare tutte le cose, che à me s'aspettano.

Atto di confidenza in Dio per præseruarsi da maleficij.

§. IV.

Remedia in ordine ad demones.

Cvim immediatum præseruationis remedium à resistentijs dæmonum suggestionibus faciendis, de quibus supra, vim sumat, illis cognitis, in eis resistendo maximoperè est inuigilandum. Præter autem resistendi modos, de quibus supra passim præcedentibus articulis actum est, nonnulli hic breuiter sunt subiijcendi.

755.

Remedia præseruatiua contra demones.

Primus modus consistit in diuertendo ab his, quæ sibi à dæmone proponuntur, ad quod valet mentis applicatio ad alia vtilia, ac necessaria, sed læta, ac delectabilia.

Secundus, vt in promptu breuem aliquam orationem habeat, qua Deo gratiarum reddantur actiones pro liberatione: vel ab eo præseruatio petatur: vel ad Deum aliquo modo mens (vt modis sequentibus proponitur) eleuetur.

Vi

Orationi breui
per vincere le
tentationi.

Viringratio, mio Dio, che m'hauete liberato dal demonio vostro nemico, così credo ancora per certo, che mi vogliate difendere da suoi inganni.

O Signor mio, quanto son tenuto ad amarui, e seruirui: poiche m'hauete liberato dal demonio tiranno crudele dell'anima mia, e del mio corpo.

Vorrei poter hauere il cuore, e la lingua di S. Paolo, ò di Maria Madalena per poterui più perfettamente amare, e lodare.

Sia per tanto sempre lodato, e glorificato il Santissimo nome di Giesù.

Poterit aliquam, vel aliquas dictarum oratiuncularum toties repetere, quoties demon aliquid contra eius liberationem illi suggesserit.

Scias autem, mi lector, hoc remedium melius, ac securius esse, quàm cum demone contendere velle; imò etiam quàm illum contemnere, & opprobrijs, ac conuicijs impetere: quia per hoc demoni non tantùm resistitur, sed de eo victoria reportatur; nam plus est vincere, quàm resistere: qui enim resistit, tantùm ab inimico non vincitur: sed qui inimicum vincit, illum conterit, & prosternit. Per huiusmodi autem actus elicitos persona à dæmoniaca obsessioe liberata oppositum illius assequitur, ad quod illam diabolus pertrahere conabatur. Hic enim per impulsum ad diffidendum de diuina bonitate, ad ingratitudeis, impatiencie, & odij erga Deum, & id generis actus illam inducere decreuerat: illa verò per huiusmodi orationes Deum laudandi, de acceptis beneficijs gratias reddendi, actus amoris erga illum eliciendi ex diaboli tentatione occasionem desumit, & sic demon, confusus recedere cogitur; nec illam amplius suggestionibus audet perturbare.

D. Bonauen-
tura i 2. sent.
dist. 24. ar. 1.
quæst. 2.

§. V.

756.
Supra nu 401.
& sequent.

TErriò, considerare Deum vbique præsentem esse, eiq; æqualiter curam esse de omnibus, & maximè de illis, qui eius diuinum implorant auxilium, plurimum valet, ideòq; ad ipsum cor eleuare, & ab eo, vt à nobis inimicorum timorem expellat, valebit, sæpissimè dicendo:

Si Deus pro me, quis contra me? se Iddio mi protegge, chi mi potrà offendere?

Hoc modo tota dæmonum caterua, omnes tenebrarum principes cum suis satellitibus, ac maleficiorum concinnatoribus vertentur in fugam, & ad nihilum rediguntur.

Quartò, per aliquot dies post liberationem omnibus cibus benedictio adhibeatur, saltem per ipsum Vexatum iam liberatum, super cibum & potum crucis ✠ signum formando, Dominum Iesum Christum, vt ipse benedicat, inuocando. Quam consuetudinem, vt catholicam, debet toto vitæ decursu obseruare.

Quintò,

Quintò, an intra corpus dolor existat, vel aliquid per membra decurrens, vel aliquæ vexationis reliquæ remanserint, obseruare desistat: quia diabolus, quæ non sunt, apparere facit, quibus si fides adhibeatur, & confidentiam suæ præseruationis amittat, aliquando permittit Deus, vt ex apparentibus fiant realia nõcumenta; ideò ad illa nullo modo animum, siue mentem conuertat.

Sextò, quando dolores veros esse contingit, si illos naturales esse clarè non constet, aliquam deceptionem interuenisse existimet, quam speciali modo minimè perquirat; sed citò illam contemnat, & ab ea diuertens, maxima fiducia Iesu inuocet nomen, se eius virtute ab omni dolore credens liberandum.

Septimò, quando aliquid, pro voto suo, ex his, quæ ad corporis, vel animæ necessitatè spectant, vel iuxta artem suam operari non posse sibi videtur: vel aliquam in corpore habere debilitatem, & causam naturalem non habet, omninò illam operationem efficiat, nõn quidem membris violentiam inferendo, sed per liberi arbitrij actum sic volendo, & determinando illam in Iesu nomine facere, eius diuino fretus auxilio, interim pollice crucis ✠ signum super partem læsam efformando. Sed aduertat, quòd in istis actibus non dubitando; sed viriliter, ac liberè, & inhesitanter operando se habere, est necesse.

§. VI.

O Ctaudò, optimum erit post liberationem, nedum omnia habitationis loca benedicere, lectum puta, cellam, seu cubiculum, vestes, & alia huiusmodi; sed præcipuè serò aqua benedieta cubiculum aspergere, illudque cruce benedicere dicendo:

Ecce crucem ✠ Domini, fugite partes aduersæ: vicit leo de tribu Iuda radix David, Alleluia.

Vel illam orationem supra positam *num. 601.*

Nonò, Ecclesias frequentet, & in eis missas, & alia diuina officia audiat: sacram Eucharistiam suscipiat, Deumq; humiliter, nedum pro seipso, sed pro omnibus amicis, & inimicis, viuis, atque defunctis, & præcipuè pro animabus purgantibus, quarum non est specialis memoria, exoret.

Decimò, quodcumq; remedium spirituale, in quo liberatus sperat, optimum erit ad præseruationem. Nam omnium remediorum anima, seu formalitas fides est, seu confidentia liberati; ideò si in aliquo remedio nullam habeat fidem, adhibendum non est: quia parum, vel nihil proderit; & cum fide omnia, quamuis minima remedia, maximi sunt valoris.

In his autem cunctis remedijs aduertendum est, quòd prædicta, sicut & alia quæcumq; nõn sic ponuntur, vt omnia sint necessariò adhibenda; ità quòd sine illis præseruatio esse non possit; sed quia sunt valde vtilia. Tot autem posita sunt, non vt omnibus sit vtendum; sed vt ab vnoquoque, quæ iuxta dispositionem subiecti sibi magis opportuna videbuntur, seligantur.

Non

757.

*Breuis oratio
contra infesta-
tiones demoniæ.*

Non enim omnes egroti vnica medicina sunt medicandi: nec omnes homines eodem cibo reficiendi: sic nec omnes maleficiati, & obsessi iisdem remedijs ad suam liberationem, vel præseruationem disponendi.

ARTICVLVS VII.

De Damone Repetente, seu Redeunte.

758.
Damones quãdoque reuertuntur.

CVM dẽmones egressos è corporibus humanis iterum in illa ingredi, vt experientia rerum magistra testatur, sæpe contingat, vt hæc ars Exorcistica suum habeat complementum, quid in nouæ dẽmonis inuasionis casu cum iam liberato, in quem dẽmones iterum sunt ingressi, agere debeamus, restat inquirendum; quod duabus sequentibus quæstionibus discutietur.

QVÆSTIO I.

Quanam sit causa regressus.

Causa regressus ex parte demonis est malitia, & alia vitia.

Responderetur, causam ex parte dẽmonis non esse requirendam, malitiã .n. superbiam, inuidiam, iram, odium, & vindictam esse, notissimum est; *Tanquam .n. leo rugiens circuit, quarens quem deuoret.* 1. Petr. c. 5. semperque dẽmon ad ingressum, & regressum, si aditus sibi pateat, est paratus. Neque ex parte Dei regulariter: quia ipse ab bonum nostrum, & non ad malum inclinatur. Neque ex parte Exorcistæ, qui sufficientia tribuit medicamenta. Solum ergo ex parte Energumeni causa est requirenda.

Ad cuius euentiam aliqui moderni Exorcistæ dẽmones dupliciter de corporibus obsessis eijs posse fatentur.

759.
Damones quãdoque eijciuntur miraculose.

Vno modo miraculose, cum scilicet per virum magna sanctitate præditum adhuc in terris viuentem: vel per alicuius Sancti inuocationem: vel per aliquam miraculosam imaginem, aut alia huiusmodi dẽmones eijciuntur, & tunc eiectioni semel nõ amplius ingrediuntur: quia tales expulsioniones etiam sine patientis dispositione fiunt: opera .n. miraculosa facientis attestantur potentiam, & non recipientis dispositionem; & de his in speciali sermo nõ agitur: quia nec ad talem expulsionem iste actus requiritur: quia eiectioni numquam regrediuntur. Virtus enim illa, quæ dæmones ad exitum cogit, abesse etiam cogit, vt amplius intrare non possint; tota enim miraculi ratio, est potentia facientis.

Ordinarie eijciuntur per potestatem exorcisticam.

Alio modo per exorcisticam artem, & exorcistatus ministerium eijciuntur, & tunc quia cum Exorcistæ auctoritate regulariter, & efficaciter suscipientis dispositio requiritur, quando dẽmones sunt eiectioni, si patiens paratus in resistendo non perseueret, iterum ingrediuntur.

Hæc expulsio similis est expulsionioni peccati.

Declarant à simili de peccatore penitente. Nam dupliciter aliquis à peccato auerti potest, & ad Deum conuerti, vel miraculose, vt patet de Paulo Apostolo, de Magdalena, & alijs, qui non amplius ad peccatum sunt reuerfi: vel modo ordinario per Penitentis Sacramentum, & tunc si peccati habitus

habitus non sit destructus, faciliter ad vomitum reuertitur: Sic in demonum expulsionibus quoad ordinarium modum, & non absolutū contingit.

§. I.

Verū huiusmodi positio, etsi vera sit, aliqua tamen indiget expositione. Nam miracula vel ad augendam fidem, vel ad eam confirmandam, vel ad alicuius Sancti gloriam manifestandam, vel ad aliorum vtilitatem, puta ad infirmorum sanitatem, & obsessorum liberationem parantur: vt docent Guilielmus Vorill. & D. Thom. in 2. dist. 7. q. 1. art. 3. Pelbartus par. 2. *Aurei Sacra Theol. Rosarij, verbo Demones V.* & Tostatus quæst. 7. in *Matth. c. 8.* Verum est ergo, quod miracula, quæ ad propagandam fidem, vel confirmandam fiunt, in recipiente dispositionem non requirunt: vt pater de illo cæco à D. Dionysio sanato, dum adhuc paganus esset, de quo supra num. 502. de illa puella, à qua Paulus Apostolus spiritum pythonem eiecit, Act. 16. etiam contradicentibus, ac conquærentibus dominis ipsius: ac de illo obsesso, qui domicilium in monumento habebat, Marci 5. à quo Christus dæmones eiecit, nullam in obsesso dispositionem requirendo. Sic in morte, vel immediatè post alicuius personæ magna sanctitate præditæ mortem, vt ipsius gloria, qua fruitur in cælis, manifestetur in terris, multa Deus operatur miracula in hominibus, sine vlla eorum præcedente dispositione, puta infirmos sanando, & obsessos à dæmone liberando. Qui autem hæc signatis causis à dæmone liberantur, imposterum à dæmone non possidentur: quia illæ expulsiones non principaliter ob ipsius liberationi vtilitatem fiunt, sed ob fidei propagationem, vel confirmationem, vel ad Sanctum aliquem honorandum; propterea Deus, qui tali de causa miraculum operatus est, etiam ob eandem rationem vult defendere, ac patratum conseruare. Aliquando autem miracula fiunt ob misericordiam Dei ad infirmorum, vel obsessorum vtilitatem, vt docent allegati Auctores, & in istis (si adulti sint, rationis scilicet compotes) fides, ac fiducia in Deum requiritur: vel ob ipsius infinitam misericordiam, ac fidelitatem, vel ob alicuius Sancti merita, & intercessionem, vt liberationem efficaciter obtineat; & sine hac præuia dispositione patiens miraculi beneficium non obtinet, vt benè docet Suarez *disp. 8. de distinct. fidei ab omnibus donis sect. 1.* & sicut fides requiritur, vt à dæmonis possessione efficaciter liberetur, ita eadem requiritur, vt à noua dæmonis inuasionem præferuetur,

Concludendum ergo est, causam, ob quam diabolus corpus, à quo eiectus fuerat, iterum ingreditur, se ex patientis parte teneri, qui, cum per malum habitum diabolicis suggestionibus magis, quam Christo suum auxilium in se credentibus, ac confidentibus pollicenti, credere, & assentiri sit assuetus, idè post liberationem etiam simili modo tentatus succumbit; ex quo ad diffidentiam inducitur, ratione cuius à Deo denuò sub dæmonis potestate, cadere permittitur, qui iterum corpus illius ingreditur, ac iuxta Dei permissionem, suam in eo tyrannidem exercet.

760.
Quomodo eij-
ciantur mira-
culose, explica-
tur.

Matthæi 8.

Supra nu. 67.

QVÆSTIO 11.

Quomodo se habere debeat Exorcista cum eo, qui post liberationem iterum à demone possidetur.

761.
Documenta pro
liberatis suspi-
cantibus de no-
ua inuasionē
dæmonis.

CVM distinctione responderetur: Nam ille, qui à dæmonis possessione liberatus est, vel se iterum à dæmone possideri suspicatur, sed nihil certitudinis habet: vel certus est, dæmonem iterum in suum corpus esse ingressum, illudque possidere.

Cum Vexatis primo modo Exorcista ad inuestigationem, & probationē recurrere debet, de quibus supra à num. 618. & sequentibus. Si enim ex huiusmodi inuestigatione, ac probatione nullum euidens diabolicæ præsentia signum habuerit, tunc dimittatur vexatus, & illum Exorcista à falsa existimatione remoueat, declarando, illas esse diaboli deceptiones, & illusiones, vt illum ad diffidendum de diuina protectione inducat: horteturque ad diuinum continuè auxilium implorandum: vt docuimus supra nu. 620. verbo quòd si patiens. Quod intellige, quando tam ex parte Exorcistæ, quàm ex parte Vexati perfecta pro dæmone ad obedientiam præceptis ecclesiasticis exhibendam compellendo fuerit dispositio.

Si verò Exorcista ex euidentibus signis nouam dæmonis inuasionem certam esse cognouerit, tunc Vexato persuadere potest, vt certam esse inuasionem credat: eumque interroget, an cupiat liberari, qui si negatiuè responderit, & pro tunc Exorcista dæmoni absolutè exitum præcipere, expediens esse non iudicauerit, actum suum suspendere debet: quia de lege ordinaria, si patiens rationis sit compos, ex parte eius voluntatis actus requiritur, vt ex Christi curationibus constat, in quibus ipse dicebat patienti: *Vis sanus fieri?* Ioan. 5. *Creditis, quia possum facere hoc?* Matth. 9. *Quid vis, vt faciam tibi?* Lucæ 18. *Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti.* Marci 11. Si autem liberationis desiderium ostendat, breuiter patiens instructionibus communibus superiùs positis num. 622. & sequentibus instruatur. Et explicetur de illo, qui à peccato, quod est grauius vinculum, & acerbior vexatio, solutus, iterum in peccatum incidit, & iterum à peccato absolutus euasit: sic etiam iterum vexatus iterum liberatur. Ostendat, priores experientias necessarias non esse; sed tantùm præceptum sufficere expulsiuum;

Exemplum.
Sup. nu. 573.

§. I.

762.

CVM ergo diligenter fuerit instructus, quod mirum non est, si fuerit iterum propter fragilitatem suam vexatus: quòd liberatio facillima erit: quòd cautiore erit imposterum in resistendo diabolicis suggestionibus: quòd Exorcistæ præceptum præstabit id, quod priùs: quòd statim facto præcepto melius se habebit, si ipse perfectam suæ liberationis fiduciam habuerit; tandem breui oratione peracta, genuflexo Vexato ante Crucifixi imaginem, sequens potest præceptum enunciare.

Exor-

Exorcismus ad demonem expellendum post nouam inuasionem.

EGO N. minister Christi, & Ecclesiæ auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Ecclesia in ordine Exorcistatus, In nomine Sanctissimæ Trinitatis, & in virtute Sanctissimi nominis Domini Nostri Iesu Christi, præcipio vobis spiritibus malignis, qui in corpore istius creaturæ Dei iterum ingressi estis, vt statim exeatis, & recedatis ab ea, ac destruatis omne maleficium, quod præstitistis in ea; ita quòd amplius nõ habeatis potestatem eam molestandi intrinsecè, vel extrinsecè quacumque ratione, vel quocumque modo; neq; apparendi ei sub quacumque forma, vel figura, neq; vlllo modo eam perturbandi: Exite ergo spiritus inmundi, ac recedite ab ea: quia sic vobis præcipio, vt minister Christi, & Ecclesiæ: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Præceptum expulsiuum.

§. II.

CVM vexatis autem, qui de regressu demonum in corpus suum certi sunt, maxima prudentia procedere debet Exorcista. Nam si conciperent, quòd demones pro sua libertate corpora ingrediuntur: vel quòd eis sufficiens resistentia fieri nequit: vel quòd semper sic erit: vel quòd nũc, aut aliàs liberari non poterunt: aut quòd fides notabiliter debilitata, & infirmata sit, dum talibus detinentur erroribus, cum maiori difficultate, quàm priùs liberabuntur; ideò pro illorum cura vtilissimum erit, quæ sequuntur ab Exorcista seruari.

763.
*Documenta
seruanda pro
Vexatis liberatis certis de
noua inuasionem.*

Primò examinandus est diligenter Vexatus pro inuenienda vera regressus causa: vt si nouum maleficium fuerit factum: si aliquem pauorem, aut timorem habuerit: si in resistendo tentationibus, ac suggestionibus diabolicis ad diffidentiam de Dei protectione inducentibus negligens fuerit: vel si habitus eis assentiendi destructus non fuerit: vel alia huiusmodi causa: qua inuenta, circa illam Exorcista quàm maximè immoretur, vt illa totaliter remota, nullus per eam ad vexandum amplius reuertendi demonibus aditus aperiatur.

Secundò diligenter obseruetur, an credat, vel crediderit post liberationem demones non verè exisse: & tunc demones eijcere difficile erit: quia si tot adhibitis hæsitauit, & Deum ad Exorcistæ præceptum demonem eijcere velle non credidit, quid erit nunc? Ergo donec priùs ista falsa remoueat opinio, tota ministerii exorcistici operatio est suspendenda.

Tertio breuiter communis instructio quoad principalia puncta, de quibus supra num. 622. & sequentibus, repetatur. Et probeatur per ea, quæ sæpiùs vidit, & in seipso expertus est, donec de omnibus sit certissimus: & præci-

præcipuè quòd dæmonum regressus ob eius negligentiam in resistendo diabolicis suggestionis, & ob minimam, aut nullam in Deum confidentiam fuit; Idcirco facillimum esse commoneat, iterum eum liberari, si ex præcordijs iterum in Deum suam fiduciam collocauerit: & quòd similis est expulsio dæmonum à corpore vexato expulsionem peccatorum ab anima peccante. Peccata enim per contritionem, confessionem, & absolutionem delentur: dæmones verò per fiduciam, & confidentiam in Deum, & detestationem in dæmonem, ac per præceptum ab Exorcista contra dæmonem factum expelluntur.

§. III.

764.
Quando præcepta ab Exorcista sint formanda.

Quartò Exorcista præcepta pro experientijs non formet, nisi Vexatus ipse pro maiori sua securitate id requisierit. Nam antea omnia, quæ necessaria sunt, sufficienter vidit. Potest tamen Vexatum ipsum admonere, ut ipsemet per seipsum vexationes remoueat iuxta regulas superioris positas *num. 651. & sequentibus*, & *num. 658. & sequentibus*, & sic, donec dæmon, sicut priùs, totaliter fuerit depressus, atq; subiectus, exerceatur.

Quintò, si Vexatus ex fidei debilitate temptationibus, ac suggestionibus diabolicis ad diffidentiam inducentibus imperfectè resistit, præcepto lenitio iuuetur, donec perfectè suarum operationum dominus fuerit, ac cunctis dæmonum superiorum machinamentis; semper tamen breuiter fidei actu præmissio, quo necessariò dæmon ad obedientiam præstandam compellatur, ut supra annui *num. 368. & 664.*

Sextò totum exercitium hoc tempore adimplendum ordinatum erit ad destruendum attendendi, & dæmoniacis suggestionibus assentiendi habitum, & ad remouendum totaliter causam regressus, diffidentiam scilicet de concursu Dei ad dæmonem expellendum; ac donec firmiter crediderit Deum absque dubio ad Exorcistæ præceptum dæmonem ab eo totaliter expellere velle ratione suæ infinitæ bonitatis, ac inuariabilis fidelitatis.

Septimò poterit Exorcista ad probationes venire; ac præcipere, ut confidentiæ in Deum, ac detestationis in dæmonem actus eliciat: ac cætera, de quibus supra *art. 5. de demone fugiente, & exeunte*, adimplere. Tandem hortari, eumq; admonere, ut impostero maior sibi sit cura, maiusq; eorum obseruantia studium, quæ sunt ad præseruationem necessaria, Deum iugiter, ac suppliciter exorando, ut ab eo diuinum petentibus auxilium præstare dignetur, qui est benedictus, & gloriosus in sæcula.

ARTICVLVS VIII.

De Demone infestante ea, quæ ad hominem spectant.

765.
Dæmon ob odium in hominẽ eius rebus nocere studet.

EA est dæmonis malitia, & inueteratum aduersus hominem odium, ut nihil detur in orbe tam absconditum, quod nõ penetret: distans, quod non attingat: fædum, quod non subeat, ut hominem quoquomodo queat per-

Art. VIII. Infestante ea, quæ ad hom. spectant. 401

perturbare : Nam cum eius personæ malum inferre prohibetur, in rebus saltem ad eius usum spectantibus virus suum diffundere, ac totalem earum destructionem perquirere non desistit, ut bene docet Tostatus quæst. 126. in cap. 8. Matthæi : *Dæmones, inquit, tanto ardore hominibus nocere desiderant, quod si non possunt nocere eis in seipsis, saltem volunt nocere in quibuscûq; rebus eorum.* Quapropter illum ex humanis corporibus expellere non sufficit; sed adhuc verbi Dei, & exorcismi gladio coercendus est in omnibus rebus ad hominis usum spectantibus, animalibus scilicet, domibus, locis habitabilibus, aere, campis, terræ frugibus, comestibilibus, potabilibus, medicinis, vestimentis, suppellectili, ac ceteris quibuscumque aliquo modo homini conuenientibus, ut ex omnibus deturberetur hic antiquus, ac veterosus serpens, eiusq; venenatum virus possit expulsi.

Gladio exorcismi est coercendus.

At quia irrationalia verbi Dei, seu exorcismorum incapacia esse, incomperito est, ad ea verbi diuini gladium, seu adiurationem dirigemus secundum quod ab alio ad nocendum mouentur, videlicet vel à Deo vlciscēte, vel à dæmone in illis operante. Si à Deo, Diuinam Maiestatem deprecando, ut id malum auerrat: Si à dæmone, imperando illi in nomine Iesu, ne noceat, vel ut nocere desistat, iuxta doctrinam D. Thomæ 2. 2. q. 90. ar. 3. & alios supra relatos num. 357. & 358. à maleficijs autem, quibus animalia bruta ad usum hominis spectantia affici consuescunt, incipiemus.

Irrationalia exorcizantur, ut mouentur ab alio.

Q V Æ S T I O I.

Quibus modis animalia bruta à demonibus vexentur.

Respondetur, tripliciter animalia à dæmonibus molestari. Primò eorū corpora ingrediendo, & in ipsis aliquod vel bonum, vel malum supra bestiarum naturam operando: quo modo permittente Christo porcorū corpora inuaserunt. Sed hic modus frequens nō est. Secundo modo extrinsecè impedimentum eorum operationibus ponendo: ut equis in via, ne progrediantur: canibus, ne latrent: bobus, ne rectè operentur, & id generis. Tertio damnum eorum corpori inferendo, ita ut vel moriantur, vel penitus mutilentur.

766.
Vexationes brutis à demone inflita.

Q V Æ S T I O II.

Quomodo sit eis subueniendum.

Respondetur, ut debita remedia illis applicari valeant, opus esse prius cognoscere, quando huiusmodi bestię sint maleficijs perurbata. Coniecturare ergo possumus, in eis dæmonem operari, quando aliquid præter naturæ cursum operantur, quarum operatio ad præceptum dæmoni factum ab Exorcista desistit: tunc. n. euidentis est diabolicæ præsentia signum, cum bestię in operando obediunt præceptis Exorcistæ.

767.
Modus cognoscendi quando bestia sunt maleficio affecta.

Verum, cum dæmon prædictas operationes in bestijs, nisi per relationem

Custos bestiarum quomodo instruendus pro earum liberatione.

ad hominē minimē excitet (nam cūm hominis sint , illas regulariter propter odium , quo hominem ipsūm prosequitur cruciat , vt docet Tostatus *quasi. 120. in cap. 8. Matthai* : non enim nocet bestijs , quæ sunt in deserto) idē dominus , vel bestiarū custos est in his , quæ hīc subiiciūtur , instruendus .

Primò ergo ab Exorcista , vel Parocho instruendus est , & admonendus , vt confiteatur peccata sua : vt , si Deus hæc propter illa permisisset , per penitentiam vlciscenti Dei iustitiæ satisficiat ; idcirco humiliter , deuotè , & ex præcordijs peccata sua detestetur , Deumq; suppliciter , vt sibi omnia peccata sua dimittat , exoret .

Secundò admonendus , vt firmiter super res suas nihil dæmonem posse , si ipse & pro se , & pro omnibus , quæ ad se spectant , in Deum suam fiduciā constituerit ; & quòd dubio procul Deus & ipsum , & omnia ipsius sit à quacumque dæmonis inuasiōe , & infestatione protecturus : vt latè profecuti sumus supra vbi de *fructibus fiducia in Deum* .

Tertiò iubeat Exorcista , vel Parochus , vt dominus , vel bestiarum custos genuflexus humiliter , ac deuotè , & peccatorum suorum contritionis , & confidentiæ in Deum , ac detestationis in dæmonem sequenti , vel alia simili formula actum eliciat , quam , si legere nesciat , de verbo ad verbum Exorcista dictebit .

Oratione da farsi à Dio da' padroni , ò custodi delli animali maleficiati , per liberarli da' maleficij .

768.

Actus contritionis .

S Ignor mio Giesù Christo , eccomi io feruo vostro indegnissimo quì prostrato inanzi la Maestà vostra , confesso , che v'hò offeso in varij modi ; mà in particolare nell'amar troppo la robba , e le cose à me spettanti , hauendo molte volte anteposto la cura , e diligenza nel custodire le cose temporali alla cura , e diligenza nel custodire pura , e senza macchia l'anima mia nel conspetto vostro ; & quel tempo , che impiegar doueuo nel lodare , e glorificare il vostro santissimo Nome , ascoltare i diuini Officij , e frequentare li santissimi Sacramenti , l'hò impiegato solo negl'interessi temporali , e però meritamente la Maestà vostra hà permesso , che questi miei animali , de' quali mi seruo negl'interessi temporali , siano dal demonio ministro della vostra giustitia vessati , e mal trattati . Però hora di tutto cuore di tutti i miei peccati ve ne chieggo perdono , protestandomi , che per l'auuenire non voglio più offenderui ; mà coll'aiuto vostro vi voglio amare sopra tutte le cose con tutto il mio cuore , con tutta l'anima mia , e con tutte le forze mie ; & affaticarmi , che dal-

Actus amoris erga Deum .

Art. VIII. Infestante ea, quæ ad hom. spectant. 403.

li'altri ancora della mia casa siate amato, e seruito; così intendo per l'auuenire, tutto quello, che farò, dirò, e pensarò, di farlo, dirlo, e pensarlo à laude, e gloria vostra. Vi prego dunque per la grandezza della vostra bontà, e misericordia, per l'infinita vostra clemenza, e pietà, per honor, e gloria del vostro santissimo Nome vogliate perdonarmi i miei peccati, e concedermi gratia, che per l'auuenire non vi offenda, mà che vi ami sopra tutte le cose, & indirizzi in ordine alla gloria vostra non solo tutti i miei pensieri, parole, & operationi; mà tutte le cose ancora à me spettanti: quali hora vi prego vogliate custodire, e liberare da qualsuoglia infortunio, & in particolare questi miei animali ordinati per vso della mia casa vogliate liberare da qualsuoglia maleficio, ligatura, incantesimo, vessatione, e molestia de' demonij, e de' suoi ministri. Così vi prego ancora vogliate proteggere tutte l'altre cose à me spettanti, campi, vigne, prati, frutti, merci, vtensilij, e robbe di qualsuoglia genere poste sotto la mia cura, preseruandole da qualsuoglia infortunio, & auuersità; poiche intendo, che per l'auuenire il tutto sia collocato, e custodito dalli Angeli sotto la protezione del vostro santissimo Nome.

Actus confidentia in Dei protectione.

§. I.

HAC protestatione peracta, Exorcista, vel Parochus præceptum, seu exorcismum contra dæmones sequenti formula efformet.

Exorcismus ad dæmones ab animalibus expellendos.

EGO N. vt minister Christi, & Ecclesiæ contra vos, spiritus maligni, qui vestris maleficijs has bestias, & alia ad vsum istius hominis spectantia infestatis, venio: & in nomine Iesu præcipio vobis, vt statim exeatis ab hisce animalibus sub dominio, vel cura istius hominis constitutis, & à quibuscunque rebus ad illum pertinentibus, ac totaliter recedatis à loco isto, ac destruatis omne, quod perfecistis maleficio: nec amplius potestatem habeatis nocendi eis, ac vexandi ea siue intrinsecè, siue extrinsecè: nec apparendi eis sub quacumque forma, vel

769.
Præceptum expulsiuum.

figura : nec impediendi eorum operationes naturales , ita vt liberè , & sine vlla molestia , vel retardatione eorum dominus , vel custos eis vti possit , quodcumq; opus fuerit . Fugite ergo , ac recedite spiritus maledicti : quia sic præcipio vobis , vt minister Christi , & Ecclesiæ . In nomine Patris , & Filij , & Spiritus Sancti . Amen .

Oratio deprecatoria ad Deum pro bestijs à maleficijs liberandis .

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini .

℞. Qui fecit cælum , & terram .

Ÿ. Domine exaudi orationem meam .

℞. Et clamor meus ad te veniat .

Ÿ. Dominus vobiscum . ℞. Et cum spiritu tuo .

Oremus .

Oratio deprecatoria .

OMnipotens sempiternæ Deus , qui ab origine mundi creans hominem ad imaginem , & similitudinem tuam , ad ipsius vsum , & leuamen fecisti etiam animam viuentem super terram in genere suo : iumenta , equos , boues , & oues , cæteraque animalia , & bestias terræ iuxta species suas : te humiliter deprecamur , vt hoc animal (*si plura fuerint , dicatur : vt hæc animalia .*) liberare digneris à quocumque maleficio , ligatura , signatura , infestatione dæmonum , ac ministrorum eius , & à qualibet leue , peste , ac morbo contagioso , vt tradita ei (vel eis) sanitate , deferuire possit (vel possint) ad vsum domini sui , qui in Ecclesia tua gratiarum tibi referat actiones . Qui viuis , & regnas in sæcula sæculorum .

Postea Exorcista animalia aqua benedicta aspergat , ac benedicat ouilia , fenam , aquam , sal , & alia huiusmodi benedictione posita infra *num. 783.* ea omnia aqua benedicta aspergendo .

Tandem dominum , vel eorum custodem admoneat , vt illis liberè vtatur , & de eis sine vllò timore disponat , nec ea maleficio esse infecta amplius cogitet : ac sine vlla hæsitacione Deum pro sua infinita bonitate , ac pietate , & ob honorem Sanctissimi nominis Iesu huiusmodi animalia , seu bestias à quacumque dæmonum infestatione , aut alio infortunio protecturum esse confidat .

Q V Æ S T I O III.

Quibus modis à demonibus domus soleant molestari.

Responderetur, domus à spiritibus immundis diuersimodè vexari solere, ita vt multoties inhabitabiles reddantur. Nam in illis quandoq; in umbrarum forma ad habitatores, aliosq; homines terrendos se ostendunt. Aliquando sibilant, loquuntur, rident, aliosq; plures fingunt rumores. Aliquando vasa confringunt, illa euertunt, habitantes perturbant, dormitionè, seu somnum impediunt, aliaq; mala grauiissima inferunt, vt lapidum iactus, gladiatorum, & id generis demonstrationes, sæpissimè percussiones infligendo. Quandoq; sub hircorum vetuecum, ac felum forma apparent, vel monstrorum. Aliquando leuiores turbationes efficiunt, vt suscitare dormientes, eos tegumentis detegere, coopertoria, & linteola trahere, & alia huiusc generis plura operari: de quibus latissimè, cùm de terriculamentis diurnis, ac nocturnis, alijsq; dæmonum apparitionibus aliàs, cùm diuinum Numen nobis fauere dignabitur, peragemus.

770.
*Molestia domi-
bus à demoni-
bus effe&e.*

Q V Æ S T I O IV.

Quomodo domus à spiritibus malignis sint purgande.

Responderetur, Primò, antequam ad infestatum locum Exorcista accedat, interrogandos esse dominos, vel habitatores domus de infestationis tempore, quando scilicet, & quomodo inceperit, & quandiù durauerit: & quo tempore soleat esse molestia maior: item de speciali loco: si per totam domum: vel in aliquo speciali cubiculo: Pari modo, an scire, aut imaginari possit vexationis causa: & quid credant: Item si molestant omnes habitantes, vel dominos tantùm: & si hos tantùm in domo, vel etiam extra domum: Item quos, & quantos producant effectus: Item si aliquod vniquam adhibitum remedium fuerit: & quodnam, & quale sit præstitum: Si aliquid petierint spiritus, & quid: si maior vni, quàm alteri habitatori molestia inferatur: Si extra domum à vicinis, vel ab ipsis habitantibus aliquid audiatur, vel videatur: Si in oratione, vel alijs spiritualibus exercitijs habitatores molestantur.

771.
*Inuestigatio
facienda de ve-
xatione domus.*

Secundò, conuocatis vexatæ domus habitatoribus, instruantur ab Exorcista circa ea, quæ in communi instructione à num. 622. & sequentibus, credenda proponuntur; præcipuè Deum dæmonibus, vt animæ, vel corpori, vel in rebus ad ipsos homines spectantibus noceant, nisi ob aliquam iustam causam, permittere non solere. In anima numquã, vt dæmon eam in mortalem culpam inducat, permittere sine ipsius voluntatis consensu: In corpore verò, & rebus, ex parte ipsius Dei ob eius gloriam, & Ecclesiæ suæ Sponsæ splendorem: ex parte hominum ob bonorum profectum, & ob malorum pœnam, & alijs de causis, de quibus supra latissimè vbi de permis-

*Instruendi ha-
bitatores do-
mus pro libe-
ratione.*

sione à num. 133. inclusiuè usque ad 147. exclusiuè.

Tertiò, admonendi sunt habitatores, ne dæmonibus, vel hominibus asserentibus, talem vexationem à quibusdam animabus, vel purgantibus, vel damnatis fieri faciliè credant: quia purgantes suffragia petunt, & post suffragia accepta quiescunt, nec amplius aliquem perturbant: damnatæ verò in inferno recluduntur, vt benè pluribus auctoribus probauimus supra n. 80.

§. I.

772.

Quartò, habitatores Exorcistæ se maximè conformare debent, illique fidem præstare, ac suam in Deo fiduciam collocare, nulloq; modo diuina freti protectione dæmones pertimescere: quia, vt planè ex diuina scriptura constat, nihil possunt dæmones contra eos, qui sine hæsitatione in Deo suam fiduciam collocarunt. Ideò dæmonibus, ac dæmoniæ suggestiõibus resistere debent, quas instillare solent, vt homines ad diffidendum de Dei bonitate, eiusq; assidua custodia, ac protectione inducant: sed animo virili, ac hilari corde, quæ ab Exorcistâ præcipiuntur, studeant adimplere.

Sup. num. 65.
& 66.

Quintò, Exorcistâ eos moneat, quòd diabolus sæpissimè vexatæ domus habitatoribus falsas solet cogitationes immittere, phantasiæ obijciendo, quòd domus illa sub eorum spirituũ dominio est: quòd numquam discedent; quod ibi ad aliquem custodiendum thesaurum: vel ad torquendas animas: vel quia in ea domo peccator aliquis mortuus est; vel propter alia huiusmodi debent permanere. Ideoq; huiusmodi suggestiõibus faciliè aures non præbeant; nam hæc, licèt quandoque eueniant; tamen vt plurimũ sunt falsa, & figmenta.

Q V Æ S T I O V.

Quid agendum ab Exorcistâ, & domus habitatoribus in actu liberationis.

773.
Ordo seruãdus
in liberandis
domibus à vexationibus.

IN liberationis actu hunc ordinem seruare vtillimum erit. Primò, post instructionem, accepta cruce cum candelis benedictis accensis, & aqua benedicta, domus Habitatores vnà cum Exorcistâ stolam ad collum gestante ad portam domus principalem processionaliter accedant, & ibi aliquantulum orent, Litanias Sanctorum, vel aliud huiusmodi recitando.

Secundò, sic processionaliter procedentes locum principaliter vexatum ingrediantur, vbi iterum orent recitantes Psal. 90. *Qui habitat in adiutorio Altissimi*. Postea eos horterur Exorcistâ ad fidei, ac confidentiæ actus in Deum eliciendos, ita vt Deum ad præceptum Exorcistæ eius ministri, qui in eius nomine præcipit, ac ipsius virtute operatur firmiter credant concurrurum. Quare Exorcistâ dæmonibus, si adsint, præcipere poterit, vt leuem aliquem ex ijs, quos causare soliti erant, causent rumorem, sine vlla tamen

Exor-

Art. VIII. Infestante ea, quæ ad hom. spectant. 407

Exorcistæ, & habitatorum ne minima quidem læsione: quem si efficiant, statim præcipiat, vt à tali rumore desistant; postea habitatores ad credendū horretur, quòd sicut huic præcepto obedierunt, ita vltimo præcepto obediunt expulsiuo. Si verò dæmones ad præceptum ab Exorcista factum nullum causent rumorem, sicuti causare consueuerant, nec aliud suæ præsentis signum exhibeant, subiungat Exorcista, & habitatores commoneat, quòd dæmones nullum signum dederunt, eo quia iam à Deo facultas vltèrius habitatores diuexandi eis facilè est sublata.

Tertiò iubeat, vt dominus, vel habitator, seu domus custos cum ceteris genuflexus contritionis, ac confidentiæ in Deum actus eliciat, dæmonem sequenti, vel alio modo detestando:

*Oratione da farsi à Dio dalli habitatori delle Case molestate,
per liberarle da dette vessationi diaboliche.*

S Ignor mio Giesù Christo, ecco, ch'io vilissimo seruo vostro indegno prostrato inanzi la Maestà vostra conosco, e confesso, che v'hò più volte graeuemente offeso, e l'istesso facilmente haueranno fatto ancora li altri miei di casa, così hora viuenti, come anco quelli, che di già sono morti in questa casa; che però di tutte l'offese, ch'io, e tutti quelli di questa casa così viuenti, come morti, v'habbiamo fatte, io ve ne dimando perdono, sì come questi, che hora sono presenti quì inginocchiati, intendono di fare, e confermare questa mia protesta. Vi prego dunque per l'infinita vostra bontà, e misericordia, per la fedeltà nelle promesse vostre, per honor, e gloria del vostro santissimo nome, per l'efficacia della vostra santissima passione, per i meriti della Vergine santissima vostra diletteissima Madre, e delli Angeli nostri custodi, e Santi N. N. nostri deuoti vogliate à noi viuenti rimettere le nostre colpe, & a' morti purganti, che sono in luoco di salute, rimettere le pene, che patir deuono per le loro colpe, offerendomi d'adempire per essi quelle opere satisfattorie, che da' Padri spirituali mi saranno imposte. Così humilmente vi supplico concedere à tutti noi la gratia vostra, e difenderci dall'insidie, e molestie de' demonij, & in particolare da quelle, che sogliono cagionare in questa casa, degnandoui con la virtù, e potestà vostra infinita al precetto, che li farà à nome vostro questo Reuerendo vostro ministro, e rappresentante,

774.

Actus confidentia in Deum ad domus à vexationibus diabolicis liberandas.

te, scacciarli, e bandirli subito fuori lontani da questa casa, sicche per l'auuenire non possano più molestare, ne internamente, ne esternamente li habitatori di essa, ne apparirgli sotto qualsuoglia forma, ò figura: poiche intendo, che per l'auuenire e la casa, e li habitatori di essa siano collocati sotto la protezione del vostro santissimo nome.

§. I.

Atto di detestazione contro li demonij.

775.
Actus detestacionis in demonibus.

ET à voi diauoli maladetti ribelli di Dio, perturbatori della pace, e della quiete, per la fede, e confidenza, che hò posto in Giesù Christo, hauendo io cura di questa casa, comando nel nome di Giesù Christo, ch'al precetto, che farà questo Padre Sacerdote, dobbiate subito partirui da questa habitatione: perche essendo da me posta sotto la protezione del santissimo nome di Giesù, nel quale hò posto tutta la mia confidenza, pretendo, che non habbiate più potestà di star' in essa, ne di molestare in modo alcuno li habitatori di quella.

His actibus elicitis, & enunciatis à domino, vel principali habitatore, vel domus custode, Exorcista immediatè stans ceteris genuflexis cum maiestate terribili, ac voce grandi, dextera eleuata manu ad instar minitantis, exorcisimum sequenti, vel simili forma pronunciet.

§. II.

Exorcismus ad expellendos demones à domibus vexatis.

776.
Præceptum expulsiuum.

CONtra vos, spiritus apostatici, osores hominum, perturbatores pacis, pleni omni dolo, & fallacia, nequissimi dracones, Ego N. vt minister Christi, & Ecclesiæ venio, & in nomine Domini nostri Iesu Christi præcipio vobis, vt illicò, ac sine mora recedatis ab hac domo, nec amplius potestatem habeatis habitandi, vel discurrendi in ea: vel eius habitatores diuexandi, aut quocumque modo inquietandi, vel perturbandi die, vel nocte: vel eis apparendi sub quacumque forma, vel figura: vel strepitus, tumultus, ac rumores excitandi: aut voces

for-

Art. VIII. Infestante ea, quæ ad hom. spectant. 409

formandi: aut quicquid aliud operandi; sed prorsus, & eminus ab ea recedatis. Exite ergo spiritus maledicti, ac fugite sine mora: quia sic præcipio vobis in nomine Iesu: sic volo, sic iubeo, vt minister Christi, & Ecclesiæ, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Deinde locum, & habitatores aspergat aqua benedicta.

Eodem modo Exorcista ad omnes cellas, cameras, ac cubicula vexata ferat; iubeatque omnes genuflectere, & orare, ac præcipue principalem illius cubiculi habitatorem actum fidei, ac confidentiæ in Deum, nec non detestationis in dæmonem elicere, & prescripto modo, seu breuiori ad Exorcista libitum, & iuxta vniuscuiusque deuotionem pronunciare: ac postea Exorcista præposita, seu breuiori formula præceptum repetat expulsuum.

§. III.

Post quodlibet præceptum, seu exorcismum expulsuum Exorcista sequentes orationes deprecatiuas subiungat, vt Deus virtute sua, quod ab Exorcista operatur, perficere dignetur.

777.
Oraciones de.
precatiuæ reci-
zanda ab Exor-
cista.

*Orationes deprecatiuæ ad obtinendum à Deo expulsionem,
dæmonum à domibus, quas infestant.*

- ✓. Adiutorium nostrum in nomine Domini.
R. Qui fecit cælum, & terram.
✓. Fiant aures tuæ intendentes.
R. In vocem deprecationis meæ.
✓. Dominus sit in loco isto.
R. Et cum omnibus habitantibus in eo.
✓. Domine exaudi orationem meam.
R. Et clamor meus ad te veniat.
✓. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.
Oremus.

INclina, quæsumus Domine, aures tuas ad preces nostras, quibus te humiliter deprecamur, vt locum istum (vel domum istam) tua benedictione impleas, & efficias, vt in eo (vel in ea) sit sanitas, castitas, victoria, virtus, humilitas, bonitas, mansuetudo, plenitudo legis, confidentia in nomine tuo, & gratiarum actio tibi Deo trino, & vno; neque contra eum (vel contra eam) amplius

amplius præualere possit teterrimus dæmon: nec possint habitatores eius à dæmonum illusionibus, præstigijs, incantationibus, maleficijs, apparitionibus, infestationibus, ac vexationibus perturbari; sed omnes sentiant in eo (vel in ea) tuam omnipotentem in hac sacerdotali benedictione concurrisse, qua potenter eripiantur, liberentur, ac præferuentur ab omnibus diabolicis insidijs, molestijs, atque nequitijs, & à quocumque malo mentis, & corporis. Per Christum Dominum nostrum. Am̃.

Oremus.

Visita, quæsumus Domine, habitationem istam, & omnes insidias inimici ab ea longè repelle. Angeli tui sancti habitent in ea, qui habitantes in pace custodiant; & benedictio tua sit super eos semper.

Exaudi nos Domine Sancte, Pater omnipotēs, æterne Deus, & mittere digneris Sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet, atq; defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominū nostrum. Amen.

Deinde aspergatur aqua benedicta; postea incenso, (si adsit) thurificetur.

Tandem Exorcista domum; & omnes in ea habitantes genuflexos benedicat, dicens:

Benedictio Dei omnipotentis Patris, ✠ & Filij, ✠ & Spiritus ✠ Sancti descendat super hanc domum, & omnes habitantes in ea, & maneat semper. Amen.

Q V Æ S T I O V I.

Quomodo domus à dæmonum molestijs sint præseruande.

778.
Modus præseruandi domos à molestijs diabolicis.

Respondetur pro præseruatione eligenda esse ex his, quæ dicta sunt de præseruatione à maleficijs supra num. 751. & sequent. ea, quæ magis opportuna videntur. Poterunt nihilominus etiam, quæ sequuntur adimpleri.

Primò domus illius dominus cum tota sua familia saltem tribus diebus ad Sanctissimæ Trinitatis honorem, antequàm stratum petant, in domo iam vexata genuflexus Sanctorum recitet Litanias, vel Beatissimæ Virginis, addendo orationem, *Visita quæsumus*, &c. supra positam, vna vel duabus candelis benedictis accensis, ac thure benedicto fumigante; ac tandem aqua benedicta domum, ac omnes in ea habitantes aspergat.

Secundò considerent habitatores, quòd dæmones ab illa totaliter domo facti sint exules: & quòd iam Angeli Sancti eam in habitationem sibi elegerint;

gerint; ideo quilibet eorum die, noctuq; associatus, vel solus sine timore, aut tremore, imò cum gaudio, ac lætitia in ea discurrat, ambulet, & secutus permaneat, Deum semper laudando, ac glorificando, qui numquam in se sperantes, ac confidentes confundit, vel derelinquit; sed semper adiuvat, ac tuetur.

Tandem super omnia habitatores certam liberationis, ac præseruationis habeant fidem, quæ inter omnia primum, ac principalissimum præseruationis est, & inexpugnabile scutum, in quo omnia nequissimi hostis tela facillimè poterunt retorquere.

Q V Æ S T I O V I I.

Quomodo aues, vermes, mures, locustæ, & alia animalia terram, vel fructus vastantia sint destruenda.

R Esponderetur in primis à Parocho eorum agrorum, vel fructuum, quos noxia adeò animalia depopulantur, dominos instruendos esse, vt credant, quæ credenda docentur, & quæ adimplenda traduntur, adimpleant, vt superius num. 767. & sequentibus, habetur, & in Deum confidentiæ, ac detestationis in dæmonem actus eliciant, vt supra num. 768. mutatis mutandis, & additis addendis.

Secundò Parochus conditionatù exorcismum efformet, addendo: si fortasse dæmones ipsi sint propinqua, vel saltem remota huiusmodi deuastationis causa, sequenti tenore:

Exorcismus contra dæmones, aues, vermes, mures, locustas, & alia animalia producentes, vel ducentes ad campos, ac fructus deuastandos.

E GO N. vt minister Christi, & Ecclesiæ contra vos, maledicti dæmones, qui ad aliud non collimatis, quàm ad damna hominibus inferenda: & cum à Deo vobis non permittitur, eis nocere in anima, vel in corpore, saltem in rebus temporali- bus illis officere nitimini, nunc venio, & si fortasse vos iniquissimi has aues, vermes, mures, vel locustas, & alia huiusmodi animalcula has vineas, has fruges, hæc prata, ac fructus deuastantia, actiua passiuis applicando, produxistis, illa de potentia materiæ educendo: vel iameducta naturaliter collegistis, & collecta huc deduxistis, ac per hos agros, hortos, vineas, plantas, ac fruges dispersistis, auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Ecclesia in nomine Iesu Christi præcipio vobis, vt iterum illa destruatis,

779.
Mod' destruedi animalia fructus terra deuastantia.

Præceptum expulsiuum conditionatum.

struatis, corrumpatis, & in pristinam materiam reducat: vel aliò transferatis, vbi nemini nocere valeant: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

§. I.

Tertiò Deum deprecetur, vt ipse virtute sua, vel per Angelos suos destruat, & ad nihilum huiusmodi animalcula redigat, à quacumque causa siue naturali, siue transnaturali ad talem perniciem inferendam sint producta.

Orationes deprecative contra aues, vermes, mures, locustas, vel alia animalcula arbores, vel fructus deuastantia.

☩. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

℞. Qui fecit celum, & terram.

☩. Domine exaudi orat. ℞. Et clamor meus ad te veniat.

☩. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Preces nostras, quæsumus Domine, clementer exaudi: vt qui iustè pro peccatis nostris affligimur, & hanc auium, vermium, seu murium, aut locustarum, vel aliorum animalium infestationem patimur, pro tui nominis gloria ab ea misericorditer liberemur, vt procul à tua potentia expulsi nulli noceant: & hos campos, agros, arbores, fruges, vel vineas in tranquillitate, & quiete dimittant: quatenus ex eis surgentia, & orta tuæ Maiestati deseruiant, & nostræ necessitati subueniant. Per Christum Dominum nostrum. ℞. Amen.

Oremus.

Omnipotens sempiternè Deus omnium bonorum remunerator, & peccatorum maximus miserator, in cuius nomine omnia genuflectuntur, cælestia, terrestria, & infernalìa, tua potentia nobis peccatoribus omnipotenter concede, vt quod de tua misericordia confisi agimus, per tuam gratiam efficacem consequatur effectum: quatenus hos pestiferos vermes, vel mures, aues, uel locustas, aut alia animalcula per nos seruos tuos maledicendo maledicas, segregando segregas, exterminando extermines, ut per tuam clementiam ab hac peste liberati gra-

tiarum

780.

Orationes deprecative contra animalcula fructus terra deuastantia.

Art. VIII. In festante ea, quæ ad hom. spectant. 413

tiarum actiones maiestati tuæ liberè referamus. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Deinde aspergat aqua benedicta.

§. II.

Benedictio communis supra fruges, & vineas.

Ps. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum, & terram.

Ps. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Ps. Dominus uobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

O Ramus pietatem tuam omnipotens Deus, ut has primitias creaturæ tuæ, quas aeris, & pluuiæ temperamento nutrire dignatus es, benedictionis tuæ imbre perfundas; & fructus terræ tuæ usque ad maturitatem perducas. Tribuas quoq; populo tuo de tuis muneribus tibi semper gratias agere, vt à fertilitate terræ esurientium animas bonis affluentibus repleas, & egenus, & pauper laudent nomen gloriæ tuæ. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Aspergat illas aqua benedicta.

Alia benedictio super easdem.

Ps. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum, & terram.

Ps. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Ps. Dominus uobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

TE, Domine Sancte, Pater omnipotens, æternæ Deus, supplices deprecamur, vt misericordia tua iugiter nobis concedas sufficientem messium copiam, fructuum omnium largitatem tribuas: vinearum quoq; substantiam abundanter, arborum fetus, prouentusq; omnium rerum: atq; ab ipsis omnibus pestiferum sydus, tempestatis procellam, & grandinis fragorem, & vniuersa mala auertere digneris. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Ore-

multis Oremus .
Omnipotens sempiterne Deus multiplica super nos misericordiam tuam: & preces nostras benignus exaudi: vt super has fruges famulorum tuorum veniat speratæ bene-
 *
 dictionis vbertas: vt repleti de frugibus tuis in tuo nomine de tua gratia semper exultent, Per Christum Dominum &c.
 Aspergantur aqua benedicta.

§. III.

Benedictio feni, pascuorum, salis, & aque pro animalibus à maleficijs liberandis, ac præseruandis.

782.

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit celum, & terram:

Ÿ. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens æterne Deus, qui producis fenum iumentis, & herbam seruituti hominum, quiq; aperis manum tuã, & imples omne animal benedictione, dans escam omnibus in tempore opportuno; exaudi preces seruorum tuorum, & super hoc fenum, pascua, sale, & aquam, tuã sanctissimam * benedictionem infundere digneris, vt quæcumq; animalia ex eis sumpserint, ab eis discedant omnes insidiæ latentis inimici, liberentur, ac præseruentur ab omni maleficio, noxa, & infestatione dæmoniaca: & à quacumque lue, peste, ac morbo contagioso: vt illis tua diuina virtute adiutis, atque protectis, eorum domini, ac custodes gratiarum tibi in Ecclesia tua referant actiones. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Aspergantur deinde aqua benedicta.

Alij exorcismi, coniurationes, ac benedictiones pro dæmonibus coercendis aeræas tempestates cientibus, fulmina, ac grandines excitantibus, ac per ipsas, sicut & per vermes, bruchos, locustas, erucas, & id generis animalcula, vineas, campos, & fruges deuastantibus, ac destruuntibus ex Rituali Romano nouissimæ impressionis sunt petendi.

Psal. 103.
 Psal. 144.

§. IV.

HIC tamen omittendæ non sunt communes aliarum rerum ad vsum hominis spectantium benedictiones, quæ maximæ hominum conferunt utilitati. Nam cum demon diuinam obscurare benignitatem, ac liberalitatem maximopere tentet, quæ Deus ad nobis abundè dona elargienda excitatur, nos, per huiusmodi benedictiones, ipsius in bonis nobis conferendis abundantiam testamur: Benedictio enim abundantiam significat secundùm illud Genesis 22. *Et benedicentur in semine tuo omnes gentes.* vt eruditè docet Paulus Carraria tom. 2. de Regulari, ac mystica Regularum Juris canon. interpret. & verit. Reg, 3. art. 1. pun. 5. num. 7. Idcirco sequentes, vt vfitatores subiiciemus.

783.
Varia benedi-
ctiones.

Verf. 18.

Benedictio Panis, & vini, & quorumcumque comestibilium.

Adiutorium ✠ nostrum in nomine Domini.

Qui fecit celum, & terram.

Exorcismus.

EXorcizo vos creaturæ panis, & vini, & cuiuscumque comestibilis, In nomine ✠ illius, qui panes in deserto benedixit, & multiplicauit: qui aquam in uinum conuertit, & manna in deserto patribus dedit omne delectamentum in se habentem, ut sitis fortitudo, sanitas, & purificatio huic, & omnibus Dei creaturis ex uobis sumentibus ad effugandos omnes spiritus immundos, omnemque nefariam uim Diaboli, & omnes figuras Sathænæ exterminandas: Per eum, qui uenturus est iudicare uiuos, & mortuos, & sæculum sæculorum. Amen.

Oremus.

OMnipotens Deus, æternæ vitæ, & Angelorum panis uiuus, qui Eliam in fortitudine subcinericij panis vsq; ad mortem Orb ambulare fecisti, & quinque panes in deserto tua sancta benedictione multiplicasti, aquam in optimum uinum transubstantiasti, Moysenque, & populum tuum in deserto cibus suauissimis cibasti, purificare, † benedicere, † & sanctificare † digneris has creaturas cibi, & potus, quas in nomine sancto tuo purifico, † benedico, † & sanctifico, † vt omnibus ex eis comedentibus,

ac

ac bibētibus sint contra maleficia, insidias, & callidi hostis morbos præsidium, & tutamen: & comedentium corda, viscera, & cuncta corporis membra per Spiritus sancti gratiam benedicentur. Quæ omnia maleficia, incantationes, ligationes, signaturas, & facturas, per hæc comestibilia, & potabilia benedicta destruo, † annihilo, † & à corporibus humanis eradico: † Per te Iesu Christe, qui viuis, & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

Aspergatur aqua benedicta.

Alia Benedictio Panis.

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

℞. Qui fecit cælum, & terram.

Ÿ. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, bene † dicere digneris hunc panem tuam sancta spiritali benedictione: vt sit omnibus sumentibus salus mentis, & corporis; atq; contra omnes morbos, & vniuersas inimicorum insidias tutamen. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, panem viuum, qui de cælo descendit, & dat vitam, & salutem mundo: & tecum viuuit, & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus: per omnia sæcula sæculorum. ℞. Amen.

Aspergatur aqua benedicta.

Alia Benedictio ad quodcumque comestibile.

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

℞. Qui fecit cælum, & terram.

Ÿ. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Bene † dic, Domine, creaturam istam N. vt sit remedium salutare generi humano: & præsta per inuocationem sancti nominis tui, vt quicumque ex ea sumperint, corporis sanitatē, & animæ tutelam percipiant. Per Christum Dominum nostrum.

℞. Amen.

Aspergat aqua benedicta.

Benedictio Salis.

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum, & terram.

Ÿ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine Deus, Pater omnipotens, qui hanc gratiam cælicus salis tribuere dignatus es, vt ex illo possint vniuersa condiri, quæ hominibus ad escam procreasti, bene t̄ dic hanc creaturam salis ad effugandum inimicum: & ei salubrem medicinam immitte, vt proficiat fumentibus ad animæ, & corporis sanitatem. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Et aspergat aqua benedicta.

Benedictio Agni, & aliarum carniū.

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum, & terram.

Ÿ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, qui per famulum tuum Moysen, in liberatione populi tui de Ægypto agnū occidi iussisti, in similitudinem Domini nostri Iesu Christi, & vtrosque postes domorum de sanguine eiusdem agni perungi præcepisti: quique in priori Testamento carnes animalium in sacrificio offerri voluisti, & in cibum & refectiōem hominibus concessisti: quæsumus vt hanc carnem bene * dicere & sancti * ficare digneris, quam famuli tui ad laudem tuam sumere desiderant, per resurrectionem eiusdem Domini nostri Iesu Christi: Qui tecum viuit, & regnat in sæcula sæculorum. R. Amen.

Et mox aspergat aqua benedicta.

Benedictio ouorum.

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum, & terram.

Ÿ. Dominus vobiscum: R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

SVperueniat, quæsumus Domine, tuæ benedictionis gratia huic ouorum creaturæ: vt cibus salubris fiat fidelibus tuis in gratiarum actione sumentibus, ob resurrectionem Domini nostri Iesu Christi. Qui tecum viuit, & regnat in sæcula sæculorum. R. Amen.

Et aspergat aqua benedicta.

Benedictio quorumcumque fructuum.

V. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum, & terram.

V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Bene ✠ dic Domine hos fructus, & præsta: vt qui ex eis in tuo sancto nomine vescantur, corporis & animæ salute potantur. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Et aspergat aqua benedicta.

Benedictio vini, ceruisæ, vel alterius potabilis materiae.

Vers. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp. Qui fecit cælum, & terram.

Vers. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine Deus, Pater omnipotens, statutor omnium elementorum & fructuum, qui per Iesum Christum filium tuum Dominum nostrum, substantiam hanc in refocillationem sitis, & corporum salutem esse voluisti; te supplices deprecamur, vt ex auditis orationibus nostris, eam tuæ pietatis aspectu sancti ✠ fices: atque ita omnium spirituum immundorum ab ea recedat incurfio, vt quicumque ex ea sumpferit, ei gratia tuæ benedictionis adueniat, & mala omnia te propitiante ab eo procul recedant. Per eundem Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum viuit, &c. Resp. Amen.

Et aspergat aqua benedicta.

Alia benedictio vino propria.

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp. Qui fecit cœlum, & terram.

Verf. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine Iesu Christe, qui in Cana Galilææ ex aqua vinum fecisti, qui es vitis vera, multiplica super nos misericordiam tuam, & bene ✠ dicere, & sanctificare digneris hanc creaturam vini, vt quicumque ex eo sumet, diuinæ benedictionis tuæ opulentia repleatur & sanctificetur, & corporis sanitatem, & animæ tutelam percipiat. Qui cum Patre, & Spiritu Sancto viuus, & regnas, &c. Resp. Amen.

Et aspergat aqua benedicta.

Benedictio olei.

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp. Qui fecit cœlum, & terram.

Verf. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

EMitte, quæsumus Domine, Spiritum sanctum tuum paraclitum de cœlis in hanc pinguedinem oliuæ, quam de viridi ligno producere dignatus es, ad refectiorem mentis & corporis, vt tua sancta bene ✠ dictione sit omnibus hoc vnguento cœlestis medicinæ perunctis tutamen mētis & corporis, ad euacuandos omnes dolores, omnesq; infirmitates, omnemque egritudinem mentis & corporis, & si quod illis aduersantium spirituum adhæreat nocumentum, ad tactum & sumptionem sanctificati olei huius abscedat, nullus spiritualibus nequitijs locus, nulla refugis virtutibus sit facultas, nulla insidiantibus malis latendi licentia relinquatur. Per Christum Dominum nostrum. Resp. Amen.

Benedictio quarumcunque medicinarum.

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Dd 2

Resp.

Resp. Qui fecit cœlum, & terram.

Verf. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Svmme Deus, qui summa & media, imaque custodis, qui omnem creaturam intrinsecus ambiendo concludis, sancti-
ficare, & bene ✠ dicere digneris hanc medicinam, & bene ✠
dictionem tuam super eam digneris effundere, vt per tuam san-
ctissimam virtutem; & copiosissimam benedictionem per signū
sanctæ Crucis ✠ imperitam, omnis virtus diabolica ab hac
creatura; quæ hanc medicinam sumptura est, expellatur & an-
nihiletur, tantamque virtutem merito Passionis tuæ, & viuificæ
Crucis † recipiat, vt omnes immundos spiritus, incantationes,
ligaturas, signaturas, facturas, & omnia maleficia possit expel-
lere, & diuertere à famulo tuo, qui ea vtetur, exhibeatque ei
plenum sanitatis effectum. Per Christū Dominū &c. R. Amen.

Oremus.

Benedico te, creatura medicinæ; in nomine altissimi Patris,
† & Filij, † & Spiritus † sancti, qui te creauit pro tutela hu-
mani generis. Et rogamus te, Domine Deus noster, vt hæc crea-
tura medicinæ famulo tuo, qui ea vtetur, in nomine Sanctæ Tri-
nitatis efficiatur salutare remedium, sitq; perfecta medicina in
visceribus eius. Qui in Trinitate perfecta viuus, & regnas in
sæcula sæculorum. Resp. Amen.

Deinde aspergat aqua benedicta.

Benedictio Thalami.

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp. Qui fecit cœlum, & terram.

Verf. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Bene † dic Domine, thalamum hunc: vt omnes habitantes
in eo, in tua pace consistant, & senescant, & multiplicentur
in longitudinem dierum cum incolumitate mentis & corporis,
& ad regna cœlorum perueniant. Per Christum Dominum no-
strum &c. Resp. Amen.

Ore-

Oremus.

Creator & conseruator humani generis, dator gratiæ spiri-
tualis, largitor æternæ salutis, tu Domine emitte benedi-
ctionem tuam super hunc thalamum, vt, quicumque in eo re-
quiescet, in virtute cælestis defensionis ad vitam æternam pro-
ficiat, & à suis languoribus & doloribus, omnibusque insidijs
& machinationibus diaboli & ministrorum eius liberetur. Per
Christum Dominum &c. Resp. Amen.

Postea aspergat aqua benedicta.

Benedictio Cubiculi.

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp. Qui fecit celum, & terram.

Verf. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Bene ꝑ dic, Domine Deus omnipotens, locum istum, vt sit in
eo sanitas, castitas, victoria, fortitudo, humilitas, bonitas,
& mansuetudo, plenitudo legis, & gratiarum actio Deo Patri, &
Filio, & Spiritui sancto: & hæc benedictio maneat super hunc
locum, & super habitantes in eo, Angeli tuæ lucis eum inhabi-
tent, cumque, & eius habitatores custodiant & defendant con-
tra omnes insidias inimici; & si quæ aduersa, et contraria sunt
ab eo in hoc loco machinata, et fabricata, auctoritate maiestatis
tuæ expellant. Per Christum Dominum etc. Resp. Amen.

Oremus.

Propitiare, Domine, supplicationibus nostris, & bene ꝑ dic
locum istum dextera tua sancta, & omnes, qui in eo com-
morantur; illumque visitare, & inhabitantibus gratiam sanitatis
impertiri digneris, sicut benedicere dignatus es cubiculo, & do-
mum, in quo exceptus fuit hospitio Propheta Eliseus; & sicut vi-
sistasti, & sanasti focrum Petri; mitte, Domine, sanctum Angelum
tuum de cælis, qui liberet & defendat hunc locum ab imminen-
tibus malis cum omnibus, qui in eo commorantur, nullaque eos
nequitia contrariæ potestatis infestet; sed virtute Spiritus sancti
fiat hinc tibi debitum, & deuota libertate securum seruitium.

422 Par.III. Cap.IV. De Remedijs particularibus.

Per Dominum nostrum, &c. Resp. Amen .

Deinde aspergat aqua benedicta .

Benedictio ignis, quo cremabuntur signa maleficij iuuenta.

Vers. Adiutorium nostrum in nomine Domini .

Resp. Qui fecit celum, & terram .

Vers. Dominus vobiscum . Resp. Et cum spiritu tuo .

Oremus .

Domine Deus omnipotens, cui assistit exercitus Angelorū cum tremore, quorum seruitium spirituale, & igneum esse cognoscitur, dignare respicere, bene † dicere & sanctificare hanc creaturam ignis, vt eo combustis maleficij signis, omnes languores, omnesq; infirmitates atque insidiæ inimici effugiant, & separentur à plasmate tuo . Numquam lædatur à morfu antiqui serpentis, quod pretioso Sanguine Filij tui redemisti . Qui tecum viuit, & regnat, &c. Resp. Amen .

Aspergat aqua benedicta .

Benedictio Thuris, seu Incensi .

V. Adiutorium nostrum in nomine Domini .

R. Qui fecit celum, & terram .

V. Dominus vobiscum . R. Et cum spiritu tuo .

Oremus .

PER intercessionem Beati Michaelis Archangeli stantis à dextris altaris incensi, & omnium electorum suorum, incensum istud dignetur Dominus bene † dicere, & in odorem suauitatis accipere . Sit, quæsumus Domine, famulis tuis pretioso Sanguine tuo redemptis, defensio perpetua contra omnes spiritus malignos, & omnes incantationes, præstigia, & diabolicas vexationes : sit perpetua expulsio malignorum spirituum, & in quocumque loco odor huius incensi fuerit, nullum maleficium, nullaq; molestatio diabolica possit perdurare, sed statim tua immensa potentia, & virtute tollatur & abigatur per signum sanctæ Crucis † tuæ . Qui viuis, &c. Resp. Amen .

Ore-

Oremus.

Domine Deus omnipotens, cui astat exercitus Angelorum cum tremore, dignare bene ¶ dicere & sancti ¶ ficare hanc creaturam incensi, vt omnes languores, omnesq; infirmitates atque insidiæ inimici odorem incensi huius sentientes fugiant procul, vt de cætero non audeant lædere, molestare, aut infestare creaturas tuas, aut loca habitationis earum. Per te Iesu Christe Saluator mundi, qui viuis, &c. R. Amen.

Aspergat aqua benedicta.

Benedictio Aquæ.

¶. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum, & terram.

¶. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Bene ¶ dic omnipotens Deus hanc aquam, qui ad vsu[m] humani generis ad abluendum omnium peccatorum crimina præstitisti, vt inuocato super eas nomine tuo sancto, quicumque in ea lotus fuerit, vel vbicunque aspersa fuerit, seu à qualibet creatura rationali potata, salutaris tui munus inuisibile per hanc aquam tribuatur, vt omne quod fordidum est effugetur, & tuæ pietatis beneficium in omnibus conualescat. Per Dominum nostrum Iesum Christum, &c. Amen.

Oremus.

Domine Sancte Pater, æterne Deus, exaudi preces nostras, sicut exaudire dignatus es famulum tuum Moysen in mari rubro, propter hoc, quia Pharao in populo tuo cor suum exacerbauit, vt ipsum manu sui exercitus necaret: et sicut Heliseus Propheta cum populus tuus aquam gustare non posset, sal accepit, et proiecit ad exitus aquarum, et benedixit eas, et dixit: Sanauit Dominus aquas istas, et non erit in eis mors, neq; infirmitas, et sanatæ sunt aquæ: ita tu Domine sana aquam istam, vt vbicunque aspersa fuerit per domos, siue angulos domorum, et vbicunque maléficiu[m] diabòlicu[m] delatum fuerit, statim cõfufum, et increpatu[m] abscedat, et fugiat; et sit nobis Domine,

*Ex thesauro
Exorcismorum
pag. mibi 396.*

hæc aqua asperfa, aqua omnis virtutis, aqua refrigerans, et diaboli interitus: et liberatus hic famulus tuus N. laudes, et gratias tibi, Domine Sancte Pater omnipotens, agat sempiternas. Per Christum Dominum nostrum etc. Amen.

Benedictio vestimentorum.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

℞. Qui fecit cælum, & terram.

℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens æterne Deus, qui inter cætera mirabilia creaturas tuas diuersis ornamentis decorasti: & tunicas pelliceas Adæ, & Euæ fecisti: nosque veste misericordiæ tuæ in hoc sæculo, & in regno tuo peruenientes stola gloriæ circūdas: quæsumus, vt hoc indusium, seu hæc indumenta, pro tui nominis amore, purificare, † mundare, † & benedicere † digneris; vt quicumque ea portauerit, & induerit, cœlestis gratiæ plenitudinem in eis, & munimen valeat tuæ benedictionis percipere, vt ab omnibus inimicorum maleficijs, incantationibus, ligaturis, signaturis, & facturis, & insidijs defensus, incolumis te in sæcula glorificare possit. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Deinde aspergat aqua benedicta.

Benedictio Nautis.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

℞. Qui fecit cælum, & terram.

℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Respice in nos, omnipotens Deus, de cælo sancto tuo: & dignare bene † dictione cœlesti huic benedicere nautis, in qua, sancto comitante Angelo tuo, ambulantes itinerè recto, & prospero dirigere, & ab omni periculo, & infortunio eripere digneris, vt ad patriam, & ad portum salutis reuersi, te cum alacritate mentis exultantes laudent creatorem vniuersorum. Qui cum
Filio

Filio tuo benedicto Domino nostro Iesu Christo, & cum Spiritu sancto viuus, & regnas Deus in sæcula sæculorum. Amen.

Deinde aspergat aqua benedicta.

Benedictio ad quodcumque volueris.

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp. Qui fecit cœlum, & terram.

Ÿ. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

BEne † dic, Domine, creaturam istam N. vel N. vt sit remedium salutare generi humano; & præsta per inuocationē sancti tui nominis; vt quicumque ex ea sumpserint, vel gustauerint, corporis sanitatem, & animæ tutelam accipiant. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Deinde aspergat aqua benedicta.

ARTICVLVS IX.

De modo, & ordine exorcizandi.

EX omnibus prædictis in hoc capite facillimè colligi potest, nullum determinatū exorcizandi ordinem necessariò assignari; sed posse Exorcistam pro voto suo ex exorcismis, coniurationibus, ac benedictionibus iuxta patientis conditionem, & vexationem; ipsius dispositionem, ac temporis opportunitatem, eos seligere, qui magis sibi opportuni videbuntur. Non enim idem ordo cum omnibus obsessis, ac maleficiatis est seruandus: quia non eadem omnium sunt obsessiones; ac vexationes. Si quis enim Exorcista, cum sibi aliquis maleficio affectus adducitur, in quo dæmon super sensitivas potentias, ac super linguæ vsum ad loquendum potestatem non habet; sed tantum aliquam aliam corporis partem diuexat, puta stomachū, renes, caput, & id generis, Si, inquam Exorcista dæmoni præcipere vellet, vt per os obsessi loqueretur, & ad interrogata respóderet, quid ageret Exorcista huiusmodi interrogationibus? surdum alloqueretur, olcum, & operá perderet, ac diu maiores Vexatio cruciatus augeret. Prædictis ergo exorcismis, obiurgationibus, præceptis, ac benedictionibus secundum obsessorum, Energumenorum, ac maleficio affectorum diuersitatem, dispositionē variam, ac diuersam temporis, & loci opportunitatem est vtendum.

Nihilominus inutile minimè erit, maximè pro tyronibus in exorcistatus ordine, seruandam feriem assignare, quæ in huius artis praxi talis erit.

784.

Quomodo vtendum sit exorcismis.

§. I.

785.
Quid considerandū ab Exorcista circa seipsum.

Primò, Exorcista experiatur, num ipsemet debitas condiciones pro munere suo ritè, ac tutò obeundo possideat, nempe num præter ordinem, ac iurisdictionis potestatem, sufficienti sit scientia præditus in ordine ad cognoscendum maleficiorum, & obsessionum causam permissiuam, Deum scilicet, ac rationem permissionis: causam efficientem, & operantem, Dæmonem nempe; ministerialem, & cooperantem, Maleficum scilicet: instrumentalem, seu moralem, res naturales nempe: nec non eorum signa tam probabilia: quàm euidentia: num virtutibus sit ornatus, fide theologica scilicet, & maximè respectu eorum, quæ sui muneris sunt, nedum implicite, sed & explicite: Spe, seu fiducia firma, & inhesitanti, quòd dæmonem sit expulsurus, si talis expulsio fuerit salutaris: Charitate erga Deum, & proximum: Fortitudine in sustinendo, & perseverando; & Prudentia in vitandis erroribus circa adiutationem, & in rectis semitis circa eandem eligendis.

§. II.

786.
Quid considerandū circa obsessum.

Secundò, antequam exorcizandi opus aggrediatur, priùs agnoscat, an ille, qui proponitur, energumenus, aut maleficiatus verè, & certè, vel saltem probabiliter sit, aliter si aliqua signa saltem probabilia non habeat, non vltra procedat iuxta regulas à num. 618. inclusivè vsq; ad num. 621. exclusivè, assignatas.

Tertiò, diligenter aduertat, an in Patientè condiciones requisitæ, capacitas scilicet ad intelligendam instructionem; propriæ liberationis desiderium; fides spei firmæ, seu suæ liberationis fiduciæ coniuncta; obedientia, quam in omnibus Exorcistæ præstare debet; ac tandem pura conscientia habeantur: Nam si Energumenus prædictis careat, difficillimè optatam sanitatem consequetur.

Supra nu 574.
 & sequent.

Quartò, quòd exorcizandus contritus, & etiam, si fieri potest, confessus sit, & sacra communione refectus; sitq; honestis parentibus, vel amicis associatus, & in locum ad hoc aptum, scilicet quietum, deuotum, & à populi multitudine remotum perductus.

§. III.

787.
Inuocandū est ab Exorcista diuinum Numen.

Quintò, cognito, quòd verè maleficiatus, vel Energumenus sit, Exorcista cum omnibus assistantibus genuflexus Spiritum Sanctum imploret, vt ab eo in suo ministerio dirigatur:

Antiphona ad inuocationem Spiritus Sancti.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende.

¶. Emitte spiritum tuum, & creabuntur.

¶. Et renouabis faciem terræ.

Ore-

Oremus.

Adsit nobis, quæsumus Domine, virtus Spiritus Sancti, quæ & corda nostra clementer expurget, & ab omnibus tucatur aduersis. Per Christum Dominum nostrum.

DA, quæsumus, nobis omnipotens, & misericors Deus: vt Sancto Spiritu congregati, hostili nullatenus incurfione turbemur.

Actiones nostras, quæsumus Domine, adspirando præueni, & adiuuando profequere: vt cuncta nostra oratio, & operatio à te femper incipiat, & per te cœpta finiatur.

DEVS, à quo bona cuncta procedunt, largire supplicibus tuis: vt cogitemus, te inspirante, quæ recta sunt: & te gubernante eadem faciamus.

Pateant aures misericordiæ tuæ, Domine, precibus supplicantium: & vt petentibus desiderata concedas: fac eos, quæ tibi sunt placita postulare. Per Christum, &c. R. Amen.

§. IV.

Sexto, oratione soluta, sedeant omnes ad instructionem audiendam, quæ non solum Energumeno; sed circumstantibus etiã plurimum valebit: in qua instructione Exorcista vulgari idiomate clarè, & distinctè, iuxta Energumeni capaciratem, quæ sint credenda erga Deum, Exorcistam, dæmonem, & seipsum, iuxta doctrinam traditam à n. 622. *inclusiue vsque ad 646. exclusiue*, declarabit.

Septimò Exorcista patientem interroget, quo malo, & in qua corporis parte regulatitè à dæmone diuexetur. Quo respondente, sic & sic: & in tali parte, &c. tunc Exorcista præcepto instructiuo dæmonis obedientiam probet iuxta regulas supra à num. 368. vsq; ad 377. & 665. vbi de præcepto *instructiuo* agitur, assignatas.

Octauò, postquam Exorcista Energumenum perfectè instruxerit, eum probet, an perfectè credat, quæ ad expulsionem necessaria sunt iuxta regulas traditas supra à num. 646. *inclusiue*, vsq; ad 654. *exclusiue*.

Nonò, cognito, quòd Energumenus benè dispositus sit, ac perfectè pro sua liberatione probatus, Exorcista illum admoneat de tentationibus, ac suggestionibus, quas in liberatione illi versipellis hostis obijciet, vt eum ad diffidentiam de diuini auxiliij còcurso inducere valeat: poteritq; aliquas earum, quæ ponuntur supra num. 738. secundùm doctrinam illo articulo traditam adducere. Moneatq; ac doceat illis resistendi modum, suis locis distinctis, nempe art. 2. 3. & 4. huius quarti capituli assignatum.

788.

Quid agendum oratione soluta ab Exorcista, & circumstantibus.

Interrogationes faciendæ.

Probationes peragenda.

§. V.

789.
*Diuinum im-
 plorandum au-
 xilium.*

Decimò, inuento ab Exorcista Energumeno benè disposito, perfectè probato, & ad demoniacis tentationibus resistendum. ritè parato; Exorcista vnà cum omnibus astantibus genuflexus ante Crucifixi, ac Beatissimæ Virginis imaginem, diuinum imploret auxilium pro dæmonis expulsionem, humiliter, ac deuotè aliquam, vel aliquas ex orationibus positis supra à num. 740. 741. & 742. recitando.

*Actus fidei, ac
 cõfidentia enũ-
 ciandus.*

Undecimò, post orationem sedeat Exorcista, cæteris omnibus genuflexis, & iubeat, vt Energumenus fidem, ac fiduciam, quam mente se habere fateatur, verbis explicet, iuxta propriam sui ipsius deuotionem. Põrerit tamen Exorcista formulam supra nu. 656. vel alias suis locis distinctis positas proponere iuxta obsessiõnum, ac maleficiorum varietatem. Deinde statim detestationis actum in dæmonem eisdem locis positum renouare.

*Nec non actus
 detestationis.*

Duodecimò, Exorcista ea, quæ à num. 743. *inclusiue vsq; ad num. 765. exclusiue* habentur, iuxta ordinem ibi positum, & mõnita ibi tradita prosequatur.

*Modus breuis apertissimus ad dæmones expellendos,
 & maleficia dissoluenda.*

790.
*Modus breuis
 dæmones expel-
 lendi.*

Ducto Vexato coram Exorcista in loco decenti, deuoto, & à populi multitudine remoto, præsentibus aliquibus ex eius parentibus, vel amicis: ex signis eius vexatione præcognita, probet Exorcista ad maiorem euidentiam, an verè vexatus sit, & hoc per præceptum probatiuum, sic conditionaliter dæmoni præcipiendo:

*Præceptum pro-
 batiuum.*

In nomine Iesu præcipio tibi dæmon, si tu es in corpore istius creaturæ Dei, vt me præsentem illos humores commoueas vel in Stomacho, vel in altera parte corporis, quos solitos es commouere me absente, sine vlla tamen læsione ipsius patientis.

Deinde statim præcipiat, vt à tali commotione desistat.

Cognito ex dæmonis obedientia, quòd infirmitas certitudinaliter à dæmone est excitata, Exorcista breuiter Energumenum instruat.

Primò, vt credat, quantum est ex parte sua, ad illum à dæmone liberandũ paratissimum esse, si ipse fanitate benè sit vsurus, ad Deum nempe magis ac magis laudandum, & glorificandum, & salutem animæ suæ maiori studio procurandam; & confidenter credat, se à Deo tale beneficium obtenturum.

Secundò, Exorcistam à Deo, & ab Ecclesia in Exorcistatus ordine dæmones eiiciendi potestatem accepisse: & quòd ipse, cum sit Exorcista, talem habet facultatem.

Tertiò, dæmonem ad ipsius Exorcistæ præceptum cogendum fore ab ipso Energumeno exire: quia à diuina virtute, quæ præsens est, expelletur.

Quartò, Deũ ad ipsius obsessi peccata minimè respecturum, dummodò illicò

Art IX. De modo, & ordine exorcizandi. 429

illicò ex corde perfectum doloris, ac contritionis actum cū proposito firmo quamprimùm fideliter confitendi peccata sua, ac satisfaciendi, producat.

Quintò, Exorcista vexatum interroget, an firmiter credat, quod ipse illū docuit: similiter, an confidat, nunc immediatè Deum ob suam infinitam bonitatem, ac misericordiam, eum esse liberaturum. Si hilari fronte respondeat, quòd sic: tunc iubeat, vt genuflexus corde, & ore contritionis actū eliciat, & proferat; deinde humiliter, deuotè, ac confidenter à Deo suam liberationem deposcat; dēmoniq; præcipiat in nomine Iesu, vt recedat: poteritq; Exorcista illum ad huiusmodi actus formandos, & exprimendos adiuuare.

Tandem Exorcista sedens, patiente genuflexo, & cernuo, contra dēmonem præceptum proferat expulsiuum, dicens:

Ego N. vt minister Christi, & Ecclesie in nomine Iesu Christi precipio tibi, demon, vt immediatè, & sine vlla mora exeas ex corpore istius creaturae Dei, nec amplius habeas potestatem nocendi ei intrinsecè, vel extrinsecè, vel quocumque modo eam perturbandi, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Præceptum expulsiuum.

Post liberationem iubeat, vt immediatè breuiter gratiarum actionis actū erga Deum eliciat, poteritq; ipsemet Exorcista eī dictare iuxta formulam positam supra num. 747. Et admonere, vt imposterum spiritualia, ac præseruatiua remedia adhibeat; ne dēmon amplius illum inuadere queat, ac perturbare.

Deo gratias agenda.

Modus breuissimus ad demones expellendos, & maleficia destruenda.

Presentato Energumeno, vel maleficiato ad suam liberationem consequendam perfectissimè disposito coram Exorcista, vel Parocho, iubeat Exorcista, vel Parochus, vt dicat, nūm ipsum Dei, & Ecclesie ministrum esse credat, & vt talem se dēmones eiiciendi, eiusq; maleficia destruendi facultatem habere. Qui si hilari vultu, magnaq; deuotione, ac fiducia se firmiter credere, ac sine vlla hēsitacione confidere asserat, quòd mox à quacumque dēmonum vexatione liberabitur, nec contra ipsum dēmones quicquam vlteriùs poterunt, Exorcista sedens, patiente ad pedes eius genuflexo, præceptum contri dēmonem hac, vel alia formula efformet.

791.
Modus breuissimus demones expellendi.

In nomine Iesu Christi precipio tibi, demon, vt exeas ex corpore istius creaturae Dei, nunquam in illud rediturus.

Præceptum expulsiuum.

Formato hoc præcepto, iubeat, vt persona liberata surgat, ac suam liberationem confestetur.

Cognito, quòd verè sit liberata, iubeat, vt genuflexa Deo gratias referat, cui soli honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Cap. V.

De Remedijs pro afflictis, & tribulatis.

792.

Ecclef. c.17.

Quamuis Parochorum sit proprium munus, afflictis, ac tribulatis suæ curæ subiectis opem tribuere, sicut eis in Rituali Romano *cap. de Visitatione, & cura infirmorum* insinuat. Veruntamen, quia *unicuique Deus mandauit de proximo suo*; vt quilibet etiam latinæ linguæ ignarus & sibi, & proximò, cum necessitas postulat, in tribulationibus, ac necessitatibus opportuna possit adhibere remedia, hinc nonnullas vulgari idiomate (sic rogatus) breues instructiones cum quibusdam orationibus deprecatiuis subiiciam, maximè pro afflictis, ac tribulatis in infirmitatibus naturalibus subleuandis; eosq; ab inimicis, ac persecutori- bus tuendis. Quod duobus articulis discutietur.

ARTICVLVS I.

De afflictis, ac tribulatis in infirmitatibus naturalibus subleuandis.

Sppositis instructionibus pro Parochis, quæ in Rituali Romano *loco cit.* habentur, quas ipsi, cum necessitas exigit, semper in oculis habere tenentur, sequentes pro omnibus breuiter propono.

Instruzione prima.

793.

Quello, che desidera nelle sue infermità d'essere da Dio consolato, & aiutato, deue Primieramente considerare, e riceuere quell'infermità, e tribulatione, come venuta dalla mano di Dio per salute dell'anima sua, acciò si emendi di qualche suo peccato, ò difetto, e disponga meglio la vita sua, corregga i suoi costumi, e faccia maggior profitto per l'auuenire nella via del Paradiso. E però deue subito ringraziare Sua Diuina Maestà, che si sia compiaciuto di visitarlo con quell'infermità, e tribulatione, e di darli quella piccola Croce.

Secondariamente, deue pregar Iddio, che gli dia aiuto, acciò da questa visitatione, qual si sia, possi cauare quel frutto, e profitto, che Iddio desidera, ne dalla sua impatienza, & ingratitude venghi impedito.

Terzo, se per sorte quell'infermità le fosse stata da Dio mandata per i suoi peccati, subito faccia vn'atto vero di dolore, e contritione de'suoi peccati con proposito fermo d'emendarli, e di farne la douuta penitenza; che leuata la causa dell'infermità, si leuarà l'effetto, conforme anco Santa Chiesa nell'infrastrate Collette, ò Orationi costuma di domandare.

Quarto, se quell'infermità da Dio gli fosse mandata per la sua negligèza nel

Infra nu. 795.
& nu. 815.

nel camminare nella via della Christiana perfezione, si stabilisca di cuore, di volete per l'auenire viuere puramente, e con tutte le sue forze affaticarsi per seruir Dio con maggior affetto, e sollecitudine: e però preghi Iddio, che per la sua bontà, e misericordia, e per i meriti della sua sacratissima Passione, si degni perdonarli i suoi peccati, e concederli gratia, di poter per l'auenire amarlo, e seruirlo con tutto il cuore, con tutta l'anima, e con tutte le forze: & adempire quell'opere, che saranno più conformi al suo diuino volere.

Quinto, s'offerisca à patire per amor di Dio quell'infermità, e tutte quelle pene, e tormenti, che sono più conformi al suo diuin beneplacito.

E per mettere in pratica questi precedeti atti, seruiranno le seguenti orationi, prima descritte in latino per i dotti, di poi in volgare per quelli, che non intendono la lingua latina.

I. O R A T I O

*Ad accipiendam infirmitatem, vt à diuina prouidentia immiffam:
ac pro ipsa Deo gratias agendum.*

Domine Iesu Christe, qui ad gloriam tuam, & salutem nostram læta permisces tristibus, & ad profectum nostrum, secunda, aduersaq; euenire permittis, bonitati tuæ gratias ago, quòd mei fueris recordatus, & hac exigua cruce seruum inutile visitaueris. Peto autem gratiam, vt ex hæ qualicumque visitatione tua fructus, & prouentus, quem tu desideras, consequatur; neque impatientia, vel ingratitude mea impediatur. Tuam, quæso, manum porrigas infirmo mihi, meq; sicut Petrũ Apostolum: cùm mergi cœpisset marinis fluctibus, potenti dextera erige, ne sub hac cruce labascam, & concidam.

794.

Oremus.

DEVS, qui conspicias, quia ex nostra prauitate affigimur: concede propitius, vt ex tua visitatione consolemur. Qui viuis, & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

Sabbato quatuor temporũ Aduentus.

II. O R A T I O

Ad impetrandum à Deo veniam peccatorum.

O Domine Deus meus, confiteor me non vixisse, pro dolor, sicut debuiffem, & per gratiam tuam potuiffem: Vnde iam toto corde doleo, & me nõ satis dolere doleo. Obsecro

795.

secro igitur te, Domine, & suppliciter rogo, vt non facias mihi secundum peccata mea, sed secundum magnam misericordiam tuam, quæ superat peccata totius mundi. Miserere mei Domine, miserere mei, & adiuua me, sicut tu nosti, quod mihi necesse est in corpore, & anima. Scis omnia, potes omnia, qui viuis in sæculorum sæcula.

Oremus.

Feria 6. Cinerum ad Vesp.

T Vere, Domine, me famulum tuum, & ab omnibus peccatis clementer emunda: quia nulla mihi nocebit aduersitas, si nulla mihi dominetur iniquitas. Per Christum, &c.

I I I. O R A T I O

Ad proficiendum in via perfectionis.

796.

Domine Iesu Christe, ecce ego miser repletus multis meritis, fateor me hac tua paterna correptione dignum esse, quia tibi, vt debueram, obsequium, ac seruitutem non impendi, ac multa bona opera, quæ operari debueram, prætermisi: sed tu, Domine Iesu, cuius est totum, quod est optimum, in meo pectore amorem tui nominis, & in me præsta religionis augmentum, vt quæ sunt bona, nutrias: ac pietatis studio, quæ sunt nutrita, custodias.

Oremus.

Domin. 8. post Pentecost.

Largire nobis, quæsumus Domine, semper spiritum cogitandi, quæ recta sunt, propitius & agendi: vt qui sine te esse non possumus, secundum te viuere valeamus. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

I V. O R A T I O

Ad seipsum offerendum diuino beneplacito.

797.

Dulcissime Domine Iesu Christe, in vnione illius charitatis, qua te ipsum Patri obtulisti in mortem, offero tibi cor meum, vt de me, & per me fiat beneplacitum tuum. Dulcis Iesu, hoc beneplacitum tuum eligo, & desidero, quanta libet aduersa, morbus, & mors instent, & me totum fidelissimæ tuæ prouidentia, ac sanctissimæ voluntati tuæ committo. Spero enim, &

rogo,

rogo, vt me, & omnia, quæ circa me sunt, dirigas ad gloriam tuam, & animæ meæ salutem. O mi amantissime Pater, argue, corripe, castiga, vte, seca hoc tempore, vt in æternum parcas, neq; in furore tuo peccata nostra inferni flammis exuras. Scio multis prodesse virgam tuam, cum dilectos filios corripis, & corripiendo purgas, exeres, probas, priusquam electos coronas. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum, quomodo, & quamdiu tibi placuerit, me virgæ tuæ paternæ subijci, meamque patientiam in cruce probari. In te, Domine, speraui, non confundar in æternum. Me totum sanctissimæ voluntati tuæ submitto, atque committo. Etiam si mortem immittas, tamen in te vitæ fontem sperare non desinam. In manibus tuis sunt sortes meæ.

Oremus.

OMnipotens sempiternæ Deus, dirige actus nostros in beneplacito tuo: vt in nomine dilecti filij tui mereamur bonis operibus abundare.

Domin. infra
Oct. Natiu.

Cordibus nostris, quæsumus Domine, gratiam tuam benignus infunde: vt peccata nostra castigatione voluntaria, cohibentes, temporaliter potius maceremur, quam supplicij deputemur æternis. Per Christum Dominum nostrum.

Feria 6. post
Dom. Passion.

R. Amen.

V. O R A T I O

Ad stabiliendam humanæ voluntatis cum diuina conformitatem.

ODulcis Iesu, neq; vitam, neque mortem, sed tuum beneplacitum desidero, te expecto: fiat mihi secundum voluntatem tuam. Si vis, vt moriar, dulcis Iesu, suscipe spiritum meum. Et licet ad vesperam venerim omnium nouissimus, da mihi, vt tecum, & in te requiem accipiam sempiternam. Si vero vis, vt diutius viuam, dulcis Iesu, hoc propono, & pro hoc gratiæ tuæ suffragium rogo, reliquum vitæ meæ corrigere, atq; in holocaustum tibi totum offerre ad gloriam tuam, & secundum beneplacitum tuum.

798.

V I. O R A T I O

Ad hoc idem impetrandum, quod summè, & vnicè est necessarium.

799.

Domine Iesu Christe, obsecro te per amorem, quo omnium hominum onera portasti, vt facias me onus tristitiæ meæ cum gratitudine suscipere de manu prouidentia tuæ, & de voluntate paterni cordis tui, & pro tui amore, quamdiù tibi placuerit, cum plenissima mei ipsius resignatione, longanimitè sustinere, ita duntaxat, vt me tua gratia confirmes, ne vnquam te vel in modico offendam, aut à sanctissima voluntate tua vel minimùm recedam. Atque vtinam possem omnium, & singulorum, qui pro te passi sunt, hominum pressuras sufferre, vt qualemcumque vicem redderem infinitæ charitati tuæ. Eia benignissime Iesu, ita, quæso, vnias voluntatem meam cum sanctissimo beneplacito tuo, vt aliud optare nequeam, quàm quod tu vis.

V I I. O R A T I O

*Ad perfectam sui ipsius in diuinam voluntatem resignationem.
à Ludouico Blofio.*

800.

Dulcissime Domine, Deus meus, memor esto, quæso, benignèque considera me pauperem creaturam tuam esse, te verò Dominum, & Creatorem meum. Ecce ego me in æquissimum iudicium tuum offero, & gratissimæ voluntati tuæ integrè resigno, paratus hunc, & alium quemuis cruciatum, quamdiù tibi placuerit, sustinere. Vtere me, sicut vis, in tempore, & in æternitate. Quidquid tu Pater cœlestis in me, & de me facere decreueris, facito; nam ad omnia, qua possum humilitate, me totum tibi offero, trado, & resigno. Libenter patiar pro te quidquid super me venire volueris, indifferenter enim volo de manu tua bonum & malum; dulce & amarum, lætum & triste suscipere, & pro omnibus gratias agere. Custodi me solùm, Deus, ab omni peccato, & non timebo mortem; nec infernum, dummodo in æternum me non proijcias, nec deleas de libro vitæ, non mihi nocebit quidquid venerit tribulationis super me.

Adesto

Art. I. Subleuandis in infirmit. naturalibus. 435

Adesto mihi Domine Iesu in omni loco & tempore, sitq; hæc mihi consolatio, libenter pro te velle carere omni humano solatio. Et si tua mihi defuerit consolatio, tua voluntas, & iusta probatio erit mihi pro summo solatio. Sit nomen sanctum tuum nunc, & in æternum super omnia benedictum.

Oremus.

OMnipotens sempiternæ Deus, fac nos tibi semper & deuotam gerere voluntatem, & Maieitati tuæ sincero corde seruire. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Domin. infra
Octauã Ascensionis.

ORATIONE PRIMA.

Per rendere gratie à Dio dell'infirmità mandataci per utilità dell'anima nostra.

Signor mio Giesù Christo, che per gloria vostra, e salute nostra accompagnate le cose allegre con le triste, e melanconiche, e per il nostro profitto permettete, che accadano le cose prospere insieme con le auerse, rendo gratie alla vostra bontà, che di me vi sete ricordato, e con questa picciola croce hauete visitato questo vostro seruo inutile. Però vi domando gratia, acciò da questa, qual si sia visitatione, ne segua quel frutto, e profitto, che desidera la Maestà vostra: ne dalla mia impatienza, & ingratitude venghi impedito. Pregoui dunque, e supplico vogliate porgere la mano à me infermo, e con la potente vostra destra vi degnate ereggermi, come Pietro Apostolo, quando cominciava sommergersi nell'onde del mare, acciò sotto questa croce non mi perda d'animo, e cada miserabilmente.

801.

ORATIONE SECONDA.

Per impetrar da Dio il perdono de suoi peccati.

O Signor mio Dio, confesso di non esser vissuto (mifero me) conforme hauerei douuto, & hauerei potuto per mezzo della gratia vostra. Perilche hora di tutto cuore me ne dolgo, e mi dispiace di non dolermi à bastanza. Vi supplico dunque mio Signore, & humilmente vi prego, acciò non riguardate à

802.

miei peccati; ma alla grandezza della vostra bontà, e misericordia, la qual supera i peccati di tutto il mondo. Habbiate di me pietà ò mio Dio, pietà, pietà ò mio Dio, & aiutatemi, si come voi conoscete, che mi è necessario nell'anima, e nel corpo. Voi sapete il tutto, potete il tutto, che vi uete ne secoli de secoli.

ORATIONE TERZA

Per far profitto nella via della perfettione.

803.

S Ignor mio Giesù Christo, eccomi io misero ripieno di molte miserie, confesso essere degno di questa vostra paterna correptione; poiche nõ vi hò reso quell'ossequio, e seruitù, ch'io doueuo: & hò tralasciato d'operare molte buone opere, le quali hauerei potuto con l'aiuto vostro operare. Ma voi Giesù mio dolce, di cui è tutto, e dipende il tutto, che è ottimo, inserite nel mio petto l'amore del vostro santo nome, & operate in me l'accrescimento della christiana perfettione; e venite à nutrire in me tutte quell'opere, che sono buone, e perfette; e col studio della vostra pietà custodite quelle, che sono già nutrite.

ORATIONE QUARTA

Per offerir se stesso à patire secondo il diuino beneplacito.

304.

D Olcissimo Signore Giesù Christo, in vnione di quella carità, con la quale voi stesso offeristi alla morte al Padre eterno, à voi offerisco il mio cuore, acciò da me, e per me si faccia il vostro beneplacito. Dolce Giesù, questo vostro beneplacito eleggo, e desidero: venghino pure sopra di me auersità, e la morte istessa, tutto me stesso commetto alla fedelissima vostra prouidenza, e santissima vostra volontà. Imperoche spero, e prego, acciò e me, e tutte le cose circa di me indirizzate alla gloria vostra, e salute dell'anima mia. O mio amantissimo Padre, riprendete, correggete, castigatè, ferite, mortificate me seruo vostro in questa vita temporale, acciò mi perdonate in eterno, ne habbiate da punire nel furor vostro i miei peccati coll'eternè fiamme dell'inferno. Conosco, à molti giouare il vostro flagello, mentre correggete i vostri diletti figli, e col correggerli

li purgate, essercitate, prouate, auanti che eletti li coronate. In voi Signore hò sperato, non restarò confuso in eterno. Me tutto sottometto, e commetto alla vostra Santissima uolontà. Anchorche mi deste la morte, nondimeno non restarò di sperare, e confidare in uoi fonte di uita. Nelle uostre mani sono le mie forti.

ORATIONE QUINTA

Per stabilire la conformità della humana uolontà con la diuina.

O Dolce Giesù, nè uita, nè morte io desidero, mà solo il uostro diuino beneplacito, e uostro aspetto: sia fatto di me secondo il uostro diuin uolere. Se uolete, ch'io muora, dolce Giesù, pigliate il mio spirito. E benche l'ultimo di tutti sù tardi io sia uenuto, concedetemi, che con uoi, & in uoi riceua requie sempiterna. Se poi uolete, che longo tempò io uiua, dolce Giesù, questo propongo, e per questo domando l'aiuto della gratia uostra di correggere il restante della uita mia, & d'offerire tutto à uoi in holocausto à glòria uostra, e secondo il uostro beneplacito.

ORATIONE SESTA

Per impetrare l'istessa conformità, la quale è somma, & unicamente necessaria.

S Ignor mio Giesù Christo, vi prego per l'amore, col quale hauete portato i pési di tutti gli huomini, vogliate fare, ch'io pigli il peso della mia tristezza con gratitudine dalla mano della vostra prouidenza, e dalla uolontà del uostro paterno cuore; e per amor uostro lo porti con pazienza finche piacerà à voi, con pienissima rassegnatione di me stesso: purchè voi cò la gratia uostra mi confermiate, & fortificate, sì che già mai nõ m'offenda, ne anco in vn minimo neò, nè dalla vostra santissima uolontà pur' vn tantino m'allontani. Oh Dio uolesse, ch'io solo potessi soffrire tutte le afflittioni di tutti gl'huomini, e di ciascheduno di essi, che per amor uostro hanno patito, acciò in qualche parte potessi corrisponderè all'infinita uostra carità.

Horsù benignissimo Giesù così vi prego, vnite la mia volontà col santissimo vostro beneplacito, accioche altro desiderar nõ possa, che quello, che voi volete.

ORATIONE SETTIMA

Che abbraccia vna perfetta rassegnatione di se stesso nella diuina volontà.

807.

Dolcissimo Signor Dio mio, ricordateui, vi prego, e benignamente considerate, ch'io son pouera creatura vostra, e che voi fete Signore, e Creator mio. Ecco, ch'io offerisco me stesso nel santissimo giuditio vostro, & intieramente mi rassegno alla gratissima vostra volontà, pronto, e preparato à sopportare questa, e qualsiuoglia altra afflittione fin tanto, che piacerà alla Maestà vostra. Seruiteui di me, come volete in tempo, e nell'eternità. Fate pur di me; Padre celeste, & operate in me tutto ciò, che determinato hauete di fare; imperòche cõ quella humiltà, che posso, à tutte le cose tutto me stesso offerisco, dono, e rassegno. Volontieri patirò per voi tutto quello, che vorrete, che mi soprauenga; imperòche indifferentemente voglio dalla vostra mano riceuere il bene, & il male, il dolce, e l'amaro, l'allegro, & il mesto, & per tutte le cose vi voglio ringraziare. Custoditemi solamente, ò mio Dio, da ogni peccato, e non temerò la morte, ne l'inferno, purchè in eterno non mi rigettate, e riprouate, ne cancellate dal libro della vita, non mi nocerà tutto ciò, che di contrarietà, ò tribulatione mi soprauenerà. Siatemi presente, Signor mio Giesù, in ogni luogo, e tempo: e questa sia la mia consolatione, di voler volontieri esser priuo d'ogni humano solazzo per amor vostro. E se mi mārcherà la vostra consolatione, la vostra volontà, e giusta prouatione mi farà per sommo solazzo, e diletatione. Sia hora, & in eterno sopra tutte le cose benedetto, e glorificato il vostro santo nome.

Istruizione seconda.

808.

Vtilissime sono le precedenti orationi per consolatione de gl'infermi, tribulati, massimè che desiderano d'acquistare in breue tempo la

per-

perfezzione . Mà perche con la fanità ancora si ponno fare molte opere di perfezzione, non essendo alcun infermo in questo mondo , il quale possa saper di certo, se non per diuina riuelatione , se sia la volontà di Dio di beneplacito, che egli stij longamente oppresso da quell'infermità : ò pure se vogli liberarlo quanto prima , deue ricorrere alla volontà di segno manifestata nella diuina scrittura in molti luoghi, oue Iddio notifica all'huomo; che la sua volontà è, che nell'infermità, angostie, e tribulationi si ricorra alla Maestà sua : e promette di concedere infallibilmente e la fanità , e tutto quello, che si domanda, mentre si domandi con gran fiducia, e sia per essere salutare all'anima , ò almeno non sia nociuo , mà però indrizzato à gloria di Dio : ouero non impedisca il maggior bene .

Supra nu. 472.

Acciò dunque la fanità , che brami , ti sia all'anima giouenole , deui indirizzarla, come mezo per poter meglio arriuare all'ultimo fine , cioè à dar gloria, & honore à Sua Diuina Maestà , che così costuma ancora S. Chiesa in tutte le orationi, che dice nell'officio, e nella messa, oue domanda à Dio la fanità per gl'infermi; ouero che ci liberi dall'auerfità, come si può vedere nell'infrastrate *al num. 815*. Domanda dunque à Dio la fanità liberamente, mà insieme domandali vn'aiuto grande , & efficace per poterti seruir bene della fanità solo per impiegarti à dar gloria à Dio, à seruire, & amare con puro cuore Sua Diuina Maestà, & impiegarti in opere di misericordia e spirituali, e corporali per souenire il tuo prossimo ; protestandoti à Dio, che mentre la fanità fosse per essere nociua all'anima tua , più tosto vuoi patire, e morire, che offendere Dio .

809.

Sup. num. 429.
& nu. 476.

Et affincbe possi eccitarti à confidare in Dio , di ottenere la gratia ; che domandi, considera, che Iddio è presente in ogni luogo, & hà tanta cura di te, come se tu solo ti ritrouassi al mondo ; e non solo cerca il tuo bene , mà desidera il tuo maggior bene . Se dunque ti proponi, e risolui da douero di seruir meglio Iddio, e di far opere di maggior perfezzione di quello, che fai nell'infermità, Iddio ti leuarà l'infermità , e ti darà la fanità , mentre veda , che certamente sij per adempire quello, che gli prometti :

810.

Sup. nu. 391.
Sup. nu. 473.

In oltre solleua la tua mente alla grandezza della bontà , e pietà diuina , che è tale, che non può trattenersi, che non comunichi i suoi fauori , e le sue gratie, mentre ritroua soggetti à riceuerle preparati , e ben disposti . Et è come il Sole , che à nessuno nega di comunicare i suoi raggi , mentre dalle creature inferiori col infrapouere qualche corpo opaco, non vengano impediti .

811.

Sup. nu. 394.
& seq.
Sup. num. 474.

Appresso deui considerare la promessa di Dio, che è vniuersale di aiutarci in tutte le necessità è spirituali , e corporali senza eccezzatione alcuna , e promette di concedere tutto quello , che li farà domandato nel nome di Giesù, mentre che sia secono l'honestà, e retta ragione, & ordinato à gloria , & honore di Sua Diuina Maestà ; che se in fatti sarà per risultare à gloria sua, credi per certo, che Iddio non mancherà della sua promessa .

812.

Sup. nu. 405.
& seq.

Finalmente persevera in queste considerationi, e nõ ti perdere d'animo : perche molte volte Iddio non concede subito qualche gratia per far proua della costanza, e fiducia de suoi serui ; essendo che la vera , e perfetta confi-

813.

Sup. num. 459
& seq.

denza in Dio non si manifesta, se non nelle contrarietà, nelle quali il seruo di Dio non s'allontana dalla conformità alla diuina volonta, e confidenza posta nella diuina Prouidenza. Per ottenere dunque la bramata sanità, & aiuto in tutte le tribulationi, mirabilmente seruirà il recitare con gran deuotione, e confidenza in Dio le seguenti orationi, nelle quali si rappresentano à Dio le cure, e gratie fatte da Christo à gl'infermi, obsessi, e tribulati, e si domanda il perdono, e remissione de' peccati, & aiuto in tutte le necessitá spirituali, e corporali.

Oratio ab infirmis, ac tribulatis recitanda ad impetrandum diuinum auxilium.

314.

Domine Deus omnipotens, sapientissime, ac clementissime, qui propter misericordiam tuam magnam, saluos facis omnes sperantes in te: qui sanas contritos corde, vulneras, & mederis, mortificas, & viuificas, deducis ad inferos, & reducis, & orantes in sua infirmitate curare consueuisti, auxiliare nobis ad te clamantibus in hac, & in omni tribulatione nostra. Pientissime Deus, qui Ezechiam ad te clamantem à morbo liberasti: Iob vlcerè pessimo percussum sanasti: dæmonem à Sara depulisti: ac Tobiam lumen cæli videre fecisti, Spiritus sancti gratia nos visitare, ac consolare dignare. Exurge Christe, adiuua nos, qui Chananeam pro filia deprecantem exaudisti: Socrum Petri à feбри liberasti: mulierem spiritu infirmitatis annis octodecim inclinatam ad sanitatem perfectam erexisti: filium Principis mori incipientem à feбри saluasti: puerum Centurionis verbo sanasti: paralyticos, & leprosos curasti, & mundaisti: à spiritibus immundis vexatos, & obsessos liberasti: ac mulierè per tactum simbriæ tuæ à sanguinis fluxu sanasti, sanitatem mentis, & corporis nobis largire. Benignissime Iesu, qui surdos audire fecisti: claudis gressum restituisti: mutorum oia aperuisti: cæcos illuminasti: Filium mortuum matri viduæ uiuum restituisti: Filiam Archisynagogi ad vitã reuocasti: Lazarum quatrduanum à mortuis resuscitasti, ne derelinquas nos orphanos in angustijs nostris, neque despicias nos Deus salutaris noster. Salua nos Christe Saluator, & Redemptor noster, susceptor & liberator noster, Deus adiutor & protector noster, Refugium nostrum, & cornu salutis nostræ, fortitudo & patientia

tia nostra, auxilium tuum nobis benignus impende, vt gratia tua, ac subsidio tuo sufficienter adiuti, à præsentibus malis liberati quàmmaximas tibi referamus gratias, ac maiori conatu, ac feruore semper te diligere appetamus.

Ÿ. Adiutor noster esto, nè derelinquas nos.

R. Neque despicias nos Deus salutaris noster.

Ÿ. Adiuua nos Deus auxiliator noster.

R. Et propter gloriam nominis tui libera nos.

Ÿ. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

DEUS, qui Vnigeniti tui patientia antiqui hostis superbiam contriuiſti, da nobis quæsumus, quæ idem pro nobis perculit, dignè recolare, sicque exemplo eius cuncta nobis aduersantia equanimiter tolerare.

Deus humani generis benignissime Conditor, & misericordissime reformator, qui hominem inuidia diaboli ab æterna felicitate deiectum, vnigeniti Filij tui pretioso sanguine redemiſti, viuifica nos famulos tuos gratiæ tuæ vigore, & iacentibus manum porrige salutarem: reple nos gaudio cordis, & lætitiæ spiritus; expelle à nobis omnes hostiles insidias, & mitte nobis medicum salutis, Angelum pacis, qui nos in angustijs positos consola ionibus tuis attollar, quibus in præſenti consequamur auxilium, & in futuro præmia obtineamus æterna.

Misericordiam tuam humiliter deprecamur, omnipotens Deus, quæ amissam gratiam nobis reconciliet, atque munus patientiæ in illatis omnibus, semper & ubiq; protegendo imperiat. Deus sub cuius nutibus vitæ nostræ momenta decurrunt, suscipe preces humiliter ad te clamantium, vt de omni aduersitate, & ægritudine liberati, perpetua te gratiarum actione laudemus. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Aliæ orationes ad obtinendam sanitatem, ex Breuiario Romano.

DA, quæsumus Domine, nobis salutem mentis, & corporis: vt bonis operibus inherendo, tuæ semper virtutis mereamur protectione defendi.

Deus,

815.
Fer. 6 Dom 2.
Quadrag. ad
Vesp.

Sabbat. Dom.
1. Quadr. ad
Vesp.

Deus, qui conspicias omni nos virtute destitui: interiùs, exteriusq; custodi: vt ab omnibus aduersitatibus muniamur in corpore, & à prauis cogitationibus mundemur in mente.

Dom. 4. post
Epiph.

Deus, qui nos in tantis periculis constitutos, pro humana scis fragilitate non posse subsistere: da nobis salutem mentis, & corporis: vt ea, quæ pro peccatis patimur, te adiuuante vincamus.

Eccies. in Mis-
sa pro infirm.

Deus infirmitatis humanæ singulare præsidium, auxilij tui super nos famulos tuos ostende virtutem, vt opere misericordiæ tuæ adiuti, Ecclesiæ tuæ Sanctæ incolumés repræsentari mereamur.

Fer. 4. Dom. 3.
Quad. ad Vesp.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, vt qui protectionis tuæ gratiam quærimus, liberati à malis omnibus securo tibi mente seruiamus. Per Christum Dominum nostrum.

Benedictio pro infirmis.

316.

P Arochus, cum ægròtos sibi visitare contigerit, præter ea, quæ in Rituali Romano *de Visitatione infirmorum*, habentur, poterit etiam ad libitum sequentibus orationibus vti pro sanitate ægròtis à Deo impetranda.

In primis ægròtum in his instruat, quæ in hoc articulo superius habentur, & aliquam, vel aliquas ei orationes ex præmissis deuotè recitandas proponat, quæ magis videntur opportuna. Postea eum hortetur, humiliter, ac deuotè sequentem orationem recitare.

Oratione per impetrare da Dio la sanità di mente, e di corpo.

D Olcissimo Signor mio Giesù Christo, che sete il mio Redentore, Salvatore, Signore, e Protettore, Consolatore delli afflitti, Solleuatore de caduti, Medico de gli infermi, che sanate i contriti di cuore, e curate quelli, che nelle loro infermità à voi ricorrono, ecco me, vilissimo seruo vostro, confuso, e tutto afflitto, conosco, che per l'offese fatte alla Maestà vostra non merito di riceuere da voi gratia alcuna. Conosco però ancora, che sete Dio non solo onnipotente, e sapientissimo, mà ancora benignissimo, pietosissimo, misericordiosissimo, clementissimo, e liberalissimo, prontissimo à perdonare à chi con puro cuore de suoi errori vi chiede perdono: Però eccomi qui humiliato auanti la Maestà uostra, di puro cuore de' miei peccati

vi domando perdonò; e ui prego per la grandezza della uoſtra bontà, e fedeltà nelle promeſſe uoſtre: per honor, e gloria del voſtro Santiffimo nome; per l'efficacia della uoſtra ſacratiffima Paſſione; e per i meriti della Vergine Santiffima uoſtra dilettiſſima Madre, del mio Angelo Cuſtode, e de' Santi N. e Sante N. miei deuoti, uogliate perdonarmi i miei peccati, e darmi gratia; che per l'auuenire m'aſtenga da qualſiuoglia offeſa, e ui ami ſopra tutte le coſe con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze. Parimente ui ſupplico, uogliate liberarmi da queſta infermità, e concedermi perfetta ſanità di mente, e di corpo, acciò ſotto la uoſtra diuina protezione collocato, con più libertà di mente, e di corpo attenda à ſeruirui, & amarui, & impiegarmi per amor uoſtro in opere di miſericordia e ſpirituali, e corporali; & adempisca ſempre in tutto, e per tutto il uoſtro diuino uolere; e di tutto renda gratie à uoi mio Dio, che col Padre, e Spirito Santo uiuete, e regnate ne' ſecoli de' ſecoli. Amen.

Hæc oratione ab infirmo deuotè, ac humiliter recitata, Parochus poterit ſequentem, vel aliam ad libitum ſuum ex approbatis ab Eccleſia formare benedictionem.

Oratio pro infirmis.

Potentia ✠ Dei Patris adiuuer te. Sapientia ✠ Dei Filij inſtruat te. Virtus ſpiritu. ✠ Sancti liberet te ab omnibus malis, & periculis animæ, & corporis.

317.

Benedicat tibi Dominus, & cuſtodiat te, oſtendat Dominus faciem ſuam tibi, & miſereatur tui, conuertat Dominus uultum ſuum ad te, & det tibi pacem, & ſanitàtem.

Ÿ. Adutorium noſtrum in nomine Domini.

R. Qui fecit celum, & terram.

Ÿ. Domine exaudi orat. R. Et clamor meus, &c.

Ÿ. Dominus uobiscum. R. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Domine Sancte Pater omnipotens æterne Deus, qui fragilitatem humanæ conditionis inſuſa uirtutis tuæ dignatione

tionem confirmas : vt salutaribus remedijs, corpora nostra, & mētes vegetentur, super hunc famulum tuum N. propitius intende, vt omni necessitate corporeæ infirmitatis exclusa, gratia in eopristinæ sanitatis perfectæ reparētur.

· Omnipotens æterne Deus, qui benedictionis tuæ gratiam ægris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate custodis, ad inuocationem Sanctissimi Nominis tui benignus assiste, vt famulum tuum N. ab ægritudine liberatum, & sanitati donatum dextera tua erigas, virtute confirmes, potestate tuearis, atque Ecclesiæ tuæ Sanctæ cum omni desiderata prosperitate restituas.

· Omnipotens sempiternæ Deus salus æternæ credentiū exaudi nos pro famulo tuo infirmo, pro quo misericordiæ tuæ imploramus auxilium : vt reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesiā tua referat actiones. Per Christum Dñm nostrū. Amē.

· Dominus Iesus Christus apud te ✠ sit, ut te defendat, intra ✠ te sit, ut te conseruet, ante ✠ te sit, ut te ducat, post ✠ te sit, ut te custodiat, super ✠ te sit, ut te bene ✠ dicat : Qui cum Patre, & Spiritu Sancto regnat in sæcula sæculorum. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis Pa ✠ tris, & Fi ✠ lij, & Spiritus ✠ Sancti descendat super te, & maneat semper. Amen.

Orationes recitanda ab Egroto ad acquirendam patientiam, dum durat infirmitas, & tribulatio.

818.

NOsti omnipotens Deus, quàm vile sit, & fragile hoc manuum tuarum figmentum, quod ex puluere formatum à leui vento concutitur, frangitur, & tandem iterum in puluerem euanescit. Ad eò nihil est, quod meis, ego viribus fidam, qui carne contra spiritum semper reluctante, tot sentio motus indignationis, impatientiæ, pusillanimitatis, diffidentia, aliarumque perturbationum, quando vel leuiter tangor. Tuam igitur opem imploro, cœlestis medice, diuinum tuum pharmacum, quod PATIENTIA dicitur, mihi cupio communicari. Summum nempe in morbis etiam acerbissimis leuamentum est Patientia. Tu ergo, Domine, qui exterius flagella irrogas, da interius in-

defi-

deficientem Patientiam, ita vt laus tua nunquam recedat de ore meo.

DA mihi, quaeso, Domine, praesenti, & aequo esse animo, vt velut ambidexter laeta & tristia, suauia & aspera non aliunde, quam à paternis tuis manibus profecta, suscipiam, mihi que diuinitus esse immissa certissimò credam, quoniam ad filiorum tuorum exercitationem, ac profectum dirigis omnia.

Doceat me, obsecro, spiritus tuus, quo confortante possumus omnia, vt sciam animam in patientia possidere vsq; ad mortem. Tu es Dominus, qui aculeos, & dolores omnium, & singulorum laborantium consideras: ego verò licet nondum ad sanguinem vsque restiterim; tamen carnis imbecillitatem, & reca. citrantis naturæ vim sæpè vel inuitus experior. Tantò igitur magis adiuua, Domine, imperfectum meum, vt virtus in infirmitate perficiatur, & ego sincerè testari possim, *Virga, & baculus tuus ipsa me consolata sunt.* Ad hæc, gratia tua duce, respiciam sæpè in faciem Christi mei, & Filij tui Crucifixi, qui se patientibus omnibus absolutum patientiæ speculum, & exemplar præbet. Sed & lectissimi, ac fidelissimi amici tui in cruce mea me consolentur, qui tanquam aurum in ardenti fornace à te probati, ac purgati, atrocissima quæque supplicia pro te vt patientissimè, ita & fortissimè pertulerunt, tantò nunc capiti similiore in cœlestibus delitijs, quantò antea patientiores fuerunt in grauibus tormentis.

Psal. 22. ver. 4.

Oratio ad augendam Patientiam.

VIta hæc nostra peregrinatio est ab exilio ad patriam. Et ne detineat nos amænitas viæ, quò minùs ad te, Deus, rectò, & celeriter contendamus, excitas nos stimulis, & spinis pungis, vt concupiscamus requiem, & finem itineris. Sunt ergo morbi, fletus, luctus, mœror, aduersa omnia, velut calcaria, quibus segnus hic equus, vel veriùs, asinus vrgetur, ne semper in via subsistat. Fac nos, Domine, obliuisci viæ, meminisse patriæ; atque, si adijcis pondus aduersorum, adde etiam robur, ne succumbamus oneri, ad te perpetuò intenti, & erecti. Cæterum

terùm tua, Domine, sunt omnia; fac de omnibus sine exceptione quod inscrutabili tuo iudicio visum fuerit, hoc vno dempto, ne me tibi inimicum esse patiaris.

Ad repentinam mortem auertendam,

Oratio I.

819.

O Misericordissime Domine Iesu, per lacrymas tuas, per agoniam, & sanguineum sudorem tuum, per mortem tuã rogo te, à subitanea, & improuisa morte libera me.

Oratio II.

O Benignissime Domine Iesu, per acerbissimam, & ignominiosissimam flagellationem, ac coronationem tuam, per crucem, & passionem tuam amarissimam, per omnem bonitatem tuam, humillimè te precor, ne permittas, me sine Sacramentis mortè repentina ex hac vita migrare.

Oratio III.

O Mi amantissime Iesu, ò Dominus meus, & Deus meus, per omnes labores, ac dolores tuos, per pretiosum sanguinem tuum, per sacrosancta vulnera tua, per illas tuas, ò mi dulcissime Iesu, supremas in cruce voces: *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me*. Per validum illum clamorem tuum: *Pater, In manus tuas commendo spiritum meum*, ardentissimè te rogo, ne subito hinc tollas me. Manus tuæ, ò mi Redemptor, fecerunt me, & plasmauerunt me totum in circuitu: ne, quæso, sic repentè præcipites me. Da, oro, spatium pœnitentiæ, da felicem, & in gratia tua obitum, vt ego te tota mente diligam, laudem, & benedicam in æternum.

Psal. 21. ver. 1.

Psal. 30. ver. 6.

A R T I C V L V S 11.

De Afflictis, ac Tribulatis tuendis ab inimicis, ac persecutoribus.

820.

Modus se tuendi ab inimicis, ac persecutoribus.

VT Parochus, vel Pater spiritualis afflictis, ac tribulatis modum, quo seipso ab inimicis, ac persecutoribus tueri queant, insinuare possit, eum sequentia considerare non pigeat monumenta. Quæ, vt etiam ab ipsismet afflictis, ac tribulatis latini sermonis ignaris percipiantur, vulgari idiomate proponam.

Pri-

Art. II. Tuendis ab inimicis, ac persecutorib. 447

Primeramente, quando ti ritroui afflitto, e perseguitato, considera quella tribulatione, come venuta dalla mano di Dio, e dalla sua foauissima dispositione, e prouidenza. Dio è quello, che regge la destra di quello, che ti percuote. Dio è quello, che muoue la lingua di quello, che di te mormora. Dio è quello, che diede forze à quello, che empialemente ti percossè; e però deui subito ringratiar Dio non solo de' beneficij riceuuti; mà ancora delle tribulationi, e contrarietà à te venute, e nel luogo de' beneficij, e fauori annouerarle.

Secondo, deui offerir te stesso à patire per amor di Dio, & in satisfatione de' tuoi peccati, queste, e tutte quelle tribulationi, che più piacerà alla Maestà sua di mandarti, nel modo insegnato nell'articolo precedente.

Terzo, non deui mormorare, nè lamentarti di quelli, che t'hanno offeso, & ingiuriato; mà considerare, che sono stati solo instrumento della mano di Dio, per farti rauedere de' tuoi peccati, e nella via della perfettione profitare.

Quarto, deui prontamente perdonare per amor di Dio l'ingiuria riceuuta, determinandoti fermamente non solo di non offendere chi t'hà offeso, mà nè anco di dir mal di lui, e di contenere il tuo cuore da pensieri di odio, e di rancore.

Quinto, deui considerare, che Iddio è presente in ogni luogo, e vede il tuo cuore, e quello, che patissi per amor suo; sì come anco vede l'ingiuria, & offesa, che hai riceuuta: e mentre tu per amor suo perdoni al tuo nemico: e per soddisfare, & offeruare quello, che Iddio comanda nel Vangelo, rimetti l'offesa riceuuta, Iddio resta obligato à rimunerarti; per ilche deui credere, ch'egli hauerà cura di te, e si pigliarà à petto di vendicar l'offesa, che ti sù fatta, e ciò à tempo opportuno.

Tu dunque sottometti te stesso tutto alla diuina protectione, & al suo diuin volere, e tien per certo, e per sicuro, che Iddio ti proteggerà, e non ti permetterà se non quello, ch'è sia per essere per tuo maggior bene; anzi farà, che le persecutioni si conuertino in tuo vtile, e commodo.

Setto, considera, che nell'offesa, che ti può fare il tuo nemico, due cose hanno da concorrere, cioè la volontà mala, e peruersa d'offenderti, e l'opera esteriore, cioè l'offesa, che ti potrebbe fare. La volontà, quantunque iniqua, e peruersa non ti può nuocere, nè farti danno alcuno. L'opera esteriore ne anco ti può nuocere, se Iddio non concorre, ouero s'egli s'oppona. Sia pur forte, e potente il tuo nemico, quanto può essere, di finissimè arme ben guarnito, da huomini forti, e robusti s'imbondi del tuo sangue accompagnato, se Dio non concorre all'atto fisico, e materiale dell'offesa: ouero s'opponerà, ò per se stesso, ò per mezzo de' suoi ministri gl'Angeli celesti: l'inimico perderà le forze, l'arme non ti offenderanno, e gli huomini forti, e robusti s'auuiliranno in se stessi, si perderanno d'animo, nè ti potranno offendere, nè darti alcun danno. Metti dunque tutta la tua confidenza in Dio, e chiamalo ad ogn' hora, & ogni momento per tuo Signore, Saluatore, protettore, difensore: à lui commetti te stesso, e tutte le tue cause, e prega-lo, che ti difenda, e protegga: E supplica ancora ogni giorno la Maestà sua,

Drexel. de
Conform. vo-
lunt. lib. 1. c. 1.
§. 4.
Isaię c. 45. v. 7.
Amos c. 3. v. 6.

Drexel. de Pa-
tientia par. 2.
cap. 5.

Drexel. de
Conform. vo-
lunt. lib. 2. c. 5.
§. 4.
Matthæi c. 5.

Psal. 90. ver. 1.

§ 21.

Supra nu. 147.
& 148.

che

che si compiaccia di perdonare al tuo nemico, e dargli lume, e cognitione de' suoi errori; confonda i suoi machinamenti, e pensieri peruersi, distrugga l'insidie contro di te ordite, e lo corregga in quel modo, che è più conueniente al suo diuin volere: così sperimenterai, come Iddio con modo marauiglioso conuertirà l'amaro in dolce, la mestitia in allegrezza, e la persecutione in consolatione.

Al che seruiranno le seguenti orationi. Per i dotti seruirà ancora ciò ch'habbiamo detto di sopra, trattando de frutti della confidenza in Dio al numero marginale 200. e seguenti, & al num. 210. e seguenti, e 227. e seguenti.

Oratione per difendere se stesso da nemici, e persecutori.

822.

Signor mio Giesù Christo dolcissimo, & amantissimo, ecco me seruo vostro afflitto, e perseguitato; da voi riceuo questa tribolatione, come venuta dalla volontà del vostro paterno cuore per farmi riconoscere de' miei errori, e nella via della Christiana perfettione profittare. Per amor vostro l'accetto, e sopporto volontieri, e vi ringratio, che degnato vi fete di visitarmi. Offerisco me stesso pronto non solo à patire questa persecutione, mà qualsiuoglia altra tribolatione ancora, che più piacerà alla Maestà vostra di mandarmi. Solo vi prego, che vi degnate ancora di darmi pazienza, acciò non mi conturbi, nè mi quereli, nè in me s'eccittino pensieri d'odio, ò di vendetta; mà che di tutto cuore à voi di j lode, gloria, & honore.

Io rimetto volentieri, e di tutto cuore, e perdono per amor vostro quest'offesa, e prego la Maestà vostra à perdonare à chi m'hà offeso, e dargli lume, e cognitione, acciò conosca l'error suo, e si emendi. E quando à i vostri diuini impulsi faccia resistenza, voi, che del tutto Signor fete, e che uedete il tutto, correggetelo in quel modo, che al uostro diuin beneplacito è più conueniente; confondete i suoi pensieri peruersi, e maligni; scoprite le sue insidie, distruggete i suoi machinamenti, & impedite l'offese, che mi potrebbe fare. A uoi s'aspetta il difendermi, e proteggermi in ogni hora, & ogni momento, & impedire, che non solo cotesto mio nemico, mà qualsiuoglia altra cosa contraria, e nociua non mi possa offendere; poiche voi fete il mio Signore, Redentore, Saluatore, protettore, tutore, difensore, e conseruatore, refugio, conforto, vita, salute, e consolatione dell'anima mia, e del mio corpo. Essendo dunque voi il

Art. II. Tuendis ab inimicis, & persecutorib. 449

mio protettore, e di che cosa potrò io temere. Essendo voi in mia difesa, e qual forza, qual potenza mi potrà offendere?

Pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me? Si Deus pro me, quis contra me?

Iob. c. 17. v. 3.
Roman. c. 8.
vers. 31.

Potrà ancora ad ogn' hora, e più spesso col cuore, e con la bocca dire le seguenti parole:

Voi mio Dio, che sete Signor del tutto, che potete il tutto, che vedete il tutto, e che volete far beneficio à tutti, & in particolare à quelli, che'n voi confidano, e uiuono sotto la uostra diuina protectione, difendetemi, e proteggeremi da miei nemici.

A questo effetto seruirà ancora il recitare spesso quei versetti de Salmi posti di sopra al num. 604. come anco il recitare il Salmo 53. *Deus in nomine tuo saluum me fac, &c.* & il Salmo 5. *Verba mea auribus percipe, &c.*

Finalmente potrà aggiungere le seguenti orationi, ciascheduno così da quelle, come dalle precedenti eleggendo quella, ò quelle, ò tutte, ò in parte, che più saranno conforme la sua deuotione.

Orationes ad tuendum se ab inimicis.

Ex Psalmorum versiculis.

823.

DEUS in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me festina.

Psal. 69. vers. 1.

Confundantur, & reuereantur, qui quærunt animam meam.

vers. 2.

Auertantur retrorsum, & erubescant, qui volunt mihi mala.

vers. 3.

In te Domine speraui, non confundar in æternum, in iustitia tua libera me.

Psal. 30. vers. 1.

Esto mihi in Deum protectorem, & in locum refugij, vt saluum me facias.

vers. 3.

Quoniam firmamentum meum, & refugium meum es tu: & propter nomen tuum dux mihi eris, & enutries me.

vers. 4.

Eripe me de manu inimicorū meorū, & à persequentibus me.

vers. 17.

Ad te Domine leuaui animam meam: Deus meus in te confido, non erubescam.

Psal. 24. vers. 1.

Neque irrideant me inimici mei: etenim vniuersi, qui sustinent te, non confundentur.

vers. 2.

Confundantur omnes iniqua agentes superuacue.

vers. 3.

Libera nos Deus Israel ex omnibus angustijs nostris.

vers. 22.

- Pfal. 34. ver. 1. Iudica Domine nocentes me, expugna impugnantes me.
 vers. 2. Apprehende arma & scutum, & exurge in adiutorium mihi.
 vers. 3. Effunde frameam, & concludere aduersus eos, qui persequuntur me: dic animæ meæ, salus tua ego sum.
 vers. 6. Fiant tanquam puluis ante faciem venti: & Angelus Domini coarctans illos.
 vers. 7. Fiat via illorum tenebræ & lubricum: & Angelus Domini persequens eos.
- Pfal. 55. v. 11. In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo sermonem: in Deo speravi, non timebo, quid faciat mihi homo.
- Pfal. 17. ver. 1. Diligam te Domine fortitudo mea, Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus.
 vers. 2. Deus meus adiutor meus, & sperabo in eum.
 vers. 3. Protector meus, & cornu salutis meæ, & susceptor meus.
 vers. 4. Laudans inuocabo Dominum: & ab inimicis meis saluus ero.
- Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.
 R. Qui fecit cælum & terram.
 Ÿ. Saluos fac seruos tuos.
 R. Deus meus sperantes in te.
 Ÿ. Esto nobis Domine turris fortitudinis.
 R. A facie inimici.
 Ÿ. Nihil proficiat inimicus in nobis.
 R. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.
 Ÿ. Mitte nobis auxilium de Sancto.
 R. Et de Syon tuere nos.
 Ÿ. Domine exaudi orationem meam.
 R. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Protector noster aspice Deus, & inimicorum nostrorum elide superbiam, eorumque contumaciam dexteræ tuæ virtute prosterne, vt tuo auxilio ab eorum periculis tuti, & omni perturbatione submota, liberis tibi mentibus seruiamus.

Qvæsumus omnipotens Deus, vota humilium respice, atq; ad defensionem nostram dexteram tuæ Maiestatis extende.

Præsta

PRæsta, quæsumus, omnipotens Deus, vt qui in tua protectione confidimus, cuncta nobis aduersantia, te adiuuante, vincamus. Per Christum Dominum nostrum.

O R A T I O

Ad Beatissimam Virginem Mariam Matrem Domini.

O Mater misericordiæ, Mater æterni Regis, perueniant ad te preces meæ. Scio me peccatis meis graues penas cõmeruisse, sed tamen impetra mihi à Filio tuo misericordiam, vt antequam moriar ex animo conuertar, & sinceram agam pœnitentiam. O Virgo clementissima consolatrix afflictorum, auxilium Christianorum, adiuua me in hac tribulatione, & ab omnibus insidijs inimicorum tam visibilium, quàm inuisibilium, & à cunctis me periculis protege. O Mater Domini, assiste mihi, & subueni tuis patrocinijs, ac meritis, in omnibus doloribus meis, & præsertim in vltima necessitate mea succurre mihi. O Mater afflictorum, non me deseras in hora mortis meæ.

824.

Ad Sanctissimos Angelos.

O Purissimi spiritus, Angeli beatissimi, assistite, quæso, mihi, & ab hominum iniquorum offensis me defendite, occurrere mihi in periculis cunctis, & seruate me in angustijs, ac consolamini, & maximè præsentibus mihi estote migranti ex hoc sæculo, & potenter eripite me ab inimicorum spirituum insidijs, & animam meam in vestrum consortium assumite. Tu præcipuè Angele bone, qui custos es meus fidelissimus, defende me in prælio, vt non peream in tremendo iudicio: Nec me deseras in quacunque necessitate, sed tuum mihi benignum impende auxilium. O vos omnes Sancti Angeli Dei, vestris obsecro intercessionibus defendar, vt infernalis canis mihi non noceat, & anima mea ad suum Creatorem pura perueniat.

Ad Patronum, aut Patronos cælites.

O Patrone optime, Sancte N. etiam in te spem aliquam subsidij, & confidentiam collocaui. Tuis, obsecro, depre-

cationibus apud Deum, & nunc, & in cunctis aduersitatibus mihi adfis, & præsertim in extremæ necessitatis articulo. Impetra mihi, quæso, benignam sententiam, vt à Iudice meo audire merear: *Veni benedictæ Patris mei, accipe regnum, quod tibi paratum est ab initio mundi.* Vt ita tecum, ò Sancte N. communem, & immortalem Dominum glorificem in sæcula sæculorum. Amen.

F I N I S.

*Ad maiorem Dei, Sanctissimi nominis Iesu,
Virginis Maria, Angelicorum spirituum,
Sanctorumq; omnium gloriam.*

I N D E X

R E R V M O M N I V M

Quæ toto hoc volumine continentur .

Priòr numerum paginam , secundus paragraphum marginalem designant .

A

 Brahami victoria ob fiduciam in Deo collocatam . pag. 125. num. 228.
 Abraham fuit exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam . 130. 235.
 Abſtinentia à peccato neceſſaria eſt obſeſſo . 277. 529.
 Abſtinentia ab illicitis voluptatibus eſt neceſſaria obſeſſo . 277. 530.
 Actus exercendi à vexato , vt dæmonis impetus repellat . 339. 668.
 Actus confidentiæ in Deum contra dæmonem poſſidentem . 349. 689.
 Actus deteſtationis in dæmonem poſſidentem . 349. 689.
 Adiurandus eſt dæmon non rogando, ſed obiurgando, & imperando . 193. 354.
 Adiurari poteſt Deus deprecatiuè . pag. 191. 349.
 Adiurari licitè poſſunt à nobis Angeli, & Sancti . 192. 351.
 Adiurari à nobis licitè poſſunt dæmones . 192. 351.
 Adiuratio quid ſit , & quotuplex ſit . pag. 190. 347.
 Adiuratio quomodo conueniat cum iuramento , & oratione , & quomodo differat . 191. 347.
 Adiuratio tria continet . 191. 348.
 Adiuratio obſecratio quædam eſt . 191. 349.

Adiuratores aliqui ſunt obſeſſorum carniſices, & tortores . 178. 321.
 Adulti vexati uſquè ab infantia difficilimè liberantur . & quare . 361. 713.
 Ægri tudinis , & ſanitatis cauſæ naturales quænam ſint . 61. 119.
 Ægroti exercitium debet eſſe oratio , vt maximam in Deum valeat elicere fiduciam . 207. 387.
 Ægroti iuxta fidei ſuæ magnitudinem ſanitatem accipiunt . 121. 221.
 Ægroti medicinas corporales accipientes ab Exorciftis , vt cæci in foueam cadunt necis corporeæ . 174. 315.
 Ægroti ſuper omnia cor ſuum debent à vitijis purgare . 218. 404.
 Ægroti quid agendum, vt ſanitas, quam petit, ſibi ſit ſalutaris . 250. 473.
 Ægrotus obſeſſus figuratus eſt per Ioannem in Patmos reſegatum ærumnis affectum . 203. 383.
 Afflictio carnis ſecundum guſtum , & tactum neceſſaria eſt obſeſſo . 277. 531.
 Afflicti , & tribulati quomodo ſubleuandi in inſummatibus . 430. 792.
 Afflicti & tribulati quomodo tuendi ab inimicis . 820.
 Afflictiones cauſatæ à dæmone diuerſimodè videas , *Dæmon* , & verbo *Moleſtia* .
 Agni Dei virtus contra dæmones . 308. 607.
 Agnus Dei cereis formis impreſſus quid importet . 308. 606.

- Amuleta deferendi mos non contem-
nendus. 307. 605.
- Angeli, & Sancti licitè, ac rectè à nobis
adiurari possunt. 192. 251.
- Angeli, ac Sancti militis, ac medici mu-
nere funguntur. 267. 511.
- Angeli Superiores varia ministeria exer-
cent in obsequium hominù. 268. 512.
- Angeli inferiores in necessitatibus ho-
minibus succurrunt. 268. 513.
- Angeli auxilium præstant populo Israe-
litico. 269. 514.
- Angeli tuentur Iudam Machabæum.
269. 515.
- Angeli superiores natura virtute natu-
rali coercent inferiores. 77. 149.
- Angeli sunt medici magis solliciti ad
benefaciendum nobis, quàm dæmo-
nes ad malefaciendum. 271. 518.
- Angeli non semper dæmones repellunt;
quia nosmetipfos eis quotidie non
commendamus. 271. 519.
- Angeli ab hominibus sunt inuocandi.
272. 519.
- Angelus quilibet virtute diuina potest
omnes dæmones cohibere. 77. 150.
- Angelus insinuauit duobus Fratribus mi-
noribus fiduciam in Deo esse collo-
candam, vt liberarentur à fame. 119.
217.
- Animalia bruta quibus modis à dæmo-
nibus vexentur. Et quomodo libe-
rentur. 401. 766.
- Antiochia seruiata fuit à terræmotu ob
fiduciam ab Antiochenis in Deo col-
locatam. 122. 222.
- Antiphona, & orationes pro diuino Nu-
mine inuocando. 379. 740.
- Antiphona, & orationes pro auxilio
Beatiss. Virginis, & Angelorum im-
plorando. 380. 741.
- Antistes Magdeburgicus ob maximam
fiduciam in Deo positam liberatus
fuit ab inimicis suis. 112. 204.
- S. Antonij à Padua res gesta. 303. 600.
- S. Antonius à Padua venenum mortife-
rum bibit, & nihil ei nocuit. & qua-
re. 114. 207.
- Apostoli quam forma verborum vte-
rentur ad dæmones expellendos. 10. 15.
- Apostoli, & Sancti miracula patrarunt
ob fiduciam in Deo positã. 132. 239.
- Aquæ benedictæ virtus duplex. 311. 612.
- Argumentum diuinæ prouidentie sumi-
tur ab auibus. 208. 389.
- Argumentum diuinæ prouidentie sumi-
tur à floribus. 208. 390.
- Argumentum perseuerantie sumptum
ab Amico tres panes petete. 243. 459.
- Argumentum aliud sumptum à Vidua
se vindicari cupiente. 243. 460.
- Arreptitij non possunt ordines suscipere,
nec susceptos administrare. 296. 583.
- Arreptitij quinam dicantur. 297. 584.
- Arreptitius quando quis dicatur. 44. 87.
& 339. 667.
- Asmodæus non fuit alligatus in deserto
ab Exorcista; sed ab Angelo. 165. 293.
- Atto di detestatione da farsi dall'obfesi-
so, per scacciar da se il demonio. 332.
657.
- Atto di detestatione contro il demonio
da farsi dal Vessato nell'vso del ma-
trimonio. 349. 689.
- Atto di detestatione da farsi contro il
demonio da quelli, che tengono cura
de figliuoli per liberarli da maleficij.
355. 700.
- Atto di detestatione contro il diauolo
incubo. 367. 723.
- Atto di detestatione contro il demonio.
370. 726.
- Atto di detestatione contro il demonio.
374. 731.
- Atto breuissimo di confidenza in Dio.
374. 730.
- Atto di cõfidenza in Dio per preferuarsi
dalla noua inuassione del demonio.
393. 754.
- Atto di detestatione contro li demonij.
408. 775.
- Auari-

Auaritia est sagitta, qua dæmon ferite
tentat Exorcistam. 142. 251.
Auctores antiqui, & moderni cautè le-
gendi circa destructionem maleficij.
& quare. 160. 281.

B

Baptismi ritus ostendit virtutem eius
contra dæmones. 291. 566.
Baptismi virtus contra dæmones. 290.
562.
Benedictio pro infirmis liberandis. 816.
Benedictio pro vexatis ab incubis spiri-
tibus liberandis. 368. 724.
Benedictio communis super fruges, &
vineas. 413. 781.
Benedictio altera super easdem. 413. ibi.
Benedictio feni, pascuorū, falis, & aquæ
pro animalibus à maleficijs liberandis,
& præseruandis. 414. 782.
Benedictiones variæ. 415. 783.
Benedictio panis, & vini, & quorūcumq;
comestibilem. 415. ibi.
Benedictio alia panis. 416. ibi.
Benedictio ad quodcumq; comestibile.
416. ibi.
Benedictio falis. 417. ibi.
Benedictio Agni, & aliarum carniū.
417. ibi.
Benedictio ouorum. 417. ibi.
Benedictio quorūcūq; fructuum. 418. ibi.
Benedictio vini, ceruisiæ, vel alterius po-
tabilis inateriæ. 418. ibi.
Benedictio vino propria. 419. ibi.
Benedictio olei. 419. ibi.
Benedictio quarumcumque medicina-
rum. 419. ibi.
Benedictio thalami. 420. ibi.
Benedictio cubiculi. 421. ibi.
Benedictio ignis, quo cremabuntur signa
maleficij inuenta. 422. ibi.
Benedictio Thuris, seu incensi. 422. ibi.
Benedictio aquæ. 423. ibi.
Benedictio vestimentorum. 424. ibi.
Benedictio Navis. 424. ibi.

Benedictio ad quodcumque volueris.
425. ibi.

S. Bernardinus à Senis præseruatus fuit à
peste, & quare. 115. 209.

Bona spiritualia quænam sint. 227. 421.

Bona spiritualia absolutè perenda sunt.
228. 422.

Bona temporalia quænam sint. 227. 421.

Bona temporalia conuenientia nature
licitè peti possunt, vt fines proximi,
dummodo secundùm rectam fidem
petantur. 230. 426.

Bona temporalia conuenientia nature
absolutè petere non est temeritas.
231. 429.

Bona indifferètia cum moderatione ho-
nesta absolutè peti possunt. 232. 431.

Bona indifferentia non sunt absolutè pe-
tenda cum excessu, vel abūdantia sine
moderata limitatione. 233. 434.

Bona temporalia, licèt per se non con-
ferant ad salutem; dummodo illam,
aut maris bonum non impediunt, si
petantur ex fide, habent impetratio-
nem infallibilem. 238. 447.

Boni ob maleficia proficiunt in schola
perfectionis; & quomodo. 73. 141.

Bonitas Dei in meditando non est sepa-
randa à prouidentia Dei. 211. 394.

Bonitatis suæ Deus vult nos participes
fieri. 212. 395.

Bonitatis diuinæ meditatio fiduciam
auget. 213. 398.

Bonorū temporalium quædam sunt per se
appetibilia secundùm rectam rationem;
quædam sunt indifferentia. 227. 421.

Bonorum quædam sunt spiritualia, quæ-
dam temporalia. 227. 421.

Bonum, quod petitur vt medium, potest
peti & propter se, & propter aliud.
229. 424.

Bonū substratū malitiæ quid sit. 70. 134.

Bonum tam propter se, quàm propter
aliud potest peti & absolutè, & con-
ditionatè. 230. 425.

- C**
- C**arolus V. illæsus seruatus fuit in bello, & quare. 116.211.
- Causæ morales maleficiorum quænam sint. 58. 113.
- Causæ naturales maleficiorum quænam sint. 56. 110.
- Causæ naturales maleficiorum quomodo habeant vim nocendi à natura. 57. 110.
- Causæ ordinis Exorcistatus quænam sint, vide verbo *Exorcistatus*.
- Causæ sanitatis, & ægritudinis naturalis quænam sint. 61. 119.
- Cautela seruanda circa animarum apparitiones. 38. 80.
- Cautela seruanda ab Exorcista, cum suspicatur, aliquem esse tantummodo fictè, vel imaginariè obsessũ. 201. 376.
- Cautela seruanda cõtra Striges. 357. 703.
- Cautelæ quædam seruandæ ab Exorcista, vt adiuratio suum consequatur effectum. 197. 365.
- Caurelæ seruandæ ab Exorcista, vt cognoscat Energumenos habere debitã in Deo confidentiam. 375. 720.
- Charitas, vt respicit Deum, qua ratione sit Exorcistæ necessaria. 139. 246.
- Charitas quid operetur in habente. 140. 247.
- Charitas quomodo proximo sit exhibenda. 140. 249.
- Charitate carere non debet Exorcista, vt tutò, & efficaciter suo munere fungatur. 139. 245.
- Charitatis definitio. 139. 245.
- Chirographum malefici quando est in potestate dæmonis, non tenetur maleficus illud quærere à dæmone, vt destruat illud. 66. 126.
- Chirographum quando est in potestate malefici tenetur illud consignare, & lacerare. 67. 126.
- Christi fideles omnes in nomine Iesu possunt dæmones expellere. 260. 495.
- Christi fideles multa mirabilia operantur in nomine Iesu. 262. 500.
- Christus nobis meruit omnia bona honesta. 239. 449.
- Christus reliquit hoc memoriale, vt in cunctis necessitatibus fideles nomen eius inuocent. 264. 504.
- S. Clara fuit à Deo cibo refecta ob fiduciam in Deo collocatam. 119. 216.
- Clerici qua potestate exorcizent. 25. 51.
- Coercendus est dæmon obiurgatione, & præcepto. 332. 658.
- Confidentia in Deum est galea, lorica, & anchora. 112. 203.
- Confidentia in Deũ, vide verbo *Fiducia*.
- Confidentia in Deum plura exempla. 112. 204.
- Confirmatio hominem corroborat contra dæmonem. 291. 567.
- Confirmationis Sacramento muniri debent pueri, ac puellæ à dæmone vexati. 292. 560.
- Coniuratio duo continet, scilicet, obiurgationem, & præceptum. 194. 355.
- Consideratio diuinæ promissionis generat in considerante maximam in Deũ fiduciam. 219. 405.
- Cõsuetudo os signo ✝ crucis muniendi, cũ homo oscitat, vnde orta sit. 36. 74.
- Contemplatio diuinæ prouidentia generat in contemplante perfectam in Deum fiduciam. 207. 388.
- Contemplatio diuinæ prouidentia altissimam in animo nostro pacem conciliat. 209. 391.
- Conuincuntur Saducæi, & Athæi ex maleficiorum permissione. 73. 139.
- Creaturæ insensibiles obediunt ei, qui confidit in Deum. 132. 238.
- Creaturæ insensibiles quomodo sentiant præcipientis verba. 132. 238.
- Creaturæ irrationales secundum se non possunt propriè adiurari. 194. 357.
- Creaturæ irrationales, vt mouentur ab alio

alio possunt licitè adiurari. & quomodo. 195.358.
 Credentium diuersitas. 100.182.
 Crimina magorum puniri iubet Innocentius VIII. Eius Bulla recitatur. 55.109.
 Crucis signo dæmones expelluntur. 299.592.

D

Daniel fuit exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 130.235.
 Danieli Leones non nocuerunt, & quare. 114.206.
 Dauid enarrat victorias à seipso reportatas ob fiduciam in Deo collocatam. 124.227.
 Dauid à Deo fuit exaltatus ob maximam fiduciam in Deo collocatam. 130.235.
 Dæmon est causa efficiens omnium maleficiorum, & obsessionum. 28.61.
 Dæmon in concinnandis maleficijs vtitur scientia, potentia, malitia. 28.62.
 Dæmon maiorem habet potestatem super maximos peccatores, quam super iustos. 32.68.
 Dæmon maximos peccatores ratò torquet in corpore, nisi iussus à Deo, vt magis torqueat in anima. 33.70.
 Dæmon vexat extrinsecè homines per imaginarias apparitiones. 35.72.
 Dæmon quomodo torqueat homines in vigilia. 35.72.
 Dæmon quomodo visiones causet in somnis. 35.73.
 Dæmon quomodo vexet homines per visiones corporales. 36.74.
 Dæmon quandoque ingreditur corpora humana iussus à Deo: & quando ingreditur. 40.82.
 Dæmon quandoque ingreditur corpora humana per timorem. 41.83.
 Dæmon qua ratione dicatur ingredi corpora humana per timorem. 41.84.
 Dæmon aliquando ingreditur corpus ali-

cuius hominis sumpta occasione ex eius ira, & indignatione. 42.85.
 Dæmon sæpius ingreditur corpora humana per maleficia. 44.87.
 Dæmon quomodo potestatem sumat intrandi corpora humana per maleficia. 45.87.
 Dæmon quandoque ingreditur corpora humana per imaginationem: & quomodo. 45.88.
 Dæmon cur ingreditur corpora infantium, & puerulorum. 45.89.
 Dæmon sæpe humores in corporibus humanis excitat, & perturbat. 48.94.
 Dæmon sæpius hominum vires debilitat, dissoluit, vel destruit. 49.95.
 Dæmon corporis humani organa sæpè corrumpit. 49.96.
 Dæmon humani corporis membra sæpè distrahit, vel contrahit. 49.96.
 Dæmon in varia pericula homines impellit. 49.97.
 Dæmon sæpe hominibus mortem ipsam infert. 49.97.
 Dæmon in maleficijs vtitur rebus naturalibus vel vt causis naturalibus, vel vt causis moralibus. 56.110.
 Dæmon vtitur rebus naturalibus in maleficijs vel per motum localem: vel per alterationem, actiua passiuus applicando. 56.110.
 Dæmon vtitur agentibus naturalibus, vt instrumentis ad malefaciendum, quæ non excedunt naturæ terminos, vel vim naturalem causæ. 57.112.
 Dæmon nihil potest operari sine permissione diuina. 68.128.
 Dæmon per superbiam maximè tentat Exorcistam. 141.250.
 Dæmon tentat Exorcistam per auaritiã. 142.251.
 Dæmon calcitrare potest contra obiurgationes, sed non contra præcepta, si ad sine debita requisita tam ex parte ministri, quam obsessi. 156.277.
 Dæmon

- Dæmon non potest alligari signis . 159.
280.
- Dæmon adiutandus est nõ rogando ; sed obiurgando, & imperando . 193. 354.
- Dæmon ab obsessõ non motibus corporis ; sed actibus fidei est impellendus ad obedientiam . 201. 377.
- Dæmon est coercendus obiurgatione, & præcepto . 332. 658.
- Dæmon non timendus ; sed Deo fidendum . 341. 670.
- Dæmon energumenum vexat non iuxta vires suas ; sed iuxta Dei permissiõnem . 358. 705.
- Dæmon non semper præsens est in dæmoniaco ; sed ad breue tempus eum deserit, & p̄stea redit . 375. 735.
- Dæmon quomodo exeat ex corpore in liberatione . 383. 745.
- Dæmon tentat iterum possidere eum , à cuius corpore fuerat expulsus . 387. 748.
- Dæmon nõ potest religari in infernum , vt quidam aiunt . 388. 749.
- Dæmon vndeumat tentandi occasiõnem . 390. 750.
- Dæmon gladio exorcismi est coercendus . 401. 765.
- Dæmon ob odium in hominem eius rebus nocere studet . 400. 765.
- Dæmones expellere ex cõsuetudine Ecclesiæ ad Sacerdotes spectat . 14. 25.
- Dæmones quandoque fingunt se esse animas mortuorum . 38. 80.
- Dæmones quandoque plures , quandoq; vnus tantum existunt in corpore humano . 46. 90.
- Dæmones quomodo insint corpori humano . 46. 90.
- Dæmones in qua parte corporis resident in obsessis . 46. 91.
- Dæmones non possunt illabi in animabus nostris . 47. 91.
- Dæmones sensibus internis illudunt , & quomodo . 47. 92.
- Dæmones possunt plura mala hominibus inferre existentes extra corpora ipsorum . 50. 98.
- Dæmones quasdam operationes exercēt in corporibus humanis nonnisi existentes in ipsis . 50. 99.
- Dæmones sæpissimè sunt in corpore hominis , etiamsi non loquantur per os ipsius . 50. 100.
- Dæmones superiores cur obediunt Magis, & Maleficis . 162. 286.
- Dæmones à nobis licitè adiurari possunt . 192. 352.
- Dæmones per Deum ipsum vel expressè, vel tacitè, & non aliter sunt adiurandi . 196. 363.
- Dæmones inuiti honorem impendunt Sanctissimo Nomini Iesu . 260. 494.
- Dæmones fatentur se signo crucis ab hominibus expelli . 301. 595.
- Dæmones, & Malefici in maleficijs operandis sæpius reprimuntur à Deo . 76. 147.
- Dæmones possunt exire ab obsessõ sine vlla ipsius torsione . 376. 734.
- Dæmones eijci possunt ex obsessis miraculosè . 396. 759.
- Dæmones regulariter eijciuntur per potestatem exorcisticam . 396. 759.
- Dæmones quomodo eijciuntur miraculosè . 397. 760.
- Dæmoni non est credendum dicenti per os obsessi, se esse animam defuncti . 39. 81.
- Dæmonis scientia maxima . 28. 62.
- Dæmonis potentia eminētissima . 29. 63.
- Dæmonis malitia insignis . 29. 63.
- Dæmonis potestas capit aequaliter ligari ab origine mundi, ne omnia possit, quæ vellet . 29. 64.
- Dæmonis potestas hominibus nocendi omnino est ablata per passionē Christi, & quomodo sit ablata . 30. 65.
- Dæmonis potestas pro quibus sit ligata . 31. 66.

- Dæmonis potestas relaxatur respectu eorum, qui diffidunt de Dei protectione. 32. 67.
- Dæmonis obsidentis impetus quomodo sint à Vexato repellendi. 339. 668.
- Dæmonum resistentia facta præceptis ecclesiasticis vnde proueniat. 358. 705
- Defectus fiduciæ vnde proueniat. 106. 191.
- Dei promissio ad liberandum Energumenos duas condiciones requirit. & quas. 359. 708.
- Deum velle nos continuè malis affligi, nobis est ignotum. 250. 472.
- Deum velle nos vti remedijs licitis ad mala auertenda, nobis est notum. 250. 472.
- Deus quomodo maleficia velit pro materiali. 68. 129.
- Deus maleficia nõ vult pro formali; sed permittit. 69. 131.
- Deus, licet peccata non velit; illa tamen ab hominibus patrata ordinat in finẽ bonum. 70. 133.
- Deus maleficia permittit, ne libertas arbitrij impediatur. 70. 134.
- Deus permittit maleficia, vt bonum oppositum clariùs agnoscat, ardentius appetatur. 71. 136.
- Deus maleficia permittit: quia multa bona elicit. 71. 137.
- Deus maleficia permittit ex ordine rerũ in finem. 72. 138.
- Deus punit peccatores per maleficia. 74. 143.
- Deus per seipsum positiuè impedit dæmonum, ac maleficorum operationes, eis obsistendo. 75. 147.
- Deus maleficos, ac dæmones impedit negatiuè, eis, dum malefacere tentant, suum concursum denegando. 76. 148.
- Deus per Angelos dæmones coercet. 77. 149.
- Deus qua ratione sit obiectum materiale fidei. 94. 171.
- Deus est prima ratio credendi. 95. 173.
- Deus qua ratione sit obiectum formale fidei. 95. 174.
- Deus protegit etiam qui sunt ex familia confidentium in se. 116. 212.
- Deus licitè, ac rectè à nobis adiurari potest deprecatiue. 191. 349.
- Deus adiurari potest per Deum ipsum. 195. 359.
- Deus adiurari potest per Christum. 195. 360.
- Deus adiurari potest per Angelos beatos, & Sanctos tam regnates in cælo, quàm viatores iustos. 196. 361.
- Deus non potest adiurari per creaturas inferiores. 196. 362.
- Deus ea prouidètia gubernat vniuersos, qua singulos. 210. 392.
- Deus vult nos participes fieri suæ bonitatis. 212. 395.
- Deus sicut fidelis est in promissis seruandis; ita requirit ab homine hanc fidẽ. 219. 406.
- Deus ob nostram longam orationem, sæpiùs concedit nobis beneficia potiora, quàm nos petimus. 247. 466.
- Deus exoratus ab ægroto paratus est illi infallibiliter sanitatem dare, si sanitas ei sit profutura. 249. 472.
- Deus vult cõcedere nobis beneficia; sed iuxta ordinem diuinæ prouidentię. 275. 526.
- Deus disposuit aliqua dare rogatus, quæ non vult dare non rogatus, idèd rogandi sunt Sancti. 276. 526.
- Deus cur semper non concurrat, inuocato nomine eius ab Exorcista, vel Christifidelibus. 358. 706.
- Deus voluntate signi, ac conditionata vult omnes Energumenos à dæmone liberare. 359. 708.
- Diffidentes de Deo plures sunt in orbe. 214. 399.
- Diffidentia in Deum facit succumbere tentationibus. 109. 197.

S. Dionysius Areopagita antequam baptizaretur, cæcum illuminauit, inuocato nomine Iesu. 263. 502.
 Dispositio requisita in obfesso est fides theologica, ac fiducia in Deum collocata, in actu exercito. 206. 385.
 Diuersitas credentium. 100. 182.
 Documenta pulcherrima ad fortiter sustinendum, ac constanter perseuerandum. 144. 255.
 Documenta seruanda pro maleficis à potestate demonis eripiendis. 345. 682.
 Documenta ab Exorcista obsessis peccatoribus tradenda, vt liberentur à dæmone. 365. 721.
 Documenta tradenda vexatis ab incubis. 366. 722.
 Documenta seruanda ab obsessis ab infantia. 369. 725.
 Documenta tradenda obsessis spiritalibus. 371. 727.
 Documenta pro obsessis duræ ceruicis. 374. 732.
 Documenta seruanda ab Energumeno in actu liberationis. 377. 737.
 Documenta pro vexatis liberatis suspicantibus de noua inuasiōe. 398. 761.
 Documenta pro vexatis liberatis certis de noua inuasiōe. 398. 762.
 Domus varijs modis à dæmonibus vexari solent. 405. 770.
 Domus quibus modis à diabolicis vexationibus sint purgandæ. 405. 771.
 Domus habitatores quid agere debeant in actu liberationis à dæmoniaca vexatione. 405. 772.
 Duces militum plures illæsi seruari sunt in bello. & quare. 116. 211.

E

Ecclésiæ splendor lucefcit ex maleficiorum permissione. 73. 140.
 Effectus extraordinarij in homine quandoque procedunt ex illusionibus diabolicis. 47. 93.

Eiectio dæmonis ex corpore humano quomodo fieri possit. vide verbo *Dæmoniz.*
 S. Elzearius à submersione aquarū præseruatur ob fiduciam in Deo collocatam. 123. 224.
 Eligendum est in dubijs quod magis ratio dictat, & sensui repugnat. 256. 487.
 Energumeni per solum dissensum voluntatis non possunt seipfos à dæmonica vexatione liberare. 179. 323.
 Energumenus quâdo quis dicatur. 44. 87.
 Energumenus vnde dicatur. 348. 686.
 Energumenus duræ ceruicis difficillimè liberatur. & quare. 363. 717.
 Episcopi non possunt prohibere munus exorcizandi quoad potestatem generalem à Christo, & à iure communi acceptam. 18. 32.
 Episcopi possunt prohibere munus exorcizandi quoad potestatem particularem. 19. 33.
 Episcopi ob aliquam causam particularem possunt suspendere suos subditos quoad functionem publicam: quoad priuatam verò tantum delinquentes in ea. 19. 34.
 Episcopi possunt statuere, vt subditi modestè, & ordinatè exorcizandi facultate vtantur. 19. 35.
 Episcopi possunt examinare suos subditos de modis, & formulis, quibus vtuntur in exorcizando. 20. 36.
 Episcopi plures arti exorcisticæ operam nauarunt. 20. 38.
 Episcopi tenentur ex charitate, & iustitia per se, vel per alios exercere munus exorcisticum, cum necessitas postulat. 21. 39.
 Error aliquorum reprobatur circa effectum ab exorcismo productum. 11. 19.
 Error ex parte Exorcistæ quando eueniat. 12. 20.
 Error ex parte intentionis quando occurrat. 12. 21.
 Error

Error ex parte formæ, quando eueniat .
 13. 22.
 Error ex parte materiæ remotæ . 13. 23.
 Error ex parte actuum liberi arbitrij .
 14. 24.
 Error plurium Exorcistarum ostenditur .
 156. 277.
 Error grauiſſimus Exorcistarū . 172. 311.
 Euangelij virtus contra dæmones . 301.
 596.
 Eucharistia obſeſſi, ac maleficiati sunt
 muniendi . 295. 581.
 Eucharistiæ virtus contra dæmones . 294.
 576.
 Exempla de Sanctiſſimæ Eucharistiæ
 virtute contra dæmones . 577.
 Exempla de efficacia Baptiſmi contra
 dæmones . 290. 563.
 Exempla Sâctorum de virtute aquæ be-
 nediçtæ contra dæmones . 312. 613.
 Exempla de Pœnitentiæ Sacramenti vir-
 tute contra dæmones . 292. 570.
 Exemplum relatum ab Auctore de qua-
 dam iuuenula à dæmone incubo ve-
 xata . 285. 549.
 Exemplum de virtute imaginum San-
 ctorum contra dæmones . 310. 611.
 Exemplum de Confirmationis virtute
 contra dæmones . 292. 568.
 Exemplum ab Auctore relatum de mo-
 leſtijs dæmoniis . 37. 78.
 Exemplum relatum ab Auctore de in-
 greſſu dæmonis in corpore cuiusdam .
 42. 86.
 Exemplum relatum ab Auctore de effe-
 ctibus extraordinarijs cauſarijs ab il-
 luſionibus diabolicis . 47. 93.
 Exemplum D. Hilarionis de ſignis in
 maleficio adhibitis . 65. 125.
 Exemplum relatum ab Auctore de quo-
 dam obſeſſo liberato ob fiduciam in
 Deo collocatam . 110. 198.
 Exemplum relatum ab Auctore de dæ-
 monis fallacia, ſumpta occasione ex
 quadam interrogatione ſibi facta à

quodam Exorcista . 153. 272.
 Exercitia adimplenda à Vexatis ab in-
 cubis . 366. 722.
 Exorcismorum multitudo vnde prouci-
 niat . 13. 22.
 Exorcismus infallibiliter ſuum producit
 effectum, ſi adſint omnia requiſita .
 10. 17.
 Exorcismus, ſeu præceptum faciendum
 dæmoni obſidenti, vel corpus ingre-
 dienti . 342. 675.
 Exorcismus ad dæmonem expellendum
 obſidentem Maleficos, vel Sagas, ac
 impediendem, ne Iudicijs veritatem
 fateantur . 344. 681.
 Exorcismus ad expellendum dæmonem
 à Strigibus, ac Maleficis ad pœnitentiam
 reuerſentibus . 346. 683.
 Exorcismus ad diſſoluendum maleficiū
 in matrimonio factum . 353. 697.
 Exorcismus ad maleficium deſtruendum
 puerulis illatum . 356. 701.
 Exorcismus ad dæmonem ab Energū-
 meno expellendum . 382. 744.
 Exorcismus ad dæmonem expellendum
 poſt nouam inuaſionem . 398. 762.
 Exorcismus eſt gladius pro dæmone
 coercendo . 401. 765.
 Exorcismus ad dæmones ab animalibus
 expellendos . 403. 769.
 Exorcismus ad expellendos dæmones à
 domibus vexaris . 408. 776.
 Exorcismus contra dæmones producen-
 tes, vel congregantes aues, vermes,
 mures, locuſtas, & alia animalcula
 fructus terræ deuaſtantia . 411. 779.
 Exorcista adiurans interpretatur . 1. 1.
 Exorcista cognoſcere debet cauſas ma-
 leficiorum . 59. 28.
 Exorcista non ſit præceps in iudicio fe-
 rendo de maleficio . 60. 117.
 Exorcista per ſimilem filio hominis fi-
 guratur . 1. 1.
 Exorcista poteſt licitè tollere, ac deſtrue-
 re ſigna maleficij . 65. 125.
 Exor-

- Exorcista potest maleficia destruere sine signorum maleficorum destructione. 65. 125.
- Exorcista deberet esse imbutus scientijs philosophiæ, ac theologiæ, vt ritè ac perfectè suum valeret obire ministerium. 178. 151.
- Exorcista per fidem fit similis filio hominis in facie lucente sicut Sol. 92. 166.
- Exorcista seipsum purgare debet à vitijs. 140. 248.
- Exorcista, vt amet Deum, debet amare proximum. 140. 249.
- Exorcista quando erret circa interrogationes dæmoni faciendas, vide verbo *Interrogatio*.
- Exorcista illicitè ægrotis medicinas corporales exhibet. 172. 311.
- Exorcista quando peccet mortaliter, ægrotis medicinas corporales exhibendo. 173. 312.
- Exorcista tradendo corporales medicinas ignorantem se prodit, & auarum se ostendit. 173. 313.
- Exorcista non debet Energumentum vexare flagellis, dehonestare opprobrijs, & alia huiusmodi facere. 178. 321.
- Exorcista non debet vti fictionibus ad probandû, an aliquis sit verè, vel fictè obsessus. 178. 322.
- Exorcista considerare debet media necessaria ad dæmonem expellendum. 190. 347.
- Exorcista nihil dæmoni præcipiat, nisi quæ conducunt ad expulsionem. 192. 353.
- Exorcista incumbere debet orationi, & ieiunio. 197. 365.
- Exorcista accedere debet ad dæmonem expellendum, vt Iudex delegatus contra reum vinctû, & conuictû. 198. 366.
- Exorcista instruere debet obsessum, vt credat, illum habere potestatem dæmones expellendi. 198. 367.
- Exorcista præcepta formare potest vulgari idiomate, vt illa vexatus intelligat, si tamen aliter expedire quandoq; non iudicet. 199. 368.
- Exorcista præcepta enunciare nõ debet, quando vexatus est aliqua passione perturbatus. 199. 369.
- Exorcista non debet sinere obsessum diu à dæmone vexari. 199. 370.
- Exorcista præcipere debet dæmoni, ne vsu sensuum impediatur. 199. 371.
- Exorcista silentium dæmoni imponat. 199. 372.
- Exorcista potest dæmonem interrogare de tempore ingressus; sed prius interrogandi sunt parentes obsessi, & obsessus ipse. 200. 373.
- Exorcista semper sit paratus ad ritè munus suum obeundum. 203. 382.
- Exorcista ex quibus cognoscat vexatum esse benè dispositum erga Deum ad suam liberationem. 205. 647.
- Exorcista quantum requirere debet à Vexato, vt cognoscat eum esse perfectè dispositum ad liberationem. 206. 648.
- Exorcista ex quo cognoscat Vexatum esse benè dispositum erga Exorcistam. 207. 649.
- Exorcista de quibus respectu sui ipsius possit interrogare Vexatum. 209. 653.
- Exorcista quam obseruare debeat, vt cognoscat Vexatum esse benè dispositum aduersus dæmonem. 208. 651.
- Exorcista quomodo se habere debeat cû eo, qui post liberationem iterum à dæmone possidetur. 208. 761.
- Exorcista dignitas humanam superat, angelicam exæquat, diuinam attingit. 1. 2. 3.
- Exorcistæ fides theologica simpliciter, & absolute non est necessaria ad dæmonem expellendum. 103. 186.
- Exorcistæ necessaria est fides in Deum, vt tutò & efficaciter dæmones expellat. 104. 187.

Exorcistæ necessaria est fiducia in Deū ,
 vt tutò, & efficaciter dæmones expel-
 lar. 105. 189.
 Exorcistæ qua ratione charitas sit neces-
 saria. 139. 245.
 Exorcistæ quàm sit necessaria: patientia,
 ac perseuerantia 144. 254.
 Exorcistæ necessaria est prudentia ad er-
 rores vitandos, & semitas rectas eli-
 gendas. 147. 261.
 Exorcistæ tantùm ea sunt licita, quæ ex
 potestate à Christo accepta expulsi-
 oni dæmonis conducunt. 164. 290.
 Exorcistæ potestas non se extendit ad
 dæmones alligandos hic, vel illic .
 164. 292.
 Exorcistæ quamuis arte medica præditi,
 prohibentur medicinas exhibere cor-
 poreas. 175. 316.
 Exorcistæ est illicitum cum ægrotis, &
 obsessis chirurgi munere fungi. 175.
 317.
 Exorcistæ plures munus chirurgi sibi
 asciscunt: ex quo multa scandala
 oriuntur. 176. 317.
 Exorcistæ aliqui vtuntur balneis, ac suf-
 fumigijs, sed cum maximo patientis
 detrimento. 177. 319.
 Exorcistæ antiqui multa putabant esse
 necessaria in expulsiōe dæmonis,
 quæ ab Auctore reprobatur. 376. 734.
 Exorcistæ, ac Parochi suadere debēt ob-
 sessis, vt per Pœnitentiæ Sacramentū
 peccata expurgent. 294. 575.
 Exorcistæ, ac Sacerdotes potentissimi
 sunt ad dæmones expellendos ratio-
 ne ordinis exorcistatus. 296. 582.
 Exorcistæ quando incassum dæmonem
 exorcizent. 357. 704.
 Exorcistatus ordo quid sit, & quando sit
 institutus. vide verbo *Ordo*.
 Exorcistatus ministerium includit om-
 nia proportionalitèr, quæ in Sacra-
 mentis. 7. 11.
 Exorcistatus causa efficiens principalis

est Deus. Ministerialis Exorcista. 8. 12.
 Exorcistatus, vt ministerium est, causa
 materialis tam remota, quam propin-
 qua. 8. 13.
 Exorcistatus forma remota, ac propin-
 qua. 9. 15.
 Exorcistatus finis est intentio Exorcistæ
 dæmones expellendi. 10. 16.
 Exorcizare dæmonem præcepto expul-
 sivo sine aliquo signo evidenti præ-
 sentiæ diabolicæ est illicitū. 147. 262.
 Experienciæ in quibus prius sint facien-
 dæ. 202. 378.
 Expulsiō dæmonis ex corpore obsessi nō
 dependet à voluntate dæmonis; sed
 Dei. 156. 276.
 Expulsiō dæmonis per potestatem exor-
 cisticam declaratur. 396. 759.
 Expulsiō dæmonum videtur quasi simi-
 lis peccatorum expulsiōi. 396. 759.
 Extremæ vnctionis virtus ad tērationes
 diabolicas repellendas, & ad sanita-
 tem ægris conferendam. 298. 588.
 Ezechias mirabilia operatus est ob fidu-
 ciam in Deo collocatam. 132. 239.
 Ezechix Regis victoria insignis recen-
 setur. 125. 228.

F

Ferdinandus à Castro Palao sustinet
 posse Exorcistam licitè coniuere
 dæmoni offerenti egressum ex homi-
 ne, si ei permittatur in alium ingredi.
 189. 344.
 Fisiones debent vitari ab Exorcista in
 suo ministerio obeundo. 178. 322.
 Fidei humanæ descriptio. 92. 167.
 Fidei obiectum triplex. 93. 169.
 Fidei obiectum primarium quodnam
 sit. 94. 170.
 Fidei obiectum materiale adæquatum
 est quodlibet ens reuelabile à Deo.
 95. 172.
 Fidei actus definitio. 95. 175.
 Fidei theologicæ definitio. 96. 176.
 Fidei

- Fidei tres distinctiones . 100.181.
- Fidem habent multi speculatiuam; sed
carent practica . 245.463.
- Fidem multi habent habitualement; sed de-
ficiunt in fide actuali quoad exerci-
tium . 245.464.
- Fides gratia gratis data quæ . 93.167.
- Fides quomodo sumatur aliquando pro
fiducia . 93.167.
- Fides diuina includit tria: obiectū, actus,
& habitus . 93.168.
- Fides theologica duplex, altera vniuer-
salis, altera particularis . 97.177.
- Fides miraculorum, & promissionū est
eadem cum fide catholica . 98.179.
- Fides theologica qua ratione sit maior
in vno homine, quā in aliō . 100.182.
- Fides theologica distinguitur à fide gra-
tia gratis data, & à ceteris gratijs gra-
tis datis . 103.185.
- Fides theologica simpliciter, & absolu-
tè non est necessaria Exorcistæ, vt de-
mones expellat . 103.186.
- Fides theologica necessaria est Exorci-
stæ, vt tutò, & efficaciter dæmones ex-
pellat . 103.187.
- Fiducia in Deum necessaria est Exorci-
stæ, vt tutò & efficaciter dæmones ex-
pellat . 105.189.
- Fiducia quomodo augeatur . 106.190.
- Fiducia quomodo tollat hæsitationem .
106.192.
- Fiducia in miraculis operandis quæ .
107.193.
- Fiducia est armatura, ac veluti virga
Mofay in manu confidentium in
Deum . 107.194.
- Fiducia est spes robustissima, & perfe-
cta . 105.193.
- Fiducia præseruat à vitijs, & peccatis
plurimis . 108.195.
- Fiducia in Deum non finit ita facilè ho-
mines cadere in tentationes . 108.197.
- Fiducia in Deum liberat; & præseruat à
maleficijs, & obsessionibus . 110.198.
- Fiducia in Deum præseruat à dæmonis tri-
more, apparitionibus, & nocturnis
terriculamentis . 110.199.
- Fiducia in Deum defendit ab inimicis,
ac persecutoribus . 111.200.
- Fiducia in Deum est galea, lorica, & an-
chora . 112.203.
- Fiducia in Deum liberat, ac præseruat à
morsu, ac veneno brutorum anima-
lium . 113.205.
- Fiducia in Deum liberat à peste . 115.208.
- Fiducia in Deum illesos præseruat in
bello . 115.211.
- Fiducia in Deum protegit nedum confi-
dentes in eum; sed etiam qui sunt de
familia eorum . 116.212.
- Fiducia in Deum famem tollit, & dāt
escam esurientibus . 117.213.
- Fiducia in Deum infirmitates curat . 120.
218.
- Fiducia in Deum requiritur etiam in eo,
qui curandus est . 121.220.
- Fiducia in Deum defendit à terramotu,
fulmine, aquarum submersione, alijsq;
periculis . 122.222.
- Fiducia in Deum asylum est securissimū
in omnibus periculis . 123.225.
- Fiducia in Deum victoriam reportare
facit de inimicis . 124.227.
- Fiducia in Deum neminem fallit, aut
confundit . 127.231.
- Fiducia in Deum maximam affert vitæ
tranquillitatem . 129.233.
- Fiducia in Deum exaltat homines: etiā
in hac vita . 129.235.
- Fiducia in Deum facit homines quasi
omnipotentes . 131.237.
- Fiducia quoquomodo sumpta debet esse
firma, & non hæsitans . 133.240.
- Fiducia in Deum dat vitam longam in
præsenti sæculo, & Beatitudinem in
futuro . 133.241.
- Fiducia in Deum facilè acquiritur per
attentam diuinarum scripturarum cō-
siderationem . 134.242.
- Fidu-

Fiducia innititur patientiæ, ac perseuerantia. 143.253.

Fiducia perfecta emanat in homine ex contemplatione diuinæ prouidentia. 207.388.

Fiducia erga Deum augetur ex meditatione diuinæ Bonitatis. 213.398.

Fiducia in Deum plures carent, & quare. 216.401.

Fiducia nutritur, & augetur cōtemplando Deum vt presentem. 217.402.

Fiducia magna enascitur ex consideratione diuinæ fidelitatis. 219.405.

Fiducia, & perseuerantia sunt sibi inuicem coadiutrices. 245.463.

Fiducia siua deficiente deficit perseuerantia. 245.464.

Fiducia definitio. 105.189.

Fiducia defectus unde pueniat. 106.191.

Filij supposititij quinam sint. 91.162.

Filij Israel plures in deserto à serpētibus illæsi seruari fuerūt, & quare. 114.206.

Forma propinqua ministerij exorcistatus. 19.15.

Forma remota ministerij exorcistatus. 9.15.

Fortitudinis definitio. 142.252.

S. Franciscus pluries fuit à Deo cibo refectus corporali ob fiduciam in Deo positam. 118.215.

Gedeonis victoria insignis ob fiduciam ab eo in Deo collocatam. 125.228.

Gloria Dei exurgit ex maleficiorū permissione. 72.138.

Gloria Dei est ratio omnium potissima permissionis maleficiorum. 75.146.

Gratiarum actiones Deo reddendæ à persona liberata. 385.747.

Gratiarum actiones Deo reddendæ ab Exorcista vnâ cum persona liberata, ac ceteris astantibus. 385.747.

Gratiæ gratis datæ quot, & quæ descri-

buntur. 102.184.
Gratiæ gratis datæ distinguuntur à fide theologica. 103.185.

Hæreticis quid acciderit demones eiecere tentantibus. 104.188.
Hæreticus nullus, vel infidelis de factō demones eiecere, aut miracula facere solet. 104.188.

Homines fiunt quasi omnipotentes ob fiduciam in Deo collocatam. 131.237.

Homines maxima fruuntur tranquillitate ob fiduciam in Deo collocatam. 129.233.

Homines per fiduciam in Deum possunt mirabilia operari. 132.239.

Homines sanctos iam beatos, & Angelos certo modo vtiliter, & sanctè posse à nobis orari fides catholica docet. 273.521.

Iacobus à Marchia venenum bibit, & nihil ei nocuit. 114.207.

Ieiunantes non est cur putent, Deum velle eos à demone possideri, vt suorum peccatorum penitentiam agant. 281.538.

Ieiunantes à morbis corporalibus liberantur. 283.546.

Ieiunio hostes inuisibiles maximè profligantur. 287.555.

Ieiunio hostes visibiles superantur à Iudeis, Iudith, & Esther. 286.552.

Ieiunium obfesso est necessarium, vt ad perfectam fiduciam se disponat. 276.528.

Ieiunium efficax est ad leues culpas perdendas, & in via Dei viriliter progrediendum. 280.537.

Ieiunium pharmacū est efficax ad abolendum peccatum. 284.547.

Ieiunium colendum est ab obfessis, maximè qui ab incubis, vel succubis vexantur. 285.548.

- Ieiunium est optimum remediū ad dæmonem superandum. 286.550.
 Iesus, & Mariā non sunt separandi; ideo eorum nomina simul inuocanda. 259.491.
 Iesu nomine dæmones expelluntur. 260.495.
 Iesu nomine inuocato Apostoli dæmones eiecerunt. 260.496.
 Iesu nomine inuocato Sancti multa mirabilia operantur. 260.496.
 Iesus quandoq; dona facilius concedit nomine Mariæ, quàm suo proprio inuocato. 266.509.
 Illicitum est vti præceptis probatiuis, vel lenitiuis sine aliquo signo probabili. 148.262.
 Illicitū est vti præceptis expulsiuīs sine aliquo signo euidenti. 147.262.
 Illicitum est quærere à dæmone, an aliquo pacto, vel maleficio sit ligatus. 159.280.
 Illicitum est petere à dæmone modum, quò maleficium destruat. 160.282.
 Illicitum est quærere à dæmone, vt dicat, quis sit eorū princeps in illo corpore. 161.283.
 Illicitum est Exorcistæ præcipere dæmoni superioris ordinis, vt dæmones inferiores inobedientes excruciet in inferno. 161.285.
 Illicitum est præcipere spiritui principi in corpore obsessi, vt secum educat totam societatem. 161.285.
 Illicitum est præcepta formare contra dæmonem sub pænâ excommunicationis. 169.301.
 Illicitum est Exorcistæ fictionibus vti ad probandum, an aliquis sit verè, vel imaginariè, aut fictè obsessus. 178.322.
 Illicitum est, annuere dæmoni offerenti egressum ex homine, si permittatur ei in alium ingredi. 189.343.
 Imaginum Sanctorum gloria. 310.610.
 Imaginum Sanctorum virtus contra dæmones. 310.611.
 Impetrare ratione diuinæ bonitatis, & impetrare ex vi promissionis Dei quomodo differant. 241.456.
 Impetrationem infallibilem ex vi diuinæ promissionis habet petitio bonorum spiritualium, vide verbo *Petitio*. 237.444.
 Imprecari malum mortuo quando sit licitum, & quando non. 235.438.
 Imprecari viatori damnationem æternā nunquam licet. 235.439.
 Imprecationes faciendæ hominibus perniciosis Reipublicæ quatuor modis intelligi possunt. 236.442.
 In cunctis necessitatibus confugiendum est ad remedia à Deo, & ab Ecclesia tradita. 283.543.
 In dubijs eligendum quod magis ratio dicat, & sensui repugnat. 256.487.
 Infirmittates plures procedunt ex illusionibus diabolicis. 47.93.
 Inguis morbos efficit, & vitij animā replet. 283.545.
 Inquisitores quid agere debeant, vt tollant maleficium taciturnitatis à dæmone strigibus inductum. 343.677.
 In re indifferenti ratio, & conscientia sunt boni consiliarij. 257.488.
 Institutores Religionum arti exorcistice operam nauarunt. 27.57.
 Instructio faciendā custodi bestiarum pro earum liberatione. 338.767.
 Instructio pro afflictis, & tribularis subleuandis. 351.793.
 Instrukiones faciendæ Vexato, vide verbo *Modus instruendi*. 317.622.
 Instruendi habitatores domus pro liberatione. 405.771.
 Instrukione per disponeri ad vna perferta confidenza in Dio per impetrare la sanità corporale. 430.793.
 Intentio, quam debet habere Exorcista in suo ministerio exercendo. 10.16.
 Interrogare dæmones de numero in corpore

pore obsessi inuoriosū est diuinæ om-
 nipotentia. 151.268.
 Interrogare dæmonē in corpore obsessi
 existentem, vt dicat, per quam persō-
 nam, & per quem Sanctum sit expel-
 lendus, est illicitum, & ipsi Exorcistæ
 perniciosum. 152.271.
 Interrogare dæmonem, vt dicat, quānam
 sint sui inimici in cælo, est ipsis San-
 ctis iniuriosum. 154.273.
 Interrogare dæmonem, vt dicat, quibus
 verbis magis crucietur, manifestat
 Exorcistam ignorantem. 155.275.
 Interrogare dæmonem, vt dicat, quā die,
 & hora sit egressurus, Diuinæ Maie-
 stati est iniuriosum. 156.276.
 Interrogare dæmonem de vanis, & in-
 utilibus, est peccatum. 167.297.
 Interrogare dæmonem ex leuitate, & cu-
 riositate, potest esse peccatum veniale
 ex mente aliquorum; ex mente Castro
 Palao est mortale. 168.300.
 Interrogare dæmonem de nomine est
 superfluum, & periculosum. 149.265.
 Interrogatio facta dæmoni de causis in-
 gressus in corpus obsessi fatius est re-
 spondenda, quā practicanda. 151.265.
 Interrogari debet obsessus de accidenti-
 bus tempore instructionis. 203.381.
 Interrogationes faciendæ Vexato, & pā-
 rentibus eius, vide verbo *Modus*.
 Inuestigatio faciendæ vexationis do-
 mus. 405.771.
 S. Ioannes Euangelista venenum bibit,
 & nihil ei nocuit. 114.207.
 Ibb fuit à Deo exaltatus ob fiduciam in
 Deo collocatam. 130.236.
 Iosaphati Regis victoria insignis ob fi-
 duciam in Deo collocatam. 126.229.
 Ioseph Patriarcha fuit à Deo exaltatus
 ob fiduciam in Deo collocatam. 130.
 Iosue mirabilia operatus est ob fiducia
 in Deo collocatam. 132.239.
 Irrationales creaturæ quomodo adiurari

possint, vide verbo *Creaturæ*.
 Irrationalia exorcizantur, vt mouentur
 ab alio. 400.765.
 Iudæ Machabæi victoriæ ob fiduciam
 in Deo collocatam. 126.229.
 Iudith victoria insignis ob fiduciam in
 Deo collocatam. 126.230.
 Iure ordinario excluduntur à munere
 exorcizandi laici, & Clerici simpli-
 ces. 415.
 Iustos viatores à nobis orari posse, fides
 docet. 276.527.

L

Lepes Danieli Propheta nō nocue-
 runt, & quare. 114.206.
 Litem instituere cum dæmonibus est su-
 perstitiosum. 169.302.
 Litem instituere contra irrationalia est
 superstitiosum. 171.304.
 Locus quānam magis sit aptus ad exorci-
 zandum. 203.380.
 Locus vnus, si conferat ad maiorem de-
 uotionem, tunc ab Exorcista, & non à
 dæmone est eligendus. 203.279.

M

Magnificentia descriptio. 142.252.
 Mala penæ licitè peti possunt
 propter finem simpliciter bonum, vi-
 de verbo, *Petere*. 234.436.
 Mala penæ nobis inflicta sunt à Deo.
 249.472.
 Mala penæ, quæ sunt tantum ad exerci-
 tium virtutis, sunt à Deo permittente,
 sed non iubente. 282.541.
 Malefici quibus modis concinnent sua
 maleficia. 52.103.
 Malefici quid operentur per maleficium
 somniferum. 52.103.
 Malefici, ac dæmones in maleficijs ope-
 randis sapius coercentur à Deo. 76.
 Maleficia possunt destrui sine signorum
 maleficorum destructione. 65.125.

- Maleficia infantium, ac puerulorū quomodo destruenda, 354. 698.
 Maleficiatus quādo quis dicatur. 44. 87.
 Maleficij definitio. 128. 59.
 Maleficij cautę sunt quatuor, & quę sint. 28. 59.
 Maleficio affecti per solum diffensum, voluntatis non possunt seipfos à maleficio liberare. 179. 323.
 Maleficiorum signa, vide verbo *Signa*.
 Maleficium non potest fieri sine libera hominis in maleficium consentientis voluntate. 51. 101.
 Maleficium amatorum quid operetur in hominibus. 53. 104.
 Maleficium amatorum non potest cogere hominis voluntatem ad amandum. 53. 105.
 Maleficium hostile, quę damna homini inferat in anima, & corpore. 54. 106.
 Maleficium quādo dicatur temporale, & quādo perpetuum. 67. 127.
 Maleficium matrimonij quomodo destruendum. 351. 693.
 Maleficiū raciturnitatis quomodo tollendum. 343. 677.
 Maleficorum varia nomina. 51. 102.
 Maleficus non tenetur quærere à dæmone chirographum, quādo est in potestate eius. 66. 126.
 Maleficus tenetur chirographum consignare, ac lacerare, quādo est in sua potestate. 66. 126.
 Malum imprecari mortuo quādo sit licitum, & quādo non. 235. 438.
 Maria interpretatur Domina. 265. 506.
 Maria dominatur dæmonibus. 265. 506.
 Maria est inuocāda ab obsessis, & agrotis. 267. 510.
 Marię nomen inuocandum. 265. 507.
 S. Martinus Episcopus ob maximam fiduciam in Deum illæsus seruatus fuit à vulnere, quod ei quidam infligere tentauit. 113. 204.
 Materia propinqua, & remota ministerij exorcistatus quę. 8. 13.
 Matrimonij virtus contra dæmones. 297. 586.
 Medici partes non sunt, curare maleficia, vt maleficia sunt. 62. 121.
 Medici sapiūs non possunt cognoscere res naturales etiam naturaliter applicatas à dæmone, & maleficis. & quære. 63. 123.
 Medicinę definitio adducitur. 61. 119.
 Medicinę corporales illicitè agrotis exhibentur ab Exorcista. 172. 321.
 Medicis quid agendum, cū suspicantur, aliquem esse maleficio affectum. 64. 124.
 Medicorum ars quādo, non potest auferre morbum maleficum, quāuis per causas naturales sit inductus. 61. 118.
 Medicus iudicare debet de rebus naturalibus adhibitis in maleficijs, quādo sunt adhibita vt causę physica. 59. 115.
 Medicus potest sententiam ferre de maleficio negatiuè, & indirectè, & quādo. 59. 116.
 Medicus non potest rectè iudicare de maleficijs, quādo res naturales adhibentur, vt signa. 61. 119.
 Medicus per se quid considerare debeat. 62. 120.
 Medicus, vt suo ritè fungatur officio, qua scientia præditus esse debeat. 171. 306.
 Meditatio diuinę Bonitatis fiduciam auget. 213. 398.
 Miraculum vt fiat quor conditiones requirantur. 97. 178.
 Miseriæ, quibus inuoluimur, obijciuntur. 215. 400.
 Missionarij Apostolici debent vti Sacramento Baptismi ad obsessos infideles à dæmone liberandos. 291. 566.
 Modi, quibus cognoscuntur mali à bonis spiritibus, & veræ à fictis animabus seu

- seu illusionibus dæmoniacis. 39.81.
 Modo eodem non semper cum omnibus
 Vexatis est procedendum. 202.379.
 Modus interrogandi domesticos obsessi.
 314.618.
 Modus interrogandi, & obseruandi ob-
 sessum. 315.619.
 Modus faciendi experimentum certum
 de obsessione, seu præsentia diabolica
 in corpore vexati. 316.620.
 Modus instruendi Vexatum erga Deum
 pro sua liberatione præparandum.
 317.622.
 Modus instruendi Vexatum erga Exor-
 cistam. 321.634.
 Modus instruendi Vexatum aduersus
 dæmonem. 322.638.
 Modus instruendi Vexatum erga seipsū.
 323.639.
 Modus probandi Vexatum erga Deum.
 325.647.
 Modus probandi Vexatum erga Exorci-
 stam. 327.649.
 Modus probandi Vexatum aduersus dæ-
 monem. 328.651.
 Modus probandi Vexatum erga seipsū.
 329.653.
 Modus faciendi obiurgationes contra
 dæmonem. 333.659.
 Modus repellendi imperus dæmonis.
 339.668.
 Modus repellendi visiones imaginarias.
 340.669.
 Modus tollendi maleficium taciturnita-
 tis in Maleficis cōstituendis. 343.677.
 Modus se præseruandi à dæmoniacis in-
 sultibus. 347.685.
 Modus destruendi maleficium in matri-
 monio factum. 351.693.
 Modus probandi, an qui fuerat obsessus,
 verè à dæmone sit liberatus. 383.746.
 Modus cognoscendi bestias, quando sint
 maleficio affectæ. 401.767.
 Modus destruendi aues, vermes, locustas,
 & alia animalcula terræ fructus va-
 stantia. 411.779.
 Modus vtendi exorcismis. 425.784.
 Modus breuis expellendi dæmones, &
 maleficia dissoluendi. 428.790.
 Modus breuissimus dæmones eiiciendi,
 ac destruendi maleficia. 429.791.
 Molestiæ causatæ à dæmone per visio-
 nes corporales. 36.74.
 Molestiæ à dæmone causatæ per auditū.
 36.75.
 Molestiæ à dæmone causatæ per odora-
 tum. 36.76.
 Molestiæ à dæmone causatæ per gustum.
 37.77.
 Molestiæ à dæmone causatæ per tactum.
 38.79.
 Monaci Cassinenses à fulmine præser-
 uantur ob fiduciam in Deo colloca-
 tam. 122.223.
 Monumentum vtilissimum pro Missio-
 narijs Apostolicis. 242.458.
 Monita tradēda maleficiatis in vsu ma-
 trimonij. 351.693.
 Morales causæ maleficiorum quænam
 sint. 58.113.
 Morbos maleficos cognoscere, ac curare
 spectat ad Exorcistam Theologum.
 63.123.
 Morbus maleficus à dæmone inductus
 per causas naturales naturaliter ope-
 rantes potest quandoque curari à pe-
 rito Medico, si dæmon nocere cessa-
 uerit. 60.117.
 Mos amuleta deferendi nō contemnen-
 dus. 307.605.
 Moyses mirabilia operatus est ob fidu-
 ciam in Deo collocatam. 132.239.
 Moyses Abbas visione Angelorum, &
 dæmonū tentationem fugat. 268.513.
 Moyses ingens fiducia in Deū. 128.231.
 Moyses victoriæ ob fiduciam in Deo
 collocatam. 125.228.
 Mulieres, & adolescentes ab incubis ve-
 xati difficillimè liberantur. & quare.
 561.712.

Multi promissionem Dei ignorant, & tamen impetrant. & quare. 220.407.
 Multi fidem habent speculatiuam, sed carent practica. 245.464.
 Multi fidem habent habitualem; sed deficiunt in fide actuali quoad exercitium. 245.464.
 Multi fiduciam habent speculatiuam, sed carent practica. 245.464.
 Multi spem habent habitualem; sed carent spe actuali quoad exercitium. 245.464.
 Mundani male sentiunt de diuina promissione. 70.133.

N

Necessitas exercendi artem exorcisticam manifestatur. 21.39.
 Nomen Iesu suffragatur in cunctis necessitatibus. 264.503.
 Nomina varia maleficorum. 251.102.
 Nomina, vt sunt imposita ad distinctionem personarum, non sunt in Angelis, nec in demonibus. 149.264.
 Nomina imposita ratione officiorum, sunt in Angelis, & in demonibus. 149.265.
 Nomina Iesu & Mariæ sunt innocenda. 164.291.
 Nomina Dei valent contra demones. 302.598.
 Nominis Iesu demones inuiti honorem impendunt. 260.494.
 Nominis Iesu gloria extenditur ad Angelos, homines, & demones. 259.492.
 Nominis Iesu virtutem non possunt demones sustinere. 261.495.
 Nocumeta illara per maleficium in bonis fortunæ. 55.108.
 Nocumeta varia illata per maleficium in vsu matrimonij mulieribus vterum gerentibus. 54.107.
 Nullus inferior Papa potest prohibere ministerium exorcizandi quoad facultatem generalem à iure diuino acceptam.

Imo nec ipse Papa in toto. 18.32.

O

Obiectum fidei triplex. 93.169.
 Obiectum fidei primum quodnam sit. 94.170.
 Obiectum fiducia. 105.189.
 Obiectum materiale adequatum fidei est quodlibet ens reuelabile à Deo. 95.172.
 Obiectum spei quodnam sit. 105.189.
 Obiurgatio describitur. 194.355.
 Obiurgatio aduersus demones quomodo facienda sit ab Exorcista. 333.659.
 Obiurgationes aptissima ad demonis superbiam conculcandam. 333.660.
 Obsessi communiter dicuntur possessi à demone, seu Energumeni. 338.667.
 Obsessi proprie quinam sint, & quot nominibus vocentur. 339.667.
 Obsessi per solum dissensum voluntatis non possunt seipfos à demoniaca vexatione liberare. 179.323.
 Obsessionum cognoscendarum signa, vide verbo *Signa*.
 Obsesso, & aegrotò necessaria est fides theologica, ac confidentia in Deum, vt sanitatem à Deo infallibiliter accipiat. 241.455.
 Obsessus interrogandus de accidentibus tempore instructionis. 203.381.
 Obsessus debet esse bene dispositus, vt exorcismi virtute à demonis vexatione liberari queat. 10205.384.
 Obsessus figuratus per Ioannem in Patmos relegatum arumnis affectum. 205.383.
 Obsessus quid agere debeat, vt se disponat ad liberationem. 341.670.
 Obsessus perfecte dispositus quid agere debeat, vt à demonis obsessione liberetur. 342.673.
 Obsessus instruendus ad tentationes repellendas. 379.739.
 Obsessus peccator in malo inueteratus diffi-

- difficillimè à demone liberatur . 360.
710.
- Obsessus cur ad Exorcistas accedat. 364.
719.
- Odo antistes Regis Anglię frater decep-
tus à demone . 128.232.
- Olei benedicti virtus contra demones .
312. 615.
- Orans facilius potest seipsum,quàm aliū
reddere idoneum ad impetrandum .
249. 470.
- Orantes tenentur habere notitiam pro-
missionis diuinę, vt infallibiliter va-
leant impetrare . 220.407.
- Orare pro fratribus est secundum volū-
tatem Dei . 248.469.
- Orare possumus Sanctos, vt nobis ali-
quod præstent beneficium etiam coo-
perando . 275.525.
- Oratio, vt petitio est, ex se est apta ad
impetrandum . 221.408.
- Oratio, vt infallibiliter consequatur ef-
fectum, requirit promissionē. 221.409.
- Oratio ex vi promissionis non impetrat,
nisi condicione adimpleta . 222.410.
- Oratio, vt infallibiliter impetret, debet
esse de re bona, & honesta . 223.412.
- Oratio habet impetrationem infallibili-
lem, quando quis debitis conditioni-
bus munitus orat pro seipso. 247.467.
- Oratio pro alio habet suum effectum,
nisi ille sit incapax ad recipiendum .
248. 470.
- Oratio Iudith est exemplar, quod sequi
debēt qui aliquid à Deo infallibiliter
consequi desiderant . 252.477.
- Oratio Iudith habuit omnes conditiones
ad impetrationem infallibilem requi-
sitas . 254.480.
- Oratio ad Sanctos est actus bonus, &
vtilis . 274.523.
- Oratio qua ratione dirigatur ad Deum,
& qua ad Sanctos . 275.524.
- Oratio brevis contra demones, ac male-
ficia . 304.601.
- Oratio deprecatiua ad Deum pro impe-
trando diuino auxilio . 346.684.
- Oratio brevis contra infestationes de-
moniacas . 395.757.
- Oratio deprecatiua ad Deum pro bestiis
à maleficijs liberandis . 403.769.
- Oratio ab infirmis, & tribulatis recitan-
da ad impetrandum diuinum auxiliū.
440. 814.
- Oratio pro infirmis . 443.817.
- Oratio ad acquirendam patientiam .
444. 818.
- Oratio ad augendam patientiā. 445.818.
- Oratio pro ipso orante habet suum effe-
ctum, nisi ipse sit incapax ad recipien-
dum . 448.470.
- Oratione da recitare, ò portar secho per
impetrar da Dio la liberatione, e præ-
seruatione da melesicij, dalla febre, &
altri mali . 304.602.
- Oratione à Giesù Christo per esser libe-
rato dalla tirannia del demonio, e de
suoi maleficij . 330.656.
- Oratione à Giesù Christo per ottenere la
liberatione dal maleficio fatto nell'
vso del matrimonio . 352.694.
- Oratione à Giesù Christo per impetrar
la liberatione da maleficij fatti à fan-
ciulli . 354.699.
- Oratione da recitarsi dalli obsessi di lō-
go tempo per ottenere da Giesù Chri-
sto la sua protectione . 369.726.
- Oratione da recitarsi dalle persone spi-
rituali impossessate dal demonio .
372.730.
- Oratione da recitarsi dalli padroni, ò
custodi delli animali per liberarli da
maleficij . 402.768.
- Oratione da recitarsi dalli habitatori
delle case molestate per liberarle da
quelle molestie . 407.774.
- Oratione per rendere à Dio gratie dell'
infermità mandataci per vtilità dell'
anima nostra . 435.801.
- Oratione per impetrar da Dio il perdo-

no de peccati. 435.802.
 Oratione per far profito nella via della
 perfezione. 436.803.
 Oratione per offerir se stesso à parire se-
 condo il diuin volere. 436.804.
 Oratione per stabilire la cōformità del-
 la nostra volontà con la diuina. 437.
 805.
 Oratione per impetrar da Dio la cōfor-
 mità della nostra volontà con la diui-
 na. 437.806.
 Oratione, che abbraccia vna perfetta
 rassegnatione di se stesso nella diuina
 volontà. 438.807.
 Oratione per impetrar da Dio la sanità
 di mente, e di corpo. 442.816.
 Oratione per diffender se stesso da suoi
 nemici, e persecutori. 448.822.
 Oraciones Ecclesie præcipue de quibus
 sint. 237.443.
 Oraciones recitandæ à Vexato, vt vexa-
 tionem reprimat. 350.692.
 Oraciones breues recitandæ à Vexatis à
 demonibus incubis. 367.723.
 Oraciones Deo offerendæ, vt confirmet
 quod operatus est in liberatione. 385.
 747.
 Oraciones deprecatiue ad obrinendum
 à Deo expulsionem demonum à do-
 mibus molestatis. 409.777.
 Oraciones deprecatiue contra aues, ver-
 mes, mures, locustas, & alia animal-
 cula arbores, vel fructus deuastantia.
 412.780.
 Oraciones ad impetrandam à Deo sani-
 tatem. 441.815.
 Oraciones recitandæ ab ægroto ad acqui-
 rendam patientiam, dum durat infir-
 mitas, vel tribulatio. 444.818.
 Oraciones ad repentinam mortem auer-
 tendam. 446.819.
 Oraciones ad tuendum se ab inimicis.
 449.823.
 Orationi breui per vincere le tentationi
 del demonio. 393.755.

Ordines plures sunt in Ecclesia. 3.4.
 Ordo exorcistatus definitur. 4.4.
 Ordo exorcistatus est vnus ex minori-
 bus. 4.6.
 Ordo exorcistatus figuratus fuit in lege
 veteri. 4.6.
 Ordo exorcistatus institutus fuit in lege
 noua. 5.7.
 Ordo exorcistatus quando sit institutus.
 5.7.
 Ordo Exorcistatus est Sacramentū. 6.9.
 Ordo exorcistatus producit suum effe-
 ctum ex opere operato, si adsint debi-
 ta requisita. 6.9.
 Ordo exorcizandi. 425.784.
 Ordo seruandus ab Exorcista in liberan-
 dis domibus à vexationibus. 406.773.
 Ordo genericè sumptus quid sit. 3.4.

P

PAnis benedicti virtus contra demo-
 nes. 312.614.
 Parochi tenentur ex charitate, & iustitia
 per se, vel per alios exercere munus
 exorcisticum, cum necessitas exigit.
 22.42.
 Parochi nō possunt prohiberi ab Episco-
 pis, quin munus exorcisticum exer-
 ceant. 22.41.
 Parochi nō excusantur à ministerio exor-
 cistico exercendo, quamuis graue sit
 onus. 24.46.
 Parochi nō possunt prohibere, quin sui
 subditi ad quoscūque accedant Exor-
 cistas, vt liberentur à demonis vexa-
 tionē. 24.47.
 Patientia, ac perseuerantia quàm sint ne-
 cessariae Exorcistæ. 144.254.
 Patientia facit hilariter sustinere perse-
 cutiones. 144.254.
 Patientie definitio. 142.252.
 Patientie, ac perseuerantię innititur fidu-
 cia. 143.253.
 Paulus Apostolus percussus à vipera il-
 læsus permansit. & quare. 113.206.
 Paulus

- Paulus Anachoretas ob fiduciã in Deo collocatam diũ refectus fuit à Coruo pane corporali. 118.215.
- Peccatores obsessi in malo inueterati difficillimè à dæmone liberantur. & quare. 360.710.
- Peccatores puniuntur à Deo quandoq; per maleficia. 75.143.
- Peccatum est interrogare dæmonem de vanis, & inutilibus. & quale. 167.297.
- Permissionem maleficiorum, vide verbo *Deus*.
- Perseuerantiæ descriptio. 142.252.
- Perseuerantia facit palmam obtinere. 144.254.
- Perseuerantia in oratione est conditio necessaria ad impetrationem infallibilem requisita. 243.459.
- Perseuerantia, & fiducia sunt sibi inuicè coadiutrices. 245.463.
- Perseuerantia longa in oratione non minuit fiduciam, sed auget. 247.466.
- Personæ spirituales obsessæ difficillimè liberantur. & quare. 362.715.
- Petere propter se est petere tãquam bonum propter se amabile, idest propter finem. 229.424.
- Petere propter aliud est petere vt medium. 229.424.
- Petere absolutè bona temporalia conuenientia naturæ non est temeritas. 231.429.
- Petere à Deo singulare auxilium in omnibus rebus nostris non est tentare Deum, quamuis ad impetrationem miraculum requiratur. 234.435.
- Petere mala pænæ sibi, vel alteri non est intrinsecè malum. 234.436.
- Petere sibi mala pænæ, quamuis sit licitum, non est tamen hic modus consulendus. 235.437.
- Petere orando aliquod malum proximo ob maius bonum, licitum est, & catholicum. 236.440.
- Petere à Deo, vt mittat mala, & damna temporalia, & mortem ipsam homini pernicioso Reipublicæ, aut publico hosti Ecclesiæ, est licitum. 236.441.
- Petere à Deo aliquam rem malam est peccatum mortale. 240.452.
- Petere bona temporalia, vt vltimum finem, est peccatum mortale. 241.453.
- Peti non potest aliquid, vt finis vltimus, nisi propter se. 229.424.
- Peti potest tam propter se, quàm propter aliud id, quod petitur vt medium. 229.424.
- Peti potest & absolutè, & sub conditione aliqua bonũ tam propter se, quàm propter aliud. 230.425.
- Peti possunt licitè mala pænæ propter finem simpliciter bonum. 234.436.
- Petitio bonorum spiritualium habet infallibilem impetrationem ex vi diuinæ promissionis. 237.444.
- Petitio bonorum temporalium, si vtilia sint ad salutem, habet infallibilem promissionem. 237.445.
- Petitio rei indifferentis non relata ad honestatem non habet infallibilem impetrationem. 240.450.
- Petitio, vt impetret infallibiliter, debet esse ex fide theologica, ac fiducia in hæsitrante. 241.454.
- Petitio, vt infallibiliter obineat, fieri debet non tantum ratione bonitatis; sed etiam ratione diuinæ promissionis. 242.457.
- Petitio, si vtilis sit ad salutem: vel aliquo modo habeat rationem ad salutem, numquam desistendum est ab ea. 246.465.
- Petitiones dominicales exponuntur. 223.414.
- Plures fiducia carent: quia meditantur Deum vt absentem, nõ vt præsentem. 216.401.
- Plures sunt in orbe, qui de Deo diffidunt. 214.399.
- Plurimum valet ad faciendam diuinam volun-

- voluntatem, dicere cum Paulo: *Domine quid me vis facere?* 258.489.
- Pœnitentia Deus est placandus ab obfessis, ac cæteris Vexatis peccatoribus. 278.352.
- Pœnitentia complecti debet internum dolorem peccatorum, & externam membrorum punitionem. 278.533.
- Pœnitentia quidam Sacerdos obfessus seipsum à dæmoniaca vexatione liberavit. 279.534.
- Possideri à dæmone quid sit. 348.686.
- Potestas ecclesiastica Exorcistæ est necessaria ad debitam officij exercitationem. 2.3.
- Potestas ecclesiastica duplex est. 3.3.
- Potestas eijciendi dæmones non dependet à loco. 158.279.
- Potestas delegata alia limitata, alia media. 25.50.
- Potestas dæmonis quando, & quomodo fuerit ligata, vide verbo *Damon*.
- Potestas exorcizandi ab Episcopis multis fuit practicata. 36.38.
- Potestas Exorcistæ non se extendit ad dæmones alligandos in deserto. 164.292.
- Potestas in dæmones exerceri debet ab ijs, qui sunt in ordine exorcistatus. 4.3.
- Potestas iurisdictionis ad dæmones expellendos nõ est necessaria iure communi. 18.31.
- Potestas iurisdictionis est necessaria iure particulari aliquorum Episcoporum, & quomodo. 18.31.
- Potestas ordinaria fluit à Papa in Prælatos, & Plebanos. 36.37.
- Potestatem non habet Exorcista dæmones mittendi in infernum. 165.294.
- Potestatis ecclesiasticæ quatuor causæ explicantur. 3.3.
- Præcepta debent fieri in nomine Iesu. 9.15.
- Præcepta instructiva ad quid deseruiant. 336.665.
- Præcepta expulsiva quâdo sint facienda. 338.666.
- Præcepta quomodo sint formanda. 383.745.
- Præceptis probatiuis, lenitiuis, & expulsivis, quando sit licitum, vti. 147.262.
- Præceptum dæmoni faciendum describitur. 194.356.
- Præceptum quid sit, & quodplex. 335.663.
- Præceptū cōmune describitur. 335.662.
- Præceptum probatiuum explicatur. 336.663.
- Præceptū lenitiuū declaratur. 336.664.
- Præceptum quando sit faciendū. 336.664.
- Præceptum instructiuum quodnam sit. 336.665.
- Præceptum expulsivum describitur. 338.666.
- Præceptum lenitiuum contra dæmonem possidentem. 349.688.
- Præcipere dæmoni, vt in exitu iuret se exiturum, nec amplius reuersurum, est superfluum. 188.342.
- Probationes ab Exorcista faciendæ de Vexato, vide verbo *Modus faciendi, & cæ.*
- Promissio Dei de liberandis Energumennis duas cōditiones requirit. 359.708.
- Promissio Dei non est absoluta, sed conditionata. 222.410.
- Promissionē Dei oportet cognoscere, & ex fide illius petere, vt oratio habeat cōditionem requisitam ad infallibiliter impetrandum. 220.407.
- Promissiones Dei quæ. 219.405.
- Prouidentia Dei describitur. 207.388.
- Prouidentia diuinæ contemplatio perfecta generat fiduciam. 207.388.
- Prudentia necessaria est Exorcistæ ad errores vitandos, & semitas rectas eligendas. 147.261.
- Prudentiæ descriptio. 147.261.
- Prudentiæ effectus. 147.261.

Q

- Q**uærens à dæmone, vt dicat, an persona, quam possidet, verè sit enigmata, ridiculū est. 161.284.
- Q**ui à Deo petit aliquid confidenter, facit Deum esse Deum. 212.396.
- Q**uicquid abducit à Deo non est secundum Dei voluntatem. 255.483.
- Q**ui de Deo diffidit, ac sibi ipsi fidit stultus est. 210.392.
- Q**uid agendum ab Exorcista pro remouenda causa ingressus dæmonis ex corpore obsessi. 152.270.
- Q**ui diuinam contemplatur bonitatem, suam debet arguere malitiā. 217.403.
- Q**ui diuinæ voluntati se conformare desiderat, ille ceteris certius illam explorat. 258.490.
- Q**ui orat Deum fiducialiter, Deum honorat. 213.397.
- Q**uomodo charitas proximo sit exhibenda. 140.249.
- Q**uomodo creaturæ insensibiles intelligant præcipientis verba. 132.238.

R

- R**atio cur aliqui obsessi exorcizati non liberentur. 11.17.
- R**atio omnium potissima permissionis maleficiorum est gloria Dei. 75.146.
- R**atio, & conscientia in re indifferenti sunt boni consiliarij. 257.488.
- R**ationes diuinæ permissionis epilogan- tur. 74.144.
- R**egulares qua potestate exorcizēt. 25.52
- R**egulares possunt arreptitios exorcizare absque licentia Episcopi. 25.52.
- R**egulares qua ratione possint exorcizare. 26.53.
- R**egulares nõ incidunt in penas ab Episcopis latas contra exorcizates. 26.54.
- R**egulares præcipuè mendicantes tenentur ex charitate artem exorcisticam exercere. 26.56.

- R**egula, quibus diuina voluntas explorari potest. 254.482.
- R**eligionum Instructores arti exorcisticæ operam nauarunt. 27.57.
- R**eliquiarum Sanctorum virtus contra dæmones. 309.608.
- R**eliquijs sacris vti possunt obsessi, ac maleficiati. 309.609.
- R**emedia generalia sunt Sacramenta, & Sacramentalia. 289.560.
- R**emedia particularia pro obsessis peccatoribus liberandis vide verbo *Documenta*. 366.722.
- R**emedia pro obsessis duræ ceruicis. 374.732.
- R**emedia præseruatiua in ordine ad Deū ad tentationes dæmonis repellendas. 391.751.
- R**emedia præseruatiua in ordine ad dæmones, & eorum tentationes repellendas. 393.755.
- R**emedia pro afflictis, & tribulatis. 430.792.
- R**emedia spiritualia Deus instituit iuuantibus hominibus. 289.559.
- R**emedia spiritualia alia generalia, alia particularia. 289.559.
- R**emedium particulare contra dæmones est gladius verbi Dei, scilicet exorcismus. 314.617.
- R**emedium potissimum ad tollendum maleficium taciturnitatis. 343.680.
- R**endimento di gratie da farsi à Dio dalla persona liberata. 385.747.
- R**endimento di gratie per l'infermità riceuute dalla mano di Dio. 801.
- R**epetitio causa, ob quam plures obsessi difficillimè à dæmone liberantur. 364.718.
- R**epugnantia præceptis ecclesiasticis à dæmone facta quomodo sit auferenda. 365.720.
- R**es naturales adhibitæ in maleficijs, vt naturaliter operantes, non excedunt naturæ terminos, vel vim naturalem causæ. 57.112. Re-

Resistentia dæmonum facta præceptis ecclesiasticis vnde procedat. 358.705.
Responsorium S. Bonaueturæ ad D. Antonium à Padua. 381.742.

S

Sacramentalium dignitas, vsus, & efficacia. 299.591.
Sacramentorum virtus magna est ad mala expellenda, & bona consequenda. 290.561.
Sanchez conditiones quatuor ponit, quibus seruatis, ait, licere Exorcistæ conuenire dæmoni offerenti egestesū, si ei permittatur in aliū ingredi. 189.343.
Sancti plures fuerunt à Deo cibo corporali resecti ob suam confidentiam in eo positam. 117.214.
Sancti rectè, ac licitè à nobis adiurari possunt. 192.351.
Sancti imitantur Angelos in charitate erga homines. 272.520.
Sancti dicuntur habere gladios ad nos tuendum contra inimicos. 272.520.
Sancti tenent phialas, vt nobis benefaciant. 273.521.
Sancti ab Exorcistis, & Ægrotis sunt inuocandi. 274.522.
Sancti cur sint rogādi vide verbo *Deus*. 275.526.
Sanctos homines à nobis orari posse, fides docet. 273.521.
Sanitas collata S. Agathæ à D. Petro Apostolo. 272.520.
Sanitas, vt animæ sit salutaris, quid agendum ægrotis. 250.473.
Sanitatis, & ægritudinis naturalis causæ quænam sint. 160.281.
Saulis vexatio vnde. 160.281.
Scientia requisita in perfecto Medico recensetur. 171.306.
Sententiarum diuinæ scripturæ veritas est infallibilis. 138.244.
Signa, quibus in rebus omnibus cognosci potest diuina voluntas. 254.480.

Signa maleficiorum, & obsessiōnū quænam sint. 79.154.
Signa certa, & euidencia quæ. & quænam probabilia. 79.154.
Signa desumpta ex intellectus, & voluntatis operationibus. 79.155.
Signa desumpta ex Æstimatiua, imaginatiua, phantasia, & memoria. 81.156.
Signa desumpta ex passionibus concupiscibilis. 82.157.
Signa desumpta ex passionibus irascibilis. 84.158.
Signa desumpta ex sensibus exterioribus. 85.159.
Signa desumpta ex potētijis vegetatiuis. 87.160.
Signa desumpta ex corpore ægroti, inchoante morbo. 89.161.
Signa, quibus cognoscuntur paruuli, & infantes maleficio affecti. 90.162.
Signa desumpta ex corpore ægroti, augente morbo. 91.163.
Signa desumpta ex corpore ægroti, perseverante morbo. 91.164.
Signa maleficiorum, seu instrumenta maleficiorum sunt signa falsa, & deceptoria, Cur dæmon eis vtatur. 58.114.
Signum euidens, ac probabile describitur. 147.262.
Simile perpolitum, vt vexatus se eripiat à vexatione. 349.690.
Spei definitio quæ. 103.189.
Spei obiectum describitur. 105.189.
Spes, seu fiducia in Deum necessaria est Exorcistæ, vt tūd, & efficaciter dæmones expellat. 105.189.
Spes mūdo, vel viribus humanis innixa fallit, & confundit. 128.232.
Spiritus incubi, ac succubi quænam sint. 361.712.
Stolæ vsus non est necessarius Exorcistæ ad dæmones expellendos. 16.28.
Stolæ vsus est necessarius necessitate præcepti in ritu Exorcismorum, qui ante

ante baptismum premittuntur. 17.29.
 Stultus est qui de Deo diffidit, ac sibi
 ipsi fidit. 210.392.
 Suggestiones speciales, quibus dæmon
 obsessum inuadere solet in tempore
 liberationis. 377.738.
 Superfluum est imperare dæmoni, vt in
 exitu det signum. 376.736.
 Superstitio cauenda in tollendo maleficio
 taciturnitatis. 343.679.
 Superstitiosum est instituere litem cum
 irrationabilibus. 171.304.
 Sylua parua diuinarum scripturarū pro
 fiducia erga Deū acquirenda. 134.242

T

Tentationes, quibus dæmon inuade-
 re solet Energumenum in tempo-
 re liberationis. 377.738.
 Tentationes communiore, quibus dæ-
 mon quatit iterum in corpus liberati
 ingredi. 387.748.
 Tobias exaltatus fuit à Deo ob fiduciā
 in ipso collocatā. 132.238.
 Tranquillitatem maximam sentiunt qui
 confidunt in Domino. 129.233.
 Tres distinctiones fidei. 100.181.
 Tria considerantur in eo, qui facturus est
 miraculum, & quæ sint. 97.178.
 Tuetur Deus confidentes in se etiam in
 periculis iacturæ bonorum tempora-
 lium. 113.205.

V

Verba aliqua sacra contra damo-
 nes vim habentia. 303.599.
 Verba dicenda ab obsesso in actu libe-
 rationis. 381.743.
 Veritas sententiarum diuinæ scripturæ
 est infallibilis. 138.244.
 Vexati ab incubis difficillimè liberantur.
 & quare. 361.712.
 Vexati ab incubis sunt in triplici diffe-
 rentia. 361.712.
 Vexati ab infantia, sed adulti, difficilli-

mè liberantur. & quare. 361.713.
 Vexati spirituales difficillimè liberan-
 tur. & quare. 362.715.
 Vexati duræ ceruicis difficillimè liberan-
 tur. & quare. 381.743.
 Vexatio Saulis vndè. 160.281.
 Vexatus quid obseruare debeat erga
 Exorcistam. 321.634.
 Vexatus quomodo reprimere, & auferre
 debeat vexationes sibi inflictas à dæ-
 mone possidente. 348.687.
 Vexatus in quibus sit instruendus. 348.
 687.
 Viatores iustos posse à nobis orari, fides
 docet. 276.527.
 Victoriæ à Dauid reportatæ ob fiduciam
 in Deo collocatam. 124.227.
 Victoriæ plurimorum ob fiduciam ab
 eis in Deo collocatam. 125.228.
 Virtus describitur. 91.165.
 Virtutes theologicæ, ac morales qua ra-
 tione sint Exorcist. necessariæ. 92.165.
 Visio D. Pauli manifestat gloriam San-
 ctissimi nominis Iesu. 260.493.
 Visiones imaginariæ quomodo à dæmo-
 ne causentur. 35.72.
 Visiones in somnis quomodo à dæmone
 formentur. 35.73.
 Visiones corporales quomodo à dæmo-
 ne causentur. 36.74.
 Visiones horrendæ, ac rerum terribilium
 sūt præludia futuræ obsessionis. 35.73.
 Voluntas Dei manifestatur per legem
 Dei, & Ecclesiæ. 255.484.
 Voluntati diuinæ qui conformari desi-
 derat, ille ceteris eam certius explo-
 rat. 258.490.
 Voluntatis diuinæ interpretes sunt Ma-
 gistratus tam politicus, quàm sacer,
 Confessarij, Curiones, Maiores, & Præ-
 sides. 256.486.
 Utile est ad salutem quod actu est causa
 alicuius boni, & non est occasio ali-
 cuius peccati, nec impedit maius bo-
 num. 238.446.

I N D E X C O N C I O N V M

Per totum annum occurrentium.

Tam de Dominicis diebus, quàm de D. N. Iesu Christi solemnitatibus, ac de Sanctorum communi; ostendens accuratè, quod singulis diebus ex Manuali Exorcistarum, ac Parochorum Parochi, ac Verbi Dei Praecones Populo fideli audiendum proponant.

PROPRIVM DE TEMPORE.

Dominica 1. Aduentus. *Celum, & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.* Luca 21. vers. 33.

De veritate, ac fidelitate Dei in seruandis suis promissis. Vide pag. 219. nu. 405. & sequentibus.

Dominica 2. Aduentus. *Cum audisset Ioannes in vinculis opera Christi.* Matthæi 11. vers. 2.

De patiètia, & fortitudine in tribulationibus perferendis. pag. 142. num. 252. & sequent. & nu. 793. & 820.

Vel de operibus Christi. pag. 318. num. 627.

Dominica 3. Aduentus. *Et confessus est, & non negauit; & confessus est, quia non sum ego Christus.* Ioan. 1. vers. 20.

De vana existimatione fugienda, in ministerijs suis obeundis. pag. 140. num. 249.

Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias. vers. 23.

De necessaria præparatione ex

parte nostra ad Christi gratiam, & beneficia recipienda pag. 217. nu. 403. pag. 206. nu. 385. & pag. 317. nu. 627.

Medius vestrum stetit, quem vos nescitis. vers. 26. De præsentia Dei. pag. 216. num. 401.

Dominica 4. Aduentus. *Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini; rectas facite semitas eius.* Luca 3. vers. 4.

De vijs Iustorum rectis, per quas ambulandum est. pag. 254. nu. 482. & sequent.

Dominica infra octauam Natiuit. Domini. *Erant Ioseph, & Maria Mater Iesu mirantes super his, quæ dicebantur de illo.* Luca 2. vers. 33.

De meditatione operum Christi. pag. 30. nu. 65.

Hæc Vidua, & ceter. non discedebat de templo, ieiunijs, & obsecrationibus seruans die, ac nocte. vers. 37.

De ieiunio cum oratione coniungendo. pag. 207. nu. 387. & seq.

Dominica 1. post Epiphaniam. *Remansit puer Iesus in Hierusalem.* Luca 2. vers. 43.

De Parentum officio circa curam liberorum . pag. 8. num. 13. & 14.

Dominica 2. post Epiphaniam . *Dicit Mat. r Iesu ad eum . Vinum non habent . Iqan. 2. vers. 4. quomodo pro alijs orandum .* pag. 247. nu. 468.

Implete hydrias aqua. Et impleverunt vsq; ad summum . vers. 7. Voluit Christus vs & ipsi apponerent aquam.

De necessaria cooperatione nostra ad Dei beneficia , & auxilia obtinenda pag. 121. nu. 220. pag. 205. nu. 384 pag. 250. num. 473.

Dominica 3. post Epiphaniam : *Sed vade ostendete Sacerdoti . Matthæi 8. vers. 4.*

De debito honore , ac reuerentia ordinis Sacerdotali exhibenda . pag. 14. nu. 25.

Audiens autem Iesus miratus est ; & sequentibus se dixit : Amen dico vobis , non inueni tantam fidem in Israel . vers. 10.

De magnitudine fidei , ac confidentia in Deum . pag. 95. num. 175. & seqq. & pag. 105. nu. 189.

Dominica 4. post Epiph. *Motus magnus factus est in mari , ita vt nauicula operiretur fluctibus Matthæi . cap. 8. vers. 24.*

De tribulationibus Iustorum ad patientia virtutem exercendam . pag. 142. num. 252. & sequent. & num. 792. & sequent.

Et suscitauerunt eum dicentes : Domine salua nos ; perimus . vers. 25.

De inuocando per orationem Christo in omni necessitate . pag. 259. num. 491. & sequent.

Quid timidi estis modica fidei ? vers. 26.

De fiducia in Deum nunquam

deponenda . pag. 105. num. 189. & pag. 246. nu. 465.

Tunc surgens , imperauit ventis , & mari . De potentia magna confidentium in Deum . pag. 131. num. 237. & sequent.

Et facta est tranquillitas magna .

De Dei clementia , qui post procellas serenitatem affert . p. 129. nu. 233.

Dominica 5. post Epiph. *Cum autem dormirent homines , venit inimicus eius . Matthæi 13. vers. 25.*

De negligentia Christianorum in meditando Dei bonitatem : & arguendo suam improbitatem . pag. 211. nu. 394 & pag. 217. nu. 403.

venit inimicus eius , & superfeminauit zizania .

De arte diaboli in tetando . pag. 35. nu. 72. & seqq. & pag. 377. num. 738. pag. 388. nu. 749.

Inimicus homo hoc fecit . vers. 28.

De resistentia nostra facienda diabolicis tentationibus . pag. 379. nu. 739. & pag. 391. nu. 751.

Dominica 6. post Epiph. *Simile est regnum celorum grano sinapis . Matthæi 13. vers. 31.*

De fidei virtute , excellentia , & effectibus . pag. 92. nu. 166. & pag. 100. nu. 181. & sequent.

Dominica Septuagesimæ . *Exiit primo maris conduce e operarios in vineam suam . Matthæi 20. vers. 1.*

De Prouidētia , & benignitate Dei in procuranda hominum salute . pag. 207. num. 388. & sequent. & pag. 211. num. 394.

Dominica Sexagesimæ . *Venit diabolus , & tollit verbum de corde eorum , ne credentes salui fiant . Luce 8. ver. 12.*

- De varijs diaboli tentationibus. pag. 35. num. 72. pag. 54. nu. 106. & pag. 377. nu. 738.
- De diffidentia pag. 108. num. 196. & sequent. vnde proueniat. pag. 106. num. 191.
- Dominica Quinquagesimæ. *Cæcus multò magis clamabat: Fili David, miserere mei. Luca 18. vers. 39.*
- De oratione efficaci, ac perseueranti. pag. 207. num. 387. & pag. 243. nu. 459. & seqq.
- Iesus autem interrogauit illum dicens: quid tibi vis faciam. vers. 41.*
- De necessaria cooperatione liberi arbitrij ex parte ægroti adulti. pag. 121. num. 220.
- Dominica 1. Quadragesimæ. *Ductus est Iesus à spiritu in desertum, vt tentaretur à diabolo. Matthæi 4.*
- De varijs tentationibus, ac molestijs, quas dæmon solet hominibus inferre. pag. 35. n. 72. & seqq.
- Cum ieiunasset quadraginta diebus, &c. vers. 2.*
- De ieiunij vtilitate. pag. 276. n. 527.
- Non in solo pane viuit homo; sed de omni verbo, quod procedit de ore Dei. v. 4.*
- De perpetua, & infallibili Dei prouidentia circa suorum amicorū necessitates. pag. 207. num. 388. & seqq.
- Angelis suis Deus mandauit de te, & in manibus tollent te, &c. vers. 6.*
- De custodia angelica. pag. 268. num. 512.
- Vade Sathana, scriptum est enim: Dominum Deum tuum adorabis, &c. ver. 10.*
- De generali victoria omnium tentationum. pag. 391. num. 751. & pag. 393. nu. 755.
- Dominica 2. Quadrag. *Ecce appa-*
- ruerunt illis Moyses, & Elias cum illis loquentes. Matthæi 17. vers. 3.*
- De modo cognoscendi veras animas ab illusionibus diabolicis. pag. 39. nu. 81.
- Dominica 3. Quadrag. *Erat Iesus eiciens dæmonium. Luca 11.*
- De potestate dæmonis super corpora humana. pag. 29. num. 63.
- De antiquitate artis exorcisticæ pag. 4. nu. 6.
- Quomodo potestas dæmonis fuerit ligata per passionem Christi. pag. 30. num. 65. & sequent.
- Dominica 4. Quadrag. *Cum subleuasset oculos Iesus, & vidisset, quia multitudo maxima venisset ad eum, dicit ad Philippum: vnde ememus panes, vt manducant hi? Ioan. 6. vers. 5.*
- De prouidentia Dei erga illos, qui in eò suam cõstituunt fiduciam. pag. 117. nu. 213. & seqq. & pag. 207. nu. 388. & seqq. & num. 402.
- Ducentorum denariorum panes non sufficiunt, vt vnusquisq; modicum quid accipiat. vers. 7.*
- Contra diffidentiam humanã circa Dei auxilium. pag. 215. n. 400.
- Dominica Passionis. *Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi. Ioan. 8. vers. 46.*
- De modo captiuandi intellectum veritati Dei. pag. 138. num. 244.
- De veritate, ac fidelitate Dei in promissis seruandis. pag. 215. num. 405.
- Nonne benè dicimus, quia samaritanus es tu, & dæmonium habes? vers. 49.*
- De cõtumelijs patienter ferendis. pag. 142. num. 22.
- Iesus autem abscondit se, & exiit de templo. vers. 59.*

De non vlciscendo proprias iniurias . pag. 447. nu. 320.

Dominica Palmarum. *Accipit Iesus panem, & cat. & ait: Accipite, & comedite, hoc est corpus meum. Matth. 26.*

De Sanctis. Eucharistiæ Sacramēto: quōmōdō dēfendat à dæmonibus . pag. 294. nu. 576.

Super Epistolam Philipp. 2. *Christus humiliavit semetipsum, factus obediens, & cat.*

De efficacia Sanctis. Nominis Iesu . pag. 259. num. 492. & seq.

Dominica Resurrectionis. *Iesum queritis Crucifixum: surrexit, non est hic. Marci 16.*

De victoria Christi contra diabolū: super illa verba: *Nunc princeps huius mundi, & cat.* pag. 30. nu. 65. & 66.

Feria 2. Paschæ. *O stulti, & tardi corde ad credendum. Lucæ 24. vers. 25.*

De fide vigorosa, ac perseveranti . pag. 100. nu. 181. & seqq. & pag. 247. n. 466.

Feria 3. Paschæ. *Stetit Iesus in medio Discipulorum suorum, & dixit eis: Pax vobis. Lucæ 24. vers. 36.*

De pace, quæ consistit in dilectione Dei, & proximi. p. 139. n. 245. *Conturbati verò, & conturbati, existimabant se spiritum videre. vers. 37.*

De varijs dæmonum apparitionibus . pag. 35 nu. 72. & pag. 39. n. 81.

Dominica in Albis. *Cum factus esset sero die illa. Ioan. 20. vers. 19.*

De spe, ac fiducia in Deum nō depōnenda . pag. 245. n. 463.

Stetit Iesus in medio eorum.

De præsentia Dei . pag. 216. n. 401.

Quorū remisistis peccata, remittuntur eis, & quorū retinueritis, retenta sunt. v. 23.

De Sacramentalis peccatorū confessionis necessitate, ac vtilitate ad se tuendum à dæmonibus .

pag. 292. nu. 570. & seqq.

Quia vidisti me Thoma, credidisti. Beati, qui non viderunt, & crediderunt. v. 29.

De fidei actualis merito, & efficacia . pag. 97. n. 177. & seqq.

Dominica 2. post Pascha. *Bonus Pastor animam suam dat pro ouibus suis. Ioan. 10. vers. 11.*

De cura, quam habere tenentur Parochi ouium suarum, defendendo eas à lupo infernali . pag. 21. nu. 39. & seqq.

Dominica 3. post Pascha. *Amen, amen dico vobis, quia plorabitis, & flebitis vos, mundus autē gaudebit. Io. 16.*

De afflictione Iustorum, & maxime Exorcistarum: ac de Fortitudine in perferendis aduersitatibus . pag. 143. nu. 253.

Dominica 4. post Pascha. *Cum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de iustitia, & de iudicio, & cat. De iudicio autem, quia princeps huius mundi iam iudicatus est. Ioan. 16. vers. 11.*

De potestate diaboli super animas credentium sublata per passionē Christi . pag. 30. n. 65. 66. & seqq.

Dominica 5. post Pascha. *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Ioan. 16. vers. 24.*

De orationis admirabili virtute, & vario effectu: ac de conditionibus bonæ orationi debitis . pag. 207. nu. 387. ac seqq. & pag. 222. nu. 411. & seqq.

vsque modò non petistis quicquam in nomine meo. vers. 24.

De excellentia, & efficacia Sāctissimi Nominis Iesu ad orationis

- effectus consequendos. pag. 259. nu. 492. & seqq.
- Dominica infra octauam Ascensionis. *Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me.* Ioan. 16. vers. 3.
- De signis cognoscendi diuinam voluntatem. pag. 254. nu. 482.
- Ignorantia de Deo, ac eius bonitate gladio verbi Dei ab hominibus est rescanda. pag. 314. num. 617. & seqq.
- Dominica Pentecostes. *Non turbetur cor vestrum, neq; formidet.* Ioan. 14. vers. 27.
- De animi fortitudine, & patientia in rebus aduersis seruanda. pag. 142. nu. 252.
- Veni princeps huius mundi, & in me non habet quicquam.* vers. 3.
- De assidua diaboli circa cuiusque mortem vexatione. pag. 47. nu. 92. & seqq.
- Loquebantur varijs linguis Apostoli magna Dei.* Act. 2.
- Monitum vtilissimū pro Missionarijs apostolicis. pag. 242. n. 458.
- Feria 2. post Pentec. *Sic Deus dilexit mundum, & car. vt omnis, qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam.* Ioan. 3. vers. 16.
- De fide, ac fiducia, qua homo preseruatur à vitijs, & peccatis plurimis, ac æternam consequitur beatitudinem. pag. 108. nu. 195. & pag. 133. nu. 241.
- Feria 3. post Pentec. *Amen, amen dico vobis, qui non intrat per ostium in ouile ouium; sed ascendit aliunde, ille fur est, & latro.* Ioan. 10. vers. 1.
- Non potest aliquod beneficium à Deo obtineri, nisi per Christum;
- quia ipse omnia nobis meruit bona. pag. 239. nu. 449.
- Dominica 1. post Pentec. *Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est.* Lucæ 6. vers. 36.
- De operibus misericordiæ exercendis. pag. 27. num. 58. & pag. 140. nu. 249.
- Dominica 2. post Pentec. *Miseruum suum dicere inuicatis, vt venient: quia parata sunt omnia.* Lucæ 14. v. 17.
- De summa Dei benignitate, ex cuius parte nihil deest, quod ad nostram salutem spectet. pag. 211. nu. 394. & seqq.
- Dominica 3. post Pentec. *Erant appropinquantibus ad Iesum publicani, & peccatores, vt audirent illum.* Lucæ 15. vers. 1.
- Bonus Sacerdos omnibus quāuis peccatoribus suum debet impedere auxilium. pag. 22. nu. 41. & seqq.
- Gaudium erit coram Angelis Dei, super vno peccatore penitentiam agente.* v. 7.
- Peccator suam debet arguere malitiam, vt à Deo gratias obtinere valeat. pag. 217. nu. 403.
- Dominica 4. post Pentec. *Cum turba irruerent in Iesum, vt audirent verbum Dei.* Lucæ 5. vers. 1.
- Aegroti, ac in quacūmq; necessitate constituti per verbum Dei sunt disponendi ad fiduciam in Deo collocandam. p. 314. n. 617.
- Sed in verbo tuo laxabo rete.* vers. 5.
- De fiducia in Deum circa difficulta. pag. 252. nu. 477. & seqq.
- Dominica 5. post Pentec. *Ego autem dico vobis: qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio.* Matthæi 5. vers. 22.
- De ira, quæ aliquando est occasio,

quòd aliquis à dæmone possi-
deatur. pag. 42. nū. 85. & seqq.
Si offers munus tuum ad altare, & cæt.
vade prius reconciliari fratri tuo. v. 23.
De offensis, & iniurijs dimittendis
pro amore Dei. pag. 225. n. 418.
Dominica 6. post Pentec. *Cum turba*
multa esset, & cæt. ait Iesus: Misereor
super turbam. Marci 8. vers. 1. & 1.
De providentia Dei circa necessa-
ria nobis communicanda. p. 117.
n. 213. & seqq. & pag. 207. n. 388.
Quia ecce iam triduo sustinent me. v. 2.
De perseverantia in petendo, &
bene operando. pag. 243. n. 459.
& seqq.
Vnde illos quis poterit hic saturare in
deserto? vers. 4.
Contra dissidentiam. p. 214. n. 399.
Dominica 7. post Pentec. *Attendite*
in falsis Prophetis & cæt. A fructibus
eorum cognoscetis eos. Matthæi 7. vers.
15. & 16.
De signis cognoscendi homines
diabolicos. pag. 79. num. 155. &
seqq. Ac de operibus malefico-
rum. pag. 52. nū. 103. & seqq.
Dominica 8. post Pentec. *Homo qua-*
dam erat dives, & cæt. & ait ei: Redde
rationem villicationis tue. Lucæ 16.
vers. 1. & 2.
De ratione, quam Deo reddere
debent Parochi, qui negligunt
suorum Parochianorum neces-
sitatibus spiritualibus subuenire.
pag. 22. nū. 42. & seqq.
Dominica 9. post Pentec. *Cum ap-*
propinquasset Iesus Hierusalem, videns
ciuitatem, fleuit super eam. Lucæ 19.
vers. 41.
De fœdis peccatis proprijs, & alie-
nis, vt possimus à Deo consequi

id, quòd petimus. pag. 278. num.
532. & sequentibus.
Domus mea domus orationis est. ver. 46.
De orationis studio frequerando.
pag. 207. nū. 387. & seqq.
Dominica 10. post Pentec. *Dub ho-*
mines ascenderunt in templum; & cæt.
Qui se humiliat exaltabitur. Lucæ 18.
vers. 10. & 14.
Humilitas cum fiducia in Deum
vnita exaltat homines etiam in
hac vita. pag. 129. nū. 235. & 236.
Dominica 11. post Pentec. *Addu-*
ciunt ei surdum, & deprecabantur eum,
vt imponat illi manum. Marci 7. ver. 32.
De prompta voluntate in suble-
uandis proximorum necessitati-
bus. pag. 27. nū. 57. & seqq.
Dominica 12. post Pentec. *Diliges*
Dominum Deum tuum ex toto corde tuo,
& cæt. & proximum sicut teipsum.
Lucæ 10. vers. 27.
De charitate erga Deum, & proxi-
mum. pag. 139. nū. 245. & seqq.
Dominica 13. post Pentec. *Occurre-*
runt ei decem viri leprosi, qui steterunt à
longe, & leuauerunt vocem suam. Lu-
cæ 17. vers. 13.
De fide explicita requisita in his,
qui sanitate à Deo obtinere cu-
piunt. pag. 100. nū. 182. & seqq.
& pag. 120. nū. 18. & seqq.
Regressus est, cum magna voce magnifi-
cans Deum, & cecidit in faciem suam
ante pedes Iesu, gratias agens. vers. 15.
De gratijs Deo agendis pro accep-
tis beneficijs. pag. 385. num. 757.
Nonne decem mandati sunt, & nonem
vbi sunt? vers. 17.
De bono perseverantiæ ad salutem
necessario. pag. 243. num. 452.
& seqq.

Dominica 14. post Pentec. *Ne solliciti sitis anima vestra, quid māducetis: neq; corpori vestro, quid induamini.* Matthæi 6. vers. 25.

Contra curas, & sollicitudines huius vitæ auaris proprias. pag. 117. nu. 213. & seqq.

Hæc omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester celestis, quia his indigetis. vers. 32.

Contra diffidentiam de continua Dei prouidentia. pag. 214. n. 399. & seqq.

Primum querite regnum Dei, & iustitia eius, & hæc omnia adiicientur vobis. vers. 33.

De ordine seruando in petitionibus nostris. pag. 222. num. 411. & seqq.

Dominica 15. post Pentec. *Quam cum vidisset Dominus misericordia motus super eam, dixit illi: Noli flere.* Lucæ 7. vers. 13.

De misericordia oblesis, & ægrotis exemplo Christi ab Episcopis, & alijs prælatis exhibenda. p. 21. nu. 39. & seqq. & pag. 26. nu. 54.

Dominica 16. post Pentec. *Ecce quidam homo hydropicus erat ante Iesum. Ipse verò apprehensum sanauit eum.* Lucæ 14. vers. 2.

De pietate, ac misericordia Domini N. Iesu Christi erga infirmos. pag. 318. nu. 627.

Dominica 17. post Pentec. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & cæt.* Matthæi 22. vers. 37.

De Deo super omnia diligendo. pag. 139. nu. 246.

Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum, sicut teipsum. vers. 39.

De dilectione proximi. pag. 140.

num. 249.

Dominica 18. post Pentec. *Ecce offerebant ei paralyticum iacentem in lecto.* Matthæi 9. vers. 1.

De cura proximorum, & charitate erga eos. pag. 26 nu. 54. & seqq. *Videns Iesus fidem illorum, dixit Paralytico: confide fili.* vers. 2.

De lege ordinaria Deus requirit in ægrotis adultis fidem, ac confidentiam, vt illis impertiat sanitatem. pag. 121. nu. 220. & pag. 188. nu. 340.

Dominica 19. post Pentec. *Rex cum audisset iratus est, & missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos.* Matthæi 22. vers. 7.

De penis, quibus Deus per demones punit peccatores. pag. 47. nu. 92. & seqq.

Dominica 20. post Pentec. *Erat quidam Regulus, cuius filius infirmabatur Capharnaum.* Ioan. 4. vers. 47.

Calamitates eos ad Deum adducunt, qui absque eis venturi non erant. pag. 71. num. 137. & pag. 74. nu. 143. & seqq.

Rogabat eum, vt descenderet, & sanaret filium eius. vers. 47.

De cura parentum erga liberos. pag. 8. nu. 13.

Domine descende, priusquam moriatur filius meus. vers. 49.

De perseverantia in oratione. pag. 243. nu. 459.

Credidit homo sermoni, quem dixit ei Iesus, & abiit. vers. 50.

De modo captiuandi intellectum veritati verbi Dei. pag. 134. nu. 242. & pag. 138. nu. 244.

Dominica 21. post Pentec. *Misertus autem Dominus serui illius dimisit eum,*

Et debitum dimisit ei. *Matthæi 18. vers. 27.*

De misericordia Dei petentibus eam promptissima, pag. 211. nu. 394. & seqq. & pag. 251. nu. 474.

Dominica 22. post Pentec. *Magister scimus, quia verax es, & viam Dei in veritate doces. Matthæi 22. vers. 16.*

De veritate verbi Dei, ac fidelitate in suis promissis seruandis. pag. 219. nu. 405.

Dominica 23. post Pentec. *Si tetigero tantum simbriam vestimenti eius, salua ero. Matthæi 9. vers. 21.*

De fide, ac fiducia in Deum. pag. 100. nu. 182. & pag. 105. nu. 189. & seqq.

Dominica 24. post Pentec. *Cum videritis abominationem desolationis, tunc qui in Iudea sunt, fugiant ad montes. Matthæi 24. vers. 16.*

De modo fortiter sustinendi tribulationes. pag. 144. nu. 255.

De Dei bonitate infinita, qui vt in cunctis tribulationibus ad eum confugiamus, nos inuitat. pag. 212. nu. 395.

Celum, & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt. vers. 35.

De infallibilitate verbi Dei. pag. 138. nu. 244. & pag. 219. nu. 405.

IN SOLEMNITATIBVS IESV CHRISTI D. N.

IN die Natiuitatis Domini N. Iesu Christi. *Pastores loquebantur ad inuicem: Transeamus, & cat. Et inuenerunt Mariam, & Ioseph, & Infantem positum in præsepio. Luca 2. vers. 15. & 16.*

Qui vult Deum inuenire, & ab eo, quod cupit obtinere, debet pri-

mo querere gloriam Dei, & omnia adiciuntur ei. pag. 222. num. 411. & seqq.

De bonis, quæ licite sunt petenda. pag. 228. nu. 422. & seqq.

In festo S. Stephani Protomartyris. *Ecce ego mitto ad vos Prophetas, & sapientes, & scribas, & ex illis occidetis, & crucifigetis. Matth. 23. v. 34.*

De persecutionibus Iustorum, ac de patientia eorum. pag. 142. nu. 252. & 255.

Cum autem Stephanus esset plenus Spiritu Sancto, intendens in Cælum vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris virtutis Dei. Act. 7. vers. 55.

De gratia, ac fide miraculorum. pag. 97. num. 178. & seqq.

In festo S. Ioannis Euangelistæ. *Conuersus Petrus vidit illum Discipulum, quem diligebat Iesus. Ioan. 21. vers. 20.*

De amore Dei erga homines, qui cognoscitur ex prouidentia magna, ac bonitate eius infinita hominibus exhibita. pag. 207. nu. 388. & pag. 211. nu. 394. & seqq.

In festo Sanctorum Innocentium. *Angelus apparuit in somnis Ioseph dicens: Surge, & accipe puerum, & matrem eius, & fuge in Aegyptum. Matthæi 2. vers. 13.*

De modo cognoscendi malos à bonis spiritibus. pag. 39. n. 81. Ac de protectione Dei, qua tuetur ab inimicis eos, qui in illo suam constituunt fiduciam. pag. 111. nu. 200.

In die Circumcisionis Domini. *Postquam consummati sunt dies octo, vt circumcideretur puer, vocatum est nomen eius Iesus. Luca 2. vers. 21.*

De Sanctissimi Nominis Iesu vir-
tute, & excellentia. pag. 259. nu.
492. & seqq.

In die Epiphaniæ Domini. *Apertis
thesauris suis obtulerunt Magi Domino
myrum, thus, & mirram. Matthæi 2.
vers. 11.*

De adoratione, & humili oratione
ad Deum effundenda. pag. 207.
nu. 387. & pag. 259. nu. 479.

In solemnitate Sanctæ Crucis. *Nūc
princeps huius mundi eijcietur foras.
Ioan. 12. vers. 31.*

Quomodo potestas dæmonis per
passionem Christi fuerit sublata.
pag. 30. nu. 65. & 66.

De mirabili crucis virtute contra
dæmones pag. 299. nu. 592.

In Die Ascensionis Domini. *Recū-
bentibus vndecim Discipulis, apparuit
illis Iesus: & exprobrauit incredulita-
tem eorum, & duritiam cordis. Marci
16. vers. 14.*

De fide miraculorum: an sit eadē
cum fide catholica. p. 97. n. 178.

*Signa autem eos, qui crediderint, hæc se-
quentur: In nomine meo dæmonia eij-
cient. vers. 17.*

De potestate à Christo tradita om-
nibus in se credentibus ad dæmo-
nes eijciendos. pag. 260. nu. 495.
& pag. 324. nu. 645.

Linguis loquentur novis. vers. 7.

Quomodo, & quando possint ho-
mines loqui varijs linguis. pag.
242. nu. 458.

Serpentes, tollent. vers. 18.

Deus protegit in se confidentes à
morsu, ac veneno brutorum ani-
malium. pag. 113. num. 206.

*Et si mortiferum quid biberint, non eis
nocebit. vers. 18.*

Fiducia in Deum quomodo libe-
ret à veneno. pag. 114. nu. 207.
*Super agros manus imponēt, & benè ha-
bebunt. vers. 18.*

Fiducia in Deum infirmitates cu-
rat. pag. 120. nu. 218.

In festo Sanctissimæ Trinitatis. *Da-
ta est mihi omnis potestas in celo, & in
terra. Matthæi 28. vers. 18.*

De potentia Christi in dæmones
eijciendo: ac cætera dona nobis
conferendo. pag. 260. nu. 494.
& seqq. & pag. 262. nu. 500.

*Euntes docete omnes gentes baptizantes
eos in nomine Patris, & Filij, & Spiri-
tus Sancti. vers. 19.*

De efficacia Baptismi ad dæmo-
nes eijciendos. pag. 290. nu. 562.
& seqq.

In festo SS. Corporis Christi. *Caro
mea verè est cibus, & sanguis meus ve-
rè est potus. Ioan. 6. vers. 56.*

De Sacramenti Eucharistiæ effica-
cia ad dæmones expellendos.
pag. 294. nu. 576. & seqq.

COMMUNE SANCTORVM.

IN festiuitatibus Beatissimæ Vir-
ginis Mariæ. *De qua natus est Iesus,
qui vocatur Christus. Matth. 1. v. 16.*

Maria dominatur dæmonibus.
pag. 265. nu. 506.

Nomen eius inuocandum. p. 266.
nu. 507. & sequent.

In festo Sanctorum Angelorum.
*Angeli eorum semper vident faciem
Patris, qui in celis est. Matth. 18. v. 10.*

De Angelica custodia: & de An-
gelorum ministerijs. pag. 268.
nu. 512. et seqq.

In festo Sanctorum Apostolorum.

Conuocatis duodecim Discipulis suis dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut eijcerent eos. *Matthæi 10. v. 1.*
De potestate Apostolis tradita à Christo ad dæmones eijciendos, ac miracula patranda. pag. 260. nu. 494. et seqq.

De fide, qua eis necessaria erat ad dæmones eijciendos, et miracula faciendâ. pag. 98. nu. 179.

In festo uinûs Martyris. *Si quis ueritatem suam, et non odit patrem suum, et matrem suam, et uicem suam. Lucæ 14.*

De fide actuali erga Christum, quam ed ante reliquerunt omnia, propter ipsum. pag. 93. nu. 189. et seqq. et pag. 95. n. 175. et seqq.

Qui uult uenire post me abneget semetipsum, et tollat crucem suam, & sequatur me. *Matthæi 16. vers. 24.*

De modo tribulationes pro Christo perferendi. pag. 142. nu. 252. pag. 144. nu. 255. et seqq. et nu. 792. et sequent.

In festo plurimorum Martyrum. *Cum audieritis praelia, & seditiones, nolite terri. Lucæ 21. vers. 9.*

De varijs dæmonum têtationibus. pag. 35. nu. 72. et pag. 388. n. 749.

De resistentia eis ab hominibus faciendâ. pag. 339. num. 668. et seqq. et pag. 348. nu. 687. et seqq.

In festo Confessoris Pontificis. *Ecce Sacerdos magnus qui in diebus suis placuit Deo. Ecclesia in Off. Sanctorum Confess. Pontif.*

De misericordia erga subditos afflictos exercenda ab Episcopis exëplo Sanctorû. p. 20. n. 38. et 39.

In festo Confessoris non Pontificis. *Sicut lûbi uestri. pincelli, & lucernæ ardetes in manibus uestris. Lucæ 12. v. 35.*

De operibus misericordiæ exercendis à Parochis. pag. 22. n. 41. à Religiosis. pag. 26. nu. 56. præcipuè ab obsessis. pag. 278. num. 532. et seqq.

De oratione assidua, ac de conditionibus ad impetrationem infallibilem requisitis. pag. 207. nu. 387. et seqq. p. 221. n. 408. et seqq.

In festo Sanctarum Virginum. *Simile est regnum celorû decem uirginibus, quæ accipientes lampades suas exierunt obuiâ sponso, & sponsa. Matth. 25. v. 1.*

De ieiunio, quo carnem suam spiritui subiecerunt; ac inimicos uisibiles, et inuisibiles. vicerunt. pag. 277. nu. 529. et seqq. et pag. 286. nu. 552. et sequent.

In festo Sanctarum mulierum non uirginum. *Simile est regnum celorû thesauro abscondito in agro. Matth. 13.*

Ex cõsideratione thesauri terreni mentem eleuauerunt ad cõtèmplicationem thesauri cœlestis, ac in Deo solo suâ fiduciam collocauerunt. De fiducia in Deo collocanda. pag. 105. nu. 189. et seqq.

De contemplanda Dei prouidentia, bonitate, ac fidelitate. p. 207. n. 383. p. 211. n. 394. p. 219. n. 405. Exemplum Iudith adduci potest, eiusq; orâdi modus. p. 252. n. 477.

In festo omnium Sanctorum. *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum celorum. Matthæi 5. vers. 3.*

Sancti in cœlo regnantes dicuntur gladios habere ad nos tuendum. pag. 272. n. 520. phialas tenere, ut nobis beneficiant. ibi.

An licitè à nobis sint orâdi. p. 273. nu. 521. Cur uelit Deus nos Sanctos orare. pag. 274. nu. 526.

MONITVM AVCTORIS

Ad Typographos, & Bibliopolas.

CVM multoties maximo Scriptorum grauinane eorum opéra ob reprehensibiles Impressorum, Bibliopolarumq; errores, qui secundum Virgilij dictum: *Quidnam mortalia pectora cogis, auri sacra fames?* temporali lucro potius, quam catholico zelo impulsus iam impressa volumina iterum sine Auctoris consensu typis mandare tentauerit, suspensioni obnoxia exituisse contigerit; caueant prædicti Impressores, ne opus hoc *Manuale Exorcistarum* inscriptum, me inscio; aut alicuius periti Theologi ad ipsius correctionem assistentia, qui aliquorum annorum spatio ad artem dæmonia ex humanis corporibus pellendi ex professo incubuerit, iterum prælo mandare præsumant. Vè enim illis: quia non spernenda vltio propter aperta pericula, quibus se manifestè exponerent, immineret. Cum enim hoc in opere de rebus tantum ad catholicam, fidem spectantibus peragatur, ab ea declinare facillimum erit, maxime quia talis error non vno, dicam, verbo; sed vna duntaxat syllaba, quæ ipsam totaliter, aut partialiter saltem negare potest, perpetrari valeret; et tunc non de proprio tantum, verum de aliorum etiam errore, qui doctrinæ illi adeò falsè expositæ legendo forsitan adhærerent, culpabiles redderentur: quapropter Sanctæ Inquisitionis Magistros ad tale opus, aliæue similia suspendenda iure promouerent. Caueant inquam: quia tunc etiam tanquam publici boni perturbatores, præsentisq; operis ad obfessorum, ægrotorumq; solatium ordinati efficaciam impeditores in conscientia foro culpabiles essent, et ad illata tot pauperibus damna restitueranda tenerentur: Hoc vnum denique sciant, quod non mei negotio ductus (non enim de mea re ageretur) hæc monita exhibeo; sed vt diuinæ vltionis telum ipsi effugere valeant, à quo vt Deus Optimus-Maximus nos defendere dignetur, exoremus. Valete.

